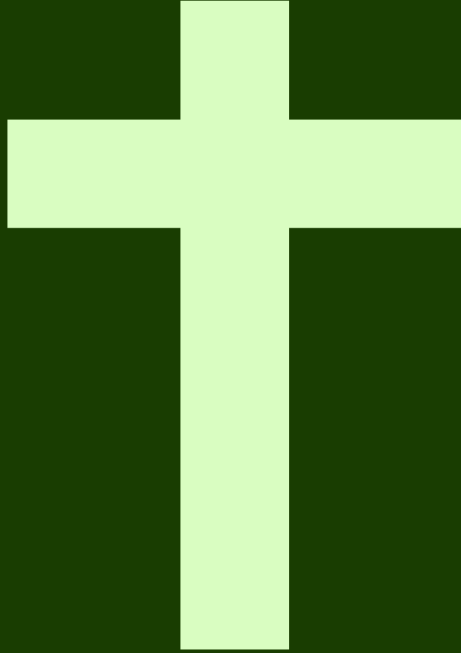

Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey tachihuīn

ixpālacata Jesucristo

New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez

(MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)

Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo
New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez (MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Xicotepec De Juárez

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Xicotepec de Juárez [too], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Xicotepec De Juárez

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	60
SAN LUCAS	97
SAN JUAN	154
LOS HECHOS	198
ROMANOS	247
1 CORINTIOS	270
2 CORINTIOS	293
GÁLATAS	308
EFESIOS	317
FILIPENSES	325
COLOSENSES	331
1 TESALONICENSES	337
2 TESALONICENSES	342
1 TIMOTEO	345
2 TIMOTEO	351
TITO	355
FILEMÓN	358
HEBREOS	360
SANTIAGO	378
1 PEDRO	384
2 PEDRO	391
1 JUAN	395
2 JUAN	401
3 JUAN	402
JUDAS	403
APOCALIPSIS	405

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Mateo

Ixnapapna' Jesucristo

Lc. 3.23-38

¹ Huā'mā' lista ū'tza' ixnapapna' Jesucristo lā' xla' ixtā'nat David lā' nā Abraham.

² Lā' Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Jacob lā' ū'tza' ixtāta'ca'n Judá lā' ixtā'timīn. ³ Lā' Judá ixtāta'ca'n Fares lā' Zara ixuanī't lā' ixtzī'tca'n ixuanican Tamar. Lā' Fares ixtāta' Esrom ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Lā' Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Naasón a'ntī ixtāta' Salmón. ⁵ Lā' Salmón ixtāta' Booz ixuanī't lā' ixtzī't Booz ū'tza' Rahab. Lā' Booz ixtāta' Obed ixuanī't lā' ixtzī't Obed ixuanican Rut. Lā' Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. ⁶ Lā' Isaí ixtāta' huan rey David ixuanī't. Lā' huan rey David lā' huan puscāt a'ntī pū'la ixpuscāt Urías ixuanī't, xla'ca'n xanatātana' Salomón ixtahuanī't.

⁷ Lā' Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Abías a'ntī ixtāta' Asa. ⁸ Lā' Asa ixtāta' Josafat ixuanī't lā' Josafat ixtāta' Joram lā' ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Lā' Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Acáz lā' ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Lā' Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Amón a'ntī ixtāta' Josías. ¹¹ Lā' Josías ixtāta'ca'n Jeconías lā' ixtā'timīn ixuanī't lā' a'xni'ca' ixcāchī'canī't lā' cālē'nca huan israelitas nac ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia.

¹² Lā' a'xni'ca' cālē'ncanī'ttza' a'xni'ca' Jeconías ixka'lhī ixcaman Salatiel lā' ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³ Lā' Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Eliaquim a'ntī ixtāta' Azor. ¹⁴ Lā' Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Aquim a'ntī ixtāta' Eliud. ¹⁵ Lā' Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Matán a'ntī ixtāta' Jacob. ¹⁶ Lā' Jacob ixtāta' ixuanī't huan José a'ntī ixkōlu' huan María. Lā' María, xla' ixtzī't Jesús ixuanī't, ū'tza' a'ntī huanican huan Cristo.

¹⁷ Lā' chuntza' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' Abraham a'xni'ca' tahuī'lh David. Lā' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' David a'xni'ca' ixcālē'ncanī't israelitas nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia. Lā' ixlīkalhacāujtā'ti' i'xū'yātā'natna' huampala a'xni'ca' lacatuncuī'lh Cristo.

A'xni'ca' lacatuncuī'lh Jesucristo

Lc. 2.1-7

¹⁸ Lā' a'xni'ca' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' pātle'kelh. Ixtzī't ixuanican María lā' xla' ixtalacāxlanī'ttza' para natā'tapūchahua huan José. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtalātā'tahuī'la a'xni'ca' María ixcamalanī'ttza' lā' por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' José ca'tzīlh que María ixcamalanī't, xla' ixmakxteku'tun. Pero como tzeyā chi'xcu' ixuanī't, tū' ixmālacapū'cu'tun na ixlacapūnca'n tachī'xcu'huī't como tū' ixmāmāxanī'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxteku'tun. ²⁰ Lā' a'xni'ca' José ixpāstacmā' a'nchī nalīlacāxtlahua, a'xni'ca' lakahuāna'lh lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntī macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lā' xla' huanilh:

—José, hui'x a'ntī i'xū'yātā'nat David, tū' catilīmā'xa'na' natā'tapūchahua'ya' huan María como ka'lhīni'lh por ixpālacata huan Espíritu Santo. ²¹ Naka'lhī ixcaman xachi'xcu' lā' nahui'lī'ni'ya' ixtacuīni' Jesús. Chuntza' namāpācu'huī'can como xla' nacāmāpūtaxtū ixtachi'xcu'huī't —huanilh huan ángel.

²² Lā' huāk huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū hualh huan Māpa'ksīni' Dios por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' tzo'kli:

²³ Huan tzu'ma'jāt naka'lhīni'n lā' naka'lhī ixcaman lā' namāpācu'huī'can Emanuel, lā' huā'mā' tacuīni' huanicu'tun: Dios quincātā'lahui'lanī'.

²⁴ Lā' a'xni'ca' lakahualh José, tlhualh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksīlh huan ixángel huan Māpa'ksīni' lā' tā'tapūchahualh María. ²⁵ Pero tū' xa'malh hasta a'xni'ca' xla' tahuī'lh i'ska'ta' ixlīmaksāsti'. Lā' hui'līni'lh ixtacuīni' Jesús.

2

A'xni'ca' tamilh huan magosnu'

¹ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea a'xni'ca' Jesús lacatuncuīlh a'ntza'. Lacatuncuīlh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Belén. Lā' tachā'lh magosnu' huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén lā' xlaca'n tamíncha' na ixtankēn ² lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū huī' huan ixreyca'n israelitas a'ntīn tahuī'lhtza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj lakatin sta'cu na ixtankēn. Lā' ū'tza' quincāmāsu'ni'nī'ta'ni' palh tahuī'lhtza'. Lā' ū'tza' iclīmiujtza' huā'tzā' para na'icmācā'tanīyāuj.

³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan rey Herodes lej ixpāta'lamā' lā' nā chuntza' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixcāpāta'lamā'. ⁴ Lā' huan rey cāmāta'satīnīni'lh lā' cāmākēstokli ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' sacerdotes israelitas lā' a'ntī tamāsu'yulh huan ley. Lā' cākalhasqui'nīca lhachū natahui'la huan Cristo ⁵ lā' takalhtīni'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado de Judea. Chuntza' tzo'kli huan a'cta'sana':

⁶ Lā' Belén xala' huan ti'ya't a'nlhā huanican Judá, a'yuj lej xati'na'j na ixlaclhni'ca'n huan municipios nac huā'mā' ti'ya't, pero līhua'ca' tasqui'nī como nalacatuncuīyācha' a'ntza' kalhatin māpa'ksīni'.

Lā' xla' nacāmaktaka'lhā quintachi'xcuhuī't a'ntī cāhuanican israelitas.

⁷ Lā' Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh huan magosnu' lā' cākalhasqui'nīlh lhānīn tasu'yulh huan sta'cu lā' tūyā chi'chini' lā' tūyā mālhcuyu'. ⁸ Lā' cāmacā'lh nac Belén lā' cāhuanilh:

—Capinchipitit lā' nalīhui'lī'yā'tit naputzayā'tit huan ska'ta'. Lā' a'xni'ca' nakaksā'tit, naquilāmāca'tzīnīyāuj para que quit nā tzē na'ica'n na'icmācā'tanī —chuntza' cāhuanilh Herodes.

⁹ Lā' a'xni'ca' cātā'chihuīna'nkō'lh huan rey, ta'a'lh huan magosnu'. Lā' huan sta'cu a'ntū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpū'lani'lh lā' cāmāsu'ni'lh huan tej hasta lhā tāyalh tālh mā'n a'nlhā ixuī' huan ska'ta'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan magosnu' talaktzī'lh a'nchī tāyalh huan sta'cu, lej tapāxuhualh xlaca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tatanūlh huan nac chic, talaktzī'lh huan ska'ta' lā' María a'ntī ixtzī't. Lā' tatatzokostani'lh lā' tataquilhpūtani'lh lā' tamācā'tanīlh huan ska'ta'. Lā' tamakxcutli huan a'ntū ixtalē'ni' lā' ta'a'ksajli oro lā' pūm lā' perfume a'ntū huanican mirra. ¹² Lā' ā'calīstān tataspi'tchokolh por ā'kantin tej como ixtalakahuāna'nī't lā' chuntza' cālīmāca'tzīnīca que tū' catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'xni'ca' tatzā'lalh nac Egipto

¹³ A'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan magosnu', José lakahuāna'lh lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntū macamilh huan Māpa'ksīni' Dios. Lā' huan ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacālī'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't lā' catzā'la'tit nac huan país a'nlhā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' na'icmāca'tzīnīyāni' porque huan Herodes, xla' naputzta huan ska'ta' como maknīcu'tun.

¹⁴ Lā' José tāquī'lh a'xni'ca' tzi'sacus ixuanī't lā' a'lh. Cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't. Ta'a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto. ¹⁵ A'ntza' tatachokolh hasta a'xni'ca' nīlh huan Herodes. Huā'mā' pātē'kelh para natlōkentaxtū a'ntū huan Māpa'ksīni' Dios ixuanī't por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' hualh: “Ixuī' nac Egipto qui'O'kxa' lā' icmāta'sīlh”.

Herodes ixcāmāmaknīnīni'n huan camana'

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes ca'tzīlh palh ixta'a'kxokonī't huan magosnu', xla' lej a'kchā'lh. Lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāknīca huan lakska'tā'n a'ntī xachi'xcu'. Cāmāmaknīnīni'lh ixlīhuākca'n huan camana' xachi'xcu' xalanī'n nac Belén lā' ixlīka'tla' huan cālacchicni'. Cāmāmaknīnīni'lh ixlīhuākca'n a'ntīn tūna'j ixtaka'lhī lakatu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh como ixtlahuanī'ttza' hua'chi lakatu' cā'ta desde a'xni'ca' ixlacatuncuīnī't huan ska'ta'

chu a'nchī tualh huan magosnu'. ¹⁷ Chuntza' tlōkentaxtūlh a'ntū tzo'kli huan a'cta'sana' a'ntī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸ Kaxmatcan a'nchī calhuancan huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Ramá lā' lej ta'sacan.

Raquel ū'tza' a'ntī calhuamā' ixpālacata ixcamana'.

Lā' tūla māko'xamixīcan como ixtanīnī'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹ Pero a'xni'ca' ixnīnī'ttza' huan Herodes, José lakahuāna'mpā a'nlhā ixuī' nac Egipto.

Lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntī macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lā' huanilh:

²⁰ —Catāqui' lā' cacālī'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't. Lā' cataspi'ttit huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Israel porque tanīlhtza' xla'ca'n a'ntī ixtamaknīcu'tun huan ska'ta' —hualh huan ángel.

²¹ Lā' José tāquī'lh lā' a'lh lā' cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't hasta nac Israel. ²² Pero Arquelao a'ntī ixlaktapalh ixtāta' Herodes ixuanī't lā' ixmāpa'ksīni'mā' a'nlhā huanican Judea. Lā' a'xni'ca' José ca'tzīlh huā'mā', ixjīcua'n lā' tū' ixa'ncu'tun a'ntza'. Lā' a'xni'ca' lakahuāna'mpā, māca'tzīnīca a'nlhā ixta'a'lh lā' ū'tza' talī'a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Galilea. ²³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret para natalatahui'la. Chuntza' pātīle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tualh huan a'cta'sana'nī'n. Tualh: “Jesús namāpācuhuīcan nazareno”.

3

Juan huan Mā'kpaxīni' a'cta'sana'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't

Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28

¹ Lā' huanmā'na quilhtamacuj milh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't nac Judea huan Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n. Ixa'cta'sana'mā' ² lā' ixcāhuani huan tachi'xcuhuī't:

—Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' camakxtektit mintalaclē'i'ca'n porque tapa-jtzūmā' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksīkō' huan tachi'xcuhuī't.

³ Lā' huan a'cta'sana' Isaías tzo'kli a'nchī huan tachi'xcuhuī't nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' natakahlaka'ī'. Lā' tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan a'nlhā huan chuntza':

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stū'nc camālakstu'nctit huan tej”.

⁴ Lā' ixlu'xu' huā'mā' Juan līcāxtlahualh ixchi'xit camello lā' ixlīchī'can de ko'xka' ixuanī't. Lā' xla'ixua' hui'qui'li't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁵ Lā' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac xcānsipej Jerusalén tamilh takaxmata. Lā' nā lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n chu xalhā huan nac estado de Judea lā' xalanī'n pajtzu huan pūxka Jordán nā tamilh takaxmata. ⁶ Lā' a'xni'ca' tatako'xaspi'tni'lh Dios ixtalaclē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁷ Lā' lhūhua' fariseosnu' lā' ix sacerdots israelitas tamilh ta'a'kpaxa. Lā' a'xni'ca' Juan cālaktzī'lh, xla' cāhuanih:

—¡Ca'tzanca'tzīyā'tit hui'xina'n! ¿Tichū cāmāca'tzīnīni' hui'xina'n que ixtzā'la'ni'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'? ⁸ Catlahua'tit a'ntūn tzey para que natasu'yu palh stu'ncua' xtāpalīnī'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n. ⁹ Lā' tū' cahuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjīcua'ni'yāuj ixtā'kcha Dios”. Hui'xina'n tū' chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chihuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham. ¹⁰ Hua'chilh xacacani'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'huī'. Lā' chuxatūya qui'huī' a'ntūn tū' māsā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan. Huan tachi'xcuhuī't a'ntūn tū' tatasu'yu palh takahlaka'ī', xla'ca'n hua'chi huan qui'huī' a'ntūn tū' tō'ca'. ¹¹ Lā' stu'ncua' quit iccālīmā'kpaxīyāni' con xcān. Lā' ū'tza' nalītasu'yu a'nchī līlakaputzayā'tit ixpālacata huan

talaclē'i' a'ntūn tlahuanī'ta'ntit. Huan a'ntī namin ā'calistān, xla' makapitzīn de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyāni' huan Espiritu Santo lā' ā'makapitzīn huampala con macscut. Xla' ā'līhua'ca' māpa'ksīni'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi līhua'ca' tasqui'nī que quit. ¹² Xla' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī chi'panī'ttza' ixpūmālakosūn lā' nalacsu'nu huan trigo a'ntū lītlahuacan harina. Huan xatī'ni' trigo namānū a'nlhā māquī'can, pero huan xapa'lhma' nalhcuyu huan nac macscut a'ntūn tūla catimāmīxīlh —cāhuanīlh Juan.

Mā'kpaxīca Jesús

Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22

¹³ Lā' ā'calistān Jesús taxtulh de huan estado de Galilea lā' lakchā'lh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā' na ixquilhtūn huan pūxka Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Pū'la Juan tū' ixmā'kpaxīcu'tun Jesús lā' huanīlh:

—Quit icmaclacasqui'n que hui'x ixquimā'kpaxi'. Hui'x tū' maclacasqui'na' quit na'icmā'kpaxīyāni'.

¹⁵ Pero Jesús kalhtīlh:

—Chuhua'j calalh chu a'nchī icsqui'ni'yāni' porque quincāminīni'yāni' lā' chuntza' natlahuakō'yāuj a'ntū Dios māpa'ksīlh.

Lā' Juan a'kahuāna'ni'lh.

¹⁶ Lā' Jesús, a'xni'ca' mā'kpaxīca, tacutli huan nac xcān. Lā' chu līmaktin talaquī'lh huan a'kapūn lā' Jesús laktzī'lh huan Espiritu Santo. Lā' ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Lā' yujchi ixlakstu'nc a'nlhā ixyā Jesús. ¹⁷ Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxquī' lā' lej quimakapāxuhua.

4

Huan ko'ti'ti' līlaktzī'ncu'tulh Jesús

Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13

¹ Lā' tuncan huan Espiritu Santo lē'lh Jesús huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't para que huan ko'ti'ti' nalīlaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús.

² Lā' a'ntza' tu'pu'xam chi'chini' Jesús tū' huā'yalh tintacuj lā' tintascac. Lā' lejtza' ixtzi'ncsa. ³ Lā' huan ko'ti'ti' laktapajtzūlh Jesús lā' huanīlh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cacāmāpa'ksi' huā' tamā'na chihuixni' catalalh pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Ixlīhuāk a'ntū Dios huan, ū'tza' a'ntū quincālīmaxquī'yāni' quinquilhtamacujca'n”.

⁵ Tuncan huan ko'ti'ti' lē'lh Jesús huan nac Jerusalén a'nlhā nā mēpācuhuīcan huan xcānsipej santo. Lā' hui'līca tālhmā'n na ixa'kstīn huan xaka'tla' lītokpān ⁶ lā' huanica:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles que natamaktaka'lhāni'.

Natamā'kaquī'yāni' para que tū' natakāhuī'ya' nīn kantin mintojon nac chihuix.

⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' līlaktzī'na' huan Māpa'ksīni' Dios”.

⁸ Lā' huan ko'ti'ti' lē'mpā nac lakatin kēstīn a'nlhā lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' māsuni'ni'kō'lh chu xalhā a'nlhā cāmāpa'ksīcan xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'nchī lej tzēhuanī't ixuanī't. ⁹ Lā' huan ko'ti'ti' huanīlh:

—Huāk huā'mā' na'icmaxquī'yāni' xmān naquintatzokostani'ya' lā' naquimācā'tanī'ya' —huanica Jesús.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Catapānu', ko'ti'ti', porque tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' lā' namācā'tani'ya' miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasqui'n”.

¹¹ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' a'kxtekui'līh. Lā' makapitzīn ángeles tamīlh lā' tamak-taka'lhli Jesús.

Jesús litzuculh ixlītlōt nac estado de Galilea

Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' māca'tzīnīca a'nchī ixchī'canī't Juan, tuncan a'lh nac estado de Galilea ¹³ lā' tū' tachokolh nac Nazaret. A'lh tahui'la huan nac cā'lacchicni' Capernaum pajtzu na ixquilhtūn huan xcān. Lā' nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón lā' Neftalí. ¹⁴ Huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kli huan profeta Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Huan ti'ya't a'nlhā māpācuhuīcan Zabulón lā' a'nlhā māpācuhuīcan Neftalí, a'ntza' tētaxtu huan tej a'ntū a'n hasta nac mar.

Lā' nā a'ntza' tintacut huan pūxka Jordán nac estado de Galilea a'nlhā tahui'lāna' huan a'ntīn tū' israelitas.

¹⁶ Huan tachi'xcuui't hua'chilh ixtahui'lāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' chuhua'j talaktzī'lh huan ka'tla' pūmaksko.

Lā' xlaca'n a'ntī hua'chilh ixtanīmā'na lā' huāk lej cā'skē'k ixtahuanī't.

Lā' chuhua'j talaktzī'lh a'nchī lej xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús tzuculh a'cta'sana'ntā'kchoko lā' hualh:

—Calīlakaputza'tit ixpālacata huan talaclē'i' a'ntūn tlahuanī'ta'ntit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n porque tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcuui't.

Jesús cāmāta'sīlh kalhatā'ti' squī'tī'ni'nī'n

Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Lago de Galilea, cālaktzī'lh kalhatu' chi'xcuui'n a'ntī lītā'timīn ixtahuanī't. Kalhatin Simón ixuanican lā' ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. Huan ā'kalhatin Andrés ixuanican. Xlaca'n squī'tī'ni'nī'n ixtahuanī't lā' ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān. ¹⁹ Tuncan Jesús cāhuanilh:

—Caquilāstālani'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākalhlaka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuui't ixtachihuīn Dios.

²⁰ Chu tuncan tamakxtekli ixpūxuākna'ca'n lā' tatā'a'lh Jesús.

²¹ Lā' a'xni'ca' a'lh ā'lacatin, cālaktzī'lh ā'kalhatu' huampala lītā'timīn. Xlaca'n ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuanī't lā' ixtacuīni' kalhatin Jacobo lā' ā'kalhatin Juan. Ixtatā'hui'lāna' ixtāta'ca'n huan nac barco lā' ixtalacachī'mā'na ixpūxuākna'ca'n. Lā' Jesús cāmāta'sīlh.

²² Lā' chu līmaktin xlaca'n tatacutli huan nac barco lā' ta'a'kxtekui'līh ixtāta'ca'n lā' ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcuui't

Lc. 6.17-19

²³ Lā' Jesús ixtlā'huantēlha chu xalhā nac estado de Galilea lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcuui't na ixlītōkpānca'n israelitas nac lakatunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'ni'mā' a'nchī nala a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' ixcāmātzeyīmā' ixlīhuākca'n huan tāpālhūhua' ta'jatāt a'ntū ixcāpasanī't tachi'xcuui't. ²⁴ Chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huani-can Siria cāmāca'tzīnīca ixpālacata Jesús. Lā' cālīmini'ca ixlīhuākca'n huan i'tzaca'nī'n. Cālīmini'ca a'ntī ixtapātīmā'na chuxatūya ta'jatāt lā' chuxatūya taca'tzāt. Lā' cālīmini'ca a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' huan a'ntī ixtaxtacnānī lā' huan a'ntī ixtalū'ntū'lanī't.

Lā' Jesús cāmātzeyīkō'lh. ²⁵ Lā' līhūhua' xalanī'n nac estado de Galilea tastālani'lh lā' nā xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Decápolis lā' Jerusalén. Lā' nā tastālani'lh xalanī'n nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan ti'ya't tintacut huan pūxka Jordán.

5

Jesús a'cta'sana'lh huan nac ti'na'j kēstīn

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh a'nchī tamilh lhūhua' tachi'xcuui't, xla' tā'cxtulh huan nac ti'na'j kēstīn lā' a'ntza' tahuil'alh. Lā' i'sca'txtunu'nī'n tuncan talītamacxti'li'lh. ² Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni'.

*Huan a'ntī stu'ncua' tapāxuhua**Lc. 6.20-23*

Lā' chuntza' Jesús cāhuanilh:

³ —Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh u'cxca'tzīyā'tit que tū' tzey hui'xina'n lā' lej tzey a'nchī Dios cālakalhu'manāni' a'yuj tū' tzey hui'xina'n. Nalīpāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

⁴ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh lakaputza'yā'tit ixpālacata huan mintalaclē'i'ca'n o ixpālacata chuxatū catūhuā porque Dios nacāmāko'xamāka'tlī'yāni'.

⁵ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntīn tū' līka'tla'jca'tzīyā'tit nīn tuntū' porque ixlihuāk huan ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī lej lacuan lacu'tunā'tit na ixlacapūn Dios hua'chi huan a'ntī tzi'ncsa putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyāni' lā' chuntza' lej lacuan nala'yā'tit.

⁷ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn porque nā Dios nacālakalhu'manāni'.

⁸ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī xmān lakatin mintapāstacna'ca'n lā' ū'tza' a'nchī nalīmakapāxuhua'yā'tit Dios. Nalīpāxuhua'yā'tit porque nac a'kapūn nalaktzī'nā'tit Dios calacan.

⁹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntī cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuui't a'ntīn talā'a'kchā'ni'. Nalīpāxuhua'yā'tit porque nacātāmā'pācuui'yāni' ixcamana' Dios.

¹⁰ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'yuj pātīni'mpā'na'ntit xmān porque tlaha'pā'na'ntit ixtapuhuān Dios. Nalīpāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

¹¹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' tachi'xcuui't cātalakapalayāni' lā' cātāmatakāhuī'yāni' lā' lej cātālē'ksa'nīni'nāni' tāpālhūhua' a'ntūn tū' stu'ncua'. Capāxuhua'tit a'xni'ca' cātatlahauni'yāni' chuntza' xmān porque quilāstālani'uj.

¹² Lej capāxuhua'tit como nac a'kapūn māquī'canī't a'ntū mila'ca'n nala lā' ū'tza' lej lhūhua' ixtapalh. Nā chu a'cxtim cāmāpātīnica huan ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makāntza'.

*Huan matzat lā' huan pūmaksko**Mr. 9.50; Lc. 14.34-35*

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāsuni'yā'tit huan tachi'xcuui't a'nchī tzey natala. U'tza' hua'chi matzat a'ntū lītlahuacan quini't para que tzey nala lā' tū' napu'csan. Palh huan matzat tū'tza' ka'lhī ixlīsko'ko' tūlatza' catimāsko'kō'palaca. Tū'tza' tzey para nīn tuntū'. Xmān namaka'ncan lā' nalacchi'ntacan.

¹⁴ 'Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāscā'tīyā'tit tachi'xcuui't a'nchī natalīlatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chi pūmaksko a'ntū māxxakē huan nac cā'quilhtamacuj. Lakatin xcānsipej tālh mā'n huan nac kēstīn tū' catimātzē'kca. ¹⁵ Lā' nīn tū' catimāquilhtāica huan pūmaksko lā' tuncan nalē'kchocan lakatin chā'xta. Más tzey mā'ca'can tālh mā'n lā' chuntza' tze nacāmāxxakē ixlihuākca'n a'ntīn tatanūmā'na huan nac chic. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n xa'nca nalatā'kchokoyā'tit na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't para que xlaca'n natamācā'tanī quinTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata huan xatzey a'ntū tlaha'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan ley

¹⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' capuhua'ntit palh icminī't na'icmāpānū huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés nīn a'ntūn tatzo'kli huan profetas. Tū' chuntza' ictitlahualh. Quit iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'nchī natlōkentaxtūyā'tit. ¹⁸ Stū'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que līhuan tahui'lāna'cus huan a'kapūn lā' huan ti'ya't, tū' catixapaca nīn macsti'na'j huan ley. Tū' catixapaca nīn tuntū' a'xni'ca' tūna'j natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū napāt'le'ke. ¹⁹ Chuntza' palh catīhuā namākēnū macsti'na'j a'ntū māpa'ksī huan ley como puhuan que tū' lej tasqui'nī, xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' palh chuxatī a'ntī nacāmāsu'ni' ā'makapitzīn que tzē natamākēnū lakatin ley como tū' tasqui'nī, nā xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' palh catīhuā na'a'kahuāna'ni' huan ley lā' nā nacāmāsu'ni' ā'makapitzīn a'nchī xlaca'n nata'a'kahuāna'ni', xla' lej tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīni'n nac a'kapūn. ²⁰ Chuntza' iccāhuaniyāni' que maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū stu'ncua' ixtapuahuān Dios. Lā' palh tū' tasu'yu que cā'a'kapalhkā'yā'tit a'nchī ixlītzey huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu', hui'xina'n tū' catitanū'tit a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan tā'kcha

Lc. 12.57-59

²¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī cāhuanica xalanī'n makāntza': “Tū' catima'knī'ni'. Lā' palh catīhuā a'ntī namaknīni'n nalīyāhuacan lā' xla' namāpala con Dios”. ²² Lā' quit iccāhuaniyāni' que palh catīhuā na'a'kchā'ni' ā'chā'tin, nalīyāhuacan. Lā' xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī nalakapala ā'kalhatin nā xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī namacapulhca ā'kalhatin lā' nahuani: “Idiota”, xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³ 'Chuntza' a'xni'ca' lī'pimpā't a'ntū na'a'ksajuī'ya' Dios lā' palh napāstaca a'nchī tlahuani'nī'ta' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin, ²⁴ namakxteka'chi nac pūmacamāstā'n huan lē'ksajna'. Pū'la napina' namāko'xami'xī'ya' huan ā'kalhatin lā' ā'calīstān nataspi'ta' para na'a'ksajuī'ya' a'ntū ixlī'pimpā't.

²⁵ 'Lā' palh catīhuā mālacapū'yāni' lā' lē'ncu'tunāni' nac pūchihuīn, lej tzey palh palaj nalacāxla'yā'tit līhuancus pimpā'na'ntit nac tej. Lā' palh tū' chuntza' natlahua'ya', a'xni'ca' mintu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nāni' na ixlacapūn huan juez. Lā' ū'tza' nacāmamacamaxquī'yāni' policia lā' xlaca'n natachī'yāni' lā' natamānūyāni' nac pūlāchī'n.

²⁶ Icuaniyāni' que tū' nataxtuyāchi hasta a'xni'ca' namāpalakō'ya' ixlīhuāk huan tumīn.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makpuscātīni'ncan

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī ixuancan pū'la: “Tū' catimakpuscātīni'”. ²⁸ Lā' quit iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī lej nalaktzī'n kalhatin puscāt para napuhuan que natā'lhtatacu'tun, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixtā'lhtatanī'ttza' como chuntza' pāstacna'lh.

²⁹ 'Palh milakastapun xala' milacacāna'j nalaktzī'n catīhua' lā' ū'tza' nalīmātlahuīyāni' talaclē'i', namaxtuya' lā' namaka'na'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Más tzey ī'sputni'ni' milakastapun lā' namāpūtaxtūca'na'. ³⁰ Lā' palh mimacacāna'j natlahua talaclē'i', cacā'tē't lā' cama'ka'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Más tzey ī'sputni'ni' mimacan lā' namāpūtaxtūca'na'.

Jesús cāmāsu'ni'lh ixpālacata makxtekan huan puscāt

Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18

³¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā pū'la ixuancan: “Catīhuā a'ntī namakxteka ixpuscāt maclacasqui'n naxapa huan nac registro”. ³² Lā' quit iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' naxapacan huan nac registro lā' palh huan puscāt tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, ū'tza' tū' tzey. Chuntza' mātlahuī makchī'xcunu'n

huan puscāt a'xni'ca' natapūchahuapala. Lā' huan chi'xcu' a'ntī natā'tapūchahua huanmā' puscāt, xla' namakpuscātīni'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī tahuhan que lej stu'ncua' a'ntūn tahuhan

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī ixcāhuanican xalanī'n makāntza': “A'xni'ca' lej stu'ncua' hua'na' para nalacāxtlahua'ya' huan catūhuā, Dios laktzī'mā'ni' lā' tasqui'nī natlōkentaxtūya'”. ³⁴ Pero quit iccāhuaniyāni' que tū' catihua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata ā'catūhuā. Makapitzīn tahuhan: “Por los cielos”, a'xni'ca' talacāxtlahua catūhuā. Chuntza' tū' tzey como huan a'kapūn, ū'tza' a'nlhā Dios hui'. ³⁵ Lā' ā'makapitzīn tahuhan: “Por la tierra”. Chuntza' tū' tzey como huan ti'ya't hua'chilh a'nlhā Dios cāmājaxī ixtojon. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuhan: “Por Jerusalén”. Chuntza' tū' tzey como Jerusalén ū'tza' ixā'lacchicni' huan Rey más xaka'tla'. ³⁶ Lā' ā'makapitzīn huampala tahuhan: “Por mi cabeza”. Chuntza' tū' tzey como xmān Dios ca'tzi lhānīn napu'n ixmūsasatca'n. ³⁷ Stu'ncua' calalh a'xni'ca' nahua'nā'tit “u'huē” o “tū'”. Lā' chuntza' tū' maclacasqui'n nahua'nā'tit ā'catūhuā huampala. Huan tamā'na ā'makapitzīn tachihuīn nacāquiltaxtuyāni' ixpālacata huan ko'ti'ti'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tapalāna'ni'

Lc. 6.29-30

³⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuancan: “Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nalīmāpala'ya' milakastapun. Lā' nalīmāpala'ya' mintatzan ixtatzan ā'kalhatin a'ntū māyujū'ni'”. ³⁹ Lā' quit iccāhuaniyāni': Tū' catitapalāna'ni'lh huan a'ntīn tlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Palh catīhuā ixlacala'sni' mimpāxtūcāna'j, natamakxteka' nalacala'sāni' mimpāxtūxuc. ⁴⁰ Lā' palh catīhuā ixmālacapū'ni' lā' namaklhticu'tunāni' mincamisa, nā natamakxteka' nalē'n mintakēnu'. ⁴¹ Lā' palh catīhuā ixmāmacu'quī'ni' ixmaleta lakatin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'lakatin kilómetro. ⁴² A'xni'ca' catīhuā nasqui'ni'yāni' catūhuā, namaxquī'ya' lā' tū' catikē'pini' catīhuā a'ntī maksācua'cu'tunāni'.

Jesús māsu'yulh a'nchī napāxquī'can huan tā'ca'tza

Lc. 6.27-28, 32-36

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpatnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuancan: “Nacāpāxquī'ya' mi'amigos pero tū' maclacasqui'n nacāpāxquī'ya' mintā'ca'tza”. ⁴⁴ Lā' quit iccāhuaniyāni': Cacāpāxquī'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que cacāsicua'lanālīlh xlaca'n a'ntī cātamacapūlhcyāni'. Cacāmaktāya'tit xlaca'n a'ntīn tū' cātalaktzī'ncu'tunāni' lā' catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xlaca'n a'ntī cātalakapalayāni' lā' cātamāpātīniyāni'. ⁴⁵ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n ixcamana' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios māchi'chinī'n huan chi'chini'. Lā' chu a'xtim talaktzī'n huan chi'chini' ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't, a'yuj tzey lā' a'yuj tū' tzey xlaca'n. Lā' Dios macamin xcān para ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't a'yuj ta'a'kahuāna'ni' lā' a'yuj tū' ta'a'kahuāna'ni'. ⁴⁶ Lā' palh xmān nacāpāxquī'yā'tit xlaca'n a'ntī cātapāxquī'yāni', ¿tichū cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua chuxatīyā ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey hua'chi huan mātā'jīni'nī'n impuesto. ⁴⁷ Lā' palh xmān nacāmālakacuhuīnī'yā'tit mintā'macchicca'n, ¿chu ka'tla' catūhuā tlahua'nī'ta'ntit? Xlaca'n a'ntīn tū' tastālani' ixtej Dios nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n cala'tit xalacuan chu a'xtim hua'chi quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xatzey a'ntūn tlahuacan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey o namaktāya'yā'tit ā'kalhatin para natlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Tū' catitlahua'tit cā'lacapūlhūhua' para nacātalaktzī'nāni'. Palh cā'lacapūlhūhua' natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn tū' caticāmaxquī'ni' nīn tuntū'. ² Chuntza' a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacasqui'n, tū' caticāhua'ni'tit ā'makapitzīn a'ntūn tlahua'pā'na'ntit. Xlaca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n tatlahua a'ntūn tzey nac cā'tejen lā' na ixlītokpānca'n israelitas. Chuntza' tatlahua para que tachi'xcuui't nacāmāka'tlī'. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ³ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacasqui'n, tū' catimaktēktit nīn tintī' naca'tzī a'nchī cāmaktāya'yā'tit. ⁴ Más tzey tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. Lā' quinTāta'ca'n nalaktzī'n a'ntūn tzē'k tlahua'yā'tit lā' xla' nacāmāxquī'yāni' mintatlajca'n.

Jesús māsuyulh a'nchī kalhtō'ka'can

Lc. 11.2-4

⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' makatunu' nakalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, tū' catitlahua'tit chu a'nchīn tatlahua xlaca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Xlaca'n tatāya na ixlītokpānca'n israelitas lā' nac cā'tejen a'nlhā nacālaktzī'ncan a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ⁶ Pero a'xni'ca' hui'xina'n nakalhtō'ka'yā'tit, catanū'tit na minchicca'n lā' camālachō'tit lā' mē'cstuca'n nakalhtō'ka'yā'tit lā' natā'chihuīna'nā'tit quinTāta'ca'n a'ntīn tū' laktzī'ncan. Lā' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzī'n a'ntūn tzē'k natlahua'yā'tit lā' xla' nacāmāxquī'yāni' mintatlajca'n.

⁷ Lā' capāstactit a'xni'ca' natlahua'yā'tit mi'oracionca'n, lā' tū' maklhūhua' nahua'nā'tit a'ntū hua'nī'ta'ntittza'. Chuntza' tatlahua huan tamā'na a'ntīn tū' talakapasa Dios. Tapuhuan palh Dios nacākaxmata ixpālacata huan lhūhua' tachihuīn. ⁸ Tū' catila'tit hua'chi xlaca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' a'ntū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'xni'ca' tūna'j squi'ni'yā'tit. ⁹ Chuntza' natā'chihuīna'nā'tit Dios:

QuinTāta'ca'n a'ntū hui'lachi' nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

¹⁰ Camilh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan tachi'xcuui't.

Catlahuaca mintapuhuān huā'tzā' nac ti'ya't chu a'xtim hua'chi nac a'kapūn.

¹¹ Caquilāmaxquī'uj chuhua'j quilīhua'tca'n a'ntū icmaclacasqui'nāuj.

¹² Caquilāmāspūtūnu'ni'uj a'ntū iccālaclē'ni'yāni' como iccāmāspūtūnu'ni'yāuj huan tamā'na' a'ntū quincātalacclē'ni'yāni'.

¹³ Tū' camaktēkti naquincāpātle'keni'yāni' a'ntū naquincāmātlahuīyāni' talacclē'i'.

Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' lā' mila' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn lā' ixlīhuākca'n natamācā'tanīyāni' para pō'ktu.

Amén.

¹⁴ Palh hui'xina'n nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn a'ntū cātatlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā nacāmāspūtūnu'ni'yāni' a'ntūn tlahuani'ta'ntit a'ntūn tū' tzey. ¹⁵ Lā' palh hui'xina'n tū' nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, lā' tū' caticāmāspūtūnu'ni'ni' mintalacclē'i'ca'n quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús māsuyulh ixpālacata a'nchī latā'kchokocan a'xni'ca' tū' huā'yancan

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' tū' nahuā'ya'nā'tit tintacuj para natā'chihuīna'nā'tit Dios, tū' catila'tit hua'chi xlaca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtō'ca' lhca'ca'n lā' tū' talakacha'ka'n para que nacālaktzī'ncan lā' naca'tzīcan palh tū' tahuā'yan. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que xlaca'n taka'lhītza' ixtatlajca'n a'xni'ca' tasu'yu que tū' tahuā'yalh.

¹⁷ Hui'xina'n tū' catitlahua'tit chuntza'. A'xni'ca' tū' huā'ya'nā'tit tintacuj para

natā'chihuīna'nā'tit Dios, calakacha'ka'ntit lā' xa'nca caxqui'ttit miya'jca'n ¹⁸ lā' chuntza tū' catica'tzīca palh tū' huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī a'ntūn tzē'k tla'hua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū quilaca'n nala nac a'kapūn

Lc. 12.33-34

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. Huan tzī'ya' lā' huan xumpepe tzē natamālakuanī a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tzē naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰ Más tzey calacasqui'ntit a'ntū nala milaca'n nac a'kapūn. A'ntza' huan tzī'ya' lā' huan xumpepe tūlah catitamāspūtūlh lā' tūlah catitatanūlh ka'lhāna'nī'n. ²¹ Lā' pō'ktu pāstaclacapinā'tit a'nlhā huī' huan a'ntū lej tasqui'nīni'yāni'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū hua'chi ixpūmaksko quimacni'ca'n

Lc. 11.34-36

²² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Milakastapunca'n hua'chi lakatin ixpūmaksko mimacni'ca'n. Palh tū' tampi'lhīni'nā'tit lā' palh laktzī'nā'tit a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chilh tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana' na mimacni'ca'n. ²³ Lā' palh xmān laktzī'nā'tit a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni' lanī'ta'ntit. U'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh tū' tzey ixpūmaksko mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nala. Lā' a'nlhā cā'pucsua' tū' ca'tzīcan lhā a'ncan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan kalhatu' patrón

Lc. 16.13

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' tzē natā'scuja kalhatu' ixpatrón como nalaca'ī' kalhatin lā' tū' catilaca'ī'lh ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'xina'n tūla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit huan mintumīnca'n.

Jesús māsu'yulh a'nchī Dios cāmaktaka'ha ixcamana'

Lc. 12.22-31

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—U'tza' iccālīhuaniyāni' chuhua'j: Tū' ticāpāta'layāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū maclacasqui'nā'tit para nalatahui'layā'tit. Lā' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata huan lu'xu' a'ntū maclacasqui'n mimacni'ca'n. Dios cāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit. Lā' ū'tza' nacālīmaxquī'yāni' chuxatū a'ntū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶ Cuenta catlahua'tit huan spūnnu' a'ntūn takosnū'n. Xlaca'n tū' tacha'n nīn tuntū', nīn tamakalana'n lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. Lā' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhuī'. Lā' hui'xina'n līhua'ca' mintapalhca'n que huan spūnnu'. ²⁷ Lā' ¿tichū na milaclhpu'nanca'n tzē natahui'la más makān xmān porque lej nalē'ca'a'n?

²⁸ 'Lā' ¿a'chī' cāpāta'layā'ni' ixpālacata a'ntū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit huan xa'nat a'nchīn talistaca nac cā'tacuxtu. Tū' tasuja lā' tū' tatzapa' ixlu'xu'ca'n. ²⁹ Lej tzēhuanī't tastaca a'yuj tuntū' tatlaha. Lā' iccāhuaniyāni' que huan rey Salomón tūlah cāmālacastucli ixlitzēhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. ³⁰ A'nan chī'tin nac cā'tacuxtu a'ntūn tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'ī'can lā' nacālhcuycan. Lā' como Dios cāmaktaka'ha lā' cāmakastaca huan chī'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā'? ³¹ Chuntza' tū' tilē'capinā'tit lā' tū' catihuantit: “¿Tuchū nahua'yāuj? Lā' ¿tuchū naliko'tnūnāuj? Lā' ¿chichū na'iclīlhakā'nanāuj?” ³² Huan a'ntī xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj pō'ktu chuntza' tahuan lā' pō'ktu chuntza' tapuhuan. Pero hui'xina'n ka'lhī'yā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' xa'nca ca'tzī a'ntū maclacasqui'nā'tit lakalīyān. ³³ Xapū'la nalē'capinā'tit a'nchī namakxtekā'tit Dios nacāmāpa'ksikō'yāni' lā' nalē'capinā'tit a'nchī

nalimākapāxuhua'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ³⁴ Lakatunu' chī'chini' naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāpāta'layāni'. Chuntza' tū' catitamakchuyi'tit chuhua'j a'ntū nacāpātle'keni'yāni' lakalī como chuntza' tūla xa'nca cuenta tlaha'yā'tit huā'mā' chī'chini'. Lā' ixlilakalī nacāpāta'lapalayāni'.

7

Jesús māsu'yulh que tū'tzey palh cā'a'ksa'ncan ā'makapitzīn
Lc. 6.37-38, 41-42

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzīn lā' Dios tū' nacājuzgarlīyāni'. ² Chu a'nchī hui'xina'n cā'a'ksa'nā'tit ā'makapitzīn, chu a'cxtim Dios nacājuzgarlīyāni'. Palh hui'xina'n nalāmāspūtūnu'ni'yā'tit, nā Dios nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³ ¿Chichū tzē nalaktzī'na' huan ti'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin palh tanūma' hua'chi kentin qui'hui' na milakastapun? ⁴ Palh tū' pū'la maxtuya' huan qui'hui' na milakastapun, tūlah catima'xtuni' huan pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin. ⁵ ¡Tlaha'pā't lakatu' milacan! Palh hui'x tlaha'ya' a'ntūn tū' tzey, tūlah catimaktāya' ā'kalhatin a'ntīn tlaha' a'ntūn tū' tzey. Maclacasqui'n cuenta natlaha'ya' pū'la a'nchī latā'kchokoya' hui'x lā' chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'kalhatin para que xa'nca nalatā'kchoko.

⁶ A'nan tachi'xcuui't a'ntī ixlaktaca'n lej ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Lā' palh xlaca'n tū' tlakaj takaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios, tū' caticāmāsu'ni'tit. Xmān nata'a'kchā'n lā' nacātātucscu'tunāni' hua'chi chichi' a'ntū lej xcana'n. Santo ixtachihuīn Dios. Lā' palh tachi'xcuui't tū' takaxmatcu'tun, tū' caticāmāsu'ni'tit xlaca'n. Tū' catita'a'cnīni'ni'lh ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' a'ntū nalacchi'nta a'ntū lej tapala.

Jesús māsu'yulh a'nchī nalīsqui'ni'yāuj Dios
Lc. 11.9-13; 6.31

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmaxquī'yāni'. Caputzatit a'ntū Dios cāmaxquī'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Cakē'kō'lh'it huan mākalhcha lā' chuntza' nacātamālaquī'ni'yāni'. ⁸ Huan a'ntī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaklhtīni'n lā' huan a'ntī putza a'ntū Dios namaxquī', xla' nakaksa. Lā' huan a'ntī nakē'kō'lh'ha huan mākalhcha, Dios namālaquī'ni'.

⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Lā' palh kalhatin mincaman nasqui'ni'yāni' pāntzi, ¿chu namaxquī'ya' lakatin chihuix? ¹⁰ Lā' palh nasqui'ni'yāni' squī'ti', ¿chu namaxquī'ya' lūhua'? ¹¹ Hui'xina'n chī'xcuui'n lā' milaktaca'n tū' tzey. Lā' a'yuj tū' tzey hui'xina'n, pero ca'tzīyā'tit a'ntūn tzey para mincamana'ca'n lā' nacāmaxquī'yā'tit. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn lej tzey, lā' chuntza' ā'chulā' nacāmaxquī' a'ntū xatzey huan a'ntīn tasqui'ni'.

¹² 'Chuntza' cacātlaha'ni'tit ā'makapitzīn chu a'cxtim hua'chi lacasqui'nā'tit xlaca'n nacātātlahuani'yāni'. U'tza' huā'mā' a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés lā' ū'tza' ixlīmāscatīnca'n huan profetasna' chu a'nchīn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xapītzina'j mākalhcha
Lc. 13.24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'nan lakatu' mākalhcha lā' kantu' tej. Natanū'yā'tit nac xapītzina'j mākalhcha a'nlhā mā' huan pītzina'j tej. Lā' pēka'tla' mā' huan tej a'ntū a'n nac pūpātīn lā' pēka'tla' xamākalhcha. Lā' līlhūhua' a'ntī natatanūyācha'. ¹⁴ Huan pītzina'j tej a'n nac a'kapūn a'nlhā natahui'layāuj para pō'ktu. Lā' jīcslīhua' a'ncan. Nā pītzina'j xamākalhcha. Lā' tū' a'nan lhūhua' a'ntī natatanūyācha'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī līlakapascan huan qui'hui' palh tzey o palh tū' tzey
Lc. 6.43-44

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Catamaktaka'lhtit de a'ntīn tahuan palh ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' xmān ta'a'kxokonu'n. Xlaca'n hua'chi lobo a'ntū lej taputzamā'na ixlīhua'tca'n lā' talhakā'nanī't hua'chi borregos. ¹⁶ Tzē nacālakapasā'tit ixpālacata a'nchī natalatā'kchoko. Tū' cāpu'xcan uvas nac lhtucū'n lā' nīn tū' cāpu'xcan higos nac huan lhtucū' qui'hui'. ¹⁷ Chuntza' huan xatzey qui'hui' namāstā' xatzey ixtō'ca't lā' tzēhuanī't. Lā' tū' tzey ixtō'ca't huan qui'hui' a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Huan xatzey qui'hui' tū' catimāstā'lh ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn huan tū' tzey qui'hui' tūla namāstā' xatzey ixtō'ca't. ¹⁹ Palh huan qui'hui' tū' namāstā' xatzey ixtō'ca't, nacā'can lā' nalhcuyucan. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n nacā'ilakapasā'tit huan a'cta'sana'nī'n a'ntīn ta'a'kxokonu'n como xlaca'n tū' xa'nca talatā'kchoko.

Jesús māsuyulh ixpālacata a'ntī natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīni'n

Lc. 13.25-27

²¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lhūhua' a'nan a'ntī naquintamāpācuhū: “QuiMāpa'ksīni'”. U'tza' tū' huanicu'tun que natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Xmān tzē natatanūyācha' xlaca'n a'ntīn tatlahua ixtapuhūān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²² A'xni'ca' namin ā'xmān chi'chini', līlhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksīni'ca'n, quina'n icmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixpālacata milīmāpa'ksīn. Lā' milīmāpa'ksīn iccālīmāxtūj huan tlajana'nī'n. Lā' nā lhūhua' lē'cnīn iccālītlahuáj milīmāpa'ksīn”, natahuan. ²³ Lā' tuncan na'iccāhuani': “Tū' iccālakapasāni'. Catapānū'tit. Hui'xina'n tlaha'tit a'ntūn tū' tzey”.

Jesús māsuyulh ixpālacata a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' lā' a'ntīn tū'

Lc. 6.47-49; Mr. 1.22

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' xa'nca tlā'huan na ixtej Dios lā' natāyani' a'yuj napātini'n. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵ Lā' a'yuj milh lhūhua' xcān lā' huan palha' ū'ni' sno'kli huan chic, pero tāyani'lh lā' tū' a'kā'lh. ²⁶ Pero huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' tū' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' tūlah catitāyani'lh. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntīn tonto ixuanī't lā' tū' pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷ A'xni'ca' lej lalh xcān lā' milh palha' ū'ni' a'ntū sno'kli huan chic, tū' tāyani'lh. Mākā'nīlh lā' laclakō'lh.

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā' tamā'na, huan tachi'xcuhū't lej talē'cnīlh ixpālacata huan līmāscatīn. ²⁹ Xla' cāmāsu'ni'lh hua'chi a'ntī ka'lhī līmāpa'ksīn, lā' tū' hua'chi huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Xlaca'n xmān tamāsu'yu a'ntūn tamaksca'tli.

8

Jesús mātzeyīlh huan a'ntī ixka'lhī lepra

Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús lacyujli huan nac kēstīn, lhūhua' tachi'xcuhū't tastālani'lh. ² Lā' laktapajtzūlh kalhatin ī'tza'ca'. Ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū huanican lepra lā' ū'tza' a'ntū māmāsī quinquinī'tca'n. Huan ī'tza'ca' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³ Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca'. Tzeytza' ixuanī't. ⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhti lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chu a'nchī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhū't que tzeyanī'ta'tza'.

*Jesús mätzeyilh ixtasācua' huan capitán romano**Lc. 7.1-10*

⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac cā'lacchicni' Capernaum, laktapajtzūlh kalhatin ixcapitanca'n de huan tropasna' romanos. Squi'ni'lh que camaktāyah⁶ lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', lej ī'tzaca'n quintasācua' lā' mā' na quinchic. Lhtuculu' lā' lej pātini'mā'.

⁷ Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmätzeyī.

⁸ Lā' huan capitán kalhtilh:

—Māpa'ksīni', hui'x lej ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁹ Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lē'cnīlh. Lā' cāhuanilh huan a'ntī ixtastālani'tēlha:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntī quinkalhlaka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'. ¹¹ Nā iccāhuaniyāni' que natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn lā' nā lhūhua' xalanī'n na ixlītā'cnun. Lā' xlaca'n, a'yuj tū' israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham lā' Isaac lā' Jacob a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹² Lā' ā'makapitzīn a'yuj israelitas, xlaca'n nacāmacā'ncan kēpūn a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' natacalhuan lā' natalaxca ixtatzanca'n.

¹³ Lā' tuncan Jesús huanilh huan capitán:

—Capit na minchic. Chu a'nchī kalhlaka'ī'nī'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus mätzeyilh huan tasācua'.

*Jesús mätzeyilh ixpuhuiti' Pedro**Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39*

¹⁴ Lā' Jesús a'lh na ixchic Pedro lā' a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ixchi'chīxni'n lā' ixmā'.

¹⁵ Jesús xa'malh na ixmacan lā' tapānūni'lh huan tachi'chīxni'. Tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

*Jesús cāmätzeyilh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n**Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41*

¹⁶ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' xmān māpa'ksīlh lā' chuntza' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n. Lā' nā cāmätzeyilh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n. ¹⁷ U'tza' huā'mā' pātī'kelh para natlōkentaxtū chu a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Isaías a'xni'ca' hualh huā'mā': “Xla' māpānūlh a'nchī ī'tza'cā'hua' ixuanī'ta'uj quina'n lā' nā a'nchī ī'xlejua'nanāuj lā' quincāmaklhtīni' quinta'jatataca'n”.

*Ixpālacata huan a'ntīn titastālani'cu'tulh Jesús**Lc. 9.57-62*

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh huan lhūhua' tachi'xcu'huī't a'ntī ixtalītamacxti'li'mā'na, māpa'ksīlh que calē'nca tintacut huan ka'tla' xcān huan nac barco. ¹⁹ Lā' kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ictā'a'ncu'tunāni' chuxalhā napina'.

²⁰ Lā' Jesús kalhtilh:

—Huan tanquī'huī' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n lā' huan spūnnu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n; pero quit tū' icka'lhī quinchic a'nlhā na'iclhata.

²¹ Lā' ā'kalhatin a'ntī ī'sca'txtunu' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictachoko nac quinchic hasta a'xni'ca' namā'cnūcan quintāta'.

²² Lā' Jesús kalhtilh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tzē natamā'cnū huan nīn.

Jesús māca'cslīlh huan palha' ū'ni'

Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25

²³ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tatā'tojōlh ī'sca'txtunu'nī'n. ²⁴ Lā' līhuan ixtatacutmā'na, tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatzumamā'tza' de xcān huan barco. Lā' Jesús ī'lhtatamā'. ²⁵ Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuānī lā' tahuanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquilāmāpūtāxtūj! ¡Tā'cnūmā'nauj!

²⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Lā' ¿a'chī' lej jicua'nā'tit? ¡Tū' xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit!

Tuncan tā'kaquī'lh lā' cālacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān. Lā' chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Lā' huan chī'xcuui'n talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Tichūyā chī'xcu' xla'? ¡Hasta tzē cāmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'!

Kalhatu' chī'xcuui'n xalanī'n nac Gadara a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n

Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39

²⁸ Tintacut huan xcān ixuī' lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'ntza', tatapajtzūlh kalhatu' chī'xcuui'n a'ntī ixtahuī'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixtu'ca'n ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' ixtachuyā lā' ixtaca'tzanca'tzī. Nīn tintī' ixtatētaxtucu'tun a'ntza' ixpālacataca'n huan tamā'na kalhatu'. ²⁹ Lā' tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—Icca'tzīyāuj palh hui'x ixO'kxa' Dios, pero quina'n tūna'j ictimāpalanauj con Dios. ¿Chā ta't para naquilāmāpātīnyāuj a'xni'ca' tūna'j mīn huan chī'chini' a'ntū lhcācanī't?

³⁰ Lā' tū' lej makat de a'ntza' ixtahuā'yamā'na lhūhua' pa'xni'. ³¹ Lā' huan tlajana'nī'n tasquī'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixchakānca'n huan chī'xcuui'n, caquilāmāxtekui na'ictanūyāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

³² Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Capitittza'.

Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chī'xcuui'n lā' tatanūlh huan na ixchakānca'n huan lhūhua' pa'xni'. Lā' chu tuncan huan lhūhua' pa'xni' tatu'jnun ta'a'lh nac cā'pūtatonkopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Lā' huan chī'xcuui'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na huan lhūhua' pa'xni', xlaca'n tajicua'lh lā' tatu'jnulh huan nac cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīhuāk a'ntū cāpātē'keni'lh huan chī'xcuui'n a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. ³⁴ Lā' tuncan ixlīhuākca'n xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús a'nlhā ixuī'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza', lej tasquī'ni'lh Jesús que ca'a'lh de na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeyīlh huan chī'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't

Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26

¹ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut lā' chā'lh nac Capernaum a'nlhā ixā'lacchicni'. ² Lā' līmini'cancha' kalhatin chī'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't lā' a'ntī ixmā' na ixlaklaj. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchīn takalhlaka'ī'lh que ixka'lhī līmāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Quit icmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'.

³ Lā' tuncan makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tapuhualh: “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chī'xcu'? Tā'talacastuccu'tun Dios. Nīn tintī' tzē naquincāmaspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”. ⁴ Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhumā'na, cāhuanilh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? ⁵ Icuanihtza' huan ī'tza'ca': "Iccāmāspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'", pero tū' tasu'yu a'yuj māsputūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: "Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'", chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ⁶ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't:

—Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

⁷ Lā' tuncan huan chi'xcu' tā'kaqui'lh lā' lē'lh ī'xti'cat lā' a'lh na ixchic. ⁸ Lā' huan tachi'xcuhuī't, a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', tajicua'lh. Lā' tamāpāxuhūlh Dios como ixcāmaxqui'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn huan chi'xcuhuī'n.

Jesús mātā'sīlh huan Mateo para nastālani'

Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', laktzī'lh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Mateo. Xla' ixuī' a'nlhā ixmātā'jīni'ncan impuestos lā' huanica:

—Caquistā'ni'.

Lā' tuncan Mateo tāyalh lā' stālani'lh.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' nac lakatin chic, tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuhuī'n. Lā' ixlīhuākca'n ixcātā'huā'yamā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' makapitzīn fariseosnu' talaktzī'lh huā'mā', xla'ca'n takalhasqui'nīlh huan ī'sca'txtunu'nī'n Jesús:

—Lā' ¿a'chī' mimākalhtō'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey?

¹² Lā' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn lā' cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xla'ca'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor, xmān huan ī'tza'ca'nī'n. ¹³ Capittit lā' casca'ttit a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntūn tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios: "Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakahu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Lā' tū' tanto iclacasqui'n naquilā'a'ksajuī'yāuj huan animalhna'". Chuntza' tzo'kcanī't. Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan palh xla'ca'n xalacuan. Icmilh iccāputza huan tachi'xcuhuī't a'ntīn taca'tzī palh tū' tzey xla'ca'n como iclacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús xpālacata a'nchī tū' huā'yanca'n

Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39

¹⁴ Lā' ā'calistān huan a'ntī ixtastālani' Juan huan Mā'kpaxīni', xla'ca'n talakmilh Jesús. Lā' takalhasqui'nīlh:

—Quina'n lā' huan fariseosnu' maklhūhua' ictasca'jayāuj lā' tū' icuā'yanāuj tintacuj xpālacata Dios. Lā' ¿a'chī' misca'txtunu'nī'n pō'ktu tahuā'yan?

¹⁵ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā natalakaputza huan a'ntī cākantāyacan a'nlhā tapūchahuamā'ca? Lihuan huī' huan squi'nīni', tū' talakaputza. Namin lakatin chi'chīni' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza lā' tū' catitahuā'yalh ixamigos—a'xni'ca' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca māni' xla'.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' nachu'cu huan xasāsti' lu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Huan xasāsti' lu'xu' natatimī lā' ā'chulā' naxtī'ta huan xamasni'. ¹⁷ Lā' huan xaxcān uva a'ntūn tūna'j xcu'tan nīn tintī' catimojōlh nac xakōlūhua' xako'xka' borrego. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' catipāxcatlīlah huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. U'tza' huā'mā' līchihuīna'mā' ixlīmāasca'tīnca'n israelitas lā' ixlīmāasca'tīn Jesús a'ntū xasāsti'.

Ixpālacata huan ixtzu'ma'jāt huan xapuxcu' israelitas lā' nā ixpālacata huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56

¹⁸ Lā' līhuan Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', chā'lh kalhatin xapuxcu' de huan israelitas. Xla' tatzokostani'lh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Nīlhcus quintzu'ma'jāt. Lā' a'yuj nīlhtza', palh hui'x napina' lā' naxa'ma'ya', xla' nalakahuanchoko.

¹⁹ Lā' Jesús tāyalh lā' tā'a'lh huan chi'xcu'. Nā ī'sca'txtunu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰ Tuncan milh kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Lā' ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta ī'sta'ja ixka'lhni'. Tapajtzūlh ixkēn Jesús lā' xa'malh ixtampān ixlu'xu' ²¹ como puhualh chuntza': "Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' lā' na'ictzeyan", puhualh. ²² Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh huan puscāt lā' huanilh:

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Tzeyanī'ta'tza' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus ixtzeyanī'ttza'.

²³ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh na ixchic huan xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh huan músicos a'ntī natatā'a'n a'xni'ca' namā'cnūcan. Lā' huan tachi'xcuhuī't lej ixtata'samā'na. ²⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit de huā'tzā'. Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't. Xmān lhtatamā'.

Lā' xlaca'n talītzī'nli.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh huan tachi'xcuhuī't, xla' tanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt lā' macachi'palh. Lā' huan tzu'ma'jāt tā'kaquī'lh. ²⁶ Lā' chuxalhā nac huanmā' tī'ya't a'kahualh a'ntū pātle'keni'lh huan tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n

²⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', tatzuculh tastālani' kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' palha' tahananilh:

—¿Caquilālakahu'mauj, hui'x a'ntī ixtā'nat David!

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac chic, huan lakatzī'nī'n tatapajtzūlh. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā kalhlaka'ī'yā'tit palh tzē na'iccāmālacahuānīpalayāni'?

Lā' takalhtīlh:

—Chuntza' ickalhlaka'ī'yāuj, Māpa'ksīni'.

²⁹ Lā' tuncan Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n lā' cāhuanilh:

—Calalh chu a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

³⁰ Lā' tatzeyalh ixlakastapunca'n lā' talacahuāna'lh. Lā' tuncan Jesús lej cāmāpa'ksīlh:

—Calī'huī'lī'tit nīn tintī' namāca'tzīnī'yā'tit.

³¹ Lā' a'yuj chuntza' cāhuanica, a'xni'ca' tataxtulh xlaca'n tatzuculh tahananī chā'tin chā'tin a'ntū cātlahuani'lh Jesús. Lā' ū'tza' talīca'tzīkō'lh lakachu nac huā'mā' tī'ya't.

Jesús mātzeyīlh huan kō'ko'

³² Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu huan a'ntī lakatzī'nī'n ixtahuanī't, a'xni'ca' līmini'ca Jesús kalhatin kō'ko'. Lā' huan kō'ko' ixka'lhī huan tlajana'. ³³ Lā' a'xni'ca' Jesús māxtulh huan tlajana', chu tuncan tzuculh chihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcuhuī't talē'cnīlh lā' tahuanh:

—Tū' maktin tasu'yunī't hua'chi ixtā'chuntza' huā'mā' catūhuā na quinti'ya'tca'n quina'n israelitas.

³⁴ Lā' huan fariseosnu', xlaca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chí'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti' a'ntī xapuxcu' tlajana'nī'n. U'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

Jesús cālakahu'malh huan tachi'xcuhuī't

³⁵ Jesús ixtētaxtutēlha lakatunu' cā'lacchicni' lā' huan ranchosnu'. Lā' ixtētanūtēlha nac lakatunu' na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu. Lā' ixcā'a'cta'sana'ni' a'nchī nala a'nlhā

Dios namāpa'ksīni'n. Lā' nā ixcāmātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt. ³⁶ Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh huan tachi'xcu'huī't, lej cālakahu'malh como ixcāpāta'lamā' lā' ixtalakachā'ni'. Cālaktzī'lh hua'chi borregos a'ntīn tū' ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Stu'ncua' lhūhua' a'nan a'ntīn takahlaka'ī'cu'tun. Xlaca'n hua'chi a'nlhā lej lana'lh lā' tisputa tasācua'nī'n para na'ī'can. ³⁸ Dios ū'tza' ixtēcu' huan a'nlhā lej lana'lh. U'tza' nalīsqui'ni'yā'tit Dios que cacāmacamilh chi'xcu'huī'n a'ntī nacāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn huan a'ntīn takahlaka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

10

Jesús cālacsali kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16

¹ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n lā' para nacāmātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt.

² Huā' tamā'na ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' xlaca'n a'ntī cāmāpacu'huīcan apóstoles: huan xapū'la, xla' Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro, lā' ī'stancu Andrés; lā' nā Jacobo lā' Juan a'ntī ixo'kxa'n huan Zebedeo ixtahuanī't; ³ lā' nā Felipe lā' Bartolomé lā' Tomás lā' huan Mateo a'ntī mātā'jīni' impuestos ixuanī't; lā' nā Jacobo a'ntī ixo'kxa' Alfeo; lā' Lebeo a'ntī ixmāpācu'huīcan Tadeo; ⁴ lā' nā Simón a'ntī ixtapa'ksī con huan cananistasna'; lā' nā Judas Iscariote a'ntī ā'calīstān namacamāstā' Jesús.

Jesús cāmāpa'ksīlh huan kalhacāujtu' para natamāstū'nca ixtachihuīn Dios

Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6

⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmacā'lh huā' tamā'na kalhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh:

—Tū' catipintit timāsu'yu'yā'tit a'nlhā talahuī'lāna'ncha' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' tū' titanū'yā'tit huan na ixā'lacchicni'ca'n huan samaritanosnu'. ⁶ Napinā'tit nacāmāsu'ni'yā'tit huan xalanī'n nac Israel. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntīn tatza'nkānī't. ⁷ Capintit lā' na'a'cta'sana'nā'tit chuntza': “Tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' natasu'yu a'nchī Dios nacāmāpa'ksīkō' tachi'xcu'huī't”. ⁸ Cacāmātzeyī'tit huan ī'tza'ca'nī'n lā' cacāmālakahuanīchoko'tit huan nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit huan leprosos a'ntīn tamasmā'na ixquinīca'n lā' cacāmāxtutit huan tlajana'nī'n. Hui'xina'n tū' catimāpala'tit huā'mā' līmāpa'ksīn a'ntū iccāmaxquī'yāni' lā' chuntza' tū' caticāmātā'jī'tit a'xni'ca' nacālimātzeyī'yā'tit quīlīmāpa'ksīn.

⁹ Tū' camojō'tit tumīn de oro nīn de plata nīn de cobre na mimbolsaca'n a'xni'ca' napinā'tit. ¹⁰ Lā' tū' calī'pintit mimorralhca'n nīn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nalī'pinā'tit milu'xu'ca'n a'ntū lhakā'nī'ta'ntit. Tū' nalī'pinā'tit nīn zapato nīn mimpāla'cca'n. Huan a'ntī māsuyumā' ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhuī'can a'nlhā māsuyumā'.

¹¹ A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' o nac lakatin rancho, naputzayā'tit kalhatin tzeyā chi'xcu' a'ntī nacāmānūyāni' na ixchic. Lā' natachokoyā'chipintit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹² Lā' a'xni'ca' natanū'yā'tit huan nac chic, nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsicua'lanālīlh a'ntīn tahuī'lāna' nac huā'mā' chic”. ¹³ Palh con tapāxuhuān cātāmānūyāni' na ixchicca'n, Dios nacāsicua'lanālī xlaca'n. Lā' palh tū' cātāmānūyāni' na ixchicca'n, tū' caticāsicua'lanālīca. ¹⁴ Lā' palh tū' cātāmānūyāni' nac pātīn chic o lakatin cā'lacchicni', lā' palh tū' cātāxmatāni', tuncan cataxtutit. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit huan pokxni' de mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit que xlaca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. ¹⁵ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'xni'ca' namin huan chi'chini' lā' Dios nalacāxtlahuakō', xlaca'n lej natapātīni'n. Dios

ā'chulā' nacālakalhu'man xlaca'n xalanī'n nac Sodomō lā' Gomorra que xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' a'ntīn tū' takaxmatcu'tun —hualh Jesús.

Cāmacaputzacan a'ntīn takahlaka'ī' Cristo

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nāni' lā' nala'yā'tit hua'chi borregos na ixlac'hni'ca'n huan lobos. Lej skalalh cala'tit hua'chi huan lūhua'. Lā' cala'tit hua'chi tantzasnān a'ntūn tū' lāsta'la. ¹⁷ Catamaktaka'lhtit como chi'xcuhūi'n nacātamacamaxquī'cu'tunāni' huan māpa'ksīni'nī'n lā' nacātatucsāni' na ixlītokpānca'n israelitas. ¹⁸ Lā' nacātāmālacapū'yāni' na ixlacapūnca'n gobernadores lā' reyes xmān por quimpālacata. Chuntza' tzē nacāhuaniyā'tit huan xatzey tachihuīn calacan xlaca'n lā' nā nacāhuani'yā'tit huan a'ntīn tū' israelitas. ¹⁹ Pero tū' catilē'capintit a'nchī nalītamaktāyayā'tit nīn a'ntū nacākalhtiyā'tit a'xni'ca' nacāmacamaxquī'yāni' huan māpa'ksīni'nī'n. A'xni'ca' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū nacāhua'ni'yā'tit xlaca'n. ²⁰ Tū' māni' mintachihuīnca'n a'ntū nachihuīna'nā'tit. Huan Espīritu Santo, ū'tza' a'ntī nacāmāchihuīnīyāni'.

²¹ 'Huan chi'xcuhūi'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n para nacāmāknīcan lā' huan xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n. Huan o'kxa'n natatā'kaquī' contra ixnatātana'ca'n lā' natāmāknīnīni'n. ²² Ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't nacātaca'tzalaktzī'nāni' como tapa'ksī'yā'tit con quit. Lā' huan a'ntīn tzancs natatāya lā' tū' natataxtutāya na quintej a'yuj lej tapātīni'mā'na, ū'tunu'n nacāmāputaxtūcan.

²³ 'Lā' a'xni'ca' nacātamacaputzayāni' nac lakatin cā'lacchicni', cataxtutit lā' capintit ā'lacatin. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que tū' catitētaxtukō'tit ixlīhuākca'n ixā'lacchicni'ca'n israelitas para namāsu'yuyā'tit quintachihuīn a'xni'ca' namimpala huan Chī'xcu' xala' Tālh mā'n.

²⁴ 'Huan sca'txtunu' tū' tasqui'nī hua'chi ixmākalhtō'kē'ni'. Lā' huan tasācua' tū' tasqui'nī hua'chi ixpatrón. ²⁵ Līpāxūj huan sca'txtunu' a'ntīn tzē namālacastuca ixmākalhtō'kē'ni' lā' nā huan tasācua' a'ntīn tzē namālacastuca ixpatrón. Palh lakapalacani'ttza' huan a'ntī māpa'ksīni'n huan nac chic lā' māpācuhuīcani'ttza' Beelzebú, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. U'tza' a'ntū līchihuīna'mā' Jesús lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n.

Tichū tasqui'nī najicua'ni'can

Lc. 12.2-9

²⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' tū' caticājicua'ni'tit tachi'xcuhūi't. Ixlīhuāk a'ntūn tatzē'knī't, ū'tza' nalak-tzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzīkō'can. ²⁷ Huan a'ntū quit iccāhuanini' a'nlhā quē'stucan, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lacapūlhūhua'. Lā' huan a'ntū quit lakatzē'k iccāhuaniyāni', ū'tza' lej palha' nahuanā'tit chuxalhā. ²⁸ Tū' caticājicua'ni'tit chi'xcuhūi'n a'ntīn tzē natamāknī mimacni'ca'n pero tūla tamāpa'ksī milīca'tzīnca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios a'ntīn tzē nacāmāspūtū mimacni'ca'n lā' milīca'tzīnca'n nac pūpātīn.

²⁹ '¿Chī ixtapalh huan tantzictzi? Stā'can tantu' por macsti'na'j tumīn. Lā' quinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'xni'ca' minācha' lakatin tantzictzi. ³⁰ Lā' chā'tunu' de hui'xina'n hasta cātapūtle'keni'ni' kanatunu' miya'jca'n. ³¹ U'tza' tū' tilījicua'nā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī'yā'tit hui'xina'n que lhūhua' tantzictzi —hualh Jesús.

A'ntī natahuan cā'lacapūlhūhua' que tatapa'ksī con Cristo

Lc. 12.8-9

³² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan a'ntī natahuan cā'lacapūlhūhua' palh tatapa'ksī con quit, xlaca'n quit na'iccālakapasa a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quinTāta'ca'n nac a'kapūn. Lā' chuntza'

quit nā na'icuan palh xluca'n tatapa'ksī con quit. ³³ Lā' huan a'ntī naquintakalh-tatzē'ka cā'lacapūlhūhua', xluca'n quit na'iccākalhtatzē'ka a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmā'kapitzī tachi'xcuhuī't

Lc. 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' tipuhua'nā'tit palh quit icmilh para que chu lakatin nala ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhuī't lā' chuntza' tū' catalāsta'lal nac huā'mā' quilhtamacuj. Tū' ū'tza' quilītlōt. Na'iccāmā'kapitzīyāni'. ³⁵ Icmilh icmā'kaquī' huan o'kxa' contra ixtāta' lā' na'icmā'kaquī' huan tzu'ma'jāt contra ixtzī't lā' nā huan puscāt contra ixtzī't ixkōlu'. ³⁶ Lā' ū'tza' natalīla lītā'ca'tza xalanī'n na ixchakān huan lakatin chic.

³⁷ 'Huan a'ntī lihua'ca' natapāxquī' ixtzī'tca'n o ixtāta'ca'n que quit, xluca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. Lā' nā huan a'ntī lihua'ca' natapāxquī' ixo'kxa'ca'n o ixtzu'ma'jātca'n que quit, xluca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. ³⁸ Lā' huan a'ntīn tūla tatāyani' a'ntū nacāpātle'keni' por quimpālacata, xluca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit.

³⁹ Huan a'ntī natataxtutāya de na quintej como tū' tapātīni'ncu'tun por quimpālacata, xluca'n tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n nac a'kapūn. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj ixtanīlh por quimpālacata, xluca'n nacāmāpūtaxtūcan.

A'ntū natlajacan

Mr. 9.41

⁴⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū hui'xina'n nacāhuani'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'ī' a'ntū quit icuan. Lā' palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'ī' huan a'ntī quimacamilh. ⁴¹ Lā' palh catīhuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin a'cta'sana' como taca'tzī palh Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja chu a'cxtim hua'chi huan a'cta'sana'. Lā' palh catīhuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin tzeyā chi'xcu' xmān porque tzey xla', chuntza' ū'tunu'n chu a'cxtim natatlaja hua'chi huan tzeyā chi'xcu'. ⁴² Lā' catīhuā a'ntī natā'hua' macstī'na'j xcān ā'kalhatin a'yuj catīhuāyā chi'xcu', lā' palh natā'hua' ā'kalhatin porque tapa'ksī con quit, ixlistu'ncua' Dios namāpala —hualh Jesús.

11

Ixlacscujni'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús

Lc. 7.18-35

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh ī'sca'txtunu'nī'n, taxtulh de a'ntza' lā' a'lh. Ixtētaxtutlā'huan ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'nīhā pajatzu para namāsu'yu lā' na'a'cta'sana'n.

² Lā' Juan huan Mā'kpaxīni' ixtanūma' nac pūlāchī'n. Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca a'ntū ixtlahuamā' Jesús, tuncan cāmacā'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n para natalaka'n Jesús ³ lā' natakahasqui'nī:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī namin o maclacasqui'n na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cataspi'ttit lā' nahuaniyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntit lā' a'ntū kaxpatnī'ta'ntit.

⁵ Nahuaniyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' huan lū'ntū'lanī'n talatlā'huan. Lā' nā huan a'ntī ixcāmasni'mā' ixquinī'tca'n, xluca'n tatzeyanli. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n, chuhua'j takaxmata. Lā' nā cāmālakahuanīchokocanī't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan a'ntī lipānīn talahui'lāna'.

⁶ Līpāxūj huan a'ntī pō'ktu quilīpāhuan —cāhuanica ī'sca'txtunu'nī'n Juan.

⁷ Lā' a'xni'ca' xluca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cātā'kalahihuīna'n huan tachi'xcuhuī't ixpālacata Juan. Lā' cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, ¿tichū ixlaktzī'ncu'tunā'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī hua'chi kantin chi'tin a'ntū xakā'līlh huan ū'ni'.⁸ ¿A'chī' quīla'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lej tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuanī't talhakā'nani't, xlaca'n tahui'lāna' na ixchicca'n reyes.⁹ Pues ¿a'chī' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't? ¿Chu tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stu'ncua', ixlaktzī'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'.¹⁰ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzo'knī't chuntza' na ixtachihuīn Dios: Na'icmacā'n qui'a'cta'sana' a'ntī napū'lani'yāni' para nacāxmāpī' mintej.

¹¹ Stu'ncua' huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni' que na ixlac'hni'ca'n tachi'xcuhuī't tintī' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan. Pero huan a'ntī lihua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk, xla' más xaka'tla' que Juan.

¹² Desde a'xni'ca' tzuculh a'cta'sana'n Juan huan Mā'kpaxīni', maklhūhua' tatanūcu'tulh a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' hua'chilh palha' talāpi'ta'mā'na para que natasātanū.

¹³ Ixlīhuākca'n huan a'cta'sana'nī'n ixtalīchihuīna'mā'na a'nchī namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios namāpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Lā' nā chuntza' tatzo'knī' na ixley Moisés. Lā' talīchihuīna'lh hasta a'xni'ca' milh Juan.¹⁴ Lā' a'yuj tū' nakalhlaka'ī'cu'tunā'tit a'ntūn taquilhchā'lh, pero huā'mā' Juan ū'tza' huan a'cta'sana' Elías a'ntī ixka'lhīpā'na'ntit.

¹⁵ Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpatā'tit.

¹⁶ ¿Chichū na'iccālimālacastucāuj huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tahui'lāna' chuhua'j? Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntīn takamāna'mā'na nac lītamāuj. Lā' cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: ¹⁷ “A'xni'ca' quina'n icmakata'sauj huan līskoli', hui'xina'n tū' lakatītit lā' tū' lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' ictlī'uj hua'chi līlakaputzani', hui'xina'n tū' lakatītit lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?” tahuani. ¹⁸ Milh Juan lā' tū' ko'tli lā' a'katunu' tū' huā'yalh tintacuj. Lā' hui'xina'n lē'ksa'nā'tit lā' hua'nā'tit palh xla' ka'lhī huan tlajana'.¹⁹ Lā' ā'calistān quit icmilh. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' icua' xcān lā' chuxatū quimālacnūni'can lā' pō'ktu icuā'yan. Lā' nā quīlālē'ksa'nāuj lā' hua'nā'tit palh quit lhūhua' icuā'yan lā' lej icko'ta. Lā' hua'nā'tit que quit ixamigoca'n huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan a'ntīn tatlahua talaclē'i'. Pero huan a'ntīn takalhlaka'ī', xlaca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā quit —hualh Jesús.

Xalanī'n lakatu' cā'lacchicni' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Jesús

Lc. 10.13-15

²⁰ Lā' tuncan Jesús tzuculh cālacaquilhni' huan xalanī'n huan tamā'na cā'lacchicni' a'nlhā tlhualh lhūhua' lē'cnīn. Cālacaquilhni' huan tachi'xcuhuī't como tū' ixtaxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Lā' cāhuanilh:

²¹ —Xānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín lā' xalanī'n nac Betsaida. Nalaka-putzayā'tit porque tū' kalhlaka'ī'tit. Lej tlahuacanī't lē'cnīn na milaclhpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha' cahuā huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xlaca'n ixtalhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmā'ca'ca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej talaka-putzalh ixpālacata ixtalac'lē'i'ca'n.²² Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarliyāni' hui'xina'n que xlaca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón.²³ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn. Tū' stū'ncua'. Napinā'tit nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuā huan lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Sodoma a'ntū cātlahuacanī't na milaclhpu'nanca'n, ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' Dios tū' ixmāspūtūlh huan cā'lacchicni'.²⁴ Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarliyāni' hui'xina'n que xlaca'n xalanī'n nac Sodoma lā' ā'makapitzīn cā'lacchicni' pajtzu nac Sodoma —hualh Jesús.

Jesús hualh: Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxīyāni'

Lc. 10.21-22

²⁵ Lā' tuncan Jesús kalhtō'ka'lh lā' hualh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Icmāxquī'yāni' pāxcatca'tzī como cāmāsu'ni'nī'ta' huan a'ntīn tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū iccāmātzē'kni'nī'ta' huan a'ntī lej laskalalhna'. ²⁶ Chuntza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhuān.

²⁷ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhūi't:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't quinTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa' icca'tzī. Nā nataca'tzī xlaca'n a'ntī na'iccāmālacsu'yu.

²⁸ Cata'ntit milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī u'cxca'tzīyā'tit que tzi'nca huan tūn tū' tzey a'ntūn tlhuanī'ta'ntit lā' palha' scujpā'na'ntit para namakapāxua'yā'tit Dios. Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxīyāni'. ²⁹ Caquilā'a'kahuāna'ni'uj lā' caquilāmaksca'tui. Lilacatzucu na'iccāhuanilē'nāni' lā' quit tū' icka'tla'jca'tzī. Lā' quit tzē icmātzā'ta'tī mi'a'clhcunucca'n.

³⁰ Tū' jicslīhua' quilīmāasca'tīn lā' tzē natlōkentaxtūyā'tit —hualh Jesús.

12

Huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan huan sca'txtunu'nī'n ta'ī'lh huan trigo

Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5

¹ Lā' ā'calīstān Jesús ixtlā'huantēlha nac cā'tacuxtu. Lā' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan ixuanī't. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtatzi'ncsa lā' tatzuculh ta'ī' macstina'j huan trigo lā' tahua'lh.

² Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' cālaktzī'lh, tahananilh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'na misca'txtunu'nī'n lā' chuhua'j huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahuanilh.

³ Lā' Jesús cākalhtīlh lā' cāhuanilh:

—¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlhualh David maktin huā? Ixtzi'ncsa xla' lā' a'ntī iccātā'a'mā'. ⁴ Lā' tatanūlh na ixchic Dios lā' tahua'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Lā' tū' līmakuan ixtahua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' tzē natahua'. ⁵ Lā' ¿chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit huan nac ley a'ntūn tzo'kli Moisés? Huan palh huan curasna' a'ntīn tascuja nac xaka'tla' lītōkpān pō'ktu tatlōkentaxtū ixlītīlōtca'n. Lā' a'yuj tatlhua a'ntūn tū' līmakuan tlhuanac huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, lā' tū' puhuanac palh xlaca'n tatlhua talaclē'i'. Lā' tū' puhuanac palh xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ley. ⁶ Lā' iccāhuaniyāni' que huā'tzā' a'nan catīhuā a'ntī līhua'ca' tasquī'nī que huan xaka'tla' lītōkpān. ⁷ Hui'xina'n tū' māchekxīnī'ta'ntit a'ntū huanicu'tun a'nlhā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit lej iclacasquī'n nacālalkhu'manā'tit ā'makapitzīn lā' tū' tanto iclacasquī'n naquilā'a'ksajuī'yāuj huan animalhna'”. Palh ixmāchekxī'tit cahuā huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālalkhu'mancan, tū' iccālē'ksa'nīni'ntit quisca'txtunu'nī'n a'ntīn tū' tatlhuamā'na talaclē'i'. ⁸ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlhuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanī't

Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11

⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tanūlh nac lakatin ixlītōkpānca'n israelitas.

¹⁰ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanī't. Lā' como ixputzamā'ca a'nchī nalē'ksa'nīni'ncan Jesús, kalhasquī'nīca:

—¿Chā makxtekcan namātzeyīcan huan ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Palh kalhatin de hui'xina'n ixka'lhī'tit mimborregoca'n a'ntū ixtojōlh huan nac pūlh mā'n taponkni', ¿chā tū' ixmāxtutit a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¹² Lā' más ixtapalh kalhatin chi'xcu' que lakatin borrego. Chuntza' tzē tlhuanī'can ā'kalhatin a'ntū xatzey lā' maktāyacan huan ā'kalhatin a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

¹³ Lā' tuncan huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimpeken.

Lā' a'xni'ca' stu'ncti ixpeken, ixtzeyani'ttza' lā' ixtā'chuntza' ixuanī't kentin ixpeken. ¹⁴ Tuncan tataxtulh huan fariseosnu' lā' māni' ū'tunu'n tapāstacli a'nchī naltalīmāmaknīnī'n Jesús.

A'ntūn taquilhchā'lh ixpālacata Jesús

¹⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtapuhuamā'na, lā' a'lh ā'lacatin lā' līlhūhua' tastālani'lh. Lā' Jesús cāmātzeyīkō'lh huan ī'tza'ca'nī'n ¹⁶ lā' cāmāpa'ksīlh que tū' catahualh tichū ū'tza'. ¹⁷ Chuntza' tlhualh para natlōkentaxtū a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Isaías a'xni'ca' tzo'kli a'ntū hualh Dios:

¹⁸ Huā'mā' quintasācua' a'ntī iclacsacli lā' lej icpāxquī' lā' xla' lej quimakapāxuhua.

QuiEspíritu natā'a'n lā' nacāmāsu'ni' huan a'ntīn tū' israelitas a'nchī xa'nca na'iclacāxtlahuakō'.

¹⁹ Xla' tū' nalacaquilhnīnī'n lā' tū' nata'sa.

Lā' tū' palha' nachihuīna'n nac cā'tejen para que cuenta natlahuacan xla'.

²⁰ Xla' nacāmaktāya huan a'ntīn tū' lactli'hui'qui a'ntī hua'chi xkoli' a'ntū xmū'tcanī't.

Lā' tū' nacālakmaka'n huan a'ntīn tū' xa'nca takalhlaka'ī'.

Xlaca'n hua'chi pūmaksko a'ntūn tū' xa'nca maksko lā' slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksikō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't nataka'lhīti para nacāmaktāya.

Chuntza' tzo'kli huan profeta Isaías.

Ixuanca palh Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10

²² Lā' tuncan lē'ni'ca Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntī lakatzī'n lā' kō'ko' ixuanī't porque ixka'lhī huan tlajana'. Lā' Jesús mātzeyīlh lā' xa'nca ixlaktzī'n lā' tzuculh chihuīna'n. ²³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴ Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n. Lā' ū'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

²⁵ Jesús ixca'tzī a'ntū ixtapuhuamā'na lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzi lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīnī'n makān. Natālāmāspūtūkō'. Lā' palh xalanī'n lakatin cā'lacchicni' o lakatin familia tatapitzi lā' talātucsa, tū' catitātāyani'lh. ²⁶ Lā' palh ixlīmāpa'ksīn huan xapuxcu' tlajana'nī'n a'ntū iclīmāxtu ā'lakatin tlajana', chuntza' talacpitzi huan līmāpa'ksīn. Lā' tū' catitātāyani'lh.

²⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit palh quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n con ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú. Lā' ¿tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū cālīmāxtu huan tlajana'nī'n xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con hui'xina'n? Chuntza' māni' xlaca'n tamāsu'yu palh tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nīnī'nauj. ²⁸ A'ntū quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. U'tza' huanicu'tun palh Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchīn tzuculhtza' māpa'ksīnī'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹ Tūla tanūcan para namakka'lhancan catūhuā na ixchic huan tli'hui'qui chi'xcu' palh tū' pū'la nachī'can huanmā' chi'xcu'.

³⁰ A'ntīn tū' tapa'ksīcu'tun con quit, xla' quintā'ca'tza. Lā' a'ntīn tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

³¹ U'tza' iccālīhuaniyāni' palh tzē nacāmāspūtūnu'ni'can ixlīhuākca'n ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't lā' chuxatū tū' tzey a'ntūn tahuan. Lā' palh catīhuā nahuan que tū' tzey a'ntūn tlhualh huan Espiritu Santo, xla' tūlalh catīmāspūtūnu'ni'ca. ³² Lā' palh catīhuā nalīchihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, namāspūtūnu'ni'can. Lā' palh catīhuā nahuan que tū' tzey a'ntūn tlhualh huan Espiritu Santo, xla' tū' catīmāspūtūnu'ni'ca nīn

huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj nīn a'ntza' nac ā'lakatin quilhtamacuj a'ntū namin —hualh Jesús.

Lilakapascan huan qui'hui' por ixtō'ca't

Lc. 6.43-45

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh tzey huan qui'hui', namāstā' tzey ixtō'ca't. Lā' palh tū' tzey huan qui'hui', tū' tzey nala ixtō'ca't. Chu a'nchī māsā' ixtō'ca't, chuntza' lilakapascan huan qui'hui'.

³⁴ Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntūn tzēhuanī't tasu'yu pero ka'lhī līlaknīn. ¿Chichū tzey nala huan tachihuīn a'ntū cāquilhtaxtu'āni' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n? Chu a'nchī pāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵ Tzey nala a'ntū nahuan kalhatin tzeyā chi'xcu' como tzey ixtapāstacna'. Lā' tū' tzey catihualh a'ntū nahuan kalhatin tū' tzeyā chi'xcu' como ko'hua'jua' ixtapāstacna'. ³⁶ Lā' iccāhuaniyāni' que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios nacālacāxtlahuakō'. Lā' a'xni'ca' nala, maclacasqui'n ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't natahuani Dios tuchū ixpālacata chuxatūyā tachihuīn a'ntū chu tlakaj tahualh. ³⁷ Chu a'nchī chihuīna'nī'ta'ntit, chuntza' nahuancan palh cātalīyāhuayāni' o palh lacuan hui'xina'n —hualh Jesús.

Tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh tasqui'ni'lh Jesús catlahualh lē'cnīn

Mr. 8.12; Lc. 11.29-32

³⁸ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuanih Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', quina'n iclaktzī'ncu'tunāuj lakatin ka'tla' lē'cnīn para naquilāmālacstū'ncni'yāuj palh stu'ncua' Dios macaminī'ta'ni'.

³⁹ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xlaca'n tasqui'n lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' xmān nacāmāsu'ni'can huan lē'cnīn hua'chi a'ntū pātle'keni'lh Jonás. ⁴⁰ Lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzi'sa Jonás ixtojōma' na ixchakān huan ka'tla' squī'ti' lā' xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictachoko lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzi'sa na ixchakān huā'mā' ti'ya't. ⁴¹ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'can. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nínive natatāya lā' nacātalē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalē'ksa'nīni'nāni' como xlaca'n taxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' lī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Jonás. ⁴² Lā' nā huan reina a'ntī ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'ntū napūlacāxtlahuakō'. Nacālē'ksā'nīni'nāni' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuanī't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Quit ā'chulā' ictasqui'nī que Salomón lā' tū' quilākaxmatni'cu'tunāuj —hualh Jesús.

Ixpālacata huan tlajana' a'ntūn taspī'tli

Lc. 11.24-26

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', nalatā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' nakaksa a'nlhā najaxa, napuhuan: ⁴⁴ “Na'ictaspi'tchokopala a'nlhā ictaxtulh”. Lā' a'xni'ca' naquītaspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scaya'ncyā lā' xa'nca pa'lhnancanī't, lā' a'nlhā nīn tintī' a'nan. ⁴⁵ Lā' tuncan na'a'n nacāte ā'kalhatojon tlajana'nī'n lā' más xaca'tzanca'tzīnī'n. Lā' ixlīhuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchakān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' más ko'hua'jua' nala huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'. Lā' nā chuntza' nacāpātle'keni' xlaca'n a'ntīn tū' tzey lā' tahui'lāna' chuhua'j.

Ixpālacata ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21

⁴⁶ Lā' Jesús iccātā'chihuīna'mā'cus huan tachi'xcuui't a'xni'ca' tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn. Ixtatachoko kēpūn lā' ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús. ⁴⁷ Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpūn mintzī't lā' mintā'timīn lā' mat tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

⁴⁸ Lā' Jesús kalhtīlh huan a'ntī ixmāca'tzīnī't:

—¿Tichū quintzī't? Lā' ¿tichū quintā'timīn?

⁴⁹ Lā' tuncan Jesús cāmacahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' hualh:

—Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ⁵⁰ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī natatlahua a'ntū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' quintā'tin lā' ū'tza' quintzī't.

13

Huan cha'nāna'

Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8

¹ Huā'mā' chī'chini' Jesús taxtulh de huan nac chic lā' a'lh na ixquilhtūn huan ka'tla' xcān. ² Lā' como lhūhua' tachi'xcuui't tatakēstokli a'nlhā ixuī', Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tahuī'lal. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't tatakokolh nac huan ixquilhtūn huan xcān. ³ Lā' tuncan cāhuanilh a'ntū hua'chī lītalacastuca para nacāmāsu'ni'. Chuntza cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh nacha'n ixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xua'ya'maka'mā' ixti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamīlh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhān tū' lhūhua' ixka'lhī huan ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' ti'ni' como tū' lhūhua' ixka'lhī huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chī'chini'lh, xachi'tin scōhualh como tūlalh tlhualh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' huampala tayujli nac cā'lhtucū'nnu'. Lā' huan lhtucū'n tastacli lā' tamā'ktzī'lh. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh cien lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh pu'xamacāuj. ⁹ Palh kaxpatnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

Jesús hualh a'chī' līmāsu'yulh a'ntū lītalacastuca

Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10

¹⁰ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' pō'ktu tā'mālacastuca' para nacāmāsu'ni'ya' huan tachi'xcuui't?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Dios cāmāscā'tīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Pero xlaca'n tūlalh catitaca'tzīlh. ¹² Lā' huan a'ntī natakahlaka'ī', xlaca'n natasca'ta lā' chuntza' natamāchekxī lā' ā'chulā' natakahlaka'ī'. Pero huan a'ntīn tū' takahlaka'ī'cu'tun, xlaca'n tū' catitasca'tli lā' natapātza'nkā a'ntū ixtaca'tzī. ¹³ U'tza' iccālīmāsu'ni' a'ntū tā'mālacastuccan. Xlaca'n talaktzī'n pero tū' tamāchekxī a'ntū huanicu'tun a'ntūn talaktzī'n. Nā takaxmata pero tū' tamāchekxī a'ntūn takaxmata. ¹⁴ Chuntza' xlaca'n tatlōkentaxtū chu a'nchī hualh huan profeta Isaías a'nlhān tzo'kli chuntza':

Ixlīstu'ncua' que nakaxpa'tā'tit pero tū' catimāchekxī'tit.

Lā' ixlīstu'ncua' que nalaktzī'nā'tit pero tū' cuenta catitlahua'tit.

¹⁵ Huan tachi'xcuui't hua'chilh tū' taka'lhī ixtapāstacna'ca'n lā' cā'a'kachi'pacan lā' cālakachi'pacan.

Chuntza' tū' catitalacahuāna'lh lā' tū' catita'a'kahuāna'lh lā' tū' catitamāchekxīlh para nataxtāpalī huan ixtapāstacna'ca'n.

Lā' quit xa'iccāmāspūtūnu'ni'lh lā' xa'iccāmātzeyīlh.

Chuntza' tzo'kli Isaías a'nchī Dios hualh.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Līpāxuhua'yā'tit como tzē lacahuāna'nā'tit lā' tzē a'kahuāna'nā'tit lā' nā tzē namāchekxī'yā'tit. ¹⁷ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que huā' tamā'na a'ntū cālaktzī'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzī'ncu'tun lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' lhūhua' tzeyā tachi'xcu'huī't lā' tū' talaktzī'lh. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na a'ntū hui'xina'n kaxpa'tā'tit, ū'tza' xla'ca'n ixtakaxmatcu'tun lā' tū' takaxmatli.

Jesús māstū'ncli a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan

Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuhua'j cakaxpa'ttit a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan ixpālacata huan cha'nāna'. ¹⁹ Huan a'ntūn takaxmata a'nchī nala a'xni'ca' Dios namāpa'ksīni'n lā' tū' tamāchekxī, xla'ca'n hua'chi huan ti'ni' a'ntū yujli nac tej. Namin huan ko'ti'ti' lā' nacāmāpātza'nkānī a'ntūn tasca'tli. ²⁰ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntūn takaxmata huan tachihuīn lā' lej talakatī. ²¹ Huā'mā' ti'ni' tū' ixka'lhī pūlh mā'n ixtankāxē'k lā' tū' tāyani'lh. Nā chuntza' huan tachi'xcu'huī't a'ntūn tū' xa'nca tamāchekxī, xla'ca'n tū' makān tatāyani'. A'xni'ca' tapātī catūhuā o cāmacaputzacan por ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamakxteka. ²² Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'lhucū'nnu', ū'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntūn takaxmata lā' tamāchekxī. Pero lej tapāstaca a'nchī natatlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī ricosnu' natalīla. Ixlīhuāk huā'mā' cāmāmakchuyī lā' tū' cāmāxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takalhlaka'ī' lā' ū'tza' huā'mā' hua'chi a'xni'ca' huan lhtucū'n tamā'ktzī'lh huan ti'ni'. ²³ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli a'nlhān tzey ti'ya't, ū'tza' hua'chi huan a'ntūn takaxmata huan xatzey tachihuīn lā' tamāchekxī. Lā' xa'nca tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Ixlīhuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhuī Dios lā' makapitzīn lej taca'tzī tamāpāxuhuī hua'chi huan ti'ni' a'ntū māstā'lh cien ixtō'ca't —hualh Jesús.

A'ntū lītālacastuca huan tūn tū' tzey ti'ni' a'ntū xua'ya'maka'nca a'nlhā cha'nca xatzey ti'ni'

²⁴ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcu'huī't nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' cha'nli huan ti'ni' na ixtacuxtu. ²⁵ Lā' lakatin tzi'sa a'xni'ca' i'lhtamā' huan chi'xcu', ixtā'ca'tza quīxua'ya'maka'lh huan tūn tū' tzeyā ti'ni'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' i'stacmā'tza' huan tacha'ni' a'xni'ca' tasu'yulh huan tūn tū' tzey tacha'ni'. ²⁷ Lā' tuncan talakmilh ixtasācua'nī'n huan chi'xcu' lā' takalhasqui'nīlh huan ixpatronca'n: “¿Chā tū' huāk xatzey ti'ni' cha'nti na mintacuxtu? Lā' ¿chī līpu'nli huā'mā' tūn tū' tzeyā tacha'ni'?” ²⁸ Lā' huan patrón cākalhtīlh: “Kalhatin quintā'ca'tza quintlahuani'lh huā'mā'”. Lā' tuncan huan tasācua'nī'n takalhasqui'nīlh: “¿Chā lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāpu'lhuyāuj huan tū' tzey chi'tin?” ²⁹ Lā' xla' cākalhtīlh: “Tū', como lāsā' nacāpu'lhuyā' tit nā huan xatzey tacha'ni'. ³⁰ Mejor nacāmāxtekāuj chu a'cxtim catastacli hasta a'xni'ca' na'ī'can. Lā' na'iccāhuani huan tasācua'nī'n a'ntū nata'ī' que pū'la natataya huan tū' tzey chi'tin lā' natachī' pīxtunu' para nalhcuyucan. Lā' ā'calistān nata'ī' huan xatzey tacha'ni' lā' natamāquī' na quimbodega”.

Tā'mālacastucca ixpālacata xati'ni' mostaza

Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19

³¹ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī natalīlhūhua'n a'ntū natakalhlaka'ī' Dios, ū'tza' nala hua'chi lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. ³² Huā'mā' ti'ni' stu'ncua' līhua'ca' xamactzi'na'j que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ti'ni'. Lā' a'xni'ca' nastackō', lej ka'tla' nala hasta ixtā'chuntza' a'katin qui'huī'. Lā' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Tā'mālacastucca ixpālacata huan levadura

Lc. 13.20-21

³³ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī Dios nalīmāpa'ksīni'n nala hua'chi levadura a'ntū huan puscāt namojō nac maktu'tun xatapūlhcān harina. Lā' naxcu'tankō' huan tasquit.

Jesús līmāsu'yulh a'ntū lītālacastuca

Mr. 4.33-34

³⁴ Huāk huā'mā' Jesús cāhuanilh huan tachi'xcuui't lā' cālītā'chihuīna'lh a'ntū tā'mālacastuccan. Lā' xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵ Chuntza' tlhualh lā' ū'tza' lītōkentaxtūlh a'ntū hualh huan profeta a'xni'ca' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nāni' huan a'ntūn tā'mālacastuccan; na'icuan catūhuā a'ntūn tatzē'knī't desde a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj.

Jesús māstū'ncli ixpālacata huan tū' tzey ti'ni'

³⁶ Lā' tuncan Jesús cāmāxtekli huan tachi'xcuui't lā' xla' tanūlh huan nac chic. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh lā' tahuanih:

—Caquilāhuaniuj tuchū huanicu'tun huan a'ntūn tā'mā'lacastucti huan tū' tzeyā ti'ni'.

³⁷ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Huan a'ntī cha'nli huan xatzey ti'ni', ū'tza' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ Lā' huan ixtacuxtu, ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj. Huan xatzey ti'ni' cāmālacastuca xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' huan a'ntūn tū' tzey ti'ni' cāmālacastuca xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con huan ko'ti'ti'. ³⁹ Huan tā'ca'tza a'ntī xua'ya'maka'lh huan tū' tzeyā ti'ni', ū'tza' māni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'xni'ca' ī'can, ū'tza' huanicu'tun a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Lā' huan tasācua'nī'n a'ntī nata'ī' huan chi'tin, ū'tunu'n huan ángeles. ⁴⁰ Lā' chu a'nchī nacātayacan huan tū' tzey chi'tin lā' nacālhcuycan, chu a'extim napātle'ke a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ⁴¹ Huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāpa'ksī huan ixángeles para nacātaya ixlīhuākca'n huan a'ntīn tatlahua talaclē'i' lā' ixlīhuākca'n a'ntī tamāsu'ni' ā'makapitzīn natatlahua talaclē'i'. Lā' nacāmāxtukō' de a'nlhā xla' māpa'ksīni'n ⁴² lā' nacāmānū a'nlhā nacālhcuycan. A'ntza' natakahuan lā' natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³ Lā' xla'ca'n a'ntīn tatlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xla'ca'n natatasu'yu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' lej tzhuanī't natatasu'yu hua'chi a'xni'ca' lej xkaka huan chi'chini'. Palh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

A'ntū lītālacastuca huan tumīn a'ntū ixmā'cnūcanī't

⁴⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios cālīmāpa'ksī ixtachi'xcuui't tzē nalīmālacastuccan lhūhua' tumīn a'ntū mā'cnūcanī't nac ti'ya't. Lā' namin kalhatin chi'xcu' lā' nakaksa huā'mā' tumīn. Lā' xla' namā'cnūpala a'nlhā ixuī'. Lā' lej lipāxūj na'a'n nastā'kō' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī para natamāhua huā'mā' ti'ya't a'nlhā mā'cnūca huan tumīn.

A'ntū lītālacastuca huan perla a'ntū lej tapala

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios līmāpa'ksīni'n, ū'tza' hua'chi kalhatin tamāhuana' a'ntī cāputzatēlha chihuix xalactzey a'ntū huanican perlas lā' a'ntū nacāstā'.

⁴⁶ Lā' a'xni'ca' nakaksa lakatin a'ntū lej xatzey lā' lej tapala, nastā'kō' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī lā' na'a'n natamāhua huanmā' perla.

A'ntū lītālacastuca huan pūxuākna'

⁴⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā a'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcuui't ū'tza' hua'chi lakatin pūxuākna' a'ntū mojócan nac mar lā' nacātaya tāpālhūhua' squī'ti'. ⁴⁸ Lā' a'xni'ca' tzuma huan pūxuākna', huan squī'ti'ni'nī'n natalē'n na ixquilhtūn mar lā' a'ntza' natatahui'la lā' natalac-saca huan squī'ti'. Huan xatzey squī'ti' nacāmōjócan nac chā'xta lā' huan a'ntūn tū'

taka'lhī ixtapalh, nacāmaka'ncan. ⁴⁹ Chuntza' nala a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Natataxtu huan ángeles lā' nacāclahmāxtu huan tū' tzey tachi'xcuui't na ixlac'hpu'nanca'n xalactzey. ⁵⁰ Lā' huan tū' tzey tachi'xcuui't nacāmānūcan a'nlhā nacālhcuycan lā' a'ntza' natacalhuan lā' natalāxca ixtatzanca'n —hualh Jesús.

Huan xasāsti' catūhuā ka'lhī ixtapalh lā' nā xakōlūhua' ka'lhī ixtapalh

⁵¹ Tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxīyā'tit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—U'huē, Māpa'ksīni', iccāmāchekxīni'yāni'.

⁵² Lā' tuncan cāhuanilh:

—A'xni'ca' kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley nala quisca'txtunu', xla' nala hua'chi kalhatin patrón. Nala hua'chi kalhatin patrón a'ntī cāka'lhī lhūhua' maclacasqui' lā' ca'tzī a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā xala' makān lā' a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā a'ntū sāsiti'cus para nacāmaktāya ixfamilia. Chuntza' nala kalhatin a'ntīn tū' namakxteka huan līmāscā'tīn a'ntū xakōlūhua' lā' xastu'ncua' lā' nā xla' nasca'ta quilīmāscā'tīn a'ntū xasāsti'.

Xalanī'n nac Nazaret talakmaka'lh Jesús

Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30

⁵³ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh ixlīhuākca'n huan a'ntū tā'mālacastuccan, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ lā' chā'lh nac Nazaret a'nlhā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' huan a'ntīn takaxmatli talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—Lā' huā'mā' chí'xcu', ¿lhachū sca'tli huā'mā' tapāstacna'? ¿Chichū tzē nacātlahua huā' tamā'na lē'cnīn? ⁵⁵ U'tza' huā'mā' ixo'kxa' huan sīni' lā' nā María ixtzī't. Lā' ixtā'timīn cāhuanican Jacobo lā' José lā' Simón lā' Judas. ⁵⁶ Lā' ixlīhuākca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahui'lāna' na quilac'hpu'nanca'n. ¿Lhachū sca'tli ixlīhuāk huā'mā'?

⁵⁷ Lā' chuntza' talakmaka'lh Jesús, pero xla' cāhuanilh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chu xalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic lā' xalanī'n ixā'lacchicni' tū' catita'a'cnīni'ni'lh.

⁵⁸ Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' tū' lhūhua' lē'cnīn tlhualh Jesús xmān porque tū' takalh-laka'ī'lh.

14

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxīni'

Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9

¹ Lā' huā'mā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't huan nac estado de Galilea. Lā' māca'tzīnīca ixpālacata Jesús. ² Lā' Herodes cāhuanilh ixpūchihuīna'nī'n:

—U'tza' huā'mā' Juan huan Mā'kpaxīni'. Lakahuanchokonī't ixlac'hpu'nanca'n nīnī'n. U'tza' līka'lhī līmāpa'ksīn a'ntū lītlahua huan lē'cnīn.

³ Herodes ixmāpa'ksīnī't que cachi'paca huan Juan lā' calē'nca nac pūlāchī'n para nachī'can. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata huan Herodías a'ntī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴ Juan ixuanimā' Herodes:

—Tū' tzey a'nchī lī'pini'ya' huan Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Lā' ū'tza' Herodes ixlīmāknīcu'tun huan Juan pero cājicua'ni'lh tachi'xcuui't como xlaca'n tapuhualh palh Juan ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes tlhualh cā'tani'. Lā' ixtzu'ma'jāt Herodías lu'cxli na ixlacapūnca'n huan a'ntī ixcākantāyacanī't. Lej tanto makapāxualh huan Herodes ⁷ que lej huanilh palh ixmaxquī'lh huan tzu'ma'jāt chuxatū nasqui'ni'. ⁸ Lā' tuncan huan xatzī't maxquī'lh tapāstacna' lā' huan tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Calī'ta' nac lakatin pulātu.

⁹ U'tza' lilakaputzalh huan Herodes. Lā' como lej mālacnūni'canī't huan tzu'ma'jāt lā' como huan a'ntī ixcākantāyacanī't takaxmatli a'ntū ixuanicanī't, lā' ū'tza' huan Herodes līmāpa'ksīnī'lh que camaxquī'ca. ¹⁰ Lā' chuntza' macā'lh huan līmāpa'ksīn huan nac

pūlāchī'n lā' māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹ Lā' tuncan līminca huan a'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'majāt lā' xla' macamaxquī'lh ixtzī't.

¹² Lā' tuncan tamilh ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' talē'lh ixmacni' lā' tamā'cnūlh. Lā' ā'calīstān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil de chi'xcuhuī'n

Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

¹³ Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' a'xni'ca' ca'tzīca a'nlhā ixuī', lhūhua' tachi'xcuhuī't tataxtulh de ixā'lacchicni'ca'n lā' tastālani'lh catojon na ixquilhūn huan xcān. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan nac barco, cālaktzī'lh huan lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' cālakalhu'malh. Lā' cāmātzeyīlh huan ī'tza'ca'nī'n a'ntī ixcālīmini'canī't.

¹⁵ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā', ī'sca'txtunu'nī'n Jesús talakmilh lā' tahuanilh:

—Kōtanūtza' lā' tū' nac cā'lacchicni' huā'tzā'. Cacāmacapi huan tachi'xcuhuī't para nata'a'n natatamāhua ixlihua'tca'n nac huan cā'lacchicni'.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Tū' maclacasqui'n nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.

¹⁷ Lā' xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n tuntū' icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzi lā' tantu' squī'ti'.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹ Lā' tuncan cāmāpa'ksīlh que catatahui'lalh huan tachi'xcuhuī't nac cāseketni'. Lā' chu tuncan Jesús cātayalh huan macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squī'ti' lā' talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāche'keni'lh huan pāntzi lā' huan squī'ti' lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamālacpitzilh na ixlaclhni'ca'n tachi'xcuhuī't.

²⁰ Lā' ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh huan sca'txtunu'nī'n tamākēstokli lhūhua' xalacpitzin hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū a'katāxtūlh. ²¹ Lā' huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tahuā'yalh xlaca'n lakaquitzis mil lā' nā tahuā'yalh puscan lā' camana'.

Jesús kalhtlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21

²² Lā' chu tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n catatojōlh huan nac barco lā' cat-apū'lani'lh tintacut huan mar līhuan xla' cāmacā'lh huan tachi'xcuhuī't. ²³ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī't, Jesús ixa'cstu tā'cxtunu'lh huan nac kēstīn para natā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tzī'sualh, ixa'cstu ixuī' a'ntza' ²⁴ līhuan ī'sca'txtunu'nī'n ixtatētaxtumā'na huan nac xcān nac barco. Lā' lej ū'nulh lā' xasipej xcān ixtatā'kayāhuamā'na lā' tasno'kli huan barco. ²⁵ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, Jesús ixcālaktapajtzūtēlha xlaca'n. Ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. ²⁶ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh kalhatin a'ntī ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, cāmākē'klhalh lā' tajicuanī'lh lā' palha' tahualh:

—¡Lakachuyayāuj!

²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cahuixcāna'jca'tzītit lā' tū' cajicua'ntit. Xmān quit.

²⁸ Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', palh stu'ncua' hui'x, caquihua'ni' na'ickalhtlā'huan huan xcān para na'icpāxtokāni'.

²⁹ Lā' Jesús huanilh:

—Pues cata't.

Lā' tuncan Pedro tacutli de nac barco lā' tzuculh kalhtlā'huan huan xcān para napāxtoka Jesús. ³⁰ Lā' a'xni'ca' cuenta tlhualh huan palha' ū'ni', tajicua'lh lā' tzuculh tā'cnū lā' palha' hualh:

—¡Caquimāpūtaxtu, Māpa'ksīni'!

³¹ Lā' chu tuncan Jesús makachi'palh lā' huanilh:

—Xmān macsti'na'j kalhlaka'ī'ya'. ¿A'chī' tū' quilīpāhua'na'?

³² Lā' a'xni'ca' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lalh huan ū'ni'. ³³ Lā' tuncan xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac barco tamācā'tanilh Jesús lā' tahuanih:

—Stu'ncua' hui'x ixO'kxa' Dios.

Jesús cāmātzeyīlh huan ī'tzaca'nī'n xalanī'n nac Genesaret

Mr. 6.53-56

³⁴ Lā' ta'alh tintacut huan xcān lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret.

³⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnīni'lh chuxalhā nac huā'mā' ti'ya't. Lā' cālīmini'ca lhūhua' ī'tza'ca'nī'n a'nlhā ixuī' Jesús.

³⁶ Lā' tasqui'ni'lh que cāmāxtekli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlu'xu'. Lā' tatzeyalh ixlīhuākca'n a'ntīn taxa'malh.

15

A'ntū stu'ncua' makapāxuhua Dios

Mr. 7.1-23

¹ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley talaktapajtzūlh Jesús. Ixtaminī'ta'ncha' de huan xcānsipej Jerusalén lā' takalhasqui'nīlh:

² —Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtalanānca'n huan xanapuxcu'nu' lītōkpān xalanī'n makāntza'? Tū' tamakacha'ka'n a'nchī maclacasqui'n a'xni'ca' natahuā'yan —tahuanih.

³ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Nā hui'xina'n, ¿a'chī' mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para nacātlōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n? ⁴ Dios hualh: “Nacā'a'kahuāna'ni'ya' mintāta' lā' mintzī't”. Lā' nā hualh: “Camāmāknīnī'nca huan a'ntī cāmacapūlhca ixtāta' o ixtzī't”. ⁵ Lā' hui'xina'n xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyayāni' como ixlīhuāk a'ntū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios”. ⁶ Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit que palh kalhatin chuntza' nahuan, tū'tza' maclacasqui'n xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī't. Chuntza' hui'xina'n māpānū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. ⁷ ¡Tlahua'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n! Stu'ncua' a'nchī cālīchihuīna'ni' hui'xina'n huan profeta Isaías a'xni'ca' tzo'kli huā'mā':

⁸ Huā' tamā'na tachi'xcuhuī't xmān tahuan palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

⁹ Chu tlakaj quintamāca'tanī como a'ntūn tamāsu'yu hua'chilh quilīmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhuānca'n huan chi'xcuhuī'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías a'nchī hualh Dios.

¹⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan tachi'xcuhuī't lā' cāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit lā' camāchekxī'tit: ¹¹ Huan a'ntū naquilhtanū huan chi'xcu' tū' ū'tza' a'ntū nalīla ko'hua'jua'. Pero huan tūn tū' tzey tachihuīn a'ntū quilhtaxtu huan chi'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'.

¹² Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh lā' tahuanih Jesús:

—¿Chā ca'tzīya' palh cālīmākā'kchipina' huan fariseosnu' a'nchī hua'na'?

¹³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—Chuxatūyā ti'ni' a'ntūn tū' cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' napu'lhucan lā' con ixtankāxē'k. ¹⁴ Cacāma'kxtektit huan fariseosnu'. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n a'ntīn talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Lā' palh kalhatin lakatzī'n namakachi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixtu'ca'n natamokōsa a'nlhā ponknu'ncanī't.

¹⁵ Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntū tā'mālacastucti.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā tū' māchekxī'yā'tit nīn hui'xina'n? ¹⁷ Ca'tziyā'tit que chuxatū a'ntū naquincāquilhtanūyāni', ū'tza' nayuja na quimpānca'n lā' ā'calistān nataxtu. ¹⁸ Lā' huan tachihuīn a'ntū naquincāquilhtaxuyāni', ū'tza' a'ntū pāstacnī'tauj pū'la. Lā' ū'tza' nalītasu'yu palh tzey quina'n o tū'. ¹⁹ Chu a'nchī pāstacna'n huan chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o namakpuscatīni'n, o naka'lhī ixtatā'chihuīn, o naka'lhāna'n, o na'a'kxokonun', o na'a'ksa'nan. ²⁰ Huāk huā' tamā'na palh ixtlahualh cahuā huan chi'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'. Pero palh nahuā'yan a'xni'ca' tū' makacha'ka'nī't chu a'nchī huan talanān, ū'tza' tūla nalīla ko'hua'jua'.

Huan puscāt a'ntī makatīyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mr. 7.24-30

²¹ Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tahui'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. ²² Lā' ixui'lacha' kalhatin puscāt xala' nac huanmā' ti'ya't a'nlhā huanican Canaán. Xla' tū' israelita ixuanī't. Lā' lakmilh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī huan tlajana' lā' lej palha' pātīni'n.

²³ Lā' Jesús nīn tuntū' kalhtīlh. Lā' tuncan tamīlh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tasqui'nli:

—Cama'capi huan puscāt a'jnanu' como quincāstālani'yāni' lā' ta'satēlha.

²⁴ Lā' tuncan Jesús hualh:

—Dios quimacaminī't para na'iccāmāpūtāxtū xmān a'ntī israelitas.

²⁵ Lā' huan puscāt laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquimaktāya'!

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tū' līmakuan maklhtīcan ixlīhua'tca'n huan camana' lā' nacāmaxquī'can huan chichīn—chuntza' huanilh como huan israelitas tū' ixta'a'cnīni'ni' huan a'ntīn tū' israelitas lā' ixcāmāpācuhū chichīn.

²⁷ Lā' xla' huanilh:

—U'huē, ū'tza' icca'tzī, Māpa'ksīni'. Pero huan chichīn tzē natahua' huan lacpītzin a'ntū nataminācha' na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Tuncan Jesús kalhtīlh:

—Lej kalhlaka'ī'ya', puscāt. Calalh hua'chi quisqui'ni'ya'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus tzeyalh ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

²⁹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tētaxtulh ixquilhtūn huan lago Galilea. A'calistān tā'cxtunu'lh nac kēstīn lā' a'ntza' tahui'lalh. ³⁰ Lā' līlhūhua' tachā'lh a'nlhā ixui' lā' talīmini'lh lū'ntū'lanī'nī'n lā' lakatzī'nī'n lā' kō'ko'nī'n lā' huan a'ntī macamōcho lā' lhūhua' ā'makapitzīn ī'tza'ca'nī'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't pajtzu ixtojon Jesús lā' xla' cāmātzeyīlh ixlīhuākca'n. ³¹ Lā' huan tachi'xcuhuī't talē'cnīlh a'nchīn tachihuīna'lh huan a'ntī kō'ko' ixtahuanī't lā' a'nchī tzey ixtalanī't ixmacanca'n huan macamōcho. Lā' huan lū'ntū'lanī'n xa'nca tatlā'hualh lā' huan lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. U'tza' talīlē'cnīlh huan tachi'xcuhuī't. Lā' tatzuculh tamācā'tanī Dios a'ntī nā ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhuī'lh lakatā'ti' mil chi'xcuhuī'n

Mr. 8.1-10

³² Lā' tuncan Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Iccālakalhu'man huan tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahua'. Lā' palh na'icmacā'n na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, tzēlasā' nataxlejua'nan nac tej.

³³ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—¿Chichū nalīka'lhīyāuj līhua't a'ntū natalīka'sa? Lej lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' tintī' lahuī' huā'tzā'.

³⁴ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xla'ca'n takalhtīlh:

—Mactojon lā' makapitzīn ti'na'j squī'ti'.

³⁵ Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīlh que catatahui'lalh huan tachi'xcuhuī't nac ti'ya't.
³⁶ Xla' cātayalh huan mactojon pāntzi lā' huan squī'ti' lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' chu tuncan cāmālapitzini'lh lā' cāmāxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' xla'ca'n cāmāxquī'lh huan tachi'xcuhuī't. ³⁷ Lā' ixlīhuākca'n tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' ā'calistān xalacpītzin a'ntūn ta'a'katāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸ Huan a'ntūn tahuā'yalh, xla'ca'n lakatā'ti' mil chi'xcuhuī'n. Lā' nā tahuā'yalh puscan lā' camana'. ³⁹ Lā' ā'calistān Jesús cāmācā'lh huan tachi'xcuhuī't lā' tojōlh huan nac barco lā' a'lh nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Magdala.

16

Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' tasqui'nli lē'cnīn

Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56

¹ Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' talaka'lh Jesús. Lā' como ixtalīlaktzī'ncu'tun, tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū lītasu'yu que Jesús xala' nac a'kapūn. ² Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'xni'ca' tā'cnūmā' huan chi'chini', hui'xina'n hua'nā'tit: “Tū' catimilh xcān como spi'nenke' huan a'kapūn”. ³ Lā' palh tzi'sāt, hua'nā'tit: “Chuhua'j namin xcān como spi'nenke' huan a'kapūn lā' pucsuī'”. ꞑHui'xina'n tlaha'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē naquilhchipinā'tit palh namin xcān a'xni'ca' laktzī'nā'tit huan a'kapūn. Lā' a'yuj laktzī'nā'tit huan lē'cnīn a'ntū ictlahua, pero tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios quimacamilh.

⁴ Huan tachi'xcuhuī't a'ntūn tahuī'lāna' chuhua'j tū' tzey lā' tū' takalhlaka'ī' lā' xla'ca'n tasqui'n lē'cnīn. Lā' tū' nacāmāsu'ni'can lē'cnīn; xmān naquimpātle'keni' hua'chi a'ntū pātle'keni'lh huan Jonás —hualh Jesús.

Lā' cāmāxtekli lā' a'lh.

Jesús cāmāsu'ni'lh ī'sca'txtunu'nī'n que catatamaktaka'lhli huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'

Mr. 8.14-21

⁵ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan lago, tū' talē'lh pāntzi. Tapātza'nkālh. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

⁷ Huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talāhuani:

—Chuntza' hualh como tū' līmiuj pāntzi.

⁸ Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalāhuanimā'na lā' cāhuanilh:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ꞑXmān macsti'na'j kalhla'ka'ī'yā'tit! ⁹ ¿Chā tūna'j machekxī'yā'tit? ¿Chā tū'tza' pāstacā'tit huan macquitzis pāntzi a'ntū iccāmālapitzini'lh na ixlaclhpu'nanca'n lakaquitzis mil chi'xcuhuī'n? Lā' ¿lhām pālā't chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpītzin? ¹⁰ Lā' capāstactit huan mactojon pāntzi a'ntū iccāmālapitzini'lh na ixlaclhpu'nanca'n huan lakatā'ti' mil chi'xcuhuī'n. Lā' ¿lhām pālā't chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpītzin? ¹¹ ¿A'chī' tū' machekxī'yā'tit palh tū' xa'icuanicu'tun pāntzi a'xni'ca' iccāhuanini' ixtamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'?

¹² Lā' tuncan tamāchekxīlh que Jesús tū' ixcāhuaninī't que ixtamaktaka'lhli huan ixlevadura pāntzi. Ixcāhuanicu'tun palh ixtamaktaka'lhli ixlīmāscā'tīnca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

Pedro hualh palh Jesús ū'tza' huan Cristo

Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21

¹³ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'nlhā huanican Cesarea de Filipo, cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' huan tachi'xcuhuī't, ¿chichū tahanan quimpālacata quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

¹⁴ Xlaca'n takalhtīlh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpxā'ni'. Lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x huan Elías. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x Jeremías o ā'kalhatin a'cta'sana'.

¹⁵ Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chī hua'nā'tit? ¿Tichū quit?

¹⁶ Lā' tuncan Simón Pedro huanilh:

—Hui'x huan Cristo a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj lā' ixO'kxa' huan scana'nca Dios.

¹⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Līpāxūj hui'x, Simón ixo'kxa' Jonás. Huā'mā' tapāstacna' tū' tamāsu'ni'ni' chi'xcu'huī'n. Xmān Dios māca'tzīnīni'. ¹⁸ Lā' quit icuaniyāni' que hui'x Pedro lā' ū'tza' mintacuīni' huanicu'tun “chihuix”. Lā' hui'x nala hua'chi huan chihuix a'ntū xalītzucuni' huan quilitokpān. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chuntza', tū' caticātlajaca; nīn huan līnīn tūla nacātlaja. ¹⁹ Quit na'icmaxquī'yāni' līmāpa'ksīn lā' nacāmāpa'ksī'ya' xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' a'ntū hui'x makxteka tlahuacan na ixlaclhpu'nanca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan. Lā' a'ntū hui'x tū' makxteka tlahuacan na ixlaclhpu'nanca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan.

²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīlh ī'sca'txtunu'nī'n que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī ixka'lhīmā'ca.

Jesús hualh ixpālacata a'nchī nanī

Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27

²¹ Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni' ī'sca'txtunu'nī'n chuntza':

—Maclacasqui'n na'ica'n nac Jerusalén. Lā' a'ntza' huan xanapuxcu'nu' lītokpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'ni'n huan ley, xlaca'n lej naquintamāpātīnī. Lā' naquintamāknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclakahuancho.

²² Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzuculh tā'lāsta'la lā' tzē'k huanilh:

—¡Māpa'ksīni', tū' camakxtekli Dios! ¡Tū' catipātle'keni'ni' chuntza'!

²³ Pero Jesús talakspi'tli lā' huanilh Pedro:

—¡Catakēnu'! Hui'x puhua'na' hua'chi huan ko'ti'ti'. Lā' hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x tū' puhua'na' hua'chi Dios lacasqui'n; puhua'na' chuntza' hua'chi chi'xcu'huī'n tapuhuan.

²⁴ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. ²⁵ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacuj para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁶ Lā' palh huan chi'xcu' ixtlajalh cahuā ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, tuntū' ixtapalh palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. Tū' a'nan a'ntū xla' tzē namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ²⁷ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' na'icmimpala con ixlīmāpa'ksīn xaTāta' lā' lej na'icxkaka hua'chi quinTāta' nac a'kapūn lej xkaka. Lā' naquintatā'min qui'ángeles. Lā' a'xni'ca' na'icmin, chā'tunu' namāpala chu a'nchī tlahuanī't palh tzey o tū' tzey. ²⁸ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahui'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j naquilaktzī'ncan quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' na'icmimpala para na'icmāpa'ksīni'n.

17

Taxtāpalīlh Jesús lā' xtunc a'nchī tasu'yulh

Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36

¹ Lā' ixlilakachāxan chi'chini' a'xni'ca' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan a'ntī ixtā'tin Jacobo lā' a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac lakatin kēstīn tālhmā'n lā' tā'cxtulh. ² Lā' a'ntza' taxtāpalīlh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. Ixlacan Jesús lā' ixluxu' taxkakalh hua'chi xkaka huan chi'chini'. ³ Lā' chu tuncan cātasu'yuni'lh Moisés lā' Elías a'ntī ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. ⁴ Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalītzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n na'icyāhuayāuj lakatu'tun mū'xta'ka'. Lakatin nala mila' lā' lakatin nala ixla' Moisés lā' ā'lakatin nala ixla' Elías.

⁵ Ixchihuīna'mā'cus Pedro lā' milh lakatin poklhnu' a'ntū slamama lā' cālītamacxti'li'lh. Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxqui'. Lā' xla' lej quimakapāxuhua. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

⁶ A'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh lā' lej tajicua'lh. ⁷ Lā' tuncan Jesús cālaktapajtzūlh lā' cāxa'malh lā' cāhuanilh:

—Catāqui'tit lā' tū' cajicua'ntit.

⁸ Lā' a'xni'ca' tatāqui'lh lā' talaktzī'lh, nīn tintī' ixa'nan, xmān Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na na ixtatokopūn huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Tū' catihua'ni'tit nīn tintī' a'ntū laktzī'ntitcus. Tū' catihua'ntit hasta a'xni'ca' tū' nalakahuanchoko de na ixlachpu'nanca'n nīnī'n huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.

¹⁰ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' ¿a'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley palh huan Elías ka'lhī napū'lani' huan a'ntī Dios namacamin'?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlīhuāk. ¹² Lā' iccāhuaniyāni' palh milhtza' huan Elías lā' tū' lakapascanī't. Tū' ta'a'kahuāna'ni'lh lā' tamaknīlh. Lā' nā chuntza' huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n namāpātīnīcan ixpālacataca'n xlaca'n —cāhuanilh.

¹³ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tamāchekxīlh que a'xni'ca' Jesús hualh ixminī'ttza' Elías, ixlīchihuīna'mā' Juan huan Mā'kpaxīni'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan tachi'xcu'huī't, kalhatin chi'xcu' laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

¹⁵ —Māpa'ksīni', calakalhu'ma'nti quincaman. Lej xtacnānī lā' lej palha' pātīni'n. Maklhūhua'tza' tapū' nac macscut o tojō nac xcān. ¹⁶ Iccālīmini'lh misca'txtunu'nī'n pero tūlah tamātzeyīlh.

¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Hui'xina'n tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit! ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī huanī'ta'ntit? Caquilī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

¹⁸ Lā' tuncan Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' tuncan taxtuni'lh huan ka'hua'chu. Lā' chu līmaktin tzeyalh.

¹⁹ Lā' ā'calīstān huan sca'txtunu'nī'n ixa'cstuca'n ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' tūlah quina'n icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Como hui'xina'n tū' lej kalhlaka'ī'yā'tit. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh kalhlaka'ī'yā'tit con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n a'yuj tzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' kēstīn: “Catapānu' de huā'tzā' lā' capit ā'lacatin”, lā' huan kēstīn natapānū. Tū' a'nan nīn tuntū' a'ntūn tūla catitlahua'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit.

²¹ Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalīhui'līyā'tit namakxtekā'tit de nahuā'yanā'tit.

Huampala Jesús hualh a'nchī nanī

Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45

²² Līhuan ixtalatlā'huantēlha nac estado de Galilea, Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Naquimacamāstā'can quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, lā' naquimacamaxquī'can ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhūi'n. ²³ Lā' xlaca'n naquintamaknī pero ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanhoko —cāhuanilh.

Lā' huā'mā' tachihuīn lej cāmālakaputzīlh xlaca'n.

A'nchī Jesús līmāpalalh ixcuota huan lītōkpān

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cālacchicni' Capernaum, talakmilh Pedro huan a'ntī ixtamātā'jīni'n ixpālacata lītōkpān. Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' māpala ixcuota lītōkpān mimākalhtō'kē'ni'?

²⁵ Lā' Pedro cākalhtīlh:

—U'huē, māpala.

Lā' tuncan a'xni'ca' Pedro tanūlh huan nac chic, Jesús pū'la chihuīna'lh lā' huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Huan reyes xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj, ¿tichū cāmātā'jī huan impuesto lā' huan cuota? ¿Chā cāmātā'jī huan a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n o cāmātā'jī huan makatīyāti'?

²⁶ Lā' Pedro kalhtīlh:

—Mātā'jīcan huan makatīyāti'.

Lā' Jesús huanilh:

—Lā' tū' tamāpala xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con huan rey. Lā' quinTāta' nac a'kapūn hua'chi huan rey. Lā' quina'n tapa'ksīyāuj con xla'. ²⁷ Lā' como tū' cāmākā'kchā'ncu'tunāuj a'ntīn tamātā'jīni'n, capit huan nac lago lā' camojo' milīmā'kslokotuī'n. Lā' huan squī'ti' a'ntū pū'la namācutuya', namākalhpitzīya' lā' nakaksa' lakatin tumīn. U'tza' na'a'cchā'n para huan cuota. Calī'pi lā' nalīmāpala'ya' para quintu'ca'n.

18

Tuyā chi'xcu' līhua'ca' tasqui'nī

Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48

¹ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk?

² Lā' tuncan Jesús māta'sīlh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlāclhpu'nanca'n

³ lā' hualh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Palh hui'xina'n tū' taxtāpalī'yā'tit lā' nala'yā'tit hua'chi kalhatin ti'na'j ka'hua'chu, tū' catitanū'tit a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. ⁴ Lā' chuntza' chuxatī a'ntī līhua'ca' tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk, ū'tza' huā'mā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī lā' nakalhlaka'ī' hua'chi camana' takalhlaka'ī'. ⁵ Lā' chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixquimpāxquī'lh.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tamā'a'kxokotlahuī talaclē'i' ā'makpitzīn

Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2

⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā chihuīna'maxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'ī' lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalītlahua talaclē'i', huā'mā' chi'xcu' tū' tzey. Xalītzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuix lā' ixmojōca nac mar a'nlhā lej pūlhā'n para que najicsua'. Chuntza' tūlalh ixa'kxokolh huan ka'hua'chu. ⁷ ;Xānti tala tachi'xcuhūi't xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata huan tū' tzey a'ntū cālīlaktzī'n! Pō'ktu

a'nan a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcuui't. Pero ꞑxānti tala xlaca'n a'ntīn tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'i'!

⁸ 'Lā' chuntza' palh ixtlahua' talaclē'i' ixpālacata mimacan o ixpālacata mintojon, mejor ixmacacā'taya'ca' o ixtantucā'taya'ca' lā' tū' ixtlahua' talaclē'i' ixpālacataca'n mimacan o mintojon. Līhua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj macamōcho hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu. ⁹ Lā' palh milakastapun nalaktzī'n catūhuā lā' chuntza' natlahuacu'tuna' a'ntūn tū' tzey, tū' catitlahua' a'ntū lacasqui'n milakastapun. Mejor ixmā'xtu lā' ixmaka' lā' tū' ixtlahua' talaclē'i' ixpālacata milakastapun. Līhua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj lakaxō'ko' hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu con lakatu' milakastapun —hualh Jesús.

A'ntū litalacastuca huan borrego a'ntū ixtza'nkānī't

Lc. 15.3-7

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilakmaka' nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Iccāhuaniyāni' que nac a'kapūn ixāngelesca'n huan camana' pō'ktu tatāya na ixlacapūn quīnTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹ Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' icmilh iccāmāpūtaxtū huan a'ntīn tū' ixtaka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntū xatza'nkān ixtahuanī't.

¹² '¿Chichū puhua'nā'tit? Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī cien borregos lā' palh lakatin natza'nkā, ¿tuchū natlahua? Nacāmakxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntūn tza'nkālh. ¹³ Lā' a'xni'ca' nakaksa, stu'ncua' līhua'ca' nalipāxuhua ixpālacata huā'mā' borrego a'ntū kaksli que ā'makapitzīn huan noventa y nueve a'ntūn tū' tatza'nkālh. ¹⁴ Lā' minTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' tū' lacasqui'n natza'nkā nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Lacasqui'n nataka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu —hualh Jesús.

Jesús māsuyulh que tasqui'nī natalāmāspūtūnu'ni' a'ntīn takahlaka'ī

Lc. 17.3

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh mintā'tin tlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, catā'chihuīna' ixa'cstu lā' namāca'tzīnī'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyanī'ta' para que tū' natlahuapala a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Pero palh mintā'tin tū' cuenta tlahua a'xni'ca' tā'chihuīna'na', cacāmāta'si' ā'kalhatin ā'kalhatu' a'ntī nacātā'lakpina' lā' natakaxmata tuchū ixpālacata lītā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷ Lā' palh tūna'j cuenta tlahua, nacāhuanī'ya' xlaca'n a'ntīn takahlaka'ī a'xni'ca' tatakēstoka. Lā' palh nīn chuntza' tū' cuenta natlahua, maclacasqui'n nalaktzī'na' hua'chi kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī Dios o hua'chi kalhatin a'kxokonū' mātā'jīni' de impuestos.

¹⁸ 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū hui'xina'n tū' namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Lā' a'ntū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹ 'Nā iccāhuanipalayāni' que palh kalhatu' de hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't lā' chu a'cxtim puhua'nā'tit a'ntū nasqui'ni'yā'tit Dios a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit, quīnTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmāxquī'yāni' a'ntū squi'ni'yā'tit. ²⁰ Lā' chuntza' a'nlhā natatakēstoka kalhatu' o kalhatu'tun por quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlachpu'nanca'n —hualh Jesús.

²¹ Lā' tuncan Pedro laktapajtzūlh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhā maklā't na'icmāspūtūnu'ni' quīntā'tin a'xni'ca' naquīntlahuani' a'ntūn tū' tzey? ¿Chā maktojon na'icmāspūtūnu'ni'?

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quit tū' icuaniyāni' xmān maktojon; quit icuaniyāni' maklhūhua' namāspūtūnu'ni'ya', hasta maktu'tumpu'xamacāuj por maktojon.

Jesús cāhuanilh a'ntū litalacastuca huan tasācua' a'ntīn tū' māspūtūnu'ni'lh ā'kalhatin

²³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' chuntza' a'nchī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin rey a'ntī cāmāpalacu'tulh ixtasācua'nī'n. ²⁴ Ixtzucumā'cus a'xni'ca' līmini'ca kalhatin a'ntī ixlaclē'ni' lej lhūhua' tumīn. ²⁵ Lā' como huan tasācua' tū' ixka'lhī a'ntū nalīmāpala, huan rey māpa'ksīlh cacāstā'maxquī'ca ā'kalhatin ixtēcu' huan tasācua' lā' ixpuscāt lā' ixcamana' lā' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī. Lā' chuntza' ixa'nān a'ntū nalīmāpala a'ntū ixlaclē'n. ²⁶ Lā' tuncan huan tasācua' tatzokostani'lh ixpathrón lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma', quimpatrón, lā' na'icmāpalana'ni'kō'yāni'”. ²⁷ Lā' huan ixpathrón lakalhu'malh lā' māspūtūnu'ni'lh ixtalaclē'i' lā' makxtekli ca'a'lh.

²⁸ 'Lā' xmān taxtulh huan tasācua' lā' pāxtokli ixtā'tasācua' a'ntī ixlaclē'ni' xmān macsti'na'j tumīn. Lā' tzuculh pixpi'ta' lā' huanilh: “¡Caquimā'pala'ni' a'ntū quilaclī'pini'ya'!” ²⁹ Lā' tuncan huan a'ntī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma' lā' na'icmāpalana'ni'yāni'”. ³⁰ Lā' huan ā'kalhatin tū' lacasqui'lh lā' mālacapū'lh lā' māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n hasta namāpalakō' huan talaclē'i'. ³¹ Lā' ā'makapitzīn tasācua'nī'n lej tamāmakchuyīlh a'xni'ca' talaktzī'lh a'nchīn tlahualh ixtā'tasācua'. Lā' ta'a'lh tamāca'tzīnikō' ixpathronca'n a'nchī pātle'kelh. ³² Lā' tuncan huan patrón mātā'satīnīni'lh ixtasācua' lā' huanilh: “¡Hui'x ca'tzanca'tzīni'yā tasācua'! Quit icmāspūtūnu'ni'kō'ni' ixlīhuāk huanmā' mintalaclē'i' como quisqui'ni'. ³³ Nā hui'x ixlakalhu'ma' mintā'tasācua' chu a'nchī quit iclakalhu'mani'”. ³⁴ Lā' tanto a'kchā'lh huan ixpathrón que māpa'ksīni'lh que namāpātīnīcan nac pūlāchī'n hasta a'xni'ca' namāpalakō' ixlīhuāk a'ntū ixlaclē'ni'.

³⁵ Lā' Jesús a'xmān hualh:

—Nā chuntza' quinTāta' xala' nac a'kapūn nacātlahuani'yāni' palh hui'xina'n tū' cāmāspūtūnu'ni'yā'tit mintā'tinca'n con tapāxuhuān.

19

Jesús māsu'yulh que tū' tzey makxtekcan huan puscāt

Mr. 10.1-12; Lc. 16.18

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh de nac Galilea lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn a'nlhā tā'cxtuyacha' huan chi'chini'. ² Līlhūhua' tastālani'lh lā' xla' cāmātzeyīlh ixlīhuākca'n a'ntza'.

³ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' talaktapajtzūlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talīkalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzē makxtekcan quimpuscātca'n lā' xapacan ixtacuīni' ixpālacata chuxatūya catūhuā?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlahualh chi'xcu' lā' puscāt”. Lā' chuntza' tlahualh a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj.

⁵ Nā huan: “U'tza' nacālīmakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu'. Lā' natā'takēxtimī ixpuscāt lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin”. ⁶ Chuntza' tū'tza' kalhatu' xlaca'n; xmān kalhatin. Lā' chuntza' tū' līmakuan palh chi'xcuhuī'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cātlahualh chu lakatin.

⁷ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' māpa'ksīlh Moisés que catzo'kca ca'psnat lā' chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlhualh Moisés ixpālacata mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Tū' chuntza' ixuanī't a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. ⁹ Lā' quit iccāhuaniyāni' que chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh xla' tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' huan a'ntī natā'tapuchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtekcanī't, nā xla' makpuscātīni'n.

¹⁰ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanihl:

—Palh chuntza' naquincāpātle'keni'yāni' ixpālacata quimpuscātca'n, tū' quincāmini'ni'ya'ni' natapūchahuayāuj.

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Ixlihuākca'n tūla catitamāchekxīl huā'mā'. Xmān tamāchekxī xla'ca'n a'ntī Dios nacāmāsu'ni'. ¹² Huan a'ntīn tū' tapūchahua ca'tzī a'chī' tū' catitapūchahualh. A'nan a'ntī ixlaktaca'n tū' catitapūchahualh; ā'makapitzīn tū' catitapūchahualh ixpālacata a'ntū cātlahuani'ca' ixmacni'ca'n, lā' ā'makapitzīn tū' catitapūchahualh como tatā'scuju'tun Dios. A'ntīn tē namāchekxī huā'mā', camāchekxīl.

Jesús cāsica'lanātlīl huan camana'

Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17

¹³ Lā' tuncan cālīmini'ca' Jesús makapitzīn camana' para nacā'a'cpūxa'ma lā' natlahua oración. Lā' huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacaquilhnī a'ntī ixtalīmin. ¹⁴ Pero Jesús hualh:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh huan camana' lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xla'ca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chī huan tamā'na camana'.

¹⁵ Lā' Jesús cā'a'cpūxa'malh huan camana' lā' ā'calīstān a'lh ā'lacatin.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan o'kxa' a'ntī rico ixuanī't

Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30

¹⁶ Lā' kalhatin o'kxa' laka'lh Jesús lā' kalhasqui'nīl:

—Hui'x tzeyā Mākalhtō'kē'ni'. Lā' ¿tuchū maclacasqui'n na'ictlahua a'ntū lej tzey para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁷ Lā' Jesús huanīl:

—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' Dios. Lā' palh ka'lhīcu'tuna' minquilhtamacuj para pō'ktu, nacā'a'kahuāna'ni'ya' ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹⁸ Lā' huan o'kxa' kalhasqui'nīl:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn?

Lā' Jesús kalhtīl:

—Tū' timaknī'ni'na'; tū' timakpuscātīni'na'; tū' tika'lhāna'na'; tū' tilīchihuīna'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua; ¹⁹ cacā'a'kahuā'na'ni' mintāta' lā' mintzī't; lā' cacāpāxqui' ā'makapitzīn chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu.

²⁰ Lā' huan o'kxa' kalhtīni'lh:

—Huāk huā' tamā'na ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j. ¿Tuchū quisputni'cus?

²¹ Lā' Jesús huanīl:

—Palh la'cu'tuna' lej tzey, capit lā' nastā'kō'ya' ixlihuāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmāpitzini'ya' huan pobresni' lā' chuntza' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' cata't lā' caquistāla'ni'.

²² Lā' a'xni'ca' huan o'kxa' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

²³ Lā' tuncan Jesús cāhuanīl ī'sca'txtunu'nī'n:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Lej jicslīhua' natatā'tapa'ksī con Dios xla'ca'n a'ntī lej lacricosnu'. ²⁴ Iccāhuanīpalayāni' que lej jicslīhua' natanū lakatin camello na'ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

25 A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'nī'n lej talē'cnīlh lā' talākalkhasqui'nīlh ixlaclhpu'nanca'n:

—Lā' ¿tichū tzē namāpūtaxtūcan?

26 Lā' Jesús cālakalaktzī'lh lā' cākalhtīlh:

—Huan chi'xcu'huī'n tūlah catitatlhualh nīn tuntū' para natapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū.

27 Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlihuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' iccāstālani'mā'ni'. Lā' ¿tuchū na'icka'lhīyāuj?

28 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nala xasāsti' quilhtamacuj lā' a'xni'ca' quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la a'nlhā māpa'ksīni'ncan. Lā' quit na'icmāpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n a'ntī quilāstālani'nī'taujta' nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj. Kalhatunu' natahui'layā'tit a'nlhā namāpa'ksīni'nā'tit. Lā' nahua'nā'tit palh tzey o tū' tzey huan xalanī'n huan kalhacāujtu' tribu a'ntī israelitas. 29 Lā' ixlihuākca'n a'ntīn ta'a'kxtekui'līlh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzī'tca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, lā' palh ta'a'kxtekui'līlh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Chuxatū a'ntū ta'a'kxtekui'līlh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi cien veces līhua'ca' nataka'lhī lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. 30 Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej natatasqui'nī. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī —hualh Jesús.

20

Huan tamālacastuc ixpālacata huan makscujnī'n

1 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī Dios līmāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin ixtēcu' pū'uva. Cā'cu'huīni' taxtulh cāputza tasācua' a'ntī natapu'xa uvas. 2 Cāhuanilh palh natatlaja ixchi'chini'ca'n lā' cāmacā'lh natascuja na ixpū'uva. 3 Lā' ā'calīstān taxtupā hua'chi makna'jās cuhuīni'. Lā' cālaktzī'lh ā'makapitzīn nac lītāmāuj a'ntīn tū' ixtakaksnī't ixlīmakscujatca'n. 4 Lā' cāhuanilh: “Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva lā' na'iccāmāpalayāni' a'nchī natlaja'yā'tit”. Lā' xlaca'n ta'a'lh. 5 Lā' huampala taxtulh hua'chi tastu'nūta lā' nā huampala hua'chi maktu'tun kōtanū lā' cāmacā'lh huan tasācua'nī'n nac huan pū'uva para natascuja. 6 Lā' hua'chi makquitzis kōtanū a'mpā nac lītāmāuj lā' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntīn tū' ixtascujmā'na. Lā' cāhuanilh: “Lā' ¿a'chī' xmān tāya'yā'tit tintacuj lā' tū' scujpā'na'ntit?” 7 Lā' takalhtīni'lh: “Tū' icka'lhīyāuj quimpatronca'n”. Lā' tuncan cāhuanilh: “Capintit nā hui'xina'n lā' nascujā'tit na quimpū'uva lā' quit na'iccāmāpalayāni' a'nchī tlajacan”. 8 Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chi'chini', huan patrón huanilh xapuxcu' tasācua'nī'n: “Cacāmāta'satīnīni' huan tasācua'nī'n lā' cacāmāpala'. Pū'la nacāmāpala'ya' huan a'ntī chū'cus tatanūlh lā' ā'calīstān nacāmāpala'ya' huan a'ntī xapū'latza' tascujmā'na”. 9 Lā' tuncan tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja hua'chi makquitzis lā' tatlajalh ixchi'chini'ca'n. 10 Lā' ā'calīstān a'xni'ca' tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja tzi'sāt, tapuhualh palh līhua'ca' ixtatlajca'n. Lā' xmān tatlajalh ixchi'chini'ca'n. 11 Lā' a'xni'ca' tamaklhtīni'lh ixtumīnca'n, tatzuculh ta'aksa'n huan patrón 12 lā' tahualh: “Huan tamā'na kōtanūtza' tamilh; xmān tascujli lakatin hora. Lā' chu a'cxtim cāmāpalacani't hua'chi quina'n. Lā' quina'n icscujui tintacuj nac chi'chini'”. 13 Lā' huan patrón kalhtīlh kalhatin de xlaca'n lā' huanilh: “Qui'amigo, quit tū' ictlahuani'ni' nīn tuntū' a'ntūn tū' līmakuan. ¿Chu tū' icuanini' palh natlaja'ya' minchi'chini'? 14 Calī'pi mintumīn lā' capit. Quit icmāpalacu'tun huanyā chi'xcu' a'ntī chū'cus tanūlh chu a'cxtim hua'chi icmāpalayāni' hui'x. 15 ¿Chā tū' quila' huan tumīn?

Lā' tzē na'icmāpala chu a'nchī quintapāxuhuān. ¿Chā hui'x a'kchipina' ixpālacata quit tū' tampi'lh'?"

¹⁶ 'Chuntza' huan a'ntī ā'xmān ixtahuanī't, natala xapū'la. Lā' huan a'ntī xapū'la ixtahuanī't, xlaca'n natala xamakstancu —hualh Jesús.

Huampala Jesús cāhuanilh palh nanī

Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtā'cxtunu'mā' nac Jerusalén, cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n lacachuna'j lā' ixa'cstuca'n cāhuanilh:

¹⁸ —Ca'tziyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n naquintamacamāstā' con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimaknīca. ¹⁹ Lā' nā xlaca'n naquintamacamaxquī' huan makatiyātī'n. Lā' naquintalakapala, lā' naquintakēsnoke lā' naquintaxtokohua'ca'. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanhoko de na ixla-clhpu'nanca'n huan nīnī'n —hualh Jesús.

Ixpālacata a'ntū squi'nli ixtzī'tca'n huan Jacobo lā' Juan

Mr. 10.35-45

²⁰ Lā' tuncan laktapajtzūlh Jesús ixtzī'tca'n Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo. Lā' huan puscāt cālīmīlh ixo'kxa'n na ixlacapūn Jesús lā' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh lakatin talakalhu'mān. ²¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na'?

Lā' huan puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' que huā' tamā'na kalhatu' quincamana' natapāxtūtahui'layāni' a'nlhā namāpa'ksī'ni'na', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtūxuc.

²² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza.

Lā' xlaca'n tahualh:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksī. Xmān quinTāta' ca'tzī tichū naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līni'lh xmān para huan a'ntī Dios lacsacī.

²⁴ Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nī'n taca'tzīlh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, xlaca'n ta'lī'a'kchā'ni'lh huan kalhatu' tā'timīn ixpālacata huan pūtahuī'lh. ²⁵ Lā' Jesús cāmāta'satīnīni'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchīn tahuani't huan a'ntīn tamāpa'ksīnī'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksī.

²⁶ Tū' chuntza' catilalh na milaclhpu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xapuxcu' na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixmaktāyana' ā'makapitzīn.

²⁷ Lā' chuxatī a'ntī naputza a'nchī līhua'ca' natasqui'nī na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixtasācu'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. ²⁸ Lā' chuntza' nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' hua'chi quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit tū' icmīlh para na'icla hua'chi xapatrōn; quit icmīlh para na'icscuja lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilhtamacuj para na'iccāmāpūtaxtū līlhūhua' —hualh Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n

Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43

²⁹ Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtataxtumā'na de nac Jericó. Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtastālani'mā'na. ³⁰ Lā' ixtahuī'lāna' pajtzu nac tej kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'nchī ixpātīle'kemā'cha' Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

³¹ Lā' huan tachi'xcuui't talacaquilhnīlh lā' tahuanih que cataquilhca'cslalh. Lā' xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' tahuampā:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

³² Lā' tuncan Jesús tāyalh lā' cāmāta'sīlh huan lakatzī'nī'n lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yāni'?

³³ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclacahuāna'ncu'tanāuj.

³⁴ Lā' tuncan Jesús cālakalhu'malh lā' cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Lā' chu tuncan lacapalh huan lakatzī'nī'n talacahuāna'lh lā' tastālani'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh huan nac Jerusalén

Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19

¹ Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhamā'natza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Betfagé. A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ² lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. A'ntza' nalakatzī'nā'tit lakatin burro xatzī't a'ntū chī'yāhuacanī't lā' nā yā ixcaman. Caxcuttit lā' caquilālīmini'uj. ³ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'nīyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit?”, nahuanīyā'tit: “Huan Māpa'ksīni' cāmaclacasqui'n”. Lā' chuntza' nacāmakxtekāni'.

⁴ Chuntza' pātī'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn huan profeta a'nlhān tzo'kcanī't chuntza':

⁵ Cacāhua'ni' xalanī'n huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Sión: “Calaktzī'ntit. Mimā' miReyca'n. Xla' tū' ka'tla'jca'tzī. Kēhuī' huan burro mimā'. Kēhuī' ixcaman huan animal a'ntū mācu'quī'can”.

⁶ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' tatlahualh a'ntū Jesús cālīmāpa'ksīlh.

⁷ Talīmini'lh huan xatzī't burro lā' ixcaman lā' talikētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' Jesús kētahuī'lh. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcuui't ixa'nan. Lā' xlaca'n taxta'nka'lh ixtakēnu'ca'n nac tej. Lā' makapitzīn tacā'lh xalactī'na'j ixpeken qui'huī' lā' taquilhmāpī'lh nac tej. ⁹ Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tualh:

—¡Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixkālhmā'nauj! ¡Dios casicua'lanālīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! ¡Camācā'tanīca Dios!

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac Jerusalén, ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna'ncha' tatamakchuyīkō'lh lā' takalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū ū'tza' huā'mā'?

¹¹ Lā' tachi'xcuui't cākalhtīlh:

—Huā'mā' huan a'cta'sana' Jesús a'ntī xala' nac Nazaret nac estado de Galilea.

Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' litokpān

Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹² Lā' ā'calīstān Jesús a'lh huan nac xaka'tla' litokpān lā' tanūlh lā' cātlakaxtukō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtastā'namā'na lā' huan a'ntī ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' litokpān. Lā' cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntī ixtaxtāpalīmā'na ixtumīnca'n tachi'xcuui't. Lā' nā cāmākpūspi'tni'lh ixpūtahuī'lhca'n huan a'ntī ixtastā'mā'na pālumax.

¹³ Lā' cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācuui'can: Chic a'nlhā Tlahuacan Oración”. Lā' a'nhīn tlahuapā'na'ntit, hui'xina'n tlahuanī'ta'ntit hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁴ Lā' a'ntza' huan nac litokpān talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn lakatzī'nī'n lā' lū'ntū'lanī'n. Lā' xla' cāmātzeyīlh. ¹⁵ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'xni'ca' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū Jesús cātlahualh,

xlaca'n ta'a'kchā'lh. Lā' nā ta'a'kchā'lh ixpālacata a'nchī huan camana' na ixchakān lītōkpān tata'salh lā' tahualh: “¡Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixka'lhīmā'nauj!”¹⁶ Lā' xlaca'n tahuanilh Jesús:

—¿A'chī' tū' cālacaquilhni'ya' huā' tamā'na camana'? ¿Chā tū' kaxpa'ta' a'ntūn tahuanimā'ni'?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'huē, ickaxmata. Lā' ¿chu hui'xina'n tū' lakapūt'le'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzō'kni':

Hui'x cāmāsu'ni'nī'ta' huan laksana'tā'n lā' huan a'ntīn tatzī'quī'cus a'nchī lej xa'nca natamāca'tanīni'n.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús cā'akxtekui'līlh lā' taxtulh de huan xcānsipej lā' a'lh nac Betania a'nlhā tachokolh huanmā' tzi'sa.

Jesús mātīhuīlh huan xaqui'hui' higo

Mr. 11.12-14, 20-26

¹⁸ Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' ixminchokopā nac Jerusalén, Jesús ixtzi'ncsa. ¹⁹ Lā' laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixquiltūn tej lā' tapajtzūlh huan nac qui'hui'. Lā' huan qui'hui' tū' ixka'lhī ixtō'ca't; xmān ixka'lhī xachi'tin. Lā' tuncan Jesús huanilh huan xaqui'hui' higo:

—¡Tū'tza' ā'maktin catitō'ca'!

Lā' chu līmaktin tīlh huan xaqui'hui' higo. ²⁰ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh huā'mā', lej talē'cnīlh lā' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿A'chī' lej palaj tīlh huan qui'hui'?

²¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit lā' palh tū' naphua'nā'tit que Dios tūla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit chu a'cxtim hua'chi quit ictlahuani'lh huan qui'hui'. Lā' nā tzē nahuaniyā'tit huā'huī' kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”; lā' nā chuntza' napāt'le'ke. ²² Lā' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuīna'mpā'na'ntit Dios, ixlīhuāk namaklhtīni'nā'tit, xmān calīpāhua'ntit Dios.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlīmāpa'ksīn

Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8

²³ Lā' tuncan Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' līhuan ixmāsu'yumā', talaktapajtzūlh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixquiltampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

²⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Lā' quit nā na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākalhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāni' tichū ixquiltampān iccālītlahuamā' huā' tamā'na catūhuā. ²⁵ ¿Tichū ixquiltampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquiltampān Dios o ixquiltampānca'n tachi'xcuui't? Caquilākalhtīuj.

Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n xmān ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit?” ²⁶ Lā' tūla nahuaniyāuj que chi'xcuui'n tamāpa'ksīlh, como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't como ixlīhuākca'n takalhlaka'ī' palh Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

²⁷ Lā' ū'tza' talīkalhtīlh Jesús:

—Tū' icca'tzīyāuj tichū ixquiltampān.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nīn quit tū' icticāhuanini' tichū ixquiltampān iccālītlahuamā' huā'mā' catūhuā.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu' o'kxa'n

²⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Tuchū puhua'nā'tit? Ixuī' kalhatin chi'xcu' lā' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. Lā' huanilh huan xapuxcu': "Jayi', capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j". ²⁹ Lā' huan ixo'kxa' kalhtilh: "Tū' ica'ncu'tun". Lā' ā'calistān līlakaputzalh ixpālacata a'nchī ixkalhtīnī't ixtāta' lā' a'lh scuja. ³⁰ Lā' ā'calistān huan xatāta' laka'lh xastancu ixo'kxa' lā' chu a'cxtim huanilh. Lā' huā'mā' kalhtilh: "Tzey, tāta', na'ica'n". Pero tū' a'lh. ³¹ Lā' ¿chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tichūyā o'kxa' tlhualh ixtapuhuān ixtāta'?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Huan a'ntī pū'la chihuīna'lh.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lā' quit iccāhuaniyāni' huā'mā'. Huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen, xlaca'n chō'la natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n tūlah catitanū'tit. ³² Chuntza' iccāhuaniyāni' como Juan huan Mā'kpaxīni' milh lā' cāmāsu'ni'ni' a'nchī maclacasqui'n nalatā'kchokoyā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen takalhlaka'ī'nī't. Lā' a'yuj laktzī'nī'ta'ntit a'nchīn takalhlaka'ī'lh xlaca'n, pero hui'xina'n tū' xtāpalīnī'ta'ntit mintapāstacna'ca'n lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan tū' tzey tasācua'nī'n

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19

³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit huā' ā'lakatin a'ntū tā'mālacastuccan: Ixuī' kalhatin ixtēcu' huan ka'tla' ti'ya't lā' cācha'nli mayāc a'ntū mātā' uvas na ixti'ya't. Lā' licorralhui'līlh chihuix ixti'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

Lā' ā'calistān cāmāsācua'nīlh huan ti'ya't huan tasācua'nī'n para natascuja i'tātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. ³⁴ Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlani' uvas, cāmacā'lh ā'makapitzīn tasācua'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' huan tasācua'nī'n cacāmaxqui'ca uvas a'ntū ixla' ixtēcu' huan ti'ya't. ³⁵ Lā' huan tasācua'nī'n nac pū'uva tachi'palh huan a'ntīn ixta'a'nī't lā' lej tatucslī kalhatin lā' tamaknīlh ā'kalhatin lā' talīta'lal chihuix ā'kalhatin. ³⁶ Lā' huan ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpā ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' más lhūhua' cāmacā'lh que pū'la. Lā' chu a'cxtim cātlahuani'ca.

³⁷ Lā' ā'xmān macā'lh māni' ixo'kxa'. Lā' puhualh: "Ka'lhī que na'a'cnīni'ni'can qui'o'kxa'". ³⁸ Lā' a'xni'ca' chā'lh nac pū'uva huan o'kxa', huan tasācua'nī'n talāhuanilh ixa'cstucan: "U'tza' huan a'ntī nalītachoko ixlīhuāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva". ³⁹ Lā' chuntza' tachi'palh lā' tamāxtulh nac huan pū'uva lā' tamaknīlh.

⁴⁰ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' na'a'nācha' ixtēcu' huan ti'ya't, ¿tuchū nacātlahuani' huan tamā'na a'ntīn tamaksācua'lh? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹ Lā' tahuanilh:

—Stu'ncua' nacāmaknī. Lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n. Lā' xlaca'n a'xni'ca' natapu'xa huan uva, natamacamaxqui' a'ntū ixla' nala huan ixtēcu'.

⁴² Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—¿Chā tū' maktin lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixO'kxa'? Xla' hua'chī huan chihuix a'ntū lītzo'kcanī't lā' chuntza' huan: Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

Chuntza' tlhualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclīlē'cnīyāj.

⁴³ Lā' chuntza' iccāhuaniyāni' que a'ntū mila' ixuanī't a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, nacātamaklhtīyāni' lā' nacāmaxqui'can ā'makapitzīn a'ntī natatlahua ixtapuhuān Dios.

⁴⁴ Lā' a'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī quintachihuīn, xlaca'n hua'chī a'ntīn tapū'a'kchekxlalh

huan chihuix lā' chuntza' tatakāhuī'lh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntī cā'a'klhta'lal huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nxli lā' tanīlh —hualh Jesús.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'ntū tā'mālacastucli Jesús, tamāchekxīlh que Jesús ixcālīchihuīna'mā' māni' xlaca'n. ⁴⁶ Lā' chuntza' titachi'pacu'tulh Jesús pero tajicua'ni'lh tachi'xcuui't como tachi'xcuui't tapuhualh palh Jesús ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

22

A'ntū litalacastuca a'xni'ca' tapūchahuacan

¹ Lā' Jesús tzucupā cātā'chihuīna'n a'ntū tā'mālacastuccan lā' cāhuanilh:

² —A'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' tachi'xcuui't, ū'tza' nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin rey tlhualh huan cā'tani' a'xni'ca' tapūchualh ixo'kxa'. ³ Cāmacā'lh ixtasācua'nī'n lā' ta'a'lh cāmāta'sī huan a'ntī ixcākantāyanī't, pero xlaca'n tū' ixta'a'ncu'tun.

⁴ Lā' cāmacā'mpā ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit huan a'ntī iccākantāyanī't palh cāxni'jtza' huī' huan tahua'. Iccāmāknīlhtza' lhūhua' huācax lā' huan xako'ntin xaska'ta' huācax lā' iccāxtlahualikō'lhtza' para natapūchahuacan. Catamilh huan qui'amigos”. ⁵ Lā' huan a'ntī ixcākantāyanī't tū' cuenta tatlahualh. Kalhatin a'lh na ixā'tacuxtu lā' ā'kalhatin a'lh stā'nan. ⁶ Lā' ā'makapitzīn cāchi'palh ixtasācua'nī'n huan rey. Tatu'csli lā' tamaknīlh. ⁷ Lā' tuncan lej a'kchā'lh huan rey lā' cāmacā'lh huan tropa para nacāmāknī huan maknīni'nī'n lā' mālhcuyunīni'lh ixā'lacchicni'ca'n. ⁸ Lā' tuncan cāhuanilh ixtasācua'nī'n: “Ixlihuāk cāxni'jtza' huī' para natapūchahua qui'o'kxa' pero tasu'yu que xlaca'n a'ntī iccākantāyanī't tū' lacuan a'nchī maclacasqui'n para natamin. ⁹ Capintit chuhua'j nac cā'tejen lā' cacākantāya'tit ixlihuākca'n a'ntī nacāpāxtokā'tit. Catamilh como natapūchahua qui'o'kxa'”. ¹⁰ Huan tasācua'nī'n tataxtulh lā' ta'a'lh nac cā'tejen. Lā' ixlihuākca'n a'ntīn tapāxtokli tatakēstokli lā' huan a'ntī xatzey lā' a'ntīn tū' xatzey. Lā' chuntza' lītatzumaca huan chic.

¹¹ Lā' tuncan tanūlh huan rey lā' cālaktzī'lh huan a'ntīn tamīlh. Lā' laktzī'lh kalhatin chī'xcu' a'ntīn tū' ixlhakā'na'nī't hua'chi minī'ni' a'nlhā tapūchahuamā'ca. ¹² Lā' huanilh: “Qui'amigo, ¿a'chī' tanū'nī'ta' huā'tzā' lā' tū' lhakā'ni'ta' huan lu'xu' a'ntū minī'ni'?” Lā' xla' tuntū' huanilh; xmān ca'cs tāyalh. ¹³ Lā' tuncan huan rey cāhuanilh huan a'ntī ixtamaktāyamā'na: “Camacachī'tit lā' catantūchī'tit lā' camāxtutit kēpun a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan”.

¹⁴ Lā' Jesús huampā:

—Līlhūhua' a'ntī cāmāta'sīca lā' tū' lhūhua' a'ntī cālacsacca.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan a'ntū ixmāta'jīni'ncan

Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26

¹⁵ Lā' tuncan huan fariseosnu' ta'a'lh lā' talacchihuīna'lh a'nchīn tzē ixtalē'ksa'nīni'lh Jesús ixpālacata a'ntū hualh. ¹⁶ Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn ixchī'xcuui'n lā' tatā'a'lh ixchī'xcuui'n Herodes a'ntī rey ixuanī't. Talaka'lh Jesús lā' tahuanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tzīyāuj palh huī'x hua'na' a'ntū stu'ncua' lā' nā xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. Huī'x tū' cātlahua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xcuui't. Lā' chu a'cxim cālaktzī'na' ixlihuākca'n tachi'xcuui't. ¹⁷ ¿Tuchū puhua'na' ixpālacata huan a'ntū māta'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

¹⁸ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cāhuanilh:

—Huī'xina'n tlhualh pā'na'ntit lakatu' milacanca'n. Lā' ¿a'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj?

¹⁹ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan a'ntū māta'jīni'ncan.

Lā' līmini'ca lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n. ²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan tumīn, cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

²¹ Lā' takalhtīl:

—Ixla' huan emperador.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Camacamaxquī'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxquī'tit Dios a'ntū ixla'.

²² Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, talē'cnīlh. Lā' tamakxtekli lā' ta'a'lh.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko

Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40

²³ Lā' māni' huā'mā' chī'chini' makapitzīn saduceosnu' talakmilh Jesús. Lā' huan saduceosnu' ixtahuan que tū' catilakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talīhuanilh chuntza':

²⁴ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés māsu'yulh palh nanī kalhatin chī'xcu' a'ntīn tapūchahuānī'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcaman, tasqui'nī que ī'stancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīnī'ttza'. ²⁵ Ixa'nān na quilac'hpu'nānca'n kalhatojon lītā'timīn. Lā' huan xapuxcu' tapūchahuālh lā' ā'calīstān nīlh. Lā' como tū' ixka'lhī ixcaman, māchokoni'lh huan lakapūt huan ī'stancu. ²⁶ Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman. Lā' chuntza' pātē'keni'lh ā'kalhatin xastancu lā' nā ā'kalhatin hasta ā'xmān xastancu. Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman.

²⁷ Lā' a'xni'ca' ixtanīkō'nī'ttza' huan lītā'timīn, ā'xmān nīlh huan puscāt. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokocan, ¿tichū ixla' nala huan puscāt? Ixkalhatojonca'n ixtatā'tō'lanī't.

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Hui'xina'n tā'kxokonī'ta'ntit mē'cstuca'n como tū' ca'tziyā'tit a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū' māchekxī'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan nīnī'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahuaca lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua. Xlaca'n natala hua'chi ixāngeles Dios xala' nac a'kapūn. ³¹ ¿Chā tū' lakapūtē'kenī'ta'ntit a'ntū māni' Dios cāhuanini' ixpālacata huan a'ntī natalakahuanchoko? Chuntza' hualh: ³² “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. U'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan a'yuj tanīlh makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n.

³³ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixpālacata ixlīmāscā'tīn Jesús.

Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī

Mr. 12.28-34; Lc. 10.27

³⁴ Lā' huan fariseosnu' tatakēxtimīlh a'xni'ca' takaxmatli a'nchī Jesús cāmāca'cslīlh huan saduceosnu'. ³⁵ Lā' kalhatin de xlaca'n xamākalhtō'kē'ni' huan ley ixuanī't. Lā' xla' ixca'tzīcu'tun palh Jesús ixca'tzī huan ixley Moisés lā' kalhasqui'nīlh:

³⁶ —Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī de a'ntū māsu'yulh Moisés?

³⁷ Lā' Jesús huanilh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna'”. ³⁸ U'tza' huā'mā' huan līmāpa'ksīn a'ntū līhua'ca' xaka'tla' lā' a'ntū más tasqui'nī. ³⁹ Lā' ā'lakatin casi chu a'cxtim a'nchī lej tasqui'nī lā' huan: “Capāxqui' ā'kalhatin chu a'cxtim mē'cstu pāxquī'ca'na'”. ⁴⁰ Ixtuca'n līmāpa'ksīn hua'chi ixlītzucuni' huan ixley Moisés lā' ixlīmāscā'tīnca'n huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'.

Kalhasqui'nīni'nca ixpālacata ī'xū'yāpapna' huan Cristo

Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44

⁴¹ Lā' huan fariseosnu' tūna'j ixta'a'n. ⁴² Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū līpāstacā'tit Cristo a'ntī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tichū ī'xū'yāpapna'?

Lā' tahuānīlh:

—Xla' ī'xū'yātā'nat David.

⁴³ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' David mēpācu'huīlh Māpa'ksīni' chu a'nchī māsu'ni'lh huan Espīritu Santo? David hualh:

44 Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': "Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza".

45 Lā' palh Cristo xmān ī'xū'yātā'nat David ixuanī't, tū' ixmāpācuhih Māpa'ksīni'. Chuntza' līca'tziyāuj que Cristo nā ixMāpa'ksīni' ixuanī't —Jesús cāhuanilh.

46 Lā' nīn tintī' tzē ixkalhtī lā' nīn lakatin tachihuīn. Lā' desde huā'mā' chi'chini' nīn tintī' tzē ixlīhui'lī kalhasqui'nīpala nīn tuntū'.

23

A'nchī ixtahuanī't huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley

Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47

¹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' huan tachi'xcuui't:

² —Huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' taka'lhī talacasqui' para natahuan a'ntū huanicu'tun ixley Moisés. ³ Lā' chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntūn tahuān lā' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit a'nchī xlaca'n tatlahua como tahuān catūhuā lā' xtunc tatlahua. ⁴ Xlaca'n hua'chi a'ntīn tacāxtlahualh huan tacu'ca'. Lej tzinca huan tacu'ca' lā' tintī' tzē natāyani'. Lā' xlaca'n nīn tū' tacāxtlahuacu'tun para que tzē nacu'ca'can. ⁵ Talacasqui'n que tachi'xcuui't natalaktzī'n ixlīhuāk a'ntūn tatlahua. Cātankāmā'ca'canī't lā' cāpekxtūmāca'canī't lakpēka'tla'n cintaj a'nlhā tatzo'knī't macsti'na'j ixtachihuīn Dios. Lā' nā līhua'ca' lhmā'n taka'lhī ixquini' na ixtampān ixlu'xu'ca'n que ā'makapitzīn. ⁶ Talacasqui'n cacā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n a'nlhā tlahuamā'ca cā'tani'. Lā' na ixlītokpānca'n israelitas, xlaca'n taputza pūtahuī'lhni' a'ntū quilhpū'layāna'n. ⁷ Lā' talacasqui'n que nacātā'chihuīna'ncan lā' nacā'a'cnīni'ni'can nac cā'tejen lā' nacāmāpācuhiican mākalhtō'kē'ni'nī'n.

⁸ Lā' hui'xina'n tū' maclacasqui'nā'tit que nacātamāpācuuiyāni' mākalhtō'kē'ni'nī'n como chu a'cxtim milīhuākca'n lā' lītā'timīn lanī'ta'ntit lā' xmān kalhatin miMākalhtō'kē'ni'ca'n lā' ū'tza' māni' Cristo. ⁹ Lā' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', tū' catihua'ni'tit mintā'chi'xcu': "Quintāta", como xmān kalhatin minTāta'ca'n lā' ū'tza' māni' a'ntī hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰ Lā' tū' catimakxtektit nacātamāpācuuiyāni' māpa'ksīni'nī'n, como xmān Cristo ixlī'a'cstu miMāpa'ksīni'ca'n. ¹¹ Lā' huan a'ntī na'a'kapalhkā a'nchī xla' tasqui'nī na milaclhpū'na'nca'n, maclacasqui'n nala hua'chi tasācua'. ¹² Chuxatī a'ntī ixa'cstu putza a'nchī lej tasqui'nī, xla' namāmāxanī'can. Lā' huan a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī', ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

¹³ Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hua'chilh mālacchōnī'ta'ntit huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan a'nlhā Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcuui't. Lā' hui'xina'n tū' tanū'yā'tit nīn tū' cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

¹⁴ Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n a'kxokomaklhtiyā'tit ixchicca'n huan lakapūtnu' lā' ā'calistān lej xlit kalhtō'ka'yā'tit a'nlhā tzē cātalaktzī'nāni' lā' chuntza' lī'a'kxokonū'nā'tit. U'tza' nacātalīcastigarlīyāni' lej palha'.

¹⁵ Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit chuxatū para namākalhlaka'i'nī'yā'tit ā'kalhatin milīmāscā'tīnca'n. Lā' nā pinā'tit tintacut mar lā' nac xtunc ti'ya't. Lā' a'xni'ca' nakalhlaka'i', hui'xina'n namātlahuī'yā'tit ā'chulā' a'ntūn tū' tzey que hui'xina'n.

¹⁶ Nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī hua'chi lakatzī'nī'n lā' cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: "Palh catīhuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan xaka'tla' lītōkpān, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan ixorō huan lītōkpān, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū". ¹⁷ Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' māchekxī'yā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī huan lītōkpān. U'tza' ixpālacata līsicua'lanālanī't huan oro. Chuntza' maclacasqui'n que nasātlōkentaxtū huan promesa

a'ntūn tlahualh ixpālacata huan xaka'tla' lītōkpān. ¹⁸ Lā' nā hua'nā'tit: “Palh catīhuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' nac pūmacamāstā'n, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū”. ¹⁹ Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī huan pūmacamāstā'n. U'tza' ixpālacata līsicua'lanālanī't huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' a'ntza'. ²⁰ Chuntza' huan a'ntī natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlīhuāk huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' nac pūmacamāstā'n lā' tasqui'nī que nasātlōkentaxtū. ²¹ Kalhatin a'ntī nahuan que stu'ncua' ixpromesa como hualh ixpālacata huan lītōkpān, xla' tū' xmān līchihuīna'n huan lītōkpān. Nā līchihuīna'n Dios a'ntī huī' nac huan lītōkpān. ²² Lā' nā kalhatin a'ntī nahuan huan ixpromesa ixpālacata huan a'kapūn, xla' tū' xmān līchihuīna'n huan a'kapūn. Nā līchihuīna'n ixpūtahuī'lh Dios a'nīhā māpa'ksīni'n lā' nā ixpālacata Dios a'ntīn tahuī'la huan nac pūtahuī'lhni'.

²³ 'Nalacaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'ke'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cuenta tlahua'yā'tit lā' macamaxqui'yā'tit Dios macsti'na'j milīhua'tca'n hua'chi ā'lhmuēn lā' anís lā' cominos. Lā' chuntza' tasqui'nī. Lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ixlīmāscatīn huan ley lā' ū'tza' līhua'ca' tasqui'nī. Lā' huan ley māsu'yu que līlācatejtin nalatā'kchokoyā'tit, lā' tū' na'a'kxokonunā'tit. Nā huan ley māsu'yu que nacālakahu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuui't tze natakahlaka'ī' a'ntū hua'nā'tit hui'xina'n. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan macsti'na'j līhua't lā' nā maclacasqui'n natlōkentaxtūyā'tit huan līmāscatīn a'ntū tasqui'nī. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n a'ntī cālē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chilh mācutuyā'tit de na milīhua'tca'n huan ti'na'j kosnu' lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ka'tla' xumpepe.

²⁵ 'Nalacaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'ke'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi a'ntī xmān makche'kē' huan vaso lā' pulātu. Tasu'yu palh tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n pero ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhīni'nā'tit lā' ka'lhāna'nā'tit. ²⁶ Hui'xina'n fariseosnu' lakatzī'nī'n, pū'la napūche'kē'yā'tit huan pulātu lā' chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'. Lā' palh tzey mintapāstacna'ca'n, natasu'yu palh tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n.

²⁷ 'Nalacaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' nā hui'xina'n xamākalhtō'ke'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntū cālīmanīcanī't kaxtaj. Lej smu'yonko' lā' tze'huani't tatasu'yu lā' na ixchakānca'n huāk ixlucutca'n nīnī'n lā' a'ntū ko'hua'jua'. ²⁸ Nā hui'xina'n chu a'cxtim. Na ixlācapūnca'n tachi'xcuui't tasu'yu'yā'tit palh tzey hui'xina'n a'yuj ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' hui'xina'n pō'ktu a'kxokonunā'tit.

²⁹ 'Nalacaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'ke'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n lā' cācāxtlahualī'yā'tit ixtaponkni'ca'n huan nīnī'n a'ntīn tzeyā chi'xcuui'n ixtahuanī't. ³⁰ Lā' hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahuī'lauj cahuā a'xni'ca' ixtahuī'lāna' quixū'yāpapna'ca'n, quina'n tū' xa'iccāmaktāyauj a'xni'ca' tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n”. ³¹ Lā' chuntza' māni' hui'xina'n hua'nā'tit palh hui'xina'n ixtā'natna'ca'n huan a'ntīn tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ³² Catlahua'tit huā'mā' a'ntū xlaca'n talītzuculh lā' tūlah tatlāhuakō'lh, como tasu'yu que ū'tza' a'ntū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³ 'Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntū lej tze'huani't tasu'yu lā' ka'lhī līlāknīn. ¿Chichū nalīpūtaxtuyā'tit de huan pūpātīn? ³⁴ Chuntza' iccāmacamini'yāni' huan a'cta'sana'nī'n lā' chi'xcuui'n a'ntī lej taca'tzī lā' mākalhtō'ke'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmāknī'yā'tit lā' nacāxtokohua'ca'yā'tit. Lā' ā'makapitzīn nacākēsno'kā'tit na milītōkpānca'n lā' nacāmacaputzayā'tit pūtunu' cālācchicni'. ³⁵ Lā' nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata xlaca'n. Nā

hui'xina'n ca'tziyā'tit que Abel tū' tlhualh talaclē'i' lā' xla' maknīcanī't. Lā' ca'tziyā'tit a'nchī maknīcanī't huan Zacarías a'ntī ixo'kxa' huan Berequías ixuanī't. Maknīcanī't ixpu'nan huan lītōkpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. Lā' hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n xatzey chí'xcuui'n a'ntī cāmāknīca desde a'xni'ca' maknīcanī't huan Abel hasta a'xni'ca' maknīcanī't huan Zacarías. Nalī'pinā'tit cuenta como hui'xina'n tlhualh'yā'tit hua'chi tatlhualh xlaca'n a'ntīn tamaknīlh. ³⁶ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n a'ntī hui'lā'na'ntit chuhua'j nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n xlaca'n a'ntī cāmāknīcanī't —hualh Jesús.

Jesús calhualh ixpālacata xalanī'n nac Jerusalén

Lc. 13.34-35

³⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¡Xānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmāknī'yā'tit huan a'cta'sana'nī'n lā' cāmūta'la'yā'tit huan ixlacscujni'nī'n Dios a'ntī cāmācamini'yāni'. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunāni' para na'iccāmaktaka'lhāni' hua'chi lakatin caxli cā'a'ktlapa con ixpeken i'scamanīn. Lā' hui'xina'n tū' lacasqui'ntit. ³⁸ Stu'ncua' nacā'a'kxtekyāhuacan minchicca'n lā' ca'cs natatāyana'n. ³⁹ Lā' nā iccāhuaniyāni' que tū' naquilālaktzī'mpalayāuj hasta a'xni'ca' tū' namin huan chí'chini' a'xni'ca' nahua'nā'tit: “Sicua'lanālanī't huan a'ntī min por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Dios” —hualh Jesús.

24

Jesús hualh que namālakuanīcan huan xaka'tla' lītōkpān

Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' Jesús taxtulh de nac huan lītōkpān. Lā' ixa'mā' ā'lacatin a'xni'ca' talaktapajtzūlh i'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tatzuculh tahuani que cuenta ixtlahualh a'nchī ixyāhuacanī't huan lītōkpān. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū ixla' huan lītōkpān. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapa'nckō' lā' huan taxaka nalacā.

A'nchī nalīca'tzīcan palh palaj nasputa huan quilhtamacuj

Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixui'lacha', talaka'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' tzē'k tahuanih:

—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj lhānīn napātle'ke huā' tamā'na. ¿Chichū na'iclīca'tziyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' lā' nasputa huan quilhtamacuj?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Catamaktaka'lhtit para que tintī' nacā'a'kxokoyāni'. ⁵ Lhūhua' chí'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līh”, lā' chuntza' līhūhua' nacā'a'kxokocan. ⁶ Nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlhuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchīn tlhuamā'ca guerra makat. Tū' catijicua'ntit; chuntza' ka'lhī napātle'ke. Lā' tuna'j cati'a'kspūtlī. ⁷ Lā' kalhatin gobierno natā'kaquī' contra ā'lakatin lā' lakatin país natlahua guerra contra ā'lakatin. Na'a'nan tatzi'ncsta lā' ta'jatāt lā' natachiqui ti'ya't. Lā' nā lakachu nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸ Lā' ixlīhuāk huā'mā' xmān ixlītzucuni' a'nchī napātīnī'ncan.

⁹ Lā' nacātamācamaxquī'yāni' para nacātamāpātīnīyāni'. Lā' nacātamāknīyāni' lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't chuxalhā nac quilhtamacuj nacāta'ctalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' namin huanmā' quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios lā' natalāca'tzalaktzī'n lā' natalāmacamāstā'. ¹¹ Lā' natala lhūhua' a'cta'sana'nī'n a'ntī nata'a'kxokonun. Natahuan palh tachihuīna'n ixpālacata Dios lā' nata'a'kxoko lhūhua' tachi'xcuui't. ¹² Lā' huan tūn tū' tzey na'a'kahuan chuxalhā lā' ū'tza' tū'tza' natalālīpāxquī' lhūhua' tachi'xcuui't. ¹³ Lā' huan a'ntīn tū' catitataxtutāyalh na ixtej

Dios lā' chuntza' natatachoko hasta a'xni'ca' na'a'kspu'ta, xla'ca'n nacāmāpūtāxtūcan. ¹⁴ Lā' huan xatzey tachihuīn ixpālācata a'nchī nala a'nlhā Dios namāpa'ksīni'n, ū'tza' huā'mā' nalī'a'cta'sana'ncan chuxalhā nac cā'quilhtamacuj para que ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamāchekxī. Lā' ā'calīstān a'xni'ca' na'a'kspu'ta.

¹⁵ 'Huan a'cta'sana' Daniel tzo'kli ixpālācata catūhuā a'ntū hua'chi jalhmanīni'n lā' tū' tzey līlacan. Lā' nac lugar a'nlhā ixsicua'lanālicanī't, a'ntza' nalaktzī'nātīt huanmā' catūhuā a'nchī tayāna'. Quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā', quit iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'ntī lakapūtē'kepā'na'ntīt que cuenta catlahua'tit. ¹⁶ A'xni'ca' nalaktzī'nā'tīt huanmā', a'xni'ca' maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspūn xla'ca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac estado de Judea. ¹⁷ Lā' huā'mā' chī'chini' a'xni'ca' natayuja a'ntīn tahuī'lāna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catatanūlh huan nac chic para natamaxtu ixmaclacasqui'ca'n. ¹⁸ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu, tū' catataspi'tli para na ixchicca'n para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁹ Xānti tala huan puscan huanmā'na chī'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzi'quī'nincus. ²⁰ Casqui'ni'tīt Dios que tū' tasqui'nī natzā'la'yā'tīt a'xni'ca' lonknu'n lā' nīn huan chī'chini' a'ntū pūjaxcan. ²¹ Lā' lej napātīni'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, tū' maktin pātīni'ncanī't a'nchī napātīni'ncan huanmā' chī'chini'. Lā' tū' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'calīstān. ²² Lā' palh Dios tū' ixmāti'na'jīlh huanmā' tiempo, tū' ixtapūtāxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'jī como lej cālakahu'man xla'ca'n a'ntī cālacsacnī't.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' līpātīn lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntīt. A' huī' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh", tū' cakalhlaka'ī'tīt. Lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntīt. A'j huī' xla'", tū' cakalhlaka'ī'tīt. ²⁴ Natamin lhūhua' a'kxokonū'nī'n lā' makapitzīn natahuan que māni' xla'ca'n Cristo. Lā' ā'makapitzīn natahuan que māni' xla'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' xla'ca'n nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun māni' huan xla'ca'n a'ntīn Dios cālacsacī. Tūlah catita'a'kxokolh a'ntīn Dios cālacsacī, pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn. ²⁵ Iccāhuanini'tza' huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyāni'. ²⁶ Chuntza' palh nacātahuanīyāni': "Cala'ktzī'ntīt. A'ntza' huī' Cristo nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't", tū' capintīt. Lā' palh nacātahuanīyāni': "Cala'ktzī'ntīt. A'tzā' huī' nac huan cuarto", tū' cakalhlaka'ī'tīt. ²⁷ A'xni'ca' quit na'icmimpala, nala hua'chi huan makli'pni' a'ntū māxkakēkō' huan nac a'kapūn desde a'nlhā tā'cxtu hasta a'nlhān tā'cnū huan chī'chini'. Lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Chuxalhā naca'tzīcan a'xni'ca' na'icmīn hua'chi huan chū'ni' taca'tzī a'nlhā mā' catūhuā a'ntū nīnī't —hualh Jesús.

A'nchī namin huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n
Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' xmān capātē'kekō'lh huā'mā' līpātīn, huan chī'chini' lā' huan mālhcuyu' tū' catitamāxkakēni'lh. Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' māni' huan a'kapūn natachiqui. ³⁰ Lā' nalaktzī'ncan nac a'kapūn lakatin señal a'ntū quila' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' xalanī'n ixlīhuākca'n huā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n natacalhuan. Lā' naquintalaktzī'n quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī na'ictaxtu de nac a'kapūn lā' na'icpūmin huan poklhnu'. Lej na'icka'lhī līmāpa'ksīn lā' lej tzēhuanī't na'icxkaka. ³¹ Lā' a'xni'ca' lej namacasā'nan huan līskoli', na'iccāmacamin qui'āngeles lā' natamākēstoka huan a'ntīn cālacsaccanī't. Natamin a'ntī cālacsaccanī't xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj.

³² 'Camaksca'ttīt catūhuā de huan xaqui'huī' higo: A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzu-cumā'na tapu'n xachi'tin, hui'xina'n ca'tzīyā'tīt que tapajtzumā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu. ³³ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātē'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanīyāni', naca'tzīyā'tīt palh tapajtzumā'tza' a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzumā'tza' hua'chi a'xni'ca' kalhatin a'ntī ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn mākalhcha. ³⁴ Stu'ncua' a'ntū

iccāhuaniyāni'. Xlaca'n a'ntīn tahuil'āna'cus tū' catitanikō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³⁵ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³⁶ 'Nīn tinti' ca'tzī lhānīn namin huā'mā' chi'chini' lā' huā'mā' hora; nīn huan ángeles xalanī'n nac a'kapūn tū' taca'tzī. Lā' nā ixO'kxa' Dios tū' ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī lhānīn mero napātle'ke.

³⁷ 'Lā' chu a'nchī pātle'kelh a'xni'ca' ixui' Noé, nā chuntza' napātle'ke a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ A'xni'ca' tūna'j ixmin huan lakuat de xcān, huan tachi'xcu'huī't ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnūmā'na. Lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua hasta a'xni'ca' Noé tanūlh huan nac barco. Tū' ixtapuhuan palh namin lakuat, ³⁹ lā' tū' cuenta tatlahualh hasta a'xni'ca' milh huan xcān lā' cālē'nkō'lh. Chuntza' nala a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁴⁰ A'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', palh talamā'na kalhatu' chi'xcu'huī'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan kalhatin lā' namāchokocan kalhatin. ⁴¹ Lā' palh tatanūma' kalhatu' puscan a'ntīn tasquitimā'na, nalē'ncan kalhatin lā' namāchokocan ā'kalhatin.

⁴² 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tzīyā'tit lhānīn namin miMāpa'ksīni'ca'n. ⁴³ Lā' caca'tzītit huā'mā': Palh ixtēcu' huan chic ixca'tzīlh cahuā tuyā hora cā'tzī'sa nachā'n huan ka'lhāna', ixka'lhīl lā' tū' i'lhatalh lā' tū' ixmakxteklī natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴ Nā chuntza' hui'xina'n cāxni'j catahui'la'tit como namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' tū' puhua'nā'tit —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī huanī't huan xatzey tasācua'

Lc. 12.41-48

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿Chī huanī't huan xatzey tasācua' a'ntī xa'nca māchekxī? Xla' ū'tza' a'ntī huan patrón nalīmāmacū' huan chic para nacāmāhuī' ixtā'tasācua'nī'n a'xni'ca' maclacasqui'n.

⁴⁶ Nalīpāxuhua huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt a'xni'ca' nataspi'ta ixpatrón.

⁴⁷ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Huan patrón nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī. ⁴⁸ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que natakoxī huan ixpatrón.

⁴⁹ Lā' chuntza' natzucu cālectuca ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' natā'huā'yan lā' nacātā'ko'ta huan ka'chīnī'n. ⁵⁰ Lā' chu līmaktin nataspi'ta huan patrón. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzī lā' tū' ka'lhīmā'.

⁵¹ Lā' huan patrón lej palha' nacastigarlī huan tasācua' lā' namāpātīnī hua'chi natapātīnī'n xlaca'n a'ntī līhua tahuan palh takalhlaka'ī'. Lā' xla' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan —hualh Jesús.

25

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan kalhacāuj tzu'ma'jan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' na'icmimpala a'xni'ca' Dios natzucu namāpa'ksīkō' ixlīhuāk nac huā'mā' cā'ti'ya'tna'. Lā' nala hua'chi a'xni'ca' kalhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'na a'nlhā natapūchahuacan. Ixtalē'mā'na ixpūmaksoca'n lā' ta'alh taka'lhī huan squi'nīni'. ² Lā' kalhaquitzis laskalalh ixtahuanī't lā' ā'kalhaquitzis tū'.

³ Huan a'ntīn tū' laskalalh xmān talē'lh ixpūmaksoca'n lā' tū' tapāstacli natalē'n macsti'na'j gas para natamojō na ixpūmaksoca'n.

⁴ Lā' huan a'ntī laskalalh, xlaca'n talē'lh ixpūmaksoca'n lā' nā talē'lh ā'macsti'na'j gas. ⁵ Lā' como takoxīlh huan squi'nīni', ixlīhuākca'n ixtalakalhtatahui'lāna' lā' ā'calīstān talhtatalh.

⁶ Lā' hua'chi i'tāt tzī'sa takaxmatli a'nchī kalhatin ta'salh lā' hualh: “¡Mimā' huan squi'nīni'; capintit pāxtokā'tit!” ⁷ Lā' ixlīhuākca'n huan tzu'ma'jan talakahualh. Tatā'kaquī'lh lā' tacāxtlahualh ixpūmaksoca'n.

⁸ Lā' tuncan huan kalhaquitzis a'ntīn tū' talīmīlh gas tahuanīlh huan ā'kalhaquitzis: “Caquilāmaxquī'uj macsti'na'j min-gasca'n como tamixmā'na huā' quimpūmaksoca'n”.

⁹ Lā' huan a'ntī laskalalh takalhtīlh: “O tū', como chuntza' tū' cati'a'cchā'lh para quina'n nīn para hui'xina'n. Mejor capintit

tamāhua'yā'tit a'nlhā stā'can". ¹⁰ Lā' lihuan huan kalhaquitzis ixta'a'mā'na tatamāhua huan gas, chilh huan squi'nīni'. Lā' huan tzu'ma'jan a'ntī cāxni'j ixtahui'lāna' tatā'tanūlh huan squi'nīni' nac chic lā' mālacchahuaca huan mākahcha. ¹¹ Lā' ā'calistān tachā'lh huan ā'kalhaquitzis tzu'ma'jan lā' tualh: “Māpa'ksīni', caquilāmālaquī'ni'uj”. ¹² Lā' xla' cākalhtīlh: “Quit tū' iccālakapasāni”.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit como tū' ca'tziyā'tit tuyā hora nīn tuyā chi'chini' na'icmimpala quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu'tun tasācua' lā' huan tumīn

¹⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī huanī't a'nlhā Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcuhuī't, ū'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī ixa'mā' ā'lacatin. Lā' cāmāta'sīlh ixtasācua'nī'n lā' cāmacamaxquī'lh ixtumīnca'n.

¹⁵ 'Chu a'nchī ixlīskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxquī'ca. Lakaquitzis mil maxquī'ca kalhatin lā' lakatu' mil maxquī'ca ā'kalhatin lā' lakatin mil huan ā'kalhatin. Lā' tuncan a'lh makat. ¹⁶ Huan tasācua' a'ntī ixmaxquī'canī't huan lakaquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā' lā' ī'stā'namā' lā' chuntza' tlajalh ā'lakaquitzis mil huampala. ¹⁷ Lā' huan a'ntī maklhtīni'lh lakatu' mil, nā chu a'cxtim tlajalh ā'lakatu' mil. ¹⁸ Lā' huan a'ntī maklhtīni'lh lakatin mil, xla' a'lh lā' ponknu'lh lā' mātze'kli ixtumīn huan ixpatrón.

¹⁹ 'Lā' makān takoxīlh huan patrón. Lā' a'xni'ca' taspī'tli, ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰ Pū'la lakmilh huan a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakaquitzis mil lā' nā macamaxquī'lh ixpatrón huan ā'lakaquitzis mil a'ntū ixtlajani't. Lā' huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' lakaquitzis mil lā' ā' iclīmimpala ā'lakaquitzis mil a'ntū ictlajani't”. ²¹ Lā' huan patrón huanilh: “Tzey. Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlaha' milītlōt. Lā' como xa'nca scuji con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxquī'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya”.

²² 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakatu' mil lā' huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' lakatu' mil lā' ā' iclīmimpala ā'lakatu' mil a'ntū ictlajani't”.

²³ Lā' huan patrón huanilh: “Tzey. Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlaha' milītlōt. Lā' como xa'nca scuji con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxquī'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya”.

²⁴ 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'ntī ixmaklhtīni'nī't lakatin mil. Lā' xla' huanilh ixpatrón: “Quimpatrón, xa'icca'tzi palh hui'x ca'tzanca'tzīn. Hui'x ī'ya' a'nlhā tū' cha'ntī lā' nacā'ya a'nlhā tū' xua'ya'ma'ka'. ²⁵ U'tza' iclījicua'ni'ni' lā' quit icponknu'lh nac ti'ya't lā' icmā'cnūlh mintumīn. Lā' ā' iclīmin a'ntū mila' ixuanī't”. ²⁶ Lā' huan patrón kalhtīlh: “Tū' tzey hui'x. Lej lhquitit tasācua' hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'ī' a'nlhā tū' iccha'nli lā' iccā' a'nlhā tū' icxua'ya'maka'n. ²⁷ Como chuntza' puhua'na', ixmā'nu' quintumīn nac banco lā' a'xni'ca' xa'ictaspī'tli xa'icmaklhtīni'lh quintumīn lā' huan xaska'ta”. ²⁸ Lā' cāhuanilh huan a'ntī ixtayāna'ncha': “Camaklhtīt huan lakatin mil a'ntū ka'lhī lā' camaxquī'tit huan a'ntī ka'lhī lakacāuj mil”.

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'chulā' namaxquī'can huan a'ntī ka'lhī lā' na'a'katāxtūni'. Lā' huan a'ntīn tū' ka'lhī, namaklhtīcan huan macsti'na'j a'ntū ixka'lhī. ³⁰ Lā' huā'mā' tasācua' a'ntīn tū' tzey, catamacaxtutit a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan.

Huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacālacāxtlahua ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj

³¹ Lā' Jesús huampā:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' a'xni'ca' na'ictanū quilīRey, qui'ángeles naquintalītamacxtī'li'. Lā' quit na'ictahui'la na quimpūtahuī'lh a'nlhā na'iclacāxtlahua lā' na'icmāpa'ksīni'n. ³² Lā' tachi'xcuhuī't xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj natatakēxtimī na quilacapūn. Lā' quit na'iccāmā'kapitzī hua'chi huan pastor cāmā'kapitzī

huan borregos lā' huan chivos. ³³ Lā' na'iccāhui'li huan borregos na quimpāxtūcāna'j lā' na'iccāhui'li huan chivos na quimpāxtūxuc. ³⁴ Lā' quit huan Rey na'iccāhuani huan a'ntīn tahui'lāna' na quimpāxtūcāna'j: “Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanālīnī'ta'ni'. Camaklhtīt huan līmāpa'ksīn a'ntū mila'ca'n nala. Cāxtlahuacani't para hui'xina'n desde a'xni'ca' Dios tlhualh huan quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsicua'lanālīnī'ta'ni' como hui'xina'n quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā' hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcānca'n a'xni'ca' quit xa'ickalhpūtī. Hua'chi makatiyāti' quit lā' quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Tū'tza' tzey ixuanī't quilu'xu' lā' hui'xina'n quilāmaxquī'uj xasāsti'. Lā' xa'ic'ī'tza'ca'n lā' quilāmaktāyauj. Lā' tachī'n xa'icuanī't lā' quilālakpaxialhna'uj”. Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Lā' huan a'ntī xalacuan natahuan: “Māpa'ksīni', ¿lhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa' lā' iccāmāhuīni'? Lā' ¿lhānīn iccātā'hua'ni' xcān a'xni'ca' ixkalhpūtīya'? ³⁸ Lā' ¿lhānīn iccāmānūni' na quinchicca'n a'xni'ca' ixlatlā'hua'na' hua'chi makatiyāti'? Lā' ¿lhānīn iccāmaxquī'ni' milu'xu'? ³⁹ Lā' ¿lhānīn iccāmaktāyani' a'xni'ca' ixī'tza'ca'na' o tachī'n ixua'nī'ta'?”

⁴⁰ 'Lā' māni' quit huanmā' Rey na'iccākalhtī: “Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catūhuā a'ntūn tlhuanā'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'yuj más xamakstancu xla', ū'tza' hua'chilh quilātlahuani'uj quit”.

⁴¹ 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccāhuani huan a'ntīn tahui'lāna' na quimpāxtūxuc: “Catapānū'tit. Hui'xina'n cātamālaclē'nīnī'ta'ni'. Capintit a'nlhā tūlah catimixli huan macscut. Capintit a'nlhā cāxtlahuacani't para huan ko'ti'ti' lā' ixmaktāyana'nī'n.

⁴² Cātamālaclē'nīnī'ta'ni' como tū' quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā' tū' quilātā'hua'uj mixcānca'n a'xni'ca' xa'ickalhpūtī. ⁴³ Quit hua'chi makatiyāti' xa'iclatlā'huan lā' hui'xina'n tū' quilāmānūj na minchicca'n. Tū'tza' tzey ixuanī't quilu'xu' lā' tū' quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'ic'ī'tza'ca'n lā' tachī'n xa'icuanī't. Lā' hui'xina'n tū' quilālakpaxialhna'uj”. Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴ Lā' xlaca'n natahuan: “Māpa'ksīni', ¿lhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa', o ixkalhpūtīya', o hua'chi makatiyāti' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'? Lā' ¿lhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' tū'tza' tzey ixuanī't milu'xu' o ixī'tza'ca'na' o tachī'n ixua'nī'ta' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'?”

⁴⁵ 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccākalhtī: “Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catūhuā a'ntūn tū' tlhuanā'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'yuj más xamakstancu xla', chuntza' hua'chilh tū' quilātlahuani'uj quit”.

⁴⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan huā' tamā'na nata'a'n nac pūpātīn para pō'ktu. Lā' huan xalacuan nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

26

Lacchihuīna'nca para natamaknī Jesús

Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

² —Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que sputacus lakatu' chi'chini' a'xni'ca' nala cā'tani' de pas-cua. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que naquimacamāstā'can para naquixtokohua'ca'can —hualh Jesús.

³ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhni' huan ixpalacio Caifás. Xla' mero a'ntī xapuxcu' curasna' ixuanī't. ⁴ Lā' a'ntza' talacchihuīna'lh a'nchī tzē nata'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' chuntza' natamāmaknīnīni'n. ⁵ Lā' ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāj catūhuā lihuan lamā' cātani', huan tachi'xcuhū't natatā'kaquī'.

Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús

Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8

⁶ Jesús ixuī' nac Betania na ixchic Simón. Lā' huā'mā' Simón ixmasni'mā' ixquinīt lā' ixtzeyani'ttza'. ⁷ Lā' kalhatin puscāt laktapajtzūlh Jesús. Ixlē'mā' pātin frasco a'ntū ixtzuma de aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'csa. Lā' līhuan Jesús ixuā'yamā', huan puscāt mūmā'ca'lh Jesús huan aceite. ⁸ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh a'ntū tlahualh, ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talāhuani:

—Lā' ¿a'chī' pāxca't lanī't huā'mā' aceite? ⁹ Tzē ī'stā'ca como lej tapala lā' huan tumīn tzē iccāmaxquī'ca huan pobresni'.

¹⁰ Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalīchihuīna'mā'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' mājicluī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ¹¹ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na milaclhpu'nanca'n pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'.

¹² Lā' chu a'nchī huā'yā puscāt quimūmā'ca'lh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chilh ixquincāxtlahualīlh para naquimā'cnūcan. ¹³ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nlhā namāca'tzīnīnī'ncan huan xatzey tachihuīn xpālacata Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntū tlahualh huā'mā' puscāt. Lā' ixlīhuākca'n natapāstaca xla'.

Judas hualh palh namacamāstā' Jesús

Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6

¹⁴ Lā' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n xla' ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n huan xanapuxcu'nu' curasna' ¹⁵ lā' cāhuanilh:

—¿Lhānchula' naquilāmāpalayāuj palh na'iccāmacamaxquī'yāni' Jesús?

Lā' xlaca'n tamāpalalh pu'xamacāuj tumīn de plata. ¹⁶ Lā' desde a'xni'ca', Judas putzalh a'nchīn tzē nacāmacamaxquī' Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh huan sca'txtunu'nī'n para huan pascua

Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

¹⁷ Lā' milh huan xapū'lh chī'chini' huan cā'tani' a'ntū huanican Pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' kalhī levadura. Lā' huā'mā' xapū'lh chī'chini' huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahualīyāuj para nahua'yāuj xalīhua't huan cā'tani'?

¹⁸ Lā' xla' cāhuanilh:

—Capintit huan nac xcānsipej lā' natanū'yā'tit na ixchic chā'tin chī'xcu' lā' nahuaniyā'tit: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huan: Pajtzutza' quimpūnīn lā' icua'cu'tun huan xalīhua't cā'tani' na minchic. Lā' na'iccātā'huā'yan quisca'txtunu'nī'n”.

¹⁹ Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' tatlahualh chu a'nchī Jesús cāmāpa'ksīlh lā' tacāxtlahualīlh huan xalīhua't cā'tani'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' ixtzī'suamā', Jesús lā' huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n ixtahuā'yahui'lāna' nac mesa. ²¹ Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Lā' xlaca'n talakaputzalh lā' tatzuculh takalhasqui'nī chā'tunu':

—¿Chu quit, quiMāpa'ksīni'?

²³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' a'ntī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'. ²⁴ Quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātī'keni' ixlīhuāk chu a'nchī tzo'kcanī't quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chī'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputzā. Más tzey para xla' palh tū' ixlacatuncuīlh.

²⁵ Lā' Judas, ū'tza' a'ntī namacamāstā', lā' xla' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿chu tzēlasā' quit?

Jesús kalhtīlh:

—Chuntza' hui'x hua'nī'ta'.

²⁶ Lā' līhuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' a'xni'ca' che'kelh, cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

²⁷ Lā' tuncan tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' macasti'n cāmaxquī'lh xlanca'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit macasti'n chā'tunu' ²⁸ como ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtāxtū tachi'xcuhuī't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't. ²⁹ Lā' iccāhuaniyāni' que tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'iccātā'hua'yāni' ā'tāpātin xaxcān uva xasāsti' a'nlhā ixlīhuāk catūhuā xasāsti' lā' xtunc a'nlhā namāpa'ksīni'n quinTāta' Dios.

Jesús hualh palh Pedro nakalhtatzē'ka

Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

³⁰ Lā' a'xni'ca' ixtatlī'nī't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'a'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ³¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzī'sa milīhuākca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquimpātle'keni' como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzo'kni'. ³² Lā' a'xni'ca' naquimālahuanīchokocan, pū'la na'ica'n que hui'xina'n nac estado de Galilea.

³³ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlīhuākca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' maktin ictimakx-tekni'.

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni': Huā'mā' tzī'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

³⁵ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj naquintā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'.

Lā' chu a'cxtim tahualh ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n.

Jesús kalhtō'ka'lh a'nlhā huanican Getsemani

Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46

³⁶ Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Getsemani. Lā' xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' līhuan quit na'ica'n na'ictā'chihuīna'n Dios a'jnanu'.

³⁷ Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' kalhatu' ixo'kxa'n Zebedeo lā' tzuculh lej lakaputza lā' lej ixpāta'lamā'. ³⁸ Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzit. Catachokotit huā'tzā' lā' naquilā'o'kska'lhīyāuj. Tū' calhtatatit.

³⁹ Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' lej squi'ni'lh Dios lā' huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'icpūtāxtu de huā' a'ntū na'icpātīni'n, camakxtekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

⁴⁰ Lā' tuncan taspi'tli a'nlhā ixcāmāchokonī't huan sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh xlanca'n ixtalhtatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā mintu'tunca'n tūlah tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? ⁴¹ Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlayāni' a'xni'ca' cātalīlaktzī'nāni'. Stu'ncua' mi'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhī tahuixcān —cāhuanilh.

⁴² Lā' ixlīmaktu' Jesús a'lh lā' squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh tasqui'nī na'icpātīni'n para na'ictlōkentāxtū mintapuhuān, chuntza' calalh.

⁴³ Lā' tuncan taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'nī'n lā' ixtalhtatamā'nampā como tanto ixtalhtatacu'tun que ixtalalhtatahui'lāna'. ⁴⁴ Lā' cāmāchokopā lā' ixlīmaktu'tun a'lh lā' squi'ni'lh Dios. Lā' chu a'cxtim huanilh hua'chi ixuanī't xapū'la.

⁴⁵ Lā' taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' huan hora a'ntū lhcācanī't. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chi'xcuhui'n. ⁴⁶ Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chi'paca Jesús lā' chī'ca

Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴⁷ Lā' ixcātā'chihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' cātā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhui't lā' ixtalē'n machīta lā' qui'hui'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁸ Lā' Judas ū'tza' huan a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' ixcāhuaninī'ttza' a'nchī natalīlakapasa tichū Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su kalhatin; lā' xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹ Lā' a'xni'ca' chilh Judas, laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Tzī'sua, Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁵⁰ Lā' Jesús kalhtīh:

—Amigo, lā' ¿a'chī' ta'na'?

Lā' huan tachi'xcuhui't a'ntīn tatā'milh Judas talaktapajtzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

⁵¹ Lā' chu tuncan kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta lā' matakāhuī'lh ix-tasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵² Lā' Jesús huanilh:

—Camāqui' mimachīta. A'ntī nalīlāsta'la ixmachīta, chuntza' namaknīcan xla'. ⁵³ ¿Chā tū' ca'tziya' que quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh lā' xla' chu limaktin naquimacaminī' lakacāujtu' mil ángeles? ⁵⁴ Pero palh xa'ictlahualh cahuā chuntza', ¿chichū nalītōkentaxtūcan a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' que tasqui'nī napātē'ke chuntza' chu a'nchī pātē'kemā'?

⁵⁵ Lā' Jesús cāhuanilh huan tachi'xcuhui't:

—¿A'chī' līta'ntit mimachītaca'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac lītōkpān, ¿a'chī' tūlah quilāchi'pauj a'xni'ca'? ⁵⁶ Pero ixlīhuāk huā'mā' pātē'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tatzō'kli huan profetas na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Lā' ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n ta'a'kxtekui'līh Jesús lā' tatzā'lalh.

Jesús na ixlacapūnca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n

Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Huan a'ntīn tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' huan curasna' ixuanī't. A'ntza' ixtatakēstoknī't xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' is-raelitas. ⁵⁸ Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh hasta chā'lh na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chic lā' cātā'tahui'lh huan policíasna' para nalaktzī'n a'nchī nalīlacāxtlahuacan.

⁵⁹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' ixlīhuākca'n huan xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para na-talīmāmaknīnīni'n. Ixtaputzamā'na catūhuā a'yuj tū' stu'ncua' a'ntū nalē'ksa'nīni'ncan.

⁶⁰ Lā' tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū' a'yuj lhūhua' chi'xcuhui'n ixtalaka'n lā' talīchihuīna'lh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús. Lā' ā'calīstān tamīh kalhatu' a'ntī chu a'cxtim ixtachihuīnca'n. ⁶¹ Lā' xlaca'n tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' hualh: “Quit tzē na'icmāspūtūkō' huan xaka'tla' ixlītōkpān Dios lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'icyāhuapala”.

⁶² Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh lā' huanilh Jesús:

—¿Chu tuntū' nakalhtīni'na'? ¿Tuchū talī'a'ksa'nīni'mā'ni' huā' tayāna' chi'xcuhui'n?

⁶³ Lā' Jesús ca'cs tāyalh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' chihuīna'mpā lā' huanilh:

—Dios a'ntī lakahuan, ū'tza' kaxmatāni'. Chuhua'j naquihuani'ya' a'ntū stu'ncua'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios.

⁶⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—U'huē, quit ū'tza' chu a'nchī hua'na'. Lā' nā iccāhuaniyāni' huā'mā'. Desde chuhua'j hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' nā na'icminācha' nac a'kapūn ixlacłhni' poklhnu'.

⁶⁵ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' xtī'tli ixlu'xu' māni' xla' para namāsu'yu que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tā'talacastuccu'tun Dios. Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' palh tū' tzey xla'. Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī xla' hualh que xla' ixO'kxa' Dios. ⁶⁶ ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' tahualh:

—Xla' lē'n cuenta lā' maclacasqui'n nanī.

⁶⁷ Lā' tuncan talakachojmanīlh Jesús lā' tatucslī. Lā' ā'makapitzīn talacala'sli ⁶⁸ lā' tahuanih:

—Como hua'na' que hui'x Cristo, caquilhchi'pi a'ntī lacala'sni'.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Lā' lihuan Pedro ixuī' kēpūn nac tanquilhni' lā' kalhatin squiti' laktapajtzūlh lā' huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

⁷⁰ Lā' Pedro kalhtatzē'kli na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n lā' hualh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'.

⁷¹ Lā' Pedro tatampūxtulh macstī'na'j lā' ā'kalhatin huampala tzu'majāt laktzī'lh. Lā' xla' cāhuanilh huan a'ntī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chi'xcu' nā ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac Nazaret.

⁷² Lā' Pedro kalhtatzē'kpā lā' stu'tu'lu' hualh:

—Quit tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

⁷³ Lā' ixlika'tlā'tus xlaca'n a'ntī ixtatā'layāna' talaktapajtzūlh Pedro lā' tahuanih:

—Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaca'n como mintachīhuīn hua'chi xlaca'n a'ntī xalanī'n nac Galilea.

⁷⁴ Lā' Pedro tzuculh macapūlhccacan xa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios ca'tzī palh tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Lā' chu tuncan lacapalh ta'salh huan gallo. ⁷⁵ Lā' ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: “A'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun”. Lā' Pedro taxtulh de a'ntza' lā' lej māxana'j lakaputzaj calhualh.

27

Macamāstā'ca Jesús con huan Pilato

Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas talacchihuīna'lh lā' tacāxtlahualh ixpātunca'tzīca'n a'nchī natamāmaknīnīni'n Jesús.

² Lā' ixmacachī'canī't lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh Poncio Pilato a'ntī gobernador ixuanī't.

A'nchī nīlh Judas

³ Lā' Judas ū'tza' a'ntī macamāstā'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' Judas laktzī'lh a'nchī māpa'ksīca que namāmaknīnīnī'ncan Jesús, lakaputzalh lā' xtunc pāstacna'lh lā' cāmāspi'tni'lh huan pu'xamacāuj tumīn de plata huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ lā' cāhuanilh:

—Quit ictlahualh talaclē'i' como icmacamāstā'lh huan chi'xcu' a'ntīn tuntū' ixlaclē'n.

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Huā'mā' tū' quimaca'tzica'n. Cuenta catlahua' māni' hui'x.

⁵ Lā' Judas a'lh nac lītōkpān lā' tilhquītamacánūlh na ixchakān huan lītōkpān huan tumīn lā' a'lh tā'kpīxchī' nac a'katin qui'huī'.

⁶ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tasacli huan tumīn lā' talāhuanilh:

—Tūla namojōyāuj a'nlhā mojócan tumīn a'ntū mālacnūni'can Dios como huā'mā' tumīn līmāpalacani't para namāmaknīni'ncan kalhatin chi'xcu'.

⁷ Lā' talacchihuīna'lh lā' talacāxtlahualh a'nchī natalītamāhua huan pītzinga'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't huan Alfarero lā' a'ntza' ixcāmā'cnūcan huan makatiyātī'n.

⁸ Lā' como litamāhuaca huan tumīn a'ntū ixlīmāpalacani't para namāmaknīni'ncan kalhatin chi'xcu', chuhua'j māpācuhuīcan huan Ti'ya't a'ntū Pasakō'nī't Ka'lhni'.

⁹ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca huā'mā' a'ntū hualh huan profeta Jeremías a'nlhā tzo'kli na ixtachihuīn Dios: “Cātēca huan pu'xamacāuj tumīn de plata (ū'tza' ixtapalh kalhatin chi'xcu' chu a'nchī lacāxtlahualh makapitzīn israelitas).

¹⁰ Lā' huā'mā' tumīn litamāhualh Ixti'ya't huan Alfarero chu a'nchī quimāpa'ksīlh huan Māpa'ksīni' Dios”.

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixyā na ixlacapūn huan gobernador Pilato, lā' ū'tza' kalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Chā hui'x ixReyca'n huan israelitas?

Lā' Jesús huanilh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

¹² Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ixtalē'ksa'nīni'n, Jesús tū' kalhtīni'lh nīn tuntū'. ¹³ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā Jesús:

—¿Chu tū' kaxpa'ta' ixlihuāk a'ntūn talē'ksa'nīni'nāni' tachi'xcu'huī't?

¹⁴ Lā' Jesús tū' kalhtīlh nīn tuntū'. Lā' ū'tza' līlē'cnīlh huan gobernador.

Tahualh palh tasqui'nī nanī Jesús

Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

¹⁵ Lā' ixa'nān lakatin talanān lā' a'xni'ca' ixlamā' cā'tani', huan gobernador ixmakxteka kalhatin tachī'n. Lā' huan tachi'xcu'huī't ixtalacsaca huan tachī'n a'ntī namakxtecan. ¹⁶ Lā' ixtanūma' kalhatin tachī'n a'ntī ixuanican Barrabás. Chuxalhā ixlakapascan huā'mā' Barrabás. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixtatakēxtimīni't huan tachi'xcu'huī't, Pilato cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachī'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Chā na'icmakxteka huan Barrabás o na'icmakxteka Jesús a'ntī māpācuhuīcan huan Cristo?

¹⁸ Chuntza' hualh Pilato como xla' māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh.

¹⁹ Lā' līhuan Pilato ixuī' a'nlhā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn lā' huanilh: “Tū' timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeyā chi'xcu' como lej ko'hua'jua' iclakahuālaktzī'lh kōtan tzi'sa ixpālacata xla”.

²⁰ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ixtacuccha'xni't huan tachi'xcu'huī't lā' ū'tza' talīsqi'nli que camakxteka huan Barrabás lā' tasqui'nli que camaknīca Jesús. ²¹ Lā' huampala cātā'chihuīna'lh huan gobernador lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū de huan kalhatu' tachī'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²² Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús a'ntī māpācuhuīcan huan Cristo?

Lā' ixlihuākca'n takalhtīlh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²³ Lā' Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuanī't xla' a'ntūn tū' tzey?

Lā' xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahuanilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca!

²⁴ Lā' a'xni'ca' Pilato cuenta tlahualh que tūla ixcāmāko'xamixī lā' ā'chulā' ix-tatā'kaquī'mā'na lā' tūlah cātłajalh, xla' squi'nli xcān. Lā' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcuhūi't Pilato makacha'ka'lh lā' cāhuanilh:

—Quit tū' iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī. Tū' tlahuanī't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. Hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta.

²⁵ Lā' ixlihuākca'n tachi'xcuhūi't takalhtūlh:

—¡Quina'n lā' quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī!

²⁶ Lā' chuntza' Pilato māxtulh Barrabás lā' makxtekli. Lā' tuncan māpa'ksīlh cakēsno'kca Jesús lā' macamāstā'lh para naxtokohua'ca'can.

²⁷ Lā' ā'calīstān ixtropa huan gobernador, Pilato, talē'lh Jesús huan nac pūchihuīn lā' tamākēxtimīlh lhūhua' tropasna' lā' talītamacxti'li'lh. ²⁸ Lā' tuncan tamāmakxtulh ixlu'xu' lā' tamālhakē'lh xaspi'nenke' lu'xu'. ²⁹ Lā' tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. Lā' tamaxquī'lh qui'hui' a'ntū chi'palh na ixmacacāna'j. Lā' tatatzokostani'lh lā' talīlītzi'nli lā' tahuanilh:

—¡Ca'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n huan israelitas!

³⁰ Lā' nā tachoimanīlh lā' tachi'palh ixqui'hui' lā' talīmūnicli. ³¹ A'xni'ca' talīlītzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xaspi'nenke' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuanī't. Lā' tuncan talē'lh para naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

³² Lā' lihuan ixta'a'mā'na, tapāxtokli kalhatin chi'xcu' xala' nac Cirene lā' ixtacuīni' Simón. Lā' sāmācu'quī'ca ixacruz Jesús.

³³ Lā' chuntza' ta'ah lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴ Lā' a'ntza' mālacnūni'ca Jesús vinagre a'ntū ixmojōni'canī't catūhuā a'ntū xū'ni' hua'chi huan xī'cxi' para que ixua'lh lā' tū' ixu'cxca'tzi'lh a'nchī napātīni'n. Lā' a'xni'ca' xla' quilhca'tzīlh, tū' ixua'cu'tun.

³⁵ Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'nī'ttza', huan tropa tamālacpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixlacłhni'ca'n lā' tapūmāxtulh suerte para natasu'yu a'ntī natachokoni'. Chuntza' tlōkentaxtūca a'ntū hualh huan profeta a'nlhā tzo'kli: “Tamālacpitzilh quilu'xu' na ixla-clhni'ca'n por huan suerte a'ntūn tamāxtulh”. ³⁶ Lā' tuncan tatahui'lalh para natamak-taka'lha. ³⁷ Lā' hui'līca nac cruz lakatin letrero na ixa'cpūn Jesús. Lā' a'ntza' ixtzo'kcanī't a'ntū ixpālacata līxtokohua'ca'ca. Lā' ixtzo'kcanī't: U'tza' Jesús a'ntī ixReyca'n israelitas.

³⁸ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'nī'n; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ³⁹ Lā' huan a'ntī ixtatētaxtumā'na taxakā'līlh ixa'kxākca'n lā' talakapalalh ⁴⁰ lā' tualh:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' huan xaka'tla' lītokpān lā' ixyāhuapala' ixlīlakatu'tun chi'chini'. Lā' chuhua'j capūtaxtu. Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi huan nac cruz.

⁴¹ Lā' nā chuntza' ixtalīlītzi'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas ixtatā'līlītzi'n lā' ixtalāhuanimā'na na ixlacłhni'ca'n:

⁴² —Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzīn pero tūla pūtaxtu ixa'cstu. Palh stu'ncua' xla' ixReyca'n israelitas, cayujli de huan nac cruz chuhua'j lā' chuntza' nakalhlaka'ī'yāuj xla'. ⁴³ Xla' līpāhuan Dios; chuhua'j Dios camāpūtaxtūlh palh stu'ncua' pāxquī', como quincāhuanini' palh xla' ixO'kxa' Dios —tualh.

⁴⁴ Lā' nā huan ka'lhāna'nī'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

*Jesús nīlh**Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30*

⁴⁵ Lā' tuncan cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūta lā' takoxīlh lakatu'tun hora. ⁴⁶ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū, Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿a'chī' qui'a'kxtekui'līnī'ta'?

⁴⁷ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzīn a'ntī ixtayāna'ncha' lā' xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' māta'sīmā' huan a'cta'sana' Elías.

⁴⁸ Lā' chu līmaktin kalhatin tatu'jnu'n quītē'lh catūhuā hua'chi panamāc. Lā' līmāchū'huī'lh vinagre lā' o'ksmā'ca'lh kentin qui'huī' lā' quilhyāhualh Jesús para nahua'.

⁴⁹ Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—Camakxtekti. Nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāpūtāxtū.

⁵⁰ Lā' huampala Jesús ta'salh lej palha' lā' tuncan nīlh. ⁵¹ Lā' māni' huā'mā' ka'tlā'tus taxtī'tpitzilh huan lu'xu' nac xaka'tlā' lītōkpān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītōkpān. Tzuculh a'cxtu lā' tapūpitzilh hasta huan nac ti'ya't. Lā' huan ti'ya't tachiquilh lā' huan chihuix tataxkāl. ⁵² Lā' tatalaquī'lh huan taponkni' lā' talakahuanchokolh lhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't Dios a'ntī ixtanīnī'ttza'. ⁵³ Xlaca'n tataxtulh huan nac taponkni' lā' a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza' Jesús, tatanūlh huan nac sicua'lanālanī't xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't.

⁵⁴ Lā' huan capitán romano lā' huan tropasna' a'ntī ixtatā'maktaka'lh mā'na Jesús, lej tajicua'lh a'xni'ca' tachiquilh huan ti'ya't lā' a'xni'ca' talaktzī'lh ā'catūhuā a'ntū pātē'kelh. Lā' xlaca'n tahualh:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁵⁵ Lā' lhūhua' puscan ixtalaktzī'mā'na de makat. Ixtastālani'nī't Jesús desde a'xni'ca' taxtulh huan nac estado de Galilea lā' ixtamaktāyanī't. ⁵⁶ Lā' na ixlac'hni'ca'n huan puscan nā ixtayāna' María Magdalena lā' María a'ntī ixtzī'tca'n Jacobo lā' José lā' nā ixuī' ixtzī'tca'n ixo'kxa'n Zebedeo.

*Mā'cnūca Jesús**Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42*

⁵⁷ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza', milh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican José lā' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Lej rico ixuanī't lā' nā ixkalhlaka'ī' Jesús. ⁵⁸ Lā' xla' laka'lh Pilato lā' squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Lā' Pilato māpa'ksīni'lh que camaxquī'ca. ⁵⁹ Lā' José lē'lh huan ixmacni' Jesús lā' līmaksna'tli stala'nka' lu'xu'. ⁶⁰ Lā' māpī'lh nac lakatin xasāsti' lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac talhpān. Lā' huan lhu'cu' i'xla' José ixuanī't. Lā' a'xni'ca' kalhui'līlh lakatin ka'tlā' chihuix huan lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹ Lā' na ixlacapūn huan lhu'cu' ixtahui'lāna' María Magdalena lā' ā'kalhatin María.

Huan tropasna' tamaktaka'lhli a'nlhā ixmā'cnūcanī't Jesús

⁶² Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' ixpātē'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū cāxui'līkō'can para huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' talaka'lh Pilato. ⁶³ Lā' tahuanilh:

—Señor gobernador, quina'n icpāstacāuj a'ntū hualh huanmā' a'kxokonū' a'xni'ca' lakahuancus ixuanī't. Hualh chuntza': “Ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko de na ixlac'hni'ca'n nīnī'n”, hualh. ⁶⁴ Chuntza' camāpa'ksi'ni' que xa'nca camaktaka'lhca huan taponkni' hasta napātletketza' lakatu'tun chi'chini'. Tzēlasā' ī'sca'txtunu'nī'n natamin nataka'lhān huan macni'. Lā' tzē natahuani huan tachi'xcu'huī't palh lakahuan-chokonī't de na ixlac'hni'ca'n nīnī'n. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē nata'a'kxoko huan tachi'xcu'huī't que xapū'la.

⁶⁵ Lā' Pilato cāhuanilh:

—A' tayāna' huan tropasna'. Cacālī'pintit lā' cacāxtlahua'tit hui'xina'n chu a'nchī namaktaka'lhcan.

⁶⁶ Lā' xlaca'n ta'a'lh lā' xa'nca tacāxtlahualh huan taponkni' lā' hui'līca sello nac huan chihuix a'ntū kalhui'līca. Lā' cāmāchokocancha' huan tropasna' para natamaktaka'lha.

28

Jesús lakahuanchokolh

Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10

¹ Lā' ixpātle'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' ixtuncuīmā' huan domingo a'xni'ca' María Magdalena lā' ā'kalhatin María ta'a'lh nac taponkni'. ² Lā' chu līmaktin lej palha' tachiquilh huan ti'ya't. Lā' kalhatin ixāngel huan Māpa'ksīni' Dios ixuyjñi'ta'nchi de nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' chilh nac taponkni', māpānūlh huan chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't lā' pūtahui'lh. ³ Lā' huan āngel lej xkakalh hua'chi makli'pni' lā' ixlu'xu' lej smu'yonko' ixuanī't hua'chi panamāc lā' miquí. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan tropasna' talaktzī'lh, lej tajicua'ni'lh lā' taxpipilh lā' taxtacnānīlh. ⁵ Lā' huan āngel cāhuanilh huan puscan:

—Tū' cajicua'ntit. Quit icca'tzī palh hui'xina'n putzapā'na'ntit huan Jesús a'ntī xtoko-hua'ca'ca. ⁶ Xla' tū' huī' huā'tzā' como lakahuanchokonī't chu a'nchī hualh. Catanū'tit lā' calaktzī'ntit a'nlhā ixmāpi'canī't. ⁷ Lā' lacapalh capintit lā' cacāhuani'tit ī'sca'txtunu'nī'n palh lakahuanchokonī'ttza' de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n. Lā' chuhua'j xla' cāpū'lani'yāni' huan nac estado de Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit a'ntū iccāhuanini'.

⁸ Lā' tuncan lacapalh huan puscan tatapānūlh de huan nac taponkni'. Ixtajicua'n lā' nā ixtapāxuhua. Lā' tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani huan sca'txtunu'nī'n. ⁹ Lā' chu līmaktin Jesús cātalsu'yuni'lh lā' cāmālakacuhuī'ni'lh. Lā' xlaca'n talaktapajtzūlh Jesús. Tachi'palh ixtojon lā' tamācā'tanīlh lā' tamāpāxuhuīlh. ¹⁰ Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīnī'tit quintā'timīn palh tasqui'nī cata'a'lh nac estado de Galilea lā' a'ntza' naquintalakchā'n lā' naquintalaktzī'n.

A'ntūn tahualh huan tropasna'

¹¹ Lā' līhuan ixta'a'mā'na huan puscan, makapitzīn tropasna' a'ntī ixtamaktaka'lhni't huan taponkni' lā' xlaca'n ta'a'lh huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén. Lā' tahuanilh huan xanapuxcu'nu' curasna' ixlīhuāk a'ntū ixpātle'kenī't. ¹² Lā' huan tamā'na xanapuxcu'nu' talakā'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas para natalacchihuīna'n. Lā' lhūhua' tumīn cāmaxquī'ca huan tropasna' ¹³ lā' cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzī'sa tamīlh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús līhuan ī'lhtatapā'na'ntit lā' xlaca'n taka'lhah huan ixmacni'. ¹⁴ Lā' palh namāca'tzīnīcan huan gobernador que ī'lhtatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxtlahuayāuj para que tū' nacātamaknīyāni'.

¹⁵ Lā' huan tropasna' tamaklhtīni'lh huan tumīn lā' ta'a'lh lā' tahualh chu a'nchī ixcāhuanicanī't. Lā' chuntza' huan israelitas tahuan hasta chuhua'j.

Jesús cālīmāmacū'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23

¹⁶ Lā' huan kalhacāujtin sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac estado de Galilea nac lakatin o'kspū'n a'ntū Jesús lacsacli. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh Jesús, tamācā'tanīlh a'yuj makapitzīn tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. ¹⁸ Lā' Jesús cālaktapajtzūlh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'canī't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para que na'iccāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'nan huan nac cā'ti'ya'tna' lā' huan nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' cacāmākalhlaka'ī'nīkō'tit ixlīhuākca'n para que natala quisca'txtunu'nī'n. Lā' nacāmā'kpaxī'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn xaTāta' Dios lā' ixO'kxa' lā' huan Espíritu Santo. ²⁰ Lā' nacāmāsu'ni'yā'tit a'nchī natalatā'kchoko lā' a'nchī nata'a'kahuāna'ni' ixlīhuāk a'ntū quit iccālīmāpa'ksīni'nī'ta'ni' hui'xina'n. Lā' caca'tzītit palh quit pō'ktu iccā'o'kska'lhīyāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Amén.

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Marcos

Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28

¹ Huā'mā' huan xatzey tachihuīn a'ntū māsuyucan ixpālacata Jesucristo a'ntī ixcaman Dios.

² Kalhatin profeta tzo'knulh a'nchī Dios huanilh ixO'kxa'. Chuntza' hualh: Cakaxpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacscujni' milacapūn a'ntī napū'lani'yāni' hui'x para nacāxtlahualī mintej.

³ Lā' nā huan profeta Isaías tzo'knulh chuntza':

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' chihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Camālakstu'nctit huan tej”.

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴ Huā' tamā'na tlōkentaxtūca a'xni'ca' Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n ixtasu'yu nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani huan tachi'xcuui't:

—Calīlakaputzatit ixpālacata mintalacē'i'ca'n lā' cacā'a'kxtekui'lī'tit para nacātamāspu'tūnu'ni'yāni'. Lā' ca'a'kpaxtit.

⁵ Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n chuxalhā nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Jerusalén, ixlīhuākca'n tamilh takaxmata a'ntū hualh Juan. Lā' a'xni'ca' takalhtasu'yuni'lh Dios ixtalacē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁶ Lā' Juan ī'lhakā'nī't lu'xu' a'ntū ixlicāxtlahuacanī't ixchi'xit camello lā' ixlichī'can de ko'xka' ixuanī't. Lā' ixua' hui'qui'lī't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷ Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani tachi'xcuui't:

—A'calīstān namīn ā'kalhatin a'ntī ā'līhua'ca' tasqui'nī que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi līhua'ca' tasqui'nī que quit. ⁸ Quit iccālīmā'kpaxīni'ta'ni' xcān pero xla' nacāmacamini'yāni' Espīritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22

⁹ Lā' huan tamā'na chí'chini' Jesús taxtulh huan nac xcānsipej Nazaret de estado de Galilea lā' lakmilh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā'. Lā' Juan mā'kpaxīlh Jesús nac pūxka Jordán. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de nac xcān, chu līmaktin laktzī'lh a'nchī talaquī'lh huan a'kapūn lā' mincha' huan Espīritu Santo lā' ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'xni'ca' ixyujmā'chi. Lā' chilh na ixa'kxāk Jesús. ¹¹ Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—Hui'x qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'yāni'. Hui'x lej quimaxquī'ya' tapāxuhuān —hualh.

Satanás lej ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios

Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13

¹² Lā' chu tuncan huan Espīritu Santo macā'lh Jesús nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹³ Lā' ixuī' a'ntza' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't tu'pu'xam chí'chini'. Lā' a'ntza' huan ko'ti'ti' a'ntī huanican Satanás, xla' ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' nā a'ntza' ixa'nan animal a'ntū ixtahua'nan. Lā' ixāngeles Dios ixtamaktaka'lha.

Jesús tzuculh a'cta'sana'n nac estado de Galilea

Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixchi'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea lā' ixlī'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnī'lh. ¹⁵ Lā' ixuan:

—Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū lhcāni'canī't lā' tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nalaktzī'ncan que stu'ncua' Dios māpa'ksīni'n. Calīlakaputzatit ixpālacata huan mintalaclē'i'ca'n a'ntū tlahuanī'ta'ntit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' cakalhlaka'ī'tit huan xatzey tachi-huīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'nī't.

Jesús cāhuanilh kalhatā'ti' squī'tī'ni'nī'n cata'o'kska'lhīh

Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Mar de Galilea, xla' cālaktzī'lh Simón lā' ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān como xla'ca'n squī'tī'ni'nī'n ixtahuanī't. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākalhlaka'ī'nī'yā'tit tachi'xcu'huī't ixtachi'huīn Dios.

¹⁸ Lā' chu tuncan tamakxtekli ixpūxuākna'ca'n lā' tastālani'lh Jesús.

¹⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús a'lh lacachuna'j, cālaktzī'lh Jacobo lā' Juan ixo'kxa'n Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna' nac barco lā' ixtalacachī'mā'na ixpūxuākna'ca'n. ²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh lā' xlaca'n ta'a'kxtekyāhualh ixtāta'ca'n Zebedeo con ixtasācua'nī'n nac barco lā' ta'a'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī tlajana'

Lc. 4.31-37

²¹ Lā' ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' Capernaum. Lā' tuncan huan chi'chini' de pūjaxni', lā' Jesús tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' cāmāscatīlh huan tachi'xcu'huī't. ²² Lā' ixtalīlē'cnī a'nchī ixcāmāsu'ni'mā' porque ixcāmāsu'ni'mā' hua'chi kalhatin a'ntū ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' hua'chi tamāsu'yu huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ²³ Lā' tuncan tanūlh huan nac lītōkpān kalhatin chi'xcu' a'ntū ixka'lhī huan tlajana'. Lā' xla' ta'salh lā' hualh:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' quilālaktanū'j quina'n? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Hui'x ixla' Dios lā' Santo hui'x.

²⁵ Lā' Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¿Caquilhca'csla'! ¿Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

²⁶ Lā' huan chi'xcu' xtacnānīlh lā' huan tlajana' palha' ta'salh lā' taxtuni'lh. ²⁷ Lā' ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'mā'ni' quina'n? Sāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'n con līmāpa'ksīn. Hasta huan tlajana'nī'n ta'a'kahuāna'ni' a'xni'ca' xla' cāmāpa'ksī.

²⁸ Lā' tuncan a'kahualh chu xalhā nac estado de Galilea ixpālacata a'ntū tlhualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39

²⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de na ixlītokpānca'n israelitas, tuncan a'lh lā' tanūlh na ixchicca'n Simón lā' Andrés. Lā' tatā'a'lh Jacobo lā' Juan. ³⁰ Lā' ixpuhuiti' Simón ixchi'chīxni'mā' lā' ixmā'. Lā' tuncan māca'tzīnīca Jesús. ³¹ Lā' xla' a'lh lā' macachi'palh lā' mā'kaquī'lh lā' tuncan tapānūni'lh ixtachi'chīxni'. Lā' tuncan huan puscāt cāmāhuī'lh huan ā'makapitzīn.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41

³² Lā' kōtanūtza' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', cālīmini'ca Jesús ixlīhuākca'n a'ntū ixta'ī'tza'ca'n lā' a'ntū ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. ³³ Lā' ixlīhuākca'n xalanī'n huan cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhni' huan chic. ³⁴ Lā' cāmātzeyīlh lhūhua' a'ntū ixta'ī'tza'ca'n de chuxatūyā ta'jatāt ixtaka'lhī chā'tunu'. Lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' tlajana'nī'n. Lā' tū' cāmāxteklī natachihuīna'n huan tlajana'nī'n como tū' ixlacasqui'n que xlaca'n ixtahualh tichū xla'.

*Jesús a'cta'sana'lh nac estado de Galilea**Lc. 4.42-44*

³⁵ Lā' ixlilakalī lej tzi'sāt Jesús tāquī'lh lā' taxtulh lā' a'lh nac lakatin lugar a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' a'ntza' kalhtō'ka'lh. ³⁶ Lā' Simón a'lh putza lā' ā'makapitzīn tatā'a'lh. ³⁷ Lā' a'xni'ca' takaksli Jesús, tahuanih:

—Ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't lej taputzayāni'.

³⁸ Lā' xla' cāhuanilh:

—Cāhui huan nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntūn tahuilāna' pajtzu lā' quit na'icmāsu'yu a'ntza' ixtachihuīn Dios. U'tza' iclīmīnī't.

³⁹ Lā' chu xalhā nac estado de Galilea ixmāsu'yu na ixlitokpānca'n israelitas. Lā' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n.

*Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinīt**Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16*

⁴⁰ Lakchā'lh Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī ta'jatāt a'ntū māmāsī quinquinītca'n lā' a'ntū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús lā' lej squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

⁴¹ Lā' Jesús lakalhu'malh lā' stu'ncli ixmacan lā' xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

⁴² Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca' lā' tzeyalh. ⁴³ Lā' a'xni'ca' Jesús macā'lh, stu'tu'lu' huanilh:

⁴⁴ —Catamaktaka'lhti lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān nalakpina' huan ixcuraca'n israelitas lā' namāsu'ni'ya' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chuntza' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés para a'ntī ixtatzeyanī'ttza' de huanmā' ta'jatāt. Chuntza' nacālīmāca'tzīnī'ya' tachi'xcuui't que tzeyanī'ta'tza'.

⁴⁵ Pero xla' tuncan taxtulh lā' tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' lā' cāhuanilh a'ntū ixpātē'keni'nī't. Lā' chuntza' Jesús tūlatza' ixtanū huan nac cā'lacchicni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't, como tū' ixlacasqui'n que lej ixtatakēstokli. Lā' chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Lā' tachi'xcuui't xalanī'n lakachu ixtalaka'n.

2*Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanī't**Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26*

¹ Lā' ixlilātma'j Jesús taspi'tli lā' tanūpā huan nac Capernaum. Lā' tachi'xcuui't takaxmatli que ixuī' nac chic. ² Lā' tuncan līlhūhua' talaktakēstokli hasta tū'tza' ixtatanūkō' ixchakān huan chic. Lā' nā tatzumalh huan tanquilhni'. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios. ³ Lā' talakmilh ā'makapitzīn lā' na ixlac'hpu'nanca'n kalhatā'ti' chi'xcuui'n ixtapūlīmimā'na laklaj. Lā' huan nac laklaj ixmā' kalhatin ī'tza'ca' a'ntī lhtuculu' ixuanī't. ⁴ Lā' como tūlah talakchā'lh Jesús ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcuui't a'nlhā ixtzuma huan chic, tapūtō'ca'lh huan escalera lā' ta'a'kstīlhuakli huan chic ixlakstu'nc Jesús.

Lā' a'xni'ca' xa'nca tamālaquī'lh, tamāyujūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī ixtakalhlaka'ī' ixlīmāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Quincaman, icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlīhuāk mintalaclē'i'.

⁶ Lā' ixtakaxmatui'lāna' ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' tapuhualh ixa'cstucan: ⁷ “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'? Xla' tā'talacastucmā' Dios a'nchī chihuīna'lh. Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”.

⁸ Lā' tuncan Jesús ixa'cstu ca'tzīlh a'nchī xlaca'n ixtapuhuamā'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? ⁹ Icuanihltza' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlīhuāk mintalaclē'i'”, pero tuntū' tasu'yu a'yuj māsputūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ¹⁰ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā'

chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalac'lē'i'ca'n tachi'xcuhuī't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan lhtuculu' chi'xcu':

11 —Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

12 Lā' tuncan tā'kaqui'lh na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' lā' sacli ī'xti'cat lā' taxtulh. Lā' ū'tza' talilē'cnīlh ixlīhuākca'n lā' tamācā'tanīlh Dios lā' tahualh:

—Tū' maktin laktzī'nī'ta'uj a'ntū laktzī'uj chuhua'j.

Jesús huanilh Leví que na'o'kska'lhī

Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32

13 Tuncan Jesús a'mpā na ixquilhtūn huan mar. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't talaka'lh. Lā' ixcāmāsu'ni'. 14 Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā', tētaxtulh a'nlhā ixmātā'jīni'ncan impuestos lā' laktzī'lh Leví ixo'kxa' Alfeo. Lā' Jesús huanilh:

—Caqui'o'kska'lhī'.

Lā' xla' tāyalh lā' stālani'lh.

15 Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' na ixchic Leví. Lā' tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan. Lā' xlaca'n ixcātā'huā'yamā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n como lhūhua' ixtastālani'. 16 Lā' a'xni'ca' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' talaktzī'lh que ixcātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan, tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús:

—¿A'chī' cātā'huā'yan Jesús mātā'jīni'nī'n lā' a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuhuī'n?

17 Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xlaca'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor. Xmān huan a'ntīn ta'ī'tza'ca'n tamaclacasqui'n. Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan que xlaca'n xalacuan. Icmilh iccāputza xlaca'n a'ntīn taka'lhī ixtalac'lē'i'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'xni'ca' līhui'līcan tū' nahuā'yancan

Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39

18 Lā' ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' huan fariseosnu' a'katunu' ixtalīhui'lī tū' natahuā'yan. Lā' makapitzīn chi'xcuhuīn talakmilh Jesús lā' tahuanilh:

—ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n huan fariseosnu' a'katunu' talīhui'lī tū' natahuā'yan. Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' pō'ktu tahuā'yan?

19 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Xlaca'n a'ntī cākantāyacanī't a'nlhā tapūchahuamā'ca, ¿chā natalīhui'lī tū' natahua' līhua't? Līhuan cātā'lahuī'cus huan squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. 20 Pero namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni'. Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', tū' catitahuā'yah ixamigos porque natalakaputza.

Lā' Jesús cāhuanipā:

21 —Huā'mā' a'ntū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Lā' palh catīhuā natlōkentaxtū lā' nā tlōkentaxtūcu'tun ixtalanānca'n mixū'yāpāpnaca'n, xla' nala hua'chi kalhatin a'ntī nachu'cu xasāsti' lu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Huan xasāsti' lu'xu' natatimī lā' nāstanca xamasni' lā' lhān taxtī'tli más ka'tla' nala. 22 Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan, nīn tintī' catimojōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Palh chuntza' ixtlahuaca, ixpankli huan ko'xka' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān uva. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka'. Lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' pāxcat catilalh huan ko'xka' lā' tū' catitaxtuni'lh huan xaxcān uva —hualh Jesús.

Huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan ta'ī'lh trigo huan sca'txtunu'nī'n

Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5

23 Lā' lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan, Jesús ixcātā'tlā'huantēlha ī'sca'txtunu'nī'n nac lakatin cā'tacuxtu. Lā' xlaca'n tatzuculh ta'ī' macsti'na'j huan trigo. 24 Lā' tuncan tahuanilh Jesús huan fariseosnu':

—Cala'ktzi'. Misca'txtunu'nī'n tascujmā'na lā' chuhua'j huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahuanilh.

²⁵ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā tū' lakapūtlekenī'ta'ntit a'ntūn tlahualh David maktin huā? Xla' lā' a'ntī ixtatā'a'n ixtatzi'ncsa lā' cāspūtni'lh līhua't. ²⁶ Lā' David tanūlh na ixchic Dios. Lā' Abiatar xapuxcu' sacerdote ixuanī't. Lā' David hua'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Lā' tū' līmakuan ixua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' taka'lhī talacasqui' para natahua'. Lā' nā David cāmaxquī'lh huan chi'xcu'huī'n a'ntī ixta'o'kska'lhī.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlahualh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan por ixpālacataca'n tachi'xcu'huī't lā' tū' tlahualh tachi'xcu'huī't para chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²⁸ Lā' chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' nā tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

3

Kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't
Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11

¹ Lā' Jesús tanūpā na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't. ² Lā' huan tachi'xcu'huī't ixtamaktaka'lmā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīni'lh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan como ixtalē'ksa'nīni'ncu'tun. ³ Lā' Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't:

—Cata't lā' catāya' na quilaclhpu'nanca'n.

⁴ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—¿Tuchū más minī'ni' tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā līmakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmāknī?

Pero xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'. ⁵ Lā' Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't lā' ixa'kchā'yā. Lā' Jesús ixlīlakaputzayā como tū' ixtalakalhu'man huan ī'tza'ca' lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'nti mimacan.

Lā' a'xni'ca' stu'ncli ixmacan, tzeytza' ixuanī't. ⁶ Lā' tuncan huan fariseosnu' tataxtulh lā' tatā'lacchihuīna'lh ixchi'xcu'huī'n Herodes a'nchī natalīmaknī Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Pero Jesús a'lh na ixquilhtūn huan lago lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatā'a'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't xalanī'n nac estado de Galilea tastālani'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huāk a'ntū tlahualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n nac estado de Judea. ⁸ Lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Lā' xlaca'n xalanī'n tintacut nac pūxka Jordán lā' xalanī'n pajtzu huan cā'lacchicni' Tiro lā' Sidón nā talakmilh. Lhūhuā' tachi'xcu'huī't talakmilh Jesús a'xni'ca' takaxmatli a'ntūn tlahualh. ⁹ Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n que cāxni'j cahui'līlh lakatin barco a'nlhā natojō lā' chuntza' huan lhūhua' tachi'xcu'huī't tūlalh catitapi'ta'lh. ¹⁰ Lej lhūhua' ixcāmātzeyīnī't lā' huāk a'ntī ixta'ī'tza'ca'n ixtalaktapajtzū lā' ixtalāpi'ta'mā'na para nataxa'ma Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh lā' palha' tualh:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

¹² Pero xla' lej cāmpa'ksīlh lā' cāhuanilh que tū' ixtahualh tichū xla'.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n
Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16

¹³ Lā' Jesús a'lh nac o'kspū'n lā' cāta'sani'lh a'ntī cālacasqui'lh lā' talakmilh xla'. ¹⁴ Lā' cālacsacli kalhacāujtu' a'ntī natatā'latā'kchoko lā' nacāmaca'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Lā' nā xlaca'n cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para natamātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' natamāxtu huan tlajana'. ¹⁶ Huan tamā'na kalhacāujtu': Simón a'ntī hui'līni'ca ixtacuīni'

Pedro, ¹⁷ lā' nā Jacobo lā' Juan ixtā'tin a'ntī ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuanī't lā' xlaca'n cāhui'līni'ca ixtacuīni' Boanerges a'ntū huanicu'tun hua'chi jilini'. ¹⁸ Lā' nā Andrés lā' Felipe lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Tadeo lā' Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksī con huan partido cananistasna'. ¹⁹ Lā' Judas Iscariote, xla' a'ntī ā'calistān macamāstā'lh Jesús.

Ixtahuan que Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Lā' tatakēstokpā lej lhūhua' tachi'xcuui't hasta tūla ixtahuā'yan Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n. ²¹ Lā' a'xni'ca' ixtalakapasnī'n taca'tzīlh huā'mā', xlaca'n talakmilh para natachi'pa como ixtahuan que xla' hua'chilh chuyani' lilalh.

²² Lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'ntī ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén ixtahuan: —Huan ko'ti'ti', Beelzebú, a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n, xla' tanūni'nī't huan Jesús lā' por ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' tzē cāmāxtu huan tlajana'nī'n.

²³ Lā' Jesús cāta'sani'lh lā' cāhuanilh huan a'ntū lītalacastuca:

—¿Chichū nalīmāxtucan Satanás palh māni' ū'tza' tanūma'? ²⁴ Lā' palh huan pūchihuīna'nī'n natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitātāyani'lh. ²⁵ Lā' palh lakatin familia natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitātāyani'lh. ²⁶ Lā' palh Satanás natā'kaquī' contra māni' xla', chuntza' tapitzi lā' tūlalh catitātāyani'lh; ka'lhī nasputa.

²⁷ 'Nīn tintī' tūlalh catitanūlh para naka'lhāna'n na ixchic kalhatin a'ntī lej tli'hui'qui palh tū' pū'la nachī'can huan ixtēcu' chic. A'xni'ca' chī'hui'līcanī'ttza', a'xni'ca' tzētza' namakka'lhancan.

²⁸ 'Lā' stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': Tzē nacāmāspūtūnu'ni'can ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't lā' chuxatū tū' tzey a'ntūn tahuan. ²⁹ Pero catīhuā a'ntī nahuan que tū' tzey a'ntūn tlahua huan Espiritu Santo, xla' tūla catimāspūtūnu'ni'ca. Xla' naka'lhī ixtalaclē'i' para pō'ktu.

³⁰ Jesús hualh huā'mā' como ixtahuan: “Xla' ka'lhī huan tlajana”.

Ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21

³¹ Lā' a'calistān tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh kēpūn lā' māta'satīnīni'nca xla'. ³² Lā' tachi'xcuui't ixtalītaxti'li'nī't lā' tahuanilh:

—Mintzī't lā' mintā'timīn tayāna' kēpūn lā' tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

³³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—¿Chā ca'tziyā'tit tichū iccālaktzī'n hua'chilh quintzī't lā' quintā'timīn?

³⁴ Lā' ixcālaktzī'nkō' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' lā' ixtalītaxti'li'nī't lā' cāhuanilh:

—Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī natatlahua a'ntū lacasquī'n Dios, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn.

4

A'nchī lītalacastuca huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8

¹ Lā' tuncan Jesús tzucupā māsuyū na ixquilhtūn huan mar. Lā' talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuui't lā' ū'tza' lītojōlh nac lakatin barco. Lā' tahui'lalh huan nac barco a'ntū ixuī' na ixkalhni' xcān. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't tatachokolh na ixquilhtūn huan xcān. ² Lā' lhūhua' catūhuā ixcālīmāscā'ti huan a'ntū lītalacastuca. Lā' a'xni'ca' ixcāmāscā'timā', cāhuanilh:

³ —Cakaxpa'ttit. Ixuī' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh para nacha'n huan ixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xua'ya'maka'mā' huan ti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamilh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhā tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. Lā' palaj pu'nli huā'mā' ti'nī' como tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chī'chini'lh, scōhualh xachi'tin como tūlalh tā'cnūlh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn

ti'ni' huampala tayujli nac cā'lhtucū'nnu' lā' huan lhtucu'n tastacli lā' tamā'ktzī'lh lā' nīn tuntū' tō'ca'lh. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' pu'nli lā' staccli lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh pu'xamacāuj lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh cien.

⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Ixpālacata a'nchī Jesús māsu'yulh a'ntū litalacastuca
Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10

¹⁰ Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan lhūhua' tachi'xcuui't, xmān tatachokolh Jesús lā' huan kalhacāujtu' lā' ā'makapitzīn huampala. Lā' huan kalhacāujtu' takalhasqui'nīlh ixpālacata huan a'ntū litalacastuca. ¹¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāscā'tīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. A'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān a'nchī litalacastuca. ¹² Lā' chuntza' natalaktzī'n pero tū' natamāchekxī a'ntū huanicu'tun a'ntūn talaktzī'n. Lā' nā natakaxmata pero tū' catitamāchekxīlh a'ntūn takaxmata. Lā' chuntza' tū' catitaxtāpalīlh huan ixtapāstacna'ca'n lā' tū' caticāmāspūtūnu'ni'ca ixtalaclē'i'ca'n.

Jesús māstu'ncli a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū litalacastuca
Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh tū' māchekxī'yā'tit huā'mā' a'ntū litalacastuca, tū' caticāmāchekxī'tit ixlīhuāk ā'makapitzīn. ¹⁴ Huan cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntūn takaxmatli lā' palaj milh huan ko'ti'ti' lā' cāmāpātza'nkānīlh a'ntū ixtasca'tnī't.

¹⁶ 'Lā' nā chuntza' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi a'ntūn takaxmata ixtachihuīn Dios lā' lej talakatī. ¹⁷ Pero hua'chi huan ti'ni' a'ntūn tū' ixka'lhī pūlh mā'n ixtankaxē'kca'n, tū' tāyani'lh, nā xlaca'n tū' makān tatāyani'. Tū' xa'nca tamāchekxī huan tachihuīn, lā' a'xni'ca' tapātī catūhuā o a'xni'ca' cāmācaputzacan por ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamakxtekcu'tun.

¹⁸ 'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'lhtucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntūn takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī. ¹⁹ Pero lej tapāstaca a'nchī natalītlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī lacricosnu' natalīla. Lā' nā lej talacasqui'n lhūhua' catūhuā. Ixlīhuāk huā'mā' cāmāmakchuyī lā' tū' cāmāxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' huan tamā'na hua'chi huan lhtucū'n a'ntūn tamā'ktzī'lh huan ti'ni'.

²⁰ 'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tzey ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntūn takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī lā' xa'nca tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Ixlīhuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhuī Dios lā' makapitzīn lej taca'tzī tamāpāxuhuī hua'chi huan ti'ni' a'ntū māstā'lh cien ixtō'ca't.

A'nchī litalacastuca huan pūmaksko
Lc. 8.16-18

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nīn tintī' līmin huan pūmaksko lā' natampīmānū huan chā'xta o na ixtampīn tama'. Hui'līcan nac lakatin mesa o nac lakatin cajón. ²² Huāk a'ntūn tatzē'knī't chuhua'j, huāk namālacsu'yukō'can. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, ū'tza' naca'tzikō'can. ²³ Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

²⁴ Lā' chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit. Palh nalīhui'lī'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyāni' lā' ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵ Huan a'ntū cuenta tlaha ixtachihuīn Dios, más namāchekxī. Lā' huan a'ntūn tū' cuenta tlaha, napātza'nkākō' a'ntū kaxmatnī't.

A'nchī litalacastuca huan ti'ni' lā' a'nchī līstaca

²⁶ Lā' Jesús hualh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcu'huī't, ū'tza' hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' nacha'n ti'ni' nac ti'ya't. ²⁷ Xla' nalhtata de tzi'sa lā' natā'kaquī' cā'tzi'sāt. Lā' huan ti'ni' napu'n lā' nastaca lā' xla' tū' ca'tzi' chī līpu'nli lā' chī līstacli. ²⁸ Huan ti'ya't ixa'cstu māpu'nū; pū'la tasu'yu huan xachi'tin lā' tuncan xaxihuī't lā' ā'calīstān huan tza'ktza'. ²⁹ A'xni'ca' scōhualhtza' lā' cuxi'tza' lanī't, tuncan ī'can como chilhtza' huan chi'chini' a'ntū napū'ī'can.

A'nchī litalacastuca xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19

³⁰ Lā' Jesús hualh:

—¿Tuchū nahuanāuj para namāsu'yuyāuj a'nchī natalīlhūhua'n a'ntī natakahlaka'ī' Dios? ¿Chichū nacālīmālacastucāuj a'nchī natalhūhua'n? ³¹ Natalhūhua'n hua'chi lakatin ti'ni' a'ntū huanican mostaza. Huā'mā' ti'ni' līhua'ca' xamactzina'j que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ti'ni' a'ntū cha'ncan. ³² Lā' a'xni'ca' cha'ncanī'ttza', lā' nastaca, lej ka'tla' nala lā' lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Lā' chuntza' huan spūnnu' tzē natatlahua ixmāsekca'n a'nlhā skē'knin.

Jesús līmāsu'yulh con a'ntū litalacastuca

Mt. 13.34-35

³³ Lā' chuntza' ixcālīmāsu'ni' lhūhua' a'ntū litalacastuca lā' lacatzucu cāmāsu'ni'lh chu a'nchī tzē ixtasca'ta. ³⁴ Lā' xmān a'ntū litalacastuca ixcālītā'chihuīna'n huan tachi'xcu'huī't. Pero a'xni'ca' ixa'cstuca'n xla' lā' ī'sca'txtunu'nī'n, xa'nca ixcāmāstū'ncni' ixlīhuāk.

Jesús cāmāca'cslīlh huan ū'ni' lā' xasipej xcān

Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25

³⁵ Lā' kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chi'chini' lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cāhuitit tintacut.

³⁶ Lā' como Jesús ixuī'cus nac barco, lā' chuntza' talīlē'lh nac barco lā' cāmāxtekli huan lhūhua' tachi'xcu'huī't. Lā' ā'makapitzīn barco nā tatā'a'lh tintacut. ³⁷ Lā' līhuan ixtatacutmā'na lej palha' tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān tasno'kli huan barco lā' ixlītatzumamā' de xcān. ³⁸ Lā' Jesús xtunc ixmā' nac barco lā' ī'lhtatamā' lā' ixa'ktzi'mā' nac lakatin ixa'ktzi'. Lā' tamālakahuanīlh lā' tahuanih:

—Mākalhtō'kē'ni', tā'cnūmā'nauj lā' huī'x tū' cuenta tlaha'ya'.

³⁹ Lā' Jesús tā'kaquī'lh lā' lacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huanilh huan mar:

—Caca'csla' lā' tzē'k cala't.

Lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' tzē'k tamā'lh huan mar. ⁴⁰ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? Tū' lej quilālīpāhuanāuj.

⁴¹ Lā' lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh chā'tunu' de xlaca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta cāmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' ta'a'kahuāna'ni'.

5

Huan chi'xcu' xala' nac Gadara a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39

¹ Lā' tachā'lh xlaca'n tintacut huan mar nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara.

² Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, tuncan pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī taxtulh na ixpu'nan de huan taponkni'. Ixka'lhī huan tlajana'. ³ Lā' xla' ixlahuī' nac lhu'cu' a'nlhā ixcāmā'cnūcanī't huan nīnī'n. Nīn tintī' tzē ixchī' lā' a'yuj ixlīchī'can cadenas.

⁴ Maklhūhua' ixtūpīxchī'canī't lā' ixmacatūpīxchī'canī't con līcā'n lā' cadenas pero xla' lactu'cxli huan cadenas lā' lactzina'j tlhualh huan līcā'n lā' nīn tintī' tzē ixtlaja.

⁵ Lā' tzi'sa lā' tuncuj a'nlhā tayāna' lhu'cu' lā' cā'o'kspū'yān pō'ktu ixa'cta'satā'kchoko lā'

ixlīmātākāhuī'can chihuix. ⁶ Makatcus ixmimā'cha' Jesús a'xni'ca' huan chi'xcu' laktzī'lh lā' laktu'jnulh lā' a'cnīni'ni'lh. ⁷ Lā' tā'chihuīna'lh palha' lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī', Jesús? Hui'x ixO'kxa' Dios xala' tālhmā'n. ¿Chu quit mimaca'tzi? Lej icsqui'ni'yāni' que tū' naquimāpātīni'ya'.

⁸ Chuntza' i'squi'ni'mā'ca Jesús como xla' ixuaninī't huan tlajana':

—Cataxtu de huā' chi'xcu'.

⁹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Chī mintacuīni'?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Quihuanican Legión como quina'n lhūhua' tlajana'nī'n.

¹⁰ Lā' lej ixtasqui'ni'mā'na Jesús que tū' cacāmacā'lh makat. ¹¹ Lā' lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'na pajtzu a'ntza' na ixlacapān kēstīn. ¹² Lā' huan tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj huan lhūhua' pa'xni' para que tzē na'ictanūpalayāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

¹³ Lā' tuncan cāmakxtekli natatanū. Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatonkopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh. Lā' hua'chi lakatu' mil pa'xni'n ixtahuanī't.

¹⁴ Lā' huan chi'xcu'ni'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na huan pa'xni'n lā' tatzā'lal lā' tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huanmā' cā'lacchicni'. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, xlaca'n talaktzī'lh huan chi'xcu' a'ntīn tū'tza' ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' tzē'k ixuī' lā' ixlhakā'nanī'ttza'. Lā' xlaca'n tajicua'lh.

¹⁶ Lā' huan a'ntī ixtalaktzī'nī't tahuanilh a'ntū xipātle'keni'nī't huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhīnī't huan tlajana'nī'n lā' nā a'ntū ixcāpātle'keni'nī't huan pa'xni'n. ¹⁷ Lā' tuncan tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza'.

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtojōmā' huan nac barco, milh huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhīnī't huan tlajana'nī'n lā' squi'ni'lh camakxtekli que natā'a'n. ¹⁹ Pero Jesús tū' makxtekli natā'a'n lā' huanilh:

—Cataspi'tti' na minchic lā' nacāhua'ni'kō'ya' mifamilia lā' mi'amigos huanmā' laka'tla'n catūhuā a'ntū huan Māpa'ksīni' tlahuani'nī'ta'ni' lā' a'nchī lakalhu'manī'ta'ni' hui'x.

²⁰ Huan chi'xcu' a'lh lā' lakachu nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Decápolis xla' tzuculh līchihuīna'n a'ntū Jesús tlahuani'lh. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'ni't talē'cnīlh.

Ixtzu'majāt Jairo lā' huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56

²¹ Lā' a'xni'ca' Jesús pūtacutchokopā tintacut nac barco, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcu'ni't a'nlhā xla' ixuī' pajtzu nac mar. ²² Lā' milh kalhatin xapuxcu' de ixlītokpānca'n israelitas lā' ixtacuīni' Jairo. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh.

²³ Lā' lej squi'ni'lh lā' huanilh:

—Quintzu'majāt nīmā'tza'. Cata't lā' namacaxa'ma'ya' para que natzeyan lā' nalatahui'lapala.

²⁴ Lā' Jesús tā'a'lh. Lā' ixtastālani' lhūhua' tachi'xcu'ni't lā' ixtalāpi'ta'tēlha. ²⁵ Lā' na ixlacłhni'ca'n ixuī' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'can. Ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsnī' ixka'lhni'. ²⁶ Lā' lhūhua' doctornu' ixtamāpātīnīnī't lā' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn lā' nīn tuntū' macuani'lh pero ā'chulā' ixlamā'. ²⁷ Ixkaxmatnī't a'nchī ixtlahua Jesús lā' laktapajtzūlh na ixkēn na ixlacłhni'ca'n lhūhua' tachi'xcu'ni't lā' xa'malh ixlu'xu'. ²⁸ Chuntza' tlahualh como puhualh: “Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' lā' na'ictzeyan”. ²⁹ Lā' chuntza' chu tuncan tzeyalh. Lā' u'cxca'tzīlh na ixmacni' que ixtzeyanī'ttza' de ixta'jatat. ³⁰ Lā' tuncan Jesús u'cxca'tzī'lh a'nchī ixlīmātzeyīni'nī't ixlīmāpa'ksīn. Cālaktalakspi'tli huan tachi'xcu'ni't lā' cāhuanilh:

—¿Tichū xa'malh quilu'xu'?

³¹ Lā' tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Laktzī'na' a'nchī lhūhua' tachi'xcuhuī't tapi'ta'yāni'. Lā' ¿a'chī' hua'na'?: “¿Tichū quixa'malh?”

³² Lā' xla' lakachu ixlacaputza para nalaktzī'n a'ntī ī'xa'manī't. ³³ Lā' huan puscāt ixca'tzī a'ntū ixpātle'keni'nī't māni' ū'tza' lā' a'nchī ixtzeyanī'ttza' lā' xla' ixjicua'n. Lā' ixpipitēlha laka'lh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanikō'lh. ³⁴ Lā' xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit lā' Dios calē'n. Tzeyanī'ta' de mintā'jatat.

³⁵ Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' tamilh makapitzīn de na ixchic Jairo. Lā' tahuanilh Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿A'chī' māmakchu'yī'ya'cus huan mākalhtō'kē'ni'?

³⁶ Pero Jesús tū' cuenta cātlahuani'lh a'ntū ixtahuan. Lā' huanilh huan xapuxcu' de huan lītōkpān:

—Tū' caji'cua', xmān cakalhlaka'ī'.

³⁷ Lā' Jesús tū' makxtekli nīn tintī' nastālani', xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan ixtā'tin Jacobo. ³⁸ Ta'a'lh na ixchic huan xapuxcu' ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't. Lā' ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na. ³⁹ Lā' Jesús a'xni'ca' tanūlh, cāhuanilh:

—¿A'chī' ta'sayā'tit lā' calhua'nā'tit? Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't, xmān lhtatamā'.

⁴⁰ Lā' xmān talīlītī'nli. Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīhuākca'n, cālē'lh ixtāta' huan tzu'ma'jāt lā' ixtzī't lā' a'ntī ixtatā'minī't. Lā' tatanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt. ⁴¹ Lā' macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' huanilh:

—Talita cumi —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

⁴² Lā' chu tuncan tā'kaquī'lh huan tzu'ma'jāt lā' xla' ixlātā' huan como ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta. Lā' huan tachi'xcuhuī't talē'cnīlh lā' lej tajicua'lh. ⁴³ Lā' Jesús lej stu'tu'lu' cāhuanilh que nīn tintī' ixtamāca'tzīnīlh lā' cāhuanilh:

—Camā'huī'tit huan tzu'ma'jāt.

6

Jesús a'lh nac Nazaret

Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30

¹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh na ixā'lacchicni' a'nlhā ī'stacnī't lā' tastālani'lh ī'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, tanūlh na ixlītōkpānca'n israelitas lā' tzuculh māsu'yu. Lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't a'ntīn takaxmatli lā' talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Lhachū sca'tli huā'mā' chi'xcu' huan tamā'na catūhuā? Lā' ¿tuchūyā tapāstacna' maxquī'canī't? Lā' ¿chichū tzē lītahua huan tamā'na? ³ U'tza' huā'mā' huan sitni' lā' María ixtzī't. Lā' nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo lā' José lā' Judas lā' Simón. Lā' tahui'lāna' huā'tzā' xanastancunu' puncan.

Lā' ta'a'kchā'lh por ixpālacata lā' talakmaka'lh Jesús. ⁴ Pero xla' cāhuanilh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chuxalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixā'lacchicni' lā' ixfamiliares tū' ta'a'cnīni'ni'cu'tun.

⁵ Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' Jesús tūlalh tlhualh lē'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ī'tza'ca'nī'n lā' cāmātzeyīlh. ⁶ Lā' Jesús lej lē'cnīlh como tū' ixtakalhlaka'ī' ixlīmāpa'ksīn. Lā' ixmāsu'yutēlha nac lakatunu' lacti'na'j cā'lacchicni'.

Jesús cāmacā'lh ī'sca'txtunu'nī'n para nata'a'cta'sana'n

Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6

⁷ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzuculh cāmacā'n kalhatu'yūn lā' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. ⁸ Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilī'pinā'tit nīn tuntū' huan nac tej, nīn morralh, nīn pāntzi, nīn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nālī'pinā'tit mimpāla'cca'n. ⁹ Lā' natatūnū'yā'tit mihuarachica'n pero tū' nalhakā'yā'tit kalhtu' milu'xu'ca'n.

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuxatūya chic a'nlhā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' natax-tuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹¹ Lā' palh calhāhuā tū' cātamānūyāni' nac chakān chic lā' palh tū' cātakaxmatni'cu'tunāni' a'ntū hua'nā'tit, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit mintojonca'n para que nayuja huan pokxni' na ixlakxtampūn mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yū'yā'tit que xlaca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Lā' a'xni'ca' namin huan chī'chini' a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', xlaca'n lej natapātīni'n como tū' takaxmatcu'tulh. A'chulā' natapātīni'n xlaca'n que huan tū' tzeyā tachi'xcu'huī't xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra —hualh Jesús.

¹² Ta'a'lh huan sca'txtunu'nī'n lā' ixtamāsu'ni' tachi'xcu'huī't que tasqui'nī nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. ¹³ Lā' tamāxtulh lhūhua' tlajana'nī'n. Lā' iccālmūtlahua aceite lhūhua' i'tza'ca'nī'n lā' cāmātzeyīlh.

A'nchī līmāknīca Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9

¹⁴ Lā' huan rey Herodes kaxmatli ixpālacata Jesús como lhūhua' a'ntī ixtalīchihuīna'mā'na Jesús lā' a'ntū ixtlahua. Lā' Herodes hualh:

—Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n lakahuanchokonī't de huan līnīn. U'tza' līka'lhī līmāpa'ksīn a'ntū lītlahua huan lē'cnīn.

¹⁵ Lā' makapitzīn ixtahuan:

—U'tza' Elías a'ntī ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'.

Lā' ā'makapitzīn ixtahuampala:

—U'tza' a'cta'sana' hua'chī huan xala' makāntza'.

¹⁶ Lā' a'xni'ca' huanica Herodes a'ntū tlhualh Jesús, xla' hualh:

—U'tza' Juan a'ntī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lakahuanchokonī't lā' taxtulh na ixlacłhni' nīnī'n.

¹⁷ Huan Herodes māni' ū'tza' māpa'ksīlh lā' māchī'panīni'lh Juan lā' māchī'nīni'lh nac pūlāchī'n por ixpālacata Herodías a'ntī ixpuscāt Felipe ixuanī't. Lā' huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Lā' Herodes ixtā'tahui'lanī't huanmā' puscāt. ¹⁸ Lā' Juan ixuaninī't Herodes:

—Tū' līmakuan a'nchī tā'tō'la'nī'ta' ixpuscāt mīntā'tin.

¹⁹ U'tza' Herodías līlah ixtā'ca'tza Juan lā' ixmaknīcu'tun. Lā' tūla ixmaknī ²⁰ porque Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzī que lej tzeyā chī'xcu' ixuanī't Juan lā' līlacatejtin ixlatlā'huan. Lā' Herodes tū' makxtekli Herodías natlahuani' Juan nīn tuntū'. Lā' a'yuj Herodes māmakchuyīlh ixpālacata a'ntū māsu'yulh Juan, pero ixkaxmatcu'tun.

²¹ Pero milh lakatin chī'chini' a'xni'ca' Herodías tlhualh a'ntū ixtlahuacu'tun. Herodes tlhualh iccā'tani' a'xni'ca' chā'lh iccā'ta. Cākantāyalh para nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' lā' xamāpa'ksīni'nī'n lā' generales a'ntī ixtatā'scuja nac estado de Galilea.

²² Lā' ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh lā' lu'cxli lā' cāmākapāxuhualh Herodes lā' a'ntī iccākantāyacanī't. Lā' huan rey huanilh huan tzu'ma'jāt:

—Caquisqui'ni' chu a'ntū lacasqui'na' lā' quit na'icmaxquī'yāni'.

²³ Lā' stu'tu'lu' huanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū icuanini'. Na'icmaxquī'yāni' a'ntū naquisqui'ni'ya' a'yuj i'tāt a'nlhā quit icmāpa'ksī.

²⁴ Lā' huan tzu'ma'jāt taxtulh lā' kalhasqui'nīlh ixtzī't:

—¿Tuchū na'icsqui'n?

Lā' xla' huanilh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'.

²⁵ Lā' huan tzu'ma'jāt tuncan tanūlh a'nlhā ixuī' huan rey lā' hualh:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j tuncan naquimaxquī'ya' nac lakatin pulātu.

²⁶ Lā' ū'tza' lej līlakaputzalh huan rey pero como stu'tu'lu' ixuanicanī't huan tzu'ma'jāt lā' como huan a'ntī ixcākantāyacanī't takaxmatli a'ntū ixuanicanī't, tūlah xtāpalīlh ixtachiuhīn. ²⁷ Lā' tuncan huan rey māpa'ksīlh kalhatin mayūlh para nalīmin ixa'kxāk Juan. Lā' xla' a'lh nac pūlāchī'n lā' a'cchu'culh. ²⁸ Lā' līminca ixa'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'ma'jāt. Lā' huan tzu'ma'jāt maxquī'lh ixtzī't.

²⁹ Lā' a'xni'ca' cāmācatzīnīca' i'sca'txtunu'nī'n Juan, xlaca'n tamīlh lā' tasacli ixmacni' lā' tamā'cnūlh nac lakatin taponkni'.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil chi'xcuuhī'n

Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

³⁰ Lā' a'xni'ca' i'sca'txtunu'nī'n Jesús talaktaspi'tli, tahuanikō'lh huāk a'ntū ixtatlahuanī't lā' a'ntū ixtamāsu'yunī't. ³¹ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n lā' caquilātā'miuj a'nlhā nīn tintī' a'nan lā' najaxāujtit macsti'na'j.

Lej lhūhua' tachi'xcuuhī't ixtaquīlakla Jesús lā' chuntza' i'sca'txtunu'nī'n tūla ixtahuā'yan.

³² Lā' tatojōlh nac lakatin barco xmān xlaca'n lā' ixta'a'mā'na a'nlhā tintī' ixa'nan.

³³ Lā' lhūhua' tachi'xcuuhī't talaktzī'lh a'xni'ca' ixta'a'mā'na lā' talakapasli. Lā' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni' catojon tatu'jnulh a'ntza' lā' tachā'lh pū'la. ³⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de huan barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuuhī't lā' cālakalhu'malh como tatasu'yulh hua'chi borregos a'ntūn tū' ixtaka'lhī a'ntī nacāmaktaka'lha. Lā' tzuculh cāmāsu'ni' lhūhua' catūhuā. ³⁵ Lā' a'xni'ca' i'smalanka'namā', huan sca'txtunu'nī'n talakmilh Jesús lā' tahuanīlh:

—Kōtanūtza' lā' huā'tzā' tū' nac cā'lacchicni'. ³⁶ Cacāmācapi huan tachi'xcuuhī't para que nata'a'n natatamāhua ixlīhua'tca'n nac cā'ranchujnu' lā' nac cā'lacchicni' como tū' taka'lhī a'ntū natahua' xlaca'n.

³⁷ Pero Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' tahuanīlh:

—Lej lhūhua' huan tachi'xcuuhī't. Lā' tasqui'nī lej makān namakscujcan lā' chuntza' tzē nalītamāhuacan pāntzi a'ntū na'iccāmāhuī'yāuj xlaca'n.

³⁸ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit? Caquilaktzī'ntit.

Lā' taquilaktzī'lh lā' a'xni'ca' taca'tzīlh, tahuanīlh:

—Macquitzis pāntzi lā' tantu' squī'ti'.

³⁹ Lā' xla' cāmāpa'ksīlh i'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālapitzitit lā' xtuncnu' catatahui'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Lā' ixa'nan pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh lakatin ciento. Lā' nā ixa'nan ā'makapitzīn pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh tu'pu'xamacāj. ⁴¹ Lā' Jesús cātayalh huan macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squī'ti' lā' talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Díos lā' che'kelh huan pāntzi lā' cāmāxquī'lh i'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamālapitzini'lh na ixlacłhni'ca'n tachi'xcuuhī't. Lā' nā cāmālapitzini'lh huan tantu' squī'ti' ixlīhuākca'n.

⁴² Lā' tahua'lh ixlīhuākca'n lā' taka'sli. ⁴³ Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tamākēstokli huan sca'txtunu'nī'n xalacpītzin pāntzi lā' squī'ti'. Lā' lītatzumalh pācāujtu' cha'xta a'ntū a'katāxtūni'lh. ⁴⁴ Lā' a'ntīn tahuā'yalh lakaquitzis mil chi'xcuuhī'n ixtahuanī't.

Jesús tlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21

⁴⁵ Lā' chu tuncan Jesús cāhuanīlh i'sca'txtunu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco lā' capū'la'tit tintacut huan mar para nac Betsaida līhuan quit na'iccāmācā'n huan tachi'xcuuhī't.

⁴⁶ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' a'lh huan nac kēstīn para nakalhtō'ka'. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chi'chini', Jesús ixa'cstu ixuī' nac ti'ya't lihuan ī'sca'txtunu'nī'n ixta'a'mā'na nac barco ixpu'nan mar. ⁴⁸ Lā' Jesús laktzī'lh a'nchī tūlah xa'nca ixa'n huan barco como lej ixū'numā'. Lā' a'xni'ca' ixtuncuīni'mā'tza', Jesús cālakmilh. Lā' ixtlā'huantēlha na ixkalhni' huan xcān lā' ixcātēlakataxtumā'. ⁴⁹⁻⁵⁰ Lā' xla'ca'n talaktzī'lh lā' tajicua'lh lā' tata'salh. Como ixlīhuākca'n talaktzī'lh catihuā ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, tapuhualh ixtalakachuyamā'na lā' ū'tza' lej talījicua'lh. Lā' chu tuncan Jesús cātā'chihuīna'lh xla'ca'n lā' cāhuanilh:

—Huixcāna'j caca'tzītīt lā' tū' cajicua'ntit. Quit a'ntī icmimā'.

⁵¹ Lā' tojōlh nac barco a'nlhā ixtahuī'lāna' xla'ca'n lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' xla'ca'n lej talē'cnīlh. ⁵² Lā' a'yuj ixtalaktzī'nī't a'nchī Jesús mālhuuīlh huan pāntzi, lā' tū' ixtamāchekxī tichū Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh huan ī'tza'ca'nī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14.34-36

⁵³ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan xcān, lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret lā' tachī'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' tataxtulh de nac barco, huan tachi'xcuhuī't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Lā' palaj ta'a'lh lakachu lā' tzucuca cālīmincan ī'tza'ca'nī'n nac laclajna'. Cālē'nca chu a'nlhā huanca que ixuī' Jesús. ⁵⁶ Lā' chu calhāhuā tanūlh nac lacti'na'j cā'lacchicni' lā' nac xcānsipejni' lā' cā'ranchujnu', ixcāmāpī'can huan ī'tza'ca'nī'n nac lītāmāuj lā' ī'squi'ni'can Jesús que cacāmakxtekli xmān taxa'ma ixtampān ixlu'xu'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

7

A'ntū cāmātlahuī xako'hua'jua' huan chi'xcuhuī'n

Mt. 15.1-20

¹ Lā' talaktakēstokli Jesús fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtalakminī't Jesús. ² Ixtalaktzī'nī't makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n Jesús a'ntī ixtahuā'yamā'na lā' tū' xa'nca ixtamakacha'ka'nī't pū'la. ³ Tū' chuntza' ixtatlahua huan fariseosnu' lā' ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn israelitas. Palh xla'ca'n tū' pū'la ixtamakacha'ka'n chu a'nchī tasqui'nī, tū' ixtahuā'yan como ixta'a'cnīni'ni' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaquītaspi'ta de nac lītāmāuj, tū' ixtahuā'yan palh tū' xa'nca ixtamakacha'ka'n pū'la. Lā' ixtatlōkentaxtū lhūhua' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n hua'chi a'nchī talīpūche'kē' vasos lā' xālu lā' tamacatzucun de līcā'n lā' ī'xtī'catca'n. ⁵ Lā' takalhasqui'ni'lh Jesús huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley:

—¿A'chī' misca'txtunu'nī'n tū' tatlōkentaxtū a'ntū quixū'yāpapna'ca'n quincātamāsu'ni'n? Chu tahuā'yan lā' tū' pū'la tamakacha'ka'n a'nchī tasqui'nī.

⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n. Mimpālacataca'n lītzo'kli huan profeta Isaías a'nlhā tatzo'kni':
Huā' tamā'na tachi'xcuhuī't xmān tahuan palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

⁷ Chu tlakaj quīntamācā'tanī como a'ntūn tamāsu'yu hua'chilh quīlīmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhūanca'n huan chi'xcuhuī'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit xālusnu' lā' vasosnu' a'nchī tasqui'nī lā' tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn talanān.

⁹ Lā' nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit que tzey a'nchī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. ¹⁰ A'nlhā tzo'kli Moisés, chuntza' hualh:

Cacā'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't.

Lā' Moisés nā hualh:

Camāmaknīni'nca huan a'ntīn tamacapūlhca ixtāta' o ixtzī't.

¹¹ Pero hui'xina'n xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyayāni' porque íxlihuāk a'ntū icka'lhī, ū'tza' Corbán” —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza' Dios—. ¹² Lā' chuntza' tū' makxtekā'tit nacāmaktāya ixtāta' lā' ixtzī't. ¹³ Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios como māsu'yu'yā'tit que tasqui'nī natlōkentaxtūcan ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Lā' lhūhua' ā'catūhuā tlahua'yā'tit hua'chi huan tamā'na —hualh Jesús.

¹⁴ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh:

—Caquilākaxmatui milīhuākca'n lā' camāchekxī'tit. ¹⁵ Tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū naquilhtanū huan chi'xcu' hua'chi līhua't lā' chuntza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'. Pero a'ntū naquilhtaxtu de kalhatin chi'xcu' hua'chi tū' tzey tachihuīn, ū'tza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'. ¹⁶ Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit —hualh Jesús.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtanūnī't nac chic, tū'tza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcu'huī't. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh tuchū ixuanicu'tun huan a'ntū lītalacastuca. ¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n ¿chā tū' māchekxī'yā'tit? Ca'tzīyā'tit que chuxatū a'ntū naquilhtanū kalhatin chi'xcu', xla' tū' catilīlah ko'hua'jua'. ¹⁹ Ū'tza' xmān tanū na ixpān lā' chuntza' taxtu. Tū' catitanūlh na ixtapāstacna'.

Chuntza' līmāsu'yulh que huāk tzey a'ntū hua'yāuj. ²⁰ Lā' Jesús huampā:

—A'ntū quilhtaxtu kalhatin chi'xcu', ū'tza' ko'hua'jua' nalīla. ²¹ Palh tū' tzey ixtapāstacna' kalhatin chi'xcu', xla' napuhuan a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nalīmakpuscātīni'n lā' nalītlahua talākālī'n lā' nalīmaknīni'n. ²² Lā' naka'lhāna'n lā' naka'lhīcu'tun a'ntū ixta' ā'chā'tin lā' natlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' natampī'lhīni'n lā' na'a'kxokonū'n lā' natlahua a'ntūn ko'hua'jua' lā' nalakca'tzana'n lā' na'a'ksa'nan lā' lej naka'tla'jca'tzī lā' tū' tzey ixtapāstacna' naka'lhī. ²³ Huāk huā' tamā'na tū' tzey lā' tamātlahuī ko'hua'jua' kalhatin chi'xcu'. Nā huā' tamā'na tataxtu de ixchakān kalhatin chi'xcu' como tū' tzey ixtapāstacna' —hualh Jesús.

Huan puscāt makatīyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mt. 15.21-28

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tahui'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. Lā' tanūlh nac lakatin chic. Ixla-casqui'n que nīn tintī' ixca'tzīlh que ixuī' a'ntza' pero tūlah tatzē'kli. ²⁵ Tuncan milh kalhatin puscāt. Lā' ixtzu'mā'jāt huan puscāt ixka'lhī huan tlajana'. Lā' como māca'tzīnīca que ixchinī't Jesús, lakmilh lā' tatzokostani'lh. ²⁶ Lā' huan puscāt tū' israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Lā' lej ī'squi'ni' talakalhu'mān que camāxtuni'lh ixtzu'mā'jāt huan tlajana'. ²⁷ Pero Jesús huanilh:

—Pū'la cataka'sli huan camana'. Tū' līmakuan maklhtūcan ixpāntzica'n huan camana' lā' nacāmāxquī'can huan chichīn.

²⁸ Lā' huan puscāt kalhtīlh:

—Stu'ncua', Māpa'ksīni'. Ū'tza' icca'tzī. Pero huan chichīn tzēn tasacua' ixkalhspulamca'n camana' na ixtampīn mesa.

²⁹ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Xa'nca māchekxī'ya'. Tzētza' napina' na minchic. Huan tlajana' taxtuni'lhtza' mintzu'mā'jāt.

³⁰ Lā' huan puscāt a'lh na ixchic. Lā' ixtzu'mā'jāt ixmā' nac tama' lā' ixtasu'yutza' que huan tlajana' ixtaxtuni'nī'ttza'.

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' a'ntī tūla ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca

³¹ Lā' Jesús taxtulh de nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' tētaxtulh nac Sidón lā' a'nlhā ixmāpa'ksī Decápolis. Lā' taspitli huan nac mar a'ntū huanican Galilea. ³² Lā' līmini'ca kalhatin chi'xcu' a'ntīn tū' ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca. Lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh. ³³ Lā' Jesús lē'lh lacachuna'j huan chi'xcu' de a'nlhā ixtatakēstoka tachi'xcuhuī't lā' mánūni'lh ixmakspulh na ixa'ka'xko'lh. Lā' chojmanilh ixmacan lā' nā xa'malh na ī'sī'makā't huan chi'xcu'. ³⁴ Lā' Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Pānīlh lā' hualh:

—¡Efata! —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ¡Catalaquī'lh!

³⁵ Lā' chu tuncan tatzeyalh ixa'ka'chakān huan chi'xcu' lā' kaxmatli. Lā' tzeyalh ī'sī'makā't lā' tzētza' ixchihuīna'n xa'nca. ³⁶ Lā' Jesús stu'tu'lu' cāhuanilh huan tachi'xcuhuī't:

—Nīn tintī' tihua'ni'yā'tit.

Pero tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, lā' ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh. ³⁷ Lā' xlaca'n a'ntī cāmāca'tzīnīca lej ixtalē'cnī lā' tahualh:

—Huāk a'ntū tlahuanī't, huāk tzey. U'tza' cāmā'a'kahuanī a'ntī sordo lā' cāmāchihuīnī a'ntī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhuī'lh lakatā'ti' mil tachi'xcuhuī't

Mt. 15.32-39

¹ Lā' huā' tamā'na chi'chini' ixtatakēstoknī't huan tachi'xcuhuī't lā' tū' ixa'nan a'ntū natahua'. Lā' Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

² —Iccālakalhu'man huan tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahua'. ³ Lā' palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, lej ixtaxleju'a'nalh nac tej lā' tū' ixtatāyani'lh. Lā' makapitzīn de xlaca'n taminī'ta'ncha' lej makat.

⁴ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhtīlh:

—Lā' ¿chichū nacālimāhuī'yāuj huan tachi'xcuhuī't huā'tzā' a'nlhā tintī' lahuī'?

⁵ Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Mactojon.

⁶ Lā' tuncan Jesús māpa'ksīlh catatahui'lalh huan tachi'xcuhuī't nac ti'ya't. Lā' cātayalh huan mactojon pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāmālapitzini'lh lā' cāmāxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n para natamaxquī' huan tachi'xcuhuī't. Lā' chuntza' tatlalualh. ⁷ Lā' nā ixtaka'lhī makapitzīn ti'na'j squi'ti' lā' Jesús maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios por huan squi'ti'. Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālapitzini'tit.

⁸ Lā' ixlihuākca'n tahuā'yah lā' talēka'sli. Lā' tamākēstokli xalacpītzin a'ntūn ta'a'katāxtūlh lā' tamātzumalh pātojon chā'xta. ⁹ Lā' a'ntīn tahuā'yah hua'chi lakatā'ti' mil ixtahuanī't. Lā' Jesús cāmāca'lh huan tachi'xcuhuī't na ixchicca'n. ¹⁰ Lā' tuncan xla' lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatorjōlh nac barco lā' tachā'lh a'nlhā ixmāpa'ksī huan cā'lacchicni' Dalmanuta.

Huan fariseosnu' tasqui'ni'lh Jesús que catlahualh lakatin lē'cnīn

Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56

¹¹ Lā' huan fariseosnu' talakmilh lā' tatzuculh tatā'lāsta'la Jesús. Lā' tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū nalitasu'yu que xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli como xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun. ¹² Lā' Jesús pānīlh con pō'ktu ixa'clhcunuc lā' hualh:

—¿A'chī' huan a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j tasqui'n lē'cnīn? Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j tū' caticātamāsu'ni'ni' huan lē'cnīn.

¹³ Lā' cāmāxtekli lā' tojōpā huan nac barco lā' a'lh tintacut.

*Ixlevaduraca'n fariseosnu'**Mt. 16.5-12*

¹⁴ Lā' xmān ixa'nan mactin pāntzi nac barco como ixtapātza'nkānī't lā' tū' talē'lh pāntzi.

¹⁵ Lā' Jesús cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit lā' catamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan Herodes.

¹⁶ Lā' huan sca'txtunu'nī'n talātā'chihuīna'lh lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' līhualh chuntza' como tū' līmiuj pāntzi.

¹⁷ Lā' Jesús ixca'tzī que xlaca'n tū' ixtamāchekxī a'nchī ixlīchihuīna'mā' ixpālacata a'ntūn tamāsu'yu huan fariseosnu' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ¿Chu tū' cuenta tlahua'yā'tit nīn māchekxī'yā'tit? ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit? ¹⁸ Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Chu tū' laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mi'a'ka'xko'lhca'n. ¿Chu tū' a'kahuā'na'nā'tit? ¿Chu tūla pāstacna'nā'tit? ¹⁹ A'xni'ca' iccāche'kelh huan macquitzis pāntzi lā' ū'tza' iccālīmāhuī'lh lakaquitzis mil chī'xcu'huī'n, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Pācāujtu'.

²⁰ Lā' xla' hualh:

—Lā' a'xni'ca' iccāche'kelh huan mactojon pāntzi lā' ū'tza' iccālīmāhuī'lh lakatā'ti' mil, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Pātojon.

²¹ Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿chu tūna'j māchekxī'yā'tit?

Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²² Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Betsaida lā' līmini'ca Jesús kalhatin lakatzī'n lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh huan chī'xcu' xalakatzī'n.

²³ Lā' makachi'palh lā' makachi'palē'lh huan lakatzī'n na ixquiltūn cā'lacchicni'. Choj-manīlh ixlakastapun lā' xa'mani'lh na ixlakastapun lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū la'ktzī'na'?

²⁴ Lā' xla' talakapākē'lh lā' hualh:

—Iccālaktzī'n chī'xcu'huī'n a'ntīn talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xakalhanna' qui'huī'n como tūna'j xa'nca iclacahuāna'n.

²⁵ Lā' tuncan xa'mani'pā na ixlakastapun. Lā' huan chī'xcu' talakapākē'pā lā' tzeyalh lā' xa'nca lacahuāna'lh.

²⁶ Lā' Jesús huanīlh:

—Stu'nc capit na minchic lā' tū' titētanū'ya' huan nac cā'lacchicni'. Nīn tintī' nacāhuani'ya' xala' nac huan cā'lacchicni' a'nchī lītze'ya'nti.

*Pedro mālacstū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacli**Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21*

²⁷ Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh huan nac makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' a'nlhā huanican Cesarea de Filipino. Lā' līhuan ixta'a'mā'na, xla' cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' tachi'xcu'huī't, ¿chichūn tahanan de quimpālacata?

²⁸ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Makapitzīn tahanan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni' lā' ā'makapitzīn tahanan palh hui'x huan Elías lā' ā'makapitzīn huampala tahanan palh hui'x chō'la kalhatin a'cta'sana'.

²⁹ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' hui'xina'n, ¿chichū hua'nā'tit tichūn quit?

Lā' Pedro kalhtīni'lh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios lacsacli.

³⁰ Lā' cāmāpa'ksīlh que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios lacsacli.

Jesús hualh que xla' ka'lhī nanī

Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27

³¹ Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni' chuntza':

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnīcan. Huan xanapuxcu'nu' de huan lītokpān lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley, xlaca'n naquintalakmaka'n lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanhoko.

³² Lā' lacastu'nc hualh huā'mā' tachihuīn. Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzē'k huanilh que tū' cahualh chuntza'. ³³ Lā' Jesús cālaktalaksi'tli lā' cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' lacaquilhnīlh Pedro lā' huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x pāstacna'na' ixtapāstacna' huan ko'ti'ti'. Lā' tū' pāstacna'na' ixtapāstacna' Dios.

³⁴ Lā' Jesús cāta'sani'lh huan tachi'xcu'huī't lā' ī'sca'txtunu'nī'n lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' catipāstacli xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. ³⁵ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata lā' ixpālacata huan xatzey tachihuīn, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ³⁶ Lā' palh kalhatin chi'xcu' ixtlajalh ixlīhuāk xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ³⁷ Tū' a'nan a'ntū xla' tzē namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ³⁸ Huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tahui'lāna' chuhua'j taputza ā'makxtum dios. Palh chuxatī de hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't lā' nalīmāxana'nā'tit quimpālacata lā' ixpālacata a'ntū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclimāxana'n a'xni'ca' na'icmimpala. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' na'icka'lhī ixlīmāpa'ksīn quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ixángeles a'ntī lej tzey.

9

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahui'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' a'nchī namāpa'ksīni'nkō'.

Jesús taxtāpalīlh lā' xtunc tasu'yulh

Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36

² Lā' ixlīlakachāxan chi'chini' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' tatā'a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'a'lh huan nac tālmā'n kēstīn lā' tā'cxtulh. Lā' a'ntza' taxtāpalīlh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. ³ Lā' ixlū'xu' lej xkakalh lā' lej smu'yonko' lalh hasta ixlakachi'pana'n. Lā' tū' a'nan ā'catīhuā nac cā'ti'ya'tna' a'ntī mālacastuca a'nchī lakche'kē'canī't. ⁴ Lā' cātasu'yuni'lh Elías lā' Moisés lā' ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. ⁵ Lā' Pedro huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', xalītzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'ictlahuayāuj huā'tzā' lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila' nala lā' ā'lakatin ixla' Moisés lā' ā'lakatin ixla' Elías.

⁶ Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'nchī ixualh como ixtu'tunca'n lej tajicua'lh. Lā' ū'tza' līhualh chuntza'. ⁷ Lā' milh lakatin poklhnu' lā' cālītamacxti'li'lh. Lā' takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhnu' a'ntū hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

⁸ Lā' tuncan lacapalh talaktzī'lh lā' nīn tintī' ixa'nan ā'chā'tin; xmān Jesús ixa'cstu talaktzī'lh.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixtayujmā'na nac huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh:
—Nīn tintī' tihua'ni'yā'tit a'ntū laktzī'nī'ta'ntit. Tū' catihua'ntit hasta a'xni'ca' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalakahuanchoko de na ixlachpu'nanca'n nīnī'n.

¹⁰ Lā' tzē'k taca'tzīlh huā'mā' tachihuīn lā' ixtalākahasqui'nī:

—¿Tuchū huanicu'tun huā' lakahuanchokocan de na ixlachpu'nanca'n nīnī'n?

¹¹ Lā' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿A'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley palh tasqui'nī que xapū'la namin Elías lā' ā'calistān namin huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't?

¹² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlīhuāk. ¿Chu tū' tatzō'kni' ixpālacata huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n que napātīni'n lhūhua' lā' nalakmaka'ncan?

¹³ Pero quit iccāhuaniyāni' palh milhtza' huan a'ntī huancan palh xla' Elías lā' makapitzīn chi'xcu'huī'n tatlahuani'lh chu a'nchī ixtalacasqui'n. Pātle'keni'lh chu a'nchī tatzō'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixkalhatā'ti'ca'n tachā'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n, talaktzī'lh a'nchī lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtalītamacxti'li'nī't. Lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtatā'lāhuanimā'na huan sca'txtunu'nī'n. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't talaktzīlh Jesús, talē'cnīlh lā' tuncan talaktu'jnulh lā' tatā'chihuīna'lh. ¹⁶ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū līchihuīna'nā'tit?

¹⁷ Lā' kalhtīlh kalhatin na ixlachpu'nanca'n lā' hualh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclīmini'ni' quincaman. Ka'lhī huan tlajana' a'ntū makakō'ko'nīni'n.

¹⁸ Chu a'nlhā chi'pa lā' a'ntza' māyujū nac ti'ya't lā' tzucu kalhpupu lā' māsā'nī ixtatzan lā' lhtuculu' la. Lā' iccāsqui'ni'lhtza' misca'txtunu'nī'n que catamāxtuni'lh. Lā' xlaca'n tūlah tamāxtuni'lh.

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit. ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchexī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī hua'nā'tit? Caquilī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

²⁰ Lā' talīmini'lh lā' a'xni'ca' laktzī'lh Jesús, huan tlajana' makaxtacnānīlh huan ka'hua'chu lā' a'kā'lh nac ti'ya't lā' tapi'li'lh lā' kalhpupulh. ²¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh ixtāta' huan ka'hua'chu:

—¿Lhā lakalā't cā'ta ka'lhīnī't huā'mā' ta'jatat?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Desde ixlīti'na'j tzuculh. ²² Lā' maklhūhua' māpū'lh nac macscut lā' nac xcān para namaknī. Lā' palh tzē natlahua'ya' catūhuā, caquilālakahu'mauj quina'n lā' caquilāmaktāyauj.

²³ Lā' Jesús huanilh:

—Lā' ¿a'chī' quihua'ni': “Palh tzē natlahua'ya' catūhuā”? Huan a'ntī kalhlaka'ī' Dios lā' lipāhuan Dios, ū'tza' tzēn tlaha chu a'ntūyā catūhuā.

²⁴ Lā' tuncan ixtāta' huan ka'hua'chu ta'salh lā' hualh:

—Quit ickalhlaka'ī'. Caquimaktāya' porque quisputni'cus a'nchī xa'nca na'ickalhlaka'ī'.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cuenta tlhualh a'nchī ixtalaktu'jnumā'na ixtalaktakēstokmā'na, xla' lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—Icmāpa'ksīyāni' hui'x a'ntī māsordujlīnī'ta' lā' makakō'ko'nī'ta' huan ka'hua'chu. Icmāpa'ksīyāni' que cataxtu de xla' lā' tū' maktin titanūpala'ya' na ixchakān.

²⁶ Lā' huan tlajana' ta'salh lā' makaxtacnānīlh huan ka'hua'chu lā' taxtulh. Lā' huan ka'hua'chu ixtasu'yu hua'chi xanīn ixuanī't. U'tza' lhūhua' talīhualh ixpālacata huan ka'hua'chu:

—Nīhtza'.

²⁷ Pero Jesús makachi'palh lā' maktāyah lā' huan ka'hua'chu tā'kaquī'lh.

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatanūlh nac chic, lā' ixa'cstuca'n ixtahui'lāna' lā' takalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' quina'n tūlah icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

²⁹ Lā' cāhuanilh:

—Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalīhui'lī'yā'tit tū' nahuā'ya'nā'tit.

Jesús hualh ixlīmaktu' que ka'lhī nani

Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45

³⁰ Lā' tataxtulh de a'ntza' lā' ta'a'lh lā' ixtalatlā'huan huan nac estado de Galilea. Lā' Jesús tū' ixlacasqui'n que naca'tzīcan que ixuī' a'ntza' ³¹ porque ixcāmāsu'ni'mā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' ixcāhuani:

—Naquimacamāstā'can quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, lā' naquimacamāstā'can con ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcu'huī'n. Lā' xlaca'n naquintamaknī lā' ixlīlaku'tun chi'chini' na'iclahuanchoko —cāhuanilh.

³² Pero xlaca'n tū' tamāchekxīlh huā'mā' tachihuīn lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun como ixtajicua'n.

¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī?

Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48

³³ Lā' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Capernaum. Lā' a'xni'ca' tatanūlh'tza' nac chic, Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū ixlālīsta'la'yā'tit a'xni'ca' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh como līhuan ixtatlā'huantēlha nac tej, ixtalālīsta'lamā'na ixpālacata tichū más tasqui'nī na ixlac'hpunanca'n. ³⁵ Lā' Jesús tahuī'lh lā' cāta'sani'lh ixlac'hacāujtu'ca'n lā' cāhuanilh:

—Palh catīhuā lacu'tun xapuxcu' de hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn lā' calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Lā' makachi'palh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlac'hpunanca'n. Lā' cha'xli lā' cāhuanilh:

³⁷ —Chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh quit quimpāxquī'. Lā' chuxatī a'ntī quimpāxquī' quit, nā paxquī' huan a'ntī quimacamīlh lā' tū' xmān quit.

A'ntīn tū' ixtā'ca'tza Jesús, ū'tza' namaktāya

Lc. 9.49-50; Mt. 10.42

³⁸ Lā' Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin chi'xcu' a'ntī ixmāpācu'huī mintacu'ni' lā' ū'tza' ixcālīmāxtumā' huan tlajana'nī'n. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como xla' tū' quincātā'latlā'huānāni' quina'n.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Camakxtektit lā' tū' timāmakchuyīyā'tit. Tū' a'nan a'ntī natlahua lē'cnīn a'xni'ca' namāpācu'huī quintacu'ni' lā' chu tuncan tzē naquilakapala. ⁴⁰ Lā' a'ntīn tū' quintā'ca'tzaca'n, ū'tza' quincāmaktāyāni'. ⁴¹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que chuxatī nacātā'hua'yāni' xcān por ixpālacata hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, ū'tza' Dios namāpala.

Tū' tzey palh mimacan namātlahuīyāni' talaclē'i'

Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2

⁴² Lā' Jesús huampā:

—Lā' palh catīhuā chihuīna'maxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'ī lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalītlahua talaclē'i', huā'mā' chi'xcu' tū' tzey. Xatzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuix lā' ixmojōca nac mar para najicsua'. Chuntza' tū' ixa'kxokolh huan ka'hua'chu.

⁴³ 'Lā' palh mimacan napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xalītzey macamōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mimacanca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātalīmacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. A'ntza' huan macscut tūla māmīxīcan. ⁴⁴ A'ntza' huan xtokonu'lūhua' tū' maktin catīhua'kō'lh huan xamasni' ixquinīca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁵ 'Lā' palh mintojonca'n napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xatzey palh lacmōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mintojonca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātalīmacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁶ A'ntza' huan xtokonu'lūhua' tū' maktin catīhua'kō'lh huan xamasni' ixquinīca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁷ 'Lā' palh tlaha'cu'tunā'tit talaclē'i' ixpālacata catūhuā a'ntūn talaktzī'n milakastapunca'n, huā'mā' tū' tzey. Xatzey lakaxō'ko' ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit lakatu' milakastapunca'n a'ntū nacāmātlahuīyāni' talaclē'i' lā' ū'tza' nacātalīmacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁸ A'ntza' huan xtokonu'lūhua' tū' maktin catīhua'kō'lh huan xamasni' ixquinīca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁹ 'Tasquī'nī que ixlihuākca'n natapātīni'n para que más tzey natala. U'tza' hua'chi macscut lā' maclacasqui'n chuntza' hua'chi līhua't maclacasqui'n matzat. Lā' a'ntū a'ksajuī'can Dios, huāk nalīmāsko'kō'can matzat. ⁵⁰ Matzat tzey; pero palh matzat tū'tza' sko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na minquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' huanicu'tun que xa'nca' nalatā'kchokoyā'tit. Lā' ca'cs nalātahui'la'yā'tit —hualh Jesús.

10

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekcan huan puscāt

Mt. 19.1-12; Lc. 16.18

¹ Lā' Jesús taxtulh de Capernaum lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán. Lā' tatzucupā tatakēstoka tachi'xcu'huī't. Lā' Jesús tzucupā cāmāsu'ni' como chuntza' ixlīsmānī'nī't. ² Lā' talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn fariseosnu'. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talīkalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzē makxtekcan quimpuscātca'n lā' xapacan ixtacuīni'?

³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chichūn cāmāpa'ksīni' Moisés hui'xina'n a'nlhā tatzō'kni' huan nac ley?

⁴ Lā' xlaca'n tualh:

—Moisés hualh: “Tzēn tzo'kcan lakatin acta lā' chuntza' tzē namakxteka' mimpuscāt”.

⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' tzey mintapāstacna'ca'n. U'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn. ⁶ Pero a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, tatzō'kni' chuntza': Dios tlhualh chi'xcu' lā' puscāt.

⁷ U'tza' nacālīmakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu' lā' natā'takēximī ixpuscāt.

⁸ Lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin.

Chuntza' tatzō'kni'. Lā' chuntza' tū'tza' kalhatu' xlaca'n; xmān kalhatin. ⁹ Lā' chuntza' tū' līmakuan palh chi'xcu'huī'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cātlahuanī't chu lakatin.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' tatanūpā nac chic, takalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n ixpālacata a'ntū hualh. ¹¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' chuntza' tlahuani' huan xapū'la ixpuscāt a'ntūn tū' līmakuan. ¹² Lā' palh kalhatin puscāt namakxteka ixkōlu' lā' natā'tapūchahua ā'kalhatin chi'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixmakchi'xcu'.

Jesús cāsicua'lanālīh huan camana'

Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17

¹³ Lā' cālīmini'ca Jesús camana' para que ixcā'a'cpūxa'malh. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacaquilhni' a'ntī ixtalīmin. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh a'ntū ixtatlahuamā'na, xacā'lh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmakxtektit quintalakmin huan camana' lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chī huan tamā'na camana'. ¹⁵ Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntīn tū' takalhlaka'ī' hua'chī laksana'tā'n takalhlaka'ī', tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

¹⁶ Lā' Jesús cācha'xli huan camana' lā' cāmūspa'lhli con ixmacan lā' cāsicua'lanālīh.

Kalhatin chi'xcu' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30

¹⁷ Lā' Jesús a'mpā, lā' ixtlā'huantēlha nac tej. Lā' laktu'jnulh kalhatin chi'xcu' lā' tatzokostani'lh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Tzeyā Mākalhtō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁸ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū huanicu'tun a'xni'ca' quihua'ni'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī tzey lā' ū'tza' Dios. ¹⁹ Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza': Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tilīchihuīna'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua'.

Tū' ti'a'kxokonu'na' para natlaja'ya'.

Cacā'a'kahuā'na'ni' mintāta' lā' mintzī't.

²⁰ Lā' xla' kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', huāk huā' tamā'na ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j.

²¹ Entonces Jesús laktzī'lh lā' pāxquī'lh lā' huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā sputni'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpītzī'ni'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calīstān naquintā'pina', a'yuj napātīni'na'.

²² Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

²³ Lā' Jesús lakachu cālaktzī'lh tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lej jicslīhua' para xlaca'n a'ntī lacricosnu' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī.

²⁴ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talīlē'cnīlh ixtachihuīn. Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que xlaca'n a'ntīn talīpāhuan ixtumīnca'n, lej jicslīhua' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī. ²⁵ Ca'tzīyā'tit que tūlah catitanūlh lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' para kalhatin rico natamakxteka que Dios namāpa'ksī.

²⁶ Lā' xlaca'n lej lhūhua' talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿tichūn tzē namāpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cālaktzī'lh lā' cāhuanilh:

—Huan chi'xcu'huī'n tūlah catitalahualh nīn tuntū' para natapūtaxtu, xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū como Dios tzēn tlahua huāk catūhuā.

²⁸ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'likō'uj ixlīhuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'lī catūhuā por quimpālacata lā' expālacata kalhlaka'i' xatzey tachihuīn. Nata'a'kxtekui'lī ixā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'tca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixā'tacuxtuca'n. ³⁰ Xlaca'n a'ntī nata'a'kxtekui'lī, ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj. Hua'chi cien veces lihua'ca' nataka'lhī ixā'lacchicni'ca'n lā' nā lhūhua' ixtā'timīnca'n lā' ixtzī'tca'n lā' ixtāta'ca'n lā' ixcamana'ca'n lā' ixā'tacuxtuca'n. Lā' nā nacāmāpātīnīcan. Lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ³¹ Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej catitatasqui'nīlh. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī.

Jesús huampā que ka'lhī nanī

Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34

³² Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtatā'cxtunu'ntēlha para nac Jerusalén lā' Jesús ixcāpū'lani'tēlha lā' xlaca'n talē'cnīlh. Lā' huan a'ntī ixtastālani' ixtajicua'n. Lā' chu cālē'mpā lacachuna'j huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzucupā cāhuani a'ntū napātīle'keni'. ³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ca'tziyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' naquimacamāstā'can como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Naquimacamāstā'can con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimaknīca. Lā' xlaca'n naquintamacamāstā' con huan maktiyātī'n. ³⁴ Lā' naquintalakapala lā' naquintakēsnoke lā' naquintachojmanī lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko de na ixlac'hpu'nanca'n huan nīnī'n.

Jacobo lā' Juan tasqui'ni'lh lakatin talakalhu'mān

Mt. 20.20-28

³⁵ Lā' Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo, talaktapajtzūlh Jesús lā' tahuanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātīhua'ni'yāuj a'ntū na'iccāsqui'ni'yāni'.

³⁶ Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātīhua'ni'yāni'?

³⁷ Lā' xlaca'n tahuanilh:

—A'xni'ca' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layāni', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtuxuc.

³⁸ Pero Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza lā' hua'chilh quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹ Lā' xlaca'n tahualh:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁴⁰ Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān para huan a'ntī Dios lacsacī.

⁴¹ Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nī'n taca'tzīlh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, tatzuculh ta'a'kchā'n expālacata Jacobo lā' Juan. ⁴² Lā' Jesús cāta'sani'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchīn tahuanī't huan a'ntīn tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'nī'n a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksīni'n. ⁴³ Tū' chuntza' catilalh na milac'hpu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xamāpa'ksīni' na milac'hpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. ⁴⁴ Chuxatī a'ntī naputza a'nchī līhua'ca' natasqui'nī na milac'hpu'nanca'n, maclacasqui'n

que xla' nala hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. ⁴⁵ Quit māni' huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' quit tū' icmilh para na'icla hua'chi xapatrón; quit icmilh para na'icscujā lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilhtamacuj para na'iccāmāpūtaxtū līlhūhua' —hualh Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo a'ntī lakatzī'n ixuanī't

Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43

⁴⁶ Lā' tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Jericó. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtax-tumā' nac Jericó, tatā'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't. Lā' na'ixquilhtūn tej ī'squi'nīhuā'yahuī' huan lakatzī'n a'ntī ixuanican Bartimeo ixo'kxa' Timeo. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh que ixtētaxtumā' Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa lā' hualh:

—Jesús, hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. Caquilakalhu'ma' quit.

⁴⁸ Lā' lhūhua' chi'xcu'huī'n talacaquilhnīlh lā' tahuanih:

—Caquilhca'csla'.

Lā' Bartimeo ā'chulā' ixta'sa lā' hualh:

—Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma' quit.

⁴⁹ Lā' Jesús tāyalh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Lā' tata'sani'lh huan lakatzī'n lā' tahuanih:

—Capāxu'hua' lā' catāya'. Jesús ta'sani'yāni'.

⁵⁰ Lā' xla' tamakxtulh ixtakēnu' lā' tāyalh lā' lakmilh Jesús. ⁵¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na' na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquimālacahuā'nī'pala'.

⁵² Lā' Jesús huanilh:

—Tzētza' napina'. Hui'x kalhlaka'ī'nī'ta' que quit na'icmālacahuānīyāni' lā' ū'tza' lītze'ya'ntitza'.

Lā' chu līmaktin lacahuāna'lh lā' stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac xcānsipej Jerusalén

Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19

¹ Lā' a'xni'ca' ixtapajtzūtēlhatza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos, lā' ū'tza' pajtzu huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betfagé lā' a'nlhā huanican Betania. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ² lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit nalaktzī'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacani't. Nīn tintī'na'j kētahui'lanī't. Caxcuttit lā' caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'ni'yāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?”, hui'xina'n nakalhtīni'nā'tit: “Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n lā' tuncan namacamimpala huā'tzā”.

⁴ Lā' ta'a'lh lā' takakslī lakatin xati'na'jcus burro a'ntū ixchī'yāhuacani't. Ixyā nac tej pajtzu xamākalhcha lakatin chic. Lā' tatzuculh taxcuta.

⁵ Lā' makapitzīn chi'xcu'huī'n a'ntī ixtayāna' takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū tlaha'pā'na'ntit? ¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

⁶ Lā' huan sca'txtunu'nī'n takalhtīni'lh chu a'nchī Jesús ixcāhuaninī't. Lā' huan chi'xcu'huī'n tamakxteklī ta'a'n huan sca'txtunu'nī'n. ⁷ Lā' talīmini'lh Jesús huan xati'na'jcus burro lā' talīkētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' xla' kētō'lalh. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't tamāpī'lh ixtakēnu'can nac tej. Lā' ā'makapitzīn ixtacā' xati'na'j ixpeken qui'huī' para natamāpī' nac tej. Chuntza' talīmāsu'yulh palh ixta'a'cnīni'ni'mā'na Jesús.

⁹ Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¿Camācā'tanīca Dios! Dios casicua'lanālīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n. ¹⁰ Dios casicua'lanālīlh huan līmāpa'ksīn a'ntū nala, lā' ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksīn quixū'yāpapca'n David.

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' como kōtanūtza' ixuanī't, a'xni'ca' lakachu lacahuāna'lh na ixchakān lītōkpān, taxtulh lā' cātā'a'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnīlh huan xaqui'huī' higo

Mt. 21.18-19

¹² Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' tataxtulh de nac Betania, Jesús ixtzi'ncsa. ¹³ Lā' de makat laktzī'lh a'katin xaqui'huī' higo lā' ixtaxtuni'nī'ttza' xachi'tin huan qui'huī'. Lā' Jesús tapajtzūlh para nalaktzī'n palh ixua'ca'tza' xatō'ca't. Lā' a'xni'ca' chā'lh a'nlhā ixyā huan qui'huī', tū' ixka'lhī ixtō'ca't. Xmān xachi'tin ixka'lhī como tūna'j ixchā'n ixpūlan higo.

¹⁴ Lā' Jesús huanilh huan qui'huī':

—Tū' maktin catihua'ca' mintō'ca't.

Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takaxmatli a'ntū huanilh huan qui'huī'.

Jesús cātlakaxtulh de nac xaka'tla' lītōkpān huan stā'na'nī'n

Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cātlakaxtu huan a'ntū ixtastā'namā'na lā' huan a'ntū ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītōkpān. Lā' cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntū ixtaxtāpalīmā'na ixtumīnca'n tachi'xcuui't lā' nā ixpūtahui'lhca'n huan a'ntū ixtastā'mā'na pālūmax. ¹⁶ Lā' tū' makxtekli que nīn tintī' natētaxtu na ixtanquilhni' huan lītōkpān palh ixlē'mā' catūhuā.

¹⁷ Lā' ixcāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't lā' hualh:

—¿Chu tū' tatzo'kni' chuntza'?: “Quinchic namāpācuui'can chic a'nlhā tlahuacan oración. Huan tachi'xcuui't xalanī'n calhāhuā natamin tatlahua oración”. Lā' a'nchīn tlahuapā'na'ntit, lītlahuacani't hua'chi ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁸ Lā' cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalīmāknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús como ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't ixtalē'cnī a'nchī ixmāsu'yu. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūnī'ttza' huan chī'chini', Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tataxtulh de nac Jerusalén.

Scōhualh huan xaqui'huī' higo

Mt. 21.20-22

²⁰ Lā' ixlīlakalī cā'tzi'sāt tatētaxtulh a'nlhā ixyā huan xaqui'huī' higo lā' talaktzī'lh a'nchī ī'scōhuankō'nī'ttza' hasta ixtankāxē'k. ²¹ Lā' Pedro pāstacli a'ntū pātīle'kelh lā' huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzi'. Huan qui'huī' scōhuantāyakō'lh'tza'; huan a'ntū macapūlhca'.

²² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cakalhlaka'ī'tit Dios. ²³ Stū'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxatī a'ntū xa'nca nakalh-laka'ī lā' tū' naka'lhī lakatu' ixtapāstacna', natlahuani'can chu a'ntū xla' nasqui'n. Palh nahuani huan kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”, chuntza' napātīle'ke, xmān tū' caka'lhīlh lakatu' ixtapāstacna'. ²⁴ U'tza' iccālīhuaniyāni' que ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuāna'mpā'na'ntit Dios, caka'lh-laka'ī'tit que ka'lhīyā'tittza'. Lā' namaklhtīni'nā'tit. ²⁵ Lā' a'xni'ca' natāya'yā'tit lā' tlahua'pā'na'ntit oración, namāspūtūnu'ni'yā'tit catīhuā palh cātlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Chuntza' minTāta'ca'n nac a'kapūn tzē nacāmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. ²⁶ Lā' palh hui'xina'n tū' cāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n nac a'kapūn tū' catīcāmāspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'ca'n hui'xina'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlīmāpa'ksīn
Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8

²⁷ Lā' tachā'lh nac Jerusalén. Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan nac xaka'tla' lītōkpān, talak-tapajtzūlh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xalacpapatzīni'n israelitas. ²⁸ Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixquilhtampān lītlahua'pā't huā'mā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākalhtīyāuj, nā quit na'iccāhuanīyāni' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā. ³⁰ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampān tachi'xcuui't? Caquilākalhtīuj.

³¹ Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n ixa'estuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuanīyāuj? Palh nahuanīyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit?” ³² Lā' tūla catihuanīuj que chī'xcuui't tamāpa'ksīlh como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n que tachi'xcuui't nata'a'kchā'n como ixlīhuākca'n ixtakalhlaka'ī' que Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. ³³ Lā' ū'tza' talīkalhtīlh Jesús:

—Tū' iccā'tzīyāuj tichū ixquilhtampān.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nīn quit tū' icticāhuanīni' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā.

12

A'nchī lītalachastuca huan tūn tū' tzeyā tasācua'nī'n
Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19

¹ Lā' Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n huan tachi'xcuui't con a'ntū lītalachastuca lā' cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chī'xcu' a'ntī cha'nli mayāc a'ntū māsā' uvas. Lā' līcorralhui'līlh chihuix ixtī'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

² Lā' ā'calīstān cāmāsācua'nīlh ixtī'ya't makapitzīn tasācua'nī'n para natascuja i'tātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. ³ Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lh ixlacscujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'nī'n catamacamaxquī'lh huan a'ntūn tamakalanī't a'ntū ixla' ixtēcu' tī'ya't. ⁴ Pero huan tasācua'nī'n tachi'palh huan lacscujni' lā' tatusli lā' chu chuntza' tamāspi'tchokolh. Tū' maxquī'ca nīn tuntū'. ⁵ Lā' huan ixtēcu' pū'uva chu macā'mpā ā'kalhatin ixlacscujni'. Lā' huan tasācua'nī'n tamūta'lal lā' talakapalal lā' chu chuntza' tamacā'lh. ⁶ Lā' huan ixtēcu' macā'mpā ā'chā'tin lā' tamaknīlh xla'. Lā' huan ixtēcu' cāmacā'mpā lhūhua' ā'makapitzīn. Huan tasācua'nī'n talacnicui'līlh makapitzīn lā' tamaknīlh ā'makapitzīn.

⁷ A'xmān kalhatin ixuī'cus a'ntīn tzē nacamā'ncan, lā' ū'tza' ixo'kxa' a'ntī lej ixpāxquī'. Lā' xla' ā'xmān macā'lh lā' hualh: “Ka'lhī que nata'a'cnīni'ni' qui'o'kxa?”. ⁸ Pero huan tasācua'nī'n talāhuanilh: “U'tza' huan a'ntī nalītachoko ixlīhuāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva”. ⁹ Lā' tachi'palh lā' tamaknīlh lā' tamaka'lh ixquilhtūn huan pū'uva.

¹⁰ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tuchū nacātlahuani' huan tamā'na' a'ntīn tamaksācua'lh? Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na tasācua'nī'n lā' nacāmāsācua'nī' huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n.

¹¹ ¿Chā tū' maktin lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixO'kxa'? Xla' hua'chi huan chihuix a'ntū lītzo'kcanī't lā' chuntza' huan:

Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' lanī't huan chihuix a'ntū más tasqui'nī.

11 Chuntza' tlhualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclē'cnīyāuj.

12 Lā' ixtā'ca'tza Jesús titachi'pacu'tulh como tamāchekxīlh que xluca'n ixtalītalacastuca hua'chi huan tasācua'nī'n nac pū'uva. Lā' como ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't, ū'tza' talīmakxtekli lā' ta'a'lh.

Ixpālacata huan tamātā'jīn

Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26

13 Lā' cālakmacā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseosnu' lā' ixchi'xcuhui'n Herodes. Cālakmacā'nca para natakaxmatxtu catūhuā a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. 14 Lā' a'xni'ca' talakchā'lh, tahananilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tzīyāuj que hui'x hua'na' a'ntū stu'ncua'. Hui'x tū' tlhua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xcuhui't. Lā' chu a'cxtim cālaktzī'na' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't. Lā' hui'x xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ¿Chā līmakuan na'icmāpalayāuj a'ntū māta'jīni'n huan emperador o tū' tasqui'nī?

15 Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj lakatin tumīn para na'iclaktzī'n.

16 Lā' talīmini'lh lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

Lā' xluca'n tahananilh:

—Ixla' huan emperador.

17 Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Pues camacamaxqui'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxqui'tit Dios a'ntū ixla'.

Lā' xluca'n lej talē'cnīlh a'nchī cākalhtīlh Jesús.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko

Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40

18 Lā' talakmilh Jesús saduceosnu'. Xluca'n tamāsu'yu que tū' catilakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talīhuanilh:

19 —Mākalhtō'kē'ni', Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntīn tapūchahuanī'ttza', lā' palh nīmaka'n ixpuscāt lā' palh tintī' ixcaman, maclacasqui'n que huan lakapūt natā'tapuchahua ixyāsta' a'ntī xastancu. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīnī'ttza'. 20 Ixa'nan kalhatojon lītā'timīn. Lā' xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ixka'lhī ixcaman a'xni'ca' nīlh.

21 Lā' kalhatin ī'stancu tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' nā xla' nīlh lā' tū' ka'lhīlh ixcaman. Lā' chuntza' pātīle'kenī'lh ā'kalhatin ī'stancu a'xni'ca' tā'tapūchahualh huan lakapūt. 22 Chuntza' kalhatunu' de ixkalhatojonca'n tatā'tapūchahualh huan puscāt lā' tū' taka'lhīlh ixcamanca'n a'xni'ca' tanīlh. Lā' a'xmān nīlh huan puscāt. 23 Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokocan, ¿tichū ixla' nala huanmā' puscāt? Ixkalhatojonca'n ixtatā'tapūchahuanī't.

24 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' līta'a'kxokonī'ta'ntit mē'cstuca'n como tū' ca'tzīyā'tit a'ntūn tatzo'kni' huan na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū' māchekxī'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. 25 Lā' a'xni'ca' huan nīnī'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahuaca lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua. Xluca'n natala hua'chi ixāngeles Dios xala' nac a'kapūn. 26 Lā' Moisés tzo'kli ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'hui' a'ntū ixlāmāmā'. ¿Chu tū' lakapūtīle'kenī'ta'ntit a'ntū Dios huanīlh Moisés? Chuntza' hualh: “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. 27 U'tza' huanicu'tun que xluca'n lakahuan a'uj tanīlh de makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n. Hui'xina'n lej ta'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n.

*Huan līmāpa'ksīn a'ntū līhua'ca' tasqui'nī**Mt. 22.34-40; Lc. 10.27*

²⁸ Lā' cālakmilh Jesús kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley lā' cākaxmatli a'ntī ix-talāsta'lamā'na. Lā' ca'tzīlh que Jesús xa'nca cākalhtīlh. Lā' tuncan kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī?

²⁹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī, ū'tza' huā'mā': “Cakaxpa'ttit hui'xina'n israelitas. Huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. ³⁰ Lā' napāxqui'ya' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna' lā' mintahuixcān”. ³¹ Lā' ixlīlakatu' līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': “Napāxqui'ya' ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi mē'cstu pāxqui'ca'na”. Tū' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī que huā' tamā'na.

³² Lā' tuncan xamākalhtō'kē'ni' huan ley huanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū' hua'na', Mākalhtō'kē'ni'. Huī' kalhatin Dios lā' xla' xmān ixa'cstu Dios. ³³ Lā' tasqui'nī napāxqui'yāuj con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n lā' con ixlīhuāk quintapāstacna'ca'n lā' quīntahuixcānca'n. Nā tasqui'nī napāxqui'yāuj ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi quē'cstuca'n quīncātapāxqui'yāni'. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' līhua'ca' xatzey que na'a'ksajuī'yāuj Dios a'ntū lhucuyucan o maknīcan.

³⁴ Lā' Jesús cuenta tlahualh a'nchī xa'nca pāstacli lā' kalhtīlh xamākalhtō'kē'ni' huan ley. Lā' Jesús huanilh:

—Tisputni'yāni' xmān macsti'na'j para natapa'ksī'ya' con Dios.

Lā' tintī'tza' ixkalhasqui'nīcu'tun nīn tuntū' como ixtajicua'n.

*I'xū'yāpapna' Jesús**Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44*

³⁵ Lā' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuui't nac xaka'tla' lītōkpān lā' cāhuanilh:

—Cristo ū'tza' a'ntī Dios hui'līlh ixlīmāpūtaxtunu'. Lā' ¿a'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley que Cristo i'xū'yātā'nat David? ³⁶ Māni' David hualh chu a'nchī māsu'ni'lh Espīritu Santo lā' chuntza' tzo'kli:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātłajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza”

—huan pāxtūcāna'j a'nlhā a'cnīni'ni'can—. ³⁷ Palh David līchihuīna'lh i'xū'yātā'nat lā' māpācuhiūlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun que xla' līhua'ca' xaka'tla' nala —hualh Jesús.

Lā' chu catīhuāyā tachi'xcuui't līpāxūj takaxmatli.

*Jesús cālē'ksa'nīni'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley**Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47*

³⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuui't, ixcāhuani':

—Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tapūlatā'kchokocu'tun pūlhā'n ixtakēnu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacātā'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. ³⁹ Lā' na ixlītōkpānca'n israelitas xlaca'n taputza pūtahuī'lh a'ntū tahuī'lāna' calacan lā' talacasqui'n que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰ Lā' xlaca'n ta'a'kxokomaklhtī ixchicca'n lakapūtnu' lā' ā'calīstān lej xlīt takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'ncan lā' chuntza' talī'a'kxokonun. A'chulā' natapātīni'n que ā'makapitzīn.

*A'ntū māsťā'lh huan pobre lakapūt**Lc. 21.1-4*

⁴¹ Lā' Jesús tahuī'lh na ixlacapūn a'nlhā ixmojōcan tumīn a'ntū a'ksajcan Dios. Lā' ixcālaktzī'mā' huan tachi'xcuui't a'xni'ca' ixtamojō ixtumīnca'n. Lā' lhūhua' ricosnu' tamojōlh lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴² Lā' milh kalhatin lakapūt; lej pobre ixuanī't. Lā' xla'

cāmojōlh lakatu' ixtumīn de cobre; xmān macsti'na'j ixtapalh. ⁴³ Lā' Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntū mojōlh huā'mā' pobre lakapūt līhua'ca' ixtapalh na ixlacapūn Dios que a'ntū tamojōlh huan ā'makapitzīn. ⁴⁴ Xlaca'n tamojōlh xmān a'ntū ixcā'a'katāxtūni'nī'ttza' como xlaca'n lacricos. Lā' huan puscāt, xla' a'yuj sputni' ixlīhua't, pero māstā'kō'lh ixlīhuāk a'ntū ixpūlatahuī'lh.

13

Jesús hualh que nalactlahuacan xaka'tla' lītōkpān

Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de nac xaka'tla' lītōkpān, kalhatin de ī'sca'txtunu'nī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzi'. Lej tzēhuanī't huan chihuix a'ntū lītlahuacani't huā'mā' xaka'tla' lītōkpān. Lej xa'nca taxtucha'.

² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Calaktzī'ntit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū ixla' huan lītōkpān. Tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacā.

A'nchī naca'tzīcan que palaj na'a'kspūta huā'mā' quilhtamacuj

Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Lā' Jesús tahuī'lh na ixtūtā'n huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos lā' na ixlacapūn xaka'tla' lītōkpān. Lā' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés tzē'k takalhasqui'nīlh:

⁴ —Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj lhānīn napātē'ke huā' tamā'na. ¿Chichū na'iclīca'tzīyāuj palh palaj napātē'ke a'ntū hua'nti?

⁵ Lā' Jesús tzuculh cāhuani:

—Catamaktaka'lhtit para que nīn tintī' nacā'a'kxokoyāni' ⁶ como lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'ntī Dios lacsacui'līh”. Lā' chuntza' lhūhua' a'ntī nacā'a'kxokocan.

⁷ 'Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan a'nlhā pajtzu tlahuamā'ca guerra lā' nacātāmāca'tzīnīyāni' a'nchī lamā'cha' guerra makat. Tū' tijicua'nā'tit. Chuntza' ka'lhī que napātē'ke. Lā' tūna'j cati'a'kspūti. ⁸ Lakatin gobierno natā'kaquī' contra ā'kalhatin. Lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. Lā' lakachu natachiqui huan ti'ya't lā' na'a'nan tatzī'ncsta. Lā' ixlīhuāk huā'mā' xmān ixlītucuni' a'nchī napātīni'ncan.

⁹ 'Cuenta catlahua'tit como nacātamacamāstā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n lā' nacātākēsno'kāni' nac lītōkpānna'. Lā' por quimpālacata nacātālē'nāni' na ixlacapūnca'n huan gobernadores lā' na ixlacapūnca'n māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit por quimpālacata.

¹⁰ 'A'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj, tasqui'nī nacāmāsu'ni'can huan xatzey tachihuīn huan tachi'xcuui't chuxalhā nac quilhtamacuj. ¹¹ Lā' a'xni'ca' nacātachi'payāni' lā' nacātamacamāstā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n, tū' catilē'capintit pū'la a'nchī nalītamakāyayā'tit. Nahua'nā'tit a'ntū puhua'nā'tit a'xni'ca' nachā'n huanmā' hora. Tū' māni' hui'xina'n catichihuīna'ntit. Huan Espīritu Santo nacāmāchihuīnīyāni'.

¹² 'Lā' a'ntī quintakalhlaka'ī' nacāmamacamāstā'can con huan pūchihuīna'nī'n. Lā' māni' ixtā'tinca'n a'ntī natamacamāstā' para nacāmāknīcan. Lā' huan xanatātana' nata-macamāstā' ixcamana'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī' para nacāmāknīcan. Lā' huan camana' nata'a'kchā'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n a'ntīn takalhlaka'ī' lā' natāmāknīnīnī'n. ¹³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nacātaca'tzalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata. Lā' huan a'ntī natatāyani' hasta a'xni'ca' natanī, xlaca'n nacāmāpūtaxtūcan.

¹⁴ 'Nalaktzī'nā'tit huā' xako'hua'jua' a'ntū nalactlahuakō' lā' natāya a'nlhā tū' līmakuan chu a'nchī tzo'knulh huan profeta Daniel. Lā' quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā',

iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī lakapūtle'kepā'na'ntit que cuenta catlahua'tit. A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit huanmā', a'xni'ca' maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xla'ca'n a'ntīn tahuilāna' nac estado de Judea. ¹⁵ Lā' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' natayuja huan a'ntīn tahuilāna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catitatanūlh huan nac chic para natamāxtu catūhuā a'ntū i'xla'ca'n. ¹⁶ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tli na ixchicca'n para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁷ Xānti tala huan puscan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzi'quī'ni'ncus.

¹⁸ 'Casqui'ni'tit Dios que tū' tasqui'nī natzā'la'yā'tit a'xni'ca' lonknu'n. ¹⁹ Lā' lej napātīni'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' Dios mā'a'nanīlh huā'mā' quilhtamacuj, tū' maktin pātīni'ncanī't a'nchī napātīni'ncan huanmā' chi'chini'. Lā' tū'tza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'calīstān. ²⁰ Lā' palh Dios tū' ixmāti'na'jīlh huā'mā' tiempo, tū' ixtapūtaxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'jī como lej cālakahu'man xla'ca'n a'ntī cālacsacnī't.

²¹ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' līpātīn lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā calaktzī'ntit. A' hui' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh", tū' catikalhlaka'ī'tit. Lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā calaktzī'ntit. A'jnanu' yā", tū' catikalhlaka'ī'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kxokonu'nī'n lā' makapitzīn natahuan que māni' xla'ca'n Cristo lā' ā'makapitzīn natahuan que māni' xla'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun māni' xla'ca'n a'ntīn Dios cālacsacli. Tūlah catita'a'kxokolh a'ntī Dios cālacsacli pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn. ²³ Skalalh cala'tit. Iccāhuanini'tza' ixlīhuāk huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyāni'.

A'nchī namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n
Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan tamā'na chi'chini' a'xni'ca' napātīle'ketza' huā'mā' līpātīn, huan chi'chini' lā' huan mālhucuyu' tū' catitamāxkakēni'lh. ²⁵ Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' māni' huan a'kapūn natachiqui. ²⁶ Lā' tuncan nalaktzī'ncan huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī napūmin huan poklhnu'. Lej naka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuanī't naxkaka. ²⁷ Lā' tuncan nacāmacamin ixāngeles lā' natamākēstoka a'ntī cālacsaccanī't. Natamin a'ntī cālacsaccanī't xalanī'n cā'quilhtamacuj.

²⁸ 'Camaksca'ttit catūhuā de huan xaqui'hui' higo. A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzucumā' tapu'n xachi'tin, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu. ²⁹ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātīle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzūmā'tza' hua'chi kalhatin a'ntī ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn huan mākalhcha. ³⁰ Stū'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xla'ca'n a'ntīn tahuilāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' napātīle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³¹ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³² 'Nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huā'mā' chi'chini' o huā'mā' hora; nīn huan āngeles xalanī'n nac a'kapūn tū' taca'tzī. Lā' nīn ixO'kxa' Dios tū' ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī lhānīn mero napātīle'ke.

³³ 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tzīyā'tit lhānīn napātīle'ke huā'mā'. ³⁴ U'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī na'a'n latā'kchoko makat. Lā' cālīmāmacū'tā'quī' ixchic huan ixtasācua'nī'n lā' cāmaxquī' ixlītītōtca'n chā'tunu'. Lā' yāhua kalhatin maktaka'lhna' nac tanquilhni' lā' māpa'ksī que skalalh nala. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n skalalh cala'tit como tū' ca'tzīyā'tit lhānīn namin ixtēcu' chic. Tzēlasā' namin cā'smalanka'n, o a'xni'ca' chū'cus nata'sa huan gallo, o i'tāt tzī'sa, o tuncūni'n. ³⁶ U'tza' skalalh calila'tit para que tū' lhtatapā'na'ntit a'xni'ca' chu līmaktin namin. ³⁷ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n: Skalalh cala'tit. Lā' nā skalalh catalalh ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't —cāhuanilh Jesús.

14

*Talacchihuīna'lh a'nchī natalīchi'pa Jesús**Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53*

¹ I'sputacus lakatu' chi'chini' para huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley ixtaputzamā'na a'nchī natalī'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' natamāmaknīnī'n. ² Lā' talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuā lihuan lamā' cā'tani', huan tachi'xcuhuī't natatā'kaquī'.

*Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús**Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8*

³ Lā' Jesús ixuī' nac Betania na ixchic Simón. U'tza' huā'mā' Simón a'ntī ixmasni'mā' ixquini't lā' ixtzeyani'ttza'. Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' a'ntza', kalhatin puscāt laktapa-jtzūlh. Ixlē'mā' pātin frasco a'ntū ixlitzuma aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'csa ixuanī't. Lā' ū'tza' a'ntū huanican nardo. Huan puscāt pa'klhli huan frasco lā' mūmā'ca'lh Jesús huan aceite. ⁴ Lā' makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' talī'a'kchā'lh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' pāxcat līlah huā'mā' aceite? ⁵ Ixtapalh hua'chi ixtatlaj kalhatin chi'xcu' xatascujāt de lakatin cā'ta. Tzē i'stā'ca lā' huan tumīn tzē iccāmaxquī'ca huan pobresni'.

Lā' taquilhnīlh huan puscāt.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camaxtektit. ¿A'chī' mājicluī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ⁷ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na milaclhpu'nanca'n. Lā' a'xni'ca' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit a'ntūn tzey. Pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'. ⁸ Huan puscāt tlhualh a'ntūn tzē ixtlahua. Quimūmā'ca'lh aceite lā' chuntza' quincāxtlahualīlhtza' como naquimā'cnūcan. ⁹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nlhā namāca'tzīnī'nīncan huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntūn tlhualh huā'mā' puscāt. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n natalīpāstaca xla' —hualh Jesús.

*Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús**Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6*

¹⁰ Judas Iscariote kalhatin de huan ixlīkalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' para nacāhuani que iccāmacamaxquī'lh Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū cāhuanica, tapāxuhualh lā' tahananilh palh natamaxquī' tumīn. Lā' Judas ixputza a'nchī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

*Jesús cātā'huā'yalh i'sca'txtunu'nī'n**Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26*

¹² Milh huan xapū'lh chi'chini' de huan cā'tani' a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Huā'mā' chi'chini' a'xni'ca' maknīcan huan borrego a'ntū nahua'can para huā'mā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' i'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj para nahua'yāuj huan xalīhua't huan cā'tani'?

¹³ Lā' cāmacā'lh kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' lā' napāxtokā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lē'mā' ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit. ¹⁴ Lā' a'nlhā xla' natanū, nā natanū'yā'tit lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' huan chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huan: ¿Lhachū yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'nī'n huan xalīhua't cā'tani' de pascua?” ¹⁵ Lā' māni' xla' nacāmāsu'ni'yāni' lakatin cuarto ixlītanca'cstu' chic. Lā' ka'tla' huan cuarto lā' cāxni'j yātza'. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'tca'n.

¹⁶ Lā' ta'alh i'sca'txtunu'nī'n lā' tatanūlh nac cā'lacchicni'. Lā' pātle'kelh chu a'nchī Jesús iccāhuaninī't lā' tacāxtlahualh huan līhua't.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', Jesús cātā'chā'lh ī'sca'txtunu'nī'n a'ntza'.

¹⁸ Lā' lihuan ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n a'ntī quilātā'huā'yamā'nauj huā'tzā' naquimacamāstā'.

¹⁹ Lā' xlaca'n tatzuculh talakaputza lā' chā'tunu' de xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Chu quit?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Kalhatin de hui'xina'n de milīkalhacāujtu'ca'n māni' xla'. U'tza' a'ntīn quintā'pūhuā'yan huā' pulātu. ²¹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātle'keni' chu a'nchī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputza. Más tzey para xla' palh tū' ixlacatuncuīlh.

²² Lā' lihuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' mālacpitzilh lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

²³ Lā' tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' macastī'n cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' ixlīhuākca'n tapūko'tnūnkō'lh. ²⁴ Lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuacan huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtaxtū tachi'xcu'huī't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtu'nu'ni' ixtalacē'i'ca'n tachi'xcu'huī't. ²⁵ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'icua' ā'tāpātīn xaxcān uva xasāsti' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

Jesús huanilh Pedro que nakalhtatzē'ka

Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

²⁶ Lā' a'xni'ca' ixtatī'nī't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'a'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquimpātle'keni' como chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmakanī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzō'kni'. ²⁸ Lā' a'xni'ca' naquimālahuanīchokocan, xapū'la na'ica'n quit nac estado de Galilea. Lā' a'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlīhuākca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' ictimakxtekni'.

³⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Chuhua'j huā'mā' tzī'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlīmaktu' huan gallo, māni' hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

³¹ Lā' Pedro ā'chulā' stu'tu'lu' hualh:

—A'yuj naquintā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'.

Lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn chu a'cxtim tahualh.

Jesús tā'chihuīna'lh Dios nac huerta a'nlhā huanican Getsemaní

Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46

³² Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Getsemaní. Lā' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'ictā'chihuīna'n Dios.

³³ Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' Jacobo lā' Juan. Lā' tzuculh tamakchuyī lā' lej pāta'lal. ³⁴ Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzit. Catachokotit huā'tzā' lā' skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' squi'ni'lh Dios palh tzē ixpūtaxtulh de a'ntū napātle'keni' ³⁶ lā' hualh:

—QuinTāta', palh tzē na'icpūtaxtu de huā' a'ntū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

³⁷ Lā' taspit'chokolh a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalh-tatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā lhtatahui'la', Simón? ¿Chu tūlah tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? ³⁸ Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlayāni' a'xni'ca' nacātalīlaktzī'nāni'. Stu'ncua' mi'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhī tahuixcān.

³⁹ Lā' ixlīmaktu' a'lh lacachuna'j lā' chu a'cxtim squi'ni'lh Dios. ⁴⁰ Lā' taspit'chokopā a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalh-tatahui'lāna'. Tūlah tatāyani'lh ixtalh-tataca'n lā' tū' ixtaca'tzī a'nchī natakalti. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' ixlīmaktu'tun taspit'chokolh a'nlhā ixcāmāchokonī't, cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Tzeytza'. Chilhtza' huan hora a'ntū lhcācanī't. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chi'xcuhuīn. ⁴² Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴³ Lā' tuncan a'xni'ca' Jesús ixchihuīna'mā'cus, chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' scā'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' ixtalē'n ixmachītaca'n lā' qui'hui'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Lā' Judas ū'tza' a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' ixcāhuaninī'ttza' a'nchī natalīlakapasa tichū Jesús. Ixcāhuani'nī't:

—A'ntī na'iclacamu'su ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit lā' nalīpinā'tit lā' namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' chā'lh Judas, tuncan laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁴⁶ Lā' huan tachi'xcuhuī't talaktapajtzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

⁴⁷ Lā' ixyā kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta lā' mātākāhuī'lh ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xkō'lh. ⁴⁸ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī līta'ntit mimachītaca'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. ⁴⁹ A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac lītōkpān, ¿a'chī' tūlah quilāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuntza' naquimpātle'keni' para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

⁵⁰ Lā' ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n tatzā'lalh lā' chuntza' talī'a'kxtekma'lh Jesús.

Tzā'lalh kalhatin o'kxa'

⁵¹ Lā' kalhatin o'kxa' stālani'lh. Tū' ixlhakā'nī't ixlu'xu'; xmān ixlītamaksna'tnī't kalhtin sávana. Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't tachi'palh, ⁵² lhka'lo'ko tzā'lalh lā' maka'lh huan sávana.

Jesús na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n israelitas

Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

⁵³ Lā' xlaca'n a'ntūn tachi'palh Jesús, talē'lh a'nlhā ixuī' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' talaktakēstokli ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. ⁵⁴ Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh lā' chā'lh hasta ixtanquilhni' huan ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chic lā' cātā'tahuī'lh huan policíasna'. Lā' ixcātā'sko'huī' nac macscut con xlaca'n.

⁵⁵ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n a'ntī ixtalacāxtlahua, xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para natalīmāmāknīni'n. Lā' tū' ixtakaksa a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. ⁵⁶ Līlhūhua' talīchihuīna'lh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús, pero tū' chu a'cxtim tahualh. ⁵⁷ Lā' makapitzīn tatāyalh lā' ta'ksa'nīni'lh lā' tahualh a'ntūn tū' stu'ncua'. Chuntza' tahualh:

58 —Quina'n ickaxmatui a'nchī hualh: “Quit na'icmāspūtūkō' ixlīhuāk huā'mā' xaka'tla' lītōkpān a'ntū ixtatlaujca'n chi'xcuui'n. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'ictlahua ā'lakatin a'ntūn tū' ixtatlaujca'n chi'xcuui'n”.

59 Pero nīn xlaca'n tū' chu a'cxtim tahualh.

60 Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh na ixlac̄hpu'nanca'n lā' kalhasqui'nīlh Jesús: —Huā' tayāna' chi'xcuui'n talī'a'ksa'nīni'mā'ni'. Lā' ¿chu tū' nakalhtīni'na'?

61 Lā' Jesús ca'cs tāyalh lā' tuntū' kalhtīni'lh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī Dios lacsacnī't? ¿Chā hui'x ixO'kxa' Dios a'ntī quina'n ica'cnīni'ni'yāuj?

62 Lā' Jesús kalhtīlh:

—U'huē. Quit Cristo. Lā' hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' na'icminācha' nac a'kapūn ixlac̄hni' poklhnu'.

63 Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna', māni' xla' xtī'tli ixlu'xu' lā' chuntza' līmāsu'yulh que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' palh tū' tzey xla'.

64 Hui'xina'n kaxpā'tnī'ta'ntit a'nchī tā'talacastuccu'tulh Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' ixlīhuākca'n tamālac̄ē'nīlh para namaknīcan.

65 Lā' makapitzīn tatzuculh talakachojmanī. Lā' xlaca'n talacatlalpalh lā' tatuscli lā' tahuanilh:

—Caquilhchipi tichū tucsni'.

Lā' huan tropasna' a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na nā xlaca'n tatuscli.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

66 Lā' Pedro ixyā na ixtanquilhni' huan chic lā' milh kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixmaksquiti na ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. 67 Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro a'nlhā ī'sko'huī', huan tzu'ma'jāt lakalaktzī'lh lā' huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

68 Pero xla' kalhtatzē'kli lā' huanilh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'. Tū' icmāchekxī.

Lā' a'lh lacachuna'j. Lā' ta'salh huan gallo. 69 Lā' huan tzu'ma'jāt chu laktzī'mpā lā' tzuculh cāhuani huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha':

—U'tza' huā'mā' kalhatin de xlaca'n.

70 Lā' Pedro kalhtatzē'kpā. Lā' ixlīka'tlā'tus huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha' tahuanilh Pedro:

—Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaca'n como hui'x xala' nac estado de Galilea. Mintachi-huīn ixtā'chuntza' a'ntī xalanī'n nac Galilea.

71 Lā' Pedro tzuculh macapūlh cācan ixa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios naquimāpātīnī palh tū' stu'ncua' a'ntū icuanimā'ni'. Tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu' a'ntī līchihuīna'mpā'na'ntit.

72 Lā' huan gallo ta'sapā ixlīmaktu'. Lā' ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: “A'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlīmaktu' huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun”. Lā' a'xni'ca' Pedro pāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

15

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n tatakēstokli lā' talacchiuīna'lh. Lā' tapekechī'lh Jesús lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh huan Pilato a'ntī gobernador ixuanī't. ² Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chu hui'x ixReyca'n israelitas?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

³ Lā' xanapuxcu'nu' curasna' ixtalē'ksa'nīni'n de lhūhua' catūhuā. ⁴ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā:

—¿A'chī' tū' kalhtīni'na' nīn tuntū'? Kaxpa'tti ixlihuāk a'ntūn talē'ksa'nīni'ni'.

⁵ Pero Jesús tū'tza' kalhtīlh. Lā' ū'tza' līlē'cnīlh Pilato.

Tahualh que tasqui'nī nani Jesús

Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

⁶ Lā' ixa'nan lakatin talanān a'xni'ca' ixla cā'tani'. Pilato ixmakxteka kalhatin tachī'n. Lā' huan tachi'xcuui't ixtalacsaca huan tachī'n a'ntī namakxtekan. ⁷ Lā' ixtatanūmā'na nac pūlāchī'n makapitzīn a'ntī ixtatā'kaquī'nī't contra huan gobierno lā' ixtamaknīni'nī't a'xni'ca' tatā'kaquī'lh. Lā' kalhatin de huan tachī'nī'n ixuanican Barrabás. ⁸ Huan lhūhua' tachi'xcuui't talaktapajtzūlh Pilato lā' tatzuculh tasqui'ni' que catlahualh chu a'nchī lanān ixtlahua līhuan ixlamā' cā'tani'. ⁹ Lā' Pilato cākalhtīlh:

—¿Chā lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yāni' ixReyca'n israelitas?

¹⁰ Pilato māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh. ¹¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtacuccha'xni't huan tachi'xcuui't lā' ū'tza' talīsqi'nli Barrabás. ¹² Lā' Pilato cākalhtīpā lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahua con xla' a'ntī māpācuui'yā'tit ixReyca'n israelitas?

¹³ Lā' xlaca'n tata'salh lā' palha' tahuanih:

—¿Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴ Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuanī't?

Pero xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahuanih:

—¿Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵ Lā' como Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun huan lhūhua' tachi'xcuui't, cāmakxtekni'lh huan Barrabás. Lā' māpa'ksīni'lh que cakēsno'kca huan Jesús lā' macamāstā'lh para naxtokohua'ca'can.

¹⁶ Lā' tuncan ixtropasna' huan gobernador talē'lh Jesús na ixchakān pūchihuīn a'nlhā huanican pretorio. Lā' cāmākēstokca ā'makapitzīn tropasna'. ¹⁷ Lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' lā' tatlualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. ¹⁸ Lā' tatzuculh tahuani:

—Ca'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n israelitas.

¹⁹ Lā' talīmūnici qui'hui' lā' tachoimanīlh. Lā' tatatzokostani'lh hua'chilh ixta'a'cnīni'ni'mā'na. ²⁰ Lā' a'xni'ca' talīlitzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmumonko' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuanī't. Lā' talē'lh para naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

²¹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na, ixtētaxtumā' kalhatin chi'xcu' xala' nac Cirene a'ntī ixtacuīni' Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro lā' Rufo lā' ixmimā'cha' de nac rancho. Lā' huan tropasna' tasāmācu'quī'lh ixcruc Jesús.

²² Lā' ta'alh lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³ Lā' Jesús mālacnūni'ca vino para nahua'. Lā' ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu'ni' a'ntū huanican mirra. U'tza' ixlīmālhātīcu'tuncan. Lā' Jesús tū' makhhtīni'lh.

²⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xtokohua'ca'canī'ttza', huan tropasna' tamālacpitzilh ixlu'xu' Jesús lā' tapūmāxtulh ī'suerteca'n para nataca'tzī tuchū nacātachokoni' chā'tunu' de xluca'n.

²⁵ Lā' hua'chi makna'jās cuhuīni' ixuanī't a'xni'ca' xtokohua'ca'ca. ²⁶ Lā' ixtzo'kcanī't a'ntū ixpālacata līxtokohua'ca'ca lā' ixuan chuntza: IxReyca'n israelitas. ²⁷ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'nī'n; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ²⁸ Chuntza' tlōkentaxtūca a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan: "Xla' ixpūtle'kecanī't na ixlac'hpu'nanca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey".

²⁹ Lā' xluca'n a'ntī ixtatētaxtumā'na talakapalalh lā' taxakā'lilh ixa'kxākca'n lā' tahuanihlh:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' huan xaka'tla' lītōkpān lā' ixyāhuapala' ixlīlakatu'tun chī'chini'. ³⁰ Chuhua'j capūtaxtu mē'cstu lā' cayu'jti de huan nac cruz.

³¹ Lā' nā chuntza' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley ixtalīlītzi'n Jesús lā' ixtalāhuanimā'na:

—Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzīn pero tūla pūtaxtu ixa'cstu. ³² Cayujli chuhua'j de huan nac cruz huan Cristo a'ntī ixReyca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja de huan cruz lā' chuntza' nakalhlaka'ī'yāuj xla'.

Lā' xluca'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30

³³ Lā' a'xni'ca' tastu'nūtata' ixuanī't, cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'yatna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh lā' hualh:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿a'chī' qui'a'kxtekui'līnī'ta' quē'cstu?

³⁵ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzīn a'ntī ixtayāna'ncha'. Lā' xluca'n talāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit. Xla' māta'sīmā' huan a'cta'sana' Elías.

³⁶ Lā' tu'jnulh kalhatin lā' līmāchū'huī'lh vinagre nac lakatin catūhuā a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'lh kantīn qui'huī' lā' quilhyāhualh Jesús para nahua' lā' hualh:

—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāyujū de nac cruz.

³⁷ Lā' Jesús lej palha' ta'salh lā' tuncan nīlh. ³⁸ Lā' huā'mā' ka'tlā'tus huan lu'xu' nac xaka'tla' lītōkpān taxtī'tpitzilh desde ixquilhtūn xala' tālmā'n hasta na ixtampān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītōkpān. ³⁹ Lā' huan capitán romano ixyā na ixlacapūn Jesús. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh a'nchī Jesús ta'salh lā' nīlh, lā' huan capitán hualh:

—Stu'ncua' huā'mā' chī'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁴⁰ Nā huan puscan ixtalaktzī'mā'na de makat; na ixlac'hni'ca'n ixtayāna' María Magdalena lā' Salomé lā' María ixtzī'tca'n Jacobo huan xastancu lā' José. ⁴¹ Xluca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús a'xni'ca' ixuī' nac estado de Galilea lā' ixtamaktāya. Lā' nā ixtahuī'lāna' ā'makapitzīn lhūhua' puscan a'ntī ixcātā'minī't a'ntza' nac Jerusalén.

Mānūca nac lhu'cu' ixmacni' Jesús

Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42

⁴² Kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chī'chini' a'ntū ixpūcāxtlahuakō'can huan chī'chini' a'ntū pūjaxcan. Lā' ū'tza' ixlīlakalī ixuanī't. ⁴³ Lā' lakmīlh huan Pilato kalhatin chī'xcu' xala' huan nac cā'lacchicni' Arimatea. Huanmā' chī'xcu' ixtacuīni' José lā' ixka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios namāpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' xla' chā'tin de huan pūchihuīna'nī'n israelitas a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n. Lā' huā'mā' chī'xcu' lej ixa'cnīni'ni'can. Lā' xla' ixa'cstu tahuixcānīlh lā' squi'ni'lh Pilato camaxquī'lh ixmacni' Jesús.

⁴⁴ Lā' Pilato lē'cnīlh como puhualh que tūna'j ixnī. Lā' māta'sīlh huan capitán lā' kalhasqui'nīlh palh stu'ncua' ixnīnī'ttza' Jesús. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan capitán māca'tzīnīlh que ixnīnī'ttza', Pilato makxteklī José nalē'n huan macni'. ⁴⁶ Lā' José tamāhualh kalhtin stala'nka' lu'xu' xatzey. Lā' a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' huan ixmacni' Jesús, līpāsna'tli

huan lu'xu' lā' māpī'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac talhpān. Lā' līmālacchahuayāhualh lakatin ka'tla' chihuix. ⁴⁷ Lā' María Magdalena lā' María ixtzī't José talaktzī'lh a'nlhā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16

Mālakahuanīchokoca Jesús

Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10

¹ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, María Magdalena lā' María ixtzī't Jacobo lā' Salomé tatamāhualh pomada a'ntū lej xamu'csa para natalīmactlahua ixmacni' huan Jesús. ² Lā' cā'tzi'sāt huan domingo a'xni'ca' tā'cxtulhcus huan chi'chini', ta'a'lh nac taponkni' ³ lā' ixtalāhuani:

—¿Tichū naquincāmāpānūni'yāni' huan chihuix a'ntū līmālacchōcanī't huan lhu'cu'?

⁴ Lā' a'xni'ca' talaca'a'lh, talaktzī'lh que ixmāpānūcanī'ttza' huan chihuix como ka'tla' ixuanī't. ⁵ Lā' tatanūlh nac taponkni' lā' talaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixui' na ixa'cacāna'j huan lhu'cu' lā' smu'yonko ixlu'xu' lā' pūlh mā'n ixuanī't. Lā' xlaca'n lej tajicua'lh. ⁶ Lā' huan ángel cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret a'ntī xtoko-hua'ca'canī't. Xla' tū'tza' huī' huā'tzā'; xla' lakahuanchokolhtza'. Chā calaktzī'ntit a'nlhā ixmāpī'canī't. ⁷ Capintit lā' cacāhua'ni'tit Pedro lā' ā'makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit que xla' nacāpū'lani'yāni' para nac estado de Galilea. A'ntza' napāxtokā'tit chu a'nchī cāhuanini'.

⁸ Lā' huan puscan tataxtulh de nac lhu'cu' lā' tatzā'lal. Lej ixtaxpipitelha lā' ix-talē'cnītēlha. Lā' como lej ixtajicua'n, tuntū' ixtahuani nīn tintī'.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20.11-18

⁹ Huanmā' domingo lej tzi'sāt Jesús lakahuanchokolh. Lā' pū'la tasu'yuni'lh María Magdalena a'ntī ixmāxtuni'nī't lakatojon tlajana'nī'n. ¹⁰ Lā' María cālakhā'lh xlaca'n a'ntī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalakaputzahui'lāna' lā' ixtacalhuahui'lāna'. Lā' cāmāca'tzīnīlh a'ntū ixpātle'kenī't. ¹¹ Lā' a'yuj xlaca'n takaxmatli a'nchī ixlakahuanchokonī't Jesús, lā' a'nchī María Magdalena ixlaktzī'nī't, pero xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n

Lc. 24.13-35

¹² Lā' ā'calistān Jesús xtunc cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixta'a'mā'na lacachuna'j nac tej. ¹³ Lā' xlaca'n tataspi'tli lā' tamāca'tzīnīlh ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n, pero xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh.

Jesús cāmaxquī'lh ixlītō'tca'n ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23

¹⁴ Lā' ā'calistān huampala Jesús cātasu'yuni'lh huan kalhacāujtin sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. Lā' cālacaquilh nīlh porque tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. Tū' takalhlaka'ī'lh a'nchī tahualh xlaca'n a'ntī ixtalaktzī'nī't Jesús a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'. ¹⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' nacāmāsu'ni'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. ¹⁶ Chuxatī a'ntī nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' na'a'kpaxa, xla' namāpūtaxtūcan. Lā' chuxatī a'ntīn tū' nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn, xla' naka'lhīcus ixtalaclē'i'. ¹⁷ Lā' nalīlakapascan a'ntīn takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu huan tlajana'nī'n con quilīmāpa'ksīn. Tzē natachihuīna'n xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Lā' a'yuj catachi'palh huan lūhua' lā' a'yuj catalīko'tnūlh catūhuā a'ntū ka'lhī līlaknīn, tū' catitalaknīlh. Lā' xmān nataxa'ma huan ī'tza'ca'nī'n lā' xlaca'n natatzeyan.

*Jesús tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn**Lc. 24.50-53*

¹⁹ Lā' a'xni'ca' huan Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't ī'sca'txtunu'nī'n, xla' tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn. Lā' tahuilh na ixpāxtucāna'j Dios a'nlhā a'cnīni'ni'can.

²⁰ Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' lakachu ixta'a'cta'sana'n. Lā' huan Māpa'ksīni' ixcāmaktāya. Lā' chuntza' tzē ixtalītlahua lē'cnīn. Lā' ū'tza' ixlīca'tzīcan que stu'ncua' a'ntū ixtamāsu'yumā'na. Amén.

Huan Xatzey Tachihuïn a'ntün Tzo'kli San Lucas

A'chī' tzo'kca huā'mā' historia

¹ Lhūhua' a'nan a'ntī tatzo'kli a'ntū pātle'kelh na quilac'hpu'nanca'n. ² Lā' a'ntū quincātahanin ixpālacata Cristo lā' huan tū laktzī'nca desde xalītzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā a'ntīn talaktzī'lh xalītzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quimīnī'ni'lh ictzo'knun. Xa'nca ictlahualh cuenta desde makān para que xa'nca na'icca'tzī a'nchī na'ictzo'knuni'yāni' en orden ⁴ para que naca'tzīya' que stu'ncua' a'ntū māsu'nīcanī'ta', Teofilo.

Huan ángel māca'tzīnīni'lh que nalacatuncū Juan huan Mā'kpaxīni'

⁵ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuanī't nac Judea, ixuī' ka'lhatin sacerdote; ixtacuīni' Zacarías. Lā' xla' tā'tapa'ksī'lh sacerdotes a'ntī ixcāmāpācuhuīcan Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet lā' xla' ī'xū'yātā'nat Aarón. ⁶ Ixtu'ca'n lacuan na ixlacapūn Dios. Tū' tatlahualh a'ntün tū' tzey como tatlōkentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁷ Tū' ixtaka'lhī ixcamanca'n como Elisabet tūlah ka'lhīlh lā' nā lacpapatzīntza'tza' ixtahuanī't ixtu'ca'n.

⁸ Lā' milh huan chi'chini' a'xni'ca' Zacarías lā' ixtā'sacerdotes ixtatlahuamā'na ixlītlōtca'n na ixlacapūn Dios. ⁹ Lā' como chuntza' ixtahui'latca'n, por suerte lacsacca Zacarías para natanū nac lītōkpān para nalhcuyu huan pūm. ¹⁰ Līhuan ī'lhucuyucan huan pūm, ixlīhuākca'n a'ntī ixtatakēxtimīnī't tatachokolh nac tanquilhni' lā' ixta'orarlīmā'na. ¹¹ Lā' tuncan tasu'yu'ni'lh Zacarías kalhatin ixángel Dios. Ixyā ixpekcāna'j huan altar a'nlhā ī'lhucuyucan pūm.

¹² Lā' a'xni'ca' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh lā' lej jicua'lh. ¹³ Lā' huan ángel huanilh: —Zacarías, tū' cajicua' porque Dios kaxmatli a'ntū kalhasqui'nīnī'ta'. Lā' mimpuscāt Elisabet naka'lhī ixcaman lā' namāpācuhuī'ya' Juan. ¹⁴ Lej nalīpāxuhua'ya' lā' lhūhua' tachi'xcuui't natalīpāxuhua' ixpālacata huan ska'ta' ¹⁵ como lej natasqui'nī na ixlacapūn Dios. Lā' tū' maktin nako'ta nīn cu'chu' nīn ā'catūhuā hua'chi' cerveza lā' pulque a'ntū līka'chīcan. Lā' nalītatsuma' ixa'clhcunuc huan Espīritu Santo desde a'xni'ca' tūna'j tahuī'la. ¹⁶ Lā' nacāxtāpalīni' ixtapāstacnaca'n lhūhua' israelitas para natatzucupala nata'a'kahuāna'ni' ixMāpa'ksīni'ca'n Dios. ¹⁷ Lā' huā'mā' chi'xcu' napū'lani' huan Māpa'ksīni'. Lā' naka'lhī ixespīritu lā' ixlīmāpa'ksīn hua'chi' ixla' Elías. Lā' nacāmāspi'tni' ixa'clhcunucca'n huan tachi'xcuui't para natapāxquī' ixcamana'ca'n. Lā' xla' nacāmāputzī xatzey tapāstacna' a'ntī tū' ta'a'kahuāna'n. Chuntza' cāxni'j natatahui'la tachi'xcuui't a'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni'.

¹⁸ Lā' Zacarías kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū na'iclicā'tzī palh stu'ncua' huā'mā'? Quit papatzīntza' lā' nā quimpuscāt to'kotzīntza'.

¹⁹ Lā' huan ángel kalhtīni'lh:

—Quit Gabriel lā' icyā na ixlacapūn Dios. Lā' quimacamilh para na'ictā'chihuīna'nāni' lā' para na'icmaxquī'yāni' huā'mā' xatzey tachihuīn. ²⁰ Lā' chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Lā' tūlah caticihuī'na' hasta que natahui'la huan ska'ta' como tū' ka'lhīlaka'i' quintachihuīn a'ntū natlōkentaxtū a'xni'ca' nachā'n huan mālhcuyu'.

²¹ A'xni'ca' takoxīlh Zacarías, huan a'ntī ixtaka'lhīmā'na na ixtanquilhni' lītōkpān talē'cnīlh como tū' taxtulh. ²² Lā' a'xni'ca' taxtulh, huan Zacarías tūla ixcātā'chihuīna'n. Lā' chuntza' tamāchekxīlh que ixlakachuyani't na ixchakān lītō'kpān. Xmān ixcāmacahuani' como tūlah cātā'chihuīna'lh.

²³ Lā' a'xni'ca' sputkō'lh ixlītlōt nac lītōkpān, Zacarías taspī'tli na ixchic. ²⁴ Lā' ā'calīstān ka'lhīni'lh huan ixpuscāt Elisabet. Lā' tū' taxtulh de huan chic hasta ixlīlakaquitzis

mālhcu'yu'. Lā' puhualh: ²⁵ “Huan Māpa'ksīni' quintlahuanī't chuntza' para que tū'tza' naquintalakmaka'n”.

Huan ángel māca'tzīnīni'lh a'nchī nalacatuncū Jesús

²⁶ Lā' ixka'lhītza' lakachāxan mālhcu'yu' a'xni'ca' Zacarías ixlakachuyanīt, lā' Dios macamilh huan ángel Gabriel nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret ²⁷ para nalakmin kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixuanican María. Xla' ixlacāxlanī'ttza' para natā'tapūchahua kalhatin chi'xcu' a'ntī ī'xū'yātā'nat David lā' a'ntī ixuanican José.

²⁸ Lā' huan ángel tanūlh a'nlhā ixuī' María lā' huanilh:

—¡Icmālakacuhuīni'yāni' hui'x a'ntī lej sicua'lanālīcanī'ta! Huan Māpa'ksīni' mak-taka'lhāni'; Dios lej sicua'lanālīni'ta'ni' que ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn puscan.

²⁹ Lā' a'xni'ca' María laktzī'lh huan ángel, lej līlē'cnīlh huā'mā' tachihuīn. ³⁰ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—María, tū' cajicua' porque Dios lej pāxquī'yāni'. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' lā' naka'lhī'ya' kalhatin ska'ta' xachi'xcu'. Lā' namāpācuhuīya' Jesús. ³² Lej tasqui'nī lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios a'ntī más xaka'tla'. Lā' huan Māpa'ksīni' Dios nahui'lī ixlīrey hua'chi ixpap David ³³ para que pō'ktu nacāmāpa'ksī ixlīhuāk israelitas. Lā' ixlīmāpa'ksīn tū' maktin catisputli.

³⁴ Lā' tuncan María kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū nalīla huā'mā'? Quit tūna'j ictapūchahua.

³⁵ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—Huan Espíritu Santo namin lā' nalakmināni' lā' ixlīmāpa'ksīn Dios Xaka'tla' nalīmacxti'li'yāni' hua'chi poklhnu'. U'tza' nalīla para que huan ska'ta' a'ntī natahui'la nala xmān ixla' Dios lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios. ³⁶ Lā' nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī ixcaman xachi'xcu' a'yuj to'kotzīntza' lā' a'yuj huancan que tū'tza' catika'lhīlh ixcaman. Ka'lhītza' lakachāxan mālhcu'yu' desde a'xni'ca ka'lhīni'lh ³⁷ porque Dios tzē natlahua ixlīhuāk catūhuā.

³⁸ Lā' a'xni'ca' María kalhtīlh lā' huanilh:

—Quit ixla' Dios para natlōkentaxtū ixtapuhuān. Calalh chu a'nchī quihua'ni'nī'ta'.

Lā' huan ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Lā' milh lakatin chí'chini' a'xni'ca' María taxtulh lā' a'lh lacapalh nac huan xcānsipej xala' lakakēstīni' Judea. ⁴⁰ Lā' tanūlh na ixchic Zacarías lā' mālakakōtanu'lh Elisabet. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' Elisabet kaxmatni'lh ixtachihuīn María, huan ska'ta' taxakā'līlh na ixpān lā' Elisabet lītatzumalh huan Espíritu Santo ixa'clhcunuc. ⁴² Lā' a'xni'ca' Elisabet chí-huīna'lh lej palha' lā' hualh:

—Dios más sicua'lanālīni'ta'ni' hui'x que ixlīhuākca'n puscan lā' nā sicua'lanālīni't mincaman. ⁴³ Lā' ¿tichūn quit para que naquilakmin ixtzī't quiMāpa'ksīni'? Quit nīn tuntū'. ⁴⁴ Lā' xmān ickaxmatli mintachihuīn lā' quiska'ta' līpāxuhualh lā' taxakā'līlh na quimpān. ⁴⁵ Hui'x līpāxuhua'ya' como kalhlaka'ī'nī'ta' lā' natlōkentaxtū a'ntū huanini'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Lā' tuncan María hualh:

Quilīca'tzīn mācā'tanīmā' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Lā' quilīca'tzīn līpāxuhua ixpālacata quiMāpūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuanī't quit a'ntī ixtasācua' lej xapobre.

Lā' chuhua'j lā' nā pō'ktu tachi'xcuhuī't natahuan que iclīpāxuhua quit.

⁴⁹ Dios a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn quintlahuanī'nī't laka'tla'n catūhuā.

Lā' xla' lej santo.

⁵⁰ Pō'ktu nacālakalhu'man a'ntīn ta'a'cnīni'ni'.

⁵¹ Ixlīmāpa'ksīn lītlahuanī't lhūhua' catūhuā.

Lītlahualh a'ntī lej ka'tla'jca'tzī.

52 Cāmāpānūni'lh ixlīmāpa'ksīnca'n huan a'ntī lej ka'tla' ixtahuanī't lā' a'ntīn tapuhuan que xlaça'n más natatasqui'nī.

53 A'ntī xatzi'ncsni'nī'n cālīmāka'sīlh xatzey līhua't lā' cāmacā'nī't huan ricosnu' con nīn tuntū'.

54 Cāmaktāyanī't huan ixraza Israel a'ntī tatlōkentaxtū ixtapuhuān Dios lā' tū' maktin makxteknī't ixlīlakalhu'man.

55 U'tza' tlahualh a'cxtim hua'chi cāhuaninī't quimpapca'n a'ntī Abraham lā' nā ixnatā'natna' que pō'ktu nacāmaktāya.

56 Lā' María tachokolh na ixchic Elisabet lakatu'tun mālhcuyu' lā' ā'calistān taspi'tli na ixchic.

A'nchī lacatuncuīlh Juan huan Ma'kpaxīni'

57 Lā' a'xni'ca' chā'ni'lh ixmālhcuyu' huan ska'ta', tahuī'lalx ixcaman Elisabet. Xachi'xcu' ixuanī't. 58 Lā' ixamigos lā' ixtalakapasnī'n tamīlh para natatā'līpāxuhua a'xni'ca' taca'tzīlh que Dios lītlahuanī't xalītzey Elisabet. 59 Ixlīlakatzeyan chi'chini' ta'alh tatlaha ixtalanānca'n para nacircuncidarlīcan huan ska'ta' lā' ixuī'līni'cu'tuncan ixtacuīni' Zacarías hua'chi ixtāta'. 60 Lā' ixtzī't cāhuanīlh:

—Tū'. Ixtacuīni' Juan nahuan.

61 Lā' kalhasquinīca:

—Lā' ¿a'chī'? Tintī' a'nan de mintalakapasni' a'ntī huanican Juan.

62 Chu tuncan tamacahuani'lh ixtāta' huan ska'ta' para nataca'tzī tūyā tacuīni' nahuī'līni'cu'tun. 63 Xatāta' squi'nli kalhtin ca'psnat para natzo'kui'lī lā' tzo'kli: “Ixtacuīni' Juan”. Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh. 64 Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus Zacarías tzucupā chihuīna'n lā' mēcā'tanīlh Dios. 65 U'tza' talīlē'cnīlh huan ixamigos lā' tahuankō'lh huā'mā' lakachu nac huan lakakēstīn xala' nac Judea. 66 Ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli lej tapāstacna'lh lā' talākalkhasqui'nīlh:

—Lā' huā'mā' ska'ta' ¿tuchūyā chi'xcu' nala?

Chuntza' tahualh como ixtasu'yu que ixsicua'lanālīnī't huan Māpa'ksīni'.

Zacarías mēcā'tanīlh Dios

67 Huan Espīritu Santo lītatzumalh ixa'clhcunuc huan Zacarías lā' chihuīna'lh hua'chi Dios māsu'ni'lh lā' hualh:

68 Camēcā'tanīca huan Māpa'ksīni' a'ntī ixDiosca'n israelitas porque quincālakalhu'mani' quina'n a'ntī ixraza lā' quincāmāpūtaxtūni'.

69 Quincāmaxquī'nī'ta'ni' kalhatin Māpūtaxtūnu'; lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' xala' ixlaclhni' ixnatā'natna' David a'ntī tlōkentaxtūlh ixtapuhuān Dios.

70 Chu a'nchī hualh por huan profetasna' xalanī'n makān, chuntza' līhui'līlh Dios.

71 Hualh que ixquincāmāpūtaxtūni' de ixlīmāpa'ksīn quīntā'ca'tzaca'n lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' quincātalaktzī'ncu'tunāni'.

72 Lā' huampā que ixquincālakalhu'mani' quimpapca'n lā' tū' ixtipātza'nkāl h a'nchī līlacāxtlahualh con xlaça'n.

73 U'tza' huan compromiso a'ntū Dios ixlītlahuanī't quimpapca'n Abraham, 74 que ixquincāmāpānūni'n quīntā'ca'tzaca'n para que ixtlahuáj ixtapuhuān Dios lā' tū' ixjīcua'uj.

75 Lā' chuntza' nalayāj lacuan pō'ktu nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'chilh tū' ixtlahuáj a'ntūn tū' tzey.

76 Lā' hui'x, quiska'ta', namāpācuhuīca'na' ixa'cta'sana' Dios más Xaka'tla' porque napū'lani'yāni' huan Māpa'ksīni' lā' namālakstu'nca' a'nlhā na'a'n.

77 Lā' nacāmāsu'ni'ya' tachi'xcuhuī't para que chuntza' nataca'tzī que namin huan Māpūtaxtūnu' lā' nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n.

78 Dios quīncāpāxquī'yāni' lā' quīncālakalhu'manāni'.

U'tza' quīncālīmacamini'yāni' kalhatin para naquīncāmāpūtaxtūyāni'.

Xla' namāxkakē quintejca'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chi a'ntin tahuilāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' tanīmā'na.

Lā' naquincāmāsu'ni'yāni' a'nchī chu lakatin quintapuhuānca'n con Dios a'xni'ca' natlā'huanāuj na ixtej.

⁸⁰ Lā' huan ska'ta' Juan īstacmā' lā' xa'nca ixcāmāchekxī ixlīhuāk catūhuā a'ntū ixla' Dios. Lā' a'xni'ca' ka'tla'tza', ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't hasta que milh huan ixlacchi'chini' para nalīlakapascan israelitas.

2

A'nchī lacatuncuīlh Jesús

Mt. 1.18-25

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtahui'la Jesús, huan emperador Augusto māpa'ksīlh lakatin censo chuxalhā nac cā'quilhtamacuj. ² A'xni'ca' Cirenio ixuī' ixlīgobnador nac Siria a'xni'ca' pū'la tlhualh huan censo. ³ Ixtasqui'nī chā'tunu' cata'a'lh na ixā'lacchicni'ca'n a'nlhā ixtatahui'lanī't ixpapca'n para nacātzo'kni'can ixtacuīni'ca'n. ⁴ U'tza' lītaxtulh José de nac huan cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado de Galilea lā' a'lh nac lakatin cā'lacchicni' Belén xala' nac estado de Judea. A'ntza' xatahui'lanī' David lā' como José ixtā'nat ixuanī't David, a'ntza' ixmāstā'lh ixtacuīni'. ⁵ Lā' a'lh nac Belén para natzo'kcan ixtacuīni'. Tā'a'lh María a'ntī ixtalacāxlanī'ttza' que natā'tapūchahua xla' lā' xla' ixka'lhīni'ntza'. ⁶ Lā' pātle'kelh que a'xni'ca' ixuī' nac Belén, chā'ni'lh ixmālhcu' huan ska'ta'. ⁷ Tahuilalh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti' María lā' xachi'xcu'. Līmaksna'tli ixtanchut lā' mēpī'lh a'nlhā mojōcan ixlīhua't cahuāyuj como tū' takaksli a'nlhā natamaklhtata nac mesón.

Huan ángeles lā' huan pastornu'

⁸ Ixa'nan pastornu' pajtzu nac Belén. Tintascac ixtalalaklhtatamā'na nac potrero ixborregoca'n. ⁹ Chu līmaktin tasu'yulh kalhatin ixángel Dios lā' cālīxti'li'lh ī'xkakana' Māpa'ksīni'. Lā' lej tajicua'lh. ¹⁰ Lā' huan ángel cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit porque iccālīmini'yāni' razón xatzey lā' ū'tza' natalīka'lhī tapāxuhuān ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahuil'la'cha' kalhatin ska'ta' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixtahui'lanī't David. Xla' nala miMāpūtaxtūnu'ca'n lā' māni' ū'tza' Cristo huan Māpa'ksīni'. ¹² Lā' nakaksā'tit huan ska'ta' talīmaksna'tni' ixtanchut lā' mēpī'canī't a'nlhā mojōcan ixlīhua't cahuāyuj. U'tza' nalīlakapasā'tit que ū'tza' xla'.

¹³ Lā' chu līmaktin tatasu'yupā lhūhua' ángeles xala' nac a'kapūn a'ntī ixtamācā'tanīmā'na Dios. Lā' tahualh:

¹⁴ —jCamācā'tanīca Dios nac a'kapūn lā' tzē'k catatahui'lalh nac cā'ti'ya'tna' ixlīhuākca'n a'ntī Dios cālakalhu'malh!

¹⁵ Lā' tuncan a'xni'ca' huan ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, huan pastornu' tatzuculh talāhuani:

—Cāhuitit chuhua'j nac Belén lā' nalaktzī'nāuj a'ntūn pātle'kenī't lā' a'ntū huan Māpa'ksīni' quincāmāca'tzīnī'ni'ta'ni'.

¹⁶ Lā' ta'a'lh lacapalh lā' cākaksca María lā' José lā' huan ska'ta' a'nlhā ixmāpī'canī't lā' a'nlhā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh, tahualh a'ntū ixtahuanī't ángeles ixpālacata huan ska'ta'. ¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntin takaxmatli talīlē'cnīlh ixtachihuīnca'n huan pastornu'. ¹⁹ Lā' María lej ixpāstacmā' ixlīhuāk a'ntū ixpātle'kenī't lā' a'ntū ixuanī'canī't lā' ixpuhan.

²⁰ Lā' huan pastornu' tataspi'tli lā' ixta'a'cnīni'ni'mā'na Dios lā' ixtamācā'tanīmā'na como chu a'nchī cāhuanica, chu a'cxim pātle'kelh.

Huan ska'ta' Jesús māsu'yuca nac xaka'tla' lītōkpān

²¹ Lā' ixlīlakatzeyan chī'chini' tlahuaca huan talanān de circuncisión para huan ska'ta' lā' hui'līni'ca ixtacuīni' Jesús. U'tza' huā'mā' tacuīni' a'ntū huan ángel huanilh María a'xni'ca' tūna'j ixka'lhīni'n.

²² Lā' ixlītu'pu'xam chi'chini' tatlōkentaxtūlh ixtalanānca'n huan puscan a'nchī Moisés ixmāsu'yunī't para naxapa ixlīko'hua'jua' huan puscāt. Lā' talē'lh huan ska'ta' nac Jerusalén para namāsu'ni'can huan Māpa'ksīni' Dios. ²³ Chuntza' tatlhualh como tatzo'kni' na ixley Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xachi'xcu' a'ntī līmaksāsti', ū'tza' nala ixla' Māpa'ksīni' Dios.

²⁴ Chuntza' María lā' José ta'a'lh para natamālacnū chu a'nchī huan na ixley Dios. Huan palh tasqui'nī namālacnūni'can xachi'xcu' lā' xapuscāt tórtola o tantu' tantzasnān.

²⁵ Lā' ixuī' nac Jerusalén huā'mā'na chi'chini' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Simeón. Lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't lā' ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixka'lhīmā' ixMāpūtaxtūnu'ca'n israelitas. Lā' huan Espíritu Santo ixtā'huī'. ²⁶ Lā' ixmāsu'ni'nī'ttza' que tū' ixnīlh palh tū' pū'la nalaktzī'n huan Cristo a'ntī huan Māpa'ksīni' Dios namacamīn. ²⁷ Huā'mā' chi'xcu' a'lh nac lītōkpān por huan Espíritu Santo. Lā' līmīnca huan ska'ta' Jesús nac lītōkpān para natlōkentaxtū ixtalanānca'n lā' a'ntū māpa'ksīlh huan ley a'ntū tzo'kli Moisés. ²⁸ Lā' huan Simeón cha'xli huan ska'ta' lā' a'cnīni'ni'lh Dios lā' hualh:

²⁹ QuiMāpa'ksīni', chuhua'j līpāxūj na'icnī como tlōkentaxtū'nī'ta' a'ntū quihua'ni'nī'ta' quit a'ntī mintasācua'.

³⁰ Iclaktzī'nī'ttza' con quilakastapun huā' Māpūtaxtūnu' ³¹ a'ntī hui'x māsā'nī'ta' para ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't.

³² U'tza' nacāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas para que xa'nca natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj hua'chi huan pūmaksko nacāmāsu'yu a'ntī talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'.

Lā' por ixpālacata nacā'a'cnīni'ni'can huan israelitas a'ntī mintachi'xcu'huī't.

³³ Lā' José lā' ixtzī't Jesús talīlē'cnīlh a'ntū hualh huan Simeón ixpālacata huan ska'ta'.

³⁴ Lā' Simeón squi'nli que Dios casicua'lanālīh lā' huanilh María a'ntī ixtzī't Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacnī't huā'mā' ska'ta'. Lā' a'xni'ca' chi'xcu'tza' nala, lhūhua' israelitas natakahlaka'ī' lā' xla' nacāmaktāya. Lā' a'ntī tū' natakahlaka'ī', xlaca'n natatā'lāsta'la. Xla' namāsu'yu ixtapuhuan Dios lā' tachi'xcu'huī't natalakmaka'n. ³⁵ Lā' chuntza' naca'tzīcan a'nchī pāstacna'nāuj chā'tunu' de quina'n na qui'a'clhcunucca'n. Lā' hui'x lej nalakaputza'ya' hua'chi palh nalakpusa katin espada na mi'a'clhcunuc —hualh Simeón.

³⁶ Lā' nā ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntī ixa'cta'sana' Dios lā' ixtacuīni' Ana. Xla' ixcaman Fanuel xala' ixraza Aser. Lejza' to'kotzīntza' ixuanī't. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'xni'ca' tapūchōlh lā' tā'tahui'lal ixchi'xcu' lakatojon cā'ta. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta lakapūt. Tū' ixtaxtu de nac xaka'tla' lītōkpān pero pō'ktu ixmācā'tanīmā' Māpa'ksīni' Dios. A'katunu' tū' ixuā'yan como ixtlahuacu'tun oración.

³⁸ A'xni'ca' José lā' María tatanūlh nac xaka'tla' lītōkpān, huā'mā' ka'tlā'tus Ana cālaktapajtzūlh. Lā' a'xni'ca' maxquī'kō'lh pāxcatca'tzī Dios, tzuculh lichihuīna'n huan ska'ta' Jesús. Cālītā'chihuīna'lh ixlīhuākca'n a'ntī xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtaka'lhīmā'na ixmāpūtaxtūnu'ca'n.

Taspi'tchokoca nac Nazaret

³⁹ Lā' a'xni'ca' José lā' María tatlōkentaxtūlh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksīlh Moisés a'ntū tzo'kli na ixley Dios, talē'mpā huan ska'ta' nac Galilea nac Nazaret ixā'lacchicni'ca'n. ⁴⁰ Lā' huan ska'ta' ī'stacamā' lā' lejixtli'huī'quimā' lā' lej skalalh ixlātēlha lā' Dios ā'chulā' ixsicua'lanālī.

Huan ka'hua'chu Jesús nac xaka'tla' lītōkpān

⁴¹ Cā'ta cā'ta José lā' María ixta'a'n nac Jerusalén para ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁴² Lā' a'xni'ca' Jesús ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta, ixlīhuākca'n ta'a'lh nac Jerusalén para huan cā'tani' lā' chuntza' hua'chi ixtalīzmanīnī'ttza'. ⁴³ Lā' a'xni'ca' ixlē'kspu'tnī'ttza' cā'tani' lā' ixtaquī'taspi'tmā'natza', huan ka'hua'chu Jesús tachokolh nac Jerusalén. Lā' ixtzī't lā' José tū' cuenta tatlhualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan que Jesús ixtatā'mimā'natza' ā'makapitzīn lā' chuntza' ta'a'lh nac tej lakatin chi'chini'. Lā' a'xni'ca'

ixtaputzamā'natza' ixlaclhni' ixtalakapasnī'n lā' ixamigos, ⁴⁵ tū' takaksli. Lā' tuncan tataspi'tli nac Jerusalén para nataputzayācha'.

⁴⁶ Lā' ixlīlakatu'tun chí'chini' takaksli Jesús nac xaka'tla' lītokpān. Ixcālaclhpu'nahuī' huan mākalhtō'kē'ni'ni'n huan ley lā' ixcākaxmatmā' lā' ixcākalhasqui'nīmā'. ⁴⁷ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī takaxmatli talilē'cnīlh ixtapāstacna' lā' a'nchī ixcākalhtī.

⁴⁸ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María lā' José, talē'cnīlh lā' ixtzī't huanilh:

—Qui'o'kxa', ¿a'chī' quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit lā' mintāta' lej iclīpuhuanī'ta'uj iccāputzayān.

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' quilāputzayāuj? ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit maclacasqui'n na'ictachoko na ixchic quinTāta' Dios?

⁵⁰ Lā' xlaca'n tū' tamāchekxīni'lh ixtachihuīn.

⁵¹ Lā' tuncan cātā'taspi'tli nac Nazaret lā' cā'a'kahuāna'ni'lh. Lā' ixtzī't lej lhūhua' ixpāstaca ixlīhuāk huā'mā' lā' māquī'kō'lh na ixcu'xan. ⁵² Lā' Jesús ī'stacamā' lā' ā'chulā' ixka'lhīma' tapāstacna'. Lā' nā tzey ixuanī't na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

3

Juan huan Mā'kpaxīni', xla' a'cta'sana' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't
Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28

¹ Ixlīlakacāujquitzis cā'ta ixlīgobernador Tiberio a'xni'ca' Poncio Pilato gobernador ixuanī't de nac Judea. Lā' Herodes gobernador ixuanī't de nac Galilea, lā' ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't de nac Iturea lā' de nac Traconite, lā' Lisanas gobernador ixuanī't de nac Abilina. ² Lā' Anás lā' Caifás xamāpa'ksīni'nī'n curasna' ixtahuanī't. A'xni'ca' ixlīhuākca'n ixtamāpa'ksīni'mā'na, a'xni'ca' Dios tā'chihuīnalh Juan ixcaman Zacarías a'ntī ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ³ Lā' Juan a'lh lakachu pajtzu huan pūxka Jordán. Lā' cāhuanilh tachi'xcuui't que ixta'a'kpaxli lā' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n para nacāmāspūtūnu'ni'can ixtalaclē'i'ca'n. ⁴ Huā'mā' pātle'kelh a'nchī ixtzo'knunī't huā' ixa'cta'sana' Dios a'ntī ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stu'nc camālakstu'nctit huan tej. ⁵ Ixlīhuāk huan cā'pūtatonkopūn natatzumana'n lā' huan kēstīni' lā' ixpōkalhni' kēstīni' pūsca'nan natalakō'. Lā' huan lhka'hui'li' tej slitua' nala. Lā' a'nlhā tū' kalhspit, kalhspit nala. ⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't natalaktzī'n que Dios macamilh Māpūtaxtūnu'”.

⁷ Lā' a'xni'ca' lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh para que Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnlh lā' cāhuanilh:

—¿Hui'xina'n tlaha'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n! ¿Tichū cāhuanini' que natzā'la'ni'yā'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'? ⁸ Catlahua'tit a'ntū tzey para que natasu'yu palh stu'ncua' xtāpalīni'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjicuanī'yāuj ixtā'kcha Dios”. Tū' chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chihuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chilh xacacani'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'hui'. Lā' chuxatūyā qui'hui' a'ntūn tū' māsā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan.

¹⁰ Lā' huan tachi'xcuui't takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Lā' Juan cākalhtīlh:

—A'ntī ka'lhī kalhtu' ixcamisa camaxquī'lh kalhtin a'ntīn tū' ka'lhī. Lā' a'ntī ka'lhī ixlīhua't catā'hua'lh a'ntīn tū' ka'lhī.

¹² Lā' nā tamīlh mātā'jīni'nī'n de impuestos para nata'a'kpaxa lā' takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū xa'ictlahuáuj quina'n?

¹³ Lā' Juan cākalhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān a'ntū ixtapalh huan impuesto.

¹⁴ Lā' huan tropasna' nā takalhasqui'nīlh:

—Lā' quina'n ¿tuchū maclasqui'n na'ictlahuayāuj?

Lā' cākalhtīlh:

—Tū' tilē'ksa'nīni'nā'tit a'ntūn tū' stu'ncua' nīn tū' titucsnu'nā'tit para naka'lhā'na'nā'tit. Lā' calīpāxuhua'tit mintatlajca'n.

¹⁵ Lā' huan tachi'xcuhuī't lej ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan, como ixtapuhuamā'na que chō'la Juan, ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios lacsacnit. ¹⁶ Lā' Juan cāhuanikō'lh:

—Ixlistu'ncua' quit iccālīmā'kpaxīyāni' con xcān. Huan a'ntī namin, xla' makapitzīn de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyāni' Espíritu Santo lā' ā'makapitzīn huampala con macscut. Xla' ā'līhua'ca' māpa'ksīni'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi lihua'ca' tasqui'nī que quit. ¹⁷ Xla' hua'chi a'ntī ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan para nalacsu'nu huan trigo a'ntū lītlahuacan harina. Nasaca huan trigo lā' namāquī' para nahua' lā' huan paja nalhcuyu nac macscut a'nlhā tūla catimāmīxīca.

¹⁸ Chuntza' cāhuanīlh Juan xatzey tachihuīn lā' nā cāchihuīna'maxquī'lh tachi'xcuhuī't.

¹⁹ Lā' nā lacaquilhnīlh huan gobernador Herodes ixpālacata Herodías a'ntī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't como Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Lā' nā lacaquilhnīlh porque tlhualh lhūhua' ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Lā' Herodes a'kchā'lh lā' ā'chulā' tlhualh lā' Juan mānūca nac pūlāchī'n.

Juan mā'kpaxīlh Jesús

Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11

²¹ Lā' a'xni'ca' Juan ixmā'kpaxīni'n, nā Jesús milh para na'a'kpaxa. Lā' lihuan ixorarlīmā', huan a'kapūn talaquī'lh ²² lā' mincha' huan Espíritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixlakstu'nc Jesús lā' kaxmatca lakatin tachihuīn a'ntū hualh:

—Hui'x qui'O'kxa'. Lej icpāxquī'yāni' lā' lej quimaxquī'ya' tapāxuhuān.

Ixlakmakānna' Jesucristo

Mt. 1.1-17

²³ Lā' a'xni'ca' Jesús tzuculh tlhua ixlīlōt, ixka'lhī hua'chi pu'xamacāuj cā'ta. Huā'huī' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuancan que Jesús ixo'kxa' José. Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Elí ²⁴ a'ntī ixo'kxa' Matat a'ntī ixo'kxa' Leví. Lā' Leví ixo'kxa' ixuanī't Melqui a'ntī ixo'kxa' Jana a'ntī ixo'kxa' José. ²⁵ Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Matatías a'ntī ixo'kxa' Amós a'ntī ixo'kxa' Nahum a'ntī ixo'kxa' Esli a'ntī ixo'kxa' Nagai. ²⁶ Lā' Nagai ixo'kxa' ixuanī't Maat a'ntī ixo'kxa' Matatías a'ntī ixo'kxa' Semei a'ntī ixo'kxa' José a'ntī ixo'kxa' Judá. ²⁷ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Joana a'ntī ixo'kxa' Resa a'ntī ixo'kxa' Zorobabel a'ntī ixo'kxa' Salatiel a'ntī ixo'kxa' Neri. ²⁸ Lā' Neri ixo'kxa' ixuanī't Melqui a'ntī ixo'kxa' Adī a'ntī ixo'kxa' Cosam a'ntī ixo'kxa' Elmodam a'ntī ixo'kxa' Er. ²⁹ Lā' Er ixo'kxa' ixuanī't Josué a'ntī ixo'kxa' Eliezer a'ntī ixo'kxa' Jorim a'ntī ixo'kxa' Matat. ³⁰ Lā' Matat ixo'kxa' ixuanī't Leví a'ntī ixo'kxa' Simeón a'ntī ixo'kxa' Judá a'ntī ixo'kxa' José a'ntī ixo'kxa' Jonán a'ntī ixo'kxa' Eliaquim. ³¹ Lā' Eliaquim ixo'kxa' ixuanī't Melea a'ntī ixo'kxa' Mainán a'ntī ixo'kxa' Matata a'ntī ixo'kxa' Natán. ³² Lā' Natán ixo'kxa' ixuanī't David a'ntī ixo'kxa' Isaí a'ntī ixo'kxa' Obed a'ntī ixo'kxa' Booz a'ntī ixo'kxa' Salmón a'ntī ixo'kxa' Naasón. ³³ Lā' Naasón ixo'kxa' ixuanī't Aminidab a'ntī ixo'kxa' Aram a'ntī ixo'kxa' Esrom a'ntī ixo'kxa' Fares a'ntī ixo'kxa' Judá. ³⁴ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Jacob a'ntī ixo'kxa' Isaac a'ntī ixo'kxa' Abraham a'ntī ixo'kxa' Taré a'ntī ixo'kxa' Nacor. ³⁵ Lā' Nacor ixo'kxa' ixuanī't Serug a'ntī ixo'kxa' Ragau a'ntī ixo'kxa' Peleg a'ntī ixo'kxa' Heber a'ntī ixo'kxa' Sala. ³⁶ Lā' Sala ixo'kxa' ixuanī't Cainán a'ntī ixo'kxa' Arfaxad a'ntī ixo'kxa' Sem a'ntī ixo'kxa' Noé a'ntī ixo'kxa' Lamec. ³⁷ Lā' Lamec ixo'kxa' ixuanī't Matusalén a'ntī ixo'kxa'

Enoc a'ntī ixo'kxa' Jared a'ntī ixo'kxa' Mahalaleel a'ntī ixo'kxa' Cainán. ³⁸ Lā' Cainán ixo'kxa' ixuanī't Enós a'ntī ixo'kxa' Set a'ntī ixo'kxa' Adán a'ntī ixo'kxa' Dios.

4

Satanás ixlilaktzī'ncu'tun Jesús

Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13

¹ Lā' ixa'clhcunuc Jesús ixlitzuma Espíritu Santo lā' taspī'tli de nac huan pūxka Jordán. Lā' huan Espíritu Santo lē'lh a'nlhā lej cā'lhpi'mpi'li'. ² A'ntza' ixuī' tu'pu'xam chí'chini'. Lā' milh huan ko'ti'ti' para nalilaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús. Lā' Jesús tū' huā'yalh huan tamā'na chí'chini' lā' lejtza' ixtzi'ncsa. ³ Tuncan huanilh huan ko'ti'ti':

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cahua'ni' huā'mā' chihuix que calalh pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj.

Nā maclacasqui'n cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' lē'lh Jesús nac lakatin kēstīn lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' chu līmaktin māsu'yukō'lh ixlīhuāk quilhtamacuj. ⁶ Lā' huanilh:

—Na'icmaxquī'yāni' ixlīhuāk huā'mā' lā' namāpa'ksīya'. Huāk quila' lā' nā tzē na'icmaxquī' chuxatī. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' lā' naqui'a'cnīni'ni'ya', na'icmaxquī'kō'yāni' lā' ixlīhuāk mila' nahuan.

⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Catapānu', Satanás, porque tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Natatzokostani'ya' lā' namācā'tanī'ya' miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasqui'n.

⁹ Lā' ā'calīstān huan ko'ti'ti' lē'lh nac xcānsipej Jerusalén lā' yāhualh na ixa'cpān huan xaka'tla' lītōkpān. Lā' huanilh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cayujti nac ti'ya't ¹⁰ como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksī ixángeles que natamaktaka'lhāni'.

¹¹ Natamā'kaquī'yāni' para que tū' natakāhuī' nīn kantin mintojon nac chihuix.

¹² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tū' tililaktzī'na' huan Māpa'ksīni' Dios.

¹³ Lā' como huan ko'ti'ti' tū'tza' kaksni'lh a'nchī nalilaktzī'n Jesús, tapānūlh lakatin ka'tlā'tus.

Jesús litzuculh ixlītlōt nac Galilea

Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15

¹⁴ Lā' Jesús taspī'tli nac Galilea lā' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. Lā' chuxalhá nac huan estado de Galilea ixlīchihuīnamā'ca ixpālacata a'ntūn tlhualh Jesús.

¹⁵ Ixcāmāsu'ni'mā' na ixlītōkpānca'n israelitas lā' ixlīhuākca'n ixta'a'cnīni'ni'mā'na.

Jesús nac Nazaret

Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6

¹⁶ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Nazaret a'nlhā ī'stacnī't. Lā' tanūlh nac lītōkpān huan chí'chini' de pūjaxni' hua'chi ixtalanān. Lā' tāyalh para nalakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxquī'ca huan a'ntū tzo'kli huan profeta Isaías. Lā' a'xni'ca' mālakapitzilh, kaksli a'nlhā ixtatzo'kni' chuntza':

¹⁸ Huan ixEspíritu Māpa'ksīni' quintā'huī' como quilacsacnī't para na'iccāmāca'tzīnī xatzey tachihuīn huan lacxcamanīni'.

Lā' nā quimacamilh para na'iccāmāko'xamāka'tlī' huan a'ntī lej talakaputza lā' para na'iccāmāxtu a'ntī cāchī'canī't.

Lā' icmilh para que na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n lā' na'iccāmaktāya a'ntī tapātīni'n.

¹⁹ Lā' nā quimacamilh para na'iccāhuani ixlacchi'chini' huan Māpa'ksīni'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús mālakaxtokli huan libro, maxquī'lh huan xamayūlh lītōkpān lā' tahuī'lalh. ²¹ Lā' como ixlīhuākca'n nac lītōkpān ixtalaktzī'mā'na, lā' xla' tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Chuhua'j huā'mā' chi'chini' tlōkentaxtūcanī't na milacapūnca'n huā' a'ntūn kaxpa'ttitcus.

²² Lā' ixlīhuākca'n tahualh lej tzey Jesús lā' talīlē'cnīlh ixtachihuīn lej tzēhuanī't a'ntū cāhuanilh. Lā' ixtalāhuanimā'na:

—¿Chu tū' ū'tza' ixcaman José?

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' naquilāhuaniyāuj huā' tamā'na: “Hui'x doctor lā' pū'la namā'tzeyīca'na' mē'cstu”. Lā' naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chu a'cxtim hua'chi quincātahuanin que tlahuanī'ta' nac Capernaum”.

²⁴ Chu chihuīna'mpā lā' cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que tū' a'nan kalhatin a'cta'sana' a'ntī nalaktzī'ncu'tuncan na ixti'ya't a'nlhā stacli. ²⁵ Ica'na iccāhuaniyāni' que lhūhua' lakapūt ixa'nan nac huan país Israel a'xni'ca' ixlatlā'huan Elías a'xni'ca' lakatu'tun cā'ta ā'itāt tū' lalh xcān. Lā' chuxalhā ixtzi'ncsnīmā'ca. ²⁶ Lā' Dios tū' lakmacā'lh Elías nīn kalhatin lakapūt xala' nac Israel. Lakmacā'lh kalhatin makatiyāti' xala' nac Sarepta a'ntū pajtzu huan cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' a'ntī ixtapātīmā'na huan ta'jatāt a'ntū māmasī quinquīntca'n lā' a'xni'ca' ixui'lacha' huan a'cta'sana' Eliseo pero nīn kalhatin de xlaca'n mātzeyīca, xmān huan makatiyāti' Naamán xala' nac Siria.

²⁸ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n a'ntī ixtatanūmā'na nac lītōkpān lej ta'a'kchā'lh. ²⁹ Lā' tatā'kaquī'lh lā' tatantlakaxtulh Jesús de huan nac xcānsipej. Lā' talē'lh hasta ixa'cpūn na ixkēstīn huan xcānsipej para natamacā'n para makjū. ³⁰ Lā' Jesús tētaxtulh ixlac'hni'ca'n lā' a'lh.

Kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 1.21-28

³¹ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado de Galilea. Lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcu'huī't huan chi'chini' de pūjaxni'. ³² Lā' talīlē'cnīlh a'nchī ixcāmāsu'ni'mā' como ixlīchihuīna'mā' con līmāpa'ksīn.

³³ Ixuī' nac lītōkpān kalhatin chi'xcu' a'ntī ixchi'panī't huan tlajana'. Lā' ta'salh lā' hualh:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' ta't a'nlhā icui'lāna'uj? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Hui'x ixla' Dios lā' santo hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¿Quilhca'cs! ¿Lā' camaxtekti huā'mā' chi'xcu'!

Lā' huan tlajana' māyujūlh huan chi'xcu' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcu'huī't lā' makxtekli huan chi'xcu'. Lā' nīn tuntū' lani'lh. ³⁶ Ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn huā' tamā'na'? ¿Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n con līmāpa'ksīn lā' tataxtu huan tlajana'nī'n!

³⁷ Lā' chuxalhā pajtzu nac Capernaum talātā'chihuīna'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31

³⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de nac lītōkpān, a'lh lā' tanūlh na ixchic Simón. Lā' ixpuhuiti' Simón lej ixchi'chīxni'mā'. Lā' squi'ni'ca' Jesús que camātzeyīlh. ³⁹ Lā' Jesús taquilhpūtalh a'nlhā ixmā' lā' lacaquilhnīlh huan tachi'chīxni' lā' mixli. Chu līmaktin tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34

⁴⁰ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', ixlīhuākca'n a'ntī ixtaī'tza'ca'n de t̄apāl̄hūhua' ta'jatatna' cālīmini'ca Jesús. Lā' cāmacaxapalh lā' cāmātzeyīlh. ⁴¹ Lā' lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī tlajana' cāmātzeyīlh. Lā' huan tlajana'nī'n cāmakxtekli. Lā' tahananilh:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

Lā' Jesús cālacaquilhnīlh huan tlajana'nī'n lā' tū' cāmakxtekli natachihuīna'n como xluca'n taca'tzīlh que ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh.

Jesús a'cta'sana'lh nac Galilea

Mr. 1.35-39

⁴² Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, Jesús taxtulh de nac xcānsipej lā' a'lh a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' huan tachi'xcuhuī't ixtaputzamā'na lā' takaksli a'nlhā ixuī'. Tū' ixtamakxtekcu'tun ixa'lh makat. ⁴³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Maclacasqui'n na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n xtunc cā'lacchicni'. Na'iccāmāsu'ni' ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksī. U'tza' quilīmacamilh.

⁴⁴ Lā' chuntza' ixcāmāsu'ni'tēlha Jesús nac huan lītōkpāna' xala' nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca

Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixuī' na ixquilhtūn huan lago ixtacuīni' Genesaret. Lā' tanto lhūhua' tachi'xcuhuī't tamilh que ixtalāpi'ta'tza' para natalakta-pajtzū Jesús como ixtakaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzī'lh tantu' barcos ixquilhtūn huan lago lā' nīn tintī' ixpūtojōma'. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't talakche'kē' ixpūxuākna'ca'n. ³ Lā' tuncan Jesús tōca'lh huan nac lakatin barco a'ntū ixla' Simón lā' hualh que camātampūxtuca macsti'na'j de nac quilhtūn. Lā' tuncan Jesús tahuī'lalh nac barco lā' a'ntza' tzuculh cāmāsu'ni' huan tachi'xcuhuī't.

⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāsu'ni'kō'lh, huanilh huan Simón:

—Calī'pi huā' barco a'nlhā pūlh mā'n lā' camojō'tit mimpūxuākna'ca'n para nachī'payā'tit squī'ti'.

⁵ Lā' Simón kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', tintascactza' icsquī'tī'ninī'tauj lā' nīn tuntū' icchi'panī'tauj. Pero por minquilhtampān na'icmacā'nāuj quimpūxuākna'ca'n.

⁶ Lā' a'xni'ca' tatlahualh chuntza', tanto lhūhua' squī'ti' talaknūcha' nac pūxuākna' lā' ixtaxtī'tmā'tza'. ⁷ Chu tuncan tamacahuani'lh ixtā'squī'tīni'nī'n nac ā'lakatin barco para que natamin natamaktāyana'n. Tamilh lā' tamaktāyalh. Lā' huan squī'ti' lītatzumalh huan tantu' barcos hasta ixtatā'cnūcu'tuntza'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostalh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' como quit tū' tzeyā chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanilh como Simón lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtatā'squī'tī'nimā'na talē'cnīlh ixpālacata huan lhūhua' squī'ti' a'ntū tachi'palh. ¹⁰ Nā Jacobo lā' Juan a'ntī ixo'kxa'n Zebedeo lā' a'ntī ixtā'squī'tīni'nī'n Simón nā xluca'n tajicua'lh. Lā' Jesús huanilh Simón:

—Tū' cajicua'. Lā' hua'chi milītlōt ixuanī't ū'tza' milisquī'tī'ni', chuhua'j milītlōt nahuan nacāmākalhlaka'ī'nī'ya' tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

¹¹ Lā' tuncan a'xni'ca' huan barcos tachā'lh nac ti'ya't, ta'a'kxtekmaka'nkō'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinū

Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45

¹² Lā' a'xni'ca' Jesús ixuī' nac lakatin cā'lacchicni', lakchā'lh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū māmāsī quinquinīca'n lā' a'ntū huanican lepra. Lā' a'xni'ca' huan ī'tza'ca' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' lej squī'ni'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacsacui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

13 Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatata huan ī'tza'ca'. 14 Lā' tuncan Jesús māpa'ksīlh que tintī' nahuani. Huanilh:

—Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Lā' namaxquī'ya' lē'ksajna' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' naca'tzīcan que tzeyanī'ta'tza'.

15 Lā' a'yuj Jesús huanilh que tū' ixuanilh nīn tintī', pero ā'chulā' lakachu huan tachi'xcuui't takaxmatli xipālacata Jesús. Lā' līlhūhua' ixtatakēstoka para natakaxmata lā' para que ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatata'n. 16 Lā' Jesús tamakatīlh lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tintī' ixa'nān lā' a'ntza' tlhualh ixoración.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanī't

Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12

17 Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixmāsu'yumā' lā' ixtakaxmatui'lāna' ā'makapitzīn fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén lā' de lhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Galilea lā' Judea. Lā' ixtasu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios como Jesús ixcāmātzeyīmā' ī'tza'ca'nī'n.

18 Lā' tuncan a'xni'ca' tachā'lh huan tachi'xcuui't lā' talīmīlh nac laklaj kalhatin ī'tza'ca' a'ntī lhtuculu' ixuanī't. Ixtamānūcu'tun ixchakān chic para natamāpī' na ixlacapūn Jesús. 19 Lā' como lhūhua' ixtahuanī't huan tachi'xcuui't tūla ixtatanū huan nac chic. U'tza' talītō'calh ixa'kstīn huan chic lā' ta'a'kstīlhua'kli huan chic. Lā' a'ntza' talacmānūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj na ixlacahni' tachi'xcuui't hasta na ixlacapūn Jesús.

20 Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh que takahlaka'ī'lh, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Na'icmāspūtūnu'ni'yāni' ixlīhuāk mintalaclē'i'.

21 Lā' tuncan huan fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley xlaca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' a'ntī chihuīna'n contra Dios? Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”.

22 Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhuamā'na, cāhuanilh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? 23 Icuanihlta' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'ntza' mintalaclē'i'”. Pero tuntū' tasu'yu a'yuj māsputūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh tzeyalh o tū'. 24 Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuui't.

Lā' chu tuncan huanilh huan ī'tza'ca':

—Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' calī'pi milaklaj lā' capit na minchic.

25 Chu līmaktin tā'kaquī'lh huan ī'tza'ca' na ixlacapūnca'n lā' sacli ixlaklaj lā' a'lh na ixchic. Lā' a'lh mēcā'tanītēlhā Dios.

26 Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh lā' tamēcā'tanīlh Dios. Tajicua'lh lā' tahualh:

—Huā'mā' chī'chini' lakzī'nī'tauj lej ka'tla' lē'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17

27 Lā' ā'calīstān Jesús taxtulh lā' laktzī'lh kalhatin mātā'jīni'. Ixtacuīni' Levī lā' ixuī a'nlhā i'xmātā'jīni'ncan. Lā' huanica:

—Caquistāla'ni'.

28 Lā' tuncan tāyalh lā' makxtekkō'lh lā' stālani'lh Jesús.

29 Lā' ā'calīstān Levī cāxtlahualh lakatin ka'tla' cā'tani' na ixchic para na'a'cnīni'ni' Jesús. Lā' lhūhua' mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn chi'xcuui'n ixtatā'huā'yamā'na. 30 Lā' tuncan

huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tapuhualh palh tū' tzey. Lā' tatzuculh tatā'chihuīna'n ī'sca'txtunu'nī'n Jesús lā' tahuanihl:

—Lā' ¿a'chī' tā'huā'yanā'tit con huan mātā'jīni'nī'n lā' con huan tūn tū' tzeyā chi'xcuui'n?

³¹ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xluca'n tū' tamaclacasqui'n doctor, xmān huan a'ntīn ta'ī'tza'ca'n. ³² Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan palh xluca'n xalacuan. Icmilh iccāputza huan tachi'xcuui't a'ntīn taca'tzī palh tū' tzey xluca'n, como iclacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'nchī makxtekcan huā'yancan

Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22

³³ Lā' tuncan xluca'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' huan a'ntī tastālani'lh Juan, tū' tahuā'yan a'xni'ca' lej tatlahua ixoraciónca'n. Lā' nā chuntza' huan fariseosnu'. Lā' misca'txtunu'nī'n pō'ktu tahuā'yan lā' tako'tnūn. Lā' ¿a'chī'?

³⁴ Lā' Jesús cākalhtīl:

—¿Chā natalakaputza huan a'ntī cākantāyacan a'nlhā tapūchahuamā'ca? Lihuan huī' huan squi'nīni', tū' talakaputza. ³⁵ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza ixamigos lā' tū' catitahuā'yalh.

A'xni'ca' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca māni' xla'.

³⁶ Nā chuntza' cāhuanilh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—Tintī' nachu'cu xasāsti' ixlu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca tū'tza' tzey huan xasāsti' lu'xu' lā' huan līlactza'pa'n más palha' que huan xamasni'. ³⁷ Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan nīn tintī' catimojōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' lā' chuntza' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' catipāxcatlalh huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva. ³⁸ U'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān, huan ko'xka' nataxtō'nka lā' tū' catitaxtī'tli. ³⁹ Lā' nā chuntza' a'ntī quilhca'tzilh xaxcān uva a'ntū makāntza' xcu'tanī't, tū' catilakatīlh xaxcān uva a'ntū tū' lej makān xcu'tanī't. Nahuan: “Más tzey huan xakōlūhua”.

6

Huan sca'txtunu'nī'n tatē'ī'lh tza'ksa' huan chi'chini' de pūjaxni'

Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28

¹ Maktin huā lakatin chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan a'xni'ca' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatē'ī'lh pātin pātū tza'ksa'. Lā' tuncan tapa'sli lā' tahuah.

² Lā' makapitzīn huan fariseosnu' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' scujpā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? Tū' līmakuan.

³ Lā' Jesús cākalhtīl:

—¿Chū tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlhualh David maktin huā? Xla' lā' a'ntī ixta'a'mā'na ixtatzi'ncsmā'na. ⁴ Lā' tanūlh na ixchic Dios lā' tēlh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Hua'lh lā' nā tā'hua'lh a'ntī ixtatā'a'mā'na, a'yuj tū' minī'ni' nahua' ā'kalhatin, xmān huan cura.

⁵ Nā cāhuanilh:

—Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntī macascōhua ixuanī't

Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6

⁶ Maktin huampala chi'chini' de pūjaxni' a'xni'ca' Jesús tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' tzuculh māsu'yu. Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't. ⁷ Lā'

huan xamākaltō'kē'ni'nī'n ley ixtamaktaka'lh mā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīni'lh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalē'ksa'nīni'lh. ⁸ Lā' xla' ca'tzīlh a'ntū ixtapuhuan lā' huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't:

—Catāqui' lā' catāya' na quilaclhpu'nanca'n.

Lā' huan chi'xcu' tāqui'lh lā' tāyalh a'ntza'. ⁹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. ¿Tuchū más minī'ni' tzē tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā līmakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmāpānūni' ixlīca'tzīn?

¹⁰ Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Huan chi'xcu' stu'ncli lā' tzeyalh ixmacan. ¹¹ Lā' xlaca'n lej ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talacchiuīna'n a'ntū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19

¹² Huan tamā'na chi'chini' Jesús a'lh nac lakatin kēstīn para na'orarli. Lā' tintas-cac ixorarlīmā'. ¹³ Lā' ixlīlakalī cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālacsacli kalhacāujtu' lā' cāmāpācuhi'lh apóstoles. ¹⁴ Xlaca'n cāhuanican Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro lā' Andrés ī'stancu Simón lā' Jacobo lā' Juan lā' Felipe lā' Bartolomé ¹⁵ lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Zelote ¹⁶ lā' Judas ixtā'tin Jacobo lā' Judas Iscariote a'ntī macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't

Mt. 4.23-25

¹⁷ Jesús cātā'yujli xlaca'n de nac kēstīn lā' tachokolh a'nlhā pūsca'nan con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' ixuī' lhūhua' tachi'xcu'huī't de lakachu nac Judea lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' xalanī'n ixquilhtūn mar pajtzu a'nlhā ixuanican Tiro lā' Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't para natakaxmata Jesús lā' para que ixcāmātzeyīni'lh ixta'jatatca'n. ¹⁸ Lā' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹ Ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't ixtaxa'macu'tun Jesús como xla' cālīcu'chū'kō' con ixlīmāpa'ksīn.

A'ntīn tapāxuhua lā' a'ntīn talakaputza

Mt. 5.1-12

²⁰ Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Pāxuhuayā'tit a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzīyā'tit como Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

²¹ Pāxuhuayā'tit a'ntī putzapā'na'ntit ixtapuhuan Dios como xla' nacāmāktāyayāni'.

Pāxuhuayā'tit a'ntī calhuampā'na'ntit chuhua'j como ā'calīstān napāxuhuayā'tit a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

²² Napāxuhuayā'tit a'xni'ca' tachi'xcu'huī't tū' cātalaktzī'ncu'tunāni' lā' a'xni'ca' nacātāmāxtunquī'yāni' quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' napāxuhuayā'tit a'xni'ca' cātalakapalayāni' lā' a'xni'ca' nacātalakmaka'nāni' hua'chilh tū' tzey hui'xina'n, lā' ixlīhuāk por quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

²³ Lej capāxuhua'tit lā' caka'lhī'tit tapāxuhuan a'xni'ca' chuntza' napātīni'nā'tit como nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit huāk a'ntūn tzey. Huan a'ntī cāmāpātīnīyāni', nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamāpātīnīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios.

²⁴ 'Pero lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n ricosnu' como tlahua'tittza' mintapāxuhuanca'n.

²⁵ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī lej lhūhua' ka'lhīyā'tit chuhua'j como ticāmakasputāni'.

'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī chuhua'j lītzi'mpā'na'ntit como nacalhua'nā'tit con talakaputzī.

²⁶ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'xni'ca' ixlīhuāk nata'a'cnīni'ni'yāni' como ixnapapana'ca'n xlaca'n chuntza' makān ixtatlahuani' huan a'cta'sana'nī'n a'ntīn tahualh a'ntūn tū' stu'ncua.

Cacāpāxquī'tit mintā'ca'tzaca'n

Mt. 5.38-48; 7.12

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī quilākaxmatāuj: Cacāpāxquī'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit a'ntīn tū' cālaktzī'ncu'tunāni'. ²⁸ Casqui'ni'tit Dios que cacāsicua'lanālīlh a'ntī cachīhuā cātālīchihuīna'nāni' lā' na'orarliyā'tit por a'ntī cālakapalayāni'. ²⁹ Palh catīhuā nalacala'sāni' milacapītin, natamakxteka' nalacala'sāni' ā'milacapītin. Lā' palh catīhuā namāmaktuyāni' mintakēnū, ca'a'kataxtuni' nā mincamisa. ³⁰ Camaxqui' chuxatī a'ntī squi'ni'yāni' lā' palh catīhuā namāmaktuyāni' a'ntū mila', tū'tza' tisqui'ni'ya'. ³¹ Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chu a'cxtim hua'chi lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yāni' hui'x.

³² 'Palh xmān cāpāxquī'yā'tit a'ntīn tapāxquī'yāni', ¿chu tzeyā chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? Huan a'ntīn tū' tzey nā chuntza' talāpāxquī'. ³³ Lā' palh xmān cāmaktāyayā'tit a'ntīn tamaktāyayāni', ¿chu tzeyā chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'cxtim talāmaktāya huan a'ntīn tū' tzey. ³⁴ Lā' palh xmān namāsācua'nī'yā'tit a'ntī tzēn natamāstā'chokopala, ¿chu tzeyā chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'ntīn tū' tzey nā tamāsācua'nī' i'xtā' tū' tzey como taca'tzī namāstā'pala. ³⁵ Hui'xina'n nacāpāxquī'yā'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit lā' nacāmāsācua'nī'yā'tit lā' tū' catiputzalh a'ntū nacālīmāpalani'yāni'. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatljca'n nac a'kapūn lā' nala'yā'tit ixcamana' a'ntī xala' tālhmā'n lā' a'ntī lej ka'tla' como nā xla' cālakalhu'man huan tampi'lhīni'ni'n lā' huan a'ntīn tū' tzey. ³⁶ Cacālakalhu'mantit tachi'xcuhuī't como hua'chi minTāta'ca'n Dios nā cālakalhu'man.

Tū' ticāmālaclīpinīyā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7.1-5

³⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzīn lā' Dios tū' nacāmālaclē'nīyāni'. Tū' timālaclē'nīni'nā'tit lā' Dios tū' caticāmālaclē'nīni' hui'xina'n. Nalāmāspūtūnu'ni'yā'tit lā' Dios nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³⁸ Cacāmaxquī'tit ā'makapitzīn lā' nā Dios nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej nacāmaxquī'yāni' hua'chi a'ntī xa'nca pūlhca'na'n lā' naxakā'lī huan cuartillo lā' nachiqui lā' namātzuma hasta natakalmaka'n lā' namojō na mimorralhca'n. A'cxtim hua'chi hui'xina'n namaxquī'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxquī'yāni'.

³⁹ Jesús cāhuanilh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—¿Chu tzēn kalhatin lakatzī'n napū'lani' ixtā'lakatzī'n? ¿Chu tū' catikostajōlh nac lakatin lhu'cu'? ⁴⁰ Tintī' ā'kalhatin sca'txtunu' a'ntī más ca'tzī que ixmākalhtō'kē'ni' a'yuj tzē namālacastuca huan mākalhtō'kē'ni' a'xni'ca' natlahuakō' ixlīscatat.

⁴¹ '¿Chichū tzē nalaktzī'na' huan ti'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin palh tanūma' hua'chi kentin qui'hui' na milakastapun? ⁴² Palh tū' pū'la namaxtuya' huan qui'hui' na milakastapun, tūlah catima'xtuni' huan pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin. ¡A'kxokonu'na'! Pū'la camāxtu' huan xaka'tla' pa'lhma' de na milakastapun lā' chuntza' xa'nca nalaktzī'na' para namāxtuya' huan ti'na'j pa'lhma' a'ntū tanūma' na ixlakastapun mintā'tin.

Huan qui'hui' lakapascan por ixtō'ca't

Mt. 7.17-20; 12.34-35

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tintī' xatzey qui'hui' a'ntū namāstā' ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn tintī' qui'hui' a'ntūn tū' tzey lā' namāstā' xatzey ixtō'ca't. ⁴⁴ Lā' katin qui'hui' līlakapascan por ixtō'ca't.

Tūla pu'xcan huan higo de huan lhtucū' qui'hui' lā' tūla pu'xcan uvas de huan xamayāc caxanilh. ⁴⁵ Huan tzeyā chi'xcu' tlahua a'ntūn tzey porque tzey ixtapāstacna'. Lā' huan tūn tū' tzeyā chi'xcu' tlahua a'ntūn tū' tzey como tū' tzey ixtapāstacna'. A'nchī pō'ktu pāstacna'na', chuntza' nachihuīna'na'.

Tāpātu' ixlītzucuni' huan chic

Mt. 7.24-27

⁴⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh quilāmāpācuhuiyāuj: “Māpa'ksīni”, ¿a'chī' tū' tlahua'yā'tit a'ntū quit iccālīmāpa'ksīyāni'? ⁴⁷ Huan a'ntī namin para que naquinkaxmata lā' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, na'iccāhuaniyāni' a'nchī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' lītasu'yu hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī yāhualh ixchic. Pū'la ponknu'lh pūlh mā'n lā' xa'nca yāhualh ixtantūn. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka, snū'n tahuilani'lh huan chic. Lā' tū' xakā'līlh como xa'nca yāhuacanī't. ⁴⁹ Lā' a'ntīn quinkaxmata lā' tū' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, ū'tza' tasu'yu hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī yāhualh ixchic lā' tū' pūlh mā'n ponknu'lh. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka lā' snū'n tahuilani'lh huan chic, a'kā'lh lā' mū'xtulh lā' laclakō'lh.

7

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' kalhatin capitán xala' nac Roma

Mt. 8.5-13

¹ A'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh huan tachi'xcuhui't, a'lh nac Capernaum. ² Lā' a'ntza' ixui' kalhatin capitán xala' nac Roma. Lā' ixka'lhī kalhatin ixtasācua' a'ntī lej ixpāxquī'. U'tza' ī'tza'ca'ni'lh hasta ixnīmā'tza'.

³ Lā' a'xni'ca' huan capitán kaxmatli līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh ā'makapitzīn papatzīnni' israelitas para natasqui'ni' que camilh lā' camātzeyīlh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktapajtzūlh Jesús lā' tatzuculh tasqui'ni'. Lā' tahuanih:

—Lej līmakuan namaktāya'ya' huā'mā' capitán ⁵ como quincā'a'cnīni'ni'yāni' quina'n israelitas. Lā' māni' xla' mātlahuīni'lh quilītokpānca'n.

⁶ Tuncan Jesús cātā'a'lh.

Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixta'a'mā'nancha' de huan ixchic, huan capitán cāmacamilh ā'makapitzīn amīgosnu' para natahuani Jesús:

—Māpa'ksīni', tū' catamakchuyi'. Hui'x lej ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ U'tza' iclīpuhualh que chō'la tū' minī'ni' palh icquīputzanī'ta'ni'. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁸ Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

⁹ A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej lē'cnīlh lā' cālaktalakspi'tli a'ntī ixtastālani'mā'na lā' cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntī quinkalhlaka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan lacscujnī'n tataspi'tli nac huan chic, talaktzī'lh ixtzeyani'ttza' huan tasācua'.

Jesús mālakahuanīchokolh ixcaman kalhatin lakapūt

¹¹ A'calistān Jesús a'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Naín lā' cātā'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' līlhūhua'. ¹² Lā' a'xni'ca' pajtzutza' i'xta'a'mā'na de huan cā'lacchicni' lā' laktzī'lh que ixlīmimā'ca huan nīn para namā'cnūcan. Lā' ixtzī't huan o'kxa' a'ntī ixnīnī't lakapūt ixuanī't. Lā' xmān kalhatin ixuanī't ixcaman huan lakapūt. Līlhūhua' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'na. ¹³ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan lakapūt, huan Māpa'ksīni' lakalhu'malh lā' huanilh:

—Tū' caca'lhua'.

¹⁴ Tuncan Jesús laktapajtzūlh lā' xa'malh huan caja. Lā' a'ntī ixtalē'mā'na tatāyalh. Lā' Jesús huanilh huan nīn:

—O'kxa', quit icuaniyāni': ¡Catā'kaqui'!

¹⁵ Tuncan tā'kxpāquī'lh lā' tahuī'lah huan a'ntī ixnīnī't lā' tzuculh chihuīna'n. Lā' Jesús a'kataxtuni'lh ixtzī't. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', huan tachi'xcuui't tajicua'nkō'lh lā' tatzuculh ta'a'cnīni'ni' Dios lā' tahualh:

—Tasu'yulh kalhatin ka'tla a'cta'sana' na quilacalni'ca'n.

Nā tahualh:

—Dios quincālakalhu'manāni'.

¹⁷ Lā' chu lakachu nac Judea lā' a'nlhā pajatzu, ixlīhuāk taca'tzīlh a'ntū tlhualh Jesús.

Ixlacscujnī'n Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 11.2-19

¹⁸ I'sca'txtunu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh a'ntū ixtlahuamā' Jesús. Lā' tuncan cāta'sani'lh kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n ¹⁹ lā' cāmacā'lh para natakahasqui'nī Jesús a ver palh stu'ncua' xla' huan Cristo a'ntī namin o palh naka'lhī ā'kalhatin. ²⁰ Huan kalhatu' ixlacscujnī'n Juan talakmilh Jesús lā' tahuanih:

—Juan huan Mā'kpaxīni' quincātalakmacamini' lā' ū'tza' ca'tzīcu'tun palh stu'ncua' hui'x Cristo a'ntī namin o palh na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin.

²¹ Chū'tza' huā'mā' ka'tlā'tus Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' i'tza'ca'nī'n lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' huan tlajana'nī'n. Nā lhūhua' lakatzī'nī'n cāmālacahuānīlh. ²² Chuntza' cākalhtīlh Jesús:

—Cataspi'ttit lā' nahuaniyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntit lā' a'ntū kaxpatnī'ta'ntit. Nahuaniyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' nā huan lū'ntū'lanī'n talatlā'huan. Lā' nā huan a'ntī ixcāmasni'mā' ixquinī'tca'n, xlaca'n tatzeyanli. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n chuhua'j takaxmata lā' nā cāmālakahuanīchokocanī't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālīmāpūtāxtūcan a'ntī līpānīn talahui'lāna'. ²³ Līpāxūj a'ntī takahlaka'ī' que Dios quimacamilh.

²⁴ A'xni'ca' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuui't ixpālacata Juan lā' cāhuanilh:

—A'xni'ca' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, ¿tichū ixlaktzī'ncu'tunā'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī hua'chi kanti'n chi'tin a'ntū xakā'līlh huan ū'ni'.

²⁵ ¿A'chī' quīla'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lej tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuanī't talhakā'nani't lā' pō'ktu tapaxialhna'n, xlaca'n tahuī'lāna' na ixchicca'n reyes. ²⁶ Pues ¿a'chī' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't? ¿Chu tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stu'ncua', ixlaktzī'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'. ²⁷ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzō'knī't chuntza' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n qui'a'cta'sana' a'ntī napū'lani'yāni' para nacāxmāpī' mintej.

²⁸ Lā' iccāhuaniyāni' que na ixlacalni'ca'n tachi'xcuui't tintī' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan huan Mā'kpaxīni'. Pero huan a'ntī līhua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, xla' más xaka'tla' que Juan.

²⁹ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n tachi'xcuui't lā' huan mātā'jīni'nī'n a'ntī Juan ixcāmā'kpaxīnī't, xlaca'n ixtalāhuani que lej tzey Dios por ixpālacata a'ntū ixcāhuaninī't Juan. ³⁰ Pero huan fariseosnu' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tū' ixcāmā'kpaxīnī't Juan, xlaca'n talakmaka'lh a'ntū Dios ixcātlahuani'cu'tun.

³¹ Lā' huan Māpa'ksīni' hualh:

—¿Chichū na'iccālīmālacastucāuj huan tamā'na chi'xcuui'n? ¿Chichū tatasu'yu?

³² Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntī takamāna'mā'na nac lītāmāuj. Cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: “A'xni'ca' quina'n icmakata'sauj huan līskoli', hui'xina'n tū' lakatītit lā' tū'

lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' ictlī'uj hua'chi līlakaputzani', hui'xina'n tū' lakatītīt lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?" tahuán.

³³ Chuntza' līlayā'tit hui'xina'n como huanā'tit que Juan huan Mā'kpaxīni' ka'lhī tlajana' porque tū' hua' pāntzi lā' tū' ko'ta. ³⁴ A'calīstān quit icmilh lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' quit icuā'yalh lā' icua'lh xcān lā' chuxatū quimālacnūni'ca. Lā' hua'nā'tit que quit lej icuā'yan lā' lej icko'ta, que quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey. ³⁵ Pero huan a'ntīn takahlaka'ī', xla'ca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā quit —hualh Jesús.

Jesús na ixchic Simón a'ntī fariseo

³⁶ Kalhatin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Lā' Jesús a'lh na ixchic lā' tahuil'lah nac mesa. ³⁷ Lā' nac huanmā' cā'lacchicni' ixuī' kalhatin puscāt xala' nac tej. A'xni'ca' ca'tzīlh que Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic kalhatin fariseo, huan puscāt lē'lh lakatin frasco de aceite a'ntū lej xamu'csa. ³⁸ Ixcalhuamā' lā' a'xni'ca' tahuil'lah pajtzu ixtojon Jesús lā' yujli ixlakaxta'jat na ixtojon. U'tza' līche'kē'lh ixtojon Jesús. Tuncan līmāscōhuīlh ixyaj lā' tantūmu'sulh lā' lītlahualh aceite a'ntū lej mu'csa.

³⁹ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', huan fariseo a'ntī ixtā'huā'yamā' Jesús, puhualh: “Palh stu'ncua' cahuā huā'mā' chi'xcu' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't, ixca'tzīlh tichū xla' lā' tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzīlh que ixlakalhi'ni'n huan puscāt”. ⁴⁰ Tuncan Jesús huanilh huan fariseo:

—Simón, icuanicu'tunāni' lakatin catūhuā.

Lā' huan fariseo kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹ Lā' Jesús huanilh:

—Ixa'nan kalhatu' chi'xcuhuī'n. Ixtu'ca'n talaclē'ni'lh kalhatin māsācua'nīni'. Kalhatin laclē'ni'lh quinientos denarios (a'ntū tumīn xala' makān). Lā' ā'kalhatin laclē'ni'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Lā' como xla'ca'n tūlah tamāpalalh, huan māsācua'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixtu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni' ¿tichū más napāxquī' de ixtu'ca'n?

⁴³ Lā' Simón kalhtīni'lh:

—Icpuhuan que huan chi'xcu' a'ntī más ixlaclē'nī't.

Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua'.

⁴⁴ Tuncan Jesús laktalakspi'tli huan puscāt lā' huanica Simón:

—¿Chā laktzī'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic lā' tū' quimaxquī'nī'ta' xcān para na'iclītantūchaka'n quintojon. Lā' huā'mā' puscāt quilīlacmu'nulh ixlakaxta'jat naquintojon lā' cālīmāscōhuanīnī't ixya'j. ⁴⁵ Hui'x tū' quimacamu'sunī'ta' pero xla' desde a'xni'ca' ictanūlh tū' jaxnī't de quintantūmu'su. ⁴⁶ Hui'x tū' quilītlahua' aceite na qui'a'kxāk, pero xla' quilītantūtlahualh ixperfume. ⁴⁷ U'tza' icuaniyāni' que huan lhūhua' tapāxquī'n māsū'yu que Dios māsputūnu'ni'nī'ttza' ixtalacē'i' a'yuj lhūhua'. Lā' a'ntīn tū' lej pāxquī'nin māsū'yu que tū' lhūhua' ixtalacē'i' cāmāspūtūnu'ni'lh.

⁴⁸ Tuncan Jesús huanilh huan puscāt:

—Icmāspūtūnu'ni'yāni' mintalacē'i'.

⁴⁹ Lā' huan a'ntī ixcākantāyacanī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tichū huā'mā' chi'xcu' a'ntīn tzē cāmāspūtū huan talacē'i'?

⁵⁰ Lā' Jesús huanilh huan puscāt:

—Māpūtaxtūcanī'ta'tza' como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

8

Huan puscan a'ntīn tamaktāyalh Jesús

¹ A'calīstān Jesús ixtētaxtumā' nac lhūhua' cā'lacchicni' lā' cā'ranchujnu'. Lā' ixmāsū'yutēlha lā' ixcālītā'chihuīna'ntēlha ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' huan

kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixtatā'a'mā'na. ² Nā ixtatā'a'mā'na ā'makapitzīn puscan a'ntī ixcāmāxtuni'canī't huan tlajana' lā' a'ntī ixcāmātzeyīcanī't de huan ixta'jatatca'n. Na ixlac'hni'ca'n ixa'mā' María a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Magdalena. U'tza' a'ntī cāmāxtuni'ca lakatojon tlajana'nī'n. ³ Nā ixtā'a'n kalhatin Juana, ixpuscāt Chuza a'ntī xapuxcu' ixtasācu' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'na Susana lā' lhūhua' ā'makapitzīn puscan a'ntī ixtalīmaktāyanī't con ixtumīnca'n.

Huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9

⁴ Līlhūhua' tataxtulh de lakatunu' cā'lacchicni' para natakaxmata Jesús. Lā' a'xni'ca' tatakēxtimīlh lhūhua' tachi'xcuui't, cāhuanilh a'ntū litalacastuca. ⁵ Cāhuanilh:

—Kalhatin cha'nāna' taxtulh para nacha'n ixti'ni'. Līhuan ixa'jmaka'mā' ixti'ni' makapitzīn tayujli nac tej lā' cālacchi'ntaca lā' tasacua'lh huan spūnnu'. ⁶ Lā' ā'makapitzīn tayujli na ixkalhni' chihuix a'nlhā xmān macsti'na'j ti'ya't ixiū'. Lā' a'xni'ca' pu'nli huanmā' ti'ni' tīlh porque tū' kaksli xcān como tū' pūlh mā'n ixka'lhī huan ti'ya't. ⁷ A'makapitzīn huampala tayujpā na ixlac'hni' lhtucū'n lā' tūlah stacli como tamā'ktzī'lh huan lhtucū'n. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey ti'ya't lā' pu'nli. Lā' a'xni'ca' stacli, lej tō'ca'lh. A'xni'ca' ī'ca, lhūhua' taxtulh de xmān lakatin ti'ni' a'ntū ixa'jmaka'ncanī't hasta lakatin ti'ni' tō'ca'lh cien.

A'xni'ca' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh lej palha':

—Pa'lh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Cālīmāsu'ni'ca xmān a'ntū litalacastuca

Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12

⁹ Tuncan huan ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh tuchū huanicu'tun huā'mā' litalacastuc.

¹⁰ Lā' cāhuanilh:

—Dios cāmāsc'a'tīnī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. A'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān a'ntū litalacastuca. Chuntza' a'yuj takaxmatli tū' tamāchekxīlh, lā' a'yuj talaktzī'n tasu'yu hua'chilh tū' talacahuāna'n.

A'ntū huanicu'tun huan talacastuc

Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20

¹¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huā'mā' līmālacastuc huanicu'tun chuntza': Huan ti'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹² lā' huan tej ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntīn takaxmata huan tachihuīn. Namin huan ko'ti'ti' lā' nacāmāpātza'nkānī lā' tū' natakahlaka'ī' lā' tūlah catitapūtaxtulh. ¹³ Huan ti'ya't nac cā'chihuixni' ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuui't. Xlaca'n takaxmata lā' tapuhuan lej tzey, lā' talakatī pero tū' xa'nca takahlaka'ī'. Lā' a'xni'ca' tū' cālaktzī'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamakxteka.

¹⁴ 'Huan lhtucū'n, ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn huampala tachi'xcuui't. Takaxmata huan tachihuīn pero tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Pō'ktu tapāstacmā'na ixlītōtca'n lā' i'xtumīnca'n lā' a'nchī natalakastāna'n. Chuntza' tūla tasca'ta xa'nca. U'tza' hua'chi huan ti'ni' a'ntū tamā'ktzī'lh huan lhtucū'n. Tūla staca.

¹⁵ 'Huan xatzey ti'ya't ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntī xa'nca takaxmatli huan tachihuīn. Takahlaka'ī' lā' ta'a'kahuāna'ni' lā' tzeyā chi'xcuui'n natala. Nīn tintī' tze nacāmāmakxtekē ixtachihuīn Dios.

Huan pūmaksko

Mr. 4.21-25

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' māquilhtī huan pūmaksko para nahui'li ixtampīn huan chā'xta. Lā' nīn hui'lican ixtampīn huan tama'. Namā'ca'can tālhmā'n para que a'ntīn tatanūmā'na natalaktzī'n. ¹⁷ Pues ixlīhuāk a'ntū iccāmāsu'ni'yāni' mē'cstuca'n, ā'calīstān maclacasqui'n nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn.

18 'Chuntza' xa'nca cakaxpa'ttit porque a'ntī xa'nca kalhlaka'ī ixtachihuīn Dios, ū'tza' más namāchekxī; lā' a'ntīn tū' xa'nca kalhlaka'ī ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkānīcan a'ntū puhuan que māchekxīlh.

Huan xatzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35

19 Tuncan tamīlh ixtzī't lā' ixtā'timīn a'nlhā ixuī' Jesús lā' tūlah talaktapajtzūlh como līlhūhua' tachi'xcuī't ixa'nan. 20 Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpun mintzī't lā' mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

21 Lā' xla' cāhuanīlh:

—A'ntī kaxmata ixtachihuīn Dios lā' a'kahuāna'ni', ū'tza' quintzī't lā' quintā'timīn.

Jesús māca'cslīlh huan ū'ni' nac mar

Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41

22 Milh lakatin chí'chini' a'xni'ca' Jesús tā'tojōlh nac lakatin barco con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanīlh:

—Cāhuī'tit tintacut xcān.

Lā' ta'a'lh.

23 Lā' līhuan ixtatacutmā'na, lhtatalh Jesús. Lā' palaj tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatzumamā'tza' de xcān huan barco hasta que ixtā'cnūmā'tza'. 24 Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuānī Jesús lā' tahuanih:

—¡Mākalhtō'kē'ni'! ¡jicsua'mā'nauj!

Lā' tuncan Jesús tā'kaquī'lh lā' lacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān, lā' taca'cslalh.

25 Lā' tuncan cāhuanīlh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿Chī la'tit? ¿Chu tū' kalhlaka'ī'yā'tit?

Lā' xlaca'n tajicua'lh lā' talē'cnīlh lā' talākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū huā'mā' chí'xcu'? ¿Chichū tzē cālīmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'?

Huan chí'xcu' xala' nac Gadara a'ntī lhūhua' tlajana'nī'n ixcāka'lhī

Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20

26 A'calīstān tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. U'tza' tintacut huan xcān lā' na ixlacapūn Galilea. 27 A'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, kalhatin chí'xcu' xala' a'ntza' laktapajtzūlh. Lej makān xla' ixka'lhī huan tlajana'. Tū' maktin lhakā'lh ixlū'xu' lā' tū' tahuī'lalh nac chic. Mejor tahuī'lalh nac cā'lhū'cu'.

28 Lā' a'xni'ca' huan chí'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacapūn lā' ta'salh lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī'? Hui'x Jesús i'xO'kxa' Dios lej ka'tla'. ¿Chu quit mimaca'tzi? Icsqui'ni'yāni' caquimaktēkti.

29 Chuntza' huanīlh como Jesús ixmāpa'ksīmā' huan tlajana' que nataxtu de xla'. Maklhūhua' huan tlajana' chí'palh. Lā' ixlīmacachī'can cadenas lā' nā ixlītantūchī'can cadenas lā' xla' ixcālacpu'lhā. Lā' huan tlajana' makatzā'lalh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

30 Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Chichū huā'ni'ca'na'?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Quihuanican Legión.

Chuntza' huanīlh como Legión huanicu'tun lhūhua', lā' lhūhua' tlajana'nī'n ixtatanūni'nī't. 31 Lā' huā'mā'na tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús que tū' cacāmacā'lh nac pūpātīn. 32 Lā' como lhūhua' pa'xni' ixtahuā'yamā'na na ixlacapān kēstīn, huan tlajana'nī'n tasqui'nli que cacāmakxtēkca natatanū na ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' Jesús cāmakxtēkli. 33 Lā' tuncan huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chí'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatōnkopūn lā' tatonkopūlh lā' tatojōcha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh.

³⁴ Lā' a'xni'ca' huan maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh a'ntū ixpātle'kenī't, tajicua'lh lā' tatu'jnulh lā' tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huā'mā' cā'lacchicni'. ³⁵ Lā' huan tachi'xcu'huī't tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaktzī'n a'ntū ixpātle'kenī't.

Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, talaktzī'lh huan chixcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' huan tlajana'nī'n lā' huan chi'xcu' ī'lhakā'nanī'ttza' lā' tzē'k tō'lal pajtzu ixtojon Jesús. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ³⁶ Lā' a'ntī ixtalaktzī'nī't tahuanilh a'nchī ixlītzeyanī't huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. ³⁷ Lā' chuntza' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza' como lej tajicua'lh.

Lā' chuntza' Jesús tojōlh nac barco lā' a'lh. ³⁸ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixtzeyanī'ttza' squi'ni'lh Jesús que camakxtekli natā'a'n, pero Jesús māpa'ksīlh que catachokolh lā' huanilh:

³⁹—Cataspi'tti na minchic. Lā' nacāhua'ni'kō'ya' huā'mā'na laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios tlahuani'nī'ta'ni' lā' a'nchī pātle'keni'nī'ta'ni'.

Huan chi'xcu' a'lh lā' tzuculh huan a'ntū ixtlahuani'nī't Jesús chuxalhā nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo lā' huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43

⁴⁰ A'xni'ca' Jesús taspī'tli para tintacut huan xcān, huan tachi'xcu'huī't talaktzī'lh con tapāxuhuān como ixlīhuākca'n ixtaka'lhīmā'na. ⁴¹ Tuncan milh kalhatin chi'xcu', ixtacuīni' Jairo a'ntī xapuxcu' ixlītokpānca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Lā' huanilh que ca'a'lh na ixchic ⁴² porque xmān kalhatin ixtzu'ma'jāt ixka'lhī hua'chi de cāujtu' cā'ta lā' ixnīmā'. A'xni'ca' ixa'mā' Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'na hasta que ixtalāpi'ta'tza'.

⁴³ Lā' na ixlac'lhni'ca'n ixa'mā' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsni' ixka'lhni'. Lā' ī'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn para nacāmāpala doctor pero nīn kalhatin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' tapajtzūlh na ixkēn Jesús lā' xa'malh ixquilhtūn ixlu'xu'. Lā' chu tuncan huanmā' ka'tlā'tus cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Lā' Jesús kalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū quixa'manī't?

Lā' como ixlīhuākca'n tahualh que nīn tintī', Pedro lā' ā'makapitzīn tahuanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', de tantu līlhūhua' pi'ta'ca'na' lā' tampi'ta'ca'na' chu xalhā, lā' hui'x kalhasqui'nīni'na': “¿Tichū quixa'malh?”

⁴⁶ Pero Jesús cāhuanilh:

—Catīhuā quixa'manī't como icu'cxca'tzī iclīmātzeyīni'nī't quilīmāpa'ksīn.

⁴⁷ A'xni'ca' huan puscāt ca'tzīlh que Jesús cuenta tlahualh que xa'maca, ī'xpipitēlha lakmilh lā' tatzokostalh na ixtojon Jesús. Huanilh na ixlacapūn ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't a'nchī līxa'malh Jesús lā' chuntza' chu tuncan ixtzeyanī't. ⁴⁸ Tuncan Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' hui'x como kalhlaka'ī'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

⁴⁹ Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chilh kalhatin xala' ixchic Jairo huan xapuxcu' ixlītokpānca'n israelitas. Lā' huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Tū'tza' camāmakchu'yi' huan Mākalhtō'kē'ni'.

⁵⁰ A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā', huanilh:

—Tū' caji'cua'. Mintzu'ma'jāt natzeyan xmān cakalhlaka'i'.

⁵¹ A'xni'ca' chā'lh huan nac chic, nīn tintī' makxtekli natā'tanū, xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' ixtāta' lā' ixtzī't huan tzu'ma'jāt. ⁵² Ixlīhuākca'n ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na por ixpālacata huan tzu'ma'jāt. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cacalhua'ntit. Tū' nīnī't huan tzu'ma'jāt, xmān lhtatamā'.

⁵³ Lā' xlaca'n talīlītzī'nli como ixtaca'tzī que ixnīnī'ttza'. ⁵⁴ Lā' tuncan Jesús macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

⁵⁵ Lā' taspī'tli ixlīca'tzīn lā' chu tuncan tā'kaquī'lh. Lā' Jesús māpa'ksīni'lh que camāhuī'ca. ⁵⁶ Lā' ixtāta' lā' ixtzī't lej talē'cnīlh lā' Jesús cāmāpa'ksīlh que nīn tintī' ixtahuanilh a'ntū ixpātle'kenī't.

9

Jesús cāmacā'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13

¹ Jesús cātā'takēxtimīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. Nā cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamātzeyī huan ī'tza'ca'nī'n. ² Cāmacā'lh para natahuan a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ³ Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilīpinā'tit nīn tuntū' para mintejca'n, nīn mimpāla'cca'n nīn tumīn nīn mimpūtumīnca'n nīn pāntzi. Lā' tū' catilīpintit kalhtu' mincamisaca'n, xmān kalhtunu'.

⁴ Chu calhāhuāya chic a'nlhā nachipinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ⁵ Lā' a'nlhā tū' cāmānūyāni' na ixchicca'n, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit mintojonca'n para nayuja huan pokxni' ixlakxtampūn mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit que xlaca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh.

⁶ Tuncan tataxtulh huan sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh lakachu nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'lh lā' tahuanilh a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan lā' tamātzeyīlh ī'tza'ca'nī'n chu calhāhuā.

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxini'

Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29

⁷ Lā' huan gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlīhuāk a'ntū Jesús ixtlahuamā'. Lā' tū' ixca'tzī a'nchī puhuan como ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'na que Juan huan Mā'kpaxīni' ixlakahuanchokonī't de ixlāclhni'ca'n nīnī'n lā' ixtahuan que chō'la ū'tza' Jesús. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampā que Jesús ū'tza' Elías a'ntī tasu'yulh. Lā' ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'na que kalhatin a'cta'sana' xala' makān lakahuanchokolh. ⁹ Lā' Herodes hualh:

—Māni' quit icmā'a'cchu'cunīni'lh Juan. ¿Tichū huā'mā' a'ntī ixpālacata ickaxmata lhūhua' catūhuā?

Lā' Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil chī'xcuhuī'n

Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14

¹⁰ A'xni'ca' tataspi'tli huan apóstoles, tahuanilh Jesús a'ntū tatlahuanī't. Lā' tuncan Jesús cālē'lh ixa'cstuca'n lā' tatā'a'lh nac lakatin lugar pajtzu huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betsaida. ¹¹ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't taca'tzīlh, tastālani'lh. Lā' Jesús cāhuanilh que catatahui'lh lā' tzuculh cālītā'chihuīna'n ixpālacata huan ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' cāmātzeyīlh ī'tza'ca'nī'n.

¹² Lā' a'xni'ca' ixlkōtanūmā'tza', talaktapajtzūlh Jesús huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' tahuanilh:

—Cacāmacapi huan tachi'xcuhuī't para nata'a'n natajaja lā' nataputza ixlīhua'tca'n nac huan cā'lacchicni' a'ntū pajtzu como huā'tzā' a'nlhā hui'lāna'uj tuntū' a'nan.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Xmān icka'lhīyāuj macquitzis pāntzi lā' tantu' squī'ti' palh tū' na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj chauj para ixlīhuakca'n.

¹⁴ Ixa'nan hua'chi lakaquitzis mil chī'xcuhuī'n. Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Catatahui'lalh lītu'pu'xamacāujna'.

¹⁵ Lā' chuntza' tatlahualh lā' tatahui'lakō'lh. ¹⁶ Tuncan Jesús cātayalh huan makquitzis pāntzi lā' huan tantu' squi'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxqui'lh pāxcatca'tzī Dios lā' cāmālacpitzini'lh lā' cāmaxqui'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n para que natamālacpitzini' na ixlacłhni'ca'n tachi'xcuhui't. ¹⁷ Ixlīhuākca'n tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tasacli lhūhua' xalacpītzin. Lā' tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū a'katāxtūlh.

Pedro mālacstū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29

¹⁸ Milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' ixa'cstu ixorarlīmā' Jesús. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n pajtzu tatahui'lalh. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Lā' huan tachi'xcuhui't, ¿chichū tahuan quimpālacata?

¹⁹ Takalhtīlh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni'. Lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan que hui'x kalhatin a'cta'sana' xala' makān a'ntī lakahuanchokonī't.

²⁰ Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' hui'xina'n ¿chichū huanā'tit que quit?

Lā' Pedro kalhtīlh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnīni'lh a'nchī nani

Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1

²¹ Lā' Jesús lej cāmāpa'ksīlh que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo. ²² Lā' cāhuanilh:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnīcan. Lā' nā tasqui'nī que naquintalakmaka'n huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' naquimaknīcan lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko.

²³ A'calīstān cāhuanilh ixlīhuākca'n:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān lakalīyān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. ²⁴ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁵ Lā' palh kalhatin chi'xcu' ixtlajalh ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' kalhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ²⁶ Palh catīhuā līmāxana'n quimpālacata lā' ixpālacata quintachihuīn, ū'tza' na'iclimāxana'n a'xni'ca' na'icmin hua'chi Rey lā' na'icka'lhī ixlīmāpa'ksīn quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ángeles a'ntī lej tzey. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Iccāhuanīyāni' a'ntū stu'nca'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahuī'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' a'nchī namāpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk.

Lej xkakalh Jesús

Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8

²⁸ Hua'chi ixlīlakatzeyan chi'chini' Jesús tō'ca'lh nac lakatin kēstīn para natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan. ²⁹ Lā' līhuan Jesús ixtlahuamā' oración, xla' taxtāpalīlh lā' xtunc ixtasu'yu ixlacan. Lā' lej smu'yonko' lalh ixlū'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Lā' tuncan tatasu'yulh kalhatu' chi'xcuhui'n lā' ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. Xlaca'n Moisés lā' Elías a'ntī makāntza' ixtanīnī't ³¹ lā' cālītamacxti'li'lh xkakana'. Lā' ixtatā'chihuīna'mā'na a'nchī Jesús napātīni'n lā' nanī nac Jerusalén. ³² Pedro lā' a'ntī cātā'a'lh a'yuj lej ixtalhtatacu'tun pero lakahuan ixtahuī'lāna' lā' talaktzī'lh a'nchī xkakalh Jesús lā' huan kalhatu' chi'xcuhui'n a'ntī ixtatā'yāna'.

³³ A'xni'ca' huā'mā'na chi'xcuhui'n ixtamakxtekmā'na Jesús, Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ꝑxalītzey hui'lāna'uj ā'tzā! Na'ictlahuayāuj lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila', ā'lakatin ixla' Moisés lā' ā'lakatin ixla' Elías.

Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'ntū ixuan. ³⁴ Līhuan ixchihuīna'mā', milh lakatin poklhnu' lā' cālīmacxti'li'ca. Tajicua'lh a'xni'ca' ta'u'cxca'tzīlh na ixchakān poklhnu'. ³⁵ Lā' tuncan takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

³⁶ A'xni'ca' huankō'lh huan tachihuīn, talaktzī'lh que ixa'cstu ixuī' Jesús. Ca'cs tatāyalh lā' tū' tualh nīn tuntū' a'ntū ixtalaktzī'nī't.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29

³⁷ Ixlīlakalī huampala, a'xni'ca' tataxtucha' de huan kēstīn, līhūhua' tachi'xcuui't tapāxtokli Jesús. ³⁸ Lā' tuncan kalhatin chi'xcu' na ixlaclhni'ca'n lej palha' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icsqui'ni'yāni' lakatin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' qui'o'kxa' porque xmān ixa'cstu icka'lhī. ³⁹ Lā' lakatin tlajana' chi'pa lā' makata'sa lā' palha' xpipi lā' kalhpupu. Lā' makaxtacnānī lā' lej jicslīhua' nataxtuni'. ⁴⁰ Iccāhuanilh tza' misca'txtunu'nī'n que ixtamāxtuni'lh huan tlajana' pero tūlah tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kalhtīlh:

—ꝑHui'xina'n tachi'xcuui't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit! ꝑHasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ꝑhasta lhānīn na'iccātāyāni'yāni' hui'xina'n a'nchī huanī'ta'ntit? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'chu.

⁴² Lā' a'xni'ca' huan ka'hua'chu ixlaktapajtzūmā' Jesús, huan tlajana' māyujūlh nac ti'ya't lā' makaxtacnānīpā. Lā' Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana'. Lā' mātzeyīlh huan ka'hua'chu lā' maxqui'pā ixtāta'. ⁴³ Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzīnīni'mpā ixpūnīn

Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32

Līhuan ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixpālacata a'ntū Jesús tlahualh, xla' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

⁴⁴ —Xa'nca cakaxpa'ttit lā' tū' tipātza'nkāyā'tit; quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcuui't.

⁴⁵ Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' tamāchekxīlh a'ntū cāhuanilh como xtunc ixtapāstacmā'na. Lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun a'ntū ixuanicu'tun como ixtajicua'n.

ꝑTichū más xatasqui'nī?

Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37

⁴⁶ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacchihuīna'n ixpālacata tichū de xlaca'n más tasqui'nī. ⁴⁷ Lā' Jesús cuenta tlahualh a'nchī ixtapāstacna'mā'na. Lā' tuncan macachi'palh kalhatin ka'hua'chu lā' yāhualh na ixpāxtun ⁴⁸ lā' cāhuanilh:

—Chuxatī a'ntīn tatapa'ksī con quit lā' ū'tza' natalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'mā' ka'hua'chu, ū'tza' chu a'extim hua'chilh quintapāxquī'. Lā' chuxatī a'ntī quintapāxquī', nā tapāxquī' huan a'ntī quimacamilh lā' tū' xmān quit. Lā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī na milaclhni'ca'n, ū'tza' a'ntī tasqui'nī na ixlacapūn Dios.

A'ntī quincāmaktāyāni'

Mr. 9.38-40

⁴⁹ Tuncan Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin a'ntī ixcāmāxtumā' huan tlajana'nī'n con milīmāpa'ksīn. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como tū' quincātā'latlā'huanāni' quina'n.

⁵⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' tihua'nā'tit chuntza' porque a'ntīn tū' quintā'ca'tzaca'n, xla' quincāmaktāyāni'.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo lā' Juan

⁵¹ A'xni'ca' ixmimā' huan chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, līhui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpū'līlh ā'makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh nac lakatin ti'na'j cā'lacchicni' para nataputza a'nlhā natalhtata. Huan cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ lā' huan xalanī'n a'ntza' tū' tamānūcu'tulh na ixchicca'n como ixtasu'yu ixa'mā' nac Jerusalén. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n Jacobo lā' Juan talaktzī'lh huā'mā', tahuanilh:

—Māpa'ksīni', ¿chā lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut de nac a'kapūn para que natasputkō' xlaca'n hua'chi tlahua'lh huan a'cta'sana' Elías?

⁵⁵ Lā' tuncan Jesús cālaktalaksi'tli lā' cālacaquilhnīlh. Hualh:

—Hui'xina'n tū' ca'tzī'yā'tit que tū' tzey a'nchī pāstacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' ictimilh para na'iccāmāspūtū' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't. Icmilh para na'iccāmāputaxtū.

Lā' tuncan ta'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntī tastālani'cu'tulh Jesús

Mt. 8.19-22

⁵⁷ A'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, kalhatin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yāni' chu xalhā napina'.

⁵⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan tanqui'huī' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n lā' huan spūnnu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' icka'lhī a'nlhā na'iclhata.

⁵⁹ Lā' Jesús huanilh ā'kalhatin:

—Caquistālani'.

Lā' xla' kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta que nanī quintāta'.

⁶⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit lā' cacāmāsu'ni' huan tachi'xcu'huī' a'nchī nātalīpūtaxtu.

⁶¹ Lā' tuncan huanilh ā'kalhatin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunāni', pero pū'la ica'ncu'tun na quinchic para na'icuan ica'nā ā'tzā'.

⁶² Lā' Jesús huanilh:

—A'ntī natzucu laklhkāna'n lā' tuncan natalakspi'ta ixkēn, tūla xa'nca laklhkāna'n. Nā chuntza' tū' minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios como taspī'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmacā'lh huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcu'huī'n

¹ A'calistān huan Māpa'ksīni' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcu'huī'n xtunc huam-pala lā' cāmacā'lh kalhatu'yūn. Ixtapū'lanī' nac cā'lacchicni' lā' chuxalhā ixa'mā'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyani'. Lhūhua' a'nan a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī' pero tū' a'nan lhūhua' a'ntī natamāsu'ni' xlaca'n. U'tza' hua'chi a'xni'ca' lej la cuxi' lā' tintī' tasācua'. Lā' Dios hua'chi ixtēcu' huan cuxi'. U'tza' nalīkalhasqui'nīyā'tit Dios que cacāmacamilh chi'xcu'huī'n para natamāsu'ni' a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī'. ³ Capitit. Cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nāni' hua'chi xalakska'tā'n borregos na ixlclhpu'nanca'n misinī'n. ⁴ Tū' tilīpinā'tit nīn morral, nīn pūtumīn, nīn huarache. Lā' tū' titakoxiyā'tit nac tej a'xni'ca' natā'chihuīna'nā'tit a'ntī pātīle'kemā'.

⁵ 'Lā' a'xni'ca' natanūyā'tit nac lakatin chic a'nlhā natachokoyā'tit, pū'la nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsicua'lanālīni' a'ntī hui'lā'na'ntit nac huā'mā' chic”. ⁶ Lā' palh a'nan a'ntīn takalhlaka'ī', Dios nasicua'lanālī; lā' palh tintī' a'ntīn takalhlaka'ī', Dios tū' caticāsicua'lanālīlh. ⁷ Natachokoyā'tit nac lakatin chic lā' chu a'ntū nacātalakahui'līyāni',

nahua'yā'tit lā' nako'tnu'nā'tit como a'ntī scuja ka'lhī nahuā'yan. Tū' tilactā'kchokoyā'tit pūtunu' cā'lacchicni'.

⁸ 'A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā nacātamānūyāni' nac chic, chu a'ntū nacātalakahui'līni'yāni nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyīyā'tit a'ntī ta'ī'tza'ca'n a'ntza' lā' nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhū't: “Laktzī'mpā'na'ntit ixlīmāpa'ksīn Dios”. ¹⁰ Lā' palh nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' lā' tū' lacasqui'ncan natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej lā' nacāhuani'yā'tit: ¹¹ “Lā' huan pokxni' xala' ā'tzā' a'ntū quincātantūpasani'ta'ni' na'ictincxyujuyāuj lā' ū'tza' huanicu'tun que hui'xina'n laclīpinā'tit. Lā' caca'tzī'tit huā'mā', que hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntittza' a'nchī Dios māpa'ksīni'n”.

¹² 'Iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', más nacāmāpātīnī xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' que xalanī'n nac Sodoma.

A'ntīn tū' ta'a'kahuāna'n

Mt. 11.20-24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—jxāntila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! Lā' jxāntila'yā'tit xalanī'n nac Bet-saida! Nalakaputza'yā'tit porque tū' kalhlaka'ī'tit. Lej tlahuacani't lē'cnīn na mi-lac'hpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha' cahuā huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xlaca'n ixtalhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmacaca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej ixtalakaputza ixpālacata ixtalac'lē'i'ca'n.

¹⁴ 'A'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamāpātīnīyāni' que xalanī'n nac Tiro lā' nac Sidón. ¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿chā puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn como lej tzey hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—A'ntī cākaxmatni'yāni' hui'xina'n, xla' naquinkaxmata. Lā' a'ntī nacālakmaka'nāni' hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā quit. Lā' a'ntī naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios como ū'tza' a'ntī quimacamilh.

Tataspi'tli huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhū'n

¹⁷ Huan tu'tumpu'xamacāuj tataspi'tli con tapāxuhuān. Lā' tahuanih:

—Māpa'ksīni', hasta huan tlajana'nī'n quincāta'a'cnīni'ni'n ixpālacata milīmāpa'ksīn.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—U'huē. Quit iclaktzī'lh a'xni'ca' tlajaca Satanás. Tasu'yulh hua'chi lakatin makli'pni'. ¹⁹ Iccāmaktaka'lhāni' para que mintā'ca'tzaca'n tūlah caticātlajani'. Lā' iccāmaxquī'nī'ta'ni'tza' līmāpa'ksīn para que natlajakō'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Satanás. ²⁰ Tū' calīpāxuhua'tit xmān porque huan tlajana'nī'n ta'a'cnīni'ni'yāni'. Calīpāxuhua'tit como hui'xina'n kalhlaka'ī'tit lā' Dios cālakapasāni' hua'chi ixcamana'.

Jesús lej pāxuhualh

Mt. 11.25-27; 13.16-17

²¹ Lā' tuncan Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān por huan Espiritu Santo lā' Jesús kalhtō'ka'lh:

—Quintāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī como cāmāsu'ni'nī'ta' huan a'ntīn tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū ixcāmātzē'kni'nī'ta' huan a'ntī lej lakskalalhna'. U'tza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhuān.

²² Lā' nā Jesús hualh:

—Quintāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan. Tintī' ca'tzī a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't quīnTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa'. Nā nataca'tzī xlaca'n a'ntī na'iccāmālacsu'yu.

²³ Lā' tuncan talakspi'tli lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n xmān xlaca'n:

—Līpāxūj huan a'ntīn talaktzī'n a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit. ²⁴ Iccāhuanīyāni' que lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' reyes ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit, lā' tū' talaktzī'lh. Lā' ixtakaxmatcu'tun a'ntū kaxpatā'tit, lā' tū' takaxmatli.

Huan tzeyā chi'xcu' xala' nac Samaria

²⁵ Lā' tuncan kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley tāyalh lā' tā'chihuīna'lh Jesús para nalīlaktzī'n. Lā' kalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū na'ictlahua para que na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Tuchū tatzo'kni' na ixley Moisés? ¿Chichū lakapūtle'ke'ya'?

²⁷ Huan xamākalhtō'kē'ni' ley kalhtīni'lh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk milīca'tzīn lā' con ixlīhuāk mifuerza lā' con ixlīhuāk mintapāstacna'. Lā' cacāpāxqui' ā'makapitzīn hua'chi pāxqui'ca'na' mē'cstu”.

²⁸ Lā' tuncan Jesús huanīlh:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhīya' minquilhtamacuj para pō'ktu.

²⁹ Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley māpūtaxtūcu'tulh ixlīkalhasqui'nīn lā' huanīlh Jesús:

—¿Tichū ā'makapitzīn a'ntī xa'iccāpāxqui'lh?

³⁰ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; ixtaxtunī't de nac Jerusalén lā' ixa'mā' nac Jericó. Lā' huan ka'lhāna'nī'n tachi'palh lā' tamakka'lhankō'lh hasta ixlu'xu' a'ntū ixlhakā'nī't. Tatusli lā' ta'a'lh. Tamakxtekli xa'a'ctzincsnī'. ³¹ Chuntza' pātle'kelh que ixa'mā' nac huā'mā' tej kalhatin sacerdote. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan chi'xcu', xmān xti'li'maka'lh. ³² Nā tētaxtulh kalhatin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' lītōkpān. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan chi'xcu', nā xti'li'maka'lh.

³³ 'Lā' a'xni'ca' milh kalhatin xala' nac Samaria, xla' laktzī'lh lā' lakalhu'malh.

³⁴ Lā' tuncan tapajtzūlh huan chi'xcu' lā' līcu'chū'lh aceite lā' līcu'chu'ni' a'nlhā ixmātakāhuī'canī't. Lā' hui'līni'lh vendaje. Lā' tuncan kēhui'līlh ixburro lā' pūlē'lh nac mesón lā' a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Lā' ixlīlakalī tuncuīlh a'xni'ca' huan samaritano ixa'mā'tza', maxqui'lh tumīn huan ixtēcu' mesón lā' huanīlh: “Camaktaka'lhti huā' i'tza'ca'. Lā' palh tū' a'cchā'n huā' tumīn, na'icmaxqui'yāni' ixlaktapalh a'xni'ca' na'icchimpala”.

³⁶ Lā' Jesús huanīlh huan xamākalhtō'kē'ni' ley:

—Chuhua'j caquihua'ni', ¿tichū de huā' tamā'na kalhatu'tun puhua'na' māsuyulh a'nchī pāxqui'lh huan takāhuī'n?

³⁷ Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley hualh:

—A'ntī lakalhu'malh.

Lā' Jesús huanīlh:

—Capit lā' catlahua' chu a'cxtim.

Jesús a'lh na ixchic Marta lā' María

³⁸ Jesús tēlh ixtej lā' chā'lh nac lakatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' kalhatin puscāt, a'ntī ixuanican Marta, mānūlh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin a'ntī ixuanican María. Lā' xla' tahui'lh na ixtojon Jesús para nakaxmatni' a'ntū xla' ixmāsu'yumā'. ⁴⁰ Lā' Marta tamakchuyīlh como lej ixka'lhī ixlītlōt lā' laktapajtzūlh Jesús lā' huanīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tū' lītamakchu'yi' nīn tuntū' que quintā'tin quimāchokoni'kō' lītlōt? Cahua'ni' que caquimaktāyalh.

⁴¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Marta, hui'x māmākchuyīya' lā' lej lē'capina' milītlōt lā' ā'catūhuā. ⁴² Pero a'nan a'ntū más tasqui'nī. María lacsacnī't a'ntū más tzey lā' tintī' catimakhīlh.

11

Jesús quincamāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtō'ka'yāuj
Mt. 6.9-15; 7.7-11

¹ Maktin huā Jesús ixkalhtō'ka'mā' nac lakatin lugar. Lā' a'xni'ca' kalhtō'ka'kō'lh, kalhatin ī'sca'txtunu' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāasca'tūuj a'nchī kalhtō'ka'can hua'chi cāmāasca'tīlh ī'sca'txtunu'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni'.

² Lā' Jesús cāhuanilh:

—A'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n a'ntī hui'lachi nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

Camilh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan tachi'xcuui't.

Catlahuaca mintapuhuān huā'tzā' nac ti'ya't chu a'xtim hua'chi nac a'kapūn.

³ Caquilāmāxquī'uj quilīhua'tca'n a'ntū na'icua'yāuj lakaliyān.

⁴ Lā' caquilāmāspūnū'ni'uj quintalacē'i'ca'n como nā quina'n iccāmāspūnū'ni'yāuj a'ntī quincātalacē'ni'yāni'.

Tū' camakxtekti naquincāpātē'keni'yāni' a'ntū naquincāmātlahuīyāni' talacē'i'.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:

—Calīhui'līuj que kalhatin de hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin mi'amigoca'n. Lā' i'tāt tzi'sa napina' na ixchic lā' nahuanī'ya': “Amigo, caquimāpāhua'xtuni' mactu'tun pāntzi ⁶ porque chuna'j quilakchilh kalhatin qui'amigo na quinchic lā' tū' icka'lhī a'ntū na'icmāhuī'”. ⁷ Lā' calīhui'līuj que xla' desde ixchakān chic nakalhtiyāni': “Tū' caquimāmakchuyi'. Lacchōyātza' huan mākalhcha lā' quilīhuākca'n iclhtatamā'naujtza'. Lā' tūla ictāquī' para na'icmaxquī'yāni' nīn tuntū'”, nahuaniyāni' mi'amigo.

⁸ 'Iccāhuaniyāni' que a'yuj mi'amigo tū' catāquī'cu'tulh para namaxquī'yāni' catūhuā a'yuj lī'amigo hui'xina'n, pero natlahua para que tū' namājicluī'ya' ā'chulā' lā' namaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasquī'na'.

⁹ 'Chuntza' iccāhuaniyāni': Casquī'ni'tit Dios lā' xla' nacāmāxquī'yāni'. Lā' caputzatit a'ntū Dios cāmāxquī'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Lā' calīmacasā'na'ntit huan mākalhcha lā' nacātamālaquī'ni'yāni'. ¹⁰ Chuntza' a'ntī nasquī'n, xla' namaklhtīni'n; lā' a'ntī naputza, xla' nakaksa; lā' a'ntī nalīmacasā'nan huan mākalhcha, namālaquī'ni'can.

¹¹ 'Ixli'ca'tzan kalhatin de hui'xina'n a'ntī xatāta', ¿chu namaxquī'ya' chihuix mincaman a'xni'ca' squī'ni'yāni' pāntzi? Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin lūhua' palh squī'ni'yāni' squī'ti'? ¹² Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin cūlūtl palh squī'ni'yāni' ka'lhūā't? ¹³ Hui'xina'n a'yuj tū' lacuan pero ca'tziyā'tit que tzē namaxquī'yā'tit lē'ksajna' xatzey mincama'ca'n. Lā' ā'chulā' minTāta'ca'n a'ntī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmāxquī' Espīritu Santo a'ntī tasquī'ni'.

Ixtahuan que Jesús ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti'
Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27

¹⁴ Jesús ixmāxtuni'mā' de huan chi'xcu' huan tlajana'. U'tza' ixmakakō'ko'nī't. Lā' a'xni'ca' taxtulh huan tlajana', tzētza' ixchihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcuui't talē'cnīlh huā'mā' ¹⁵ pero makapitzīn tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'ni'n.

¹⁶ Lā' a'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús lā' ixtasquī'ni' lakatin lē'cnīn xala' nac a'kapūn. ¹⁷ Lā' xla' ixca'tzī a'ntū xlaca'n ixtapuhuan lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzī lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīni'n makān. Natālāmāspūtkō'. Lā' palh tatapitzī lā' natalātucsa lītā'timīn nā natalāmāspūtkō'.

¹⁸ Chuntza' palh tatapitzī xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Satanás lā' lītā'ca'tza tala, ¿chī nalīka'lhī ixlīmāpa'ksīn Satanás? Iccāhuaniyāni' huā'mā' como hui'xina'n quilāhuaniyāuj que quit iclīmāxtulh huan tlajana' por ixlīmāpa'ksīn Beelzebú. ¹⁹ Palh quit iccālīmāxtu

huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú, ¿tichū ixlīmāpa'ksīn taka'lhī xla'ca'n a'ntīn tat-apa'ksī con hui'xina'n lā' talīmāxtu tlajana'? Chuntza' māni' xla'ca'n talīmāsu'yu que tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nāuj. ²⁰ Quit iccālīmāxtu tlajana'nī'n por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' huā'mā' ū'tza' huanicu'tun que Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'xni'ca' maktaka'lhīmā' ixchic kalhatin chi'xcu' a'ntī tli'hui'qui lā' a'ntī ka'lhī līcā'n a'ntū nalīmaktāyacan, tuntū' catipātle'keni'lh catūhuā a'ntū ixla'. ²² Pero palh namin ā'kalhatin más xatli'hui'qui, ū'tza' natlaja lā' namaklhtī ixlīcā'n a'ntū līpāhuan lā' namālacpitzi a'ntū namaklhtī.

²³ 'A'ntīn tū' tapa'ksīcu'tun con quit, ū'tza' quintā'ca'tza. Lā' a'ntīn tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Taspi'tchoko huan tlajana'

Mt. 12.43-45

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—'A'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', natalā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' kaksa a'nlhā najaxa, napuhuan: "Na'ictaspi'tchoko a'nlhā ictaxtulh".

²⁵ 'Lā' a'xni'ca' nataspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scayancyā lā' xa'nca pa'lhnanca'nī't. ²⁶ Lā' tuncan na'a'n nacātē ā'kalhatojon tlajana'nī'n más xaca'tzanca'tzīnī'n. Lā' ixlīhuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchakān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' ā'chulā' na'a'nīni' huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'.

Xastu'ncua' tapāxuhuān

²⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', kalhatin puscāt na ixlaclhpu'nanca'n tachi'xcuhūi't ta'salh lā' hualh:

—jLīpāxūj huan puscāt a'ntī mālacatuncuīnī'ta'ni' lā' a'ntī mātziqū'ni'!

²⁸ Lā' Jesús hualh:

—jA'chulā' natalīpāxuhua a'ntīn takaxmata lā' ta'a'cnīni'ni' a'ntū huan Dios lā' ta'a'kahuāna'ni'!

Huan tachi'xcuhūi't tasquī'nli lakatin lē'cnīn

Mt. 12.38-42; Mr. 8.12

²⁹ Huan tachi'xcuhūi't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús lā' xla' tzuculh chihuīna'n lā' hualh: —Hui'xina'n huā'tzā' tū' tzey. U'tza' līsquī'nā'tit lakatin lē'cnīn. Lā' xmān nacātāmāsu'ni'yāni' lē'cnīn hua'chi a'ntū pātle'keni'lh Jonás. ³⁰ Lā' a'ntū pātle'keni'lh Jonás cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios xalanī'n nac Nīnive. Lā' nā chuntza' a'ntū napātle'keni' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāsu'ni'yāni' ixlīmāpa'ksīn Dios. ³¹ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' nacālaccāxtlahuakō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca'tza' huan reina a'ntī ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni'. Nacālē'ksā'nīni'nāni' xla' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuanī't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Lā' quit ā'chulā' ictasquī'nī que Salomón lā' tū' quinkaxpa'tcu'tunā'tit.

³² 'Lā' nā a'xni'ca' nalaccāxtlahuakō'can, xla'ca'n a'ntī ixtahui'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nīneve natatāya lā' nacātālē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātālē'ksa'nīni'nāni' como xla'ca'n taxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' lī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacnaca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasquī'nī que Jonás.

Huan pūmaksko

Mt. 5.15; 6.22-23

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tintī' māquilhtī ixpūmaksko lā' namātze'ka o nahui'lī ixtampīn cajón. Namā'ca' cā'lakuān para que chuntza' a'ntī natatanū tzē natalaktzī'n. ³⁴ Palh tū' tampī'lhīni'nā'tit

lā' palh laktzī'nā'tit a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chilh tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana' na mimacni'ca'n. Lā' palh xmān laktzī'nā'tit a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni' lanī'ta'ntit. Lā' ū'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. ³⁵ Cuenta catlahua' que tū' natzucuya' pāstaca' a'ntūn tū' tzey, porque chuntza' tūlah catitlahua' a'ntūn tzey. ³⁶ Palh hui'x pāstaca' a'ntūn tzey lā' palh tlahua'ya' a'ntūn tzey, ū'tza' nala hua'chi lakatin pūmaksko a'ntū xa'nca maksko mintej.

Jesús cālacaquilhni'lh huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley
Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47

³⁷ A'xni'ca' Jesús chihuīna'nkō'lh, kalhatin fariseo huanilh que catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Lā' Jesús tanūlh lā' tahuī'lh huā'yan. ³⁸ Lā' huan fariseo lē'cnīlh como Jesús tū' makacha'ka'lh hua'chi xlaca'n ixtalīsmānī'nī't para natahuā'yan. ³⁹ Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Hui'xina'n fariseosnu' hua'chi a'ntī namakche'kē' vaso lā' pulātu lā' tū' catipūche'kē'lh. Nā chuntza' hui'xina'n. Tasu'yu'yā'tit que tzeyā chi'xcu'huī'n hui'xina'n pero tū' tzey mintapāstacna'ca'n porque tampi'lhīni'nā'tit lā' tlahua'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey. ⁴⁰ ¡Tū' māchekxīcu'tunā'tit hui'xina'n! ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que Dios cātlahuani' hui'xina'n para que na'a'cnīni'ni'yā'tit Dios? Lā' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n, tūlah cati'a'cnīni'ni'tit. ⁴¹ Palh stu'ncua' a'cnīni'ni'cu'tunā'tit Dios, maclacasqui'n xatzey mintapāstacna'ca'n. Palh tzey mintapāstacna'ca'n, ixlihuākca'n natalaktzī'n palh tzey hui'xina'n.

⁴² ¡Hui'xina'n fariseosnu' nalakaputzayā'tit! Hui'xina'n māstā'yā'tit para Dios macsti'na'j huan līhua'tna' hua'chi a'lhmu'huēn lā' a'jonjolin lā' ā'tāpātin. Lā' chuntza' tasqui'nī. Pero tū'tza' tasu'yu palh pāxquī'yā'tit Dios lā' palh natlahua'yā'tit a'ntū lacuan. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan lacmacastin līhua't. Lā' nā maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū xatzey lā' napāxquī'yā'tit Dios.

⁴³ ¡Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu'! Lacasqui'nā'tit mimpūtahuī'lhca'n a'ntū más xalactzey nac lītokpān. Lā' lacasqui'nā'tit cacāta'a'cnīni'ni'ni' a'xni'ca' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ ¡Nalakaputzayā'tit hui'xina'n mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley lā' fariseosnu' a'ntī a'kxokonū'nī'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntūn tū' tatasu'yu. Tachi'xcu'huī't tachi'nta lā' tū' taca'tzī. Chuntza' talaclē'n chu a'nchī tatzo'kni' na ixley Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmālaclīpinīyā'tit ā'makapitzīn ixpālacata a'ntū cāmāsu'ni'yā'tit. Lā' xlaca'n tū' taca'tzī palh talaclē'n —hualh Jesús.

⁴⁵ Tuncan kalhtīlh kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', a'xni'ca' hua'na' huā'mā' quilālacaquilhni'yāuj.

⁴⁶ Lā' Jesús hualh:

—¡Nalakaputzayā'tit nā hui'xina'n huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Lej lhūhua' talanān mātlahuīni'nā'tit lā' tūlatza' tlōkentaxtūkō'can. U'tza' hua'chilh ixcāxtlahua'tit huan tacu'ca' a'ntū lej tzinca. Nīn tintī' tze natāyani' lā' hui'xina'n tū' lacāxtlahuacu'tunā'tit para que tze nacu'ca'can.

⁴⁷ ¡Nalakaputzayā'tit hui'xina'n! Tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit. Xmān cā'a'cnīni'ni'cu'tunā'tit huan xanīnī'ntza' a'cta'sana'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n tlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n a'ntī cāmāknīca. U'tza' lītasu'yu que chu lakatin hui'lāna'ntit con minapapana'ca'n, lā' puhua'nā'tit que tzey a'nchī tatlahualh.

⁴⁹ U'tza' līchihuīna'lh Dios como lej ka'lhī tapāstacna'; hualh: “Na'iccāmacamini' a'cta'sana'nī'n. Lā' nacāmāknīcan ā'makapitzīn lā' nacāmāpātīnīcan ā'makapitzīn huam-pala”. ⁵⁰ Chuntza' huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n

cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n a'cta'sana'nī'n a'ntī cāmaknīcanī't desde a'xni'ca lalh quilhtamacuj. ⁵¹ Natzucucan nacākahasqui'nīcan con Abel lā' ā'xmān nali'a'kspucan huan Zacarías a'ntī maknīca na ixpu'nan huan lītōkpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. U'tza' iccāhuaniyāni' que Dios nacākahasqui'nīyāni' hui'xina'n ā'tzā' ixpālacata huan a'cta'sana'nī'n a'ntī cāmaknīcanī't.

⁵² 'jNalakaputzayā'tit hui'xina'n, mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Ixtachihuīn Dios hua'chilh tanūma' nac lakatin chic. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit xallave huan chic, pero tū' tanūyā'tit. Lā' tū' cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

⁵³ A'xni'ca' Jesús cāhuanilh huanmā', huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' fariseosnu' ta'a'kchā'ni'lh Jesús. Lā' lej tatzuculh takalhasqui'nī lhūhua' catūhuā.

⁵⁴ Ixtamaktaka'lh mā'na a ver palh tzē ixtamakkakslī a'ntū ixtalīlē'ksa'nīni'lh.

12

A'ntī tlahua lakatu' ixlacan

¹ Līhuan ixtatakēstokmā'na lej lhūhua' tachi'xcuui't hasta ixtalālacchi'ntatza'. Lā' Jesús tzuculh cāhuani pū'la ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cuenta natlahuayā'tit huan fariseosnu' como xlaca'n tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Lā' tū' titlahuayā'tit hua'chi xlaca'n. ² Ixlīhuāk a'ntū tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzīkō'can. ³ Lā' chuntza' a'ntū hui'xina'n huaninī'ta'ntit xmān kalhatin, ū'tza' nakaxmatcan chuxalhā. Lā' a'ntū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān chic, ū'tza' palha' nahuancan kēpūn.

A'ntī najicua'ni'can

Mt. 10.28-31

⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que tū' tijicua'ni'yā'tit a'ntīn tamaknīni'n lā' ā'calīstān tūla tatlahua ā'chulā'. ⁵ Na'iccāhuani'yāni a'ntī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios a'ntī tzē nacāmāspūtūkō'yāni' lā' ā'calīstān nacāmācā'nāni' nac pūpātīn. U'tza' calījicua'ni'tit Dios.

⁶ 'Tū' lej tapala huan tantzictzi. Stā'can tanquitzis por xmān lakatu' tumīn. Lā' Dios tū' cāpātza'nkā nīn lakatin de xlaca'n. ⁷ Pues hasta miya'jca'n chā'tunu' de hui'xina'n cātapūtle'keni'ni' kanatunu'. Lā' ū'tza' tū' tilījicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalayā'tit que huan tantzictzi.

A'ntī natahuan que tatapa'ksī con Jesús

Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī nahuan na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't: “Quit ictapa'ksī con Cristo”, lā' chuntza' nā quit na'icuan na ixlacapūnca'n ixángeles Dios: “Xla' tapa'ksī con quit”. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁹ Lā' chuxatī naquinkalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't, nā quit na'ickalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n ixángeles Dios.

¹⁰ 'Lā' a'ntī talīchihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, nacāmāspūtūnu'ni'can. Pero a'ntīn tahuan que tū' tzey a'ntū tlahua huan Espīritu Santo, xlaca'n tūla catīcāmāspūtūnu'ni'ca.

¹¹ 'A'xni'ca' nacātalē'nāni' na ixlacapūnca'n huan māpa'ksīni'nī'n lā' huan pūchihuīna'nī'n a'nīhā tlahuacan justicia, tū' lej nacāpāta'layāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit. ¹² Huā'mā' ka'tlā'tus, a'xni'ca' nachihuīna'nā'tit, huan Espīritu Santo nacāmāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit —hualh Jesús.

Huan chi'xcu' rico

¹³ Kalhatin ixlacalni' tachi'xcuui't huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimāpitzini'lh quiherenciaca'n.

¹⁴ Lā' Jesús kalhtīh:

—¿Tichū quihui'līnī't quit hua'chi juez o mālacpitzini' ti'ya't?

¹⁵ Lā' nā hualh:

—Cuenta catlahua'tit. Lā' tū' titampi'lhīni'nā'tit porque huan lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala' nac huā'mā' quilhtamacuj tūlah caticāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n.

¹⁶ Lā' tuncan Jesús cālmālacastucli lā' cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; lej rico ixuanī't. Lā' lej ixmakalana'n na i'xti'ya't. ¹⁷ Lā' xla' tuncan puhualh ixpātunca'tzi: “¿Tuchū na'ictlahua? Tū' icka'lhī lhā na'icmāquī' lhūhua' quincuxi'. ¹⁸ Na'iccāactlahua xalacti'na'jna' quimpūcuxi' lā' na'ictlahua más xaka'tla' lā' a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' lā' ixlihuāk ā'makapitzīn a'ntu icmakalalh. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' na'icpuhuan quē'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' catūhuā para lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaja lā' na'icuā'yan lā' na'icko'tnūn lā' na'icpāxuhua”. ²⁰ Lā' Dios huanilh: “Hui'x tū' xa'nca pāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nanī'ya'. Lā' a'ntū māquī'nī'ta, ¿tichū natachokoni'?” ²¹ Chuntza' napātle'keni' kalhatin chi'xcu' a'ntī mākēstoka lhūhua' catūhuā para ixa'cstu. Lā' ixlihuāk a'ntū ka'lhī, nīn tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios.

Dios cāmaktaka'lha ixcamana'

Mt. 6.25-34

²² A'calistān Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Iccāhuaniyāni'. Tū' ticāpāta'layāni' a'ntū nahua'yā'tit nīn a'ntū nalhakā'yā'tit. ²³ Como Dios cāmaxquī'yāni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit, ā'chulā' nacāmaxquī'yāni' milīhua'tca'n lā' milu'xu'ca'n. ²⁴ Cuenta cacātlahua'tit huan cha'kni'. Xlaca'n nīn tuntū' tacha'n lā' nīn tamakalana'n. Lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n pero Dios cāmāhuī'. A'chulā' tapalayā'tit hui'xina'n que huan tamā'na spūnnu'. ²⁵ Nīn tintī' de hui'xina'n tzē más makān nalatahui'la a'yuj cāpāta'layāni'. ²⁶ Palh chuntza' tūla natlahuayā'tit, ¿a'chī' lē'capinā'tit ā'tāpātin catūhuā?

²⁷ 'Cuenta cacātlahua'tit huan xa'natna' a'nchī talīstaca. Tū' tascuja lā' tū' tātza'pa' ixlu'xu'ca'n. Lā' lej tzēhuanī't tastaca a'yuj tuntū' tatlahua. Lā' iccāhuaniyāni' que huan rey Salomón tūlah cāmālacastucli ixlitzēhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. ²⁸ A'nan chi'tin nac cā'tacuxtu a'ntū tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'ī'can lā' nacālhucuyucan. Lā' como Dios cāmaktaka'lha lā' cāmakastaca huan chi'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā'? ²⁹ Chuntza' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata a'ntū nalīhua'yā'tit nīn a'ntū nalīko'tnūnā'tit. ³⁰ Huan tachi'xcuhūi't xala' huā'mā' quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Lā' hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' ca'tzī a'ntū maclacasqui'nā'tit. ³¹ Mejor pū'la caputzatit a'nchī nalī'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n lā' nā namaklhtīni'nā'tit ā'makapitzīn a'ntū maclacasqui'nā'tit.

Milīrico nac a'kapūn

Mt. 6.19-21

³² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quilakska'tā'n, tū' cajicua'ntit. Tū' lhūhua' hui'xina'n pero minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n que natapa'ksiyā'tit con xla'. ³³ Castā'tit a'ntū ka'lhī'yā'tit lā' cacāmaxquī'tit a'ntīn tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n a'ntūn tū' maktin catimasli lā' milīricujlani'ca'n nac a'kapūn a'nlhā tū' maktin catisputli. Lā' a'ntza' tū' catitanūlh ka'lhāna' lā' nīn huan tzapūla' tūlah catihua'lh. ³⁴ A'nlhā huī' milīricujlani'ca'n, a'ntza' huī' mintapāstacna'ca'n.

Maclacasqui'n cāxni'j natahui'layā'tit

³⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Cacāxtahui'la'tit con mimpūmakskoca'n xataquilhtani'tza'. ³⁶ Cala'tit hua'chi tasācua' a'ntīn taka'lhīmā'na ixpatronca'n a'ntī a'nī't a'nlhā tapūchahuamā'ca. Lā' a'xni'ca' nataspi'ta lā' nalīmacasā'nan huan mākālhcha, lacasqui'n camālaquī'ni'ca lacapalh. ³⁷ Līpāxūj huan tasācua'nī'n talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n. Stu'ncua'

a'ntū iccāhuaniyāni' que māni' ixpatronca'n namācāxkō' lā' nacāmāhuī'can. ³⁸ A'yuj cachilh i'tāt tzi'sa o tuncūini', pero lipāxūj huan tasācua'nī'n palh talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzi'tit huā'mā' que palh ixtēcu' chic ixca'tzilh tuyā hora nachin huan ka'lhāna', ixlakahuantō'lal lā' tū' ixtimakxtekli natanū huan ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalhtō'la'tit como namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' tū' pāstacā'tit.

Huan xatzey tasācua' lā' huan tūn tū' xatzey tasācua'
Mt. 24.45-51

⁴¹ Lā' tuncan Pedro kalhasqui'nīlh:

—¿Chā quilālīmālacastucui xmān para quina'n o para līhuāk?

⁴² Lā' Jesús hualh:

—¿Chī huanī't huan xatzey tasācua' a'ntī xa'nca māchekxī? Xla' ū'tza' a'ntī huan patrón nalīmāmacū' huan chic para nacāmāhuī' ixtā'tasācua'nī'n a'xni'ca' maclacasqui'n.

⁴³ Lipāxūj huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt a'xni'ca' nataspi'ta ixpatrón.

⁴⁴ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Huan patrón nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī. ⁴⁵ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que natakoxī huan ixpatrón. Lā' chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' huan maksqui'tīnī'n lā' natzucu huā'yan lā' nako'ta lā' naka'chī. ⁴⁶ Lā' chu līmaktin nataspi'ta huan patrón. Lā' namin lakatin chí'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzī lā' tū' ka'lhīmā'. Lā' huan patrón lej palha' nacastigarlī huan tasācua' lā' namāpātīnī hua'chi natapātīnī'n xla'ca'n a'ntī līhua tahuan palh takalhlaka'ī'.

⁴⁷ 'Huan tasācua' a'ntī ca'tzī a'ntū lacasqui'n ixpatrón lā' tū' tlōkentaxtū lā' tū' a'cnīni'ni', xla' lej maklhūhua' natucscan. ⁴⁸ Lā' huan a'ntīn tū' ca'tzī a'ntū lacasqui'n ixpatrón lā' chuntza' natlahua a'ntū maclacasqui'n castigo, xla' tū' lhūhua' catihui'līni'ca. A'ntī līmāmacū'can lhūhua', xla' tzē nasqui'ni'can lhūhua'. Lā' a'ntī līmāmacū'can más lhūhua', xla' tzē nasqui'ni'can más lhūhua'.

Jesús cāmālacpitzī huan tachi'xcu'huī't
Mt. 10.34-36

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Por quimpālacata tū' chu lakatin natala. Makapitzīn lej nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn. Lā' ā'makapitzīn lej natalakmaka'n quintachihuīn. Makapitzīn stu'tu'lu' natahuan que stu'ncua' quintachihuīn lā' ā'makapitzīn stu'tu'lu' natahuan que tū' stu'ncua'. Chuntza' calalh chuhua'j. ⁵⁰ A'nan a'ntū na'icpātī. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'xni'ca' na'ictlōkentaxtū? ⁵¹ ¿Chu puhua'nā'tit icmilh para que chu lakatin natala tachi'xcu'huī't? Iccāhuaniyāni' que tū'. Na'iccāmā'kapitziyāni'. ⁵² Lā' chuhua'j hasta kalhaquitzis xala' lakatin chic natalacpitzī. Kalhatu'tun natala contra kalhatu', lā' kalhatu' contra kalhatu'tun. ⁵³ Huan xatāta' nala contra ixcaman lā' huan o'kxa' contra ixtāta'. Lā' xatzī't nala contra ixtzu'ma'jāt lā' huan tzu'ma'jāt nala contra ixtzī't. Lā' huan puscāt nala contra ixpuscāt ixo'kxa' lā' huan puscāt nala contra ixtzī't ixkōlu'.

Tū' ixmāchekxīcan huan lē'cnīn
Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—A'xni'ca' hui'xina'n laktzī'nā'tit tā'kaquī'mā'cha' poklhnu' a'nīhā tā'cnū huan chí'chini', tuncan nahua'nā'tit namin xcān. Lā' chuntza' pātī'ke. ⁵⁵ Lā' a'xni'ca' minācha' huan ū'ni' xala' nac sur, huancan naxu'nu. Lā' chuntza' pātī'ke. ⁵⁶ ;Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o tū' namin, xmān porque laktzī'nā'tit huan a'kapūn. Lā' ¿a'chī' tū' cuenta tlahua'yā'tit a'ntū pātī'kemā' nac huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' laktzī'nā'tit huan lē'cnīn?

Calī'hui'li' natā'latahui'la'ya' xa'nca mintā'ca'tza
Mt. 5.25-26

⁵⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿A'chī' tūla puhuanā'tit palh catūhuā tzey o tū' tzey? ⁵⁸ Palh catīhuā mālacapū'yāni', calī'hui'li' natā'lacāxla'ya' līhuan tūna'j pinā'tit nac pūchihuīn. Chuntza' tū' catilē'ni' na ixlacapūn juez. Lā' huan juez tū' catimacamāstā'ni' con huan policia lā' huan policia tū' catimānūni' nac pūlāchī'n. ⁵⁹ Palh chuntza' ixpātē'keni'ni', icuaniyāni que tū' catitaxtu hasta que tū' namāpalakō'ya' ixlīhuāk.

13

Maclacasqui'n nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n

¹ Lā' huā'mā' chī'chini' tamilh chī'xcuui'n. Lā' ixtahuanimā'na Jesús a'nchī Pilato cāmāmānīnī'nī't makapitzīn chī'xcuui'n xalanī'n nac Galilea a'xni'ca' xla'ca'n ixtamaxquī'mā'na Dios huan lē'ksajna'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Chu puhua'nā'tit que huan tamā'na chī'xcuui'n cāpātē'keni'nī't chuntza' porque más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā milīhuākca'n nanīkō'yā'tit. ⁴ Lā' huan kalhacāujtzeyan a'ntīn tanīlh a'xni'ca' huan torre de Siloé tapancli lā' cā'a'klhta'lal, ¿chu puhua'nā'tit que más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuani'yāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Huan xaqui'hui' higo a'ntū tū' ixka'lhī ixtō'ca't

⁶ Lā' tuncan Jesús cāhui'līnī'lh huā'mā' a'ntū lītalacastuca lā' cāhuanilh:

—Kalhatin chī'xcu' ixcha'nī't a'katin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. Lā' a'lh laktzī'n palh ixtō'ca'mā'. Lā' tū' makkaksli ixtō'ca't. ⁷ Lā' tuncan huanilh ixtasācua': "Lakatu'tun cā'tatza' icmakputza ixtō'ca't huā'mā' qui'hui' lā' nīn tuntū' icmakkaksa. Catanca' porque xmān yā. Chu tlakaj iccha'nli". ⁸ Lā' a'ntī ixmaktaka'ha huan ti'ya't kalhtīlh: "Camakxtekti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclacxla'ja huan ti'ya't lā' na'icmaka'ni' abono. ⁹ Lāsā' chuhua'j natō'ca'. Lā' palh tū' tō'ca' a'xni'ca' natancā'ya'".

Jesús mātzeyīlh kalhatin puscāt a'clhchā'puncsua' huan chī'chini' a'ntū pūjaxcan

¹⁰ Lakatin chī'chini' a'ntū ixpūjaxcan, Jesús iccāmāsu'ni'mā' nac lītōkpān. ¹¹ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntū ixī'tza'ca'n lakacāujtzeyan cā'ta. Ixchī'panī't lakatin tlajana' lā' ixmaka'ī'tza'ca'n lā' ixtaquilh pūstucnī't lā' tūla ixtā'cstun'ca nīn macstī'na'j.

¹² Lā' Jesús, a'xni'ca' laktzī'lh huan puscāt, ta'sani'lh lā' huanilh:

—Puscāt, tzeyanī'ta'tza'. Tū'tza' ka'lhī'ya' ta'jatāt.

¹³ Lā' tuncan Jesús mā'ca'ni'lh ixmacan lā' chu tuncan huan puscāt tā'cstun'cli lā' tzuculh mācā'tanī Dios. ¹⁴ Como Jesús mātzeyīlh huanmā' chī'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xapuxcu' de huan lītōkpān a'kchā'lh lā' cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

—A'nan xmān lakachāxan chī'chini' para nascujā'tit. Huan tamā'na chī'chini' cata'ntit tacu'chu'yā'tit lā' tū' a'xni'ca' jaxkō'can.

¹⁵ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—¿Tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! ¿Chu tū' naxcutā'tit mihuācaxca'n o mimburoca'n huan chī'chini' a'ntū pūjaxcan lā' namāko'tūyā'tit? ¹⁶ Lā' huā'mā' puscāt, ī'xū'yātā'nat Abraham, lā' hua'chīlh līchī'hui'līlh huan Satanás huā'mā' ta'jatāt. Lā' chuhua'j lakacāujtzeyan cā'tatza'. ¿Chu tū' līmakuan ixmaklhtīca ixta'jatāt huā'mā' chī'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹⁷ A'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', cāmāmāxanī'lh ixlīhuākca'n ixtā'ca'tzanī'n. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't ixtalīpāxuhua huan lē'cnīn a'ntūn tlahualh Jesús.

Xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32

¹⁸ Lā' tuncan Jesús hualh:

—¿Chī huanī't ixlīmāpa'ksīn Dios? Lā' ¿chī na'iclimālacastuca a'nchī natalhūhua'n xluca'n a'ntī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹ Natalhūhua'n chuntza' hua'chi staca lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. Lacti'na'j huanmā' ti'ni' lā' a'xni'ca' nastackō', nala hua'chi a'katin qui'hui'. A'xni'ca' ka'tla'tza' lā' a'ntza' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n.

Huan levadura

Mt. 13.33

²⁰ Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclimālacastuca a'nchī nalaklhtāya ixlīmāpa'ksīn Dios? ²¹ U'tza' hua'chi lakatin levadura a'ntū kalhatin puscāt nalītlō maktu'tun xatapūlhcān harina lā' namakxteka hasta nalaklhtāyakō' huan ixtasquit.

Huan xapītzina'j mākalhcha

Mt. 7.13-14, 21-23

²² Jesús tēpā ixtej para nac Jerusalén. Lā' ixtētaxtu cā'lacchicni' ti'na'j lā' laka'tla' lā' ixmāsu'yu. ²³ Lā' kalhatin kalhasqui'nīlh:

—¿Chā xmān makapitzīn natapūtaxtu?

Lā' Jesús kalhtīlh:

²⁴ —Calīhui'lī'tit natanū'yā'tit nac xapītzina'j mākalhcha para nac a'kapūn, porque iccāhuaniyāni' que lhūhua' nataputza a'nchī natalītanūcu'tun. Lā' tūlah catitatanūlh.

²⁵ A'xni'ca' huan xamāpa'ksīni' chic namālacchō mākalhcha, hui'xina'n a'ntī yā'na'ntit kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit huan mākalhcha. Lā' nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj”. Lā' xla' nacākalhtīyāni': “Tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n”. ²⁶ Lā' hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yanī'ta'ni' lā' hui'x māsu'yu' na qui'ā'lacchicni'ca'n”.

²⁷ Lā' xla' nacākalhtīyāni': “Iccāhuanini'tza' que tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n. Caquilātapānūni'uj milīhuākca'n. Hui'xina'n lej tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey”. ²⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' lā' nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'xni'ca' nalaktzī'nā'tit que Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' ixlīhuākca'n huan a'cta'sana'nī'n tahui'lāna'ncha' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' hui'xina'n tū' caticātamakxteknī' natanū'yā'tit.

²⁹ 'Nataminācha' tachi'xcu'huī't xalanī'n chuxalhā lā' natahuā'yan a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ³⁰ A'xni'ca'tza' lej nacā'a'cnīni'ni'can xluca'n a'ntīn tū' tatasqui'nī chuhua'j; lā' tū' caticā'a'cnīni'ni'ca xluca'n a'ntī lej tatasqui'nī chuhua'j —hualh Jesús.

Jesús līlakaputzalh ixpālacata Jerusalén

Mt. 23.37-39

³¹ Chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' ā'makapitzīn fariseosnu' talakchilh Jesús lā' tahuanilh:

—Cataxtu de huā'tzā' porque Herodes maknīcu'tunāni'.

³² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Calakpintit huanmā' chi'xcu' a'ntī lej skalalh para natlahua a'ntū xla' lacasqui'n lā' nahuanī'yā'tit: “Chuhua'j lā' lakalī na'iccāmāxtukō' huan tlajana'nī'n. Nā na'iccāmātzeyī ī'tza'ca'nī'n. Lā' tū'xama'n na'ictlahuakō'”. ³³ Lā' maclacasqui'n na'ica'n na quinte'j chuhua'j lā' lakalī tū'xama'n porque tū' līmakuan chuxalhā nanī kalhatin a'cta'sana', xmān a'nlhā huanican nac Jerusalén.

³⁴ 'jXānti layā'tit xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmknīyā'tit a'cta'sana'nī'n lā' cāmūta'layā'tit huan lacscujnī'n a'ntī Dios cāmacā'n. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunāni' hua'chi huan ko'lhnu' cāmākēstoka ixcamana', pero tū' lacasqui'ntit. ³⁵ Cuenta catlahua'tit hui'xina'n como Dios makxteklitza' mi'ā'lacchicni'ca'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū'tza' quintilālaktzī'uj hasta huan chi'chini' a'xni'ca' nahuancan: “Sicua'lanālanī't a'ntī min con ixlīmāpa'ksīn Dios”.

14

Jesús mätzeyilh kalhatin chi'xcu' a'nti ixka'lhī cu'nu'

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús quīmakuā'yalh na ixchic kalhatin xapuxcu' fariseosnu'. Lā' ā'makapitzīn fariseosnu' ixtamaktaka'lh mā'na. ² Nā ixuī' kalhatin chi'xcu' na ixlacapūn lā' ixka'lhī cu'nu'. ³ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' huan fariseosnu':

—Lā' huan ixley Moisés ¿chā makxteka namätzeyīcan kalhatin ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan o tū' makxteka?

⁴ Lā' xlaca'n ca'cs tatāyalyh. Lā' tuncan Jesús makachi'palh huan ī'tza'ca' lā' mätzeyilh lā' huanilh que ca'a'lh. ⁵ Lā' cāhuanilh huan fariseosnu':

—Palh mimburoca'n o mihuācaxca'n namakōsa nac pūlh mā'n xcān ¿chu tū' namācutuyā'tit tuncan a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

⁶ Lā' tūlah takalhtīni'lh nīn tuntū'.

Huan a'nti cākantāyacanī't a'nlhā tapūchahuamā'ca

⁷ A'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan a'nti cākantāyacanī't lā' a'nchī ixtaputzamā'na huan pūtahuī'lhni' a'ntū más xalactzey, cāmaxquī'lh huā'mā' tapāstacna':

⁸ —A'xni'ca' nakantāyaca'na' a'nlhā tapūchahuacan, tū' titahui'la'ya' calacan. Chō'la tzē nachin ā'kalhatin a'nti más tasqui'nī que hui'x. ⁹ Lā' a'ntin kantāyani' nalaka'nāni' nahuaniyāni': “Cama'xqui' mimpūtōlh huā'mā' kalhatin a'nti ā'calistān chilh”. Lā' chuntza' māxana'jtza' napina' natahui'la'ya' kēpān. ¹⁰ Pero a'xni'ca' nakantāyaca'na', natahui'la'ya' nac kēpān. Lā' a'xni'ca' namīn a'nti kantāyanī'ta'ni' nahuaniyāni': “Cata't, catahui'la' nac mesa”. Chuntza' na'a'cnīni'ni'ca'na' na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn a'nlhā tapūchahuacan. ¹¹ A'nti xa'cstu ka'tla' lacu'tun, ū'tza' namāmāxanī'can. Lā' a'nti tū' xa'cstu putza ixlīka'tla', ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

¹² Nā Jesús huanilh huan chi'xcu' a'nti ixkantāyanī't:

—A'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', tū' cacākantāya' xmān mi'amigos lā' mintā'timīn lā' mintalakapasnī'n lā' huan ricosnu'. Xlaca'n a'xni'ca' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē natakantāyayāni' lā' chuntza' naka'lhīya' ixlaktapalh mincā'tani'. ¹³ Pero a'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani', cacākantāya' huan a'nti lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'nī'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'nī'n. ¹⁴ Lā' chuntza' nalīpāxuhua'ya' como xlaca'n tuntū' catitamaxquī'ni'. Lā' chuntza' naka'lhīya' mintatlay a'xni'ca' nata-lakahuanchoke ixlīhuākca'n a'ntin takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios.

Huan ka'tla' tahua'

¹⁵ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā', kalhatin a'nti ixuī' nac mesa huanilh Jesús:

—Līpāxūj a'nti nahuā'yan a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

¹⁶ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—Kalhatin chi'xcu' tlhualh lakatin ka'tla' tahua' lā' cākantāyakō'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' chā'lh huan hora a'ntū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' para natamāca'tzīnīni'n lā' cāhuanilh a'nti ixcākantāyanī't: “Cata'ntit como cāxuī'kō'tza' ixlīhuāk”. ¹⁸ Pero ixlīhuākca'n tamacā'lh razón que tūla ta'a'n. Kalhatin hualh: “Apenas ictamāhualh lakatin ti'ya't lā' maclacasqui'n na'ica'n na'iclaktzī'n. Icsqui'ni'yāni' que naquimāspūtūnu'ni'ya' porque tūlah icti'a'ncha”. ¹⁹ Lā' kalhatin huampā: “Ictamāhualh tanquitzis par de huācax lā' ica'n iccālaktzī'n a ver palh tzey tascuja. Por favor caquimāspūtūnu'ni' porque tūlah icti'a'ncha”. ²⁰ Lā' kalhatin huampā: “Ictapūchahuakō'lhcus lā' chuntza' tūlah icti'a'ncha”.

²¹ Lā' a'xni'ca' taspī'tli huan tasācua', huanikō'lh ixpatrón a'nchī pātle'kelh. Lā' huan ixpatrón a'kchā'lh lā' huanilh ixtasācua': “Lacapalh capit na ixcā'tejen cā'lacchicni' lā' cacālī'ta' a'nti lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'nī'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'nī'n”.

²² A'mpā lā' ā'calistān taspī'tpā huan tasācua' lā' hualh: “Ictlahualhtza' chu a'nchī

quihua'ni' lā' ti'a'nan lugar". ²³ Lā' huan patrón huanilh ixtasācua': "Capit nac cā'tejen más makatna' lā' nacāsālī'ta'na' lā' natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyāni' que nīn tintī' de xla'ca'n a'ntī iccākantāyalh pū'la natahua' quilīhua't".

A'ntū maclacasqui'n para a'ntī nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtastālani' Jesús, lā' xla' cālaktalakspi'tli lā' cāhuanilh:

²⁶ —Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit lā' tū' napāxquī' Dios más que nacāpāxquī' ixtāta' lā' ixtzī't lā' ixpuscāt lā' ixcamana' lā' ixtā'timīn lā' hasta māni' xla', ū'tza' tūlah catilal quisca'txtunu'. ²⁷ Lā' a'ntīn tū' pātīni'ncu'tun por quimpālacata lā' tū' latahui'lacu'tun hua'chi iclahuī' quit, tūlah catilal quisca'txtunu'.

²⁸ 'Palh kalhatin chi'xcu' tlahuacu'tun pātīn chic, pū'la natlahua ixcuenta lhānchulā' na'a'n de tumīn. Chuntza' naca'tzī palh na'a'cchā'n huan tumīn a'ntū nalītlahuakō'. ²⁹ Palh tū' chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'xni'ca' xmān yācus xatantūnu'. ³⁰ Lā' ixlīhuāk a'ntī natalaktzī'n, natalilītzī'n. Lā' natahuan: "Huā'mā' chi'xcu' tilītzuculh ixchic lā' tū' mā'ksputukō'lh".

³¹ 'Lā' tū' a'nan kalhatin rey a'ntī tū' pū'la napāstaca palh tzē nalītlaja con kalhacāuj mil soldados huan rey ixtā'ca'tza a'ntī ka'lhī kalhapu'xam mil. ³² Lā' palh ca'tzī que tūlah catitlajalh ixtā'ca'tza, namacā'ni' kalhatin lacscujni' para natā'lacāxla a'xni'ca' mimā'cha'cus de makat. ³³ Lā' chuntza' palh hui'xina'n tū' makxtekcu'tunā'tit ixlīhuāk a'ntū milaca'n, tūlah catila'tit quisca'txtunu'nī'n.

Huan matzat

Mt. 5.13; Mr. 9.50

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tzey huan matzat. Pero palh tū'tza' ka'lhī ixlīsko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'palacan?

³⁵ Tū' tzey para tuntū'. Xmān namaka'ncan. A'ntī kaxmata cuenta catlahualh.

15

Huan borrego a'ntū tza'nkāl

Mt. 18.10-14

¹ Ixlīhuākca'n huan xamātā'jīni'nī'n impuestos lā' a'ntīn tū' lactzey, xla'ca'n talaktapa-jtzūlh Jesús para natakaxmatni'. ² Lā' huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtalīchihuīna'n Jesús. Lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chí'xcu' cātā'huā'yan huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' tzey.

³ Lā' tuncan Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

⁴ —Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī lakatin ciento borregos lā' palh namakatza'nkā lakatin, ¿tuchū natlahua? Nacāmakxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntū makatza'nkāl. Naputza hasta a'xni'ca' nakaksa. ⁵ Lā' a'xni'ca' nakaksa, napekxtūko'ka'līmin. ⁶ Lā' a'xni'ca' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos lā' a'ntīn tahuilāna' pajtzu ixchic. Lā' nacāhuani: "Caquilātā'pāxuhuáj chuhua'j como ickakslī quimborrego a'ntū ixtza'nkānī't". ⁷ Iccāhuaniyāni' que chu a'cxīm a'nan más tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata kalhatin a'ntī xtāpalīnī't ixtapāstacna' que por ixpālacata noventa y nueve a'ntī tapuhuan que tzeyā tachi'xcu'huī't lā' chuntza' tū' ta'u'cxca'tzī que maclacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Huan tumīn a'ntū tza'nkāl

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' palh kalhatin puscāt ka'lhī lakacāuj tumīn lā' palh natza'nkā lakatin, namāquilhtī ixpūmaksko lā' napa'lhana'n lā' xa'nca naputza hasta a'nlhā nakaksa. ⁹ Lā' a'xni'ca' nakaksa, nacāmākēstoka ixamigas lā' a'ntī tahuilāna' pajtzu ixchic, lā' nacāhuani: "Caquilātā'pāxuhuáj como ickakslitza' huan tumīn a'ntū ixtza'nkānī't". ¹⁰ Iccāhuaniyāni'

que chu a'cxtim natapāxuhua huan ángeles a'xni'ca' naxtāpalī ixtapāstacna' kalhatin a'ntī laclē'n.

Huan o'kxa' a'ntī pāxcat līlakō'lh ixtumīn

¹¹ Nā Jesús hualh:

—Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. ¹² Lā' xastancu huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' huan herencia a'ntū quintapa'ksīni'”. Lā' huan xatāta' cāmālacpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³ Lā' tū' lej makān huan xastancu mākēstokkō'lh ixmaclacasqui' lā' a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

¹⁴ 'Lā' a'xni'ca' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, milh lakatin tatzī'ncsta nac huanmā' cā'lacchicni' lā' xla' tzuculh pātzi'ncsa. ¹⁵ Lā' tuncan a'lh putza a'nlhā namakscuja. Kalhatin chi'xcu' xala' huan cā'lacchicni' macā'lh para nacāmaktaka'ha pa'xni'. ¹⁶ Lā' tihua'cu'tulh a'ntū ixcāmāhuī'mā' huan pa'xni', pero nīn tintī' ixmaxqui' a'ntū nahua'.

¹⁷ 'Lā' tuncan tzuculh cuenta tlahua lā' pāstacli: “Lhān kalhalā't tasācua' na ixchic quintāta' tū' tahuā'yamā'na lā' cā'a'katāxtūni' lā' quit ictzi'ncsnīmā' huā'tzā'. ¹⁸ Na'iclaka'mpala quintāta' lā' na'icuanī: “Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey lā' nā ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁹ Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'. Caquintlaha' hua'chi kalhatin de mintasācua'nī'n”. ²⁰ Lā' tuncan quilhtāyalh huan tej para nalaka'n ixtāta'.

'Lā' a'xni'ca' makatcus ixa'mā'cha' de na ixchic, laktzī'lh lā' lakapasli huan ixtāta' lā' lakalhu'malh. Tatu'jnu' laka'lh lakapāxtoka ixo'kxa' lā' a'kxko'ka'lh lā' mu'sulh. ²¹ Lā' tuncan huan ixo'kxa' huanilh: “Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey, lā' ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'”.

²² 'Pero huan xatāta' cāhuanilh ixtasācua'nī'n: “Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' lā' camālhakē'tit huā' qui'o'kxa'. Lā' camacahui'lī'tit lakatin macatzātāt lā' camātūnū'tit ī'zapatos. ²³ Calīta'ntit huan huācax a'ntū xako'ntīntza' lā' camaknī'tit. Natlahuayāuj lakatin cā'tani' lā' nahuā'yanāuj ²⁴ porque hua'chilh xanīntza' ixuanī't huā'mā' qui'o'kxa' lā' lakahuanchokonī't. Ixtza'nkānī'ttza' lā' ickakschokolh”. Lā' tatzuculh tapāxuhua.

²⁵ 'Lā' huanmā' chi'chini' huan xapuxcu' ixo'kxa' ixa'nī't scuja. Lā' a'xni'ca' ix-taspi'tmā' para na ixchic, kaxmatli xamúsica huan baile. ²⁶ Lā' tuncan ta'sani'lh kalhatin tasācua' lā' kalhasqui'nīlh tuchū lamā'. ²⁷ Lā' xla' kalhtīl: “Mat milhtza' mistancu. Lā' mīntāta' māmaknīnī'lh huan xako'ntīn huācax como tzey chilh lā' tū' ī'tza'ca'n”.

²⁸ 'Pero huan xapuxcu' lej a'kchā'lh lā' tū' ixtanūcu'tun. Lā' ixtāta' taxtulh para nahuani catanūlh. ²⁹ Lā' xla' huanilh ixtāta': “Hui'x ca'tzīya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujnī'ta'ni' lā' pō'ktu ica'kahuāna'ni'nī'ta'ni'. Lā' tū' maktin quimaxqui'nī'ta' nīn chu lakatin tī'na'j chivo para na'iccālītā'pāxuhua qui'amigos. ³⁰ Pero chuhua'j como chilh huā'mā' mi'o'kxa' a'ntī pāxcat līlakō'lh mīntumīn con huan puscan a'ntīn tū' tzey lā' hui'x māmaknīnī'ni'nī'ta' huan xako'ntīn huācax”.

³¹ 'Lā' tuncan huan xatāta' huanilh: “Hui'x qui'o'kxa' lā' hui'x pō'ktu quintā'lahui'la', lā' ixlīhuāk a'ntū icka'lhī huāk mila'. ³² Pero chuhua'j līmakuan natlahuayāuj cā'tani' para napāxuhuyāuj como mistancu hua'chilh xanīntza' ixuanī't lā' lakahuanchokonī'ttza'. Hua'chilh ixtza'nkānī'ttza' lā' chuhua'j ickakspā”.

16

Huan xapuxcu' tasācuanī'n a'ntī lej skalalh

¹ Nā Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Ixuī' kalhatin patrón; lej rico ixuanī't. Lā' ixka'lhī kalhatin xapuxcu' ixtasācua'. Lā' lakminca huanican que huanmā' xapuxcu' tasācua' ixpāxcatlīlani'mā' ixtumīn. ² Lā' tuncan huan ixpatrón mātā'sīlh lā' huanilh: “¿Tuchūn chū'tza' huā' quihuanica por mimpālacata? Caquimāsu'ni' a'ntū iclīmāmacū'nī'ta'ni' como tū'tza' quintitā'scujti hua'chi xapuxcu' tasācua'”.

³ 'Lā' huan xapuxcu' tasācua' tahuil'alh pāstacna'n: "¿Tuchū na'ictlahua chuhua'j como quimpatrón quimahltilh quintascujūt? Tū' tli'hui'qui quit para na'icscujā cā'tacuxtu, lā' icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quimpātunca'tzi lā' chuntza' tzē na'icchā'n nac lakatin chic para na'icūā'yan a'xni'ca' tū' na'icka'lhī quintascujūt".

⁵ 'Lā' chuntza' kalhatunu' cāmāta'silh a'ntī ixtalaclē'ni' ixpatrón. A'ntī chā'lh pū'la kalhasqui'nīlh: "¿Lhānchulā' laclīpini'ya' quimpatrón?" ⁶ Lā' xla' kalhtilh: "Iclaclē'ni' lakatin ciento barriles de aceite". Lā' tuncan xapuxcu' tasācua' huanilh: "A' mā' minca'psnat. Tuncan catahui'la lā' catlahua'pala' ā'kalhtin por xmān cincuenta". ⁷ Lā' ā'calistān kalhasqui'nīlh ā'kalhatin: "¿Chu hui'x, lhānchulā' laclīpini'ya'?" Lā' huanilh: "Lakatin ciento cuartillo de trigo". Lā' tuncan huanilh: "A'mā' minca'psnat. Catlahua'pala' ā'kalhtin xmān por ochenta".

⁸ 'Lā' huan patrón puhualh que huan xapuxcu' tasācua' skalalh lalh a'nchī tlahualh. Chuntza' a'ntī xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj laskalalhna' para natatlahua ixnegocioca'n. Más skalalhna' xlaca'n que a'ntīn takalhalaka'tī ixtachihuīn Dios.

⁹ 'Quit iccāhuaniyāni': Nacālīmaktāyayā'tit a'ntīn tamaclacasqui'n con mintumīnca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' nanīyā'tit lā' tūla catilīpintit mintumīnca'n, nacātāmānūyāni' a'nīhā pō'ktu nalatahui'la'yā'tit.

¹⁰ 'A'ntī xa'nca namaktaka'lha macsti'na'j a'ntū līmāmacū'can, nā xa'nca namaktaka'lha lhūhua' palh nalīmāmacū'can. A'ntīn tū' xa'nca natlōkentaxtū ixlītlōt a'yuj tū' lej tasqui'nī, xla' tū' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū más tasqui'nī. ¹¹ Palh tūla cātālīmāmacū'yāni' a'ntū xala' nac quilhtamacuj, ¿chichū nacātālīmāmacū'yāni' a'ntū ixla' Dios? ¹² Lā' palh tū' maktaka'lhā'tit a'ntū cātāmāsācua'nīyāni' hui'xina'n, tū' caticātamaxquī'n a'ntū milaca'n nala.

¹³ 'Nīn kalhatin tasācua' tzē natā'scujā chu a'cxtim kalhatu' ixpatrón porque napāxquī' kalhatin lā' tū' nalaktzī'ncu'tun ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'x tūla nalīpāhua'na' Dios palh nalīpāhua'na' mintumīn.

¹⁴ Huan fariseosnu' a'ntī ixtapāxquī' ixtumīnca'n ixtakaxmatmā'na ixlīhuāk huā'mā' lā' ixtalīlītzi'mā'na Jesús. ¹⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que huan tachi'xcu'huī't natapuhuan que lej tzey hui'xina'n, pero Dios cālakapasni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' a'yuj cā'a'kxokoyā'tit chī'xcu'huī'n chuntza' lā' xlaca'n cāta'a'cnīni'ni'yāni', pero Dios lakmaka'n a'ntū huan tachi'xcu'huī't tapuhuan que lej ka'lhī ixtapalh.

Huan ley lā' ixlīmāpa'ksīn Dios

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixa'nan huan ixley Moisés hasta a'xni'ca' ixlatlā'huan Juan huan Mā'kpaxīni', lā' chu a'cxtim a'ntū tamāsu'yulh a'cta'sana'ni'n. Chuhua'j talīchihuīna'n huan xatzey tachihuīn a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' ixlīhuāk talīhui'lī natatanū.

¹⁷ 'Jicslīhua' namāspūtūcan a'kapūn lā' ti'ya't, pero más jicslīhua' naxtāpalīcan ixtachihuīn Dios. Tū' catixtāpalīca nīn macsti'na'j.

Tū' tzey palh lāmakxtekan

Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh kalhatin chī'xcu' namakxteka ixpuscāt lā' natā'tapuchahua ā'kalhatin, xla' makpuscātīni'n na ixlacapūn Dios. Lā' a'ntīn tā'tapūchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtekanī'ttza', nā xla' makpuscātīni'n na ixlacapūn Dios.

Lázaro lā' huan rico

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixuī' kalhatin chī'xcu'; lej rico ixuanī't. Lā' ixlhakā' ixlu'xu' xalacuan. Lā' lakaliyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā ixuī' kalhatin chī'xcu'; ixtacuīni' Lázaro. Lā' lhūhua' ixka'lhī

ixmactzi'tzi'. Lā' ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan na ixtanquilhni' huan rico. ²¹ Lā' xla' ixlēka'scu'tun huan xalacpītzin pāntzi a'ntū ixyuja de na ixmesa huan rico. Lā' huan chichi' ī'snakani' ixtzi'tzi'.

²² 'Lā' milh lakatin chi'chini' huan Lázaro nīlh, lā' huan ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixuī' Abraham. Nā huan rico nīlh lā' mā'cnūca.

²³ 'Lā' a'xni'ca' ixpātīni'mā' huan rico nac pūpātīn, talacayāhualh lā' cālaktzī'lh Abraham lā' Lázaro ixtu'ca'n. ²⁴ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma' lā' cama'cata' Lázaro para que camojōlh nac xcān kantin ixmakspulh lā' camāske'hui'huī'lh quisī'ma'kā't porque lej icpātīni'mā' na ixlaclhni' lamana”.

²⁵ 'Lā' Abraham huanilh: “Qui'o'kxa', capāstacti xa'nca que hui'x lej tzey a'nī'ni'n na minquiltamacuj lā' Lázaro tū' tzey a'nī'ni'lh. Lā' chuhua'j xla' māko'xamixīmā'ca huā'tzā' lā' hui'x pātīni'pā't a'ntza'. ²⁶ Lā' huampala a'nan lakatin ka'tla' cā'pūtatōkopūn a'ntū quincāmā'kapitziyāni'. Lā' chuntza' a'ntīn ta'a'ncu'tun a'ntza' tūlah catita'a'lh lā' nīn xalanī'n a'ntza' tūlah catitamilh ā'tzā'”.

²⁷ 'Lā' tuncan huan rico hualh: “Quintāta' Abraham, icsqui'niyāni' que cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ para nacāhuani kalhaquitzis quintā'timīn a'ntīn tahuī'lāna'ncha'cus. Lā' chuntza' xla'ca'n tū' catitatanūlh nac huā'mā' pūpātīn”.

²⁹ 'Lā' Abraham huanilh: “Xlaca'n taka'lhī'tza' a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna'. Cuenta catatlahualh ū'tza'”. ³⁰ Lā' huan rico kalhtīni'lh: “Stu'ncua'. U'tza' icca'tzī pero palh ixcālaka'lh kalhatin a'ntī nīnī'ttza', ixtaxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n”.

³¹ Lā' Abraham huanilh: “Palh tū' cuenta tatlahua a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna', nīn tū' catitakalhlaka'ī'lh a'yuj ixcālaka'lh a'ntī lakahuanchokonī't de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n”.

17

Pō'ktu a'nan a'ntīn talaclē'n
Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42

¹ Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Pō'ktu a'nan catūhuā a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcu'huī't, pero xānti tala xlaca'n a'ntīn tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'ī'. ² Mejor ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin chihuix lā' ixmacā'nca nac mar, lā' tū' ixmātonkopūlh nīn kalhatin a'ntī tzucumā'cus kalhlaka'ī'. ³ Cuenta catlahua'tit.

'Palh mīntā'tin tlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey, nahuanī'ya'. Lā' palh xla' puhuan que tū' tzey a'ntū tlhualh, namāspūtūnu'ni'ya'. ⁴ Lā' namāspūtūnu'ni'ya' a'yuj lakatin chi'chini' maktojon catlahualh tūn tū' tzey lā' maktojon nalakmināni' nahuanīyāni': “Tū' tzey quit, lā' tū' ā'maktin ictitlahualh”.

A'ntīn takalhlaka'ī' taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵ Huan sca'txtunu'nī'n tahuanilh huan Jesús:

—Caquilāmaktāyauj para que ā'chulā' na'ickalhlaka'ī'yāuj.

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixkalhlaka'ī'tit, a'yuj macsti'na'j, ixuani'tit huanyā qui'hui': “Catatampu'lu' lā' capit tāya'ya' nac mar”. Lā' chuntza' huan qui'hui' ixtlahualh.

Ixlītlōt a'ntī tasācua'

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'x ixka'lhī' kalhatin mintasācua' a'ntī scujnī'ttza' tintacuj lā' ixtaspi'tli na minchic, tū' catihua'ni': “Catanu', cahuā'ya”. ⁸ Chō'la nahuanī'ya': “Cacāxtlahua' quilihua't lā' pū'la naquimā'huī'ya' quit. A'calīstān nahuā'ya'na' hui'x”.

⁹ 'Lā' a'xni'ca' mintasācua' natlahuakō' ixlītlōt, tū' catihua'ni' nīn pāxcatca'tzī como xla' tasācua'. ¹⁰ Lā' chuntza' hui'xina'n, a'xni'ca' tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk ixtapuhuān Dios, nahuanā'tit: “Tū' maclacasqui'n naquincāhuanīyāni' pāxcatca'tzī como xmān ictlahuāuj quilitlōtca'n”.

Jesús cāmātzeyīlh kalhacāuj a'ntī ixtamasni'mā'na ixquinīca'n

¹¹ A'xni'ca' ixa'mā'cus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lacalhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Samaria lā' Galilea. ¹² A'xni'ca' ixtapajtzūtēlhatza' lakatin cā'lacchicni', kalhacāuj chī'xcu'huī'n a'ntī ixtasmā'na ixquinīca'n tataxtulh para natapāxtoka. Lā' makat tatāyalh xlaca'n ¹³ lā' lej palha' tualh:

—¡Jesús, Mākalhtō'kē'ni', caquilālakalhu'mauj!

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'ni'yā'tit mimacni'ca'n huan curasna'.

Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixta'a'mā'nacus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n que tzeytza' ix-tahuanī't. ¹⁵ Lā' kalhatin de xlaca'n, a'xni'ca' laktzī'lh que ixtzeyani'ttza', taspī'tli mēcā'tanītēlha Dios. ¹⁶ Tatzokostani'lh Jesús para namaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' huā'mā' chī'xcu' xala' nac Samaria ixuanī't. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús hualh:

—¿Chu tū' kalhacāuj a'ntī tatzeyalh? ¿A'chī' tū' tamilh huan makapitzīn kalhana'jās?

¹⁸ ¿Chā xmān huā'mā' samaritano taspī'tli para naquimaxquī' pāxcatca'tzī?

¹⁹ Lā' tuncan huanilh huan chī'xcu':

—Catāqui' lā' catlā'hua'. Tzeyani'ta' como kalhalaka'ī'nī'ta'.

A'nchī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios

Mt. 24.23-28, 36-41

²⁰ Lā' huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Lhachūnīn nala que nacāmāpa'ksīkō' Dios tachi'xcu'huī't?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksīkō', tū' tasu'yu. ²¹ Tūla catihuanca: “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'tza' na ixa'clhcunucca'n tachi'xcu'huī't.

²² Lā' tuncan cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' hui'xina'n lej nalaktzī'ncu'tunā'tit a'nchī namāpa'ksīni'n huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit a'yuj xmān lakatin chī'chini'. Lā' tū' catilaktzī'ntit. ²³ Lā' nacātahuaniyāni': “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Pero tū' tipinā'tit lā' tū' tistālani'yā'tit. ²⁴ Hua'chi tasu'yu lakatin makli'pni' a'nchī palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'xni'ca' namin quilacchi'chini' lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵ Pū'la lej na'icpātīni'n lā' naquintalakmaka'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj.

²⁶ 'Lā' hua'chi pātle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Noé, nā chuntza' nala a'xni'ca' namin quilacchi'chini' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Ixtahuā'yan lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā'mā'na ixtzu'ma'jātca'n para natatapūchahua hasta a'xni'ca' huan chī'chini' a'ntū pūtanūlh Noé nac barco. Lā' huan lakuat milh lā' tanikō'lh. ²⁸ Nā chuntza' pātle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Lot; ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnumā'na; ixtatamāhuana'mā'na lā' ixtastā'namā'na; ixtacha'nāna'n lā' ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ Lā' a'xni'ca' Lot taxtulh de huan cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut lā' azufre de nac a'kapūn lā' cāmāknikō'lh ixlīhuākca'n.

³⁰ 'Hua'chi a'xni'ca' ixtahuī'lāna'cus Lot lā' Noé, chuntza' nala a'xni'ca' na'iccātasu'ni'yāni' quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcu'huī't tū' tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ 'A'xni'ca' namin huā'mā' chī'chini', a'ntī huī' kēpūn lā' ka'lhī ixmaclacasqui' na ixchakān ixchic, tū' catitanūlh para namāxtu. Lā' a'ntī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, tū' catitaspī'tli na ixchic para natē catūhuā. ³² Capāstactit a'ntū pātle'keni'lh ixpuscāt Lot. ³³ A'ntī māpūtaxtūcu'tun ixlīca'tzīn, tū' catipāstacli a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Lā' a'ntī xmān pāstaca a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' tū' catipūtaxtulh.

³⁴ 'Iccāhuaniyāni' que huanmā' tzī'sa kalhatu' natalhtata nac lakatin xti'cat, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin. ³⁵ Lā' kalhatu' puscan natasquiti pajatzu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin. ³⁶ Lā' kalhatu' chī'xcu'huī'n natasquija ixtu'ca'n nac cā'tacuxtu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin —hualh Jesús.

³⁷ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā'na tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh:
—Māpa'ksīni', lā' ¿lhachūnīn napātle'ke huā'mā'?
Lā' xla' cākalhtīlh:
—Chuxalhā napātle'ke, hua'chi huan chū'ni' tatakēstoka chuxalhā a'nan ixlīhua'tca'n.

18

Huan lakapūt lā' huan juez

¹ Jesús cāhuanilh catūhuā a'ntū litalacastuca para nacāmāsu'ni' que lakaliyān natakahlto'ka' lā' tū' maktin catilakachā'ni'lh. ² Cāhuanilh:

—Ixuī' nac lakatin cā'lacchicni' kalhatin juez. Tū' ixa'cnīni'ni' Dios lā' nīn cuenta ixcātlahua a'ntī ixtaputza justicia. ³ Chu a'ntza' huanmā' cā'lacchicni' ixuī' kalhatin lakapūt. Lakaliyān ixa'n laktzī'n huan juez para natlahuani'can lakatin justicia ixpālacata ixtā'ca'tza. ⁴ Lā' ixlīmaklhūhua'tza' huan juez tū'tza' tlahuani'cu'tulh justicia. Lā' ā'calistān puhualh: “A'uj tū' ica'cnīni'ni' Dios lā' tū' cuenta ictlahua a'yuj taputza justicia, ⁵ pero como huā'mā' lakapūt quimājicluī'htza', na'ictlahuani' justicia, para que tū'tza' camilh quimājicluī'”.

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús hualh:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū tlahualh huan juez a'yuj tū' tzey ixuanī't. ⁷ Lā' ā'chulā' nacālīmaktāya Dios xlaca'n a'ntī cālacsnī't a'ntī lakaliyān lā' tintascac tasqui'ni'. Lā' ¿chu natakoxī nacāmaktāya? ⁸ Iccāhuaniyāni' que palaj nacālīmaktāyayāni'. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chā na'ickaksa nac huā'mā' quilh tamacuj a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tasqui'ni'mā'na Dios lakaliyān?

Huan fariseo lā' huan mātā'jīni' de impuestos

⁹ Jesús cāhuanipā catūhuā a'ntū litalacastuca para a'ntī tapuhuan que xlaca'n xalactzey lā' talakmaka'n ā'makapitzīn. Hualh:

¹⁰ —Kalhatu' chi'xcuhuī'n ta'a'lh nac lītōkpān para natakahlto'ka'. Lā' kalhatin de xlaca'n fariseo ixuanī't, lā' ā'kalhatin mātā'jīni' de impuestos ixuanī't. ¹¹ Lā' huan fariseo tāyalh kalhtō'ka' chuntza': “Dios, icmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque quit tū' hua'chi ā'makapitzīn. Tū' icka'lhāna'nī't. Tū' ictampi'lhīni'nī't. Lā' quit tū' icmakpuscātīni'n. Lā' nīn quit hua'chi huā'mā' mātā'jīni' de impuestos. ¹² Quit tū' icuā'yan lakatu' chi'chini' nac lakatin semana, lā' de a'ntū icka'lhī icmāstā' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'n para quile'ksajna”.

¹³ Lā' xtunc hualh huan mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Lā' tū' ixtalacayāhuacu'tun, nīn ixtaquilh pūqui pero ixcu'xatucscan lā' ixuan: “¡Dios, caquilakalhu'ma' porque quit tū' tzey!”

¹⁴ Lā' iccāhuaniyāni' que huā'mā' mātā'jīni' xalacuan tasu'yu na ixlacapūn Dios lā' huan fariseo tū'. Lā' chuntza' a'ntī ka'tla'jca'tzī, xla' namāmāxanī'can. Lā' a'ntī tū' ka'tla'jca'tzī, ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

Jesús cāsicua'lanālīlh huan lakska'tā'n

Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16

¹⁵ Nā cālīmini'ca camana' Jesús para que ixcā'a'cpūxa'malh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n, talacaquilhnīlh a'ntī ixtalīmin. ¹⁶ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan camana' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmaktēktit huan camana' caquintalakmilh lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'. ¹⁷ Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachi-huīn Dios hua'chi lakska'tā'n takalhlaka'ī', tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

*Huan o'kxa' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús**Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31*¹⁸ Kalhatin de huan xanapuxcu'nu' kalhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeyā Mākalhtō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁹ Lā' Jesús huanilh:—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' a'ntī Dios. ²⁰ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza:

Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tilīchi'huīna'na' nīn kalhatin.

Cacā'a'kahuāna'ni' mintāta' lā' mintzī't.

²¹ Lā' huan chi'xcu' kalhtīlh:

—Huāk huā' tamā'na' ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j.

²² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā tispūni'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpitzini'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calīstān caquintā'pi, a'yuj napātīni'na'.

²³ Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej līlakaputzalh como lej rico ixuanī't.²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī lej ixlakaputza, huanilh:—Lej jicslīhua' natatapa'ksī con Dios xlaca'n a'ntī lej ricosnu'. ²⁵ Tū' lej jicslīhua' natanū lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.²⁶ Lā' a'ntīn takaxmatli huā'mā' tahualh:

—Lā' ¿tichūn tzē mēpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chi'xcu'huī'n tūlah catitatlahualh nīn tuntū' para natalīpūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmēpūtaxtū.

²⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quina'n icmakxtekkō'uj ixlīhuāk lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' tuncan Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'lī ixchicca'n o ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n o ixtā'timīnca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n para nata'a'kahuāna'ni' Dios.

³⁰ Xlaca'n ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.*Huampala Jesús māca'tzīnīni'lh que nanī**Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34*³¹ Jesús cāmāta'sīlh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:—A'mā'nauj nac Jerusalén a'nlhā natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū talītzo'kli huan profetasna' por quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³² Lā' naquimacamāstā'can con a'ntīn tū' israelitas lā' naquintalakapala lā' naquintalakmaka'n lā' naquintalaka-chojmanī. ³³ Naquintakēsnoke lā' ā'calīstān naquintamaknī. Lā' ixlīlaku'tun chi'chini' na'iclakahuancho.³⁴ Lā' huan ī'sca'txtunu'nī'n nīn tuntū' tamāchekxīlh de huā'mā', nīn ixtaca'tzī a'ntū ixlīchihuīna'mā' porque hua'chilh xatatzē'kni' a'ntū ixcāhuanimā'.*Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n xala' nac Jericó**Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52*³⁵ A'xni'ca' Jesús ixchā'mā'tza' huan cā'lacchicni' Jericó, ixuī' kalhatin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. I'squi'nīhuā'yahuī'. ³⁶ Lā' a'xni'ca' ixkaxmata tētaxtumā'ca,

ixkalhasqui'nīni'n tichū ixpātle'kemā'. ³⁷ Huanica que Jesús xala' nac Nazaret ixpātle'kemā'. ³⁸ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

³⁹ A'ntī ixtapū'lani'nī't Jesús taquilhnīlh huan lakatzī'n para que ixquilhca'cslalh, pero xla' ā'chulā' ta'salh lā' hualh:

—¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús tāyalh lā' hualh calīmini'ca. Lā' a'xni'ca' pajtzu ixlakayātza', kalhasqui'nīlh:

⁴¹ —¿Tuchū lacasqui'na' que na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimā'lacahuā'nī'pala'.

⁴² Lā' Jesús huanīlh:

—¡Calacahuā'na'! Tzeyanī'ta' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

⁴³ Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus lacahuāna'lh huan lakatzī'n. Lā' stālani'lh Jesús, mācā'tanītēlha Dios. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't talaktzī'lh huā'mā' lā' nā xlaca'n tamācā'tanīlh Dios ixlīhuākca'n.

19

Jesús lā' Zaqueo

¹⁻² Ixui' kalhatin rico; ixtacuīni' Zaqueo. Lā' xapuxcu' ixuanī't de huan mātā'jīni'nī'n impuestos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētaxtumā' nac Jericó, a'ntza' ixui' Zaqueo.

³ Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús para que ixlakapasli pero tūla ixlaktzī'n Jesús como lej a'ctzina'j chi'xcu' ixuanī't lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't ixa'nan. ⁴ Lā' tuncan tatu'jnunpū'lal a'nlhā natētaxtu Jesús lā' tō'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' a'ntū huanican sicómoro para que tzē nalaktzī'n. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixpātle'kemā' a'ntza', talacayāhualh lā' huanīlh Zaqueo:

—Lacapalh cayujti porque chuhua'j na'ictachoko na minchic.

⁶ Lā' Zaqueo lacapalh yujli lā' līpāxūj lē'lh Jesús na ixchic.

⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', ixlīhuākca'n tatzuculh talīchihuīna'n lā' talāhuanīlh que Jesús ixa'nī't tachoko na ixchic a'ntīn tū' tzey. ⁸ Lā' ā'calīstān Zaqueo tāyalh lā' huanīlh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxquī' i'tāt a'ntū icka'lhī huan pobresni'. Lā' palh xa'iccā'a'kxokomaklhtīnī't ā'makapitzīn, na'iccāmaxquī' maktā'ti' ixlaktapalh.

⁹ Lā' Jesús huanīlh:

—Chuhua'j pūtaxtunī'ta' porque kalhlaka'ī'nī'ta' a'nchī Abraham kalhlaka'ī'lh. Nā xalanī'n na minchic tapūtaxtunī't. ¹⁰ Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n icmilh iccāputza a'ntīn tū' takalhlaka'ī' para na'iccāmāsu'ni' a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan.

Lakacāuj tumīn

¹¹ A'xni'ca' ixtakaxmatmā'na a'ntū ixcāhuanimā' Jesús, xla' cāhuanīlh a'ntū lītalacastuca. Como ixtatapajtzūmā'na nac Jerusalén, xlaca'n tapuhualh que palaj natasu'yu a'nchī Dios namāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹² Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh:

—Ixui' kalhatin chi'xcu' lā' xla' tū' chu catihuāyā chi'xcu'. Lā' ixa'mā' makat nac lakatin ti'ya't a'nlhā nalīhui'līcan i'xlīrey lā' ā'calīstān nataspi'tpala. ¹³ Lā' a'xni'ca' ixa'mā'cus, cāmākextimīlh kalhacāuj ixtasācu' lā' a'cxtim cāmaxquī'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' de xlaca'n lā' cāhuanīlh: “Camāscujū'tit huā' tumīn hasta a'xni'ca' na'icmimpala”.

¹⁴ Lā' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n ixā'lacchicni' tū' ixtalaktzī'ncu'tun lā' cāmāstālica lacscujnī'n para natahuan: “Tū' iclacasqui'nāuj huā'mā' chi'xcu' hua'chi rey”. ¹⁵ Pero a'yuj, līhui'līca ixlīrey lā' chuntza' taspī'tli na ixti'ya't.

'Lā' a'xni'ca' chillh, cāmāta'satīnīni'lh huan tasācua' a'ntī icxāmaxquī'nī't tumīn. Ixca'tzīcu'tun a'nchī ixtatlajani'ttza' chā'tunu' de xlaca'n. ¹⁶ A'ntī xapū'la a'lh lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makcāuj”. ¹⁷ Huan rey kalhtīl: “Lej tzey tasācua' hui'x, como xa'nca mā'scu'ju' a'yuj macstina'j tumīn. Na'icui'līyāni' milīgobrador de lakacāuj cā'lacchicni'”.

¹⁸ 'Lā' chā'mpā kalhatin lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makquitzis”. ¹⁹ Lā' nā kalhtīl: “Hui'x nala'ya' milīgobrador de lakaquitzis cā'lacchicni'”.

²⁰ 'Lā' tuncan kalhatin chā'mpā lā' hualh: “A' mā' mintumīn. Icmāquī'lh nac lakatin pāyu ²¹ porque icjicua'ni'ni' como hui'x līpalha' milīmāpa'ksīn. Hui'x tē'ya' a'ntūn tū' hui'līnī'ta' lā' makalana'na' a'nlhā tū' cha'nāna'nī'ta' hui'x”. ²² Lā' tuncan huan rey hualh: “Hui'x tū' tzey tasācua'. Mismo mintachihuīn lē'ksa'nīni'nāni'. Hui'x puhua'na' palh quit lej līpalha' icmāpa'ksīni'n lā' ictē a'ntūn tū' quit icui'līnī't, lā' icmakalana'n a'nlhā tū' quit iccha'nāna'nī't. ²³ Lā' ¿a'chī' tū' hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaklhtīni'lh quintumīn con xaska'ta' a'xni'ca' xa'ictaspi'tpā na quinchic”.

²⁴ 'Lā' cāhuanilh a'ntī ixtayāna': “Camaklhtīt itxumīn lā' camaxquī'tit a'ntī tlajani't makcāuj”. ²⁵ Lā' tahananilh: “Pero xla' ka'lhītza' makcāuj”. ²⁶ Lā' huan rey kalhtīl: “Iccāhuaniyāni' más namaxquī'can a'ntī ka'lhī, pero a'ntīn tū' lhūhua' ka'lhī namaklhtīkō'can a'ntū ka'lhī. ²⁷ Lā' quintā'ca'tzani'n a'ntīn tū' quintalacasqui'n hua'chi rey, caquilī'ta'ni'tit lā' cacāmaknī'tit na quilacapūn”.

Jesús ixtanūtēlhatza' nac Jerusalén

Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19

²⁸ A'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús tēlh ixtej para nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixtapajtzūmā'natza' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betfagé lā' a'nlhā huanican Betania. A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ³⁰ lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milicapūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit, nalaktzī'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacanī't. Nīn tintī'na'j kētō'la. Caxcutit lā' caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³¹ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'nīyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?” hui'xina'n nakalhtīni'nā'tit: “Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n”.

³² Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' takaksli hua'chi huan Māpa'ksīni' iccāhuaninī't.

³³ Lā' a'xni'ca'tza' ixtaxcutmā'na huan burro, huan ixtēcu' cāhuanilh:

—¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

³⁴ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca Jesús tuncan lā' talikētlapalh ixlu'xu'ca'n lā' kēhui'līca Jesús huan burro.

³⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā'tza' lacachuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhatza' a'nlhā laktokopūcanāchi huan nac kēstīn Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlīhuākca'n huan a'ntīn takalhlaka'ī'lh lā' ixtastālani'tēlha. Lā' tata'salh lā' tamācā'tanīlh Dios por ixpālacata ixlīhuāk huan lē'cnīn a'ntūn talaktzī'lh. ³⁸ Lā' ixtahuan:

—¡Sicua'lanālanī't huan Rey a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn Dios! ¡Līpāxūj nac a'kapūn! ¡Ca'a'cnīni'ni'ca Dios!

³⁹ Lā' tuncan ā'makapitzīn fariseosnu' a'ntī ixtayāna' na ixlaclhni' chī'xcuui'n, tahualh:

—Mākalhtō'kē'ni', cacāquilhni' a'ntīn tastālani'yāni'.

⁴⁰ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Iccāhuaniyāni' palh huā' tamā'na nataquilhca'csa, huan chihuixni' natata'sa.

⁴¹ Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixa'mā'cha', Jesús laktzī'lh huan cā'lacchicni' Jerusalén lā' calhualh ⁴² lā' hualh:

—¡Tzey ixuanī't para hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixmāchekxī'tit cahuā a'nchī nalīpūtaxtuyā'tit, a'yuj huā'mā' chī'chini'! Pero chuhua'j tatzē'knī't lā' tūlah catipūtaxtutit. ⁴³ Namin lakatin quilhtamacuj a'ntūn tū' tzey. Lā' mintā'ca'tzani'nca'n

natamin natayāhua lakatin corral ixmacni' mincālacchicni'ca'n lā' nacātalixti'li'yāni' lakachu. ⁴⁴ Lā' nacātalilakasno'kāni' nac ti'ya't. Nacātamaknīkō'yāni' milīhuākca'n lā' natalacpanckō' lā' tū' catimakxtekli nīn lakatin chihuix ixa'cpān huan taxaka. Chuntza' nacāpātē'keni'yāni' como tū' lakapastit Dios a'xni'ca' cālakmini' para nacāmāpūtaxtūyāni'.

Jesús cātantlakaxtulh a'ntī ixtastā'namā'na nac xaka'tla' lītōkpān

Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22

⁴⁵ Lā' tuncan Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cātantlakaxtu huan a'ntī ixtastā'namā'na lā' ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītōkpān. ⁴⁶ Lā' cāhuanilh: —Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān para pūkalhtō'ka'can”. Lā' hui'xina'n tlahuapā'na'ntit hua'chi ixchicca'n ka'lhāna'nī'n.

⁴⁷ Lakaliyān Jesús ixmāsu'yumā' nac lītōkpān. Lā' ixtaputzani'mā'na a'nchī natalīmaknī huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' nā pūchihuīna'nī'n. ⁴⁸ Lā' tū' ixtakaksni' a'nchī natalīmaknī porque ixlīhuākca'n tachi'xcuui't ska'lh ixtakaxmatni'.

20

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33

¹ Lakatin chi'chini' Jesús ixcāmāscā'tīmā' tachi'xcuui't nac lītōkpān lā' ixcāmāsu'ni'mā' a'nchī tzē nalīpūtaxtucan. Lā' tachilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley nā xanapuxcu'nu' israelitas. ² Lā' tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj: ¿Tichū ixquilhtampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

³ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Caquilākalhtūj: ⁴ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampānca'n tachi'xcuui't? Caquilākalhtūj.

⁵ Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'tit?” ⁶ Lā' palh nahuaniyāuj que chi'xcuui'n tamāpa'ksīlh, ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't naquincātamūta'lamaknīyāni' como xlaca'n tahuan que Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

⁷ Lā' chuntza' takalhtīlh que tū' ixtaca'tzī tichū ixquilhtampān Juan ixlīmā'kpaxīni'n.

⁸ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iclītlahua huā'mā'.

Huan xalacca'tzanca'tzīnī'n makscujnī'n

Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11

⁹ Tuncan Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuui't. Lā' cāhuanilh a'ntū lītalacastuca:

—Ixi' kalhatin chi'xcu'; cha'nli xipū'uva. Lā' ā'calistān māsācua'nī'lh ixtasācua'nī'n lā' makān a'lh ā'lacatin.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' chilhtza' xipūlani' uvas, macā'lh ixlacscujni' na xipū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'nī'n catamacamaxquī'lh huan a'ntū tamakalanī't a'ntū ixla' ixtēcu' ti'ya't. Lā' xlaca'n talacnicui'lilh huan lacscujni' lā' chu chuntza' māspi'tchokoca.

¹¹ Lā' tuncan ixtēcu' uva macā'mpā ā'chatin lacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca hua'chi xapū'la; lacnicui'līca lā' talakapalalh lā' chu chuntza' māspi'tchokoca. ¹² Lā' ixlīmaktu'tun macā'mpā ā'chā'tin. Lā' nā xla' mātākāhuī'ca lā' makatzā'laca.

¹³ Lā' ā'calistān huan ixtēcu' ti'ya't hualh: “¿Tuchū na'ictlahua? Na'icmacā'n qui'o'kxa' a'ntī lej icpāxquī'. A'xni'ca' nalaktzī'ncan lāsā' na'a'cnīni'ni'can”. ¹⁴ Pero a'xni'ca' talaktzī'lh huan o'kxa', huan tasācua'nī'n talāhuanilh: “U'tza' huan a'ntī nalītachoko ixlīhuāk a'ntū ixla' ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quila'ca'n nala huan pū'uva”. ¹⁵ Lā' tamāxtulh de huan nac pū'uva lā' tamaknīlh.

Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit nacātlahua huan tamā'na a'ntīn tamaksācua'lh? ¹⁶ Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na tasācua'nī'n lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n.

Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā' tachihuīn, tualh:

—¡Nīn calacasqui'lh Dios!

¹⁷ Lā' Jesús cālaktzī'lh lā' hualh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun a'ntū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

¹⁸ Lā' Jesús huampā:

—A'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntīn tapū'a'kchekxlalh huan chihuix lā' tatakāhuī'lh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntī cā'a'klhta'lalh huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nkxli lā' tanīlh.

Namāpalacan iximpuesto emperador

Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17

¹⁹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley titachi'pacu'tulh Jesús tuncan huā'mā' chi'chini' como tamāchekxīlh que xlaca'n ixtalītalacastuca hua'chi huan tasācua'nī'n nac pū'uva. Pero tū' tachi'palh porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't. ²⁰ Lā' tuncan cāmacā'nca maktakalhna'nī'n a'ntī ixtatasu'yu hua'chi tzeyā chi'xcuui'n para natakaxmatxtu a'ntū tzē natalē'ksa'nīni'n con huan gobernador lā' chuntza' más tzey ixtalīmālacapū'lh con huan gobernador. ²¹ U'tza' talīkalhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tzīyāuj que a'ntū hua'na' lā' a'ntū māsu'yu'ya' ū'tza' xastu'ncua'. Lā' icca'tzīyāuj que hui'x tū' tlahua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nāni' tachi'xuhui't. Lā' hui'x chu a'cxtim cālaktzī'na' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' hui'x xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ²² ¿Tuchū puhua'na' ixpālacata huan a'ntū māta'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

²³ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan. ¿Tichū ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzō'kni'?

Lā' takalhtīlh:

—Ixla' huan emperador.

²⁵ Lā' tuncan cāhuanīlh:

—Camaxqui'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camaxqui'tit Dios a'ntū ixla' Dios.

²⁶ Lā' nīn tuntū' tamakkaksli a'ntū tzē ixtalē'ksa'nīni'lh por a'ntū ixuan ixlacapūnca'n tachi'xcuui't. Pero talē'cnīlh a'nchī kalhtīni'lh lā' chuntza' taca'cslalh.

A'nchī nala a'xni'ca' nalakahuanchokopalacan

Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27

²⁷ A'calīstān, ā'makapitzīn saduceosnu' talaka'lh Jesús. Huan saduceosnu' tahanan que tū' catilakahuanchokoca. Chuntza' tahananīlh Jesús:

²⁸ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntī tapūchahuanī'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcaman, maclacasqui'n que ī'stancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīni'ttza'.

²⁹ 'Maktin huā ixtahui'lāna' kalhatojon lītā'timīn. Huan xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ka'lhīlh nīn kalhatin ixcaman. Chuntza' līnīlh. ³⁰ Ixlīkalhatu' tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' chuntza' nīpā huan chi'xcu'; nīn kalhatin ixcaman māchokolh. ³¹ Lā' ixlīkalhatu'tun tā'tapūchahuapā huan lakapūt lā' nā chuntza' ixlīkalhatojon lā' ixlīhuākca'n tanīlh; nīn kalhatin ixcamanca'n tamāchokolh. ³² Lā' ā'calīstān nā huan puscāt nīlh. ³³ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokokō'can, ¿tichū ixla' nala huanmā' puscāt como ixkalhatojonca'n tatā'tapūchahualh?

³⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cākalhtīlh:

—Nac huā'mā' quilhtamacuj tapūchahuacan lā' tamāpūchahua ixtzu'ma'janca'n. ³⁵ Lā' a'ntī natalakahuanchokopala lā' natachā'n nac a'kapūn tū'tza' catitapūchahualh. Lā' tū'tza' catitalāmāpūchahualh, ³⁶ lā' tū'tza' maktin catitanīlh. Chuntza' natala hua'chi ixángeles Dios. Lā' natala ixcamana' Dios como talakahuanchokonī't. ³⁷ Lā' nā Moisés quincāmāpāstaquīyāni' que huan nīnī'n natalakahuanchokopala, a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'hui' a'ntū ixlamamā'. A'ntza' tatzokli que huan Māpa'ksīni' ū'tza' ixDios Abraham lā' ixla' Isaac lā' ixla' Jacob. ³⁸ U'tza' huanicu'tun que xla'ca'n lakahuan a'yuj tanīlh de makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n. Lā' Dios cālaktzī'n ixlīhuāk talakahuan.

³⁹ Lā' tuncan ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuanīlh Jesús:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'.

⁴⁰ Lā' tū'tza' talīhui'līlh natakahasqui'nī catūhuā.

Cristo ixtā'nat David

Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37

⁴¹ Jesús cāhuanīlh:

—¿Chichū huancan que Cristo a'ntī Dios hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu' ū'tza' ixtā'nat David?

⁴² Māni' David tzo'kli nac huan libro a'ntū huanican Salmos:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanīlh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' na quimpāxtūcāna'j, ⁴³ hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tzanī'n”.

⁴⁴ Palh David līchihuīna'lh ī'xū'yātā'nat lā' māpācuhiūlh Māpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' līhua'ca' xaka'tla' nala.

Jesús cālī'a'ksa'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley

Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54

⁴⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuhiū't ixtakaxmatmā'na lā' Jesús cāhuanīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tapūlatā'kchokocu'tun pūlh mā'n ixlū'xu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacātā'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. Lā' na ixlītōkpānca'n israelitas xla'ca'n taputza pūtahuī'lh a'ntū tahuī'lāna' calacan lā' talacasqui'n que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷ Lā' xla'ca'n ta'a'kxokomaklhtī ixchicca'n lakapūtnu' lā' ā'calīstān lej xlit takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'ncan lā' chuntza' talī'a'kxokonu'n. A'chulā' natapātīni'n xla'ca'n que ā'makapitzīn.

21

Ixlē'ksajna' huan pobre lakapūt

Mr. 12.41-44

¹ Jesús ixuī'cus nac lītōkpān lā' cālaktzī'lh a'nchī huan ricosnu' ixtamojō tumīn a'nlhā māquī'can huan tumīn a'ntū a'ksajcanī't Dios. ² Nā laktzī'lh kalhatin lakapūt pobre. Mojōlh lakatu' ixtumīn de cobre a'ntūn tū' lej tapala. ³ Lā' Jesús hualh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuanīyāni' que huā'mā' pobre lakapūt mās tā'nī't a'ntū más ixtapalh na ixlacapūn Dios que ā'makapitzīn ⁴ porque huāk xla'ca'n tamās tā' a'ntū cā'a'katāxtūni'nī'ttza'. Lā' xla' a'yuj tū' lhūhua' ixka'lhī, pero mās tā'kō'lh a'ntū ixpūlahui'lh.

Jesús hualh que natalacpanckō' huan lītōkpān

Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2

⁵ A'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'na a'nchī ixlītēhuanī't huan lītōkpān por ixlītēhuanī't huan chihuix lā' ā'catūhuā a'ntū ixmās tā'canī't hua'chi lē'ksajna'. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh:

—Nāmīn lakatin chī'chini' a'xni'ca' tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacla.

Na'a'nan laka'tla'n lē'cnīn a'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj

Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23

⁷ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿lhāchūnīn natala huā' tamā'na? ¿Chichū na'iclicā'tzīyāuj palh palaj napātle'ke?

⁸ Lā' Jesús hualh:

—Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' como lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'ntī Dios lacsacui'līh”. Lā' natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' huan ixlacchi'chini' Cristo lā' xla' Dios lacsacui'līh”. Pero tū' tistālani'yā'tit. ⁹ Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchīn tatā'kaquī' tachi'xcuui't. Tū' tijicua'nā'tit como huā'mā' pū'la napātle'ke lā' ā'calīstān nasputa huā' quilhtamacuj.

¹⁰ Lā' cāhuanipā:

—Lakatin gobierno natlajacu'tun ā'lakatin lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. ¹¹ Lā' palha' naxpipi huan ti'ya't lā' chuxalhā nala tatzi'ncsta lā' ta'jatatna'. Lā' lej lijicua' a'ntū natatasu'yunu'n nac a'kapūn lā' lej laka'tla' lē'cnīn.

¹² 'Pero pū'la nacātachi'payāni' hui'xina'n lā' nacātamāpātīnīyāni'. Nacātalē'nāni' nac lītōkpān para natlahuacan justicia, lā' nacātamānūyāni' nac pūlāchī'n lā' nacātalē'nāni' ixlacapūnca'n reyes lā' gobernadores porque quilākalhlaka'ī'yāuj. ¹³ Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. ¹⁴ Calīhui'lī'tit que tū' nacāpāta'layāni' a'nchī nalītamaktāyayā'tit, ¹⁵ como quit na'iccāmāsu'ni'yāni' tachihuīn lā' na'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' chuntza' mintā'ca'tzaca'n tū' caticātatlajani' nīn catitā'lāhua'nitit.

¹⁶ 'Lā' hui'xina'n nacātamacamāstā'yāni' mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n lā' mintā'timīnca'n lā' mintalakapasni'ca'n lā' mi'amigosca'n. A'makapitzīn de hui'xina'n nacātamaknīyāni'. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't nacātaca'tzalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata, ¹⁸ pero tū' caticāyujni'ni' nīn kentin miya'jca'n. ¹⁹ Calīhui'lī'tit natāyani'yā'tit lā' a'xni'ca' napātle'kekō', naka'lhīyā'tit minquilhtamacujca'n.

²⁰ 'A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit Jerusalén lītamacxti'li'nī't soldados, naca'tzīyā'tit que palaj nalactlahuacan huan cā'lacchicni'. ²¹ Tuncan maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xlaca'n a'ntīn tahui'lāna' nac estado de Judea. Lā' a'ntīn tahui'lāna' nac Jerusalén maclacasqui'n natataxtuyācha'. Lā' a'ntīn ta'a'nī't nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tli nac cā'lacchicni', ²² como huan tamā'na chi'chini' ū'tza' napūpātīnī'ncan. Lā' natlōkentaxtūcan ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³ 'Lā' xānti tala huan puscan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzī'quī'nincus como lhūhua' taca'tzāt na'a'nan. Lā' ixtā'kcha Dios nacāmāpātīnī huan tachi'xcuui't.

²⁴ 'Lā' a'makapitzīn natanī nac guerra lā' ā'makapitzīn xatachī'n nacālē'ncan nac xax-tunc xcānsipej. Lā' huan makatīyātī'n natalactlahua chu calhāhuā nac Jerusalén lā' natamaknī xalanī'n a'ntza' hasta a'xni'ca' Dios nahuan tū'tza' catatlahualh.

A'nchī namimpala huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan na'a'nan lē'cnīn nac chi'chini' lā' nac mālhcuyu' lā' nac sta'cūn. Lā' xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj natatamakchuyīkō' lā' nīn catitaca'tzīlh a'ntū natatlahua. Lā' nacāmākajicua'ncan a'nchī namacasā'nan huan mar. ²⁶ Huan tachi'xcuui't nataxtacnānikō' por ixtajicua'tca'n a'xni'ca' natapāstaca a'ntū nacāpātle'keni' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' māni' huan a'kapūn natachiqui. ²⁷ A'xni'ca'tza' naquilaktzī'ncan quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī na'icpūmin nac poklhnu'. Lēj na'icka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuanī't na'icxkaka. ²⁸ A'xni'ca' natzucu pātle'ke huā'mā', calīpāxuhua'tit lā' catalacayāhua'tit porque palaj napūtaxtuyā'tit.

²⁹ Nā cāhui'līni'lh huā'mā' tamāscā'tīn:

—Calaktzī'ntit huan xaqui'hui' higo o ā'catūhuā qui'hui'. ³⁰ A'xni'ca' tasu'yutza' lakapu'mā' huan qui'hui' a'xni'ca' naca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej xu'nu. ³¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tzī'yā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksīkō'.

³² 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xlaca'n a'ntīn tahuilāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³³ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'yat pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³⁴ 'Cuenta catlahua'tit lā' tū' camaxtektit palha' nala mi'a'clhcunucca'n ixpālacata huan vicio lā' taka'chīn nīn ixpālacata catūhuā de huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' nala'yā'tit, chu līmaktin namin huā'mā' chi'chini'. ³⁵ Namin hua'chi lakatin a'ktā'lh a'ntū chu līmaktin yuja. Chu a'cxim namin huā'mā' chi'chini' para ixlīhuāk tachi'xcuui't nac huā'mā' quilhtamacuj. ³⁶ Cāxni'j catahui'la'tit lā' pō'ktu nakalhasqui'nī'yā'tit Dios para que chuntza' tzē napūtaxtuyā'tit de ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū napātle'ke. Lā' nakalhasqui'nī'yā'tit para que chuntza' tzē natāyayā'tit na quilacapūn quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Lā' cā'tuncuj Jesús ixmāsu'yu nac lītōkpān lā' cā'tzī'sa ixa'n tachoko nac huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ³⁸ Lā' huan tachi'xcuui't tzi'sāt ixta'a'n nac lītōkpān para natakaxmata a'ntū Jesús iccāhuani.

22

Ixtachi'pacu'tun Jesús

Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53

¹ Pajtzutza' ixmimā' ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. ² Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtaputzamā'na a'nchī natalīmāmāknīnīnī'n Jesús. Lā' ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't.

³ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' tanūni'lh Judas a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Iscariote. Lā' xla' kalhatin de huan ixlīkalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policia a'ntī ixmaktaka'lh mā' huan lītōkpān. U'tza' cātā'lacchihuīna'lh a'nchī nacālīmacamaxquī' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhuakō'lh lā' tahananilh palh natamaxquī' tumīn. ⁶ Lā' Judas cākalhlaka'ī'lh lā' tzuculh putzani' a'nchī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'xni'ca' tintī' lhūhua' tachi'xcuui't.

A'nchī tzuculh huan Santa Cena

Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

⁷ Ixtzucumā'tza' huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' lītlahuacani't levadura. Huā'mā' chi'chini' maclacasqui'n namāknīcan lakatin xaska'ta' borrego para na'a'ksajuī'can Dios. ⁸ Lā' Jesús cāmacā'lh Pedro lā' Juan lā' cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit a'nlhā nahua'yāuj huan borrego.

⁹ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'xni'ca' natanūyā'tit huan nac xcānsipej, napāxtokā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lē'mā' huan ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit hasta a'nlhā natanūyācha' nac chic ¹¹ lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huaniyāni': ¿Lhā yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'nī'n huan xalīhua't cā'tani'?” ¹² Lā' tuncan nacāmāsu'ni'yāni' lakatin ka'tla' cuarto cāxyātza' ixlītanca'cstu' huan chic. A'ntza' nacāxtlahuayā'tit huan līhua't.

¹³ Ta'a'lh lā' pātle'kelh chu a'nchī Jesús cāhuanilh, lā' tacāxtlahualh huan līhua't.

14 Lā' a'xni'ca' horatza' ixuanī't, Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatahui'lalh tahuā'yan. 15 Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lej xa'iccātā'huā'yancu'tunāni' huā'mā' xala' smalanka'n porque quit palaj na'icnī.

16 Huā'mā' ā'xmān na'iccātā'huā'yanāni' quit hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū Dios māpa'ksīni'lh.

17 Lā' tuncan tēlh huan taza a'ntū ixlītzuma xaxcān uva lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Camaklhtīni'ntit lā' cahua'tit milīhuākca'n. 18 Quit tū'tza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' nalaktzī'nā'tit a'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't.

19 Ixlīka'tlā'tus tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' mālacpitzilh. Cāmaxquī'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quimacni' a'ntū macamāstā'mā'ca por mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit para naquilālīpāstacāj.

20 Nā chuntza' lītlahuapā huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh lā' cāhuanilh:

—Huan xaxcān uva a'ntū pūhuī' huā'mā' taza, ū'tza' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtaxtū huan tachi'xcuui't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n por mimpālacataca'n.

21 'Lā' chuhua'j hua'chi quimacan huī' nac mesa, nā chuntza' huī' ixmacan huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'. 22 Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātle'keni' chu a'nchī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputza —hualh Jesús.

23 Lā' tuncan tatzuculh talākahasqui'nī tichū de xlaca'n ixmacamāstā'lh.

¿Tichū más tasqui'nī?

24 Lā' tuncan tatzuculh talālīchihuīna'n tichū de xlaca'n puhuancan más tasqui'nī'.

25 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan reyes tamāpa'ksī hua'chilh ixtēcu'ca'n tachi'xcuui't lā' huan tachi'xcuui't tahuan que lacuan huan reyes. 26 Tū' chuntza' nala na milaclhni'ca'n. Xtunc nala. Lā' a'ntī más tasqui'nī na milaclhni'ca'n xla' nala hua'chi xastancu. A'ntī namāpa'ksīni'n maclacasqui'n nala hua'chi tasācuā'. 27 ¿Tichū puhua'na' más tasqui'nī, huan a'ntī huā'yamā' o huan a'ntī mojōmā' huan pulātu? ¿Chu tū' stu'ncua' más tasqui'nī a'ntī huā'yamā'? Pero quit iclalh hua'chi a'ntī mojōmā' mimpulātuca'n.

28 'Hui'xina'n pō'ktu quilātā'latlā'huanāuj a'yuj ixquimpātle'keni' lhūhua' catūhuā.

29 Lā' como quinTāta' quimaxquī'lh quilīmāpa'ksīn, nā quit na'iccāmaxquī'yāni' milīmāpa'ksīnca'n. 30 Chuntza' na'iccātā'huā'yanāni' a'nlhā na'icmāpa'ksī lā' natahui'layā'tit a'nlhā nacālācāxtlahuayā'tit huan lakacājtu' tribusnu' de huan israelitas.

Jesús māca'tzīnīni'lh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38

31 Nā huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit como Satanás lej cālīlaktzī'ncu'tunāni' a ver palh nacātlajayāni'.

32 Lā' quit icsqui'nī'lh Dios que hui'x, Simón, tū' catipātza'nkākō'j ixlīhuāk a'ntū kalh-laka'ī'nī'ta'. Lā' hui'x a'xni'ca' nalacāxtlahuapala mintapāstacna', cacāmaktāya' mintā'timīn.

33 Simón Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iccāxuī'tza' para na'ictā'a'nāni' hasta huan nac pūlāchī'n lā' para na'ictā'nīyāni'.

34 Lā' Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyāni' que huā'mā' chi'chini', a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquinkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa'.

Ixtapajtzūmā' huan hora a'ntū napūpātīni'n Jesús

35 Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' iccāmacā'ni' lā' tū' līpintit mimpūtumīnca'n nīn mimorralca'n nīn mizapato'ca'n, ¿chū cāspūtni'ni' a'ntū ixmaclacasqui'nā'tit?

Lā' xla'ca'n tahualh:

—Nīn tuntū'.

³⁶ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Chuhua'j xtunc iccāhuaniyāni'. Lā' a'ntī ka'lhī ixmorralh, calē'lh. Lā' calē'lh ixpūtumīn. Lā' palh tū' ka'lhī ixmachīta, castā'lh ixtakēnu' para natamāhua. ³⁷ U'tza' iccāhuaniyāni' porque quit na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzō'kni':

Lā' laktzī'ncan hua'chi kalhatin a'ntīn tū' tzey.

Chuhua'j ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' por quit, tasqui'nī nala.

³⁸ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahualh:

—Mākalhtō'kē'ni', ā'yā kantu' machīta.

Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Tzeytza'.

Jesús kalhtō'ka'lh nac Getsemaní

Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42

³⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de huan cuarto lā' como ixlīismanīnī'ttza', a'lh nac huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' tastālani'lh ī'sca'txtunu'nī'n. ⁴⁰ Lā' a'xni'ca' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarliyā'tit para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātalīlaktzī'ncu'tunāni'.

⁴¹ Lā' tuncan Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh para na'orarli. ⁴² Hualh:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimāpūtaxtu de huā'mā' līpātīn. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

⁴³ Lā' tuncan tasu'yuni'lh kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'lh Jesús para namaxquī' tahuixcān. ⁴⁴ Lā' como lej ixpātīni'mā', Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. Lā' tanto ixpātīni'mā' lā' skakana'lh. Lā' tasu'yulh hua'chilh ī'sta'jmā' ixka'lhni' a'nchī skakana'lh.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' orarlikō'lh, tāyalh lā' taspī'tli a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n. Ixtalhtatamā'na cākakslī como ixcātlanī't ixtalakaputzītca'n. ⁴⁶ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' lhtatapā'na'ntit? Catā'kaquī'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātalīlaktzī'ncu'tunāni'.

Jesús lē'nca xatachī'n

Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' tachā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't. Kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n a'ntī ixuanican Judas ū'tza' ixcāpū'lanī'tēlha. Laktapa-jtzūlh Jesús lā' mu'sulh. ⁴⁸ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quimu'su'ya' lā' chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

⁴⁹ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh a'ntū ixpātīle'keni'mā' huan a'ntī ixtatā'huī'lāna' Jesús takalhasqui'nīlh:

—¿Chā na'iclatucsāuj con machīta?

⁵⁰ Lā' kalhatin sca'txtunu' mātakāhuī'lh ixtasācua' huan māpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j. ⁵¹ Lā' Jesús huanilh:

—Camakxtektit; tū'tza' catlahua'tit.

Lā' tuncan Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh huan tasācua' lā' xanca cāxlapā. ⁵² Lā' tuncan cāhuanilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policia a'ntī ixtamak-taka'lha huan litokpān lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīhuākca'n a'ntī ixtaminī't tachi'pa:

—¿A'chī' līta'nā'tit mimachītaca'n lā' minqui'huī'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. ⁵³ A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakalīyān nac litokpān, ¿a'chī' tūlah

quilāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuhua'j milh milacchi'chini'ca'n lā' namāpa'ksīni'n a'ntīn tū' tzey.

Pedro hualh que xla' tū' ixlakapasa Jesús

Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Tuncan chi'paca Jesús lā' lē'nca na ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' Pedro lacachuna'j ī'stālani'tēlha. ⁵⁵ Lā' a'ntza' tahui'lilh macscut pu'nan tanquilhni' lā' tatahui'lalh ixmacni' macscut. Nā Pedro tahui'lalh pu'nan. ⁵⁶ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh kalhatin squiti' a'nlhā ī'sko'huī', lakalaktzī'huī'lilh lā' hualh:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷ Lā' Pedro kalhtatzē'kli lā' hualh:

—Puscāt, tū' iclakapasa.

⁵⁸ A'calistān ā'kalhatin laktzī'mpā lā' nā huanilh:

—Nā hui'x kalhatin de xlaca'n.

Pero Pedro huanilh:

—Chi'xcu', quit tū' de xlaca'n.

⁵⁹ Lā' ixlilakatin hora huampala ā'kalhatin stu'tu'lu' huampā:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan porque xala' nac Galilea.

⁶⁰ Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Chi'xcu', tū' icca'tzī a'ntū hua'na'.

Lā' huā'mā' ka'tlā'tus a'xni'ca' ixchihuīna'mā'cus Pedro, tuncan huan gallo ta'salh. ⁶¹ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh Pedro, lā' Pedro pāstacli a'nchī ixuaninī't huan Māpa'ksīni': “A'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquinkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa”. ⁶² Lā' tuncan Pedro taxtulh lā' lej lakaputzaj calhualh.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26.67-68; Mr. 14.65

⁶³ Huan chi'xcu'huī'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na Jesús talakapalalh lā' tatuscli.

⁶⁴ Talakachī'lh lā' talacala'sli lā' tahuaniilh:

—¡Caquilhchipi tichū lacala'sni'!

⁶⁵ Lā' lej lhūhua' ixtahuani de catūhuā como ixtamāmāxanī'cu'tun.

Jesús na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24

⁶⁶ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley, lā' talē'lh Jesús na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n. A'ntza' kalhasqui'nīca:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj: ¿Chā hui'x Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'yuj xa'iccāhuanini' palh stu'ncua', pero tū' quintilākahlaka'ī'uj. ⁶⁸ Lā' palh quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā, tū' quintilākahlīuj nīn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' desde chuhua'j na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī más xamāpa'ksīni'.

⁷⁰ Lā' tuncan ixlīhuākca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chu hui'x ixO'kxa' Dios?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'huē, chuntza' hua'chi huanī'ta'ntit.

⁷¹ Lā' tuncan talāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' ā'catūhuā? Māni' quina'n kaxmatnī'tauj a'ntū pūhuan ixquilhni'.

23

*Jesús na ixlacapūn Pilato**Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38*

¹ Lā' tuncan ixlihuākca'n tatāyakō'lh lā' talē'lh Jesús na ixlacapūn Pilato. ² A'ntza' tatzuculh talē'ksa'nīni'n lā' tahualh:

—Iclaktzī'nī'tauj a'nchī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī huan tachi'xcuhuī't. Huan que tū' maclacasqui'n namāpalayāuj iximpuesto emperador, lā' nā huan que ū'tza' Cristo huan a'ntī Dios hui'līni't ixlīmāpūtaxtūnu', lā' huā'mā' tachihuīn huanicu'tun que xla' rey.

³ Lā' tuncan Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x ixreyca'n israelitas?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī huanī'ta'.

⁴ Lā' tuncan Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' curasna' lā' tachi'xcuhuī't:

—Nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū ixpālacata.

⁵ Lā' xlaca'n stu'tu'lu' tahualh:

—Cāmāmakchuyīmā' ixlihuākca'n xalanī'n nac Judea a'nchī māsuyumā'. Tzuculh māsuyu nac Galilea lā' ixmāsu'yutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacapūn Herodes

⁶ Lā' a'xni'ca' Pilato kaxmatli huā'mā', kalhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús.

⁷ Lā' a'xni'ca' huanica palh stu'ncua' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes a'ntī gobernador de Galilea ixuanī't. Lā' nā xla' ixminī't nac Jerusalén huan tamā'na chí'chini'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Herodes laktzī'lh Jesús, līpāxuhualh como de makāntza' lej ixlaktzī'ncu'tun. Ixkaxmatnī't a'nchī ixlīchihuīna'ncan lā' puhualh nalaktzī'n lakatin lē'cnīn. ⁹ Lā' lhūhua' catūhuā kalhasqui'nīlh pero Jesús nīn tuntū' kalhtīlh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' xlaca'n lej palha' ixtalē'ksa'nīni'ni'mā'na. ¹¹ Lā' Herodes lā' ixtropasna' talakmaka'lh Jesús lā' tamālhakē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chi ixla' rey para natalilītzī'n. Lā' ā'calīstān Herodes macā'ni'pā Pilato. ¹² Lā' chuntza' huā'mā'na chí'chini' Pilato ixamigo tlhualh Herodes. Pū'la lītā'ca'tza ixtahuanī't.

*Ixtahuan que naxtokohua'ca'can Jesús**Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16*

¹³ Lā' Pilato cāmākēstokpā xanapuxcu'nu' curasna' lā' pūchihuīna'nī'n lā' tachi'xcuhuī't.

¹⁴ Lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' lā' quilāhuaniuj que cāmāmakchuyī tachi'xcuhuī't. Lā' quit ickalhasqui'nīni'ttza' na milacapūnca'n lā' ca'tzīyā'tittza' que nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū ixpālacata a'ntū līlē'ksa'nīni'nā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes nīn tuntū' makkaksli. U'tza' līmacaminchokopā. Laktzī'nā'tittza' que nīn tuntū' tlhuanī't para nachī'can lā' nanī. ¹⁶ Na'iclīmākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calīstān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nan huan talanān que Pilato ixmakxteka kalhatin tachi'n a'xni'ca' lamā' cā'tani'.

¹⁸ Lā' ixlihuākca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¿Camāmaknīni'ni' huā'mā'! ¿Camakxtekti Barrabás!

¹⁹ Huan Barrabás ixlīchī'canī't como xla' lā' ixchi'xcuhuī'n tatā'kaquī'lh contra huan māpa'ksīni'nī'n romanos lā' hasta tamaknīni'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús lā' cātā'chihuīna'mpā. ²¹ Pero ā'chulā' tata'salh lā' tahualh:

—¿Caxtokohua'ca'ca! ¿Caxtokohua'ca'ca!

²² Ixlīmaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlhuanī't? Quit tū' icmakkaksa nīn tuntū' ixpālacata para namaknīcan. Xmān na'iclīmākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calīstān na'icmakxteka.

²³ Lā' xlaca'n ā'chulā' stu'tu'lu' tahualh lā' tasqui'nli caxtokohua'ca'ca. Lā' tanto tata'salh xlaca'n lā' xanapuxcu'nu' curasna' que tatlajalh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlhualh

a'ntū xlaca'n ixtalacasqui'n, ²⁵ lā' makxtekli huan chi'xcu' a'ntī ixtalacsacnī't. U'tza' huan Barrabás a'ntī ixmānūcanī't como tā'kaquī'lh lā' maknīni'lh. Lā' macamāstā'lh Jesús para que catatlahuani'lh chu a'ntū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27

²⁶ A'xni'ca' ixtalē'mā'na Jesús para nataxtokohua'ca', tachi'palh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Simón lā' xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtēlha nac xcānsipej Jerusalén lā' sāmācu'quī'ca huan cruz lā' mātālīca Jesús.

²⁷ Lā' lhūhua' tachi'xcu' tixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan a'ntī ixtacalhuantēlha lā' lej talakaputzalh por ixpālacata Jesús. ²⁸ Lā' Jesús cālakalaktzī'lh lā' cāhuanilh:

—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, tū' cacalhua'ntit por quimpālacata. Mejor nacal-huanā'tit por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n mincamana'ca'n, ²⁹ porque namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' nahuancan: “Līpāxūj huan a'ntīn tūla ka'lhī ixcamān. Līpāxūj huan a'ntīn tū' maktin tahuī'lalh ixcamān lā' tū' maktin mātzi'quī'nīlh”. ³⁰ Lā' a'xni'ca'tza' tachi'xcu' tixtastālani't nātahuani' huan kēstīn: “Caquilāyujni'uj”. Lā' nātahuani' ixmacni' kēstīn: “Caquilā'a'kta'pū'j”. ³¹ Hua'chi huancan palh chuntza' tlahuani'can huan xastaka qui'huī', ā'chulā' natlahuani'can huan xascōhua. Palh chuntza' quintlahuani'can lā' quit tuntū' iclaclē'n, ā'chulā' nacātlahuani'can a'ntīn talaclē'n —hualh Jesús.

³² Nā ixcālē'mā'ca kalhatu' maknīni'nī'n para nacātā'maknīcan Jesús. ³³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nīhā huancan La Calavera o Ixa'kxāk Nīn, a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús lā' nā chuntza' huan kalhatu' maknīni'nī'n lā' kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' kalhatin na ixpāxtūxuc.

³⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'mā'na, Jesús hualh:

—QuinTāta', cacāmāspūtūnu'ni' porque tū' taca'tzī a'ntū tatlahuamā'na.

Lā' huan tropasna' tapūmāxtulh suerte huan ixlu'xu' Jesús para natatapitzī chā'tunu' de ū'tunu'n. ³⁵ Lā' tachi'xcu' tixtayāna' lā' ixtalaktzī'mā'na lā' hasta huan pūchihuīna'nī'n talīlītzi'lh lā' tahualh:

—A'makapitzīn cāmāpūtaxtūlh. Chuhua'j capūtaxtūlh ixa'cstu palh stu'ncua' Dios lacsacnī't lā' hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu'.

³⁶ Nā huan tropasna' ixtalīlītzi'mā'na. Talaktapajtzūlh lā' tamāhuī'lh vinagre. ³⁷ Lā' tahuani'lh:

—Palh hui'x ixreyca'n huan israelitas, capūtaxtu mē'cstu.

³⁸ Lā' ixua'ca' lakatin letrero ixa'cpūn lā' ixtatzo'kni' nac griego lā' latino lā' hebreo. Lā' huan letrero ixuan: U'tza' huā'mā' ixreyca'n israelitas.

³⁹ Lā' kalhatin maknīni' a'ntī ixtā'hua'ca' ixlīlītzi'n lā' huanilh:

—Palh stu'ncua' hui'x a'ntī Dios hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu', capūtaxtu' mē'cstu lā' nā caquilāmāpūtaxtūj.

⁴⁰ Pero ā'kalhatin quilhnīlh ixtā'maknīni' lā' huanilh:

—¿Chū tū' jī'cua'ni'ya' Dios? Nā hui'x chu a'cxtim pātīni'mpā't. ⁴¹ Līmakuan quina'n pātīni'mā'nauj porque māpalamā'nauj a'ntū laclē'nauj. Pero huā'mā' chi'xcu' tuntū' laclē'n.

⁴² Lā' tuncan huanilh Jesús:

—Caquimpāstacti a'xni'ca' nata'mpala'ya' lā' rey hui'x.

⁴³ Lā' Jesús kalhīlh:

—Ixlistu'ncua' icuaniyāni': Chuhua'j, huā'mā' chī'chini' naquintā'latahui'la'ya'chi nac a'kapūn.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30

⁴⁴ Lā' hua'chi tastu'nūtaza' ixuanī't a'xni'ca' cā'pucsua' lakō'lh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Lā' chuntza' lal hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵ Huan chī'chini' tū' māxkakēni'lh.

Lā' huan lu'xu' nac lītōkpān ixa'cstu taxtī'tli lā' tapūpitzilh. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzi huan lītōkpān. ⁴⁶ Lā' tuncan Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yāni' quilīca'tzīn.

Lā' a'xni'ca' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷ Lā' a'xni'ca' huan capitán romano laktzī'lh a'ntū pātle'kelh, mēcā'tanīlh Dios lā' hualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' chī'xcu' lej tzey ixuanī't.

⁴⁸ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't a'ntīn tamīlh lā' talaktzī'lh a'ntū pātle'kelh, tatapānūlh de ā'tzā' lā' cācu'xatucstēlhaca como lej ixtalakaputza. Lā' ta'ah na ixchicca'n. ⁴⁹ Lā' ixtalakapasnī'n Jesús lā' nā huan puscan a'ntī ixtastālani'nī't desde nac estado de Galilea makat tatāyalh lā' ixtalaktzī'mā'na huā'mā'na.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42

⁵⁰ Ixui' kalhatin chī'xcu' ixtacuīni' José lā' ū'tza' xala' nac Arimatea nac huan estado de Judea. Ixtā'tapa'ksī con huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n de huan israelitas. Lā' tzeyā chī'xcu' ixuanī't. ⁵¹ Lā' ixka'lhīmā' a'xni'ca' ixmāpa'ksīni'lh Dios. Tū' lakatīlh a'ntū ixtatlahuanī't huan pūchihuīna'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵² Nā huā'mā' chī'xcu' laka'lh Pilato lā' squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³ Lā' a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' de nac cruz, līmaksna'tli kalhtin lu'xu' lā' māpī'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac talhpān. Lā' a'ntza' nīn tintī'na'j ixmā'cnūcanī't. ⁵⁴ Huanmā' chī'chini' ū'tza' a'ntū ixpūcāxtlahuakō'can como ixlīlakalī huan chī'chini' de pūjaxni'. Lā' ixtzucumā'tza'.

⁵⁵ Huan puscan a'ntī ixtatā'minī't Jesús desde nac estado de Galilea ta'ah talaktzī'n huan lhu'cu' lā' cuenta tatlahualh a'nlhā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. ⁵⁶ Lā' tataspi'tli na ixchicca'n lā' tacāxtlahualh perfume lā' pomada para huan nīn. Lā' tapūjaxli huan chī'chini' de pūjaxni' chuntza' hua'chi māpa'ksīlh a'nlhā tzo'kli huan ixley Moisés.

24

Jesús lakahuanchokolh

Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10

¹ Cā'tzi'sāt domingo huan tamā'na puscan ta'a'mpā nac taponkni' lā' ixtalē'mā'na huan perfume a'ntū ixtacāxtlahuanī'ttza'. Lā' ā'makapitzīn puscan tatā'ah. ² Lā' a'xni'ca' tachā'lh, talaktzī'lh que ixmāpānūcanī'ttza' huan chihuix a'ntū ixlīmālacchōcanī't huan taponkni'. ³ Tatanūlh pero tū' takakslī ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesús. ⁴ Tajicua'lh lā' tū' ixtaca'tzī a'ntū natatlahua lā' a'xni'ca' talaktzī'lh kalhatu' ángeles a'ntī ixtatasu'yu hua'chi chī'xcu'huī'n. Lej slamama ixlu'xu'ca'n ixtahuanī't lā' ixtayāna' pajtzu huan puscan. ⁵ Lā' como xlaca'n ixtajicua'n, tataquilhpūtalh lā' huan ángeles cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' putzayā'tit na ixlaclhni'ca'n huan nīnī'n kalhatin a'ntī lakahuan? ⁶ A'tzā' tū' huī'. Xla' lakahuanchokonī'ttza'. Capāstactit a'nchī cāhuanini' a'xni'ca' ixui'cus nac Galilea. ⁷ Hualh xla' que maclacasqui'n que huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n nacāmacamaxquī'can a'ntīn talaclē'n lā' nataxtokohua'ca' lā' ixlīlaku'tun chī'chini' nalakahuanchokopala.

⁸ Lā' tuncan huan puscan tapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' tataspi'tli de huan taponkni', tahuanikō'lh huan kalhacāujtin apóstoles lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn. ¹⁰ Lā' huan puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena lā' Juana lā' María a'ntī ixtzī't Jacobo lā' ā'makapitzīn puscan huampala. ¹¹ Pero huan apóstoles takaxmatli hua'chi takalhkamān a'ntū ixcāhuanimā'ca lā' tū' takalhlaka'ī'lh.

¹² Lā' a'yuj tū' takalhlaka'ī'lh, pero huan Pedro taxtulh lā' tu'jnulh para nac taponkni'. Lā' taquilhpūtalh lā' talacnūlh lā' laktzī'lh xmān huan lu'xu' a'nlhā ixmā'. Lā' ah na ixchic lā' ixlīlē'cnīmā' a'ntū ixpātle'kenī't.

*Na ixtej huan cā'lacchicni' Emaús**Mr. 16.12-13*

¹³ Lā' chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' kalhatu' a'ntī ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'na nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Emaús. Lā' ū'tza' hua'chi lakacāujtin kilómetros ixlímakat de Jerusalén. ¹⁴ Ixtalikalhachihuina'ntēlha ixlīhuāk a'ntū ixpātle'kenī't. ¹⁵ Lā' lihuan ixtachihuina'mā'na lā' ixtalacapūchihuina'mā'na, māni' Jesús cālaktapajtzūlh lā' tzuculh cātā'latā'kchoko. ¹⁶ Lā' a'yuj talaktzī'lh pero tūlah talakapasli porque catūhuā talítamakchuyīlh. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lichihuina'ntēlhayā'tit? Lā' ¿tuchū līlakaputzayā'tit?

¹⁸ Lā' kalhatin a'ntī huanican Cleofas kalhtīni'lh:

—Ixlihuāk tachi'xcuhui't taca'tzikō' a'ntū pātle'kelh nac Jerusalén huā' tamā'na chi'chini'. ¿Chu xmān hui'x ixui'la' lā' tū' ca'tziya'?

¹⁹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—¿Tuchū lanī't?

Lā' tahuanilh:

—Lhūhua' pātle'kelh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret a'ntī a'cta'sana' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn na ixlacapūn Dios lā' na ixlacalni'ca'n tachi'xcuhui't. Lītasu'yu a'ntū tlahualh lā' a'ntū hualh. ²⁰ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' quimpūchihuina'nī'nca'n tamacamāstā'lh para namaknīcan lā' naxtokohua'ca'can.

²¹ Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj que ū'tza' xla' a'ntī nacāmāpūtāxtū israelitas. Lā' ixlīlakatu'tuntza' chi'chini' chuhua'j a'xni'ca' pātle'kelh. ²² Lā' ā'makapitzīn puscan de na quilacihpu'nanca'n quincātamakalē'cnīni' porque cā'tzi'sāt taquīlah nac taponkni', ²³ lā' como tū' talaktzī'lh i'xmacni' Jesús, tataspi'tli. Lā' quincātahuanini' que talīlakachuyalh ángeles a'ntī cāhuanilh que lakahuan Jesús. ²⁴ Lā' chu tuncan ā'makapitzīn quincompañerosnu' taquīlah nac taponkni' lā' chu a'nchī tahuanilh huan puscan, chuntza' takakli. Pero tū' talaktzī'lh Jesús.

²⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Tū' xa'nca māchekxiyā'tit. ¿Lhānīn nakalhlaka'ī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n? ²⁶ Lā' Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtāxtūnu', ¿chu tū' tasqui'nī que pū'la napātīni'n chuntza' lā' ā'calīstān natanū a'nlhā lej xkaka?

²⁷ Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni'kō' ixlīhuāk a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios lā' a'ntū lichihuina'n xla'. Tzuculh a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' cāmāsu'ni'lh a'ntū ixtatzo'knunī't ixlīhuākca'n huan profetas.

²⁸ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixta'a'mā'na, Jesús lal hua'chilh ixa'mā' más makat. ²⁹ Lā' xlaca'n stu'tu'lu' tahuanilh que natachoko lā' tahuanilh:

—Mejor catachoko porque tzi'suamā'tza'. Cā'pucsua'tza'.

Lā' tuncan Jesús cātā'tanūlh nac chic para natachoko.

³⁰ Lā' a'xni'ca' tatahui'lal tahuā'yan, xla' tēlh huan pāntzi lā' māstā'lh pāxcatca'tzī lā' mālacpitzilh lā' cāmaxquī'lh. ³¹ Chu tuncan huā'mā' ka'tlā'tus hua'chilh xa'nca tata-lakapākē'lh lā' talakapasli, pero xla' cālaksputtāyani'lh.

³² Lā' xlaca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' stu'ncua' que lej lipāxūj lihuan ixquincāmāsu'ni'tēlhayāni' ixtachihuīn Dios?

³³ Lā' chu līmaktin tachi'papā ixtejca'n. Tū' tatakoxīlh nīn macstī'na'j. Tataspi'tchokolh nac Jerusalén lā' cāpāxtokli huan kalhacāujtin apóstoles a'nlhā ixtatakēstoknī't con ā'makapitzīn. ³⁴ Lā' cāhuanica huan kalhatu':

—Ixlistu'ncua' lakahuanchokolh huan Māpa'ksīni'. Lā' tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Lā' tuncan xlaca'n cāhuanilh a'nchī cāpātle'keni'lh nac tej lā' a'nchī talakapasli Jesús a'xni'ca' mālacpitzilh huan pāntzi.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23

³⁶ Lihuan ixtalīchihuīna'mā'nacus huā' tamā'na, a'xni'ca' Jesús tāyalh na ixlac̄hpu'nanca'n. Lā' cāhuanilh:

—Tzey calīla'tit.

³⁷ Lā' cāmākē'klhaca lā' lej tajicua'lh lā' ixtapuhuan que ixtalaktzī'mā'na espīritu. ³⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? ¿A'chī' xtunc puhua'nā'tit mē'cstuca'n? ³⁹ Calaktzī'ntit quimacanī'n lā' quintojonī'n. Lā' naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj lā' caquilālaktzī'uj. Huan espīritu tū' ka'lhī quinīt lā' lucut hua'chī quit.

⁴⁰ A'xni'ca' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'ni'lh ixmacanī'n lā' ixtojonī'n. ⁴¹ Pero como xlaca'n tapalalaktzī'ni'lh lā' lej talīpāxuhualh, tūlah takalhlaka'ī'lh. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā a'nan līhua't?

⁴² Lā' tuncan maxquī'ca pītzina'j xatapū'n squī'ti' lā' lakatin xatachu'cu ta'xcāt. ⁴³ Lā' xla' maklhtīni'lh lā' hua'kō'lh na ixlacapūnca'n. ⁴⁴ Lā' ā'calīstān cāhuanilh:

—A'ntū quimpātē'keni'lh ū'tza' a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' que maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios por quimpālacata, a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' huan profetasna' lā' a'nlhā huanican Salmos.

⁴⁵ Lā' tuncan cāmāscā'tīlh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶ Lā' cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni' que maclacasqui'n nanī Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu'. Lā' maclacasqui'n que ixlīlaku'tun chī'chini' nalakahuanchoko de a'nlhā tahui'lāna'ncha' nīnī'n. ⁴⁷ Lā' maclacasqui'n que nacāmāsu'ni'kō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj por ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén lā' nacāhuanikō'can que maclacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n para que nacāmāspūtūnu'ni'can. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit huā' tamā'na catūhuā como laktzī'nkō'yā'tit. ⁴⁹ Lā' chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yāni' a'ntū huanī't quinTāta'. Lā' natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'xni'ca' namaklhtīni'nā'tit huan līmāpa'ksīn a'ntū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16.19-20

⁵⁰ Lā' tuncan Jesús cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n nac tej hasta Betania lā' cha'xli ixmacanī'n lā' cāsīcua'lanālīlh. ⁵¹ Lā' līhuan ixcāsīcua'lanālīmā', tzuculh tā'kayāhua na ixlacapūnca'n lā' lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xlaca'n tamācā'tanīlh lā' ā'calīstān lej lipāxūj tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Lā' pō'ktu ixtahui'lāna' nac xaka'tla' lītōkpān para natamā'ca'tanī Dios. Amén.

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Juan

Ixtachihuīn Dios lalh chi'xcu'

¹ A'xni'ca' tūna'j ixcāxui'lī huan quilhtamacuj, lanāntza' ixuī' kalhatin a'ntī huanican Tachihuīn, como ū'tza' quincāmālakapasni'yāni' Dios. Lā' xla' ixtā'lahuī'tza' Dios. Lā' xla' ū'tza' Dios. ² Xapū'la ixtā'lahuī' Dios. ³ Lā' huan Tachihuīn cāxui'līlh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan; tuntū' ixa'nalh palh tū' cahuā por ū'tza'. ⁴ Por ixpālacata ū'tza' talīhui'lāna' ixlīhuāk a'ntū jaxāna'n. Lā' xla' cāmāsu'ni' huan tachi'xcuhuī't a'ntū ixlīstu'ncua' lā' chuntza' hua'chilh ixcāmākskoni' huan tachi'xcuhuī't. ⁵ U'tza' hua'chi lakatin xkakanā' a'ntū mālakxkakēni'n a'nlhā cā'pucsua'. Lā' huan ko'ti'ti', xla' xala' nac cā'pucsua' lā' xla' tūla tlaja huan Xkakanā'.

⁶ Ixuī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Juan, a'ntī Dios macamilh. ⁷ Xla' milh para nalīchihuīna'n a'ntī huanican Xkakanā' lā' para nacāmaxquī' tapāstacna' huan tachi'xcuhuī't que natakahlaka'ī' a'ntī Xkakanā'. ⁸ Juan tū' ū'tza' Xkakanā'. Xla' xmān quīmāsu'yuchi huā'mā' a'ntī scana'nca Xkakanā'. ⁹ A'ntī mero Xkakanā' ixmimā'cus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmākskokō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't.

¹⁰ Lā' a'ntī scana'nca Xkakanā', xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Lā' a'yuj ū'tza' cāxui'līlh quilhtamacuj, pero xalanī'n nac quilhtamacuj tū' talakapasli lā' tū' ixtaca'tzī que ū'tza' ixcāxui'līnī't huan quilhtamacuj. ¹¹ Xla' milh nac quilhtamacuj a'ntū ixcāxui'līnī't pero tū' talaktzī'ncu'tulh ixtā'macchicni'. ¹² Pero makapitzīn takahlaka'ī'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī'lh, xla' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para que chuntza' natala ixcamana' Dios. ¹³ Lā' a'nchī tala ixcamana' Dios, tū' hua'chi talacatuncuī ixcamana'ca'n tachi'xcuhuī't. Ixcamana' Dios tū' hua'chi lakatin ska'ta' a'ntī lacatuncuīlh por ixpālacata ixtapāxuhuanca'n lā' ixtapuhuanca'n tachi'xcuhuī't. Dios ū'tza' a'ntī cāmā'a'nanī ixcamana'.

¹⁴ Lā' a'ntī huanican Tachihuīn, xla' macni' lalh. Lā' xla' latahui'lalh na quila-clhpu'nanca'n. Lā' iclaktzī'uj a'nchī ka'lhī līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn ū'tza' ixla' a'ntī ixa'cstu ixO'kxa' Dios. Xla' lej lakalhu'mana'n lā' huāk a'ntū huan ū'tza' ixlīstu'ncua'. ¹⁵ Juan līchihuīna'lh lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī iclīchihuīna'lh a'xni'ca' icualh que a'ntī icpū'lani'nī't, ū'tza' līhuaj xaka'tla' que quit. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' quit iclacatuncuīlh.

¹⁶ Quincātlahuani'nī'ta'ni' lhūhua' talakalhu'mān, como xla' lej lakalhu'mana'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'ni'ni' ixley Dios. Pero Jesucristo quincāmāca'tzīnīyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' lā' a'nchī quincālakalhu'manāni' Dios. ¹⁸ Lā' nīn tintī' laktzī'nī't Dios nīn maktin. A'ntī ixa'cstu ixO'kxa' Dios, a'ntī Dios lej pāxquī', ū'tza' quincāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'nchī huanī't Dios.

Juan līchihuīna'lh Jesucristo

Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17

¹⁹ Lā' huan israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzīn curasna' lā' levitasna'. Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh Juan tichū xla'. ²⁰ Lā' Juan cāmālacstū'ncni'lh lā' cāhuanilh:

—Pues quit, tū' quit Cristo a'ntī Dios lacsacli lā' hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu'.

²¹ Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? ¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Elías?

Lā' Juan hualh:

—Tū' quit.

Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Tū'.

²² Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? Caquilāhuaniuj para na'iccāhuaniyāuj a'ntī quincātamacaminī'ta'ni'.
¿Tichū hua'na' que hui'x?

²³ Juan cākalhtīlh:

—Quit hua'chi a'ntī ta'sa nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lā' huan: “Cacāxtlahua'tit mintapāstacna'ca'n para que nakaxpa'tā'tit huan Māpa'ksīni' a'xni'ca' namin”. Chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Isaías, a'xni'ca' hualh: Camā'lakstu'nctit ixtej Māpa'ksīni'.

²⁴ Lā' nā ixtahui'lāna' makapitzīn fariseosnu' a'ntī ixcālakmacamincanī't Juan. ²⁵ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' mā'kpaxīni'mpā't palh tū' Cristo hui'x, nīn Elías, nīn huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

²⁶ Lā' Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xmān con xcān. Yā na milaclhpu'nanca'n kalhatin a'ntīn tū' lakapasā'tit. Lā' nā xla' namā'kpaxīni'n. ²⁷ Xla' lihuaj xaka'tla' que quit. Lā' tū' minī'ni' nīn na'icxcutni' ixlīkalhtza'pa'can ī'zapato.

²⁸ Lā' huāk huā'mā' pātle'kelh a'nlhā huanican Betábara tīntacut huan pūxka Jordán, a'nlhā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús hua'chi Ixcordero Dios

²⁹ Lā' ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktapajtzūtēlha lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhuī't:

—Calaktzī'ntit a'ntī mimā'. U'tza' huā'mā' a'ntī macaminī't Dios lā' ū'tza' huanican Ixcordero Dios. U'tza' namāpānū huan quintalaclē'i'ca'n xalanī'n nac quilhtamacuj.

³⁰ U'tza' iclīchihuīna'lh a'xni'ca' iccāhuanini': “A'ntī icpū'lani'nī't, ū'tza' lihuaj xaka'tla' que quit porque xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' quit iclalatuncuīlh”. ³¹ A'yuj quit tūna'j xa'iclakapasa, quit icminī't icmā'kpaxīni'n con xcān para que huan tachi'xcuhuī't nat-aca'tzī que Dios macamilh huan a'ntī icpū'lani'.

³² Lā' nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh huan Espīritu Santo a'ntū yujchi lā' chilh na ixa'cpūn. Lā' huan Espīritu Santo tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān. ³³ Xapū'la quit tū' xa'icca'tzī tichū xla'. Quihuanilh Dios a'ntī quimacā'lh para na'icmā'kpaxīni'n con xcān. Dios quihuanilh: “Nalaktzī'na' nayujāchi huan Espīritu Santo lā' nachin na ixa'cpūn kalhatin chi'xcu'. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' a'ntī līmā'kpaxīni'n Espīritu Santo”. ³⁴ Iclaktzī'nī'ttza' a'nchī quihuanica. Lā' ū'tza' iclīmāstū'nca quit que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' Dios.

Huan xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n Jesús

³⁵ Lā' ixlīlakalī huampala Juan ixcātā'layā con kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n. ³⁶ Lā' laktzī'lh ixtētaxtumā' Jesús. Lā' Juan lakalaktzī'lh Jesús lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī macamilh Dios lā' a'ntī huanican Ixcordero Dios, como xla' nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't.

³⁷ Huan kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n Juan takaxmatli a'xni'ca' hualh. Lā' xlaca'n tastālani'lh Jesús. ³⁸ Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh ixtastālani'tēlha lā' cāhuanilh:

—¿Chichū puhua'nā'tit?

Lā' xlaca'n tahuanihlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū hui'la'?

³⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cata'ntit lā' calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh lā' talaktzī'lh a'nlhā ixuī'. Lā' como lejtza' kōtanū ixuanī't, hua'chi maktā'ti', a'ntza' tatachokolh huanmā' chi'chini'.

⁴⁰ Lā' huan tamā'na' kalhatu' a'ntī tastālani'lh Jesús por ixpālacata a'ntū ixcāhuaninī't Juan, lā' kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Lā' chu tuncan Andrés putzalh ixtā'tin a'ntī ixuanican Simón lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan Mesías —ū'tza' huanicu'tun: Cristo a'ntī lacsacui'līnī't Dios.

⁴² Lā' Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan Simón lā' huanilh:

—Hui'x Simón, ixo'kxa' Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas —huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro lā' nā chihuix.

Jesús ta'sani'lh huan Felipe lā' Natanael

⁴³ Lā' ixlīlakalī huampala Jesús ixa'ncu'tun a'nlhā huanican Galilea. Lā' tā'lāpāxtokli Felipe lā' huanilh:

—Caquistāla'ni'.

⁴⁴ Lā' huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't lā' nā a'ntza' xalanī'n Andrés lā' Pedro.

⁴⁵ Felipe quīkakli Natanael lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan chi'xcu' a'ntī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Moisés tzo'kli huan ley lā' a'nlhā tatzō'knulh huan profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixo'kxa' José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Lā' Natanael hualh:

—¿Chu tzēn taxtu de Nazaret a'ntū xatzey?

Lā' Felipe kalhtīlh:

—Cata't laktzī'na'.

⁴⁷ Jesús laktzī'lh huan Natanael lakmimā' lā' hualh:

—Huan a'ntī mimā' ū'tza' tzeyā israelita. Xla' tū' a'kxokonu'n.

⁴⁸ Natanael kalhasqui'nīlh:

—¿Chichū quilīlakapasti?

Lā' Jesús huanilh:

—Quit iclaktzī'ni' xapū'la na ixtampīn huan a'kalhpauj a'xni'ca' tūna'j ixta'sani'yāni' Felipe.

⁴⁹ Natanael kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixO'kxa' Dios; hui'x a'ntī Dios lacsacni' para nala'ya' ixreyca'n israelitas.

⁵⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quīnkahlaka'īya' xmān por ixpālacata icuanini' iclaktzī'ni' na ixtampīn huan a'kalhpauj. Nalaktzī'na'cus más laka'tla'n catūhuā a'ntū na'ictlahua.

⁵¹ Lā' nā hualh Jesús:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit huan a'kapūn laquī'yā, lā' huan ángeles a'ntū nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' lā' natayujāchi na ixa'cpūn huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

2

Tapūchahuaca nac Caná

¹ Ixlīlakatu'tun chí'chini' tapūchahuaca nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Caná, nac estado de Galilea. Ixtzī't Jesús a'ntza' ixuī'. ² Lā' nā kantāyaca Jesús lā' con ī'sca'txtunu'nī'n.

³ Lā' como sputli huan xavino uva, ixtzī't Jesús huanilh:

—Tintī'tza' xavino uva.

⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Lā' ¿a'chī' quihuani'ya' huā'mā', Nā'? Tūna'j tzucu quilītlōt.

⁵ Ixtzī't cāhuanilh huan macatzī'tni'nī'n:

—Catlahua'tit ixlīhuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

⁶ Lā' ixuī' pāchāxan pūxka'tni' de chihuix a'ntū ixcāmaclacasqui'ncan a'xni'ca' ixmakacha'ka'ncan chu a'nchī ixtalanānca'n. (Huan tachi'xcuhuī't israelitas ixtakalh-laka'ī' que palh maklhūhua' ixtamakacha'ka'lh, chuntza' natala lacuan na ixlacapūn Dios.) Lā' huan pātunu' pūxka'tni' ixtalītatzuma lakatunu' hua'chi tā'ti'pu'xamna' hasta lakatin ciento litros de xcān. ⁷ Jesús cāhuanilh huan macatzī'tni'nī'n:

—Cacāmātzuma'tit de xcān huā' pūxka'tni'.

Lā' chuntza' xlaca'n xa'nca tamātzumalh. ⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macsti'na'j lā' calīpini'tit huan a'ntī xapuxcu' de huan cā'tani'.

⁹ Lā' huan xapuxcu' quilhca'tzīlh. Lā' vinotza' ixuanī't. Lā' xla' tū' ixca'tzī palh xcān ixuanī't lā' ixtatāpalīnī'ttza' huan xcān, vinotza' ixlanī't. Ixtaca'tzī xmān huanmā'na macatzī'tni'nī'n porque ū'tunu'n ixtamojōnī't xcān nac huan pūxka'tni'. Lā' huan xapuxcu' de huan cā'tani' ta'sani'lh huan squi'nīni'. ¹⁰ Lā' huanilh:

—Lanān xapū'la cāmaxquī'can a'ntī cākantāyacan huan xatzey vino. Lā' ā'calīstān, a'xni'ca' tzejtza' tako'tnī't huan a'ntī cākantāyacanī't, cāmaxquī'can huan a'ntūn tū' lej xatzey. Lā' hui'x ā'xmān mātā'ya' huan xatzey vino.

¹¹ U'tza' huā'mā' a'ntū tlhualh Jesús nac Caná nac estado de Galilea, ū'tza' xapū'la lē'cnīn a'ntū tlhualh Jesús. Lā' chuntza' līmāsu'yulh ixlīmāpa'ksīn. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhlaka'ī'lh Jesús.

¹² A'calīstān Jesús a'lh nac Capernaum. Lā' tatā'a'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn lā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tatachokolh lātma'j.

Jesús cātamacaxtukō'lh a'ntū ko'hua'jua' na ixchakān huan xaka'tla' lītōkpān

Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46

¹³ Lā' como lejtza' pajtzu ixmimā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'ntū pō'ktu ixtapūtlahua cā'tani' huan israelitas, Jesús a'lh nac xcānsipej a'ntū huanican Jerusalén. ¹⁴ Lā' tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' a'ntza' cālaktzī'lh a'ntī ixtastā'mā'na huācax lā' borregos lā' tantzsnān, lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' con ixmesaca'n para nataxtāpalī huan tumīn. ¹⁵ Jesús tlhualh lakatin lītāsno'knu' de lazo, lā' cālītansno'kxtukō'lh ixlīhuākca'n huan borregosnu' lā' huan huācaxna'. Cāmākpūspi'tni'lh ixmesaca'n a'ntī ixtatāpalīmā'na tumīn, lā' cāmaka'ni'kō'lh huan ixtumīnca'n. ¹⁶ Lā' cāhuanilh huan stā'na'nī'n tantzsnān:

—Camāxtutit huan tamā'na de huā'tzā'. Tū' catlahua'tit hua'chi lītāmāuj huā' na ixchic quīnTāta'.

¹⁷ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talīpāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lej iclacasqui'n ca'a'cnīni'ni'ca ixchic Dios.

Lā' ū'tza' naquīlīlakmaka'ncan.

¹⁸ Huan israelitas tahuānīlh:

—¿Chu ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn para natlahua'ya' huā'mā'? Caquīlātlahuani'uj lakatin lē'cnīn para que chuntza' na'icca'tzīyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn para nacāmāxtuya' huan animalhna' de huan xaka'tla' lītōkpān.

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit huā'yā chic lā' ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahua quit.

²⁰ Huan israelitas takalhtīlh:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta līcāxtlahuakō'ca huan lītōkpān. Lā' ¿chu hui'x xmān tu'tuma'j nalīcāxtlahuakō'ya'?

²¹ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā' de ixmacni'. ²² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tapāstacli ixtachihuīn Jesús a'xni'ca' xla' lakahuanchokolh. Lā' takalhlaka'ī'lh a'ntū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nā a'ntū hualh Jesús.

Jesús cālākapaskō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't

²³ Nac Jerusalén ixlamā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' Jesús ixuī'lacha' lā' a'ntza' tlhualh lhūhua' lē'cnīn. Lā' ū'tza' lhūhua' talīkalhlaka'ī'lh huan Jesús. ²⁴ Lā' como Jesús ixcālākapaskō' ixlīhuākca'n, xla' ixca'tzī que makapitzīn ixtakalhlaka'ī' lā' ā'makapitzīn tū'

ixtakalhlaka'ī'. ²⁵ Lā' tū' ixmaclacasqui'n ā'kalhatin a'ntī nahuani chichū huanī't huan tachi'xcuhuī't. Xla' cālkapasni'kō' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhuī't.

3

Jesús lā' Nicodemo

¹ Ixuī' kalhatin fariseo ixtacuīni' Nicodemo. Xla' kalhatin xapuxcu' israelitas ixuanī't.

² Lakatin tzi'sa' xla' lakmilh huan Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ca'tzīcan que Dios macaminī'ta'ni' para namāsu'yu'ya'. Xmān ū'tunu'n a'ntī Dios tatā'scuja, xmān xlaca'n tzē natatlahua huan lē'cnīn hua'chi tlahua'ya' hui'x.

³ Lā' Jesús huanilh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xmān ū'tunu'n tzē natatapa'ksī con Dios.

⁴ Nicodemo kalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū līlah huā'mā', kalhatin chi'xcu' papatza' lā' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj? Tūla natanūpala na ixpān ixtzī't para nalacatuncūpala.

⁵ Lā' Jesús hualh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n por ixpālacata xcān lā' huan Espīritu Santo, xmān xlaca'n tzē natatapa'ksī con Dios. ⁶ Huan a'ntī ixcaman tachi'xcuhuī't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt lā' ixlucut. Lā' a'ntī ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspīritu Dios.

⁷ Tū' calē'cni' a'ntū icuaniyāni': “Maclacasqui'n que naka'lhī yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n milīhuākca'n hui'xina'n”. ⁸ Huan ū'ni' lakachu a'n. Xmān kaxpa'ta' a'nchī macasā'nan lā' hui'x tū' ca'tzīya' lhachū mincha' lā' tū' ca'tzīya' lhachū a'mā'. Lā' nā chuntza' tū' ca'tzīya' a'nchī kalhatin chi'xcu' tzē naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo.

⁹ Nicodemo kalhasqui'nīpā:

—Lā' ¿chichū līlah huā'mā'?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—¿Chu tū' ca'tzīya' huā'mā'? Lā' hui'x kalhatin ixmākalhtō'kē'ni'ca'n israelitas.

¹¹ Ixlīstu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Iclīchihuīna'nāuj a'ntū icca'tzīyāuj lā' icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'tauj. Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū icuanāuj. ¹² Como hui'xina'n tū' quilākalhlaka'ī'yāuj a'xni'ca' quit iccālīkalhachihuīna'ni'yāni' a'ntū xala' nac cā'ti'ya'tna', tū' quintilākalhlaka'ī'uj quit palh na'iccālīkalhachihuīna'ni'yāni' catūhuā xala' nac a'kapūn.

¹³ Nīn tintī' lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Como xa'icui'lacha'cus a'xni'ca' tūna'j xa'icyujāchi de nac a'kapūn, quit iclakapasna'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

¹⁴ Lā' chu a'nchī Moisés pūmā'kayāhualh qui'hui' huan lūhua' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nā chuntza' maclacasqui'n naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁵ Lā' chuntza', ixlīhuākca'n a'ntīn quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

Dios cāpāxquī' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Dios lej cāpāxquī' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. U'tza' līmāstā'lh ixO'kxa' a'ntī xmān kalhatin ixuanī't para que chuntza' ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan xla', xlaca'n tū' maktin catitasputli. Nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. ¹⁷ Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj. Tū' macamilh para nacāmāpātīnī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Macamilh para que xlaca'n natapūtaxtu. Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixO'kxa' Dios, xlaca'n natapūtaxtu.

¹⁸ A'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n tū' caticāmāpātīnīca. A'ntīn tū' talīpāhuan, xlaca'n nacāmāpātīnīcan porque xlaca'n tū' talīpāhuan ixO'kxa' Dios a'ntī xmān kalhatin

ixuanī't. ¹⁹ Milh huā' nac quilhtamacuj huan a'ntī hua'chi xkakana' como māsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' makapitzīn tū' ixtalakatī huan Xkakana'. Ixtalakatī a'nlhā cā'pucsua' porque xla'ca'n ixtatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnīcan. ²⁰ Huāk a'ntīn tatlahua a'ntū ko'hua'jua' tū' talakatī huan xkakana' lā' tū' tatapajtzūcu'tun nac cā'xkakana' porque tū' talacasqui'n que nacālaktzī'ncan nīn naca'tzīcan a'nchī tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ²¹ A'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xla'ca'n tatapajtzū nac cā'xkakana' para que nacālaktzī'ncan lā' naca'tzīcan que xla'ca'n tatlahua chu a'nchī Dios lacasqui'n.

Juan huan Mā'kpaxīni' līchihuīna'mpā Jesús

²² Lā' ā'calistān Jesús a'lh nac estado de Judea lā' tatā'a'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tachokolh lātma'j lā' ixmā'kpaxīni'mā'. ²³ Lā' nā huan Juan nā ixmā'kpaxīni'n huan nac Enón na ixpajtzu Salim como a'ntza' ixmā' lhūhua' xcān. Lā' huan tachi'xcuhuī't ixtalakchin lā' ixta'a'kpaxa. ²⁴ Tūna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzīn ixchi'xcuhuī'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī huan ā'makapitzīn israelitas por ixpālacata huan a'nchī mā'kpaxīni'ncan lā' palh Dios laktzī'n más xatzey catīhuā a'xni'ca' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh huan Juan lā' tahuanih:

—Māpa'ksīni', ¿pāstaca' huan chi'xcu' a'ntī ixtā'hui'lāchi tintacut Jordán lā' a'ntī līchihuī'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā' lā' ū'tza' talakminkō'.

²⁷ Juan cākalhtīlh:

—Kalhatin chi'xcu' ka'lhī xmān a'ntū Dios maxquī'. ²⁸ Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī icualh: “Tū' quit Cristo. Xmān quimacamincanī't para na'icpū'lani'”. ²⁹ A'xni'ca' cāxtlahuacanī'ttza' para natapūchahuacan, huan tasqui'ni' nala ixla' huan squi'nīni'. Huan ixamigo squi'nīni' xmān tāya lā' kaxmata. Lā' lipāxuhua a'nchī pāxuhua huan squi'nīni'. Lā' nā chuntza' quit lej iclipāxuhua Jesús como talakminkō'. ³⁰ Maclacasqui'n que Jesús ā'chulā' natastālani'kō' lā' quit tū' ā'chulā' quintistālani'ca.

A'ntī mincha' de nac a'kapūn

³¹ A'ntī minī'ta'ncha' xala' nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' que ixlīhuākca'n. A'ntīn tala-catuncuī nac quilhtamacuj, ū'tunu'n xalanī'n nac quilhtamacuj lā' xmān talīchihuīna'n a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj. A'ntī mincha' de nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' de ixlīhuākca'n. ³² Lā' xla' līchihuīna'n a'ntū laktzī'nī't lā' kaxmatnī't. Lā' nīn tintī' kalhlaka'ī' a'ntū huan. ³³ Palh catīhuā kalhlaka'ī' ixtachihuīn a'ntī mincha' de nac a'kapūn, chuntza' tasu'yu que xla' puhuan que stu'ncua' a'ntū huan Dios. ³⁴ Huan a'ntī Dios macamilh, xla' līchihuīna'n ixtachihuīn Dios porque Dios maxquī' huan Espíritu Santo lā' tū' lakpuhuan a'nchī māsā'. ³⁵ Huan xaTāta' pāxquī' huan ixO'kxa' lā' macamaxquī'kō'lh ixlīhuāk para namāpa'ksīni'n xla'. ³⁶ A'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' a'ntīn tū' talīpāhuan, xla'ca'n tū' catitaka'lhīlh xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios lej nacāmāpātīnī.

4

Jesús lā' huan puscāt xala' nac Samaria

¹ Huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' que huan Jesús más lhūhua' ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxīnī'mā', lā' Juan tū' lej lhūhua' a'ntī ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxī. ² Pero Jesús tū' ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'sca'txtunu'nī'n Jesús ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. ³ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh que huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' huā'mā', Jesús taxtulh de huan nac Judea lā' a'lh para nac Galilea.

⁴ Lā' huan ixtej Galilea tētaxtu por Samaria. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētaxtumā' a'nlhā ixtapa'ksī nac Samaria, chā'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Sicar na ixpajtzu huan ti'ya't a'ntū Jacob ixmaxquī'nī't ixo'kxa' a'ntī ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixuī' lakatin mu'sni' a'ntū makāntza' ixla' ixuanī't Jacob. Lā' hua'chi tastu'nūta Jesús chā'lh nac huanmā' mu'sni'. Lā' como lejtza' makat ixtlā'huanī't, lejtza' ixtlekuanī't. Lā' a'ntza'

tahui'lalh na ixquilhtūn huan mu'sni'. ⁷ Lā' tū' xlīt lakchilh kalhatin puscāt xala' nac Samaria para namācutu xcān como ī'xka'tmā'. Lā' Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ Huan sca'txtunu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' para natatamāhua ixlīhua'tca'n. ⁹ Lā' huan puscāt samaritana huanilh huan Jesús:

—Hui'x israelita lā' quit samaritana. Lā' ¿a'chī' quisqui'ni'ya' xcān? —chuntza' huanilh porque huan israelitas tū' ixtalālaktzī'ncu'tun con huan samaritanosnu'.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Ixca'tzi cahuā a'ntū Dios māstā' lā' a'ntī squi'ni'mā'ni' mixcān, hui'x ixquisqui'ni' quit lā' quit xa'icmaxquī'ni' xatzey xcān.

¹¹ Huan puscāt huanilh:

—Hui'x tū' ka'lhī'ya' a'ntū napūmācutuya' lā' huan mu'sni' pūlh mā'n hui'lacha'. ¿Lhāchū nataya'ya' huan xatzey xcān? ¹² A'ntī quimpapca'n Jacob quincāmāchokoni'ni' huā'mā' mu'sni'. A'tzā' ixko'tnun Jacob lā' ixo'kxa'n lā' ixanimalhna'. Lā' ¿chu hui'x más ka'tla' que Jacob?

¹³ Lā' Jesús huanilh:

—Ixlīhuāk a'ntī natahua' huā'mā' xcān, nataka'lhīpala takalhpūtīt. ¹⁴ Lā' a'ntī natahua' huā'mā' xcān a'ntū na'iccāmaxquī' quit, xlaca'n tū'tza' maktin catitakalhpūtīlh. Huan xcān a'ntū na'iccāmaxquī' quit nala hua'chi mu'sni' na ixchakānca'n, lā' nacāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹⁵ Lā' huan puscāt huanilh:

—Pues caquima'xqui' huā'mā' xcān lā' chuntza' tū'tza' maktin ictikalhpūtīlh lā' chuntza' tū'tza' ictimīlh na'icxka'ta huā'tzā'.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu'. Lā' cata'tit.

¹⁷ Lā' huan puscāt kalhtīlh:

—Tū' icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū hua'na' que tū' ka'lhī'ya' minkōlu'. ¹⁸ Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kalhaquitizis minkōlu'. Lā' a'ntī tā'hui'la' chuhua'j, xla' tū' minkōlu'. Ixlistu'ncua' a'ntū huanī'ta'.

¹⁹ Lā' huan puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'cta'sana' Dios. Chuntza' tasu'yu. ²⁰ Huan quinapapna'ca'n samaritanosnu' ixtamācā'tanī Dios huā'tzā' nac kēstīn. Lā' hui'xina'n israelitas hua'nā'tit que xmān nac Jerusalén tzē namācā'tanīcan Dios.

²¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Cakalhlaka'i' a'ntū na'icuaniyāni'. Namin lakatin quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan mācā'tanīcan xaTāta' Dios huan nac kēstīn lā' nīn nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanosnu' tū' lakapasā'tit a'ntī mācā'tanī'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj a'ntī icmācā'tanīyāuj. Lā' a'ntī namāpūtāxtūnu'n, xla' ū'tza' kalhatin israelita. ²³ Chilhtza' huan quilhtamacuj a'xni'ca' a'ntī xa'ncq tamācā'tanī xaTāta' Dios natamācā'tanī con ixlīhuāk ixa'clhcunucca'n lā' natakahlaka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n que chuntza' nalīmācā'tanīcan. ²⁴ Dios lakahuan a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuui't natamācā'tanī con ixlīhuāk ixa'clhcunucca'n; lā' tasqui'nī natakahlaka'i' ixtachihuīn Dios. Chuntza' xa'nca natalīmācā'tanī Dios.

²⁵ Huan puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī que namin huan Mesías a'ntī huanican Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't lā' mānūlh ixlīmāpūtāxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yāni' ixlīhuāk a'xni'ca' namin.

²⁶ Lā' Jesús huanilh:

—U'tza' quit a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

²⁷ Lā' tuncan tachilh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' talē'cnīlh como talaktzī'lh Jesús a'nchī ixtā'chihuīna'mā' huan puscāt. Lā' nīn chā'tin kalhasqui'nīlh huan puscāt: “¿Tuchū lacasqui'na?” Lā' tū' kalhasqui'nīca Jesús: “¿A'chī' tā'chihuīna'mpā't huan puscāt?” ²⁸ Huan puscāt hui'līlh ixpūxka'tni' lā' a'lh nac cā'lacchicni' lā' cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

²⁹ —Capintit laktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī quihuanikō'lh ixlīhuāk a'ntū ictlahuanī't. Chō'la ū'tza' a'ntī Cristo.

³⁰ Tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaka'n Jesús. ³¹ Lā' līhuan ixtamimā'na huan tachi'xcuui't, huan ī'sca'txtunu'nī'n Jesús tahuanihl:

—Māpa'ksīni', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilīhua't. Hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit.

³³ Huan sca'txtunu'nī'n talākalhasqui'nīlh:

—¿Chā catīhuā quīxtekni'chitza' ixlīhua't?

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksīn quinTāta' a'ntī quimacaminī't, lā' ictlahuakō'cu'tun a'ntū quilīmāmacū'nī't. U'tza' huā'mā' quit quilīhua't. ³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit: “Sputacus lakatā'ti' mālhcuyu' napūlana'n”. Quit iccāhuaniyāni': Calaktzī'ntit huan tachi'xcuui't a'ntīn tamimā'na. Palaj natakahlaka'ī' quintachihuīn. Xlaca'n hua'chi tacuxtu a'nlhā ā'xmān naxkāna'ncan. ³⁶ A'ntī xkāna'n maxqui'can ixtatlaj. Lā' nā chuntza' a'ntī quintatā'scuja. Por ixpālacata a'ntū tamāsu'yu xlaca'n, makapitzīn takahlaka'ī'. Lā' ū'tza' hua'chī ixtatlajca'n a'ntīn quintatā'scuja. Lā' a'ntīn takahlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. U'tza' natalīpāxuhua a'ntīn tamāsu'yulh quintachihuīn xapū'la lā' a'ntīn tamāsu'yulh ā'calīstān. ³⁷ Ixlīstu'ncua' a'nchī huancan: “Kalhatin cha'n lā' ā'kalhatin xkāna'n”. ³⁸ Quit iccāmacā'nī'ta'ni' para naxkāna'nā'tit a'nlhā tū' cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Naxkāna'nā'tit a'nlhā tascujli ā'makapitzīn. U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit a'ntī cāmāca'tzīnīcanī'ttza' macsti'na'j quintachihuīn. Lā' xlaca'n natakahlaka'ī' —hualh Jesús.

³⁹ Lā' lej līhūhua' samaritanosnu' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' takahlaka'ī'lh Jesús por ixpālacata huan a'ntū huanī't huan puscāt: “Quihuanikō'lh ixlīhuāk a'ntū ictlahuanī't quit”. ⁴⁰ Lā' chuntza' huan samaritanosnu' a'xni'ca' talakchilh Jesús, tahuanihl catachokolh con ū'tunu'n. Lā' xla' tachokolh lakatu' chī'chini'. ⁴¹ Lā' līhūhua' takahlaka'ī'lh a'xni'ca' takaxmatli a'ntū hualh xla'. ⁴² Lā' xlaca'n tahuanihl huan puscāt:

—Chuhua'j tū' xmān por ixpālacata mintachihuīn ickahlaka'ī'yāuj. Quina'n iclaktzī'uj con quilakastapunca'n lā' ickaxmatnī'tauj a'ntū huan xla'. Lej ixlīstu'ncua' palh ū'tza' Cristo a'ntī nacāmāpūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixo'kxa' huan chi'xcu' a'ntī ixtā'scuja huan rey

⁴³ Lā' ixlīlakatu' chī'chini' Jesús taxtulh de nac Samaria lā' a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús ixcāhuani'nt que kalhatin a'cta'sana' tū' a'cnīni'ni'can na ixā'lacchicni'. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús chilh nac Galilea, līpāxūj talaktzī'lh xalanī'n nac Galilea. Como xlaca'n taquīlāh nac Jerusalén a'nlhā ixlāmā' cā'tani' a'ntū huanican pascua, ixtalaktzī'nkō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntū quītlahualh Jesús a'ntza'.

⁴⁶ Jesús mimpā nac Caná, nac estado de Galilea, a'nlhā līmāxtulh xavino uva huan xcān. Lā' pajtzu Caná, nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Capernaum, ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtā'scujmā' huan rey. Lā' huan ixo'kxa' lej ixī'tza'ca'n. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh que Jesús ixtaxtunī'ttza' huan nac Judea lā' ixuī'lacha'tza' nac Galilea, lā' chu tuncan huan xatāta' a'lh laktzī'n Jesús lā' lej squi'nli que ca'a'lh na ixchic para namātzeyī ixo'kxa' porque ixnīmā'tza'. ⁴⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit hasta que tū' nalaktzī'nā'tit lē'cnīn lā' xalaka'tla'n catūhuā.

⁴⁹ Lā' huan chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic līhuan tūna'j nī qui'o'kxa'.

⁵⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

Lā' huan chi'xcu' kalhlaka'ī'lh a'ntū huanilh Jesús lā' a'lh.

⁵¹ Lā' a'xni'ca' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'nī'n chu tuncan tataxtulh ta'a'lh ta-lakapāxtoka lā' tahuanih:

—Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

⁵² Lā' cākalhasqui'nīlh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Lā' tahuanih:

—Kōtan hua'chi maktin kōtanū tapānūni'lh huan tachi'chīxni'.

⁵³ Huan xatāta' chu tuncan ca'tzīlh que chu ū'tza' huā'mā' hora a'xni'ca' huanilh Jesús: “Mi'o'kxa' tzeyalhtza'”. Lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'lh Jesús huan chi'xcu' lā' nā ixlīhuākca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixlīlakatu' lē'cnīn a'ntū tlhualh Jesús a'xni'ca' mincha' nac Judea lā' chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Lā' tū' makān ā'calistān huan israelitas talītzuculh huan cā'tani'. Lā' Jesús a'lh nac xcānsipej Jerusalén a'nlhā ixlamā' huan cā'tani'. ² Lā' nac Jerusalén, ixuī' lakatin mu'sni' na ixpajtzu a'nlhā ixtalactanū borregos nac huanmā' xcānsipej. Lā' huan mu'sni' ixuanīcan Betesda. U'tza' ixtachihuīn hebreo. Lā' a'nlhā ixuī' huan mu'sni' ixuī' lhūhua' xcān. Lā' pūlh mā'n ixuanī't. Lā' ixyāhuacani'ttza' ixa'cchic a'ntū ixka'lhī lakaquitzis ixtanquilhni'. ³ A'ntza' ixtamā'na lhūhua' ī'tza'ca'nī'n a'ntī lakatzi'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey ixtojonca'n lā' a'ntī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'na a'xni'ca' ixtaxakā'līlh huan xcān. ⁴ A'katunu' ixyujāchi kalhatin ángel. Lā' ū'tza' ixlakxakā'lī huan xcān. Lā' a'ntī pū'la ixtojō huan nac xcān a'xni'ca' ixtalaxkakā'lī, xla' chu tuncan ixtzeyan de chu xatūyā tajatat.

⁵ Lā' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixī'tza'ca'n pu'xamacāujtzeyan cā'ta'. ⁶ Lā' Jesús laktzī'lh huan chi'xcu' a'nlhā ixmā'. Lā' como Jesús ixca'tzī'tza' palh lejtza' makān ixī'tza'ca'n huan chi'xcu', lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzeyancu'tuna'?

⁷ Lā' huan ī'tza'ca' kalhtīni'lh:

—Tintī' a'ntī naquimojō huā' nac xcān a'xni'ca' talakxakā'lī. A'xni'ca' quit ictojōcu'tun chu tuncan tojō ā'kalhatin lā' chuntza' quilītlajacan.

⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' lā' casacti mixti'cat lā' catlā'hua'.

⁹ Lā' chu tuncan huan chi'xcu' tzeyalh lā' sacli ī'xti'cat lā' tzuculh tlā'huan. Lā' huanmā' chī'chini' xla' ū'tza' ixpūjaxcan. ¹⁰ Lā' huan israelitas tahuanih huan chi'xcu' a'ntī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' chī'chini' ū'tza' a'ntū pūjaxcan. Lā' hui'x tū' a'nan nalīpina' catūhuā. Tū' līmakuan hui'x līpimpā't mixti'cat. Chuntza' huan quileyca'n.

¹¹ Lā' huan chi'xcu' cākalhtīlh:

—Pues a'ntī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mixti'cat lā' catlā'hua'”.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tichūyā chi'xcu' a'ntī huanini': “Casacti mixti'cat lā' catlā'hua'”?

¹³ Lā' huan chi'xcu' tū' ixca'tzī a'ntī mātzeyīlh porque lej lhūhua' tachi'xcuhuī't ix-tahui'lāna' lā' Jesús ixcālachtaxtunī'ttza'. ¹⁴ Lā' ā'calistān Jesús tā'lāpāxtokli nac xaka'tla' litokpān lā' huanica:

—Chuhua'j hui'x tzeyatza'. Tū'tza' catlahua' a'ntū ko'hua'jua'. Palh hui'x nat-lahua'pala'ya' a'ntū ko'hua'jua', chō'la napātīpala'ya' hui'x ā'līhua'ca'.

¹⁵ Lā' huan chi'xcu' a'lh lā' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas que a'ntī ixmātzeyīnī't xla' ū'tza' Jesús. ¹⁶ Lā' huanmā' chi'chini' ū'tza' a'ntū ixpūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús tlahualh huanmā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' talitzuculh talīmacaputza israelitas lā' ixtamaknīcu'tun. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu scujmā' lā' nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Lā' ū'tza' ā'chulā' talī'a'kchā'lh huan israelitas lā' lej ixtamaknīcu'tun. Ta'a'kchā'lh porque xla' ixtlahuanī't a'ntūn tū' tzey para xla'ca'n huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' ixiuampala xla' que Dios ū'tza' ixTāta' lā' ū'tza' ixlītā'talacastuca Dios.

IxO'kxa' Dios ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit quē'cstu tuntū' ictlahua. Xmān ictlahua ixtapuhuān quinTāta' Dios. Iclaktzī'n a'ntū tlahua quinTāta' lā' xmān ū'tza' ictlahua. A'ntū tlahua quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ Huā' quinTāta' quimpāxquī' quit lā' quimāsu'ni' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tlahuamā'. Lā' naquimāsu'ni'cus a'ntū más xalaka'tla'n catūhuā. Lā' ū'tza' na'ictlahua lā' nalē'cnī'yā'tit hui'xina'n. ²¹ QuinTāta' mālakahuanīchokonīni'n. Lā' nā chuntza' quit iccāmālakahuanī a'ntū iccāmālakahuanīcu'tun. ²² QuinTāta' tū' lacāxtlahua nīn kalhatin porque xla' quimacamaxquī'nī't huan līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua. ²³ Lā' chuntza' ixlīhuākca'n naquinta'a'cnīni'ni' quit a'cxtim hua'chi ta'a'cnīni'ni' quinTāta' Dios. A'ntūn tū' qui'a'cnīni'ni' quit nā tū' a'cnīni'ni' quinTāta' a'ntū quimacaminī't.

²⁴ 'Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū takaxmata a'ntū icuan lā' talīpāhuan a'ntū quimacamilh, xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' xla'ca'n tū' caticāmāclē'nīca; taka'lhītza' ixquilhtamacujca'n xasāsti' a'ntū tū' maktin catisputli.

²⁵ Lā' ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Mimā'tza' huan chi'chini' lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' huan a'ntūn tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xla'ca'n natakaxmata quintachihuīn quit, ixO'kxa' Dios. Lā' a'ntū nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn, xla'ca'n nacāmaxquī'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁶ QuinTāta' Dios, xla' ka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmaxquī' tachi'xcuhui't ixquilhtamacujca'n xasāsti'. Lā' quimaxquī'nī't quit līmāpa'ksīn para na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuhui't. ²⁷ Lā' quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua, como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Tū' calē'cnī'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'. Mimā' huan chi'chini' a'xni'ca' huan nīnī'n natakaxmata quintachihuīn. ²⁹ Lā' natatā'cxtuyāchi xla'ca'n de nac taponkni'. A'ntūn tatlahualh a'ntūn tzey, xla'ca'n natalakahuanchoko lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntūn tatlahualh a'ntū xako'hua'jua', xla'ca'n natalakahuanchoko lā' nacāmāpātīnīcan.

Jesús māsu'yulh que xla' ka'lhī līmāpa'ksīn

³⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' ictlahua a'ntū xmān quimpātunca'tzi. Quit iclacāxtlahua chu a'nchī Dios quihuanī. A'nchī iclacāxtlahua quit, chuntza' tzey porque quit tū' ictlahua xmān a'ntū quit iclacasquī'n. Ictlahua xmān ixpātunca'tzi huan quinTāta' a'ntū quimacaminī't. ³¹ Palh xmān cahuā quit xa'icmālacstū'ncli lā' tintī' ā'kalhatin a'ntū namālacstū'nca de quit, chuntza' tū' catikalhlaka'ī'ca a'ntū icuan. ³² Hui'lapā ā'kalhatin. U'tza' naquilīchihuīna'n. Lā' quit icca'tzī que a'ntū nahuan xla' de quit, ū'tza' ixlīstu'ncua'. ³³ Hui'xina'n mākalhasqui'nīnīni'ntit Juan. Lā' Juan kalhtīni'lh a'ntū ixlīstu'ncua'. ³⁴ Quit tū' icmaclacasquī'n nīn kalhatin chi'xcu' a'ntū namālacstū'nca de quit. Xmān iccāhuanimā'ni' huanmā' para que hui'xina'n napūtaxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chi lakatin pūmaksko a'ntū ixlama lā' ixmaksko. Lā' hui'xina'n tū' makān lakati'tit a'nchī iccāmāxkakēyāni'. ³⁶ Juan ixmālacstū'nca que Dios quimacaminī't. Lā' a'ntū más māsu'yu que Dios quimacaminī't ū'tza' a'ntū ictlahua, como ictlahua a'ntū Dios quilīmāmacū'nī't. ³⁷ Lā' nā Dios mālacstū'nca de quit. Pero hui'xina'n tū' maktin kaxpa'tnī'ta'ntit ixtachihuīn lā' tū'

maktin laktzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Lā' tū' ka'lhīyā'tit ixtachihuīn na mi'a'clhcunucca'n. Chuntza' tasu'yu como hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n lej xa'nca lakapūtle'keyā'tit huan ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'yuj huan ixtachihuīn Dios līchihuīna'n de quimpālacata, ⁴⁰ pero hui'xina'n tū' quīlākahlaka'ī'cu'tunāuj para que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴¹ 'Quit tū' ictamakchuyī palh tachi'xcuhuī't tū' quinta'a'cnīni'ni'. ⁴² Quit icca'tzī xa'nca que hui'xina'n tū' pāxquī'yā'tit Dios. ⁴³ Quit icminī't por ixquilhtampān Dios. Lā' hui'xina'n tū' quīlākahlaka'ī'yāuj. Palh ixmilh ā'kalhatin xmān por ixtapuhuān, ū'tza' nakahlaka'ī'yā'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que cacāta'a'cnīni'ni'ni' huan tachi'xcuhuī't lā' tū' pāstacā'tit natlahua'yā'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' tū' līkalhlaka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Tū' capuhua'ntit palh na'iccālē'ksa'nīni'nāni' con quinTāta'. A'ntī nacālē'ksa'nīni'nāni' ū'tza' Moisés a'ntī līpāhua'nā'tit hui'xina'n. ⁴⁶ Palh hui'xina'n ixkalhlaka'ī'tit cahuā a'ntū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilākahlaka'ī'uj, como a'ntū tzo'kli Moisés, ū'tza' līchihuīna'lh de quit. ⁴⁷ Lā' palh hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū tzo'kli Moisés, ¿chichū naquilālīkalhlaka'ī'yāuj quit a'ntū iccāhuaniyāni'?

6

Jesús cāmāhuī'lh huan lakaquitzis mil chi'xcuhuī'n

Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17

¹ Lā' ā'calīstān Jesús a'lh nac tintacut mar a'nlhā ixtacuīni' Galilea lā' nā ixuanican Tiberias. ² Lā' lej lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'nī't porque ixtalaktzī'nī't huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ixtlahuanī't, como ixcāmātzeyīnī't huan ī'tza'ca'nī'n. ³ Lā' Jesús tō'ca'lh huan nac kēstīn lā' a'ntza' tatō'lal con ī'sca'txtunu'nī'n. ⁴ Lā' ixtapajtzūtēlha huan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁵ Lā' Jesús laca'a'lh lā' lacachuna'j cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtalakmimā'na. Lā' huanīlh huan Felipe:

—Chuhua'j ¿lhachū natamāhuayāuj līhua't a'ntū nacāmāhuī'yāuj huā'mā' tachi'xcuhuī't?

⁶ Jesús hualh huā'mā' a ver chichū ixkalhtīni'lh Felipe. Jesús, xla' ixca'tzītza' a'ntū natlahua. ⁷ Lā' Felipe kalhtīni'lh:

—Lakatu' ciento pesos tū' cati'a'cchā'lh para natalīhuā'yan macasti'n.

⁸ Lā' ā'kalhatin sca'txtunu' ixtacuīni' Andrés, a'ntī ixtā'tin Simón Pedro, xla' hualh:

⁹ —A'tzā' huī' kalhatin ka'hua'chu. Xla' līmin macquitzis pāntzi de cebada lā' ā'tantu' squī'ti'. Lā' ¿chichū nali'a'cchā'n, tanto lhūhua' tachi'xcuhuī't?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—Cacāhuani'tit huan tachi'xcuhuī't que catatahui'lakō'lh ixlīhuākca'n.

A'ntza' lej ixmā' seket. Lā' a'ntza' tatahui'lakō'lh hua'chi lakaquitzis mil chi'xcuhuī'n.

¹¹ Lā' Jesús cātayal huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamaxquī'lh a'ntī ixtahui'lāna'. Lā' nā chuntza' cāmaxquī'lh huan squī'ti'. Lā' cāmaxquī'lh chu a'nchī xlaca'n talacasqui'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' taka'sli, Jesús cāhuanīlh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit huan xalacpītzin. Tū' capāxcatlīla'tit.

¹³ Tamākēstokli lā' a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta' lītatzumal hualacpītzin macquitzis pāntzi de cebada. ¹⁴ Lā' huan tachi'xcuhuī't a'xni'ca' talaktzī'lh huanmā' lē'cnīn a'ntūn tlhualh Jesús, xlaca'n tahualh:

—Stu'ncua' ū'tza' huanmā' ixa'cta'sana' Dios a'ntī ixmimā' huā' nac quilhtamacuj.

¹⁵ Lā' Jesús ca'tzīlh que ixtalē'ncu'tun lā' ixtasātlahuacu'tun ixreyca'n. Lā' ū'tza' lītapanūlh lā' ixa'cstu a'lh nac kēstīn.

Jesús kalhtlā'hualh huan xcān

Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52

16 Lā' a'xni'ca' tzī'satza' ixuanī't, ī'sca'txtunu'nī'n tayujchi para na ixquilhtūn mar.
 17 Tatojōlh nac lakatin barco lā' ixtatēlakataxtumā'natza' huan mar. Xlaca'n ix-tachā'ncu'tun nac Capernaum. Lejtza' cā'pucsua' ixuanī't lā' Jesús tūna'j ixtaspi'ta. 18 Lā' lej tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān ixtatā'kayāhua. 19 Lā' a'xni'ca' ixtatlā'huani'ttza' hua'chi lakaquitzis kilómetro ixlīmakat, huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtapa-jtzūtēlha huan nac barco, lā' ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. Lā' xlaca'n tajicua'lh. 20 Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit Jesús. Tū' cajicua'ntit.

21 Lā' xlaca'n con lhūhua' tapāxuhuān tamā'ca'lh nac barco. Lā' chu tuncan lacapalh tachā'lh na ixquilhtūn huan mar, ixpajtzu Capernaum.

Huan tachi'xcuui't taputzalh Jesús

22 Lā' ixlīlakalī ixtalahui'lāna'ncha'cus huan tachi'xcuui't nac tintacut mar. Xlaca'n taca'tzīlh que xmān lakatin barco ixuī' lā' ū'tza' ixtapūtacutnī't huan sca'txtunu'nī'n lā' Jesús tū' ixcātā'a'nī't. 23 Lā' makapitzīn barcos xalacti'na'j ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias lā' tachilh ixpajtzu a'nlhā ixua'canī't pāntzi a'xni'ca' māstā'lh pāxcatca'tzī huan Jesús. 24 Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't taca'tzīlh que Jesús tū'tza' ixuī' a'ntza' lā' nīn ī'sca'txtunu'nī'n, xlaca'n tatojōlh huan nac barcos lā' ta'lh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' huan Līhua't a'ntū māstā' quilhtamacuj

25 Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't tatacutcha', takaksli Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhāchūnīn chita' huā'tzā'?

26 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n laktzī'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahualh. Tū' ixpālacata huan lē'cnīn quilāputzayāuj. Hui'xina'n tzej huā'yantit lā' tzej ka'stit. U'tza' quilāliputzayāuj. 27 Tū' cascujtit por huan milīhua'tca'n a'ntū nasputa. Xatzey cascujtit por huan līhua't a'ntū tū' maktin catisputli. Quit icmāstā' huā'mā' līhua't como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' como quit icmilh por ixquilhtampān quinTāta' Dios.

28 Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū na'ictlahuayāuj para que tzē na'ictlahuayāuj chu a'nchī lacasqui'n Dios?

29 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilākahlaka'ī'yāuj, como quit quimacaminī't Dios.

30 Takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchūyā lē'cnīn tzē naquilātlahuani'yāuj para que chuntza' na'iccākalhlaka'ī'yāni'? ¿Tuchū natlahua'ya' hui'x? 31 Huan quinapapna'ca'n tahua'lh a'ntū huanican maná nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xla' cāmaxquī'lh ixlīhua'tca'n xala' nac a'kapūn.

32 Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū Moisés cāmaxquī'ni', ū'tza' tū' huan līhua't xala' nac a'kapūn. QuinTāta' xla' cāmaxquī'yāni' huan Xatzey Līhua't xala' nac a'kapūn.

33 Macamincanī'ta'ncha' nac a'kapūn kalhatin a'ntī cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj. U'tza' huā'mā' huan Xatzey Līhua't a'ntū māstā'mā' Dios.

34 Lā' tahuanilh:

—Caquilāmaxquī'uj pō'ktu huanmā' līhua't.

35 Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit huā'mā' Līhua't. Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't. A'yuj hui'xina'n huā'yanā'tit, pero natzincspalayā'tit lā' nakalhpūtīpalayā'tit. Palh naquilākahlaka'ī'yāuj lā' naquilā'a'kahuāna'ni'yāuj, hui'xina'n tū' caticāspuṭni'ni' tapāxuhuān. 36 Iccāhuanintza' hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū

ictlahualh. Lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj laktzī'nī'ta'ntit. ³⁷ Ixlīhuākca'n a'ntī nacāmāpuhuanī quinTāta' que naquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun, xluca'n naquintastālani'. Lā' a'ntī naquintastālani'cu'tun tū' icticāmāspi'tli. ³⁸ Quit icminī'ta'ncha' nac a'kapūn para na'ictlahua ixtapuhuān a'ntī quimacamilh. Tū' ictlahua a'ntū xmān quintapuhuān. ³⁹ QuinTāta' a'ntī quimacaminī't, xla' lacasqui'n que na'iccāmaktaka'lha ixlīhuākca'n a'ntī cāmāpuhuanī que naquintastālani'. Xla' lacasqui'n que na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. ⁴⁰ Ixtapuhuān quinTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlīhuākca'n a'ntī natahuan que quit ixO'kxa' Dios lā' naquintalīpāhuan, xluca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu; lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini' —hualh Jesús.

⁴¹ Lā' huan israelitas tatzuculh talīchihuīna'n Jesús. Tū' cāminī'ni'lh a'nchī hualh Jesús: “Quit huan Līhua't. Quit icmincha' nac a'kapūn”. ⁴² Lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' ixo'kxa' José huā'mā' Jesús? Quina'n lakapasāuj ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' ¿a'chī' quincāhuaniyāni' chuhua'j palh minī'ta'ncha' nac a'kapūn?

⁴³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cachihuī'na'ntit chuntza'. ⁴⁴ Dios ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanī tachi'xcuhuī't que naquintastālani' lā' xmān chuntza' natatapa'ksi' con quit. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. ⁴⁵ Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzokli profetas, chuntza' tatzokni':

Dios nacāmāsu'ni' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't.

Ixlīhuākca'n a'ntī takaxmata ixtachihuīn quinTāta' lā' chuntza' tasca'ta, xluca'n naquintastālani'.

⁴⁶ Nīn tintī' laktzī'nī't quinTāta'. Xmān quit iclaktzī'nī't, como icminī'ta'ncha' a'nlhā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī quintalīpāhuan, xluca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁴⁸ Quit huan Līhua't a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴⁹ Minapapna'ca'n, xluca'n ixtahua' huan maná a'xni'ca' ixtahui'lāna'ncha' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'yuj ixtahua' huan maná, pero xluca'n tanīlh. ⁵⁰ Quit iccālīkahlhachihuīna'ni'mā'ni' huan Līhua't a'ntū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' Līhua't. A'ntī quintakalhlaka'ī' tū' maktin catitanīlh. ⁵¹ Quit huan Līhua't a'ntū minī'ta'ncha' nac a'kapūn lā' a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuhuī't. A'ntī natahua' huā'mā' Līhua't natatahui'la para pō'ktu. Huan Līhua't a'ntū na'iccāmaxquī', xla' ū'tza' quimacni'. Lā' na'icmāstā' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuhuī't —hualh Jesús.

⁵² Lā' huan israelitas tatzuculh talālacatāquī' lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿chichū līlāl huā'mā' chi'xcu' naquincāmaxquī'yāni' ixmacni' para nahua'yāuj?

⁵³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Palh hui'xina'n tū' nahua'yā'tit quimacni', lā' palh tū' nahua'yā'tit quinka'lhni', tū' catika'lhī'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n. ⁵⁴ A'ntī natahua' quimacni' lā' a'ntī natahua' quinka'lhni', xluca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chi'chini'. ⁵⁵ Quimacni' ū'tza' huan Xatzey Līhua't lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū Xatzey Līko'tnuncan. ⁵⁶ A'ntī natahua' quimacni' lā' a'ntī natalīko'tnun quinka'lhni', xluca'n kēxtim naquintatā'latahui'la. ⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta' a'ntī xalakahuan. Quit xalakahuan porque quinTāta' xalakahuan. Lā' nā chuntza' na'iccāmālakahuanī a'ntī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' Līhua't a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' tū' hua'chi huan maná a'ntūn tahua'lh minapapna'ca'n. Lā' a'yuj minapapna'ca'n tahua'lh huan maná, pero xluca'n tanīlh. A'ntī natahua' huā'mā' Līhua't a'ntū iccālīkahlhachihuīna'ni'mā'ni', xluca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁵⁹ Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' ixcāmāsu'ni'mā' nac huan lītōkpān nac Capernaum.

Cāmāsu'ni'ca chu a'nchī natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu

⁶⁰ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'mā'na ixlīmāscā'tin Jesús, xla'cā'n talāhuanilh:

—Lej jicslīhua' huā'mā' a'ntū huan. Tū'tza' kaxmatcu'tunāuj.

⁶¹ Lā' Jesús ixca'tzī que ī'sca'txtunu'nī'n ixtalīchihuīna'mā'na lā' tū' ixcāminī'ni' huan ixtachihuīn Jesús. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' cāminī'ni'yāni' a'ntū iccāhuaniyāni'? ⁶² ¿Tuchū ixpuhuantit palh ixlak-tzī'ntit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n tā'kayāhuamā' a'nlhā pū'la ixui'lacha'? ⁶³ A'ntū iccāhuaniyāni', ū'tza' tū' huanicu'tun que stu'ncua' nahua'yā'tit quinquinit. Quinquinit tū' caticāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n. Huan Espīritu Santo ū'tza' tzē nacāmaxquī'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. A'ntū iccāhuanincus, ū'tza' māsu'yu a'nchī tzē nalīka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū māsā' Dios. ⁶⁴ Lā' huan makapitzīn de hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit.

Jesús lanāntza' ixca'tzī tichū a'ntīn tū' natakalhlaka'ī' lā' tichū namacamāstā' xla'. ⁶⁵ Lā' hualh:

—Lā' ū'tza' iccālīhuaninī'ta'ni'tza' que nīn tintī' tzē natapa'ksī con quit palh quinTāta' tū' namāpuhuanī que naquistālani'.

⁶⁶ Lā' ū'tza' talīmakxtekli Jesús lhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'mā'na. Lā' tū'tza' ixtastālani'.

⁶⁷ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿Nā hui'xina'n quilāmakxtekcu'tunāuj?

⁶⁸ Lā' Simón Pedro kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿tichūn tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn ū'tza' māsu'yu chu a'nchī na'iclīka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ⁶⁹ Lā' quina'n ickalhlaka'ī'yāuj lā' quina'n icca'tzīyāuj que hui'x Cristo, hui'x ixO'kxa' Dios xalakahuan.

⁷⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit iccālacsacni' minkalhacāujtu'ca'n. Lā' kalhatin de hui'xina'n xla' tā'scujatza' huan ko'ti'ti'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā' huan Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón. Xla' a'ntī namacamāstā' Jesús, a'yuj ū'tza' ixlīkalhacāujtu' ixuanī't de huan sca'txtunu'nī'n.

7

Ixtā'timīn Jesús tū' ixtakalhlaka'ī'

¹ Lā' tuncan Jesús a'lh latā'kchoko nac Galilea. Tū'tza' ixlatā'kchokocu'tun nac Judea porque huan israelitas xalanī'n nac Judea ixtamaknīcu'tun. ² Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican ixla' mū'xta'ka' a'ntū ixtatlahua huan israelitas. ³ Huan chí'xcu'huī'n, ixtā'timīn Jesús, tahananilh:

—Tū' titachokoya' huā'tzā'. Capittza' nac Judea para que chuntza' mintachi'xcu'huī't a'ntīn tahui'lāna'ncha' a'ntza', xla'cā'n nā natalaktzī'n a'ntū tlahua'pā't. ⁴ A'ntī lacasqui'n que natalakapasa ixlīhuāk tachi'xcu'huī't, xla' tū' lakatzē'k catitlahualh catūhuā. Palh lej stu'ncua' a'ntū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacapūnca'n de ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't.

⁵ Lā' nīn ixtā'timīn tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús. ⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tūna'j chin huan chí'chini' a'xni'ca' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'xni'ca' napincu'tunā'tit. ⁷ Huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tūla caticāta'czalaktzī'ni' hui'xina'n. Lā' quit quintaca'tzalaktzī'n porque quit icmāsu'yu palh tū' tzey a'ntū tatlahua xla'cā'n. ⁸ Capintit hui'xina'n a'nlhā lamā' cā'tani'. Quit tūna'j icti'a'lh porque tūna'j chin huan chí'chini' a'ntū na'icpū'a'n quit.

⁹ Lā' a'xni'ca' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, xla' tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh a'nlhā ixlamā' cā'tani' a'ntū huanican ixla' mū'xta'ka'

¹⁰ Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan chí'xcu'huī'n, ixtā'timīn Jesús, nā xla' a'lh a'nlhā ixlamā' huan cā'tani'. Tū' cātā'a'lh huan ixtalhuā't tachi'xcu'huī't, xla' lakatzē'k

a'lh. ¹¹ Lā' huan israelitas lej ixtaputza Jesús a'nlhā ixlamā' huan cā'tani' lā' ixtalikalhasqui'nīni'n:

—¿Lhachū lahuī' huan chi'xcu'?

¹² Lā' lhūhua' a'ntī ska'lh ixtalikalhachihuīna'mā'na. Makapitzīn ixtahuan: “Xla' lej tzeza chi'xcu'”. Lā' ā'makapitzīn ixtahuan: “Tū' tzey huā'mā' chi'xcu'; a'kxokonu'n”.

¹³ Lā' ixlīhuākca'n tzē'k ixtalikalhachihuīna'n porque ixtajicua'ni' huan israelitas.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' hua'chi i'tāt ixlamā' huan cā'tani', Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' lītokpān lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ¹⁵ Lā' huan israelitas lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—¿Chichū lej līca'tzī huā'mā' chi'xcu'? Tū' maktin estudiarlīnī't.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'ntū icmāsu'yu quit tū' quē'cstu quintapāstacna'. Xla' ū'tza' ixtapāstacna' a'ntī quimacaminī't. ¹⁷ Palh catīhuā tlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n, xla' naca'tzī palh icmāsu'yu ixtapāstacna' Dios, lā' tū' xmān quintapāstacna'. ¹⁸ A'ntī chihuīna'n xmān por ixtapāstacna', xla' lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca. A'ntī lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca a'ntī macaminī't, ū'tza' nahuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' tū' cati'a'kxokonu'lh.

¹⁹ 'Moisés cāmāxquī'ni' hui'xina'n huan ley. Lā' milīhuākca'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huanmā' ley. ¿A'chī' quilāmāknīcu'tunāuj?

²⁰ Lā' huan tachi'xcu'huī't takalhtīlh:

—Hui'x chō'la chuya'ya'. ¿Tichū maknīcu'tunāni'?

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n lē'cnī'yā'tit por ixpālacata a'ntū ictlahualh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²² Moisés cāmāsu'ni'ni' huan talanān a'ntū huanican circuncisión (a'yuj xapū'la huan quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Lā' ū'tza' ixpālacata hui'xina'n līcircuncidarlīyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²³ Chuntza' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū hualh Moisés que nacircuncidarlīyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, lā' ¿a'chī' lē'kchipinā'tit hui'xina'n por icmātzeyīlh xa'nca huan i'tza'ca' huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ²⁴ Hui'xina'n quilālīyāhuayāuj porque puhua'nā'tit que, chu a'nchī mileyca'n, tū' tzey a'ntū ictlahualh. A'xni'ca' nalīyāhua'yā'tit ā'chā'tin, tasqui'nī nalīyāhua'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n —hualh Jesús.

Jesús xla' cāhuanilh a'nlhā xala'

²⁵ Lā' tatzuculh takalhachihuīna'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Jerusalén. Lā' talākalhasqui'nīlh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī putzacan para namaknīcan? ²⁶ A'tzā' chihuīna'mā' na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't lā' nīn tuntū' tahuanī huan pūchihuīna'nī'n. ¿Chu tapuhuan que huā'mā' chi'xcu' ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't? ²⁷ A'xni'ca' namin Cristo nīn tintī' catīca'tzīlh a'nlhā naminācha'. Pero quina'n ca'tzīyāuj a'nlhā xala' huā'mā' chi'xcu'.

²⁸ Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn a'nlhā iccāmāsu'ni'mā' nac xaka'tla' lītokpān. Lā' lej palha' chihuīna'lh:

—Hui'xina'n puhua'nā'tit que quilālākapasāuj lā' nā puhua'nā'tit que ca'tzīyā'tit a'nlhā xala' quit. Quit tū' icminī't por quimpātunca'tzi. A'ntī quimacaminī't xla' stu'ncua' lahuī'. Xla' tū' lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹ Lā' quit iclakapasa como icmincha' a'nlhā hui'lacha' xla', lā' ū'tza' quimacamilh.

³⁰ Tuncan ixtachī'lē'ncu'tun. Lā' nīn tintī' chi'palh porque tūna'j ixchā'n huan chi'chini' a'ntū napūchi'pacan. ³¹ Lhūhua' tachi'xcu'huī't takalhlaka'ī'lh Jesús lā' tualh:

—Lā' Cristo a'xni'ca' namin xla' tū' catitlahualh más lē'cnīn que huā'mā' chi'xcu'.

Huan fariseosnu' tamacā'lh policías para nachī'lē'ncan Jesús

³² Lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'nchī ska'lh ixtalīchihuīna'n Jesús huan tachi'xcu'huī't. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamacā'lh

ixpolicíasna'ca'n para natachī'lē'n Jesús. ³³ Lā' a'xni'ca' talakmilh, Jesús cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

—Tū'tza' makān ictilatahui'lalh con hui'xina'n. Tuncan na'iclaka'n a'ntī quimacam-inī't. ³⁴ Hui'xina'n naquilāputzayāuj pero tū' quintilākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā quit na'ica'n.

³⁵ Lā' huan israelitas talākalkhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū na'a'n palh tūlah catikaksui? Chō'la nacālaka'n huan israelitas a'ntīn tatā'lahui'lāna'ncha' huan griegos lā' nacāmāsu'ni' xlaca'n lā' nā huan griegos.

³⁶ Quincāhuanini': "Naquilāputzayāuj lā' tū' quintilākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā na'ica'n quit". ¿Tuchū huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Huan xcān a'ntū māsā' quilhtamacuj

³⁷ Lā' huan a'ntū ā'xmān chi'chini' ixla' huan cā'tani' ū'tza' más xaka'tla' chi'chini' de huan cā'tani'. Lā' huanmā' chi'chini' Jesús tāyah lā' lej palha' hualh:

—Lā' a'ntīn takalhpūtī, caquintalakmilh lā' catako'tnūlh. ³⁸ A'ntī quintakalhlaka'ī' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixa'clhcunucca'n lā' natā'cxtuyāchi lhūhua' xcān a'ntū māsā' quilhtamacuj. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios.

³⁹ Jesús ixuanicu'tun huā'mā' que a'ntī natakalhlaka'ī', natamaklhtīni'n huan Espīritu Santo. Tūna'j ixmin huan Espīritu Santo porque Jesús tūna'j ixa'n nac a'kapūn.

Tū' a'cxtim ixuanī't ixtapuhuānca'n huan tachi'xcuui't

⁴⁰ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā', makapitzīn tahualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' Jesús ixa'cta'sana' Dios a'ntī naquincālakmināni'.

⁴¹ Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—U'tza' huā'mā' Cristo.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—¿Chichū līlah huā'mā'? Cristo tū' catimincha' de nac Galilea. ⁴² Huan Cristo nala ī'xū'yātā'nat David. Lā' ū'tza' natahui'la nac Belén a'nlhā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios.

⁴³ Lā' ū'tza' tū' a'cxtim ixtalīpuhuan huan tachi'xcuui't. ⁴⁴ Lā' huan makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun pero nīn tintī' chī'palh.

Huan pūchihuīna'nī'n tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

⁴⁵ Huan policías talaka'nchokopā huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna'. Lā' cākalhasqui'nīca:

—Lā' ¿a'chī' tū' lī'ta'ntit?

⁴⁶ Lā' huan policías takalhtīni'lh:

—Tū' maktin ickaxmatāuj nīn kalhatin chi'xcu' a'ntī chihuīna'n hua'chi huā'mā' chī'xcu'.

⁴⁷ Lā' huan fariseosnu' takalhtīni'lh:

—Chō'la nā hui'xina'n cāta'a'kxokochāni'. ⁴⁸ Tū' kalhlaka'ī'nī't Jesús nīn kalhatin xapuxcu' lā' nīn kalhatin fariseo. ⁴⁹ Huan catīhuāya tachi'xcuui't tū' talakapasa ixley Dios. Lā' ū'tza' nacālīmālaclē'nī Dios.

⁵⁰ Lā' huan Nicodemo a'ntī ixlakminī't Jesús de tzī'sa, xla' nā fariseo ixuanī't. Lā' xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Tūla catimāpātīnīuj kalhatin chi'xcu' palh tū' pū'la naca'tzīyāuj a'ntū laclē'n lā' palh tū' pū'la namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzokni' huan nac ley.

⁵² Lā' huan ā'makapitzīn fariseosnu' tahuanilh Nicodemo:

—Chō'la nā hui'x xala' nac Galilea a'nlhā tahui'lāna'ncha' huāk catīhuāya chī'xcuui'n. Calakapūtī'ke ixtachihuīn Dios lā' naca'tzīya' que tū' maktin minī'ta'ncha' nac Galilea kalhatin ixa'cta'sana' Dios.

⁵³ Lā' tuncan ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Huan puscāt a'ntī ixmakchi'xcunu'n

¹ Lā' Jesús a'lh nac kēstīn a'nlhā ixuanican Olivos. ² Lā' ixlīlakalī lej tzi'sāt Jesús a'mpā nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuhūi't talakminkō'lh. Lā' xla' tahuil'alh lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ³ Huan fariseosnu' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley talīmini'lh Jesús kalhatin puscāt. Lā' huan puscāt ixchi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'. Lā' yāhuaca a'ntza' na ixlac̄lhpu'nanca'n a'ntī ixtahui'lāna'. ⁴ Lā' tahuanih Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', huā'mā' puscāt chi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'.

⁵ Lā' huan ley a'ntū quincāmaxquī'nī'ta'ni' Moisés, ū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' que nacucta'lamaknīyāuj kalhatin puscāt a'ntī la chuntza'. Lā' hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuanih Jesús huā'mā' chu xmān para natalilaktzī'n para que chuntza' tzē natamālacapū'. Lā' Jesús taquilhpūtalh lā' tzuculh tzo'knun nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁷ Lā' ā'chulā' ixtakalhasqui'nī lā' xla' tā'cstu'ncli lā' cāhuanilh:

—Kalhatin de hui'xina'n a'ntīn tuntū' laclē'n ū'tza' xapū'lh camūta'lal huan puscāt.

⁸ Lā' Jesús taquilhpūtapā lā' chu tzo'knumpā nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', nā xlaca'n ta'u'cxca'tzīlh palh nā ixtalac̄lē'n. Lā' tatzuculh ta'a'n a'ntī más lacpapatzīnī'n lā' huan makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'ntēlhalh hasta lhā ta'a'nkō'lh ixlīhuākca'n. Lā' Jesús tachokolh lā' huan puscāt nā ixyācus. ¹⁰ Lā' Jesús tā'cstu'ncli lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū tayāna' a'ntī ixtalē'ksa'nīni'mā'ni'? ¿Tichū huan palh natamaknīyāni' por mintalac̄lē'i'?

¹¹ Lā' xla' hualh:

—Nīn tintī' huan chuntza', Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Pues nīn quit tū' icuan palh natamaknīyāni'. Capit lā' nīn tuntū'tza' titlahua'ya' a'ntū ko'hua'jua'.

Jesús hua'chi lakatin xkakana' nac quilhtamacuj

¹² Jesús cātā'chihuīna'mpā huan tachi'xcuhūi't lā' cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuhūi't. Chuntza' quit hua'chi lakatin xkakana'. Lā' a'ntī naquintastālani' quit, xlaca'n tū' catitalatā'kchokolh a'nlhā cā'pucsua' como quit na'iccāmāskoni' ixtejca'n. Lā' na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

¹³ Lā' huan fariseosnu' tahuanih:

—Hui'x mālacstū'ncca' mē'cstu. Lā' chuntza' nīn tuntū' ixtapalh a'ntū hua'na'.

¹⁴ Jesús cākalhtīlh:

—Quit a'ntū icuan, ū'tza' ixlīstu'ncaua' a'yuj quit quē'cstu quimālacstū'nccan. Lā' quit icca'tzī a'nlhā icminī'ta'ncha' lā' a'nlhā ica'mā'. Pero hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit a'nlhā icmincha' lā' a'nlhā ica'mā'. ¹⁵ Hui'xina'n lē'ksa'nanā'tit lā' tū' ca'tzīyā'tit ixpālacata. Chuntza' talē'ksa'nan tachi'xcuhūi't. Lā' quit tū' iclacāxtlahua nīn chā'tin. ¹⁶ Palh quit xa'iclacāxtlahualh, xa'iclacāxtlahualh chu a'nchī ixlīstu'ncaua'. Quit tū' quē'cstu iclacāxtlahua. QuinTāta' a'ntī quimacaminī't ū'tza' quintā'lacāxtlahua. ¹⁷ Chuntza' tatzo'kni' na mileyca'n: A'xni'ca' kalhatu' chi'xcuhūi'n a'cxtim tamālacstū'nca, ū'tza' huā'mā' ixlīstu'ncaua'. ¹⁸ Quit icmālacstū'nca quē'cstu. Lā' hui'lapā ā'kalhatin a'ntī mālacstū'nca de quit. Lā' ū'tza' a'ntī quinTāta' lā' ū'tza' quimacaminī't.

¹⁹ Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tū' quilālakapasāuj lā' nā tū' lakapasā'tit a'ntī quinTāta'. Palh ixquilālakapasui cahuā quit, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Lā' Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' ixmāsu'yumā' nac xaka'tla' lītōkpān a'nlhā ixmāquī'can huan tumīn. Lā' nīn tintī' puhualh nachī'lē'n porque tūna'j ixchā'ni' ixquilh-tamacuj a'ntū napūchī'lē'ncan.

Tūlah catīta'a'lh a'nlhā Jesús ixa'mā'

²¹ Lā' Jesús chu ā'maktin cāhuanipā:

—Quit na'ica'n. Lā' hui'xina'n naquilāputzayāuj. Lā' a'xni'ca' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n. Lā' hui'xina'n tūlah catipintit a'nlhā na'ica'n quit.

²² Huan israelitas tahualh:

—Chō'la namaknīcan ixa'cstu lā' ū'tza' lihualh tūlah cati'a'uj a'nlhā na'a'n.

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xalanī'n ā'tzā' nac ti'ya't, lā' quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xalanī'n huā' nac cā'quilhtamacuj lā' quit tū' xala' huā' nac quilhtamacuj. ²⁴ Lā' ū'tza' iccālihuani' hui'xina'n que a'xni'ca' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n. Hui'xina'n tū' kalh-laka'ī'yā'tit a'xni'ca' iccāhuaniyāni' a'ntīn quit. Chuntza' naka'lhī'yā'titcus mintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nanīyā'tit.

²⁵ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū hui'x'?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Iccāhuaninī'ta'ntza' xapū'la. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' por mimpālacataca'n lā' tzē na'iclacāxtlahua lhūhua' catūhuā a'ntū tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey. A'ntī quimacam-inī't, xla' huan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' a'ntū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī huan tachi'xcu'huī't.

²⁷ Lā' xla'ca'n tū' tamāchekxīlh que Jesús ixlīchihuīna'mā' Dios, xaTāta'. ²⁸ Lā' ū'tza' cālihuani'lh Jesús:

—Lā' a'xni'ca' hui'xina'n naquilāmā'ca'yāuj tālhmā'n quit, hasta a'xni'ca' naca'tzīyā'tit tichūn quit. Lā' quit huan Chī'xcu' xala' Tālhmā'n. Lā' naca'tzīyā'tit que quit tuntū' ictlahua quē'cstu. Xmān icuan a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. ²⁹ A'ntī quimacamilh, xla' huī' con quit. Lā' tū' quimakxteknī't quē'cstu, porque quit pō'ktu ictlahuamā' a'ntū ixtapuhuān.

³⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', lej lhūhua' a'ntīn takalhlaka'ī'lh.

Ixcamana' Dios lā' xla'ca'n a'ntīn tū' ixcamana' Dios

³¹ Lā' Jesús cāhuanilh huan israelitas a'ntī ixtakalhlaka'ī'mā'nacus:

—Hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, lā' chuntza' nalītalacsu'yu'yā'tit palh hui'xina'n lej stu'ncua' quisca'txtunu'nī'n. ³² Lā' nalakapasā'tit a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' por ixpālacata a'ntū ixlīstu'ncua' nala'yā'tit libres.

³³ Lā' xla'ca'n takalhtīlh:

—Quīna'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' nīn tintī' maktin quincātamāscujūnī'ta'ni' hua'chi ixtatamāuj. Lā' ¿a'chī' hua'na' hui'x que na'iclayāuj libres?

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī tlahua talaclē'i', ū'tza' xla' hua'chi kalhatin tasācua' a'ntīn tamāhuacanī't, como tūla makxteka ixtalaclē'i'. ³⁵ Huan xatata'ntū hua'chi a'ntī scana'nca xa'o'kxa'. Huan xatata'ntū tū' pō'ktu catitahui'lalh na ixchic ixtēcu' como nastā'palacan. A'ntī scana'nca ixo'kxa' kalhatin chī'xcu', xla' para pō'ktu ixo'kxa'. Lā' tū' catistā'ca. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi a'ntī xatata'ntū como tūla makxtekā'tit mintalaclē'i'ca'n. Lā' ixO'kxa' Dios tzē nacāmaktāyayāni' hui'xina'n para namakxtekā'tit mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' nalayā'tit hua'chi xatata'ntū.

³⁷ Lā' a'yuj hui'xina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham, pero quilāmaknīcu'tunāuj porque tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū iccāhuaniyāni'. ³⁸ Quit iclīchihuīna'n a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. Lā' hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntū cāhuaninī'ta'ni' mintāta'ca'n.

³⁹ Lā' xla'ca'n takalhtīlh:

—Quintāta'ca'n, xla' ū'tza' Abraham.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh stu'ncua' cahuā hui'xina'n ixcamana' Abraham nā chuntza' ixtlahua'tit chu a'nchī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmaknicu'tunāuj a'yuj quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' a'ntū Dios quimāsu'ni'nī't. Abraham tū' chuntza' ixtlahua hua'chī hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ntū tlahua mintāta'ca'n.

Lā' xlaca'n tahuanih:

—Quina'n tū' makcamanna'. Icka'lhīyāuj xmān kalhatin quintāta'ca'n lā' ū'tza' Dios.

⁴² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuā Dios, hui'xina'n ixquilāpāxquī'uj porque quit icmīnī'ta'ncha' a'nlhā xa'ictā'lahui'lacha' Dios lā' chuhua'j ā'tzā' iclahuī'. Quit tū' icmilh xmān por quimpātunca'tzi. Dios ū'tza' a'ntī quimacaminī't. ⁴³ Hui'xina'n tū' kaxpa'tcu'tunā'tit a'ntū icuan. U'tza' tū' līmāchekxī'yā'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'.

⁴⁴ Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' huan ko'ti'ti'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtapuhuān huan ko'ti'ti'. Huan ko'ti'ti' xla' ū'tza' lanī't maknīni' desde xapū'la. Xla' tū' maktin pāstaca a'ntū ixlīstu'ncua' como tū' lakatī a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' chihuīna'n huāk tā'ksa'nīn como xla' chuntza' ixtāyat. Xla' lej a'ksa'nīni' lā' xla' ū'tza' mā'a'nanīlh tā'ksa'nīn. ⁴⁵ Quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' lā' hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'yāuj. ⁴⁶ Lā' ¿tichū de hui'xina'n tze nahuan palh quit ictlahuani't a'ntūn tū' tzey? Lā' palh quit huan a'ntū ixlīstu'ncua', lā' ¿a'chī' tū' quilākahlaka'ī'yāuj? ⁴⁷ Huan a'ntī ixla' Dios kaxmata ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n tū' ixla' Dios. Lā' ū'tza' tū' likaxpa'tcu'tunā'tit —hualh Jesús.

Huan Cristo lanāntza' ixa'nan a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncuī Abraham

⁴⁸ Lā' huan israelitas tahuanih:

—Stu'ncua' a'nchī icuāuj que hui'x samaritano lā' ka'lhī'ya' huan espīritu a'ntūn tū' tzey.

⁴⁹ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Tū' icka'lhī huan espīritu a'ntūn tū' tzey. Quit ica'cnīni'ni' quinTāta' lā' hui'xina'n quilālīlakmaka'nāuj. ⁵⁰ Lā' quit tū' quimaca'tzi palh quilā'a'cnīni'ni'yāuj o tū'. Hui' kalhatin a'ntī lacasqui'n que caqui'a'cnīni'ni'ca, ū'tza' a'ntī nalacāxtlahuakō'. ⁵¹ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': A'ntī natatlōkentaxtū quintachihuīn xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntūn tū' maktin catisputli.

⁵² Lā' huan israelitas takalhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāujtza' que ka'lhī'ya' huan espīritu a'ntūn tū' tzey. Abraham nīlhtza' lā' nā tanīlhtza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' hui'x hua'na' que a'ntī natatlōkentaxtū mintachihuīn tū' maktin catitasputli. ⁵³ Lā' ¿chu hui'x más xaka'tla' que quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh lā' huan a'cta'sana'nī'n nā tanīlh. Lā' hui'x ¿tichū palh tū' catinī't?

⁵⁴ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Palh quit quē'cstu qui'a'cnīni'ni'can, nīn tuntū' ixtapalh. A'ntī qui'a'cnīni'ni' quit, xla' ū'tza' quinTāta' chu ū'tza' a'ntī hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n. ⁵⁵ Lā' ū'tza', a'ntī hua'nā'tit minDiosca'n, tū' lakapasā'tit hui'xina'n. Lā' quit iclakapasa. Palh quit cahuā xa'icualh tū' iclakapasa, quit xa'iclah kalhatin a'ksa'nīni' hua'chī hui'xina'n. Lā' quit stu'ncua' iclakapasa lā' quit ica'cnīni'ni' ixtachihuīn. ⁵⁶ Abraham a'ntī mimpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān porque xla' ixca'tzī palh nalaktzī'n a'xni'ca' xa'icmilh nac quilhtamacuj. Xla' laktzī'lh lā' līpāxuhualh.

⁵⁷ Lā' huan israelitas tahuanih Jesús:

—Hui'x tūna'j ka'lhī'ya' nīn pūpitzī ciento cā'ta, lā' ¿chī līhua'na' palh laktzī'nī'ta' Abraham?

⁵⁸ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit lanāntza' xa'icuī' a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncuī Abraham.

⁵⁹ Lā' chu tuncan tasacli chihuix lā' ixtalīmūta'lacu'tun. Lā' Jesús cātatzē'kni'lh lā' chuntza' taxtulh de huan xaka'tla' litokpān.

9

Jesús mātzeyīlh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlacatuncuīnī't xalakatzi'n

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan, laktzi'lh huan kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlacatuncuīnī't xalakatzi'n. ² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tahuī'lalh lakatzi'n huā'mā' chi'xcu'? ¿Chu ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzi't, o ixpālacata ixtalaclē'i' huan lakatzi'n?

³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' por ixpālacata ixtalaclē'i' huan lakatzi'n lā' nīn ixtalaclē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzi't. Xla' lacatuncuīlh xalakatzi'n para que chuntza' tzē nalīmālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dīos a'xni'ca' namātzeyīcan. ⁴ A'xni'ca' xkakacus, tzē scuīcan; pero a'xni'ca' tzi'suamā'tza', tūlalhtza' catiscujca. Lā' nā chuntza' quina'n, tasqui'nī natlahuayāuj chuhua'j ixlītlōt a'ntī quimacaminī't. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' na'icnī lā' tūlalhtza' ictiscujli.

⁵ Quit iccāmaksconi' huan tachi'xcu'huī't līhuan iclahuī' nac quilhtamacuj.

⁶ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús chojnu'lh nac ti'ya't. Lā' tlahualh macsti'na'j pūtlū'n lā' līlacatlahualh na ixlakastapun huan lakatzi'n. ⁷ Lā' huanilh:

—Capinchi huan nac xcān a'nlhā huanican Siloé lā' nalakacha'ka'na' —Siloé huanicu'tun Macamincanī't.

Lā' huan lakatzi'n a'lh lā' a'ntza' lakacha'ka'lh. Lā' a'xni'ca' chimpā, tzētza' ixlacahuāna'n. ⁸ Lā' huan ixtā'macchicni' lā' a'ntī ixtalaktzi'nī't xapū'la a'xni'ca' lakatzi'n ixuanī't, xlaca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' chi'xcu' a'ntī ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—U'tza'.

Lā' ā'makapitzīn huampala ixtahuan:

—Tū' ū'tza'. Hua'chi ū'tza' lītasu'yu.

Huan chi'xcu' māni' ū'tza' hualh:

—Quit huan chi'xcu'.

¹⁰ Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū līlalh tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Lā' xla' cākalhtīlh:

—U'tza' huan chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Jesús tlahualh pūtlū'n lā' quilīlacatlahualh na quilakastapun. Lā' quihuanilh: “Capinchi huan nac xcān a'nlhā huanican Siloé lā' calakacha'ka'”. Ica'lh lā' a'xni'ca' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū huī' huanmā' chi'xcu'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' icca'tzī.

Huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh huan chi'xcu' a'ntī lakatzi'n ixuanī't

¹³ Lā' cālīmini'ca huan fariseosnu' huan chi'xcu' a'ntī lakatzi'n ixuanī't. ¹⁴ Lā' huan chi'chini' a'ntū pūtlahualh pūtlū'n Jesús lā' pūmātzeyīlh huan lakatzi'n, ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ¹⁵ Lā' huan fariseosnu' chu ā'maktin takalhasqui'nīpā:

—¿Chichū līlacahuā'na'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—Quilīlacatlahualh pūtlū'n na quilakastapun lā' iclakacha'ka'lh lā' chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶ Lā' makapitzīn de huan fariseosnu' tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tū' ixla' Dīos porque tū' a'cnīni'ni' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—A'ntī tlahua talaclē'i', xla' tū' catitlahualh lē'cnīn a'nchī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Lā' tū' chu lakatin ixtapuhuānca'n ixtaka'lhī. ¹⁷ Lā' chu takalhasqui'nīpā huan chi'xcu' a'ntī lakatzi'n ixuanī't:

—Lā' hui'x ¿chichū hua'na' de huan chi'xcu' como hui'x a'ntī mālacahuānīni'?

Lā' xla' hualh:

—Xla' ixa'cta'sana' Dios.

¹⁸ Lā' huan israelitas, xla'ca'n tū' takalhlaka'ī'lh palh lakatzī'n ixuanī't lā' palh mālacahuānīca. Lā' cāta'sani'ca ixtāta' lā' ixtzī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. ¹⁹ Lā' cākalhasqui'nīca:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' mi'o'kxa'ca'n? ¿Chā lacatuncuīlh xalakatzī'n? Lā' ¿chichū tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Lā' ixtāta' lā' ixtzī't takalhtīni'lh:

—Quina'n icca'tzīyāuj palh qui'o'kxa'ca'n. Lā' icca'tzīyāuj que a'xni'ca' lacatuncuīlh lanān lakatzī'n ixuanī't. ²¹ Tū' icca'tzīyāuj chichū tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j. Lā' tū' icca'tzīyāuj a'ntī mālacahuānīlh. Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuaniyāni'.

²² Ixtāta' lā' ixtzī't tahualh chuntza' porque xla'ca'n ixtajicua'ni' huan israelitas. Lā' huan israelitas talacchiuīna'lh que namātuxtekēcan de huan nac xaka'tla' lītokpān a'ntī nahuan que Jesús ū'tza' Cristo. ²³ Lā' ū'tza' talīhualh ixtāta' lā' ixtzī't: “Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'”.

²⁴ Lā' huan israelitas chu tata'sani'pā ixlīmaktu' huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't lā' tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj ixlīstu'ncua' na ixlacapūn Dios. Quina'n icca'tzīyāuj que huā'mā' chi'xcu' lej tlhua talaclē'i'.

²⁵ Xla' cākalhtīlh:

—Quit tū' icca'tzī palh tlhua talaclē'i'. Xmān icca'tzī quit xapū'la lakatzī'n xa'icuanī't lā' chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Lā' chu kalhasqui'nīpalaca:

—¿Tuchūn tlhuani'ni'? ¿Chichū līmālacahuānīni'?

²⁷ Lā' xla' cākalhtīlh:

—Iccāhuani'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' ixkaxpa'tcu'tunā'tit. ¿A'chī' lacasqui'nā'tit na'iccāhuani'palayāni'? Chō'la nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n.

²⁸ Lā' talakapalalh lā' tahuanilh:

—Hui'x stālani'ya' huanmā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tzīyāuj que Dios tā'chihuīna'lh Moisés. Lā' huā'mā' Jesús tū' icca'tzīyāuj lhachū minī'ta'ncha'.

³⁰ Lā' huan chi'xcu' cākalhtīlh:

—¿Chichū līlal huā'mā'? Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit lhachū mincha' huan chi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī quimālacahuānīlh. ³¹ Quina'n ca'tzīyāuj que Dios tū' cāxamata a'ntīn tatlahua talaclē'i'. Dios cāxamata a'ntī ta'a'cnīni'ni' xla' lā' a'ntīn tatlahua a'ntū ixtapuhuān Dios.

³² Desde a'xni'ca' ixlītzucuni' quilhtamacuj, tū' maktin kaxmatca palh kalhatin chi'xcu' mālacahuānī huan a'ntī lacatuncuī xalakatzī'n. ³³ Palh tū' cahuā Dios macaminī't, tūlah ixtlahualh catūhuā.

³⁴ Lā' tahuanilh:

—Hui'x lacatuncuī' con mintalacclē'i'. ¿Chu naquilāmā'sca'tīyāuj quina'n?

Lā' tamacaxtuca kēpūn.

Lakatzī'nī'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

³⁵ Jesús huanica palh ixtamacaxtucanī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. Lā' a'xni'ca' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Chā kalhlaka'ī'ya' hui'x huan ixO'kxa' Dios?

³⁶ Lā' huan chi'xcu' huanilh:

—Lā' ¿tichū xla'? Caquihua'ni' para que chuntza' quit na'ickalhlaka'ī'.

³⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Lā' ū'tza' a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

³⁸ Lā' huan chi'xcu' taquilhpūtani'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', ickalhlaka'ī'.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Quit icmilh nac quilhtamacuj para que chuntza' natasu'yu a'ntīn takalhlaka'ī' lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Quit icmilh nac quilhtamacuj para na'iccāmālacahuānī a'ntī xalakatzi'nī'n lā' icmilh para na'iccāmālakatzi' a'ntīn talacahuāna'n.

⁴⁰ Lā' makapitzīn fariseosnu' ixtayāna' ixpajtzū. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahualh:

—Lā' ¿chu quina'n iclakatzi'yāuj?

⁴¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzi'n cahuā hui'xina'n, tū' ixlīpintit cuenta hui'xina'n por mintalaclē'i'ca'n. Como hua'nā'tit hui'xina'n que lacahuānā'tit, pues hui'xina'n līpinā'tit cuenta.

10

Huan ixchicca'n borregos

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': A'ntī lacatin tanū na ixchicca'n borregos lā' tū' lactanū a'nlhā yā xamākalhcha ū'tza' ka'lhāna'. ² Lā' a'ntī lactanū a'nlhā yā xamākalhcha, ū'tza' xamaktaka'lhna' borregos. ³ Lā' a'ntī maktaka'lha mākalkhcha ū'tza' mālaquī'ni' huan xamaktaka'lhna' borregos. Lā' huan borregos takaxmata ixtachihuīn. Lā' cāmāta'sī lakatunu' con ixtacuīni'ca'n a'ntū ixborrego xla'. Lā' cāmāxtu de huan ixchicca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāxtukō' xla' cāpū'lani'. Lā' huan borregos tastālani' como xlaca'n takalhlakapasatza' ixtachihuīn. ⁵ Lā' tū' catitastālani'lh ā'chā'tin chī'xcu'. Tū' natastālani' porque tū' takalhlakapasa ixtachihuīn. Natatzā'lani'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn hua'chi lītalacastuca. Xlaca'n tū' tamāchekxīlh a'ntū iccāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos

⁷ Lā' Jesús chu cāhuanipā:

—Lej ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit hua'chi mākalkhcha a'nlhā talactanū huan borregos. ⁸ Ixlīhuākca'n a'ntī quintitapū'lani'lh, xlaca'n ū'tza' ka'lhāna'nī'n. Lā' huan borregos tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan ka'lhāna'nī'n. ⁹ Quit hua'chi huan mākalkhcha. A'ntī naquintakalhlaka'ī', xlaca'n natapūtaxtu. Lā' na'iccāmaktaka'lha hua'chi cāmaktaka'lhcan borrego a'ntū natataxtu lā' natakaksa ixlīhua'tca'n lā' chu natatanūpala.

¹⁰ 'Lā' huan ka'lhāna' xla' xmān min ka'lhāna'n lā' maknīni'n lā' mālakuanīni'n. Quit icminī't para na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū más xatzey quilhtamacuj.

¹¹ Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Huan a'ntī lej xatzey maktaka'lhna' xla' lej xa'nca cāmaktaka'lha ixborregos lā' a'yuj calīnīlh. ¹² Lā' huan a'ntī xmān tasācua', a'xni'ca' laktzi'n mimā' huan lobo, cāmakxteka huan borregos lā' tzā'latāquī' como tū' scana'nca maktaka'lhna' lā' tū' ixla' huan borregos. Lā' chu tuncan huan lobo cāchi'pa huan borregos lā' cāmakatzi'lakō'. ¹³ Huan tasācua' tzā'la porque xmān tasācua' lā' tū' ixla' huan borregos, lā' xla' tū' ixmaca'tzi.

¹⁴ Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Como xatzey maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, quit iccālakapasa quintachi'xcu'huī't, lā' nā xlaca'n quintalakapasa. ¹⁵ Lā' nā chuntza' huan xaTāta' quilakapasa quit, lā' nā quit iclakapasa. Lā' quit na'iclīnī por quintachi'xcu'huī't chuntza' hua'chi huan maktaka'lhna' borregos līnī por ixborregos.

¹⁶ Hui'lapā ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntūn tū' xalanī'n huā'mā' na ixchic. Tasquī'nī na'iccālīmin nā xlaca'n. Lā' xlaca'n nā nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn. Lā' chuntza' xlaca'n chu lakatin natala con a'ntī lanān quila'. Lā' xmān kalhatin xamaktaka'lhna' nala.

¹⁷ QuinTāta' quimpāxquī' porque iclīmāstā' quinquilhtamacuj lā' quit na'ictēpala quinquilhtamacuj. ¹⁸ Lā' nīn tintī' quintimaklhtīlh quinquilhtamacuj. Quit icmāstā' porque

icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icmāstā' lā' icka'lhī talacasqui' para que tzē na'ictēchokopala. Chuntza' quilīmāpa'ksīlh quinTāta' —hualh Jesús.

¹⁹ Lā' a'xni'ca' huan israelitas takaxmatli huā'mā' tachihuīn lā' tū'tza' chu lakatin talipāstacna'mpā. ²⁰ Makapitzīn ixtahuan:

—Lā' ¿a'chī' tlahuani'yā'tit cuenta huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī espíritu a'ntūn tū' tzey, lā' xla' chuya?

²¹ Lā' ā'makapitzīn huampala tualh:

—A'ntī ka'lhī espíritu a'ntūn tū' tzey, xla' tūlah catichihuīna'lh chuntza'. ¿Chu tzē namālacahuānī kalhatin lakatzī'n huan espíritu a'ntūn tū' tzey?

Huan israelitas talakmaka'lh huan Jesús

²² Lā' nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Lā' huanmā' cā'tani' ū'tza' a'ntū ixpāstaccan a'nchī cāxtlahuani'ca Dios huan xaka'tla' lītōkpān makāntza'. Lā' cā'lonkni' ixuanī't.

²³ Lā' Jesús ixlatlā'huan na ixtanquilhni' huan xaka'tla' lītōkpān. Lā' huan tanquilhni' ixuanican Ixtanquilhni' Salomón. ²⁴ Lā' huan israelitas taxti'li'hui'līlh lā' tahuanih:

—¿Hasta lhachūnīn naquilāmāpāstacnīkō'yāuj tichū hui'x? Palh hui'x Cristo caquilāhuaniuj chu maktin.

²⁵ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Quit iccāhuanintza' lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit. Huāk catūhuā a'ntū ictlahua quit ictlahua por ixlīmāpa'ksīn quinTāta'. Lā' ū'tza' lītasu'yu tichūn quit. ²⁶ Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit porque hui'xina'n tū' quintachi'xcu'huī't. ²⁷ Quintachi'xcu'huī't takaxmata quintachihuīn chuntza' hua'chi borregos takaxmata ixtachihuīn ixtēcu'. Lā' quit iccālakapasa, lā' xla'ca'n quintastālani'. ²⁸ Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu lā' tū' maktin caticāspu'tni'lh. Lā' tintī' a'ntī tzē naquimaklhtī a'ntī quintakalhlaka'ī'. ²⁹ Quimacamaxquī'nī't quinTāta' lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' māpa'ksīni'. Lā' tintī' tzē quintimaklhtīh a'ntī quintakalhlaka'ī'. ³⁰ Quit con quinTāta' chu lakatin.

³¹ Lā' tuncan huan israelitas tasacpā chihuix para natalīmūta'la. ³² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Por ixlīmāpa'ksīn quinTāta' quit lejtza' lhūhua' catūhuā a'ntū lej xalactzey ictlahuanī't na milacapūnca'n. Lā' ū'tza' naquilālīmūta'layāuj.

³³ Lā' huan israelitas tahuanih:

—Tū' icticāmūta'lanī' por huan xalacuan catūhuā a'ntūn tlahuani'ta'. Na'iccāmūta'layāni' porque hui'x lakmaka'na' Dios. Lā' tā'talacastuccu'tuna' Dios. Lā' hui'x xmān chī'xcu'.

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni' na mileyca'n a'nchī hualh Dios: “Hui'xina'n huāk diosnu”.

³⁵ Dios cāmāpācu'huīlh diosnu' a'ntī cālīmāmacū'lh ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios a'ntū tatzō'kni' tū' maktin catilactlahuaca. ³⁶ Dios quilacsacli lā' quimacamilh nac huā'mā' quilhtamacuj.

Lā' ¿a'chī' quilālī'a'ksa'nīni'nāuj iclakmaka'lh Dios porque iccāhuanini' quit ixO'kxa' Dios? ³⁷ Palh quit tū' ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', tū' caquilākalhlaka'ī'uj. ³⁸ Lā' palh hui'xina'n tū' quilākalhlaka'ī'cu'tunāuj, a'yu' quit ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', cakalhlaka'ī'tit a'ntū ictlahua quit que ū'tza' ixla' Dios. Lā' chuntza' naca'tzī'yā'tit hui'xina'n lā' namāchekxī'yā'tit que huan xaTāta' lā' quit chu lakatin quina'n.

³⁹ Lā' chu ā'maktin ixtachī'lē'npalacu'tun pero Jesús cāpūtaxtuni'lh.

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús a'lh nac tintacutā'cha' huan pūxka Jordán. Lā' chā'lh a'nlhā Juan ixmā'kpaxīni'n xapū'la. ⁴¹ Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't talakchilh Jesús a'ntza' lā' xla'ca'n talāhuanilh:

—Juan tū' tlahualh lē'cnīn. Pero huāk a'ntū ixuan por ixpālacata Jesús, ū'tza' a'ntū ixlīstu'ncua'.

⁴² Lā' a'ntza' lej lhūhua' takalhlaka'ī'lh Jesús.

11

A'xni'ca' nīlh Lázaro

¹ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Lázaro. Lā' xla' ī'tza'ca'lh. Lā' xla' ixlahuī' nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Betania. Lā' nā a'ntza' ixtalahui'lāna' María lā' Marta ixtā'tin. ² Lā' huā'mā' María ū'tza' a'ntī lītantūtlahualh lej xamu'csa aceite huan Jesús lā' lītantūxacalh con ixya'j. Lā' Lázaro, ixtā'tin huā'mā' María, ū'tza' a'ntī ī'tza'ca'lh. ³ Lā' María lā' Marta tamāca'tzīnīlh huan Jesús lā' tahuanilh:

—Māpa'ksīni', lej ī'tza'ca'n a'ntī lej tā'lāpāxquī'ya'.

⁴ Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā' Jesús hualh:

—Huā'mā' ta'jatāt tū' catilaknīlh. Por ixpālacata huanmā' ta'jatāt nalaktzī'ncan a'nchī lej ka'tla' Dios, lā' nā namāsu'yu a'nchī lej ka'tla' ixO'kxa' Dios.

⁵ Jesús ixcāpāxquī' huan Marta lā' María lā' nā huan Lázaro. ⁶ Lā' a'xni'ca' huanica que huan Lázaro ixī'tza'ca'n, Jesús tachokopā a'nlhā ixuī' ā'lakatu' chī'chini'. ⁷ Lā' tuncan cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—Ca'a'nchokoujtit nac Judea.

⁸ Lā' huan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—Māpa'ksīni', huan israelitas xalanī'n nac Judea tūna'j makān ix-tamūta'lamaknīcu'tunāni'. Lā' hui'x ¿chu pimpalacu'tuna' a'ntza'?

⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chī'chini' xmān lakacāujtu' hora māxkakēni'n. Palh kalhatin latlā'huan de tuncuj, tū' a'kche'kxla porque chī'chini'mā'. ¹⁰ Palh kalhatin latlā'huan de tzī'sa, xla' a'kche'kxla porque tintī' xkakana'. Tasqui'nī na'ica'n chuhua'j. Tuntū' quintipātle'keni'lh como tūna'j īctlahuakō' quilitlōt.

¹¹ A'calīstān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, qui'amigoca'n, xla' lhtatalhtza' lā' quit ica'nā icmālakahuanī.

¹² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tahualh:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā', natzeyan.

¹³ Jesús ixcāhuanicu'tun que Lázaro ixnīnī'ttza'. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtapuhuan que Jesús ixcāhuanimā' que xmān ī'lhtatamā'. ¹⁴ Lā' ū'tza' lej xa'nca cālīhuanikō'lh:

—Lázaro nīlhtza'. ¹⁵ Xalītzey palh tū' xa'icuī' a'ntza' quit. Chuntza' xatzey para hui'xina'n porque chuntza' nakalhlaka'ī'yā'tit. Chuhua'j cā'huitit a'nlhā mā'cha' Lázaro.

¹⁶ Tomás, a'ntī ixuanican Stu'yūn, cāhuanilh huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj a'cxtim.

Jesús nacāmālakahuanīchoko tachi'xcuhuī't

¹⁷ Lā' a'xni'ca' chā'lh Jesús, māca'tzīnīca que tā'ti'ma'jtza' ix'a'cnūma' Lázaro. ¹⁸ Betania hua'chi lakatu'tun kilómetro ixlīmakat ixuanī't de nac Jerusalén. ¹⁹ Lā' lej lhūhua' israelitas ixtalakminī't Marta lā' María para nata'o'kska'lhīni'n como ixnīnī't Lázaro a'ntī ixtā'tinca'n. ²⁰ Lā' Marta, a'xni'ca' ca'tzīlh ixchā'ntēlhatza' Jesús, chu tuncan milh pāxtoka. Lā' María tachokolh nac chic. ²¹ Lā' Marta huanilh huan Jesús:

—Māpa'ksīni', palh ixlatahui'la' cahuā ā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin. ²² Pero quit icca'tzī que Dios, a'yuj chuhua'j, namaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'ya'.

²³ Lā' Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalakahuanchokopala.

²⁴ Lā' Marta huanilh:

—Quit icca'tzī palh nalakahuanchokopala a'xni'ca' ā'xmān chī'chini' nala.

²⁵ Lā' Jesús huanilh:

—Quit a'ntī na'iccāmālakahuanīchoko tachi'xcuhuī't lā' quit na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquiltamacujca'n. A'ntī quintalīpāhuan quit, a'yuj catanīlh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquiltamacujca'n. ²⁶ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquiltamacujca'n lā' quintalīpāhuan, nā xlaca'n tū' maktin catitasputli. ¿Chā hui'x kalhlaka'ī'ya' huā'mā'?

²⁷ Marta huanilh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Quit ickalhlaka'ī' palh hui'x ixO'kxa' Dios, lā' hui'x Cristo a'ntī ixmimā' nac quilhtamacuj.

Jesús calhualh pajtzu na ixtaponkni' Lázaro

²⁸ Lā' Marta, a'xni'ca' hualh huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lā' xla' ska'lh huanilh:

—Chuhua'j chilhtza' huan Māpa'ksīni' lā' ta'sani'yāni'.

²⁹ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', María chu tuncan lacapalh tāyalh lā' laka'lh Jesús.

³⁰ Lā' Jesús tūna'j ixtanū huan nac cā'lacchicni'. Ixyācus a'nlhā quīpāxtokli Marta. ³¹ Huan israelitas ixtalahui'lāna' con María huan nac chic lā' ixta'o'kska'lhīmā'na. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María a'nchī tāyalh lā' chu tuncan lacapalh a'ntāquī'lh lā' xlaca'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā' calhuan nac taponkni'.

³² Lā' María a'xni'ca' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' cahuā huā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin.

³³ Lā' Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María lā' huan israelitas a'ntī ixtatā'minī't. Lā' xla' līlakaputzalh lā' lej ixlītamakchuyīnī't. ³⁴ Lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū mā'cnū'tit?

Lā' tahuanih:

—Cata't laktzī'na', Māpa'ksīni'.

³⁵ Lā' Jesús calhualh. ³⁶ Lā' huan israelitas talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit a'nchī calhuan. Lej ixpāxquī'.

³⁷ Lā' ā'makapitzīn tahuah:

—U'tza' huā'mā' a'ntī mālacahuānī huan lakatzī'n. ¿Chu tūlah ixtlahualh catūhuā para que tū' ixnīlh Lázaro?

Lázaro lakahuanchokolh

³⁸ Lā' Jesús ixtamakchuyīnī't huampala. Lā' chā'lh huan nac taponkni'. Lā' huan taponkni' lakatin lhu'cu' ixuanī't lā' ixka'lhī lakatin chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't. ³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Camāpānū'tit huan chihuix.

Lā' Marta, ixtā'tin huan nīn, huanilh:

—Māpa'ksīni', tā'ti'ma'jtza' nīnī't lā' chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chu tū' icuanini' palh kalhlaka'ī'ya', nalaktzī'na' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū natlahua?

⁴¹ Tuncan māpānūca huan chihuix. Lā' Jesús talacayāhualh lā' hualh:

—Tāta', icmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque hui'x quinkaxpa'tnī'ta'. ⁴² Quit icca'tzī que pō'ktu quinkaxpa'ta'. Pero quit icuaniyāni'tza' por ixpālacata huan tachi'xcuui't a'ntī tahuī'lāna' huā'tzā' para que xlaca'n chuntza' natakahlaka'ī' palh hui'x quimacata'nī'ta'.

⁴³ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej palha' hualh:

—¡Lázaro, cataxtu!

⁴⁴ Lā' taxtulh a'ntī xanīntza' ixuanī't. Ixlīmacasna'tcanī't lā' ixlīlacsna'tcanī't lu'xu' lā' ixlīlakatlapacanī't lu'xu'. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit lā' camacaxcutit lā' chuntza' camaxtektit.

Talacchihuīna'lh para natachi'pa Jesús

Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh Jesús a'ntū tlhualh, takalhlaka'ī'lh lhūhua' israelitas a'ntī ixta'o'kska'lhīmā'na María. ⁴⁶ Lā' makapitzīn de xlaca'n talaka'lh huan fariseosnu' lā' tahuanih a'ntū ixtlahuanī't Jesús. ⁴⁷ Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan pūchihuīna'nī'n tatakēxtimīlh lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chi'xcu' lej tlahuamā' lē'cnīn. ⁴⁸ Palh tuntū' natlahuanī'yāuj, ixlīhuākca'n natakahlaka'ī' ū'tza', lā' huan xanapuxcu'nu' romanos natamin lā' natalactlahua huan xaka'tla' lītokpān lā' huan quixcānsipejca'n.

⁴⁹ Kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta. Lā' xla' cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit que más tzey para quina'n palh kalhatin chi'xcu' nanī por quimpālacataca'n. Chuntza' ixlihuāk huan xcānsipej tū' catilakualh.

⁵¹ Lā' ū'tza' a'ntū hualh Caifás, tū' xmān ixtapāstacna'. Como Caifás mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta, Dios māhuanilh que Jesús xla' ū'tza' nalīnī por ixpālacata tachi'xcuui't xalanī'n huan xcānsipej. ⁵² Lā' tū' xmān por huan tachi'xcuui't xalanī'n huanmā' xcānsipej; xla' nanī para que tzē nacāmākēxtimī ixcamana' Dios a'ntī ixta'a'kahuankō'nī't, lā' chu lakatin natala. ⁵³ Lā' huanmā' chi'chini' huan xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talīlacchihuīna'n a'nchī tzē natalīmaknī Jesús lā' chuntza' ixtalīlacchihuīna'ntēlha.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata Jesús tū'tza' ixcātalacsu'yuni' huan israelitas. Lā' taxtulh de nac Judea lā' a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' a'ntū ixuanican Efraín, na ixpajtzu huan a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' tī'ya't. Lā' a'ntza' tachokolh con ī'sca'txtunu'nī'n.

⁵⁵ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'ntū ixtapūtlahua cā'tani' israelitas. Lā' lej lhūhua' tachi'xcuui't ta'a'lh nac Jerusalén para natatapa'lha chu a'nchī ixtalanānca'n porque ixtapuhuan que Dios nacālaktzī'n lacuan a'xni'ca' ixtamaclacā'ni' huan cā'tani'. ⁵⁶ Lā' xlaca'n ixtaputza Jesús. Lā' a'xni'ca' ixtatanūmā'natza' nac xaka'tla' lītōkpān, ixtalākahasqui'nī:

—¿Chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o tū' catimilh?

⁵⁷ Huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtamāstā'nī't talacasqui' palh tichū ca'tzī a'nlhā hui'lacha' Jesús, cacāmāca'tzīnīca xlaca'n para que chuntza' tzē nachī'pacan.

12

Kalhatin puscāt lītōlh aceite ixtojon Jesús

Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9

¹ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū ixuanican pascua. Xmān lakachāxan chi'chini' ī'sputa. Lā' Jesús a'lh nac Betania a'nlhā ixui'lacha' Lázaro a'ntī ixmālakahuanīchokonī't.

² Lā' a'ntza' cāxtlahuaca huan ixlihua't Jesús. Lā' Marta ixcāmojō huan pulātu. Lā' Lázaro lā' huan ā'makapitzīn ixtahui'lāna' macaxtim con Jesús a'nlhā ixtahuā'yamā'na. ³ Lā' María līmīlh hua'chi pūpitzī litro de huan aceite de puro nardo a'ntū xamu'csa lā' lej lhūhua' ixtapalh. Lā' lītantūtlahualh Jesús lā' chu tuncan lītantūxacalh ixya'j. Lā' ixlīchakaka'tla' huan chic ā'mu'csana'nkō'lh. ⁴ Lā' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, a'ntī nā sca'txtunu' ixuanī't lā' a'ntī namacamāstā' Jesús, xla' hualh:

⁵ —Lā' ¿a'chī' tū' stā'ca huā'mā' perfume? Hua'chi lakatu'tun ciento pesos ixtapalh. Lā' huā'mā' tumīn tzē ixcālē'ksajca a'ntī lacpobres.

⁶ Judas tū' ixcālakahu'man huan pobres. Hualh huā'mā' porque xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ū'tza' ixmāmāquī'nīcanī't huan tumīn. Lā' xla' a'ntza' ixmaka'lhantēlha. ⁷ Lā' Jesús huanilh:

—Tū' calītamakchu'yi' huan puscāt. Xla' māquī'nī't huan perfume hasta chuhua'j para naquilitō como palaj naquimā'cnūcan. ⁸ Lā' pō'ktu na'a'nan pobres con hui'xina'n. Quit tū' pō'ktu ictilatahui'lalh con hui'xina'n.

Talīlacchihuīna'lh por huan Lázaro

⁹ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que Jesús ixui'lacha' nac Betania, lej lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Lā' tū' xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun, lā' nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro a'ntī ixmālakahuanīchokonī't Jesús. ¹⁰ Lā' chuntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' nā xlaca'n talacchihuīna'mpā para natamaknī nā huan Lázaro. ¹¹ Por ixpālacata huan Lázaro, lej

lhūhua' israelitas ixtatalakspi'tnī'ttza' con huan curasna' lā' ixtakalhlaka'ī'nī'ttza' huan Jesús. Lā' ū'tza' ixtalimāknīcu'tun huan Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40

¹² Lā' ixlīlakalī lhūhua' tachi'xcuui't a'ntī ixtachinī't nac xcānsipej Jerusalén para huan cā'tani', xla'ca'n taca'tzīlh que Jesús ixmimā' nac Jerusalén. ¹³ Lā' talē'lh xta'cna' lā' ta'a'lh tapāxtoka Jesús lā' ixtamāta'sīmā'na:

—¡Camācā'tanī'tit Dios! ¡Dios casicua'lanāīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! U'tza' quiReyca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Lā' Jesús ixkaksnī't lakatin burro lā' ixkēhuī'. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Tū' cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión; chuhua'j huan miReyca'n mimā' lā' kēhuī' lakatin burro a'ntū o'kxa'cus.

¹⁶ Xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n tū' tamāchekxīlh huā'mā'. Lā' a'xni'ca' Jesús lakahuan-chokolh, a'xni'ca' tapāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' lā' chuntza' pātle'keni'lh Jesús.

¹⁷ Lā' huan tachi'xcuui't a'ntī ixtatā'hui'lāna' Jesús a'xni'ca' xla' ta'sani'lh Lázaro nac taponkni' a'nlhā ixmā'cnūcanī't lā' mālakahuanīchokolh, lā' xla'ca'n ixtalīchihuīna'n a'ntū ixtalaktzī'nī't. ¹⁸ Lā' ū'tza' talī'a'lh tapāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuui't porque xla'ca'n ixtaca'tzī palh ixtlahuanī't huā'mā' lē'cnīn. ¹⁹ Lā' huan fariseosnu' talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit a'nchī tastālani'kō'. Lā' tūla tlahuani'yāuj nīn tuntū'.

Makapitzīn griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzīn griegos nā xla'ca'n ixta'a'nī't huan nac Jerusalén para natataquilhpūtani' Dios a'xni'ca' ixlamā' cā'tani'. ²¹ Xla'ca'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac estado de Galilea. Lā' tahuanih:

—Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús.

²² Lā' Felipe laka'lh Andrés lā' huanilh a'nchī tahualh. Lā' ixkalhatu'ca'n ta'a'lh tahuani Jesús. ²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit huan Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū naquimpū'a'cnīni'ni'can como palaj na'icnī. ²⁴ U'tza' ixlīstu'ncua'. Palh lakatin ti'ni' namāstā' ixtō'ca't, tasqui'nī que namā'cnūcan nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' namā'cnūcan, pū'la tasu'yu hua'chilh lakuan. Pero ā'calīstān namāstā' ixtō'ca't. Lā' nā chuntza' naquimpātle'keni' quit a'xni'ca' naquimā'cnūcan. ²⁵ Lā' nā chuntza' huan tachi'xcuui't. A'ntīn tatlahua a'ntū ixtapuhuānca'n, xla'ca'n nacāspu'ni' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tatlahua ixtapuhuān Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū tū' maktin caticāspu'ni'lh. ²⁶ A'ntī quintatā'scuju'cun, xla'ca'n caquintastālani'lh. Lā' a'nlhā na'ictahui'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' natatahui'la a'ntī quintatā'scuja. QuinTāta' nacā'a'cnīni'ni' ixlīhuākca'n a'ntī quintatā'scuja.

Jesús hualh a'nchī nani

²⁷ 'Chuhua'j quit lej ictamakchuyīnī't. ¿Chichū na'icuan? Tū' ictihuanilh quinTāta': "Tāta', caquimāpūtaxtu a'ntū na'icpātī". Tūla icuan chuntza' porque tasqui'nī na'icpātīni'n. U'tza' iclīminī't nac quilhtamacuj. ²⁸ Tāta', ca'a'cnīni'ni'ca' hui'x.

Lā' chu tuncan kaxmatca lakatin tachihuīn de nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Qui'a'cnīni'ni'canī'ttza' lā' chu naqui'a'cnīni'ni'palacan.

²⁹ Lā' huan tachi'xcuui't, a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahualh:

—Jililh.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—Kalhatin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan tachihuīn chihuīna'lh por mimpālacatata'n lā' tū' por quimpālacata.
³¹ Chuhua'j natzucucan cālacāxtlahuacan huā' xalanī'n huā'mā' nac quilhtamacuj. Lā' namaklhtīcan ixlīmāpa'ksīn a'ntī māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj. ³² Lā' quit a'xni'ca' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpuhuanī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't palh naquinta'a'kahuāna'ni'.

³³ Lā' Jesús hualh huā'mā' para que chuntza' naca'tzīcan a'nchī nalīnī. ³⁴ Lā' huan tachi'xcuhuī't takalhtīl:

—Huan quileyca'n quincāmāsu'ni'yāni' que Cristo natahui'la para pō'ktu. Lā' ¿chī hua'na' hui'x que huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n namā'kayāhuacan nac cruz? ¿Tichū huā'mā' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

³⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' makān catika'lhī'tit huan Xkakana'. Lā' catlā'hua'ntit hui'xina'n līhuan ka'lhī'yā'tit huan Xkakana' lā' līhuan tūna'j lakatzī'suanā'tit. A'ntī talatlā'huan de tzi'sa xlaca'n tū' taca'tzī a'nīhā ta'a'n. ³⁶ Quit huan Xkakana' como quit icmāsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Caquinkalhlaka'ī'tit para que chuntza' naca'tzīyā'tit a'ntū ixlīstu'ncua'.

Lā' a'xni'ca' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh lā' cātatzē'kni'lh xlaca'n.

A'chī' huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

³⁷ Huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús a'yuj ixtlahuanī'ttza' lej lhūhua' lē'cnīn na ixlacapūnca'n. ³⁸ Lā' chuntza' tlōkentaxtūlh a'ntū tzo'kli huan a'cta'sana' Isaías: Māpa'ksīni', tū' kalhlaka'ī'ca a'ntū icmāsu'yūj.

Tū' kalhlaka'ī'ca a'yuj laktzī'nca a'nchī Dios lej ka'lhī līmāpa'ksīn.

³⁹ Lā' Isaías līchihuīna'lh ixpālacata a'nchī tūlah kalhlaka'ī'ca. Lā' xla' tzo'kpā:

⁴⁰ Dios cātlahualh lakatzī'nī'n, lā' cālactlahuani'lh ixtapāstacna'ca'n.

Lā' chuntza' tū' talaktzī'n lā' tū' tamāchekxī lā' tū' quintalakmin para que na'iccāmātzeyī.

⁴¹ Isaías hualh huā'mā' porque ixlaktzī'nī'ttza' a'nchī lej ixlīka'tla' ixlīmāpa'ksīn Jesús. Lā' chuntza' līchihuīna'lh Jesús.

⁴² Lā' lej lhūhua' xanapuxcu'nu' takalhlaka'ī'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k taca'tzīlh porque ixtajicua'ni' huan fariseosnu'. Ixtajicua'n que nacāmātuxtekēcan de huan lītokpān. ⁴³ Xlaca'n lej ixtalacasqui'n que cata'a'cnīni'ni'lh tachi'xcuhuī't; lā' tū' tanto ixtatlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuhuī't

⁴⁴ Jesús chihuīna'lh lej pa'lha lā' hualh:

—A'ntī quintakalhlaka'ī' quit, tū' xmān quē'cstu quintakalhlaka'ī'. Xlaca'n takalhlaka'ī' nā quinTāta' a'ntī quimacamilh. ⁴⁵ Lā' a'ntī quintalaktzī'n quit, hua'chīlh xlaca'n talaktzī'n nā quinTāta' a'ntī quimacamilh. ⁴⁶ Quit huan Xkakana'. Quit icminī't nac quilhtamacuj para nacāmākskoni' tachi'xcuhuī't. Chuntza' a'ntī naquintakalhlaka'ī' quit, tū'tza' catitatahui'lalhl xlaca'n a'nīhā cā'pucsua', como natamāchekxī a'ntū ixlīstu'ncua'. ⁴⁷ A'ntīn takaxmata quintachihuīn lā' tū' takalhlaka'ī', tū' iccālacāxtlahua quit. Quit icminī't para na'iccāmāpūtaxtū xalanī'n nac quilhtamacuj, lā' tū' para na'iccālacāxtlahua. ⁴⁸ Lā' a'ntī quintalakmaka'n lā' tū' takalhlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n nacālacāxtlahuacan. A'ntū ā'xmān chi'chini' nala, xlaca'n nacālacāxtlahuacan por ixpālacata a'ntū icuanī't. ⁴⁹ Lā' quit tū' xmān icchihuīna'n por quimpātunca'tzi. QuinTāta' a'ntī quimacamilh xla' quimāpa'ksīlh a'ntū icuan lā' a'ntū icmāsu'yu. ⁵⁰ Lā' quit icca'tzī que quinTāta' quimāpa'ksīlh que iccāmāsu'ni'lh huan tachi'xcuhuī't a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'ntū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' icchihuīna'n quit.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan cā'tani', Jesús ca'tzilh que ā'macsti'na'j ī'sputni' para namakxteka huan quilhtamacuj lā' para nalaka'mpala ixTāta'. Lā' xla' pō'ktu ixcāpāxquī'nī't a'ntī i'xla' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixlīmakān xla' namāsu'yu a'nchī lej ixcāpāxquī'.

² Lā' Jesús ixcātā'huā'yamā' ī'sca'txtunu'nī'n cā'smalanka'n. Lā' huan ko'ti'ti' ixmāpuhuanīnī'ttza' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, palh namacamāstā' Jesús. ³ Jesús, xla' ixca'tzī que huan xaTāta', xla' ixmaxquī'kō'nī't ixlīhuāk līmāpa'ksīn. Lā' nā ixca'tzī palh ixminī'ta'ncha' de Dios lā' chu nalaka'mpala Dios. ⁴ Lā' tuncan tāyalh a'nlhā i'xuā'yamā' lā' tamakxtulh i'xlu'xu' xala' ixkalhni' lā' chā'xpātahui'lalh kalhtin ixlīmacaxaca. ⁵ Lā' chu tuncan mojōlh xcān nac lakatin pūmakacha'ka'. Lā' chu tuncan tzuculh cātantūche'kē' huan ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālītantūxacalh huan līmacaxaca a'ntū i'xchā'xpāhuī'.

⁶ Lā' a'xni'ca' ixtantūche'kē'cu'tumā'tza' huan Simón Pedro, xla' hualh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿chu hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Lā' Jesús kalhtilh:

—Chuhua'j hui'x tū' māchekxī'ya' a'ntū ictlahuamā' quit. A'calīstān namāchekxī'ya' hui'x.

⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quit tū' maktin quintitantūche'ke'.

Lā' Jesús huanilh:

—Palh quit tū' ictitantūche'kē'ni' hui'x tūlalhtza' catila't quisca'xtunu'.

⁹ Lā' Simón Pedro huanilh:

—Lā' tū' xmān quintojon, nā quimacan caquimakache'ke', lā' nā qui'a'kxāk caquimūche'ke'.

¹⁰ Lā' Jesús huanilh:

—A'ntī paxnī'tcus, xmān tasqui'nī natantūcha'ka'n porque ixlīhuāk ixmacni' makcha'ka'ni't. Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey.

¹¹ Lā' Jesús ixca'tzītza' a'ntī namacamāstā'. Lā' ū'tza' lihualh: “Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey”.

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' cātantūche'kē'kō'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n, chu hui'līpā i'xlu'xu' huan xala' ixkalhni' lā' xla' tahui'lapā lā' cāhuanilh:

—¿Chā māchekxī'yā'tit hui'xina'n huā' a'ntū iccātlahuani'nī'ta'ni'? ¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhiyāuj Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksīni'. Chuntza' tzey porque ū'tza' quit.

¹⁴ Como quit Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksīni', lā' iccātantūche'kē'nī'ta'ni' hui'xina'n lā' nā chuntza' tasqui'nī que hui'xina'n nā nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'ni' huā'mā' hua'chi tamālacastuc; lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n. ¹⁶ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n tū' más laka'tla'n que quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'nī'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Hui'xina'n quilacscujnī'n lā' quit iccāmālacscujūyāni'. Chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'cus. Lā' palh natlahua'yā'tit, lej līpāxūj nalatahui'la'yā'tit.

¹⁸ Lā' tū' milīhuākca'n iccālīchihuīna'nāni'. Quit icca'tzī a'ntī iccālacsacnī't. Natlōkentaxtū chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

U'tza' a'ntī ictā'huā'yan ū'tza' lalh hua'chi quintā'ca'tza'.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'ni' a'ntū napātle'ke. Lā' chuntza' a'xni'ca' nala huā'mā', hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit tīchū quit. ²⁰ Quit ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni'. A'ntī ta'a'cnīni'ni' a'ntī icmālakachā', nā quit quinta'a'cnīni'ni' lā' nā ta'a'cnīni'ni' a'ntī quimacamīlh.

Jesús hualh que ū'tza' Judas a'ntī namacamāstā'

Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23

²¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej tamakchuyīlh lā' lacastu'nc hualh:

—Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni', chā'tin de hui'xina'n ū'tza' naquimacamāstā'.

²² Lā' ū'tza' tatzuculh talālilakalaktzī'n huan sca'txtunu'nī'n porque xla'ca'n tū' ixtaca'tzī a'ntī ixlīchihuīna'mā'ca. ²³ Kalhatin ī'sca'txtunu' iXuā'yamā' na ixpāxtūn Jesús. U'tza' a'ntī lej ixpāxquī' Jesús. ²⁴ Lā' Simón Pedro lacahuanilh huanmā' sca'txtunu' lā' huanilh:

—Cakalhasqui'ni' tichū līchihuīna'mā'.

²⁵ Lā' xla' ū'tza' ā'chulā' līlaktapajtzūlh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tichū līchihuīna'mpā't?

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Na'iclīmāchū'huī' xaxcān līhua't pītzina'j pāntzi. Lā' a'ntī na'icmaxquī' ū'tza' nala.

Lā' māchū'huī'lh huan pītzina'j pāntzi lā' maxquī'lh huan Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón. ²⁷ Lā' a'xni'ca' Judas maklhtīni'lh huan pāntzi tanūni'lh huan ko'ti'ti' na ixa'clhcunuc. Lā' chu tuncan Jesús huanilh:

—Catla'hua' tuncan a'ntū tla'hua'cu'tuna'.

²⁸ Lā' huan ā'makapitzīn a'ntī ixtahuā'yamā'na, xla'ca'n tū' tamāchekxīlh a'chī' huanilh huanmā'. ²⁹ Lā' como Judas ū'tza' ixmāmāquī'nīcanī't huan tumīn, makapitzīn tapuhualh que Jesús ixuaninī't que natamāhua catūhuā a'ntū ixtamaclacasqui'n para huan cā'tani', o ixuaninī't que nacāmaxquī' macsti'na'j huan pobres. ³⁰ Lā' a'xni'ca' ixmaklhtīni'nī'ttza' huan pāntzi, Judas taxtulh. Lā' tzī'satza' ixuanī't.

Huan xasāsti' līmāpa'ksīn

³¹ Lā' a'xni'ca' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús hualh:

—Chuhua'j qui'a'cnīni'ni'can quit, como quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' chuhua'j a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua. ³² Lā' como a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua, lā' chuntza' Dios naquī'a'cnīni'ni' quit. Lā' palaj natlahua. ³³ Quilakska'tā'n, tū'tza' makān icticātā'latahui'lani' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n naquīlāputzayāuj. Chuntza' a'nchī iccāhuanilh huan israelitas, nā hui'xina'n chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyāni': "A'nlhā na'ica'n quit, hui'xina'n tūlah catipintit". ³⁴ Lā' hui'xina'n iccāmaxquī'yāni' xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxquī'tit. Chuntza' a'nchī iccāpāxquī'yāni' quit, nā chuntza' nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n. ³⁵ Palh hui'xina'n nalāpāxquī'yā'tit, chuntza' nataca'tzī ixlīhuāk tachi'xcu'huī't palh hui'xina'n quisca'txtunu'nī'n.

Jesús hualh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34

³⁶ Simón Pedro kalhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū pimpā't?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—A'nlhā na'ica'n quit, tūlah quintitā'pi chuhua'j. Naquistālani'ya' ā'calīstān.

³⁷ Lā' Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tūla ictitā'a'ni' chuhua'j? Quit xa'iclīnīlh por hui'x.

³⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Chā stu'ncua' palh ixnī't por quit? Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. A'xni'ca' tūna'j ta'sa huan gallo, hui'x naquīnkaltatzē'ka' maktu'tun.

14

Por ixpālacata Jesús nalakchā'ncan Dios

¹ lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n tū'tza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit Dios lā' nā chuntza' quit caquīlāpāhuáuj. ² A'nlhā hui'lacha' quīnTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahuī'lhni'. Palh tū' cahuā chuntza', xa'iccāhuanini' hui'xina'n. Ica'nā quit iccāxui'lī lacatin a'nlhā natahuī'la'yā'tit a'ntza'. ³ Lā' a'xni'ca' na'ica'n quit lā' na'iccāxui'līkō'yācha', quit na'icmimpala lā' na'iccālē'nāni' hui'xina'n. Lā' chuntza' a'nlhā na'ictahuī'la quit, nā

hui'xina'n a'ntza' natahui'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nlhā ica'mā' lā' ca'tzīyā'tit a'nchī tzē lichā'ncan.

⁵ Lā' Tomás huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n tū' icca'tzīyāuj a'nlhā pimpā't. ¿Chichū na'iclīca'tzīyāuj a'nchī lichā'ncan?

⁶ Jesús kalhtilh:

—Quit huan xatzey tej, lā' quit icmāsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua', lā' quit iccāmaxquī'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' xmān a'ntī quintakalhlaka'ī', xmān xlaca'n tzē natalakchā'n quinTāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tichūn quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tit quinTāta' lā' laktzī'nī'ta'ntit hui'xina'n.

⁸ Lā' Felipe huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsu'ni'uj minTāta'. Lā' xmān ū'tza' iccāsqui'ni'yāni'.

⁹ Jesús kalhtilh:

—Felipe, lejtza' makān iccātā'lahui'lani' hui'xina'n, lā' ¿a'chī' tūna'j quilakapasa'? A'ntī quintalaktzī'nī't quit, nā talaktzī'nī't quinTāta'. Lā' ¿a'chī' hua'na': “Caquilāmāsu'ni'uj minTāta'”? ¹⁰ ¿Chu tū' a'ka'ī'ya' que quinTāta' lā' quit chu lakatin quina'n? A'ntū iccāhuaniyāni', tū' xmān quimpātunca'tzi. QuinTāta' quintā'lahuī', lā' māni' ū'tza' tlahua a'ntū ixtascujūt. ¹¹ Cakalhlaka'ī'tit que chu lakatin quina'n, quit lā' quinTāta'. Lā' palh tūla nakalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xmān por ixpālacata a'ntū iccāhuanini', caquilākahlaka'ī'uj por ixpālacata huan lē'cnīn a'ntū ictlahua. ¹² Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī quintakalhlaka'ī' quit, nā xlaca'n natatlahua huan catūhuā a'ntū ictlahua quit. Lā' ā'līhua'ca' xalaka'tla'n catūhuā natatlahua porque quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ A'ntū nasqui'nā'tit hui'xina'n por quinquilhtampān quit na'ictlahua porque quit xa'O'kxa'; chuntza' tzē na'iclīmālacsu'yu a'nchī ixlika'tla' ixlīmāpa'ksīn quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua chuxatū a'ntū nasqui'nā'tit hui'xina'n por quinquilhtampān.

Jesús hualh que namacamin huan Espíritu Santo

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj, ca'a'kahuāna'ni'tit quilīmāpa'ksīn. ¹⁶ Quit na'icsqui'ni' quinTāta' lā' xla' nacālakmacamimpalayāni' ā'kalhatin a'ntī nacāmaktāyayāni'. Lā' xla' ū'tza' natachoko con hui'xina'n para pō'ktu. Xla' ū'tza' huan Espíritu Santo a'ntī māsuyū a'ntū ixlīstu'ncua'. ¹⁷ Xalanī'n nac quilhtamacuj xlaca'n tūlah catitamaklhtīni'lh huan Espíritu Santo porque xlaca'n tūlah catitalaktzī'lh lā' tūlah catitalakapasli. Lā' hui'xina'n lakapasā'tit porque xla' cātā'lahui'lani' hui'xina'n lā' nacā'o'kska'lhīyāni'. ¹⁸ Lā' tū' icticāmakxteknī' mī'a'cstucan. Na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n. ¹⁹ A'macsti'na'j tū'tza' quintitalaktzī'lh huan xalanī'n nac quilhtamacuj. Pero hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj. Hui'xina'n nalatahui'la'yā'tit porque quit iclahuī'. ²⁰ Lā' a'xni'ca' namin huan Espíritu Santo, hui'xina'n naca'tzīyā'tit que quinTāta' quintā'lahuī' lā' nā iccātā'lahui'lani'. ²¹ A'ntīn taca'tzī quilīmāpa'ksīn lā' ta'a'kahuāna'ni', chuntza' lītasu'yu palh quintapāxquī'. Lā' quinTāta' nā nacāpāxquī' a'ntī quintapāxquī' quit. Lā' nā quit nā na'iccāpāxquī' lā' na'iccātalacsu'yuni' xlaca'n.

²² Lā' Judas (ā'chā'tin Judas lā' tū' huan Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' naquilātalacsu'yuni'yāuj quina'n lā' tū' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj?

²³ Lā' Jesús kalhtilh:

—A'ntī quintapāxquī' quit, xlaca'n nata'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' quinTāta' nacāpāxquī'. Lā' quinTāta' lā' quit na'iccālakmināuj para na'iccātā'latahui'layāuj xlaca'n. ²⁴ Lā' a'ntīn tū' quintapāxquī' xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' huan līmāscatīn a'ntū kaxpa'tpā'na'ntit hui'xina'n, xla' tū' quila'; ixla' quinTāta' a'ntī quimacaminī't.

25 'Lā' huāk huā'mā' iccāhuanimā'kō'ni' līhuan iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. 26 QuinTāta' namacamin huan Espiritu Santo lā' xla' namāsu'yu por quimpālacata. U'tza' huan maktāyana' lā' nacāmāsu'ni'kō'yāni' ixlīhuāk lā' nacāmāpāstaquīyāni' ixlīhuāk a'ntū iccāhuaninī'ta'ni' quit.

27 'Hui'xina'n quilākalhlaka'ī'yāuj lā' ū'tza' lipāxuhua'yā'tit hua'chi quit icpāxuhua. Lā' a'nchī pāxuhua'yā'tit tū' hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' catamakchuyī'tit lā' tū' cajicua'ntit. 28 Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī iccāhuanini': "Quit ica'nā lā' na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n". Palh lej stu'ncua' ixquilāpāxquī'uj, lej ixlipāxuhua'tit hui'xina'n porque quit iclaka'mā' quinTāta'. Lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' que quit. 29 Iccāhuanimā'ni' a'ntū napātle'ke. Lā' a'xni'ca' nala, hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit.

30 'Lā' tū'tza' lej icticātā'chihuāna'ni' hui'xina'n porque mimā'tza' a'ntī māpa'ksī huā' quilhtamacuj. Lā' xla', quit tūlah quintimāpa'ksīlh. 31 Quit ictlahua ū'tza' a'ntū quihuani quinTāta'. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tzē nataca'tzī palh quit icpāxquī' quinTāta'.

Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipā:
—Lā' chuhua'j catāya'tit lā' cā'huī'tit.

15

Huan xamayāc uva lā' ixpekenī'n

1 Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit hua'chi xatzey mayāc lā' quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna' huā'mā' mayāc.

2 Lā' huāk huan ixpekenī'n a'ntū tū' māstā' ixtō'ca't, xla' ū'tza' cācā'tē. Lā' ixlīhuāk huan ixpekenī'n a'ntū tatō'ca', xla' xmān cāpekesita. Lā' chuntza' ā'chulā' māstā' ixtō'ca't. 3 Lā' nā chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'ni' a'ntū ko'hua'jua' porque hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit huan līmāscā'tīn a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'. 4 Caquilātā'latahui'lauj quit lā' chuntza' quit na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Kentin ixpeken huan xamayāc xmān ixa'cstu tūlah catika'lhīlh ixtō'ca't. Maclacasqui'n xa'nca nachī'pāna'n nac xamayāc. Palh hui'xina'n namāstā'yā'tit mintō'ca'tca'n, maclacasqui'n naquilātā'tahui'layāuj hua'chi huan ixpekenī'n mayāc chi'pāna'n na ixtojon. Xmān hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catimāstā'tit mintō'ca'tca'n; tūlah catitlahua'tit a'ntū Dios lacasqui'n.

5 'Quit hua'chi xamayāc lā' hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Lā' a'ntī pō'ktu quintatā'latahui'la, xlaca'n natamāstā' ixtō'ca'tca'n; nata'tlahua a'ntū Dios lacasqui'n. Hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catitlahua'tit catūhuā porque lej maclacasqui'n quit na'iccāmaktāyāni'. 6 Lā' a'ntīn tū' quintatā'latahui'la, xlaca'n nacālakmaka'ncan hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū cāpeksitmaka'ncanī't lā' scōhuan lā' mākēxtimīcan lā' lhcuyucan.

7 'Palh hui'xina'n macaxtim naquilātā'latahui'layāuj, lā' palh tū' napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit chu a'ntū lacasqui'nā'tit lā' hui'xina'n nacātamaxquī'yāni'.

8 Palh hui'xina'n lej māstā'yā'tit mintō'ca'tca'n, palh lej tlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n, chuntza' lī'a'cnī'ni'ni'yā'tit quinTāta'. Lā' chuntza' tasu'yu palh hui'xina'n stu'ncua' quisca'txtunu'nī'n. 9 Quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n chuntza' hua'chi quinTāta' quimpāxquī' quit. Lā' hui'xina'n pō'ktu caquilāpāxquī'uj quit. 10 QuinTāta' quimpāxquī' porque ica'kahuāna'ni' ixtachihuīn. Lā' nā hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxquī'yāni'.

11 'Lā' quit iccāhuaninī'ta'ni' huā'mā' para que naka'lhī'yā'tit huan tapāxuhuān a'ntū icmāstā'. Lā' chuntza' lej naka'lhī'yā'tit tapāxuhuān. 12 Quilīmāpa'ksīn xla' ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit hui'xina'n chu a'nchī quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. 13 Kalhatin a'ntī līnīlh para namāpūtaxtū ixamigo, ū'tza' lej pāxquī'. 14 Hui'xina'n qui'amigos palh nata'lahua'yā'tit a'ntū iccālīmāpa'ksīyāni'. 15 Tū'tza' icticāmāpācuhuīni' quintasācua'nī'n porque huan tasācua' xla' tū' ca'tzī tuchū tlahuacu'tumā' ixpatrón. Hui'xina'n iccāhuanīyāni' qui'amigos porque quit iccāmāca'tzīnīyāni' ixlīhuāk a'ntū quihuani quinTāta'. 16 Lā' tū'

hui'xina'n quilālacsacui quit. Quit iccālacsacni' hui'xina'n. Lā' iccālīmāmacū'yāni' que napinā'tit lā' lej namāstā'yā'tit mintō'ca'tca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' nā chuntza' quinTāta' nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhtampān. ¹⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' iccālīmāpa'ksīyāni' hui'xina'n que calāpāxquī'tit milīhuākca'n.

Huan xalani'n nac cā'quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n Jesús lā' a'ntī iyla'

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh huan xalanī'n nac quilhtamacuj cātaca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n, tū' nata-makchuyī'yā'tit, porque nā quit xapū'la quintaca'tzalaktzī'lh. ¹⁹ Palh hui'xina'n cahuā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxquī'ni' huan xalanī'n nac quilhtamacuj, hua'chi talāpāxquī' xla'ca'n. Quit iccālacsacni' lā' chuntza' hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' cātālīca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n huan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ²⁰ Capāstactit a'nchī iccāhuanini' que hui'xina'n tū' más laka'tla'n que quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'nī'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Como makapitzīn quintamacaputzani't quit, nā hui'xina'n chuntza' nacātamacaputzayāni' makapitzīn. Lā' como ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'nī't quintachihuīn, nā hui'xina'n nacāta'a'kahuāna'ni'yāni' makapitzīn a'ntū namāsu'yuyā'tit. ²¹ Lā' huāk huā'mā' nā nacātatlahuani'yāni' hui'xina'n por quimpālacata, porque xla'ca'n tū' talakapasa a'ntī quimacaminī't.

²² 'Palh quit tū' cahuā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xla'ca'n tū' ixtalē'lh cuenta por ixtalaclē'i'ca'n. Pero chuhua'j tūlalh catitahualh palh tū' talē'n cuenta por ixtalaclē'i'ca'n, como iccāhuanini'ttza'. ²³ A'ntī quintaca'tzalaktzī'n quit, nā chuntza' quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁴ Xla'ca'n nīn tuntū'yā cuenta ixtaka'lhīlh, palh quit cahuā tū' xa'ictlahualh na ixlacapūnca'n a'ntū tūla tlahua ā'chā'tin. Lā' a'yuj talaktzī'nī't huā'mā', quintaca'tzalaktzī'n quit, lā' nā quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁵ Chuntza' pātle'ke porque maclacasquī'n natlōkentaxtū a'nchī tatzo'kni' na ixleyca'n:

Quintaca'tzalaktzī'lh por nīn tuntū' ixpālacata.

²⁶ 'Namin huan Maktāyana'. U'tza' huan Espīritu Santo a'ntī nahuan ixlīstu'ncua'. U'tza' naminācha' a'nīhā hui'lacha' huan xaTāta'. Lā' quit na'iccālakmacā'nāchāni' a'nīhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' namāsu'yu por quimpālacata. ²⁷ Lā' nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit por quimpālacata porque ixquintā'lahui'lāna'ntit quit desde iclītzuculh quilītlōt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹ 'Quit iccāhuanimā'ni' huā'mā' para que chuntza' tū' natatonkopūyā'tit a'xni'ca' napātīni'nā'tit. ² Hui'xina'n nacātamātuxtekēyāni' de huan nac lītokpānna'. Namin lakatin chī'chini' a'ntū nacātapūmaknīyāni' hui'xina'n. Lā' a'ntī nacātamaknīyāni', xla'ca'n natapuhuan que tatlahuamā'na a'ntū ixtapuhuān Dios. ³ Huā'mā' natatlahua porque tū' maktin talakapasni't quinTāta' lā' nā quit tū' quintalakapasni't. ⁴ Iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' a'xni'ca' nacātamacaputzayāni', nalīpāstacā'tit a'nchī iccāhuanini' xapū'la.

A'ntū tlahua huan Espīritu Santo

Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' iccāhuanini' huā'mā' xapū'la porque quit xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala a'ntī quimacaminī't. Lā' hui'xina'n milīhuākca'n tū' quilākalhasqui'nī'nī'ta'uj: “¿Lhām pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lej līlakaputzayā'tit porque iccāhuanimā'ni' huā'mā'. ⁷ Quit iccāhuaniyāni' ixlīstu'ncua'. Xalītzey para hui'xina'n palh quit na'ica'n. Palh quit tū' na'ica'n, tū' caticālakmini' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Lā' palh na'ica'n quit na'iccālakmacamināni' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. ⁸ Lā' xla', a'xni'ca' namin, nacāmāca'tzīnī huan tachi'xcuhū't nac quilhtamacuj a'nchī talaclē'n chā'tunu' de xla'ca'n. Lā' nacāmāca'tzīnī

tichū xatzey na ixlacapūn Dios. Lā' nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua.⁹ Nacāmāca'tzīnī xluca'n que talaclē'n porque tū' quintakalhlaka'ī'.¹⁰ Nacāmāca'tzīnī que Dios quit quilaktzī'n palh xatzey, porque quit iclaka'mā' quinTāta' lā' hui'xina'n tū'tza' quintilālaktzī'uj.¹¹ Nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua porque chuhua'j lacāxtlahuacani'ttza' a'ntī māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj.

¹² 'Lej lhūhua' sputa a'ntū iccāhuanicu'tunāni' pero hui'xina'n tūlah catimāchekxī'tit chuhua'j. ¹³ A'xni'ca' namin huan Espīritu Santo, a'ntī nahuan ixlīstu'ncua', xla' ū'tza' nacāmāsu'ni'kō'yāni' ixlīhuāk a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' tū' catichihuīna'lh por xmān ixpātunca'tzi. Xla' nacāhuaniyāni' xmān a'ntū huan xaTāta' nahuanī. Lā' nā nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū napāt'le'ke. ¹⁴ Lā' xla' nā naqui'a'cnīni'ni' como nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit. ¹⁵ Huāk a'ntū ka'lhī quinTāta' nā quit quila'. Lā' ū'tza' iclīhualh que huan Espīritu Santo nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit.

Natapāxuhua a'ntī talakaputza

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' ā'macsti'na'j hui'xina'n tū' quintilālaktzī'uj. Lā' ā'macsti'na'j huampala hui'xina'n naquilālaktzī'mpalayāuj porque quit iclaka'mā' quinTāta'.

¹⁷ Lā' huan makapitzīn sca'txtunu'nī'n, xluca'n talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyāni' que ā'macsti'na'j tū' catilaktzī'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu nalaktzī'mpalayāuj. Lā' huā'mā' porque nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ Lā' ¿tuchū huanicu'tun ā'macsti'na'j? Tū' māchekxīyāuj a'ntū quincāhuanimā'ni'.

¹⁹ Lā' Jesús ca'tzilh palh ixtakahasqui'nīcu'tun lā' ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanini' que ā'macsti'na'j tū' quintilālaktzī'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu naquilālaktzī'mpalayāuj. ¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntū lākahasqui'nī'pā'na'ntit hui'xina'n?

²⁰ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n nacalhuanā'tit lā' nalakaputzayā'tit. Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj natalipāxuhua. Lā' a'yuj pū'la nalakaputzayā'tit, ā'calistān lej lipāxūj nalatahui'la'yā'tit. ²¹ A'xni'ca' kalhatin puscāt namālacatuncuīnītza', xla' lakaputza porque pātī huan taca'tzāt. Lā' a'xni'ca' lacatuncuīnītza' huan ska'ta', xla' tū'tza' pāstaca a'nchī pātīni'lh como chilhtza' nac quilhtamacuj lakatin ska'ta'. Lā' ū'tza' lej lipāxuhua. ²² Lā' nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j lakaputzayā'tit. Lā' a'xni'ca' quit na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n lā' a'xni'ca' lej napāxuhua'yā'tit hui'xina'n. Lā' nīn tintī' caticāmahlhtīni' huā'mā' tapāxuhuān.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chī'chīni', hui'xina'n nīn tuntū'tza' quintilālaktzī'nīuj. Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni', quinTāta' nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhtampān. ²⁴ Lā' tūna'j squi'nī'ta'ntit nīn tuntū' por quinquilhtampān. Casqui'ntit lā' namaklhtīni'nā'tit. Lā' chuntza' lej nalipāxuhua'yā'tit.

Jesús ū'tza' tlajalh quilhtamacuj

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuaninī'ta'ni' huā'mā' hua'chi a'ntū lītalacastuca. Lā' namin huan quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' icticātā'chihuīna'ni' chuntza'. Lej xa'nca na'iccātā'līchihuīna'nāni' quinTāta'. ²⁶ Huanmā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' por quinquilhtampān. Lā' tū'tza' timaclacasqui'lh palh quit na'icsqui'ni' quinTāta' por hui'xina'n, ²⁷ porque quinTāta' cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj quit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit palh quit icminī'ta'ncha' de Dios. Lā' ū'tza' xla' cālīpāxquī'yāni' hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' de quinTāta' lā' icmilh huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' chuhua'j na'icmakxteka huā' quilhtamacuj lā' na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Lā' tuncan huan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanilh:

—Chuhua'j lej xa'nca icmāchekxīyāuj a'ntū chihuīna'mpā't como tū'tza' chihuīna'mpā't hua'chi a'ntū lītalacastuca. ³⁰ Lā' chuhua'j icca'tzīyāuj que hui'x lej ca'tzīya' ixlīhuāk. Lā'

tū'tza' tasqui'nī nakalhasqui'nīca'na' hui'x. Lā' icca'tzīyāuj xa'nca que hui'x ta'nī'ta'nchi a'nlhā hui'lacha' Dios.

³¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hua'chīlh kalhlaka'ī'yā'tittza'. ³² Mimā'tza' huan chi'chini', lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' hui'xina'n na'a'kahua'nā'tit. Milīhuākca'n hui'xina'n chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n lā' quit naquilāmakxtekāuj quē'cstu. Lā' a'yuj quilāmakxtekui, tū' quē'cstu ictitahui'lal por que quinTāta', xla' quintā'lahuī'. ³³ Lā' iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' tū' najicua'nā'tit por que hui'xina'n quilālīpāhuanāuj xmān quit. Lā' como lahui'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Tū' cajicua'ntit. Quit ictlajanī't huan a'ntī māpa'ksī huan quilhtamacuj.

17

Jesús kalhtō'ka'lh por ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn lā' hualh:

—Tāta', chilhtza' huan quilhtamacuj. Caqui'a'cnīni'ni' quit, mi'O'kxa', lā' nā chuntza' quit nā na'ica'cnīni'ni'yāni'. ² Quimaxquī'nī'ta' talacasqui' para na'iccāmāpa'ksī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' chuntza' quit tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu xlaca'n ixlīhuākca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta'. ³ Xlaca'n talakapasāni' hui'x lā' quintalakapasa quit, Jesucristo. Lā' taca'tzī que hui'x scana'nca Dios lā' que hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu que xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴ 'Quit ica'cnīni'ni'nī'ta'ni' huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' ictlahuakō'lhtza' a'ntū quilakma'cata' na'ictlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caqui'a'cnīni'ni' na milacapūn chuntza' hua'chi ixqui'a'cnīni'ni'ya' a'xni'ca' xa'ictā'lahui'lachāni' hui'x a'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj.

⁶ 'Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj a'ntī hui'x quimacamaxquī'nī'ta', xlaca'n iccāmālakapasnī'nī'ttza' a'ntī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuanī't lā' hui'x quimacamaxquī'nī'ta' lā' xlaca'n ta'a'kahuāna'ni'nī't milīmāpa'ksīn. ⁷ Lā' chuhua'j xlaca'n taca'tzī que milīmāpa'ksīn ū'tza' a'ntū iclītō ixlīhuāk. ⁸ Quit iccāhuaninī't mintachihuīn a'ntū quihua'ni' hui'x. Lā' xlaca'n quintamakhtīni'nī't. Lā' xlaca'n chuhua'j taca'tzītza' palh lej stu'ncua' icminī'ta'ncha' a'nlhā hui'la'chi hui'x. Lā' takalhlaka'ī'nī'ttza' palh hui'x quimacata'nī'ta'nchi.

⁹ 'Quit icsqui'ni'yāni' por ū'tunu'n. Tū' icsqui'ni'yāni' por xalanī'n huā'tzā' nac quilhtamacuj. Icsqui'ni'yāni' xmān por xlaca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta' por que xlaca'n huāk mila'. ¹⁰ Huāk a'ntī quila' nā mila'. Lā' huāk a'ntī mila' nā quila'. Lā' quit quinta'a'cnīni'ni'nī't.

¹¹ 'Lā' chuhua'j quit na'iclakmimpalayāni' hui'x. Tū'tza' ictitachokolh nac quilhtamacuj. Xlaca'n natachoko nac quilhtamacuj. Padre Santo, quinTāta', cacāmaktaka'lhti con milīmāpa'ksīn xlaca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta' para que chu lakatin natala, hua'chi hui'x lā' quit chu lakatin. ¹² A'xni'ca' xa'iclahuī' con ū'tunu'n, xa'iccāmaktaka'lha con milīmāpa'ksīn a'ntī quimacamaxqui' hui'x. Xa'iccāmaktaka'lha xlaca'n. Lā' chuntza' tū' tataxtutāyāni't nīn kalhatin de huan chi'xcuhuī'n, xmān ū'tza' a'ntī līhui'lī taxtutāya. Chuntza' tlōkentaxtūlh mintachihuīn chu a'nchī tatzo'kni'.

¹³ 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chāni'. Lā' līhuan icuī'cus huā'tzā' nac quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' para que chuntza' xlaca'n nataka'lhī tapāxuhuān hua'chi quit. ¹⁴ Quit iccāmaxquī'nī't mintachihuīn. Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n xlaca'n. Cāca'tzalaktzī'ncan quinchī'xcuhuī'n por que xlaca'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quit tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹⁵ Tū' icsqui'ni'mā'ni' que cacāma'xtu nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yāni' que cacāmaktāya' para que huan ko'ti'ti' tū' nacātłaja. ¹⁶ Xlaca'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quit tū'

xala' nac quilhtamacuj. ¹⁷ Lā' xalacuan cacālītīlō't mintachihuūn, como mintachihuūn ū'tza' lej xastu'ncua'. ¹⁸ Hua'chi quima'cata'nī'ta' quit nac quilhtamacuj, nā chuntza' xlaca'n nā quit na'iccālakmacā'n huan xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹⁹ Lā' por ixpālacataca'n quit na'iclītamacamāstā' quē'cstu hua'chi lē'ksajna' para que nā chuntza' xlaca'n stu'ncua' natala mila'.

²⁰ 'Lā' icsqui'nīmā'ni' por ū'tunu'n lā' por ixlīhuākca'n a'ntī nā natakahlaka'ī' ā'calistān por ixpālacata ixtachihuūnca'n xlaca'n a'ntī quila'. ²¹ Icsqui'ni'yāni' que xlaca'n chu lakatin catalalh con quina'n, Tāta', chuntza' hua'chi chu lakatin quina'n, hui'x lā' quit. Catalalh chu lakatin para que chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj nā natakahlaka'ī' palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²² Hua'chi hui'x qui'a'cnīni'ni'nī'ta', nā chuntza' quit iccā'a'cnīni'ni'nī't xlaca'n para que chu lakatin natala hua'chi quit lā' hui'x chu lakatin quina'n. ²³ Lā' quit iccātā'lahuī' xlaca'n chuntza' hua'chi hui'x quintā'lahui'la', para que xlaca'n natala chu lakatin. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tzē nataka'tzī palh hui'x quima'cata'nī'ta' lā' palh hui'x nā cāpāxquī'ya' xlaca'n chuntza' hua'chi quimpāxquī'ya' quit.

²⁴ 'QuinTāta', hui'x quimacamaxquī'nī'ta' xlaca'n. Lā' quit iclacasqui'n que nā xlaca'n catachā'lh a'nlhā quit na'icchā'n, para que chuntza' xlaca'n natalaktzī'n a'nchī qui'a'cnīni'ni'ya'. Hui'x qui'a'cnīni'ni'ya' como ixquimpāxquī'ya' xapū'la a'xni'ca' tūna'j ixa'nan huan quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatzey. Lā' a'yuj tū' talakapasāni' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj, pero quit iclakapasāni'. Lā' quinchī'xcuhuī'n, xlaca'n taca'tzī palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²⁶ Quit iccāmālakapasnīnī'ttza' tichū hui'x. Lā' na'iccāmālakapasnīcus para que chuntza' xlaca'n natapāxquī'nin chuntza' hua'chi hui'x quimpāxquī'ya'. Lā' nā chuntza' xlaca'n pō'ktu na'iccātā'lahuī'.

18

Chī'lē'nca huan Jesús

Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53

¹ Lā' Jesús a'xni'ca' tlahuakō'lh huan oración, taxtulh con ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh pātintacut huan pūxka Cedrón. A'ntza' ixuī' lakatin pū'olivo. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh ī'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' nā huan Judas a'ntī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' porque lej maklhūhua' Jesús ixcātā'takēstoknī't a'ntza' con ī'sca'xtunu'nī'n. ³ Lā' a'ntza' nac pū'olivo Judas cālē'lh soldados lā' policíasna' a'ntī ixcāmālakachā'nī't huan xanapuxcu'nu' curas lā' huan fariseosnu'. Ixtalē'nācha' ixlīhtucuyāhuanca'n lā' ixpūmakskoca'n lā' ixkanchi'chica'n. ⁴ Lā' como Jesús ixca'tzikō'tza' ixlīhuāk a'ntū napātī'keni', cātapajtzūni'lh lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū putzayā'tit?

⁵ Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit Jesús a'ntī putzayā'tit.

Lā' a'ntza' ixcātā'yā Judas a'ntī namacamāstā' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanilh: “Quit Jesús a'ntī putzayā'tit”, xlaca'n kēni'yaj ta'a'lh lā' ta'a'kā'lh nac ti'ya't.

⁷ Lā' Jesús chu cākalhasqui'nīpā:

—¿Tichū putzayā'tit?

Lā' xlaca'n tahuampā:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' palh quit. Lā' palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit nata'a'n huā' makapitzīn.

⁹ Lā' hualh huā'mā' para que natlōkentaxtū a'ntū Jesús māni' ixuanī't: "Tū' tataxtutāyalh nīn kalhatin de huan chi'xcuui'n a'ntī quincāmacamaxquī'lh huan xaTāta'".

¹⁰ Lā' como Simón Pedro ixlē'nācha' ixmachīta, chu tuncan māxtulh lā' a'kacā'tēlh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j a'ntī ixuanican Malco. Lā' xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't huan xamāpa'ksīni' curasna'. ¹¹ Jesús huanilh huan Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclīhui'līnī't para na'icpātī a'ntū ixtapuhuān quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús huan xamāpa'ksīni' curasna'

Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54

¹² Lā' tachi'palh Jesús huan soldados lā' ixcomandanteca'n lā' huan policías a'ntī ixlaca'n israelitas. Lā' macachī'ca. ¹³ Lā' lē'nca pū'la na ixchic Anás. Lā' huan papatzīn Anás ixpuhuiti' ixuanī't huan Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna' huanmā' cā'ta. ¹⁴ Lā' huā'mā' Caifás chu ū'tza' a'ntī ixcāhuaninī't huan israelitas que más tzey palh kalhatin chi'xcu' nalīnī por ixpālacata ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't.

Pedro kalhtatzē'kli palh ixlakapasa huan Jesús

Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57

¹⁵ Lā' ixtastālani'tēlha Jesús huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu'. Lā' huanmā' sca'txtunu' xla' nā ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' ū'tza' lītā'tanūlh Jesús na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni'. ¹⁶ Lā' Pedro tachokolh kēpūn, ixpajtzu huan xamākalhcha tanquilhni'. Taxtulh huan sca'txtunu' a'ntī ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tā'chihuīna'lh huan tzu'ma'jāt a'ntī ixmaktaka'lha mākalhcha. Lā' chuntza' huan sca'txtunu' tzē māmūlh huan Pedro nac tanquilhni'. ¹⁷ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntī ixmaktaka'lha mākalhcha, xla' kalhasqui'nīlh huan Pedro:

—¿Chu tū' nā hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kalhtīni'lh:

—Tū' quit.

¹⁸ Lā' como lej ixlonknu'n, huan tasācua'nī'n lā' huan policías ixtahui'līnī't macscut lā' ixtayāna' lā' ixtasko'mā'na. Lā' nā a'ntza' ixmaklayā Pedro ī'sko'mā'.

Huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīlh huan Jesús

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71

¹⁹ Lā' Anás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', xla' likalhasqui'nīlh Jesús ixpālacata ī'sca'txtunu'nī'n lā' ixlīmāscatīn.

²⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't calacan na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Pō'ktu xa'icmāsu'yu quit nac lītokpāna' lā' nac xaka'tla' lītokpān a'nlhā ixtatakēstoka huan israelitas. Lā' nīn tuntū' icuanī't lakatzē'k. ²¹ Lā' ¿a'chī' quinkalhasqui'nī'ya' quit? Cacākalhasqui'ni' huan tachi'xcuui't a'ntī quintakaxmatnī't. U'tunu'n catahualh a'ntū iccāhuanilh. U'tunu'n taca'tzī a'ntū icuanī't quit.

²² Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', kalhatin policía a'ntī ixlacahuayā a'ntza', lācala'syāhualh lā' huanilh:

—Lā' ¿chu chuntza' kalhtīcan huā' xamāpa'ksīni' curasna'?

²³ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh sā' tū' tzey a'ntū icualh, cacāhua'ni' ixlīhuākca'n huā'tzā' a'ntū icualh. Lā' palh tzey a'ntū icualh quit, ¿a'chī' quintucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatamakachī'n huan Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna'.

Pedro kalhtatzē'kpā palh ixlakapasa Jesús

Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62

²⁵ Simón Pedro ixyā ī'sko'mā'. Lā' huanica:

—¿Chu tū' hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' hualh:

—Tū' quit.

²⁶ Lā' nā a'ntza' ixuī' kalhatin ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' xla' ix-talakapasni' ixuanī't a'ntī a'kacā'tēlh Pedro ixa'ka'xko'lh. Lā' huanmā' tasācua', xla' kalhasqui'nīlh Pedro:

—Lā' ¿chu tū' ictā'laktzī'ni' Jesús huan nac pū'olivo?

²⁷ Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' chu tuncan ta'salh huan lakatin gallo.

Lē'nca Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5

²⁸ Lā' cā'tzi'sāt ixuanī't a'xni'ca' māxtuca Jesús de huan na ixchic Caifás lā' lē'nca na ixchic huan gobernador. Lā' huan israelitas, xlaca'n tū' tatanūlh nac huan chic. Palh ixtatanūlh cahuā, chuntza' ko'hua'jua' ixtalalh chu a'nchī ixtalanānca'n. Lā' chuntza' tūlah ixtahua'lh huan lihua't ixla' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ²⁹ Lā' ū'tza' lītaxtulh Pilato para nacātā'chihuīna'n. Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿tuchū ixpālacata līlē'ksa'nī'ni'nā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Palh tū' cahuā xla' lej laclē'n, tū' xa'icticāmacamaxquī'ni' hui'x.

³¹ Lā' Pilato cāhuanilh:

—Pues calī'pintit hui'xina'n lā' calacāxtlahua'tit chu a'nchī ka'lhī'yā'tit mileyca'n hui'xina'n.

Lā' huan israelitas takalhtīlh:

—Pero quina'n israelitas tū' icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn para na'icmaknīyāuj catīhuā.

³² Chuntza' pātle'kelh para que natlōkentaxtū a'ntū ixuanī't Jesús ixpālacata a'nchī nalīnī. ³³ Lā' Pilato chu tanūpā na ixpūchihuīn lā' ta'sani'lh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x huan ixreyca'n israelitas?

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā mimpātunca'tzi quinkalhasqui'nī'ya' huā'mā' o talītā'chihuīna'nī'ta'ni' ā'makapitzīn por quimpālacata?

³⁵ Lā' Pilato kalhtīlh:

—¿Chu quit israelita? Quintamacamaxquī'ni' hui'x mintā'israelitas lā' huan xana-puxcu'nu' curasna'. Lā' ¿tuchū tlahua'nī'ta'?

³⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quit tū' icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuā, quinchī'xcu'huī'n ixquintalē'katāyalh xlaca'n a'xni'ca' quintachi'palh huan israelitas. Tū' icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.

³⁷ Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Pues hui'x chō'la rey?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū huanī'ta'. Quit iclacatuncuīlh lā' icmilh huā' nac quilhtamacuj para na'icuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Ixlīhuākca'n a'ntī taca'tzīcu'tun a'ntū ixlīstu'ncua', xlaca'n quintakaxmata.

³⁸ Lā' Pilato huanilh:

—¿Chichū līca'tzīcan tuchū ixlīstu'ncua'?

Jesús lacāxtlahuaca para namaknīcan

Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25

Lā' a'xni'ca' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupā huan israelitas lā' cāhuanilh:

—Pues quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i' huā'mā' chi'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhīyā'tit mintalanānca'n que cā'ta cā'ta quit na'icmakxteka kalhatin tachī'n a'xni'ca' lamā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ¿Lacasqui'nā'tit que na'iccāmakxtekni'yāni' ixReyca'n israelitas?

⁴⁰ Lā' ixlīhuākca'n tata'sapā lā' tahualh:

—¡Xla' tū! ¡Camakxtekti huan Barrabás!
Lā' huanmā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19

¹ Lā' Pilato mākēsno'knīni'lh Jesús. ² Lā' huan soldados tatlhualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh huan Jesús lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' como chuntza' ixtalhakā'nān reyes. ³ Lā' ixtalaktapajtzū lā' ixtahuanī:

—¡Lej tzehuanī't ixReyca'n israelitas!

Lā' ixtalacala'syāhua.

⁴ Lā' Pilato chu cālaktaxtupā huan tachi'xcu'huī't lā' cāhuanilh:

—Calaktzi'ntit. Quit iccāmāxtuni'yāni' para que hui'xina'n chuntza' naca'tzīyā'tit que quit tū' icmakkaksnī't nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁵ Lā' taxtulh Jesús. Lā' ixmūhuī' lakatin corona de lhtucū'n. Lā' ixlhakā'nī't huan lu'xu' xasmumonko'. Lā' tuncan Pilato cāhuanilh:

—¡A' yā huā' chí'xcu'!

⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzi'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan policías, xlaca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—Calīpintit lā' caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁷ Lā' huan israelitas takalhtīlh:

—Quina'n icka'lhīyāuj lakatin ley. Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, tasqui'nī nanī huā'mā' chí'xcu' porque māni' xla' huan que ū'tza' ixO'kxa' Dios.

⁸ Lā' Pilato, a'xni'ca' kaxmatli que Jesús ixuanī't que xla' ixO'kxa' Dios, xla' ā'chulā' jicua'lh. ⁹ Lā' tanūpā na ixpūchihuīn lā' kalhasqui'nīpā Jesús:

—Lā' ¿lhachū xala' hui'x'?

Jesús tū' kalhtīlh.

¹⁰ Pilato huanilh:

—¿Quit tū' quintikalhti? ¿Chu tū' ca'tzīya' palh quit icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icmakxtekāni' lā' nā icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icxtokohua'ca'yāni'?

¹¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh tū' cahuā Dios ixmaxquī'ni' talacasqui', hui'x tū' ixka'lhī' nīn lakatin talacasqui' para ixquintlahua'ni' catūhuā. Lā' huan chí'xcu' a'ntī quimacamāstā'lh con hui'x, xla' ā'chulā' lej ka'tla' ka'lhī ixtalaclē'i' que hui'x.

¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxtekcu'tulh Jesús. Lā' huan israelitas tata'salh lā' tahuanilh:

—¡Palh hui'x namakxteka', hui'x tū' ixamigo César, a'ntī ixmāpa'ksīni'ca'n romanos! ¡Chu a'ntī litanūcu'tun ixlīrey, xla' ū'tza' ixtā'ca'tza César!

¹³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Lā' tahui'lh a'nlhā xla' ixtlahua justicia a'nlhā huanican Empedrado lā' nā hebreo ixtacuīni' Gabata. ¹⁴ Lā' ī'sputa xmān lakatin chí'chini' para natzucu huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' hua'chī cā'tāstu'nūta huan Pilato cāhuanilh huan israelitas:

—¡A' yā miReyca'n!

¹⁵ Lā' xlaca'n tata'salh lā' tahualh:

—¡Camaknīca! ¡Camaknīca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—¿Chu lakasqui'nā'tit naxtokohua'ca'can miReyca'n?

Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' takalhtīni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān kalhatin quireyca'n. Lā' ū'tza' César.

¹⁶ Lā' tuncan Pilato cāmacamaxquī'lh xlaca'n para nataxtokohua'ca'. Lā' xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43

¹⁷ Jesús taxtulh lā' ixcu'ca'lē'mā' ixacruz. Lā' chā'lh a'nlhā huanican Ixa'kxāk Nīn lā' nā hebreo ixtacuīni' Gólgota. ¹⁸ Lā' a'ntza' xtokohua'ca'ca lā' nā cāxtokohua'ca'ca ā'kalhatu' na ixpāxtūtunnu' Jesús. Lā' Jesús pu'nān ixmā'ca'canī't. ¹⁹ Lā' Pilato māhui'līnīni'lh lakatin letrero huan nac cruz a'ntū ixuan chuntza': Jesús xala' nac Nazaret, ixReyca'n israelitas. ²⁰ Lā' como huan lhā xtokohua'ca'ca Jesús pajtzu ixuanī't de nac cā'lacchicni' lā' lej lhūhua' israelitas talaktzī'lh huan letrero. Lā' huan letrero tāpātu'tun tachihuīn ixtzo'kcanī't: hebreo lā' griego lā' latín. ²¹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' tahuanilh huan Pilato:

—Tū' ixtzo'kti: “IxReyca'n israelitas”. Chuhua'j catzo'kti que ū'tza' hualh: “Quit ixReyca'n israelitas”.

²² Lā' Pilato cākalhtīlh:

—A'ntū ictzo'klitza' chuntza' natachoko.

²³ Lā' a'xni'ca' huan soldados ixtaxtokohua'ca'nī'ttza' huan Jesús, tasacni'lh ixlu'xu' huan kalhatā'ti' soldados lā' tamālacpitzilh. Lā' huan ixtakēnu' xla' tū' xatatzapa' ixuanī't; ixtacāxtlahuanī't chu kalhtin de ixa'cpūn lā' hasta ixtampān. ²⁴ Lā' huan soldados talāhuanilh:

—Tū' calacxtitui. Xatzey capūmāxtūj suerte para que chuntza' natasu'yu a'ntī natachokoni'.

Lā' chuntza' tlōkentaxtūlh ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni': Tamālacpitzilh quilu'xu' lā' tapūmāxtulh suerte para que natasu'yu a'ntī natachokoni'. Lā' chuntza' tatlahualh huan soldados.

²⁵ Lā' ixpajtzu huan cruz a'nlhā ixmā'ca'canī't Jesús, ixtayāna' ixtzī't Jesús lā' xapuscāt ixtā'tin ixtzī't lā' huan María ixpuscāt huan Cleofas, lā' María Magdalena. ²⁶ Lā' Jesús cālaktzī'lh ixtzī't lā' huan sca'txtunu' a'ntī ixmakyā. Lā' huan sca'txtunu' ū'tza' ixuanī't a'ntī lej ixpāxquī'. Lā' Jesús huanilh ixtzī't:

—Nā'. A' yā a'ntī nala hua'chi mi'o'kxa'.

²⁷ Lā' tuncan huanilh huan sca'txtunu':

—U'tza' huā'yā puscāt a'ntī nala hua'chi mintzī't.

Lā' desde a'xni'ca', huanmā' sca'txtunu' mánūlh na ixchic.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49

²⁸ Lā' Jesús ixca'tzītza' palh ixtlōkentaxtūkō'canī'ttza' ixlīhuāk. Lā' chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' hualh:

—Ickalhpūtī.

²⁹ Lā' a'ntza' ixuī' lakatin xālu ixlītsuma vinagre. Lā' līmāchū'huī'ca vinagre nac lakatin a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'ca huan ixpeken qui'huī' a'ntū huanican hisopo lā' tacha'xni'lh hasta na ixquilhni'. ³⁰ Lā' Jesús tzu'tzu' hua'lh huan vinagre. Lā' tuncan hualh:

—Ixlīhuāk ictlōkentaxtūkō'nī'ttza'.

Jesús māquilhpūtīlh ixa'kxāk lā' tamacamāstā'lh ixa'cstu con Dios lā' chuntza' ixa'cstu tamakxteklī nanī.

Kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza

³¹ Lā' xmāntza' ā'lakatin chí'chini' ī'sputa para huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' huan israelitas, xla'ca'n tū' ixtalacasqui'n que huan ixmacni'ca'n sputnī'n natat-achoko huan nac cruznu' huan chí'chini' a'ntū pūjaxcan, porque huanmā' chí'chini' xla' ū'tza' lej ixtamaclacā'ni'. Lā' ū'tza' līsqui'ni'ca Pilato que nacāmāchākētu'cxnīni'n a'ntī ixcāxtokohua'ca'canī't lā' nacāmāyujūnīni'n huan ixmacni'ca'n sputnī'n. ³² Lā' huan soldados ta'a'lh lā' tachākētu'cxli huan kalhatu' chí'xcu'huī'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't Jesús. ³³ A'xni'ca' talaktapajtzūlh huan Jesús, talaktzī'lh que xanīntza' ixuanī't. Lā' ū'tza' tū' līchākētu'cxca xla'.

³⁴ Lā' kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza lā' chu tuncan taxtulh ka'lhni' lā' xcān. ³⁵ Quit Juan lā' iclaktzī'lh huā'mā'. A'ntū icuan ū'tza' a'ntū stu'ncua'. Iccāhuaniyāni'

huā'mā' para que chuntza' nā hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit. ³⁶ Lā' huā'mā' pātlet'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn Dios chu a'nchī tatzokni':

Tū' catitu'cxni'ca nīn kantin ixlucut.

³⁷ Lā' nā chuntza' tatzokni':

Xlaca'n natalaktzī'n a'ntī tāpālhtucucanī't.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56

³⁸ Lā' a'xni'ca' ixpātlet'kenī't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato para que namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José nā ū'tza' a'ntī lakatzē'k ixkalhlaka'ī Jesús porque xla' ixcājicua'ni' huan israelitas. Pilato makxtekni'lh José lā' xla' a'lh lā' lē'lh huan ixmacni' Jesús. ³⁹ Lā' nā tā'a'lh huan Nicodemo a'ntī pū'la ixlakminī't cā'tzī'sa huan Jesús, lā' xla' līmīlh catūhuā a'ntū lej mu'csa a'ntū ixlīcāxtlahuacanī't mirra lā' áloes. Lā' hua'chi pu'xamacāuj kilos līmīlh huan Nicodemo. ⁴⁰ Lā' chuntza' José lā' Nicodemo talē'lh huan ixmacni' Jesús lā' talīpāsna'tli lu'xu' lā' nā tatā'mānūlh huan a'ntū lej mu'csa a'ntū ixtalīminī't. Chuntza' ixtaka'lhī ixtahui'latca'n huan israelitas a'xni'ca' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ Lā' a'nlhā xtokohua'ca'ca Jesús, pajtzu ixuī' lakatin pū'olivo lā' a'ntza' ixuī' lakatin lhu'cu' a'ntū ixtlahuacanī't para namā'cnūcan catīhuā, lā' a'ntza' tintī'na'j ixmā'cnūcanī't, nīn kalhatin. ⁴² Lā' como huanmā' lhu'cu' pajtzu ixuī' lā' a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús como ixtzucumā'tza' huan chí'chini' a'ntū ixtapūjaxa israelitas.

20

Jesús lakahuanchoklh

Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12

¹ Cā'domingo lej cā'tzī'sāt a'xni'ca' cā'pucsua'cus ixuanī't, lā' María Magdalena a'lh huan nac lhu'cu' a'nlhā ixmānūcanī't Jesús. Xla' laktzī'lh tū'tza' ixuī' huan chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't huan lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquī' Jesús. Lā' cāhuanilh:

—Māxtucanī't de nac lhu'cu' huan Māpa'ksīni' lā' tū' icca'tzīyāuj a'nlhā mā'cnūca.

³ Lā' Pedro lā' huan ā'kalhatin sca'txtunu' tataxtulh lā' ixta'a'mā'na huan nac lhu'cu'. ⁴ Ixkalhatu'ca'n ixtatu'jnuntēlha a'cxtim. Lā' ā'calīstān kalhatin ā'chulā' tu'jnulh. Lā' Pedro a'kapū'laca. Lā' xapū'la chā'lh huan nac lhu'cu' huan ā'kalhatin sca'txtunu'. ⁵ Lā' taquilhpūtalh lā' talacanūlh lā' laktzī'lh a'ntza' ixuī' huan lu'xu' a'ntū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. Lā' huan sca'txtunu' tū' tanūlh. ⁶ Lā' Simón Pedro ī'stālatēlha. Lā' ā'calīstān xla' chā'lh lā' tanūlh huan nac lhu'cu' lā' a'ntza' laktzī'lh huan lu'xu' a'ntū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. ⁷ Nā laktzī'lh huan pāyu a'ntū ixlītakoksna'tnī't na ixa'kxāk Jesús. Lā' tū' ixtā'huī' huan lu'xu'; lacatin ixuī' lā' ixpāsui'tui'līcanī't. ⁸ Lā' nā tanūlh huan sca'txtunu' a'ntī xapū'la ixchinī't huan nac lhu'cu' lā' laktzī'lh lā' a'ka'ī'lh que Jesús ixlakahuanchokonī't. ⁹ Lā' tūna'j ixtamā'chekxīkō' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā ixtatzo'kni' que tasqui'nī nalakahuanchoko Jesús. ¹⁰ Lā' huan tamā'na sca'txtunu'nī'n ta'a'mpā na ixchicca'n.

Jesús talacsu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16.9-11

¹¹ Lā' María tāyalh ixtanquilhni' huan lhu'cu' a'nlhā ixmānūcanī't Jesús. Lā' ixcalhuan. Lā' līhuan ixcalhuayā, taquilhpūtalh lā' talacanūlh huan nac lhu'cu'. ¹² Lā' cālaktzī'lh kalhatu' ángeles lā' lej lakstala'nka' ixtaka'lhī ixluxu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna' a'nlhā ixmāpī'canī't huan ixmacni' Jesús. Kalhatin ixuī' na ixa'cpūn lā' kalhatin nā ixuī' na ixtojon a'nlhā ixmāpī'canī't Jesús. ¹³ Lā' huan ángeles takalhasqui'nīlh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'na'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksīni'. Lā' tū' icca'tzī lhachū mānūcanī't.

14 Lā' a'xni'ca' ixuanī'ttza' huā'mā', chu tuncan xla' talakspi'tli lā' laktzī'lh Jesús a'ntza' ixyā. Lā' xla' tū' ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. 15 Lā' Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'yā't? ¿Tichū putzaya'?

Lā' huan puscāt xla' ixpuhuan ū'tza' huan maktaka'lhna' pū'olivo lā' huanilh:

—Señor, palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' a'nlhā lī'pi, para que chuntza' quit na'ica'n ictē.

16 Lā' Jesús huanilh:

—¡María!

Lā' xla' chu talakspi'tpā lā' huanilh:

—¡Raboni! —ū'tza' lakatin tachihuīn hebreo a'ntū huanicu'tun Mākalhtō'kē'ni'.

17 Lā' Jesús huanilh:

—Tū' caquixa'ma' porque quit tūna'j ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi lā' cacāhua'ni' huan tā'timīn que quit na'ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' ū'tza' nā minTāta'ca'n lā' quinDios lā' minDiosca'n.

18 Lā' tuncan María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī huan sca'txtunu'nī'n que xla' ixlak-tzī'nī'ttza' huan Māpa'ksīni' lā' cāhuanilh a'ntū ixuaninī't.

Jesús cātalacsu'yuni'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49

19 Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza' huanmā' domingo lā' huan sca'txtunu'nī'n ix-tatakēstokkō'nī't nac lakatin chic. Lā' lacchahuaj ixtatanūmā'na porque xlaca'n ixta-jicua'ni' huan israelitas. Lā' Jesús tanūlh lā' tāyalh na ixlac'hpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca' cacā'a'nīni'ni'.

20 Lā' a'xni'ca' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'ni'lh ixmacan lā' ixtāpān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n lej tapāxuhualh porque talaktzī'mpā huan Māpa'ksīni'.

21 Lā' Jesús chu cāhuanipā:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni' hui'xina'n. Chuntza' a'nchī quimacamilh quinTāta' lā' nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nāni' quit.

22 Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmakhtūj huā' Espīritu Santo. 23 Palh hui'xina'n māsputūnu'ni'yā'tit ixtalac'lē'i' kalhatin, xla' tū'tza' laclē'n. Lā' palh hui'xina'n tū' catimāsputūnu'ni'tit ixtalac-lē'i' kalhatin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzī'lh huan Māpa'ksīni' lakahuanchokonī'ttza'

24 Kalhatin sca'xtunu' ixtacuīni' Tomás lā' nā ixuanican Stu'yūn. Xla' tū' ixmaklahuī' con huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' cātalacsu'yuni'lh Jesús. 25 Lā' xlaca'n tahuanih:

—Iclaktzī'ujtza' huan Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh tū' na'iclaktzī'n a'nlhā takāhuī'nī't na ixmakxtampūn lā' palh tū' na'icxa'mani' a'nlhā ixtanūni'nī't clavos, lā' palh tū' na'icxa'ma ixtāpān a'nlhā takāhuī'nī't, tū' ictikalh-laka'ī'lh palh lakahuanchokonī't.

26 Lā' ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalanī't huan sca'txtunu'nī'n lā' nā Tomás a'ntza' ixmakuī'. Lā' a'yuj ixlacchahuayā huan chic, Jesús tanūlh lā' tāyalh na ixlac'hpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

27 Lā' tuncan huanica Tomás:

—Camānu' mimakspulh na quimakxtampūn a'nlhā quimakxtampūlhu'cu'canī't lā' calaktzī' quimacan lā' castu'nctī mimacan lā' caxa'ma' quintāpān. Lā' tū'tza' capuhua' palh tū' stu'ncua' iclakahuanchokonī't. Cakalhlaka'i'.

28 Lā' Tomás kalhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' lā' quinDios!

29 Lā' Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x kalhlaka'ī'ya' porque quilaktzī'nī'ta'. Līpāxūj a'ntī takalhlaka'ī' lā' a'yuj xlaca'n tū' quintalaktzī'nī't.

A'chī' tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Lā' Jesús tlahuapā lej lhūhua' lē'cnīn na ixlacapūnca'n ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' huan tamā'na lē'cnīn xla' tū' tatzō'kni' huā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lē'cnīn xla' tatzō'kni' para que chuntza' hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit que Jesús xla' ū'tza' ixO'kxa' Dios a'ntī Dios mānūlh ixlīmāpūtaxtunu', lā' chuntza' hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n por ixpālacata nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh huan kalhatojon ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' ā'calistān Jesús cātasu'yuni'pā ī'sca'txtunu'nī'n na ixquilhtūn huan xcān a'ntū ixtacuīni' Galilea, lā' nā ixuanican Tiberias. Lā' a'xni'ca' talacsu'yulh chuntza' lilalh: ² A'ntza' ixtahui'lāna' kēxtim Simón Pedro lā' Tomás, a'ntī ixuanican Stu'yūn, lā' Natanael xala' nac Caná de Galilea, lā' ixo'kxa'n Zebedeo lā' ā'kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n Jesús. ³ Lā' Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icsquī'tī'nin.

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nāni'.

Ta'a'lh lā' tatanūlh nac barco. Lā' nīn tuntū' tachi'palh ixlīhuāk huanmā' tzi'sa. ⁴ Lā' a'xni'ca' tzuculh tuncuī, Jesús cātasu'yuni'lh na ixquilhtūn xcān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' ixtaca'tzī tichū. ⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tuchū chi'panī'ta'ntit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Nīn tuntū'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit huan pūtayan na ixpāxtūcāna'j huan barco. Lā' a'ntza' nachī'payā'tit.

Lā' chuntza' tatlhualh xlaca'n. Lā' tuncan tūlatza' ixtamācutū huan ixpūtayanca'n porque lej lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't. ⁷ Huan sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquī' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—jŪ'tza' huan Māpa'ksīni'!

Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā', Simón Pedro chu tuncan lhakā'lh ixtakēnu' a'ntū ixtamakxtunī't lā' xla' chu tuncan tojōlh nac xcān lā' laka'lh Jesús. ⁸ Lā' huan barco pajtzu huan quilhtūn ixuanī't, hua'chi cien metros ixlīmakat ixuanī't. Lā' huan makapitzīn ixtapūmimā'na huan barco lā' ixtastancalīmimā'na huan ixpūtayanca'n a'ntū ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'ti'.

⁹ Lā' a'xni'ca' tatacutchi xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut de carbón lā' ixkalhmā'ca'canī't huan jala'nat lakatin squī'ti' lā' pāntzi. ¹⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit macsti'na'j squī'ti' a'ntū chi'patittza'.

¹¹ Lā' Simón Pedro tuncan tojōlh nac barco lā' stancalīmīlh huan pūtayan nac quilhtūn. Lā' huan pūtayan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lakatin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla'n squī'ti'. Lā' a'yuj lej lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't, pero huan pūtayan tū' taxtī'tli. ¹² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Lā' nīn chā'tin sca'txtunu' talīhui'līlh natakahasqui'nī tichū porque ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. ¹³ Jesús quītayah huan pāntzi lā' cāmaxquī'lh xlaca'n. Lā' chu chuntza' tlahuapā huan squī'ti'.

¹⁴ Huā'mā' a'nīhā ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixlakahuan-chokonī'ttza'.

Jesús tā'chihuāna'lh Simón Pedro

15 A'xni'ca' tahuā'yankō'lh, Jesús kalhasqui'nīlh huan Simón Pedro:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā más quimpāxquī'ya' quit que huā' ā'makapitzīn chi'xcuui'n quintapāxquī'?

Lā' Pedro kalhtīh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'.

16 Lā' chu kalhasqui'nīpā ixlīmaktu':

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxquī'ya'?

Lā' Pedro kalhtīh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti a'ntī quintakalhlaka'ī' chuntza' hua'chi līlacatzucu cāmaktaka'lha ixborregos a'ntī ixtēcu'.

17 Lā' ixlīmaktu'tun chu kalhasqui'nīpā:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxquī'ya'?

Lā' Pedro līlkaputzalh porque xla' kalhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxquī' Jesús. Lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' huix ca'tzīya' ixlīhuāk. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'. 18 Icuaniyāni' quit ixlīstu'ncua'. A'xni'ca' o'kxa'cus ixuani'ta', hui'x ixlhakā'na'na' lā' ixpina' chu a'nlhā ixpincu'tuna'. A'xni'ca' papatzīntza' nala'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n lā' ā'kalhatin namacachi'yāni' lā' xla' nalē'nāni' a'nlhā tū' pincu'tuna' hui'x.

19 Lā' chuntza' Jesús ixlīhuanimā' Pedro a'nchī xla' nalīnī lā' chuntza' huā'mā' nalī'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ā'calīstān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

Huan sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquīcan

20 Pedro talakspi'tli lā' laktzī'lh kalhatin sca'txtunu' ī'stālani'tēlha. U'tza' huā'mā' Jesús lej ixpāxquī'. Lā' nā huā'mā' ū'tza' a'ntī ixpāxtūhuī' Jesús a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na lā' kalhasqui'nīlh: “Māpa'ksīni', lā' ¿tichū namacamāstā'yāni'?” 21 Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro kalhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', lā' huā'mā' ¿tuchū napātē'keni'?

22 Lā' Jesús kalhtīh:

—Palh quit na'iclasasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x? Hui'x caquistāla'ni' quit.

23 Lā' ū'tza' ixtalīhuan huan tā'timīn que huanmā' sca'txtunu' tū' catinīlh. Jesús tū' hualh palh tū' catinīlh. A'ntū hualh xla' ū'tza': “Palh quit na'iclasasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x?”

24 Lā' huā'mā' sca'txtunu' ū'tza' quit. Icmālacstū'ncnī't lā' ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Lā' icca'tzīyāuj que lej stu'ncua' a'ntū icuan.

25 Lā' a'nampala lej lhūhua' catūhuā a'ntū tlhualh Jesús. Lā' palh ixtzo'kui'līca cahuā ixlīhuāk a'ntū tlhualh xla', chō'la tūlah ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros a'nlhā ixtzo'kui'līca. Amén.

Huan Apóstoles Ixtamāca'tzīnīni'n huan Xatzey Tachihuīn Ixpālacata Jesucristo

Huanca a'nchī namāstā'can Espíritu Santo

¹ Icuaniyāni', Teófilo, que a'xni'ca' quit ictzo'kli pū'la huan lakatin libro, ictzo'kli ixlīhuāk a'ntū Jesús lītzuculh tlahua lā' māsuyū. ² Lā' ictzo'kli a'ntūn tlahualh hasta a'xni'ca' a'lh nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh lakatin līmāpa'ksīn ixapóstoles a'ntī ixcālacacnī't. Cāmaxquī'lh por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. ³ A'xni'ca' Jesús lej ixpātīni'nī't, xla' lakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Lā' xla' tlahualh lej lhūhua' catūhuā a'ntū māsuyulh que lej stu'ncua' ixuanī't Jesús xalakahuan. Lā' ixcātasu'yuni' hasta lhān chā'lh tu'pu'xam chi'chini'. Lā' ixcāhuani ixpālacata a'nchī māpa'ksīni'n Dios.

⁴ Lā' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't xlaca'n lā' Jesús, xla' cāhuanilh:

—Tūna'j cataxtutit de nac Jerusalén. Caka'lhī'tit a'ntū nacāmaxquī'yāni' xaTāta'. Huā'mā' quit iccālīkahlachihuīna'ni'nī'ta'ni'tza'. ⁵ Ixlistu'ncua', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yāni' Espíritu Santo. Lā' palaj nacātamaxquī'yāni' —cāhuanilh Jesús.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

⁶ Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿chā chuhua'j nahui'lī'ya' ixlīmāpa'ksīni' kalhatin israelita?

⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tūla catīca'tzītī huanmā' chi'chini' a'xni'ca' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'xni'ca' namacamin huā'mā' a'ntū nala. U'tza' māpa'ksī. ⁸ Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit līmāpa'ksīn a'xni'ca' huan Espíritu Santo nacālakmināni' porque naka'lhī'yā'tit Espíritu Santo. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit de quimpālacata nac Jerusalén lā' na ixlīhuāk estado de Judea lā' nac Samaria lā' na ixlīhuāk quilhtamacuj.

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh lā' xla' chu tuncan tzuculh tā'kayāhua na ixlacapūnca'n. Lā' tanūlh nac lakatin poklhuu' a'ntū cāmātzē'kni'lh. ¹⁰ Lā' xlaca'n ixtatalacayāhuayāna' a'xni'ca' Jesús ixa'mā' tālhmā'n. Lā' chu līmaktin tatāyachi kalhatu' chi'xcuui'n ixpa'jtzuca'n. Ixtaka'lhī ixlū'xu'ca'n laksmu'yonko. ¹¹ Lā' xlaca'n tahualh:

—Chi'xcuui'n xalanī'n nac Galilea, ¿a'chī' talacayāhuayāna'ntit? U'tza' huā'mā' Jesús, a'ntīn tā'kayāhuanī't nac a'kapūn na milacapūnca'n, ū'tza' nataspi'tpala. Chu a'nchī a'lh, namimpala hua'chi a'xni'ca' tā'kayāhualh na milacapūnca'n —cāhuanica.

Lacsacca Matías para natanū ixlaktapalh Judas

¹² Lā' huan apóstoles tataxtulh de nac kēstīn a'nlhā ixuī' pū'olivo. Lā' huan kēstīn ixpajtzu Jerusalén ixlīmakat chu a'cxtim hua'chi tzē natlā'huancan lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan chu a'nchī tatzō'kni' nac ley. Lā' xlaca'n ta'a'nchokopā nac Jerusalén. ¹³ Lā' a'xni'ca' tachilh xlaca'n tatō'ca'lh hasta nac cuarto tālhmā'n a'nlhā ixtahui'lāna'ncha' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés lā' Felipe lā' Tomás lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón Zelote lā' Judas ixtā'tin Jacobo. ¹⁴ Lā' ixlīhuākca'n a'cxtim talīhui'līlh ta'orarlī lā' tasqui'ni' Dios. Lā' nā ta'orarlīlh nā puscan lā' María a'ntī ixtzī't Jesús lā' nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵ Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't xlaca'n hua'chi lakatin ciento ā'kalhapu'xam. Lā' huanmā'na chi'chini' Pedro tāyalh ixlacalhpū'nanca'n huan tā'timīn lā' cāhuanilh:

¹⁶ —Tā'timīn, chuntza' tasqui'nī que pātle'kelh a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā David hualh pū'la por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo, ixpālacata Judas. U'tza' huā'mā' Judas a'ntī cāpū'lanī'lh xlaca'n a'ntī tachi'palh Jesús. ¹⁷ U'tza' Judas a'ntī ixquincātā'latlā'huānāni'.

Lā' nā ū'tza' ixtā'scuja Dios hua'chi quina'n tā'scujāuj Dios. ¹⁸ Huā'mā' chi'xcu' tamāhualh ti'ya't. Lā' līmāpalalh huan tumīn a'ntū tlajalh por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey. Lā' tatonkopūlh lā' tapālhkālh lā' taxtukō'lh ixpālūhua'. ¹⁹ Lā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Jerusalén ixtaca'tzī huā'mā'. U'tza' līmāpācuhuīca ixtacuīni' huan ti'ya't Acéldama. Chuntza' ixtachihuīnca'n a'ntū huanicu'tun Pasakō'nī't Ka'lhni' huan Ti'ya't. ²⁰ Chuntza' tatzokni' nac libro ixtacuīni' Salmos: Calakmaka'nca ixchic. Lā' a'ntza' nīn tintī' catitahui'lalh. Lā' nā tatzokni' chuntza': Lā' catanūpā ā'chā'tin na ixlītlōt.

²¹ Lā' Pedro huampā:

—Catanūlh ixlaktapalh Judas kalhatin a'ntū ixquincātā'latlā'huanāni' ixlīhuāk quilh-tamacuj a'xni'ca' Jesús taxtulh lā' tanūlh na quilac'hpu'nanca'n. ²² Calalh kalhatin a'ntū ixquincātā'latlā'huanāni' desde a'xni'ca' Juan mā'kpaxīni'lh hasta huanmā' chi'chini' a'xni'ca' Jesús tā'kayāhualh tālmā'n na quilacapūnca'n. U'tza' nala hua'chi quina'n lā' namāstū'nca a'nchī Jesús lakahuancho'kolh —hualh Pedro.

²³ Lā' cālacsacca kalhatu' chi'xcu'huī'n. Lā' de huā' kalhatu' ixtacuīni' chā'tin José a'ntū ixka'lhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Barsabás lā' ixlītāpātu'tun Justo. Lā' ā'chā'tin huampala ixtacuīni' Matías. ²⁴ Lā' ta'orarlīh lā' tahualh:

—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya' ixa'clhcunucca'n ixlīhuākca'n chi'xcu'huī'n. Caquilāmāsu'ni'uj tichū de huā' tamā'na kalhatu' chi'xcu'huī'n lacsacnī'ta' hui'x. ²⁵ Lā' ū'tza' natā'scujāni' lā' apóstol nala. Lā' nala ixlaktapalh Judas a'ntū makxtekli de tā'scujāni' por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

²⁶ Lā' tzo'kca ixtacuīni' José nac kalhtin ca'psnat. Lā' ixtacuīni' Matías tzo'kpalaca nac kalhtin ca'psnat huampala. Mojōca kalhtu' ca'psnat. Lā' a'xni'ca' mācutuca xmān kalhtin ca'psnat lā' ixka'lhī ixtacuīni' Matías. Lā' chuntza' tanūlh Matías ixlītlōt. Lā' a'cchā'lh ixlīkalhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espiritu Santo

¹ Lā' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū huanican Pentecostés, ixlīhuākca'n ixtatakēstokkō'nī't. ² Chu līmaktin macasa'nalh de nac a'kapūn hua'chi lakatin palha' ū'ni' a'ntū kaxmatca huāk huan nac chic a'nlhā ixtahui'lāna'. ³ Lā' cātasu'yuni'lh hua'chi si'makāt a'ntū tasu'yulh hua'chi lamana'. Lā' tahuī'lh na ixa'cpunca'n chā'tunu' de xlaca'n. ⁴ Lā' ixa'clhcunucca'n talītatzumakō'lh Espiritu Santo. Lā' tatzuculh tachihuīna'n xtuncnu' tachihuīn a'ntū cāmaxquī'lh Espiritu Santo natachihuīna'n.

⁵ Lā' ixtahui'lāna' nac Jerusalén israelitas, chi'xcu'huī'n a'ntū ixta'a'cnīni'ni' Dios. Xlaca'n xalanī'n lakachu nac cā'quilhtamacuj. ⁶ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū macasa'nalh, tatakēstokkō'lh ixlīlhūhua'ca'n. Lā' nīn ixtalīca'tzīhui'lāna' a'nchī ixtakaxmatli ixtachihuīnca'n chā'tunu' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' tatamakchuyīlh lā' cālē'cnīca lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' xalanī'n nac Galilea huā' tamā'na chi'xcu'huī'n a'ntūn tachihuīna'mā'na? ⁸ Lā' ¿chī līkaxmatāuj quilīhuākca'n huan tachihuīn a'ntū chihuīna'nāuj desde quilīlacti'na'jca'n? ⁹ Makapitzīn de quina'n xalanī'n nac Partia lā' Media lā' Elam lā' Mesopotamia lā' Judea lā' Capadocia lā' Ponto lā' Asia. ¹⁰ A'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Frigia lā' Panfilia lā' Egipto lā' ixpajtzu Cirene a'ntū lakatin cā'lacchicni' nac Africa. Lā' ā'makapitzīn xalanī'n nac Roma a'ntūn taminī'ta'ncha'. Xlaca'n israelitas lā' nā a'ntū ixtatanūnī't na ixreligionca'n israelitas. ¹¹ Lā' ā'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Creta lā' Arabia. Lā' quina'n cākaxmatni'yāuj huanmā'na chi'xcu'huī'n, xalanī'n nac Galilea, a'nchī tachihuīna'mā'na a'ntūn quintachihuīnca'n. Lā' quincātālchihuīna'mā'ni' catūhuā lej ka'tla' a'ntū tlhualh Dios —talāhuanilh.

12 Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīkō'lh lā' tū' taca'tzīlh tuchū. Lā' talāhuanipā:

—¿Tuchū huanicu'tun huā'mā'?

13 Lā' makapitzīn talakapalalh lā' tualh:

—Huā' tamā'na chi'xcuui'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'lh tachi'xcuui't

14 Lā' Pedro tāyalh ixlīkalcāujtu' apóstoles lā' cāhuanilh palha':

—Iccāhuaniyāni' chi'xcuui'n israelitas lā' milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītit huā'mā' lā' cakaxpa'ttit quintachihuīn. 15 Huā' tamā'na chi'xcuui'n tū' taka'chī hua'chi puhua'nā'tit hui'xina'n. Tū' taka'chī porque xmān maknajās cūhuīni'. 16 Huā'mā', a'ntū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit lā' kaxpa'tpā'na'ntit, ū'tza' a'ntū hualh Joel a'ntī ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'. Joel hualh:

17 Dios hualh chuntza':

A'xni'ca' nasputatza' quilhtamacuj na'iccāmacamini' quiEspíritu ixlīhuākca'n tachi'xcuui't.

Lā' mi'o'kxa'nca'n lā' mintzu'ma'janca'n natahuan quintachihuīn.

Lā' mi'o'kxa'nca'n natalakachuya lā' mimpapatzīnca'n natalakahuāna'n.

18 Lā' lej ixlīstu'ncua' na'iccāmacamini' xlaca'n quiEspíritu huanmā'na chi'chini' a'ntī quintatā'scuja a'ntīn chi'xcuui'n lā' a'ntīn pusan.

Lā' xlaca'n natahuan quintachihuīn.

19 Lā' na'icmāsu'yu lē'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn lā' laka'tla'n catūhuā nac ti'ya't.

Lā' natatasu'yu ka'lhni' lā' lamana' lā' mixini' a'ntū hua'chi jini'.

20 Lā' huan chi'chini' tū' naxkaka lā' huan mālhcuyu' natasu'yu hua'chi ka'lhni'.

Lā' ā'calistān namin ixlaclhchi'chini' Māpa'ksīni' Jesucristo a'xni'ca' namimpala.

Nala lakatin chi'chini' lej xaka'tla'.

Lā' nalaktzī'ncan a'ntū napātle'ke.

21 Lā' nala chuntza': Chuxatī a'ntī nata'sani' Māpa'ksīni' para namaktāya, ū'tza' napūtaxtu. Chuntza' Joel tzo'knulh a'nchī hualh Dios.

22 Lā' Pedro huampā:

—Chi'xcuui'n israelitas, cakaxpa'ttit huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'ni'ni' hui'xina'n que ū'tza' māni' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Lā' cāmāsu'ni'ni' huā'mā' por ixpālacata lē'cnīn a'ntūn tlhualh Jesús por ixlīmāpa'ksīn Dios na milacapūnca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit. 23 Lā' a'xni'ca' macamāstā'ca Jesús, lā' hui'xina'n hua'ntit que caxtokohua'ca'ca lā' māmāknī'nī'ni'ntit. Lā' a'ntīn tamaknīlh Jesús, xlaca'n tū' tzeyā chi'xcuui'n. Huā'mā' pātle'kelh chuntza' hua'chi ixtapuhuān Dios a'ntū tūla taxtāpalī lā' chuntza' hua'chi ixca'tzī Dios makāntza'. 24 Dios mālakahuanīchokolh Jesús lā' māxtulh de ixlīmāpa'ksīn huan līnīn porque Jesús tūlah tachokolh xanīn. 25 David līchihuīna'lh Jesús lā' hualh:

Pō'ktu xa'iclaktzī'n Māpa'ksīni' na quilacapūn.

Lā' huī' na quimpāxtūcāna'j.

Lā' chuntza' tū' ictitamakchuyīlh.

26 U'tza' līpāxuhualh qui'a'clhcunuc lā' icchihuīna'lh catūhuā a'ntū līpāxūj porque tū' catimāxtekca quimacni'.

27 Hui'x tū' namāxteka' quīlīca'tzīn nac cā'līnīn, lā' tū' namāxteka' namasa quimacni'.

Quit mi'O'kxa' a'ntī lej tzey.

28 Quimāca'tzīnī'nī'ta' a'nchī na'iclatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacapūn.

Lā' chuntza' David tzo'knulh a'nchī nalakahuanchoko Jesús.

29 Lā' Pedro huampā:

—Chi'xcuui'n, israelitas hua'chi quit, na'iccāhuaniyāni' a'ntū stu'ncua' ixpālacata huan quimpapca'n David a'ntī ixmāpa'ksīni'ca'n israelitas ixuanī't. Xla' nīlh lā' mā'cnūca.

Lā' hui'cus a'nlhā mā'cnūca. ³⁰ Xla' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. Lā' ixca'tzī a'nchī Dios ixuanī't que ixlīstu'ncua' nahui'lī ixlīrey a'ntī ī'xū'yātā'nat David. ³¹ David ixca'tzī que Cristo nalakahuanchoko lā' tū' natachoko nac cā'līnīn lā' tū' namasa ixmacni' Cristo. Lā' ū'tza' chuntza' lītzo'knulh David. ³² Dios mālakahuanīchokonī't huā'mā' Jesús. Lā' quīlīhuākca'n iclaktzī'nī'ta'uj huā'mā'. ³³ Dios līmā'ca'lh Jesús lā' hui'līlh na ixpāxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús huan Espīritu Santo chuntza' hua'chi hualh pū'la. Lā' nā Jesús macaminī't Espīritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' kaxpa'tā'tit chuhua'j. ³⁴ David tū' a'lh nac a'kapūn. Pero ū'tza' māni' hualh: Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': "Catahui'la' na quimpāxtūcāna'j ³⁵ hasta que a'xni'ca' quit na'iccātlaja mīntā'ca'tzanī'n".

Chuntza' tzo'knulh David.

³⁶ Lā' Pedro huampā:

—Cataca'tzīkō'lh xa'nca ixlīhuākca'n xalanī'n nac Israel que Dios hui'līlh Jesús ixlīmāpa'ksīni' lā' ixlīCristo. U'tza' huā'mā' Jesús a'ntī hui'xina'n xtokohua'ca'tit —cāhuanilh Pedro.

³⁷ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'u'cxca'tzīlh a'nchī lej ko'hua'jua' lalh ixa'clhcunucca'n. Lā' cāhuanica Pedro lā' ā'makapitzīn apóstoles:

—Chī'xcuui'n, ¿tuchū na'ictlahuayāuj?

³⁸ Lā' Pedro cāhuanilh:

—Caxtāpālī'tit mīntapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit mīlīhuākca'n hui'xina'n lā' chuntza' namāsu'yu'yā'tit que tapa'ksīyā'tit con Jesucristo. Lā' chuntza' nacātamāspūtūnu'ni'yāni' mīntalaclē'i'ca'n lā' nacātamaxquī'yāni' huan lē'ksajna' a'ntū Espīritu Santo. ³⁹ U'tza' a'ntū Dios huanī't namāstā'. Lā' huā'mā' tzē namaklhtīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' nā tzē natamaklhtīni'n nā mīncamana'ca'n lā' nā ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n ā'lakatunu' xcānsipejni' lā' ixlīhuāk a'ntīn cāta'sani' huan Māpa'ksīni' quīnDiosca'n.

⁴⁰ Lā' Pedro lej cāhuanilh lā' cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' hualh:

—Capūtaxtutit lā' chuntza' tū' napāstacna'nā'tit hua'chi huā'mā' tachi'xcuui't tū' tzey a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j —cāhuanilh Pedro.

⁴¹ Lā' a'ntīn takalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Pedro, xla'ca'n ta'a'kpaxli. Lā' a'ntīn takalhlaka'ī'lhcus huā'mā' chī'chini' lakatu'tun mil tachi'xcuui't. ⁴² Lā' xla'ca'n tū' ixtamakxteka ixlīmāasca'tīnca'n apóstoles. Lā' tū' ixtamakxteka tatakēstoka lā' tamālacpitzī pāntzi lā' ta'orarlī. Lā' ixtaka'lhī chu lakatin ixtapuhuānca'n.

A'nchī ixtalīlatlā'huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' xapū'la

⁴³ Lā' ixlīhuākca'n ixtajicua'n. Lā' huan apóstoles tatlahualh lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā a'ntū māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁴⁴ Lā' ixlīhuāk a'ntī ixta'a'ka'ī', ixtahuī'lāna' kēxtim lā' chu lakatin ixtamākēxtimīni't huāk a'ntū ixtaka'lhī. ⁴⁵ Lā' tastā'lh ixti'ya'tca'n lā' a'ntū ixtaka'lhī lā' ixtalāmālacpitzīni'lh ixlīhuākca'n como hua'chi chā'tunu' ixtamaclacasqui'n. ⁴⁶ Lā' lakalīyān ixtatakēstoka nac xaka'tla' lītokpān. Lā' ixtamālacpitzī pāntzi na ixchicca'n lā' ixtahuā'yan con tapāxuhuān. Lā' ixa'clhcunucca'n huāk lactza'ta'ta'. ⁴⁷ Lā' ixtalīchihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios. Lā' ixcālaktzī'ncan como lej tzeyā chī'xcuui'n. Lā' Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakalīyān. Lā' lakalīyān lhūhua'ntēlhalh a'ntī ixtapūtaxtu.

3

Mātzeyīca kalhatin a'ntī ixlū'ntū'lanī't

¹ Pedro lā' Juan ixtatanū kēxtim na ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' ixchā'n huan hora a'ntū ixtapū'orarlī, hua'chi maktu'tun kōtanū. ² Lakalīyān ixuī' a'ntza' kalhatin chī'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Lā' ixuī'līcan lakalīyān na ixlacapūn xamākahlcha lītōkpān. Lā' huan mākalhcha ixtacuīni' Tzēhuanī't. Lā' a'ntza' ī'squi'nīhuā'yan lā' ixcāsqū'ni' a'ntī ixtatanū nac lītōkpān. ³ Lā' xla' cālaktzī'lh Pedro lā' Juan a'xni'ca' ixtatanūmā'na nac lītōkpān lā' xla' cāsqū'ni'lh. ⁴ Lā' Pedro lā' Juan talakalaktzī'huī'līlh lā' Pedro huanilh:

—Caquilālaktzī'uj quina'n.

⁵Lā' xla' cālakalaktzī'lh lā' ixpuhuan que namaxquī'can catūhuā. ⁶Lā' Pedro hualh:

—Tū' icka'lhī plata nīn oro. Pero na'icmaxquī'yāni' a'ntū icka'lhī. Por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' lā' catlā'hua'.

⁷Lā' makachi'palh ixpekecāna'jlā'yāhualh. Lā' huanmā' ka'tlā'tus chu līlacapalh ixtojon lā' ixtūpixni' lactli'hui'quilh. ⁸Lā' lacapalh tāyalh lā' tlā'hualh lā' cātā'tanūlh Pedro lā' Juan nac litokpān. Lā' ixtlā'huantēlha tanūlh lā' ixtā'kapūyāhua lā' ixuan a'nchī Dios lej ka'tla'. ⁹Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't talaktzī'lh a'nchī ixlatlā'huan lā' xlaca'n tamāka'tlī'lh Dios. ¹⁰Lā' talakapasli ū'tza' a'ntī i'squi'nīhuā'yamā' na ixlacapūn ixlitokpānca'n israelitas, a'nlhā huanican huan mākalhcha Tzēhuanī't. Lā' talē'cnīlh a'ntū ixpātē'keni'nī't huan chī'xcu'. Lā' tū' ixtalīca'tzīhui'lāna'.

Pedro a'cta'sana'lh na ixcorredor Salomón

¹¹Lā' huan chī'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't lā' a'ntī ixtzeyanī'tcus, ixcātā'lāmakachi'patlā'huan Pedro lā' Juan. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't tatu'jnuntēlhalh lā' cālaktakēstokca nac corredor a'nlhā huanican ixtacuīni' ixcorredor Salomón. Lā' lej talē'cnīlh. ¹²Lā' Pedro, a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuui't:

—Chī'xcuui'n israelitas, ¿a'chī' a'cnī'yā'tit huā'mā'? Lā' ¿a'chī' quilālakalaktzī'nāuj? Tū' quilīmāpa'ksīnca'n a'ntū iclīmātzeyīnī'ta'uj lā' tū' por quimpālacataca'n porque quina'n tzeyā chī'xcuui'n. ¹³Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' quinatāta'na'ca'n. U'tza' Dios māsu'yunī't que lej ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús a'ntī ixO'kxa' Dios. Lā' huā'mā' Jesús ū'tza' a'ntī macamāstā'tit hui'xina'n lā' kalhtatzē'ktit na ixlacapūn Pilato a'xni'ca' xla' ixlīhui'līnī't namakxteka. ¹⁴Lā' hui'xina'n kalhtatzē'ktit a'ntī lej tzey lā' tlahuanī't xmān a'ntū lej tzey. Lā' hui'xina'n squi'ntit cacātamāxtuni'ni' lā' camakxteka kalhatin maknīni'. ¹⁵Lā' māmaknīnīni'ntit Jesús a'ntī māstā' vida lā' a'ntīn Dios mālakahuanīchokolh. Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī lakahuanchokolh. ¹⁶Ickalhlaka'ī'yāuj Jesucristo. U'tza' līmātzeyīca huā'mā' chī'xcu' a'ntī hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' lakapasā'tit. Jesús quincāmaxquī'ni' ixtapuhuān. U'tza' līmātzeyīca xa'nca na milacapūnca'n milīhuākca'n hui'xina'n.

¹⁷Lā' chuhua'j chī'xcuui'n, quit icca'tzī que hui'xina'n tū' ixmāchekxī'yā'tit a'ntūn tlahua'tit a'xni'ca' māmaknīnīni'ntit Jesús. Lā' nā tū' ixtamāchekxī mimpūchihuīna'nī'nca'n. ¹⁸Dios māca'tzīnīnī'lh xapū'la que Cristo napātīni'n. Chuntza' tlahualh ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān. Huā'mā' tlōkentaxtūlh Dios. ¹⁹Lā' chuhua'j hui'xina'n caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' caxtāpalī'tit mi'a'clhcunucca'n lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' namin huan chī'chini' a'xni'ca' Dios nacāmāske'hui'huī'ni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. ²⁰Lā' namacamin Jesucristo a'ntī xapū'la līhui'līlh Dios nacāmacamini'yāni' hui'xina'n. ²¹Pero Jesucristo ka'lhī natachoko nac a'kapūn hasta a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuapalakō' ixlīhuāk a'nchī Dios makāntza' cāmāchihuīnīlh ixa'cta'sana'nī'n a'ntī lacuan. ²²Moisés cāhuanilh quinapapna'ca'n: Huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n nacāmacamini'yāni' hui'xina'n kalhatin a'cta'sana', chuntza' hua'chī quimacamilh quit.

Lā' ū'tza' nala kalhatin de hui'xina'n.

Lā' hui'xina'n nakaxpa'tā'tit ixlīhuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

²³Lā' a'ntīn tū' natalakhlaka'ī a'ntū nahuan huanmā' chī'xcu', ū'tunu'n nacāmāspūtūcan lā' nacātamacaxtucan de ixlaclhni' tachi'xcuui't.

²⁴Lā' chuntza' tlahualh ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān lā' Samuel lā' nā a'ntīn tamīlh ā'calīstān. Xlaca'n tlahualh que chuntza' napātē'ke. ²⁵Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā mila'ca'n huan convenio a'ntū talacāxtlahualh quinDiosca'n lā' quinapapna'ca'n. Tlahuaca huan convenio a'xni'ca' Dios huanilh Abraham:

Por ixpālacata minatā'natna' nacāsīcua'lanālīcan ixlīhuāk tachi'xcuui't xala' nac quilhtamacuj.

²⁶ A'xni'ca' Dios macamilh ixO'kxa', cālakmacamini' hui'xina'n pū'la para que milīhuākca'n camakxtektit mintalaclē'i'ca'n lā' chuntza' nacātasica'lanāliyāni' —hualh Pedro.

4

Pedro lā' Juan na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixtatā'chihuīna'mā'na tachi'xcuhuī't, talakmilh curasna' lā' ixcapitán tropasna' xalanī'n nac lītokpān lā' nā saduceosnu'. ² Xlaca'n tatamakchuyīlh por ixpālacata a'ntū ixcāmāsu'ni'can tachi'xcuhuī't lā' a'nchī ixtamāca'tzīnīni'n que Jesús lakahuanchokolh, lā' chuntza' nalīlakahuanchokocan. ³ Lā' cāchi'paca Pedro lā' Juan lā' cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' como kōtanūtza' ixuanī't, cāmakxtekca a'ntza' hasta ixlīlakalī. ⁴ Lā' ta'a'ka'ī'lh lej lhūhua' a'ntīn takaxmatli huan tachihuīn. Lā' ixlīlhūhua' hua'chī lakaquitzi mil chi'xcuhuī'n.

⁵ Lā' ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén huan pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ⁶ Lā' tamilh Anás, a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', lā' Caifás lā' Juan lā' Alejandro lā' ixlīhuāk ixtalakapasni'n huan xamāpa'ksīni' curasna'. ⁷ Lā' a'xni'ca' ixcāhui'līcanī'ttza' Pedro lā' Juan na ixlacapūnca'n, cākalhasqui'nīca:

—¿Tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū lītlahua'tit huā'mā'? Lā' ¿tichū ixquiltampān tlahua'tit huā'mā'?

⁸ Lā' ixa'clhcunuc Pedro ixlītsuma' Espiritu Santo lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹ Chuhua'j quina'n quilāmālacapū'nī'ta'uj por ixpālacata lakatin a'ntūn tzey ictlahuani'uj huā'mā' chi'xcu' ī'tza'ca' lā' por ixpālacata a'nchī mātzeyīcanī't. ¹⁰ Caca'tzītit milīhuākca'n hui'xina'n lā' cataca'tzīlh ixlīhuāk tachi'xcuhuī't israelitas huā'mā' a'ntū lalh. Huā'mā' chi'xcu' a'ntī yā na milacapūnca'n hui'xina'n, ū'tza' līmātzeyīlh por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret. U'tza' Jesucristo a'ntī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit lā' Dios mālakahuanīchokolh. ¹¹ Huā'mā' Jesucristo ū'tza' a'ntī lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chī tapācna'nī'n talakmaka'n lakatin chihuix. Lā' chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chī chihuix a'ntū pū'la hui'līca ixa'katzā'stūn. ¹² Lā' Jesucristo xmān ū'tza' māpūtaxtunu'. Lā' tū' a'nampala ā'kalhatin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj a'ntī tzēn quincāmāpūtaxtūyāni' —hualh Pedro.

¹³ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan pūchihuīna'nī'n a'nchī Pedro lā' Juan tū' ixtajicua'n, xlaca'n talē'cnīlh porque ixtaca'tzī que Pedro lā' Juan xlaca'n catīhuāyā chi'xcuhuī'n lā' tuntū' lej ixtaca'tzī. Lā' ū'tza' talīmāchekxīlh que xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. ¹⁴ Lā' talaktzī'lh huan chi'xcu' a'ntī mātzeyīca lā' ixyā ixlacapūnca'n. Lā' tūlah tahualh que tū' tzey a'ntūn tatlahualh Pedro lā' Juan. ¹⁵ Lā' cāmāxquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh macstī'na'j Pedro lā' Juan a'nlhā ixtatakēstoknī't a'ntī ixtatlahua justicia. Lā' takalhachi-huīna'lh xlaca'n ¹⁶ lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū nacātlahuani'yāuj huā' tamā'na chi'xcuhuī'n? Por ixpālacataca'n ū'tunu'n, pātle'kenī't lakatin ka'tla' lē'cnīn. Huā'mā' taca'tzī ixlīhuākca'n a'ntīn tahui'lāna' nac Jerusalén. Lā' tūlah catikalhtatzē'kui. ¹⁷ Lā' cacāmākē'klhauj lā' cacāhuanij que tū'tza' catahuanilh huan ixtacuīni' Jesús nīn ā'chā'tin. Lā' chuntza' tū'tza' catitalhūhua'lh huan a'ntīn takalhlaka'ī' huan ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

¹⁸ Lā' cāmātayīni'nca Pedro lā' Juan lā' cāmāpa'ksīca que tū'tza' catachihuīna'lh lā' tū'tza' catamāsu'yulh nīn ā'maktin por ixlīmāpa'ksīn Jesús. ¹⁹ Lā' Pedro lā' Juan takalhtīni'lh lā' tahualh:

—¿Chu tzey na ixlacapūn Dios na'iccā'a'kahuāna'ni'yāni' hui'xina'n lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios? ¿Chichū puhua'nā'tit? Lā' caquilāhuanij. ²⁰ Quina'n tūla ictimakxtekui de na'icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'ta'uj lā' a'ntū ickaxmatnī'ta'uj —hualh Pedro.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixcāmākē'klhacanī't huampala, cāmāxtekca. Tūla ixtakaksni' a'nchī natalīcastigarlī porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuhuī't porque, por ixpālacata a'ntū

ixpätle'kenī't, ixlīhuākca'n ixtachihuīna'n a'nchī lej ka'tla' Dios. ²² Lā' huan chi'xcu' a'ntī tlahuani'canī't huan lē'cnīn ixka'lhī'tza' más de tu'pu'xam cā'ta.

Huan tā'timīn tasqui'ni'lh Dios que cacāmaktāyalh para que tū' natajicua'n

²³ Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixcāmakxtekcanī'ttza', talaka'lh ixcompañerosnu'ca'n. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū ixtahuanī't huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ixlīhuāk a'cxtim ta'orarlīlh lā' tahuanilh Dios lej palha':

—Māpa'ksīni', hui'x Dios lā' hui'x tla'hua' a'kapūn lā' ti'ya't lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ²⁵ Lā' por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo māchihuī'ni' David a'ntī ixtā'scujāni'. Lā' David hualh chuntza':

¿A'chī' lej tata'sa con tā'kcha tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' israelitas?

¿A'chī' tapāstaca huan tachi'xcuhuī't a'ntūn tū' tasqui'nī?

²⁶ Lā' huan reyni' xala' nac huā' quilhtamacuj talalh ixtā'ca'tza Dios.

Lā' huan pūchihuīna'nī'n tatakēstokli, lā' talītalakspi'tli huan Māpa'ksīni' Dios lā' nā Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't.

²⁷ 'U'tza' lej stu'ncua'. Nac huā'mā' xcānsipej tatakēstokli Herodes lā' Poncio Pilato lā' huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' talītalakspi'tli Jesús mi'O'kxa' lacuan a'ntī lacsacui'līnī'ta' hui'x, quinDiosca'n. ²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān a'ntū hui'x lihūi'li' xapū'la a'ntū nala lā' xmān a'ntū milīmāpa'ksīn lā' mintapuhuān. ²⁹ Lā' chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, chu tū' la'ktzi' a'nchī quincātamakē'klhacu'tunāni'. Lā' caquilāmaktāyauj quina'n a'ntī iccātā'scujāni'. Chuntza' na'icchihuīna'nāuj mintachihuīn lā' tū' ca'icjicua'nui. ³⁰ Lā' camāsu'yu' milīmāpa'ksīn lā' cacāmātzeyi' lā' calalh laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn por ixlīmāpa'ksīn Jesús mi'O'kxa' lacuan.

³¹ Lā' a'xni'ca' ixta'orarlīnī'ttza', tachiquilh a'nlhā ixtatakēstoknī't. Lā' ixa'clhcunucca'n ixlīhuākca'n talītatzumalh Espiritu Santo. Lā' tachiuhuīna'lh ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtajicua'n.

Chu lakatin tamākēxtimīlh huāk a'ntū ixtaka'lhī

³² Lā' ixlīlhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't lā' chu lakatin tapāstacna' lā' ixtaka'lhī chu lakatin tapuhuān. Lā' nīn tintī' puhuanli que tūla namāstā' a'ntū ixka'lhī. Lā' chu lakatin ixtamākēxtimīnī't ixlīhuāk a'ntū ixtaka'lhī. ³³ Lā' huan apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' ixtamālacstū'nca que Māpa'ksīni' Jesús ixlakahuanchokonī't. Lā' Dios ixcāsicua'lanālī. ³⁴ Lā' nīn tintī' ī'sputni' catūhuā porque ixlīhuākca'n a'ntī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n lā' ixchicca'n, ixtastā' lā' ixtalīmin ixtapalh a'ntū ixtastā'. ³⁵ Lā' ixtamaxquī' huan apóstoles. Lā' tamālacpitzilh chā'tunu' chu a'nchī ixtamaclacasqui'n. ³⁶ Lā' ixuī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' José. Lā' huan apóstoles tamāpācuhuīlh por ixlītāpātu' ixtacuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni'). Lā' ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. ³⁷ Lā' xla' ixka'lhī ixti'ya't. Lā' stā'lh lā' cālīmini'lh ixtapalh lā' cāmaxquī'lh huan apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías lā' Safira

¹ Lā' nā ixuī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Ananías. Lā' ixka'lhī ixpuscāt a'ntī ixtacuīni' Safira. Lā' xlaca'n tastā'lh pītzina'j ixti'ya'tca'n. ² Lā' Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Lā' nā ixpuscāt nā ixlīca'tzī. Lā' Ananías līmīlh a'ntū a'katāxtūlh lā' cāmaxquī'lh huan apóstoles. ³ Lā' Pedro hualh:

—Ananías, ¿a'chī' mātzumani't mi'a'clhcunuc ko'ti'ti' lā' xtāpalīlh mintapāstacna' para nalē'ksa'nīni'na' Espiritu Santo lā' namāquī'ya' macsti'na'j huan tumīn ixtapalh ti'ya't? ⁴ ¿Chu tū' mila' ixuanī't huan ti'ya't a'xni'ca' tūna'j ī'stā'ya'? ¿Chu tū' mila' ixuanī't huan ixtapalh a'xni'ca' stā't huan ti'ya't? ¿A'chī' pāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Lā' hui'x

a'ksa'nī'ni' tū' xmān na ixlacapūn chi'xcuhuī'n. Hui'x nā a'ksa'nī'ni' na ixlacapūn Dios —hualh Pedro.

⁵ Lā' a'xni'ca' Ananías kaxmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Lā' lej ixtajicua'n ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli. ⁶ Lā' huan o'kxa'n tasacli Ananías lā' tamaksna'tli lā' tamāxtulh lā' tamā'cnūlh.

⁷ Lā' hua'chi ixlīlakatu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' tū' ixca'tzī a'ntū xpātē'kenī't. ⁸ Tuncan Pedro huanilh:

—Caquihua'ni', ¿lhānchula' listā'tit huan ti'ya't?

Lā' huan puscāt huanilh chu a'cxtim chuntza' chī ixuaninī't ixkōlu'.

⁹ Lā' Pedro huanilh:

—Lā' ¿a'chī' chu lālīca'tzīyā'tit na'a'ksa'nī'ni'nā'tit ixEspíritu Māpa'ksīni'? Cakaxpa'tti a'nchī tatantūsa'nan kēpūn a'ntī tamā'cnūnī't minkōlu'. Lā' nā hui'x natamāxtuyāni' —hualh Pedro.

¹⁰ Lā' līlacapalh huan puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacapūn Pedro. Lā' huan o'kxa'n tatanūchi lā' talaktzī'lh mā' xanīn. Lā' tamāxtulh lā' tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'. ¹¹ Lā' lej ixtajicua'n ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā

¹² Lā' huan apóstoles tatlahualh lhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā ixlacihpu'nanca'n tachi'xcuhuī't. Lā' ixtatakēstoknī't ixlīhuākca'n na ixcorredor Salomón. ¹³ Nīn chā'tin de ixtalhūhuā'tca'n tū' talīhui'līh natatā'takēxtimī con ū'tunu'n. Lā' tachi'xcuhuī't lej ta'a'cnīni'ni'lh. ¹⁴ Lā' a'ntī ixtakalhlaka'ī huan Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n chi'xcuhuī'n lā' puscan. ¹⁵ Lā' ixcālīmīncan huan ī'tza'ca'nī'n nac cā'tejen a'nīhā ixtētaxtu Pedro. Lā' ixcāhui'līcan nac laklaj lā' na ī'xti'catca'n, palh tzē cahuā a'yuj xmān ixmāspilē'k Pedro ixcāmāskē'kēlh lā' chuntza' ixcāmātzeyīlh makapitzīn ī'tza'ca'nī'n. ¹⁶ Lā' nā ix-tamimā'na nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n huan xcānsipejni' na ixpajtzu Jerusalén. Lā' ixtalīmin ī'tza'ca'nī'n lā' a'ntī ixtaka'lhī tlajana'nī'n. Lā' ixlīhuākca'n cāmātzeyīca.

Cāmacaputzaca Pedro lā' Juan

¹⁷ Lā' tatā'kaquī'lh huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' ixchi'xcuhuī'n a'ntī ixtakalhlaka'ī ixtamākalhtō'kē'nca'n saduceosnu'. Lā' lej ixtalakca'tzan xlaca'n. ¹⁸ Lā' cāchi'paca huan apóstoles lā' cāmānūca nac pūlāchī'n. ¹⁹ Lā' Dios macamilh kalhatin ángel. Lā' huan ángel cāmālaquī'ni'lh huan pūlāchī'n cā'tzī'sa lā' cāmāxtulh lā' cāhuanilh:

²⁰ —Capitit lā' catāya'tit nac xaka'tla' lītōkpān lā' cacātā'chihuīna'ntit huan tachi'xcuhuī't ixlīhuāk ixpālacata a'nchī tzē natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixtakaxmatnī't huā'mā', tatanūlh nac xaka'tla' lītōkpān a'xni'ca' ixtuncuīmā'tza' lā' tamāsu'yulh.

Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' nā ixchi'xcuhuī'n tatakēstokli. Lā' cāmākēstokca ū'tunu'n a'ntī ixtatlahua justicia lā' ixlīhuāk xanapuxcu'nu' xala' nac Israel. Lā' cāmācā'nca policíasna' para natamāxtu huan tachī'nī'n de nac pūlāchī'n lā' natalīmin. ²² Lā' a'xni'ca' huan policíasna' tachā'lh, tū' cākaksca nac pūlāchī'n. Tataspi'tchokolh lā' tamāca'tzīnīlh. ²³ Lā' tahualh:

—Icchā'uj nac pūlāchī'n lā' iclaktzī'uj lā' ixlacchahua xa'nca. Lā' huan mak-taka'lhna'nī'n ixtayāna' na ixlacapūn mākalhcha. Lā' a'xni'ca' icmālaquī'uj, nīn tintī' ickaksui na ixchakān huan pūlāchī'n.

²⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', xacapitān xaka'tla' lītōkpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lej lhūhua' tapāstacna'lh tuchūn chuhua'j nala. ²⁵ Lā' chu tuncan milh kalhatin lā' cāhuanilh:

—Huan chi'xcuhuī'n a'ntī hui'xina'n cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha' nac xaka'tla' lītōkpān lā' tamāsu'ni'mā'na huan tachi'xcuhuī't.

²⁶ Lā' tuncan ta'a'lh huan capitān lā' huan policíasna' lā' cāquītēpalaca Pedro lā' Juan. Lā' cālīmīnca lej līlacatzucu porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuhuī't que ixcāmūta'laca.

27 Lā' a'xni'ca' ixcālīmincanī'ttza', cāhui'līca ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n. Lā' xamāpa'ksīni' curasna' cākalhasqui'nīlh:

28 —¿Chu tū' iccāmāpa'ksīni' hui'xina'n lej līpalha' que tū'tza' camāsu'yu'tit por ixquilhtampān Jesús? Lā' hui'xina'n cāmāscā'tikō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén huā' mintamākalhtō'kē'nca'n. Lā' hui'xina'n hua'nā'tit que quina'n iclē'nāuj cuenta por ixpālacata maknīca Jesús.

29 Lā' takalhtīni'lh Pedro lā' ā'makapitzīn apóstoles lā' tualh:

—Lā' ¿chu tzey palh na'iccā'a'kahuāna'ni'yāuj chi'xcu'huī'n lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios? 30 IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n mālakahuanīchokolh Jesús a'ntī hui'xina'n māmāknīnīni'ntit a'xni'ca' xtokohua'ca'ca nac cruz. 31 Lā' Dios līmā'ca'lh Jesús lā' hui'līh na ixpāxtūcāna'j lā' hui'līh xapuxcu' lā' māpūtāxtūnu'. U'tza' tlahualh para que xalanī'n nac Israel nataxtāpālī ixtapāstacna'ca'n lā' nacāmāspūtūnu'ni'can a'ntū talaclē'ni' Dios. 32 Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj huā'mā'. Lā' nā chuntza' mālācstū'nca huan Espīritu Santo a'ntī Dios cāmāxqui'nī't xlaca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios.

33 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixcāmāknīcu'tuncan. 34 Lā' kalhatin pūchihuīna', a'ntī fariseo ixuanī't, ixtacuīni' Gamaliel. Xla' ū'tza' kalhatin mālāhtō'kē'ni' de huan ley. Lā' lej ixa'cnīni'ni'can. Xla' tāyalh lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāxtuca Pedro lā' Juan lakatin ka'tlā'tus. 35 Lā' Gamaliel cāhuanilh huan ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n:

—Chi'xcu'huī'n xalanī'n nac Israel, capāstacna'ntit xa'nca a'ntū nacātlahua'ni'yā'tit huā' tamā'na chi'xcu'huī'n. 36 Ca'tziyā'tit que makāntza' i'xui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Teudas, a'ntī ixuan que xla' lej ka'tla'. Lā' makapitzīn chi'xcu'huī'n, como hua'chi lakatā'ti ciento, tastālani'lh. Xla' maknīca. Lā' ta'a'kahuānkō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtastālani'nī't. Lā' chuntza' līspūtlī a'ntū ixlītzucunī't Teudas. 37 Lā' ā'calīstān ixui'lapā Judas xala' nac Galilea a'xni'ca' lālaktzo'kca. Xla' cācuccha'xli makapitzīn lā' ixtastālani'. Lā' nā Judas sputli. Lā' ta'a'kahuānkō'lh a'ntī ixtastālani'nī't. 38 Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' hui'xina'n, nīn tuntū' cacātlahuani'tit huan chi'xcu'huī'n lā' cacāmāxtektit. Palh huā'mā' tapāstacna' lā' huā'mā' tamākalhtō'kē'n xmān ixla'ca'n chi'xcu'huī'n, ixa'cstu nasputa. 39 Lā' palh ixla' Dios, tū' maktin catimāpānū'tit. Tū' ixlīca'tzan kalhtaxtoktipā'na'ntit Dios —cāhuanilh Gamaliel.

40 Lā' ta'a'ka'ī'lh ixtachihuīn Gamaliel. Lā' cāmātayīni'ca huan apóstoles lā' cāsno'kca. Lā' cāhuanica que tū'tza' natachihuīna'n por ixquilhtampān Jesús. Lā' cāmāxtekca.

41 Lā' Pedro lā' Juan tataxtulh ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' tapāxuhualh porque cālaktzī'nca xlaca'n lej tzey para natapātī a'ntū lej līmāxana' por ixpālacata Jesucristo.

42 Lā' lakaliyān nac xaka'tla' lītōkpān lā' na ixchicca'n, tū' ixtamāxteka tamāsu'yu lā' tachihuīna'n ixpālacata Jesucristo.

6

Cālacsacca kalhatojon maktāyana'nī'n

1 Huā'mā'na chi'chini' ixtalhūhua'ntēlha huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' huan chi'xcu'huī'n griegos cāhuanilh huan hebreos que tū' xa'nca iccāmāpitzīni'can a'ntū iccāmāxqui'can huan lakapūtnu' griegasna' lakaliyān. 2 Lā' huan kalhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlīhuāk a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' cāhuanica:

—Tū' līmakuan na'icmāxteka'uj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios lā' na'icmāstā'yāuj līhua't. 3 Pues chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit hui'xina'n kalhatojon chi'xcu'huī'n de hui'xina'n. Cacālacsactit a'ntī cālākapascan huāk lacuan lā' a'ntī talītzuma Espīritu Santo lā' a'ntī lej xa'nca tapāstacna'n. Lā' nacāmācamāxqui'yāuj huā'mā' lītōt. 4 Lā' quilītōtca'n quina'n chu ū'tza'tza': na'icorarlīyāuj lā' na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

5 Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlīhuāk huan ixtalhūhuā'tca'n. Lā' lacsacca huan Esteban, kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlītzuma Espīritu Santo lā' a'ntī xa'nca ixkalhlaka'ī' Dios. Lā' cālacsacca Felipe lā' Prócoro lā' Nicanor lā' Timón lā' Parmenas lā' Nicolás xala' nac

Antioquía a'ntī ixtanūnī't na ixreligionca'n israelitas. ⁶ Lā' cālīminca ixlacapūnca'n apóstoles lā' ta'orarlih lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n.

⁷ Lā' a'kahualh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntī ixtakalhaka'ī' lej ixtalhūhua'ntēlha nac Jerusalén. Lā' lhūhua' curasna' takalhaka'ī'lh lā' ta'a'kahuāna'ni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

⁸ Lā' Esteban lej ixkalhaka'ī' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ixtlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn ixlacalhpū'nanca'n tachi'xcuui't. ⁹ Lā' tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n na ixlitokpānca'n israelitas a'ntī ixcāmāpācuhiūcan Libertos, lā' nā xalanī'n nac Cirene lā' Alejandría lā' Cilicia lā' Asia. Xlaca'n talālīhuanilh con Esteban. ¹⁰ Pero xlaca'n tūlah tatā'lātlajalh por ixpālacata ixtapāstacna' Esteban lā' por ixpālacata Espiritu Santo a'ntī ixmāchihuīnī. ¹¹ Lā' xlaca'n tamāpalalh ā'makapitzīn para natalē'ksa'nīnī'n lā' natahuan que ixtakaxmatnī't a'nchī Esteban a'ksa'nli Moisés lā' Dios. ¹² Lā' cācuccha'xca tachi'xcuui't lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan mākalhtō'kē'ni'ni'n ley. Lā' chu līmaktin laktapajtzūca Esteban lā' chi'paca lā' līminca ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. ¹³ Lā' cāhui'līca testigos a'ntīn tualh a'ntūn tū' stu'ncua' lā' tualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tū' makxteka a'ksa'n huā' ley lā' huā' xaka'tla' litokpān a'ntū sicua'lanālanī't. ¹⁴ Ickaxmatui a'xni'ca' hualh xla' que huā'mā' Jesús xala' nac Nazaret namāspūtū huan xaka'tla' litokpān lā' nataxtāpalī huan talanān a'ntū māsu'yulh Moisés natlahuayāuj.

¹⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'nlhā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Lā' ixlacan ixtasu'yu hua'chi ixla' ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban lā' maknīca

¹ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīlh Esteban:

—¿Chā stu'ncua' huā'mā'?

² Lā' Esteban hualh:

—Chī'xcuui'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit. Dios a'ntī lej ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'xni'ca' xla' ixuī'cus nac xcānsipej Mesopotamia. Tūna'j ixa'n tahuī'la nac Harán. ³ Dios huanilh: Cataxtu de mi'ā'lacchicni' lā' cacāmakxtekti mintalakapasnī'n lā' capi't nac xcānsipej a'ntū na'icmāsu'ni'yāni'.

⁴ Lā' Abraham taxtulh de huan ī'xcānsipejca'n caldeosnu' lā' a'lh tahuī'la nac Harán. Lā' a'xni'ca' ixnīnī'ttza' ixtāta' Abraham, Dios līmīlh Abraham huā'tzā' nac xcānsipej a'nlhā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j. ⁵ Lā' Dios tūna'j maxquī'lh ti'ya't ā'tzā', nīn pītzina'j a'nlhā nayāhua ixtojon. Xmān huanilh que ixtēcu' ti'ya't nala xla' lā' ixnatā'natna', a'yuj xla' tūna'j ixka'lhī ixcaman. ⁶ Dios tā'chihuīna'lh chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la hua'chi xatza'nkān nac ā'lakatin xcānsipej.

Lā' a'ntza' lej nacāmāscujūcan lā' nacāmāpātīnīcan lakatā'ti' ciento cā'ta.

⁷ Lā' quit na'iccāmāpātīnī huan tachi'xcuui't a'ntī nacāmāscujū minatā'natna'.

Lā' ā'calīstān natataxtu minatā'natna' lā' naquintamācā'tanī ā'tzā'.

⁸ Lā' Dios cāxtlahualh huan convenio a'ntū ixpālacata ixcāchu'cucan chi'xcuui'n israelitas para que nacālīlakapascan. Lā' tahuī'lh kalhatin ixcaman Abraham, ixtacuīni' Isaac. Lā' ixlīlakatzeyan chī'chīni' Abraham chu'culh ixcaman para nalīlakapascan hua'chi israelita. Lā' ā'calīstān tahuī'lh kalhatin ixcaman Isaac, ixtacuīni' Jacob. Lā' ā'calīstān Jacob ka'lhīlh kalhacāujtu' ixo'kxa'n a'ntīn quinapapna'ca'n.

⁹ Lā' huan quinapapna'ca'n ixtaca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n José. Lā' xlaca'n tastā'lh José. Lā' lē'nca nac Egipto. Pero Dios ixmaktaka'lhā. ¹⁰ Lā' Dios māmāpūtāxtūlh de ixlīhuāk a'ntūn pātīlh. Lā' Dios maxquī'lh José tapāstacna' na ixlacapūn Faraón a'ntī rey xala' nac Egipto.

Lā' Faraón ixa'cnīni'ni' huan José. Lā' hui'lilh ixlīgobrador nac Egipto. Lā' hui'lilh que namāpa'ksīkō' ixlīhuāk ixchic Faraón.

¹¹ 'Lā' milh lakatin tatzī'ncsta ixlīhuāk huanmā' ti'ya't Egipto lā' nac Canaán. Lā' lej tapātīni'lh. Lā' huā' quinapapna'ca'n tū' ixtakaksa a'ntū natahua'. ¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli Jacob que nac Egipto ixa'nan trigo, pū'la cāmacā'lh a'ntza' ixo'kxa'n a'ntīn quinapapna'ca'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' ta'a'mpā ixlīmaktu', José cāmāca'tzīnīlh que ū'tza' māni' ī'stancuca'n ixuanī't. Lā' Faraón māca'tzīnīca que ixtalakapasni' José ixtahuanī't. ¹⁴ Lā' José mātayīni'lh Jacob a'ntī ixtāta' lā' ixlīhuākca'n ixtā'timin lā' ixcamana'ca'n. Xlaca'n pūpitzī ciento ā'pu'xamaquitzi tachi'xcuui't. ¹⁵ Lā' Jacob a'lh tahui'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' lā' nā tanīkō'lh ixo'kxa'n a'ntī quinapapna'ca'n. ¹⁶ Lā' ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem lā' a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' a'ntū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n Siquem. Lītamāhualh con tumīn.

¹⁷ 'Ixtapajtzūtēlha huan chi'chini' a'xni'ca' ixtlōkentaxtū Dios a'ntū ixuaninī't Abraham. Lā' huan tachi'xcuui't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. ¹⁸ Lā' hui'līpalaca kalhatin rey nac Egipto a'ntīn tū' lakapasli José. ¹⁹ Xla' cā'a'kxokolh quinapapna'ca'n lā' chuntza' cālītlajalh. Lā' xla' cāmāpātīnīlh quinapapna'ca'n lā' cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlaksa'tā'nca'n para que natanī. ²⁰ Lā' huā'mā'na chi'chini'n tahuī'lh Moisés lā' xla' tzēhuanī't ixuanī't na ixlacapūn Dios. Lā' ixmaktaka'lh mā'ca lakatu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtāta'. ²¹ Lā' a'xni'ca' nā tihui'līca Moisés kēpūn, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli huan ska'ta' lā' makastacli como hua'chi scana'nca ixcaman. ²² Lā' Moisés māsca'tīca ixlīhuāk tapāstacna' xala' nac Egipto. Lā' lej xa'nca ixchihuīna'n lā' huāk tzē ixtlahua.

²³ 'Lā' a'xni'ca' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta, puhualhtza' palh nacālaka'n ixtalakapasnī'n a'ntī israelitas. ²⁴ Lā' laktzī'lh a'nchī kalhatin egipcio ixmāpātīnīmā' kalhatin israelita. Lā' Moisés līmaktāyah lā' mātākāhuī'lh huan egipcio. Lā' chuntza' tapalana'ni'lh huan tī ixmāpātīnīmā'ca. ²⁵ Moisés ixpuhuan que huan israelitas ixtamāchekxī a'nchī Dios ixlac-sacnī't nacāmaktāya natapūtaxtu. Pero xlaca'n tū' ixtamāchekxī. ²⁶ Lā' ixlīlakalī huampala cālakhchilh Moisés a'xni'ca' ixtalālacatāquī' kalhatu' israelitas lā' ixcāmāko'xamixīcu'tun lā' cāhuanilh: “Chi'xcuui'n, hui'xina'n lītalakapasnī'n. ¿A'chī' lālacatāquī'yā'tit?” ²⁷ Lā' tuncan huan tī ixlacatāquī' ixtā'chic tampi'ta'lh Moisés lā' hualh: “¿Tichū hui'līni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quiujezca'n? ²⁸ ¿Chā naquimāknīcu'tuna' quit hua'chi ma'kni' kōtan huan egipcio?” ²⁹ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Moisés tzā'lalh. Lā' chā'lh nac xcānsipej Madián lā' a'ntza' tachokolh hua'chi xatza'nkān. Lā' talacatuncuīlh kalhatu' ixo'kxa'n.

³⁰ 'Lā' a'xni'ca' ixpātē'kenī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, kalhatin ángel tasu'yuni'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't ixpajtzū huan kēstīn ixtacuīni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin puchuna'j qui'huī' a'ntū ī'lhcumā'. ³¹ A'xni'ca' lakzī'lh Moisés tū' ixlīca'tzīhuī'. Lā' tapajtzūlh para nalaktzī'n. Lā' ixtachihuīn Māpa'ksīni' huanilh:

³² Quit ixDiosca'n minatāta'na' lā' ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob.

Lā' Moisés xpīpīlh lā' jicua'lh lā' tū' līhui'līlh nalaktzī'n. ³³ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

Catatūxtu mizapato porque a'nlhā yā't, ixlacapūn Dios.

³⁴ Quit stu'ncua' iclaktzī'nī't a'nchī cāmāpātīnīmā'ca quintachi'xcuui't a'ntīn tahui'lāna' nac Egipto.

Lā' ickaxmatnī't a'nchī tahua'ntli'jmā'na xlaca'n, lā' icyujnī'ta'nchi para na'iccāmāpūtaxtū.

Lā' chuhua'j cata't. Na'icmacā'nāni' nac Egipto.

³⁵ 'Lā' huā'mā' chu ū'tza' Moisés a'ntī talakmaka'lh a'xni'ca' tahualh:

¿Tichū hui'līnī'ta'ni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quiujezca'n?

Lā' Dios macamilh huā'mā' Moisés hua'chi xapuxcu' lā' māpūtaxtūnu'. Lā' ixmaktāya huan ángel a'ntī tasu'yuni'lh nac a'katin puchuna'j qui'huī'. ³⁶ Lā' Moisés cāmāxtulh quinapapna'ca'n. Xla' tlahualh lej laka'tla'n lē'cnīn nac Egipto lā' nac mar a'ntū huanican

Spi'nenke' lā' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷ Huā'mā' ū'tza' Moisés a'ntī cāhuanilh israelitas:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin de mintalakapasni'ca'n chuntza' hua'chi quilacsacli quit.

U'tza' ixa'cta'sana' Dios nala.

Lā' nakaxpa'tā'tit hui'xina'n.

³⁸ Huā'mā' Moisés ū'tza' ixuī' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' huan ángel tā'chihuīna'lh nac kēstīn Sinaí. Lā' Moisés cāhuanilh quinapapna'ca'n a'ntū hualh huan ángel. Lā' Moisés maklhtīni'lh huan tachihuīn a'ntūn tū' maktin catisputli. Lā' huan tachihuīn quincāmaxquī'ni'.

³⁹ 'Huā' quinapapna'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Moisés lā' talakmaka'lh. Lā' ixtapuhuan natataspi'ta nac Egipto. ⁴⁰ Tahuanilh Aarón:

Caquilātlahuani'uj ídolos a'ntū naquincātapū'lani'yāni'.

Tū' icca'tzīyāuj a'ntū pātle'keni'nī't huā'mā' Moisés a'ntī quincāmāxtuni' nac ti'ya't Egipto.

⁴¹ Entonces xlaca'n tatlahualh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi ti'na'j huācax lā' tamaxquī'lh lē'ksajuī'n huan ídolo. Lā' lej talīpāxuhualh a'ntū ixtatlahuanī't māni' xlaca'n.

⁴² Lā' Dios tamakatīlh de xlaca'n lā' cāmakxtekli que natamācā'tanī sta'cu. Lā' nā chuntza' tatzokni' huan nac libro a'ntū tzo'kli kalhatin a'ntī ixa'cta'sana' Dios. Hualh:

Lā' hui'xina'n, israelitas, ¿chu quilāmālacnūni'uj lē'ksajna' lā' animalhna' xatamaknīn ixlīhuāk huan tu'pu'xam cā'ta nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't?

⁴³ Hui'xina'n līta'ntit ixcarpa huan ídolo Moloc a'nlhā ixtaquilhpūtani'can, lā' huan ídolo Renfán a'ntū ixtasu'yu hua'chi sta'cu.

Hui'xina'n tlahua'tit para nacāmācā'tanīyā'tit.

Lā' chuhua'j quit na'iccālē'nāni' más a'jlē'nī'ta'ncha' de Babilonia.

Chuntza' tatzokni'.

⁴⁴ Lā' Esteban huampā:

—Nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, quinapapna'ca'n ixtaka'lhī huan xaka'tla' carpa a'ntū ixmāsu'yu que Dios ixcā'o'kska'lhīlēmā'. Lā' huan carpa ū'tza' ixtlahuanī't Moisés chu a'nchī hua'chi Dios ixuaninī't lā' chu a'nchī Dios ixmāsu'ni'nī't. ⁴⁵ Lā' quinapapna'ca'n tamaklhtīni'lh huan carpa. Lā' talīmīlh a'xni'ca' tatanūchi con Josué na ixti'ya'tca'n xtuncnu' chí'xcuīn a'ntī Dios cāmāxtulh ixlacapūnca'n quinapapna'ca'n. Lā' a'ntza' tachokolh huan carpa hasta ixquilhtamacuj David. ⁴⁶ Dios līpāxuhualh David. Xla' ixtlahuacu'tun lakatin ixchic Dios a'ntī nā ixDios Jacob. ⁴⁷ Pero huan a'ntī tlahualh huan chic, ū'tza' Salomón. ⁴⁸ Pero Dios, a'ntī lej ka'tla', tū' tahuī'la nac lakatin chic a'ntū tatlahuanī't chí'xcuīn. Lā' nā chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn lā' nac quilhtamacuj.

¿Tuchūyā chic naquilātlahuani'yāuj? huani Māpa'ksīni'.

Lā' ¿lhachū na'icjaja quit?

⁵⁰ ¿Chu tū' quit ictlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan?

⁵¹ Lā' Esteban cāhuanipā:

—Hui'xina'n lej lacxumpi. Tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit. Lā' tū' kaxpa'tcu'tunā'tit. Hui'xina'n pō'ktu kalhtaxtoktīyā'tit huan Espīritu Santo. Chu a'nchī ixtala minapapna'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. ⁵² Minapapna'ca'n tamāpātīnīlh ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh a'ntīn tahuālh xapū'la que namin a'ntī xatzey. U'tza' milh lā' hui'xina'n macamāstā'tit lā' māmaknīnīnī'ntit.

⁵³ Hui'xina'n maklhtīnī'ntit huan ley a'ntū tamacamāstā'lh ángeles. Pero tū' a'kahuāna'ni'tit —hualh Esteban.

Maknīca Esteban

⁵⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixtamāsā'nī ixtatzanca'n porque lej ta'a'kchā'lh. ⁵⁵ Lā' ixa'clhcunuc Esteban ixlītzuma Espīritu Santo. Lā' xla' ixtalacayāhuayā

para nac a'kapūn. Lā' laktzī'lh huan xkakana' a'nlhā ixuī' Dios. Lā' laktzī'lh Jesús na ixpāxtūcāna'j Dios ⁵⁶lā' hualh:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n huan a'kapūn laquī'yā. Lā' ixtā'tin ixlīhuāk tachi'xcuhuī't huī' na ixpāxtūcāna'j Dios —hualh Esteban.

⁵⁷ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'nlhā ixtlahuacan justicia, xlaca'n tata'salh palha' lā' cā'a'kachi'paca. Lā' ixlīhuākca'n tuncan talakminkō'lh lacapalh. ⁵⁸ Lā' māxtuca Esteban de huan nac xcānsipej lā' mūta'laca. Lā' huan testigos tahuī'līh ixlū'xu'ca'n na ixlacapūn kalhatin o'kxa' a'ntī ixtacuīni' Saulo. ⁵⁹ Lā' a'xni'ca' mūta'laca Esteban ta'sani'lh Dios lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' Jesús, cachi'patampāxtokchi quilīca'tzīn.

⁶⁰ Lā' tatzokostalh lā' ta'salh lej palha' lā' hualh:

—Māpa'ksīni', cacāmāspūtūnu'ni' a'ntū quintatlahuani'mā'na.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Esteban nīh.

8

Saulo ixcāmacaputza a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Lā' Saulo chu ixlīca'tzī a'nchī līmāknīca Esteban.

Lā' huanmā' chī'chīni' tzucuca lej cāmacaputzacan a'ntī ixtakalhlaka'ī' xalanī'n nac Jerusalén. Lā' ixlīhuākca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea lā' Samaria. Lā' tat-achokolh xmān apóstoles. ² Lā' makapitzīn chī'xcuhuī'n, a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios, talē'lh Esteban lā' tamā'cnūlh. Lā' lej talakcalhualh xla'. ³ Lā' Saulo ixlīhui'lī ixcāmāspūtūkō'lh huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Tzuculh tanū nac lakatunu' chic lā' ixcāstancalē'n chī'xcuhuī'n lā' puscan lā' ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatzey tachihuīn nac Samaria

⁴ Lā' a'ntīn ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n lakaxtim lā' ixtachihuīna'n huan xatzey tachihuīn.

⁵ Lā' Felipe a'lh tancā'n nac xcānsipej ixtacuīni' Samaria. Lā' ixcāmāsu'ni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lā' huan ixtalhūhuā't tachi'xcuhuī't ixtakaxmata a'cxtim a'ntū ixcāhuani Felipe. Takaxmatli lā' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū ixtlahua. ⁷ Lā' huan tlajana'nī'n ixtata'sa lej palha' lā' tataxtulh de xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī. Lā' lhūhua' ixtalū'ntū'lanī't lā' xalactajua' chī'xcuhuī'n ixcāmātzeyīcan. ⁸ Lā' lej ixa'nān lhūhua' tapāxuhuān huanmā' nac xcānsipej.

⁹ Lā' ixuī' chā'tin chī'xcu' ixtacuīni' Simón. Xla' xapū'la ixuanī't tlahuāna' nac huanmā' xcānsipej. Lā' ixtalē'cnī huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Samaria. Lā' hualh que ū'tza' māni' lej ka'tla'. ¹⁰ Lā' xa'nca ixtakaxmatni' Simón ixlīhuākca'n a'ntī xalacti'na'j lā' a'ntī xalaka'tla'n. Lā' ixtahuan:

—Huā'mā' chī'xcu' lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹¹ Lā' xa'nca takaxmatni'lh Simón porque lej makān talē'cnīlh ixtatlahuān. ¹² Lā' Felipe cākalhachihuīna'ni'lh xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n lā' ixpālacata Jesucristo. Lā' xlaca'n takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli chī'xcuhuī'n lā' puscan. ¹³ Lā' nā huan Simón nā xla' kalhlaka'ī'lh lā' a'kpaxli lā' stālani'lh Felipe. Lā' a'xni'ca' Simón laktzī'lh huan laka'tla'n lā' lej lhūhua' lē'cnīn, xla' lej lhūhua' ixpāstacna'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que xalanī'n nac Samaria ixtamaklhtīni'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, huan apóstoles xalanī'n nac Jerusalén tamacā'lh Pedro lā' Juan nac Samaria. ¹⁵ Xlaca'n tamīlh lā' ta'orarīlh que catamaklhtīni'lh Espīritu Santo xalanī'n nac Samaria. ¹⁶ Tūna'j ixcālakyujachi Espīritu Santo. Xmān ixta'a'kpaxnī't lā' chuntza' tamāsu'yulh que tatapa'ksīlh con Māpa'ksīni' Jesús. ¹⁷ Lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n lā' xlaca'n tamaklhtīni'lh Espīritu Santo.

¹⁸ Lā' Simón laktzī'lh que huan Espīritu Santo māstā'ca a'xni'ca' huan apóstoles ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹ Lā' hualh Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' līmāpa'ksīn para que chuntza' chu catīhuā na'ica'cpūmā'ca' quimacan nā tzē namaklhtīni'n huan Espīritu Santo.

²⁰ Lā' Pedro huanilh:

—Casputli mintumīn lā' nā hui'x casputti porque puhuanti nalitamāhua'ya' tumīn a'ntū ixlē'ksajna' Dios. ²¹ Hui'x tūla catimahlhīni' huanmā' lē'ksajna' porque tū' tzey mi'a'clhcunuc na ixlacapūn Dios. ²² Camakxtekti huanmā' ko'hua'jua' tapāstacna' lā' casqui'ni' Māpa'ksīni' Dios lā' tzēla chuntza' namāspūtūnu'ni'yāni' Dios huanmā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'ya' na mi'a'clhcunuc. ²³ Iclaktzī'nāni' lej ca'tzanca'tzī'ya'. Hui'x tūla makxteka a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Lā' kalhtīni'lh Simón lā' hualh:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios que tū' naquimpātle'keni' nīn tuntū' a'ntū hui'xina'n hua'nā'tit.

²⁵ Lā' a'xni'ca' xla'ca'n ixtamālacstū'ncnī'ttza' lā' ixtachihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, tataspi'tpā para nac Jerusalén. Lā' tachihuīna'lh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo nac lalalhūhua' ixā'lacchicni'ca'n samaritanosnu'.

Felipe lā' huan chi'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶ Lā' tā'chihuīna'lh Felipe kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh lā' huanilh:

—Catā'kaqui' lā' capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén para Gaza. A'ntza' cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

²⁷ Lā' Felipe tā'kaqui'lh lā' a'lh. Lā' ixuī' kalhatin eunuco xala' nac Etiopía. Xla' pūchihuīna' ixuanī't nac Etiopía a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan reina ixtacuīni' Candace. Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixlīhuāk ixlīrico huan reina. Lā' quīlachi nac Jerusalén para namācā'tanī Dios. ²⁸ Lā' ixtaspi'tmā'tza' lā' ixpūmimā' lakatin carro a'ntū ī'stancalē'mā' huan cahuāyuj. Lā' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū tzo'kli Isaías, a'ntī ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. ²⁹ Lā' huan Espíritu Santo huanilh Felipe:

—Catapajtzu' nac xatej a'nlhā lē'mā'ca huan carro lā' catā'pi.

³⁰ Lā' Felipe tu'jnulh lā' lakmilh lā' kaxmatli a'nchī xla' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū ixtzo'knī't Isaías. Lā' Felipe kalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū lakapūtle'keya'?

³¹ Lā' kalhtīlh:

—Tūla como tintī' a'ntī naquimāsu'ni'.

Lā' huanica Felipe que catō'ca'lh lā' capāxtūtō'lalh.

³² Lā' xla' ixlakapūtle'kehuī' ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza': Hua'chi lē'ncan lakatin oveja a'ntū namaknīcan, chuntza' lē'nca huan chi'xcu'; lā' como hua'chi lakatin borrego xla' kō'ko' na ixlacapūn a'ntī macsī'ta, chuntza' huan chi'xcu' nīn tuntū' hualh.

³³ Lā' māmāxanī'ca lā' tū' xa'nca tlahuani'ca justicia.

Lā' nīn tintī' tūla pūtle'ke tichū ixtā'natna' huan chi'xcu', porque maknīca.

³⁴ Lā' huan eunuco huanilh Felipe:

—Icsqui'ni'yāni' caquihua'ni', ¿tichū līchihuīna'mā' huā'mā' Isaías? ¿Chu ixa'cstu līchihuīna'ncan, o līchihuīna'n ā'kalhatin?

³⁵ Lā' Felipe tzuculh chihuīna'n. Lā' tzuculh xa'nca huani a'ntū ixlakapūtle'kenī't huan ixtachihuīn Dios lā' māsū'ni'lh ixpālacata Jesús. ³⁶ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, tachā'lh a'nlhā mā' xcān. Lā' hualh huan eunuco:

—Cala'ktzī'. Huā'tzā' mā' xcān. ¿Chu a'nan a'ntū naquimāmakchuyī para que tzē na'ica'kpaxa?

³⁷ Lā' Felipe huanilh:

—Palh hui'x kalhlaka'ī'ya' con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc, tzē na'a'kpaxa'.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Quit ickalhlaka'ī' que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios.

³⁸ Lā' chu tuncan māyāhuanīni'lh huan carro. Lā' tatorjōlh nac xcān ixtu'ca'n, Felipe lā' huan eunuco. Lā' Felipe mā'kpaxīlh. ³⁹ Lā' a'xni'ca' tatacutli nac xcān, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Lā' huan eunuco tū'tza' laktzī'lh. Lā' huan eunuco a'mpā lā'

lej pāxuhualh. ⁴⁰ Lā' Felipe lakchā'nca nac xcānsipej Azoto. Lā' ixcākalhachihuīna'ni'tēlha xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo na ixlīhuāk xcānsipejni' hasta que chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo xtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 22.6-16; 26.12-18

¹ Lā' Saulo lej ixcāmākē'klha a'ntī ixtakalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni' lā' ixcāmāknīcu'tun. Lā' lakmilh xamāpa'ksīni' curasna' ² lā' squi'nli lakatin acta a'ntū nalē'n na ixlītōkpānna'ca'n israelitas nac Damasco. Lā' chuntza' tzē nacāputza chi'xcuhuī'n lā' puscan a'ntī ixtastālani' Jesús lā' tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén. ³ Lā' Saulo ixtlā'huantēlha lā' ixtapajtzūtēlhatza' nac Damasco. Lā' chu līmaktin lakatin xkakana' xala' nac a'kapūn lītamacxti'li'lh. ⁴ Lā' a'kā'lh nac ti'ya't. Lā' kaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū ixuani:

—Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya'?

⁵ Lā' Saulo kalhasqui'nīlh:

—¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?

Lā' xla' hualh:

—Quit Jesús, chu ū'tza' a'ntī hui'x macaputzaya'. Chu tlakaj quintā'latla'hua'ya'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chi'nta huan qui'hui' a'ntū lītlakalē'ncan.

⁶ Lā' Saulo ixpipi lā' ixjicua'n lā' hualh:

—Māpa'ksīni', ¿tuchū lacasqui'na' na'ictlahua quit?

Lā' huan Māpa'ksīni' huanīlh:

—Catā'kaqui' lā' catanu' nac xcānsipej. Lā' a'ntza' nahuanica'na' a'ntū līhui'līca natlahua'ya'.

⁷ Lā' huan chi'xcuhuī'n a'ntī ixtatā'latlā'huan Saulo, takaxmatli lakatin tachihuīn pero nīn tintī' talaktzī'lh. Lā' lej talē'cnīlh. ⁸ Lā' Saulo tā'kaqui'lh de nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' titalakapākē'cu'tulh, tūlalhtza' lacahuāna'lh. Lā' makachi'palē'nca lā' līminca nac Damasco. ⁹ A'ntza' tahuī'lh lakatu'tun chi'chini' lā' tūlah lacahuāna'lh. Lā' tū' huā'yalh lā' tū' ko'tnūlh.

¹⁰ Lā' ixuī' nac Damasco kalhatin chi'xcu' a'ntī ixkalhlaka'ī' lā' ixtacuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh lā' huan Māpa'ksīni' huanīlh:

—Ananías.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Lā' ā'tzā' icuī', Māpa'ksīni'.

¹¹ Lā' Māpa'ksīni' huanīlh:

—Capit huan nac calle a'ntū huanican Xaslitua'. Lā' caputza na ixchic Judas kalhatin a'ntī ixtacuīni' Saulo xala' nac xcānsipej Tarso. A'ntza' kalhtō'ka'mā'.

¹² U'tza' lakachuyani't lā' laktzī'nī't kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Ananías a'ntī tanūlh lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan para que chuntza' nalacahuāna'nchokopala.

¹³ Pero Ananías kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't que huā'mā' chi'xcu' lej lhūhua' a'ntūn tū' tzey cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén a'ntīn takalhlaka'ī' mintachihuīn. ¹⁴ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamaxqui'nī't līmāpa'ksīn que xla' naquincāchi'payāni' quilihuākca'n a'ntī icchihuīna'nāuj por milīmāpa'ksīn.

¹⁵ Lā' Māpa'ksīni' huanīlh:

—Capit porque quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacātā'chihuīna'n de quit xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni' lā' reyes lā' israelitas. ¹⁶ Quit na'icmāsu'ni' līlhūhua' a'ntū napātīni'n por quimpālacata.

¹⁷ Lā' Ananías a'lh lā' tanūlh huan nac chic a'nlhā ixuī' Saulo. Lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan lā' huanīlh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't huan Māpa'ksīni' Jesús a'ntī tasu'yuni'ni' nac tej a'nlhā ixta'mpā't. U'tza' quimacaminī't para que nalacahuāna'nchokopala'ya' lā' nalītatsumakō' Espíritu Santo mi'a'clhcunuc.

¹⁸ Lā' tuncan yujni'lh ixlakastapun catūhuā hua'chi xapipēks lā' lacahuāna'nchokopā. Lā' tā'kaquī'lh lā' tuncan a'kpaxli. ¹⁹ Lā' huā'yalh lā' tli'hui'quimpā. Lā' lātma'j ixcātā'lahuī' huan tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'cta'sana'lh nac Damasco

²⁰ Lā' chu tuncan huan na ixlītokpānna'ca'n israelitas, Saulo tzuculh līchihuīna'n Jesús. Lā' ixuan que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' quinDiosca'n. ²¹ Lā' talē'cnīlh ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī ixcāmāspūtūcu'tun nac Jerusalén a'ntī ixtatapa'ksī con Jesús? Lā' minī't huā'tzā' lā' quincālē'ncu'tunāni' tachī'n lā' quincāmacamaxquī'cu'tunāni' xanapuxcu'nu' curasna'. U'tza' līmīlh huā'tzā'.

²² Lā' Saulo más ixtahuixcānī. Lā' ixmālacstū'nca que Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līnī't. Lā' ū'tza' talīlē'cnīlh huan israelitas a'ntī ixtahui'lāna' nac Damasco.

Saulo cātzā'lanī'lh israelitas

²³ Lā' a'xni'ca' ixpātle'kēnī'ttza' lakalhūhua' chi'chini', huan israelitas talacchihuīna'lh para natamaknī Saulo. ²⁴ Lā' māca'tzīnīca Saulo que ixmaktaka'lh mā'ca. Tintacuj lā' tintascac ixtaka'lhītīmā'na huan lhā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' porque ixtamaknīcu'tun. ²⁵ Lā' cā'tzī'sa huan tā'timīn talē'lh Saulo lā' tamāyujūlh nac lakatin canasta de na ixa'cpān taxaka de huan cā'lacchicni'. Lā' chuntza' līpūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶ Lā' Saulo a'lh nac Jerusalén lā' ixcātā'tanūcu'tun huan tā'timīn a'ntza'. Lā' xlaca'n ixtajicua'ni'. Tū' ta'a'ka'ī'lh que xla' ixkalhlaka'ī'nī't. ²⁷ Lā' Bernabé cālīmīni'lh Saulo huan apóstoles. Lā' cāpūtle'kenī'lh a'nchī Saulo ixlaktzī'nī't nac tej huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntīn tā'chihuīna'lh. Lā' cāpūtle'kenī'lh a'nchī Saulo ixchihuīna'nī't nac Damasco por ixlīmāpa'ksīn Jesús, lā' tū' ixlacapuhuan. ²⁸ Lā' Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixchihuīna'n por ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcātā'lāhuani huan israelitas a'ntī ixtachihuīna'n griego. Lā' ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan tā'timīn taca'tzīlh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea lā' tamacā'lh para nac Tarso.

³¹ Lā' cā'cacsuatza' ixtahui'lāna' a'ntī ixtatakēxtimī na ixlīhuāk ixlēka'tla' Judea lā' Galilea lā' Samaria. Lā' ā'chulā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Lā' huan Espíritu Santo ixcāmāko'xamaka'tlī. Lā' ixtalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³² Lā' Pedro lakaxtim ixlatlā'huan lā' cālakmilh a'ntī ixtakalhlaka'ī' xalanī'n nac Lida. ³³ A'ntza' pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Eneas. Xla' ixmā'na ī'xti'cat lakatzeyan cā'ta. Ixchēkēnī'n ixtalū'ntū'lanī't. ³⁴ Lā' Pedro huanilh:

—Jesucristo mātzeyīyāni'. Catā'kaquī' lā' camā'kaquī' mixti'cat.

Lā' chu tuncan tā'kaquī'lh Eneas. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Lida lā' Sarón talaktzī'lh que ixtzeyanī'ttza'. Lā' xlaca'n tatzuculh tastālani' huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

Dorcas lakahuanchokolh

³⁶ Ixui' nac Jope kalhatin puscāt a'ntī ixkalhlaka'ī'. Lā' ixtacuīni' Tabita lā' nā Dorcas ixtacuīni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' catūhuā lej tzey. Lā' ixmāstā' lhūhua' limosna. ³⁷ Lā' huā'mā'na chi'chini' xla' ī'tzaca'lh lā' nīlh. Lā' ixmāpaxīcanī'ttza' lā' ixcāxmāpī'canī'ttza' nac lakatin cuarto tālhmā'n. ³⁸ Lā' huan tā'timīn nac Jope takaxmatli que Pedro ixui' nac Lida, como pajtzu ixuanī't. Lā' cālakmacā'nca kalhatu' chi'xcuī'n. Lā' xlaca'n tahananilh Pedro:

—Capit lacapalh hasta lhā icui'lāna'uj.

³⁹ Lā' tuncan Pedro cātā'a'lh. Lā' a'xni'ca' xla' cālākchā'lh, lā' lē'nca nac cuarto tālhmā'n. Lā' ixlīhuākca'n huan lakapūtnu' talītākēxtimīlh a'nlhā ixmāpī'canī't Dorcas lā' tacalhualh. Lā' tamāsu'ni'lh huan takēnu' lā' huan lu'xu' a'ntū ixtlahua Dorcas a'xni'ca' lakahuancus ixlahuī'. ⁴⁰ Pero Pedro cāmāxtulh ixlīhuākca'n lā' tatzokostalh lā' orarlīlh. Lā' laktalakspi'tli huan sputni' lā' huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lā' talakapāke'lh lā' laktzī'lh Pedro lā' tā'kxpāquī'lh. ⁴¹ Lā' Pedro makachi'palh lā' mā'kaqui'lh. Lā' a'xni'ca' Pedro cāta'sani'lh huan a'ntī ixtakalhlaka'ī lā' huan lakapūtnu' lā' cāmāsu'ni'lh Dorcas xalakahuan. ⁴² Huā'mā' ca'tzikō'ca na ixlīhuāk Jope. Lā' lhūhua' takalhlaka'ī'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³ Lā' Pedro tachokolh lātma'j nac Jope na ixchic kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Simón a'ntī māmasījūnu'.

10

Pedro lā' Cornelio

¹ Ixuī' nac Cesarea kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Cornelio. Xla' capitán ixuanī't. Lā' huan compañía a'ntū ixmāpa'ksī ixtacuīni' Italiana. ² Cornelio lej ixa'cnīni'ni' lā' ixtajicua'ni' Dios, lā' nā chuntza' ixlīhuāk xala' na ixchic. Lej ixmaxquī' limosna huan tachi'xcu'huī't lā' pō'ktu ixorarlīni' Dios. ³ Lakatin chi'chini' hua'chi maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Lā' xa'nca laktzī'lh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Lā' huan ángel tanūlh lā' huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Lā' Cornelio lakalaktzī'lh lā' jicua'lh lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū, Māpa'ksīni'?

Lā' huan ángel huanilh:

—Dios pāstacmā'chāni' a'nchīn tlahua'ya' mi'oración lā' a'nchī māsā'ya' limosna. ⁵ Lā' chuhua'j cacāma'capi chi'xcu'huī'n nac Jope lā' camātayī'ni' Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ⁶ Xla' tētachokonī't na ixchic Simón huan māmasījūnu' a'ntī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. U'tza' nahuaniyāni' a'ntū natla'hua'ya'.

⁷ Lā' a'xni'ca' huanikō'lh huan ángel lā' chu tuncan a'lh. Lā' Cornelio cāta'sani'lh kalhatu' ixtasācua'nī'n lā' kalhatin tropa a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' a'ntī ixtascuja na ixchic. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixcāpūtle'keni'kō'nī'ttza' a'ntū ixuaninī't huan ángel, cāmacā'lh nac Jope.

⁹ Lā' ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'na lā' ixtatapajtzūtēlha para huan nac xcānsipej. Lā' hua'chi tastu'nūta Pedro tō'ca'lh huan na ixlītanca'cstu' chic para na'orarlī. ¹⁰ Lā' lej tzi'ncstāyalh lā' ixuā'yancu'tun. Lā' līhuan ixcāxtlahuamā'ca huan līhua't, Pedro lakachuyalh. ¹¹ Lā' laktzī'lh huan a'kapūn laquī'yā lā' hua'chi lakatin ka'tla' sávana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti. Lā' yujli na ixlacapūn. ¹² Huā'mā' a'ntza' ixtatojōmā'na ixlīhuāk animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' lūhua' lā' spunnu'. ¹³ Lā' kaxmatli a'nchī tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' lā' cahua't.

¹⁴ Lā' Pedro hualh:

—Tū', Māpa'ksīni'; porque tū' maktin icua'nī't a'ntūn tū' līmakuan hua'can lā' a'ntū ko'hua'jua'.

¹⁵ Lā' chu kaxmatpā ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Tū' cahua'nti ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacanī't.

¹⁶ Huā'mā' pātle'kelh maktu'tun lā' huan sávana lē'nchokopalaca nac a'kapūn. ¹⁷ Lā' Pedro lej ixpāstacna'huī' porque tū' ixca'tzī a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū mālakachuyīlh. Lā' huan chi'xcu'huī'n, a'ntī ixcāmacaminī't Cornelio, takalhasqui'nīlh lhachū ixchic Simón. Lā' tuncan tachilh na ixlacapūn mākalhcha. ¹⁸ Lā' tata'sani'lh lā' takalhasqui'nīni'lh lā' tahualh palh tū' lahuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Simón a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu'

ixtacuīni' Pedro. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' Pedro ixpāstacna'huī' a'nchī lakachuyanī't, huan Espiritu Santo huanilh:

—Kalhatu'tun chi'xcuhuī'n taputzayāni'. ²⁰ Catā'kaqui' lā' cayujti lā' cacātā'pi xla'ca'n. Lā' tū' napuhua'na' catūhuā porque quit iccāmacaminī't.

²¹ Lā' Pedro cākyujli huan chi'xcuhuī'n lā' hualh:

—Quit a'ntī putza'yā'tit hui'xina'n. ¿Tuchū lakta'nī'ta'ntit?

²² Lā' xla'ca'n takalhtīl:

—Ixpālacata huan capitán Cornelio. Xla' lej tzeyā chi'xcu' lā' jicua'ni' Dios. Lā' ixlīhuākca'n israelitas talaktzī'n por tzeyā chi'xcu'. Kalhatin ángel a'ntī lej tzey huanilh Cornelio que namāta'satīnī'nāni' lā' xla' nakaxmata a'ntū hui'x nahua'na'.

²³ Lā' Pedro cāmānūlh na ixchic lā' cāhuanilh que catatachokolh huā'mā' tzī'sa. Lā' ixlīlakalī cātā'a'lh. Lā' nā cātā'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

²⁴ Lā' ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Lā' Cornelio ixcāka'lhīmā' lā' ixcāmākēstokkō'nī't ixtalakapasnī'n lā' ixamigos a'ntī más ixcālakapasa. ²⁵ Lā' a'xni'ca' Pedro ixtanūmā', Cornelio lakchilh. Lā' chu tuncan tatzokostani'lh lā' taquilhpūtani'lh.

²⁶ Lā' Pedro mā'kaqui'lh lā' hualh:

—Catā'kaqui'. Nā quit nā chu xmān chi'xcu'.

²⁷ Lā' a'xni'ca' Pedro ixtanūtēlha lā' ixtā'chihuīna'ntēlha lā' cākakli ixtalhūhuā't a'ntī ixtatakēstoknī't. ²⁸ Lā' Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que kalhatin israelita tūla catitā'takēxtimīlh con a'ntīn tū' israelita. Lā' tūla catitanūlh na ixchic. Chuntza' tatzokni' na ixleyca'n israelitas. Pero Dios quimāsu'ni'nī't que tūla ictihualh que ā'chā'tin chi'xcu' ko'hua'jua' lā' ū'tza' xmān catīhuā. ²⁹ U'tza' iclīmīlh a'xni'ca' quimātayīni'nca lā' tū' icpuhualh catūhuā. Lā' iccākalhasqui'nīyāni' ¿tuchū ixpālacata quilālīmātayīni'uj hui'xina'n?

³⁰ Lā' tuncan Cornelio hualh:

—Tā'ti'majatzā' quit xa'ictasajamā' lā' tū' icuā'yah. Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlīmā' na quinchic. Lā' chā'tin chi'xcu' tāyah na quilacapūn lā' ixka'lhī ixlū'xu' lej slamama. ³¹ Lā' quihuanilh: “Cornelio, Dios kaxmatnī't mi'oración lā' pāstacmā' a'nchī māsā'ya' limosna. ³² Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope lā' camātayī'ni' Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. Xla' tētachokomā' na ixchic Simón huan māmāsījūnu' na ixquilhtūn mar. Xla' namin lā' natā'chihuīna'nāni'”, quihuanica. ³³ Lā' ū'tza' quit iclīmātayīni'ni' tuncan. Lā' hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quila'kta'. Pues chuhua'j quilīhuākca'n icuī'lāna'uj huā'tzā' na ixlacapūn Dios. Lā' ickaxmatcu'tunāuj ixlīhuāk a'ntū Dios māpa'ksīnī'ta'ni' nahua'na' —hualh Cornelio.

Pedro tzuculh chihuīna'n na ixchic Cornelio

³⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Ixlistu'ncua' quit icmāchekxī que Dios puhuan que chu a'cxtimni' ixlīhuākca'n chi'xcuhuī'n. ³⁵ Lā' xalanī'n chu calhāhuā xcānsipej, a'ntīn tajicua'ni' Dios lā' tatlahua a'ntūn tzey ū'tunu'n tamāpāxuhuī' Dios. ³⁶ Dios cāmacā'ni'lh huan israelitas ixtachihuīn. Lā' cāmāsu'ni'lh que tzē natala ixamigos Dios por ixpālacata Jesucristo a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n. ³⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī māca'tzīnī'nca huan xatzey tachihuīn pū'la nac Galilea lā' ā'calīstān na ixlīhuāk Judea a'xni'ca'tza' Juan ixmāsu'yunī'ttza' lā' ixmā'kpxānī'ttza'. ³⁸ Dios maxqui'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. Lā' Jesús ixtlahuatlā'huan a'ntū lej lacuan lā' ixcāmātzeyītlā'huan ixlīhuāk a'ntī ixtapātīni'n por ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'. Huā'mā' tzēn tlhualh Jesús porque Dios ixmaktāyamā'. ³⁹ Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj ixlīhuāk a'ntūn tlhualh Jesús na ī'xcānsipejca'n israelitas lā' nac Jerusalén. U'tza' a'ntī xtokohua'ca'ca nac cruz lā' chuntza' maknīca. ⁴⁰ Lā' Dios mālakahuanīchokolh ixlīlakatu'tun chī'chini' lā' Dios lej xa'nca quincāmāsu'ni'ni' Jesús. ⁴¹ Tū' cāmāsu'ni'lh ixlīhuāk tachi'xcuhuī't. Dios quincāmāsu'ni'ni' Jesús xmān quina'n a'ntī quincālacsnī'ta'ni' para na'icmālacstū'ncāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús lā' ictā'ko'tnūj a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'. ⁴² Lā' Dios quincāhuanini' que

na'iccāmāsu'ni'yāuj tachi'xcuhuī't lā' na'icuanāuj que Jesús ū'tza' a'ntī Dios hui'līlh ixlījuezca'n xalakahuan lā' xanīn. ⁴³ Lā' ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios, xalanī'n makān, tamālācstū'ncli que ixlīhuāk a'ntīn talīpāhuan Jesús, xla'ca'n nacāmāspūtūnu'ni'can ixtalāclē'i'ca'n por ixpālācata Jesús.

Takahlaka'tīlh a'ntīn tū' israelitas

⁴⁴ Lā' Pedro ixchihuīna'huī'cus lā' huan Espīritu Santo cālakyujchi ixlīhuākca'n a'ntī ixtakaxmatni'mā'na Pedro. ⁴⁵ Lā' lej talē'cnīni'lh huan israelitas a'ntī ixtakahlaka'ī' lā' ixcātā'mini't Pedro. Talē'cnīlh porque huan lē'ksajna' a'ntū Espīritu Santo, nā ixcāmaxquī'mā'ca huan tīn tū' israelitas. ⁴⁶ Cālē'cnīca porque ixcākaxmatcanī't a'nchī ixtachihuīna'n ā'tāpātin tachihuīn lā' nā tachihuīna'mpā ixlēka'tla' Dios. ⁴⁷ Lā' Pedro cāhuanipā:

—¿Chā a'nan catīhuā a'ntī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā' tamā'na? Xla'ca'n tamakl-tīni'n chuntza' hua'chi quina'n huan lē'ksajna' a'ntū huan Espīritu Santo.

⁴⁸ Lā' Pedro cāhuanilh que cata'a'kpaxli porque tatapa'ksīlh con Jesucristo. Lā' squi'ni'ca Pedro que catachokolh lātma'j.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac lītōkpān nac Jerusalén

¹ Huan apóstoles lā' tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea cāmāca'tzīnīca que ixtakalh-laka'ī' ixtachihuīn Dios nā xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas. ² Lā' a'xni'ca' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāhuanilh huan israelitas a'ntī ixtakahlaka'ī'. ³ Takalhasqui'nīlh Pedro:

—¿A'chī' maktanūnī'ta' a'nlhā tahui'lāna' chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī' cātā'huā'ya'nī'ta'?

⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' cāhuanikō'lh xa'nca lā' hualh:

⁵ —Xa'icui'lācha' quit nac xcānsipej Jope lā' xa'icorarlīmā'. Lā' iclakachuyalh. Lā' iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sávana a'ntū yujchi de nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti' lā' quilakchilh. ⁶ Lā' lej xa'nca iclaktzī'lh. Lā' iclaktzī'lh huan animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' animalhna' a'ntū tahua'nan lā' lūhua' lā' spunnu'. ⁷ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntūn quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' lā' cama'kni' lā' cahua't”. ⁸ Lā' icuanilh: “Tū', Māpa'ksīni'. Tū' maktin icua'nī't a'ntū xmān catūhuā lā' a'ntūn ko'hua'jua”. ⁹ Lā' huan tachihuīn quinkalhtīpā ixlīmaktu' de nac a'kapūn. Lā' quihuanilh: “Tū' cahua'nti que ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacanī't”. ¹⁰ Huā'mā' pātle'kelh maktu'tun lā' tēpalacancha' tālhmā'n ixlīhuāk nac a'kapūn. ¹¹ Lā' chu līlacapalh tachilh nac chic a'nlhā xa'iclahui'lāna'uj kalhatu'tun chi'xcuhuī'n a'ntī ixquilakmacam-incanī't de nac Cesarea. ¹² Lā' Espīritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ū'tunu'n lā' tū' capāstacti catūhuā”. Lā' quintatā'a'lh huā' kalhachāxan tā'timīn. Lā' ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³ Lā' xla' quincāhuanini' a'nchī laktzī'lh na ixchic kalhatin ángel a'ntī tasu'yuni'lh lā' huanilh: “Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope lā' calīminca Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ¹⁴ Xla' nahuaniyāni' a'nchīn tzē napūtāxtuya' hui'x lā' ixlīhuāk xala' na minchic”, huanilh huan ángel.

¹⁵ Lā' Pedro cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' ictzuculh icchihuīna'n, huan Espīritu Santo cālākmilh ū'tunu'n chuntza' hua'chi quincālakmini' pū'la. ¹⁶ Lā' quit icpāstacli a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: “Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit Espīritu Santo”. ¹⁷ Dios cāmaxquī'lh xla'ca'n huā'mā' lē'ksajna' nā chuntza' hua'chi quincāmaxquī'ni' quina'n a'ntī kalhlaka'ī'nī'ta'uj Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' ¿chu quit tzē xa'icmāmakchuyīlh Dios? —hualh Pedro.

¹⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', taquilhca'cslalh. Lā' tuncan tatzuculh tachihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios lā' tahualh:

—Dios lacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n nā xluca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā chuntza' natalatahui'la para pō'ktu.

Takahlaka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹ Lā' a'xni'ca' maknīca Esteban, lā tzucuca cāmacaputzacan a'ntī ixtakahlaka'ī'. Lā' xluca'n tatzā'lal' lā' ixta'a'kahuankō'nī't. Lā' ixtatachokoyācha' nac Fenicia lā' nac Chipre lā' nac Antioquía. Lā' cāhuanica huan xatzey tachihuīn xmān huan israelitas. ²⁰ Pero makapitzīn de xluca'n xalanī'n nac Chipre lā' nac Cirene lā' xluca'n tachā'lh nac Antioquía. Lā' cātā'chihuīna'nca a'ntīn tū' israelitas. Lā' cāmāsu'ni'ca huan xatzey tachihuīn ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús. ²¹ Lā' huan Māpa'ksīni' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn lā' chuntza' lej lhūhua' takahlaka'ī'lh lā' tastālanī'lh Māpa'ksīni'.

²² Lā' cāmāca'tzīnīca a'ntī ixtakahlaka'ī' xalanī'n nac Jerusalén a'ntū ixpātle'kemā' nac Antioquía. Lā' macā'nca Bernabé a'ntza'. ²³ Lā' a'xni'ca' xla' chā'lh lā' laktzī'lh a'nchī Dios ixcāsicua'lanālīnī't, lā' lej pāxuhualh xla'. Lā' Bernabé cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh ixlīhuākca'n:

—Calīhui'lī'tit stālanī'yā'titcus Māpa'ksīni'.

²⁴ Lā' Bernabé tzeyā chī'xcu' ixuanī't lā' ixa'clhcunuc ixlītsuma Espīritu Santo lā' lej ixlakhlaka'ī'. Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't tatzuculh tatapa'ksī con Māpa'ksīni' Jesucristo.

²⁵ Lā' ā'calīstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶ Lā' a'xni'ca' kaksli, līmīlh nac Antioquía. Lā' ixlīhuāk lakatin cā'ta Bernabé lā' Saulo ixtatā'takēstoka a'ntī ixtakahlaka'ī'. Lā' ixcāmāsu'ni'can lhūhua' tachi'xcu'huī't. Lā' a'ntza' nac Antioquía tzucuca pū'la cāmāpācu'huīcan cristianos xluca'n a'ntī ixtakahlaka'ī'.

²⁷ Huan tamā'na chī'chini' tataxtulh de nac Jerusalén makapitzīn ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tachā'lh nac Antioquía. ²⁸ Lā' kalhatin de xluca'n, a'ntī ixuanīcan Agabo, tā'kaquī'lh na ixlacapūnca'n lā' cāmāca'tzīnīlh. Lā' Espīritu Santo maktāyalh. Lā' hualh que na'a'nan lakachu lakatin ka'tla' tatzī'ncsta. Lā' chuntza' pātle'kelh a'xni'ca' Claudio ixmāpa'ksīni'n. ²⁹ Lā' huan a'ntī ixtakahlaka'ī' talīhui'līlh tamacā'ni' lē'ksajna' huan tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea. Tapāstacli tamāstā' chu a'nchī macā'cchā'n chā'tunu'. ³⁰ Lā' chuntza' tatlahualh. Lā' Bernabé lā' Saulo talē'ni'lh huan lē'ksajna' huan xanapuxcu'nu' lītōkpān.

12

Maknīca Jacobo lā' chī'paca Pedro

¹ Lā' huanmā' quilhtamacuj huan rey, a'ntī ixtacuīni' Herodes, tzuculh cāchi'pa lā' cāmāpātīnī a'ntī ixtakahlaka'ī'. ² Lā' māmāknīnīni'lh con cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. ³ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh Herodes que huan israelitas talakatīlh a'ntūn tlahualh, ā'chulā' cātlahuani'lh. Lā' māchi'panīni'lh nā huan Pedro. Huā'mā' pātle'kelh a'xni'ca' ixlamā' huan cā'tani' a'xni'ca' tahua'lh pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. ⁴ Lā' a'xni'ca' Herodes ixmāchi'panīni'nī't huan Pedro lā' māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n. Lā' cāmacamaxquī'lh kalhacāujchāxan tropasna' a'ntī natamaktaka'lha līka'tla'tā'ti' līkalhatā'ti'. Lā' Herodes ixpuhuan ixlīmīlh ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't a'xni'ca' na'a'kspūta huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ⁵ Lā' chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n lā' ixmaktaka'lh mā'ca. Lā' huan a'ntī ixtakahlaka'ī' tū' tajaxli ta'orarli lā' lej tasquī'ni'lh Dios por ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

⁶ Lā' lakatin tzī'sa Pedro ī'lhtatamā' nac pūlāchī'n. Lā' Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī. Lā' ī'lhtatamā' huan Pedro na ixpāxtūnca'n huan kalhatu' tropasna' lā' ixcāmacachī'maxquī'canī't chā'tunu' tropa con cadenas. Lā' ā'kalhatu' tropasna' ixtayāna' ixlacapūn huan mākalhcha lā' ixtamaktaka'lha huan pūlāchī'n. ⁷ Lā' chu līmaktin

tasu'yulh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Lā' lakatin xkakana' māxkakēlh huan pūlāchī'n. Lā' huan ángel tāpāxakā'līlh Pedro lā' mālahuanīlh lā' huanīlh:

—Catā'kaqui' lacapalh.

Lā' huan cadenas taxcutli na ixmacan Pedro. ⁸ Lā' huan ángel huanīlh:

—Calha'kā'na' lā' catatūnu' mihuarache.

Lā' chuntza' tlhualh Pedro. Lā' huanipā huan ángel:

—Calha'ka' mintakēnu' lā' caquistāla'ni'.

⁹ Lā' Pedro taxtulh lā' ī'stālani'tēlha. Lā' tū' ixca'tzī palh ixlīstu'ncua' a'ntū ixtlahua huan ángel. Ixpuhuan que ixlakachuya. ¹⁰ Tapātle'kelh huan xapū'la tropa a'ntī ixmak-taka'lh mā' lā' ā'calīstān tapātle'kepā ā'kalhatin. Lā' tachilh nac mākalhcha de līcā'n a'nlhā lactanūcan nac xcānsipej. Lā' ixa'cstu talaquī'lh. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tapātle'kelh lakatin calle. Lā' chu tuncan lacapalh huan ángel makxtekli Pedro. ¹¹ Lā' a'xni'ca' Pedro tzeyā ca'tzilh lā' hualh:

—Chuhua'j icca'tzī xa'nca que huan Māpa'ksīni' macaminī't ixángel lā' quimāpūtaxtūnī't de na ixlīmāpa'ksīn huan rey Herodes. Lā' quimāpūtaxtūnī't de ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuanī't ixquintatlahuanī'lh huan israelitas.

¹² Lā' a'xni'ca' ixpāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro chā'lh na ixchic María a'ntī ixtzī't Juan a'ntī ixka'lhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Marcos. A'ntza' līlhūhua' ixtastokcanī't lā' ixta'orarlīmā'na. ¹³ Lā' Pedro lacatucsli huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan para nachā'ncan na ixtanquilhni' huan chic. Lā' kalhatin tzu'ma'jāt, a'ntī ixtacuīni' Rode, milh kalhasqui'nī tichū xla'. ¹⁴ Lakapasli ixtachihuīn Pedro lā' lej tapāxuhualh. Lā' ū'tza' tū' līmālaquī'lh lā' tuncan tu'jnuntēlha tanūlh ixchakān chic. Lā' cāhuanīlh a'ntī ixtatakēstoknī't:

—Yā Pedro kēpūn.

¹⁵ Lā' xlaca'n tahuanīlh:

—Chuya'ya'.

Lā' Rode ā'chulā' cāhuanīlh ixlīstu'ncua'. Lā' tuncan tahualh:

—Tū' ū'tza'. Xmān huan ángel a'ntī maktaka'lha Pedro.

¹⁶ Lā' Pedro ā'chulā' lacatucsli huan mākalhcha. Lā' a'xni'ca' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro lā' talē'cnīlh. ¹⁷ Lā' Pedro cāmacahuani'lh para que cataquilhca'cslalh. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Māpa'ksīni' līmāxtulh nac pūlāchī'n. Lā' cāhuanīlh:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo lā' huan tā'timīn huā'mā' a'ntū pātle'kelh.

Lā' Pedro taxtulh lā' a'lh ā'lacatin.

¹⁸ Lā' chu tuncan a'xni'ca' tuncuīlh, huan tropasna' lej tatamakchuyīlh por ixpālacata a'nchī lītza'lal Pedro. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' Herodes māputzanīni'lh huan Pedro lā' tū' kaksca lā' cākalhasqui'nīlh huan tropasna' a'ntī ixcāyāhuacanī't para natamaktaka'lha Pedro lā' cāmāmaknīnīni'lh. Lā' Herodes taxtulh de nac Judea lā' a'lh tancā'n nac Cesarea lā' a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

²⁰ Lā' Herodes ixcātā'lāmaka'kchā'nī't con xalanī'n nac Tiro lā' Sidón. Lā' makapitzīn de xlaca'n talacchihuīna'lh para natalaka'n. Lā' lī'amigos talātlhualh con Blasto a'ntī ixmaktaka'lhna' a'nlhā ī'lhata huan rey. Lā' xlaca'n ixtamāko'xamixīcu'tun porque ixlīhua'tca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón līmīncanča' de na ī'xcānsipej huan rey. ²¹ Lā' chilh huan chī'chini' a'ntū ixcālhcanī'nī't Herodes. Lā' ixlhakā'nī't ixlū'xu' a'ntū ixtasu'yu que rey ixuanī't. Lā' tahuī'lh nac trono lā' a'cta'sana'lh. ²² Lā' tachi'xcuhuī't tata'salh lā' tahualh:

—Tū' chī'xcu' a'ntī a'cta'sana'n. U'tza' kalhatin dios.

²³ Lā' chu līmaktin kalhatin ixángel Dios mātakāhuī'lh Herodes porque cāmāxtekli tamācā'tanīlh como hua'chi Dios. Lā' huan tzapūla' tahua'lh lā' nīlh.

²⁴ Lā' ixtachihuīn Māpa'ksīni' a'kahualh lā' cālakchā'lh ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Bernabé lā' Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītłōtca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tchokolh nac Antioquía. Lā' cātā'a'lh Juan a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos.

13

Bernabé lā' Saulo tatzuculh talē'n makat xatzey tachihuīn

¹ Chu lī'ū'tunu'n xalanī'n a'ntza' ixtatakēstoka nac Antioquía, ixa'nān a'cta'sana'nī'n lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n. Makapitzīn ixtacuīni'ca'n Bernabé lā' Simón (a'ntī ixuanican Negro) lā' Lucio xala' nac Cirene lā' Manaén (a'ntīn tā'stacli rey Herodes) lā' Saulo. ² Lā' xlaca'n ixtataquilhpūtani'mā'na Dios lā' ixtalihui'līnī't tuntū' natahua'. Lā' Espiritu Santo hualh:

—Caquilāmāxtunquīni'uj Bernabé lā' Saulo. Lā' xlaca'n natatlahua huan ixlītłōtca'n a'ntū na'iccāmaxquī'.

³ Lā' xlaca'n tūna'j ixtahua' nīn tuntū' lā' ta'orarlīh lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmacā'nca.

Huan apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴ Lā' huan Espiritu Santo cāmacā'lh Bernabé lā' Saulo. Lā' xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. Lā' tuncan tapū'a'lh barco nac Chipre a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nān mar. ⁵ Lā' a'xni'ca' tachilh nac xcānsipej Salamina, talī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios na ixlītōkpānna'ca'n huan israelitas. Lā' talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' tatētaxtulh ixlīhuāk huan Chipre, tachilh nac xcānsipej ixtacuīni' Pafos. Lā' tapāxtokli chā'tin chī'xcu' israelita ixtacuīni' Barjesús. Xla' tlahuāna' ixuanī't lā' a'cta'sana', pero tū' i'xla' Dios. Xmān ixcālī'a'kxoko. ⁷ Lā' huan tlahuāna' ixmaktāya huan gobernador Sergio Paulo a'ntī lej skalalh ixuanī't. Lā' huan gobernador cāmātayīni'lh Bernabé lā' Saulo lā' ixkaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ⁸ Pero cātā'lāhuanilh huan tlahuāna' a'ntī ixuanican nā Elimas. Xla' tū' ixlacasqui'n nīn cakalhlaka'ī'lh huan gobernador. ⁹ Lā' Saulo, a'ntī nā ixtacuīni' Pablo, ixlītsuma Espiritu Santo na ixa'clhcunuc. Xla' lakalaktzī'lh Elimas. ¹⁰ Lā' huanilh:

—Hui'x lej a'kxokonuna' lā' lej ca'tzanca'tzīya'. Hui'x ixcaman ko'ti'ti' lā' hui'x nīn tuntū' lakatiya' a'ntūn tzey. ¿Lhānīn namakxteka' lactlahua'ya' a'ntū xastu'ncua' ixlīmāpa'ksīn Dios? ¹¹ Lā' chuhua'j huan Māpa'ksīni' namāpātīniyāni'. Lakatzī'n nala'ya' lā' tūlalh catila'ktzi' chī'chini' lātma'j.

Lā' chu līmaktin lakapoklhuana'lh lā' tūlalhtza' lacahuāna'lh lā' ixputzatlā'huan a'ntī ixmakachi'palē'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' huan gobernador laktzī'lh a'ntū pātle'kelh, xla' kalhlaka'ī'lh porque lē'cnīlh a'ntū ixmāsu'yucan ixpālacata Māpa'ksīni'.

Pablo lā' Bernabé nac Antioquía

¹³ Lā' Pablo lā' nā a'ntī ixtatā'a'n tataxtulh de nac Pafos lā' tapū'a'lh barco lā' tachā'lh nac Perge ixlēka'tla' nac Panfilia. Lā' a'ntza' Juan cāmakxtekli lā' taspī'tchokolh nac Jerusalén. ¹⁴ Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de nac Perge lā' tachā'lh nac Antioquía ixlēka'tla' nac Pisidia. Lā' huan chī'chini' a'ntū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixlītōkpānca'n israelitas lā' tatahui'lalh. ¹⁵ Lā' lakapūtle'keca ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac lītōkpān tamacamilh kalhatin a'ntī cāhuanilh Pablo lā' Bernabé:

—Chī'xcu'huī'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit tapāstacna' huan tachi'xcu'huī't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Lā' Pablo tāyalh lā' cāmacahuani'lh para nataquilhca'csla lā' hualh:

—Cakaxpa'ttit chī'xcu'huī'n israelitas lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. ¹⁷ Huan quindiosca'n quina'n israelitas cālacsacli a'ntī quinapapna'ca'n. Lā' Dios lej laka'tla'n cātlahualh a'xni'ca' xlaca'n xatza'nkān ixtahui'lāna' nac ti'ya't Egipto. Lā' Dios ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn lā' ū'tza' tzē cālīmāxtulh de huanmā' ti'ya't. ¹⁸ Lā' Dios ixcāpātīni' tu'pu'xam cā'ta a'xni'ca' ixtalatlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹⁹ Lā' Dios cāmāspūtūlh tachi'xcu'huī't xalanī'n lakatojon xcānsipej nac ti'ya't a'nlhā ixuanican Canaán. Lā'

cāmālacpitzini'lh huan quinapapna'ca'n huan ti'ya't a'nlhā natalatahui'la. ²⁰ Lā' Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n a'ntī nacāmāpa'ksī lakatā'ti ciento ā'pūpitzī cā'ta. Lā' huan a'cta'sana' Samuel ū'tza' ā'xmān juez lalh. ²¹ A'calīstān huan quinapapna'ca'n israelitas tasqui'nli kalhatin ixreyca'n. Lā' Dios hui'līlh ixlīrey Saúl, ixcaman Cis. Lā' ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta. ²² Lā' a'xni'ca' Dios māpānūlh huan Saúl, lā' hui'līpā David ixlīrey. Dios līchihuīna'lh ixpālacata David lā' hualh: “Quit iclakapasa David, ixo'kxa' Isaí. Lā' iclaktzī'n ū'tza' kalhatin chi'xcu' a'ntī pāstacna'n hua'chī icpāstacna'n quit. Xla' natlahua ixlīhuāk quintapuhuān”, hualh Dios. ²³ Lā' Dios cāmaxqui'lh huan israelitas kalhatin māpūtaxtūnu' chuntza' a'nchī hualh Dios xapū'la. Lā' huan māpūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, i'xū'yātā'nat David. ²⁴ A'xni'ca' Jesús tūna'j i'xmin, Juan ixcāhuani ixlīhuāk tachi'xcu'huī't israelitas: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit”. ²⁵ Lā' a'xni'ca' i'sputmā'tza' ixquilhtamacuj Juan a'ntū ixlīmā'kpaxīni'n, xla' ixuan: “Quit tū' a'ntī puhua'nā'tit. A'calīstān namimpala ā'chā'tin a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tū' līminī'ni' nīn na'ickalhxcuta ixlīkalhtza'pa'can i'zapato”.

²⁶ Lā' Pablo huampā:

—Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī i'xū'yātā'natna' Abraham, hua'chī quit, lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacaminī'nī'ta'ni' huan tachihuīn a'ntū nalīpūtaxtucan. ²⁷ Lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' nā ixpūchihuīna'nī'nca'n tū' ixtaca'tzī tichū Jesús. Lā' tū' tamāchekxīlh ixtachihuīnca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios a'ntū lakapūtle'kecan pō'ktu huan chi'chinī'n a'ntū pūjaxcan. U'tza' līmāpa'ksīni'nca que Jesús namaknīcan. Lā' chuntza' tatlōkentaxtūlh chu a'nchī tahualh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makān. ²⁸ Lā' a'yuj tūlah takaksni'lh ixpālacata chichū natalīmaknī Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh huan Pilato que camaknīca. ²⁹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixtatlōkentaxtūnī'ttza' ixlīhuāk a'ntū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn de huan nac cruz lā' mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Lā' Dios mālakahuanīchokolh. ³¹ Lā' lej lātma'j ixcātasu'yuni' a'ntī ixcātā'taxtunī't de nac Galilea lā' ixcātā'a'nī't nac Jerusalén. Lā' huā'mā'na chi'xcu'huī'n ū'tunu'n a'ntī tamāstū'ncmā'na chuhua'j huan tachi'xcu'huī't ixpālacata Jesús.

³² 'Lā' chuhua'j quina'n iccāhuaniyāni' hui'xina'n xatzey tachihuīn ixpālacata a'ntū cāhuanilh Dios quinapapna'ca'n que namāstā'. ³³ Lā' ū'tza' Dios quincātōkentaxtūni'ni' quina'n, a'ntī i'xū'yātā'natna'ca'n, a'xni'ca' mālakahuanīchokolh Jesús. Chuntza' tatzo'kni' huan nac libro Salmos capítulo lakatu':

Hui'x qui'O'kxa'. Chuhua'j icmāsu'yu que hui'x qui'o'kxa'.

³⁴ Lā' Dios mālakahuanīchokolh Jesús de nac cā'līnīn. Lā' tū' ā'maktin cati'a'lh nac cā'līnīn. Lā' Dios hualh chuntza': “Na'iccāmaxqui'yāni' a'ntūn quilīsicua'lanālīn chuntza' a'nchī huanica David”. ³⁵ Lā' tatzo'kni' nac libro Salmos ā'lakatin capítulo:

Hui'x tū' catimakxtekti namasa ixmacni' mi'O'kxa' a'ntī lej tzey.

³⁶ Lā' David ixtlahuanī'ttza' ixtapuhuān Dios ixlacapūnca'n xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'xni'ca' xla' ixlātā'lhuan nac quilhtamacuj. Lā' xla' nīlh lā' mā'cnūca a'nlhā ixcāmā'cnūcanī't ixnatā'ta'na'. Lā' ixmacni' David masli. ³⁷ Pero tū' masli ixmacni' Jesús a'ntī Dios mālakahuanīchokolh. ³⁸ Camāchekxī'tit hui'xina'n a'ntī israelitas hua'chī quit. Por ixpālacata huā'mā' chi'xcu', cātamāca'tzīnīyāni' hui'xina'n que mintalaclē'i'ca'n tzē nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³⁹ Jesús cāmāspūtūnu'ni' ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n a'ntīn talīpāhuan Jesús. Lā' huan ley a'ntū maxqui'ca Moisés, ū'tza' tūlah catimāspūtūlh talaclē'i'.

⁴⁰ Caskalalhlā'tit que tū' nacāpātē'keni'yāni' a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n. Tahualh:

⁴¹ Cakaxpa'ttit hui'xina'n a'ntī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit lā' casputtit; porque quit, Dios, na'ictlahua lakatin catūhuā a'xni'ca' hui'xina'n hui'lāna'ntit.

Lā' palh ixcātāpūtle'keni'ni' a'ntū quit na'ictlahua, hui'xina'n tū' ixkalhlaka'ī'tit.

⁴² Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de na ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' huan tachi'xcu'huī't, a'ntīn tū' israelitas, tasqui'ni'lh que natahuanipala huā'mā' tachihuīn

ixlīmīxtzeyan. ⁴³ Lā' tataxtulh a'ntī ixtatakēstoknī't nac lītokpān. Lā' tastālani'lh Pablo lā' Bernabé lhūhua' israelitas lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtanūnī't na ixreligionca'n israelitas lā' lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh que tū' catamakx-tekli huan xatzey tachihuīn a'ntū māsuyū ixlītzey Dios.

⁴⁴ Lā' ixlīmīxtzeyan, a'xni'ca' ixchā'n huan chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan, ixlīhuāk xalanī'n nac xcānsipej tatakēstokli para natakaxmata ixtachihuīn Dios. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan israelitas talaktzī'lh ixtalhūhuā't huan tachi'xcuhuī't, xlaca'n lej talakca'tzalh lā' tatā'lhuanilh Pablo lā' talakapalalh. ⁴⁶ Lā' Pablo lā' Bernabé tachihuīna'lh lā' tū' talacapuhualh lā' cāhuanica:

—Lej tasqui'nī que cātahuanini' xapū'la hui'xina'n, israelitas, i'xtachihuīn Dios. Pero como hui'xina'n lakmaka'ntit, chuntza' tasuyū que tū' ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' min-quilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Chuhua'j quīna'n na'iccālaka'nāuj huan a'ntīn tū' israelitas. ⁴⁷ Chuntza' quīnDiosca'n quīncāmāpa'ksīni' lā' hualh:

Quit iclacsacnī'ta'ni' para nacāmāca'tzīnī'ya' a'nchī natalīpūtaxtu xalanī'n nac ā'lakatu'xcānsipejni' na ixlīhuāk quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x hua'chi lakatin pūmaksko a'nchī namakskoya' ixlīhuāk.

⁴⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej tapāxuhualh a'ntīn tū' israelitas. Lā' tahualh que lej tzey ixtachihuīn Dios. Lā' takalhlaka'ī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixcāhui'līcanī't para natamaklhtīni'n xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁴⁹ Lā' māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni' lakachu a'nlhā ixmāpa'ksī Antioquía. ⁵⁰ Pero huan israelitas tachihuīna'maxquī'lh huan xalaka'tla'n puscan a'ntī lej ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' nā huan xanapuxcu'nu' de huan xcānsipej. Lā' tacuccha'xli cāmacaputzaca Pablo lā' Bernabé lā' cāt拉克amacā'nca de na i'xcānsipejca'n lā' nā a'nlhā ixtamāpa'ksī. ⁵¹ Lā' huan Pablo lā' Bernabé tatīncxli huan pokxni' de ixtojonca'n lā' chuntza' cāmāca'tzīnīca que huan xalanī'n huan xcānsipej ixtalē'n cuenta. Lā' ta'a'lh nac Iconio. ⁵² Lā' huan tā'timīn lej tapāxuhualh. Lā' ixa'clhcunucca'n i'xlītsuma Espīritu Santo.

14

Pablo lā' Bernabé nac Iconio

¹ Lā' Pablo lā' Bernabé lacapūxtim tatanūlh huan na ixlītokpānca'n israelitas nac Iconio lā' ta'a'cta'sana'lh. Lā' takalhlaka'ī'lh lej lhūhua' israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ² Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhlaka'ī' tachihuīna'maxquī'lh huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' cāmāpuhuanīca que huan tā'timīn tū' tzey ixtahuanī't. ³ Lā' Pablo lā' Bernabé tatachokolh lātma'j nac Iconio lā' ixta'a'cta'sana'n lā' tū' talacapuhualh porque ixtalīpāhuan huan Māpa'ksīni'. Lā' por ixlīmāpa'ksīn Dios ixtatlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' līmāsuyulh Dios que lej stu'ncua' a'ntū ixtachihuīna'n Pablo lā' Bernabé ixpālacata Jesucristo. ⁴ Pero huan tachi'xcuhuī't xala' huan nac xcānsipej tū' a'cxtimni' ixtapāstacna'n. Makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan israelitas lā' ā'makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan apóstoles. ⁵ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas lā' nā huan xanapuxcu'nu' talacchihuīna'lh para natalacatāquī'nin lā' natamūta'lanā'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh huā'mā', Pablo lā' Bernabé tatzā'lalh. Lā' ta'a'lh nac estado de Licaonia nac xcānsipejni' Listra lā' Derbe lā' ā'lakatu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' a'ntza' ixtalī'a'cta'sana'n xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Mūta'laca Pablo nac Listra

⁸ Ixūī' kalhatin chi'xcu' nac Listra. Tū' tzey ixuanī't ixtojon. Ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Tū' maktin ixtlā'huan. ⁹ Ixūī' ixkaxmatmā' Pablo. Lā' Pablo lakalaktzī'lh lā' ca'tzīlh que ixkalhlaka'ī' que tzē namātzeyīcan. ¹⁰ Lā' Pablo lej palha' hualh:

—Caxlittāya'.

Lā' huan chi'xcu' tachā'yāhualh lā' latā'kchokolh.

11 Lā' a'xni'ca' huan ixtalhūhuā't talaktzī'lh a'ntū tlahualh Pablo, xlaça'n tata'salh lā' tlahualh ixtachihuīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Lā' tlahualh:

—¡Tayujnī'ta'nchi dioses a'ntīn tatasu'yu hua'chi chi'xcuui'n!

12 Lā' tlahualh que Bernabé ixuanī't ixdiosca'n Júpiter. Lā' tlahualh que Pablo ixuanī't ixdiosca'n Mercurio porque ū'tza' a'ntī ixa'cta'sana'nī't. 13 Lā' huan lītōkpān a'nlhā ixtaquilhputani'can huan a'ntī dios Júpiter, ixyā ixlacapūn huan xcānsipej. Lā' huan ixcura Júpiter līmīlh toros lā' xa'nat nac tanquilhni'. Lā' huan cura lā' huan tachi'xcuui't ixtalakachi'xcuui'cu'tun. 14 Lā' a'xni'ca' huan apóstoles, Bernabé lā' Pablo, tamāčekxīlh a'ntū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaça'n taxtī'tli ixa'cstuca'n ixlu'xu'ca'n porque lej tatamakchuyīlh. Lā' tatu'jnulh ixlacphu'nan huan tachi'xcuui't lā' tata'salh lā' tlahualh:

15 —¡Tachi'xcuui't! ¿A'chī' tlahua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chi'xcuui'n a'extim hua'chi hui'xina'n. Iccālīmini'yāni' xatzey tachihuīn para que nalītalakspi'tā'tit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī a'ntūn tlahua'yā'tit, lā' para naputzayā'tit Dios a'ntī lakahuan. U'tza' a'ntī tlahuanī't a'kapūn lā' ti'ya't lā' mar lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan.

16 Kōtan tū'xama'ntza' Dios cāmaktēknī't ixlīhuāk tachi'xcuui't natatlahua chu a'ntūn talacasqui'n. 17 Pō'ktu Dios ixcāmacā'ni' a'ntū ixmāsu'yu que a'nan Dios. Dios tlahua a'ntūn tzey. U'tza' līla xcān lā' lej līla a'ntū tzē hua'can. Lā' quincāmaxquī'yāni' quina'n tapāxuhuān lā' a'ntū hua'yāuj hasta līpāxūj lahui'lāna'uj —hualh Pablo.

18 A'yuj Pablo cāhuanilh huā'mā', yosca'tzī cāmāpānūni'ca ixtapāstacna'ca'n huan tachi'xcuui't para natalakachi'xcuui' Pablo la' Bernabé.

19 Lā' tachīlh makapitzīn israelitas xalanī'n nac Antioquía lā' Iconio. Lā' tachihuīna'maxquī'lh tachi'xcuui't. Lā' ū'tza' līmūta'laca Pablo lā' xuakaca lā' māxtuca de huan xcānsipej lā' makstekca. Tapuhualh que xanīntza' ixuanī't. 20 Pero huan tā'timīn talītamacxti'li'lh lā' Pablo tā'kaquī'lh lā' tanūlh nac xcānsipej. Lā' ixlīlakalī ta'a'lh Pablo lā' Bernabé nac Derbe.

21 Lā' ixta'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo nac huanmā' xcānsipej lā' lhūhua' takalhlaka'ī'lh. Lā' tuncan xlaça'n tataspi'tchokopā nac Listra lā' nac Iconio lā' nac Antioquía. 22 A'ntza' ixcāmaxquī' tahuixcān huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' lej ixcāmaxquī' tapāstacna' que natalakalhlaka'ī' para pō'ktu. Lā' cāhuanica:

—Tasqui'nī napātīni'nāuj a'xni'ca' tūna'j tanūyāuj a'nlhān Dios māpa'ksīni'n.

23 Lā' cālacsacca xanapuxcu'nu' nac lakatunu' lītōkpān. Lā' pū'la ta'orarlīlh lā' tū' tahuā'yalh. Lā' tasqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't que cacāmaktaka'lhli huan xanapuxcu'nu'.

Pablo lā' Bernabé tataspi'tchokopā nac Antioquía

24 Lā' tuncan Pablo lā' Bernabé tatētaxtulh huan nac Pisidia lā' tamīlh nac Panfilia. 25 Lā' a'xni'ca' ixtalī'a'cta'sana'nī't huan xatzey tachihuīn nac Perge, lā' ta'a'lh tancā'n nac Atalia. 26 Lā' de a'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Lā' huanmā' xcānsipej ixuanī't a'nlhā xapū'la ī'squi'ni'canī't Dios que cacāmaktāyalh Bernabé lā' Pablo ixlītōtca'n a'ntū chū'cus tatlahuakō'nī't.

27 Lā' a'xni'ca' tachā'lh Pablo lā' Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū Dios ixcāmaktāyanī't que natatlahua. Lā' cāhuanica a'nchī Dios ixcāmāsu'ni'nī't que ixlacasqui'n nā ixtakalhlaka'ī'lh nā xlaça'n a'ntīn tū' israelitas. 28 Lā' a'ntza' Pablo lā' Bernabé tatā'tachokolh huan tā'timīn makān.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

1 Lā' tamīlh nac Antioquía makapitzīn chi'xcuui'n xalanī'n nac Judea. Lā' tatzuculh tamāsu'ni' huan tā'timīn. Lā' tlahualh:

—Tasqui'nī nacircuncidarla'yā'tit chu a'nchī ixmāsu'yu Moisés. Lā' palh tū' circuncidarla'nī'ta'ntit, tūla catipūtaxtutit.

² Lā' Pablo lā' Bernabé talālīhuanilh xlanca'n lā' lej talālacatāquī'lh. Lā' ā'calīstān cālacsacca Pablo lā' Bernabé lā' ā'makapitzīn huampala a'ntī natalaka'n huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lītōkpān nac Jerusalén lā' natakahasqui'nīni'n a'nchī nalīlacāxtlahuacan.

³ Lā' chuntza' huan tā'timīn xalanī'n nac huan lītōkpān nac Antioquía tamacā'lh Pablo lā' Bernabé. Lā' xlanca'n ta'a'lh lā' ixtatētāxtutēlha lakaxtim nac estado de Fenicia lā' Samaria. Lā' ixtapūtle'keni' a'nchī ixtakalhlaka'ī' huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' ū'tza' talīpāxuhualh huan tā'timīn.

⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo lā' Bernabé tachā'lh nac Jerusalén lā' tapāxtokli con tapāxuhuan huan tā'timīn lā' apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lītōkpān. Lā' Pablo lā' Bernabé tahuanih ixlīhuāk a'ntū Dios cāmaktāyalh que tzē natatlahua. ⁵ Lā' tatāyalh makapitzīn a'ntī'ī'stālani' ixtamāasca'tīnī'nca'n fariseosnu' lā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' tahualh:

—Lā' tasqui'nī que nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas nā xlanca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā tasqui'nī que nata'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés.

⁶ Lā' huan apóstoles lā' xanapuxcu'nu' tatakēstokli para que xa'nca natalacāxtlahua huā'mā'. ⁷ Lā' ixtalacchihuīna'mā'nacus lā' tāyalh Pedro lā' cāhuanilh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que makāntza' Dios lacsacli kalhatin de quina'n. Quit quilacsacli para que na'iccāhuani xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas lā' chuntza' tzē natakahlaka'ī' nā xlanca'n. ⁸ Lā' Dios, a'ntī lakapasa ixa'clhcunucca'n tachi'xcuui't, ū'tza' cāmaxquī'lh xlanca'n huan Espíritu Santo chuntza' a'nchī quincāmaxquī'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' māsu'yulh que Dios lacasqui'n que natakahlaka'ī' nā xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni'. ⁹ A'cxim Dios xacalh ixa'clhcunucca'n xlanca'n lā' qui'a'clhcunucca'n por ixpālacata līpāhuanāuj Dios. ¹⁰ ¿A'chī' pāstacna'nā'tit hui'xina'n que tū' tzey a'nchī Dios lacasqui'n natakahlaka'ī' nā xlanca'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī' lacasqui'nā'tit hui'xina'n que xlanca'n natatlōkentaxtū huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés? U'tza' quinatāta'na'ca'n tūlah tatlōkentaxtūh. Lā' nā quina'n tūlah catīlōkentaxtūj. ¹¹ Pero ickalhlaka'ī'yāuj que xapūtaxtuni' quina'n chuntza' hua'chi nā xlanca'n porque quincāmāpūtaxtūcu'tuni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús —hualh Pedro.

¹² Lā' tuncan ixlīhuāk ixtalhūhuā't tachi'xcuui't taquilhca'cslalh. Lā' xlanca'n takaxmatli a'xni'ca' Bernabé lā' Pablo tapūtle'kelh huan lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios cāmaktāyalh que tzē tatlahua na ixlac'hpu'nanca'n a'ntīn tū' israelitas. ¹³ Lā' a'xni'ca' xlanca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo kalhtīni'lh:

—Tā'timīn, caquilākaxmatui. ¹⁴ Pūtle'kenī'ttza' Simón Pedro a'nchī Dios xapū'la cālacsacli makapitzīn chi'xcuui'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cālacsacli para natala ixcamana'. ¹⁵ Lā' huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' tahualh chu ū'tza'. Lā' chuntza' tatzo'kni':

¹⁶ A'calīstān na'ictaspi'ta lā' na'ictlahuapala huan ixchic David a'ntū laclalh.

Lā' na'iccāxtlahuapala a'nlhā laclanī't, lā' na'icyāhuapala.

¹⁷ Lā' chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuui'n nataputza Māpa'ksīni'.

Lā' nā nataputza nā ixlīhuākca'n xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni' a'ntīn cālakapascan quintachi'xcuui't.

¹⁸ Huā'mā' hualh huan Māpa'ksīni' a'ntī māsu'yulh huā'mā' desde a'xni'ca' lacatuncuīh huan quilhtamacuj.

¹⁹ Lā' Jacobo huampā:

—U'tza' quit quintapāstacna' que tū' cacāmāmakchuyīuj a'ntīn tatā'a'n Dios xlanca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁰ Icpuhuan que natzo'kāuj lā' nacāhuaniyāuj que tū' catahua'lh a'ntū cā'a'ksajuī'canī't huan ídolos lā' nā tū' catamakpuscātīni'lh lā' tū' cataka'lhīh huan puscan ixmakchi'xcu'ca'n lā' nā tū' catahua'lh ixquinīt huan animalhna' a'ntū a'kpixchī'canī't lā' nā tū' catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhuan porque lejtza' makān na ixlīhuāk cā'lacchicni', pō'ktu chi'chini' a'ntū pūjaxcan, a'cta'sana'ncan lā' lakapūtle'kecan a'ntū hualh Moisés —cāhuanilh Jacobo.

²² Lā' huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lā' ixlīhuākca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuui'n chu lī'ū'tunu'n lā' nacāmacā'ncan con Pablo lā' Bernabé nac Antioquía. Lā' macā'nca huan Judas, a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Barsabás, lā' ā'chā'tin ixtacuīni' Silas. Huan tamā'na kalhatu' chi'xcuui'n xalaka'tla' ixtahuanī't huan lītā'timīn. ²³ Lā' tzo'kca lakatin carta a'ntū talē'lh Judas lā' Silas. Lā' ixtatzo'kni' nac carta lā' tahualh:

“Quina'n apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lā' tā'timīn iccāsalarlīyāni' hui'xina'n tā'timīn a'ntīn tū' israelitas xalanī'n nac xcānsipej Antioquía lā' nac estado de Siria lā' Cilicia. ²⁴ Ickaxmatnī'ta'uj que makapitzīn de quina'n tataxtunī't de ā'tzā' a'yuj quina'n tū' iccāmaxquī'uj xlacā'n līmāpa'ksīn. Lā' xlacā'n cātālīmāmakchuyīnī'ta'ni' con a'ntū ixtamāsu'yu lā' cātāmāpātza'nkāni'nī'ta'ni'. Lā' tahualh que tasquī'nī que hui'xina'n natlahuayā'tit ixtalanānca'n israelitas. ²⁵ A'xni'ca' quina'n ictakēstokui, iclīhui'līuj iclac-sacāuj chi'xcuui'n a'ntī na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n con Bernabé lā' Pablo a'ntīn cāpāxquī'yāuj. ²⁶ Huan kalhatu' chi'xcuui'n tatanūnī't a'nlhā lej cā'lījicua' por ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁷ Lā' iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas lā' Silas. Xlacā'n nacāhuaniyāni' chu ū'tza' a'ntū ictzo'knumā'nauj. ²⁸ Na'iccāmaxquī'yāni' hui'xina'n lakatin līmāpa'ksīn chuntza' a'nchī ixtapuhuān Espīritu Santo lā' nā quintapuhuānca'n. Chu xmān huā'mā' tasquī'nī: ²⁹ que hui'xina'n tū' catihua'tit quinīt a'ntū līlakachi'xcuui'canī't ídolo, lā' tū' cahua'tit ka'lhni', lā' tū' cahua'tit ixquinīt animalh a'ntū a'kpixchi'canī't, lā' tū' camakpuscātīni'ntit lā' tū' cataka'lhīlh ixmakchi'xcu'ca'n puscan. Palh hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit a'ntūn tzey. Xmān huā'mā' iccāhuaniyāni'”.

³⁰ Lā' cāmacā'nca Bernabé lā' Pablo lā' ā'makapitzīn. Lā' xlacā'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. Lā' a'ntza' cāmākēstokca huan tachi'xcuui't a'ntī ixtakalhlaka'ī lā' cāmaxquī'ca huan carta. ³¹ Xlacā'n talakapūtle'kelh lā' tapāxuhualh por ixpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca. ³² Lā' Judas lā' Silas nā xlacā'n a'cta'sana'nī'n ixtahuanī't. Xlacā'n lej tahualh lā' cāmaxquī'ca tapāstacna' huan lītā'timīn lā' cāmaxquī'ca tahuixcān. ³³ Lā' a'xni'ca' ixtahui'lāna'tza' makān a'ntza', cāmakxtekca huan tā'timīn lā' cāhuanica: “Dios cacālē'ni'”. Lā' talakminchokopā a'ntī iccāmacā'nī't. ³⁴ Lā' puhuanli Silas natachoko a'ntza'. ³⁵ Lā' nā Pablo lā' Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Xlacā'n lā' lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu lā' ixtalē'cta'sana'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' para nalē'n makat xatzey tachihuīn

³⁶ A'xni'ca' ixpātē'kenī'ttza' lātma'j chi'chini', Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj huan quintā'timīnca'n na ixlīhuāk xcānsipejni' a'nlhā māca'tzīnīnī'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksīni'. Cāhui laktzī'nāuj a'nchī tataxtokō'.

³⁷ Lā' Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos. ³⁸ Pero Pablo tū' ixlē'ncu'tun porque Marcos iccāmakxteknī't xlacā'n a'xni'ca' ixtahui'lāna' nac Panfilia. Lā' tū' a'lh cātā'scuja. ³⁹ Lā' lej talālacatāquī'lh Bernabé lā' Pablo. Lā' ū'tza' talītaxtunquīlh. Bernabé lē'lh Marcos lā' tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰ Lā' Pablo lacsacli Silas lā' tataxtulh. Lā' huan tā'timīn ixtasquī'nī'nī't huan Māpa'ksīni' camaktaka'lhli. ⁴¹ Lā' Pablo lā' Silas ixtatētaxtutēlha nac estado de Siria lā' Cilicia lā' iccāmaxquī' tahuixcān huan tā'timīn a'ntī a'ntza' ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo lā' Silas

¹ Lā' Pablo lā' Silas tachā'lh nac xcānsipejni' Derbe lā' Listra. Lā' tapāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī ixkalhlaka'ī lā' ixtacuīni' Timoteo. Xla' ixo'kxa' ixuanī't kalhatin puscāt israelita a'ntī ixkalhlaka'ī. Lā' ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't. ² Huan tā'timīn nac Listra lā' nac Iconio ixtaca'tzī palh tzeyā chi'xcu' Timoteo. ³ Lā' Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Lā' huan israelitas ixtaca'tzī que ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't. Lā' ū'tza' Pablo līmāchu'cunīni'lh Timoteo para que naka'lhī ixlīlakapascan como hua'chi

israelitas. Pablo tlahualh huā'mā' porque tū' cāmaka'kchā'ncu'tulh huan israelitas a'ntza'.⁴ Lā' xlaca'n ixtatētaxtutēlha huan lakatunu' xcānsipejni'. Lā' ixcāmāca'tzīnīcan huan limāpa'ksīn a'ntū ixtahuanī't apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' nac Jerusalén.⁵ Lā' chuntza' huan a'ntī ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni' tatahuixcānīlh lā' ā'chulā' takahlaka'ī'lh. Lā' lakaliyān talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia

⁶ Lā' huan Espíritu Santo tū' cāmakxtekli tachihuīna'n xatzey tachihuīn nac Asia. Lā' Pablo lā' a'ntī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlēka'tla' Frigia lā' Galacia.⁷ Lā' a'xni'ca' tachā'lh na ixlītapitzi a'nlhā ixmāpa'ksī Misia, lā' ta'a'ncu'tulh nac Bitinia. Pero huan ixEspíritu Jesús tū' cāmakxtekli nata'a'n.⁸ Lā' tatētaxtulh nac Misia lā' ta'a'lh tancā'n nac xcānsipej Troas.⁹ A'ntza' cā'tzī'sa Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia a'ntī tāyalh ixlacapūn. Lā' huan chi'xcu' lej ī'squi'ni' lā' huanīlh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia lā' caquilāmaktāyauj”.¹⁰ Lā' a'xni'ca' lakachuyakō'lh, tuncan quina'n ictzucūj ictacāxāuj para na'ica'nāuj nac estado de Macedonia. Chu tuncan icpāstacui que ixlīstu'ncua' Dios quincālacsacnī'ta'ni' na'iccākalhachihuīna'ni'yāuj xalanī'n nac Macedonia huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Pablo lā' Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas lā' icpū'a'uj barco lā' stu'nc icmiuj nac Samotracia. Lā' ixlīlakalī huampala ica'uj nac Neápolis.¹² Lā' ictaxtūj de a'ntza' lā' icchā'uj nac Filipos a'ntū tapa'ksī nac Roma. U'tza' más xaka'tla' xcānsipej ixlīhuāk huan estado de Macedonia. Ictachokouj huā'mā' xcānsipej lātma'j.¹³ Lā' lakatin chi'chini' a'ntū tapūjaja israelitas, ictaxtūj de huan xcānsipej. Lā' icchā'uj na ixquilhtūn pūxka a'nlhā icpuhuáuj que chō'la a'ntza' lanān ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Lā' ictahui'lauj lā' iccātā'chihuīna'uj huan puscan a'ntī ixtatakēstoknī't.¹⁴ Lā' chā'tin de xlaca'n, a'ntī ixquincākaxmatni'yāni', kalhatin puscāt ixtacuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ixuanī't lā' ī'stā' lu'xu' xasmu-monko'. Lā' lej ixa'cnīni'ni' Dios. Lā' huan Māpa'ksīni' mākaxmatīcu'tulh a'ntū hualh Pablo. Lā' a'kahuāna'lh.¹⁵ Lā' a'kpaxli lā' nā a'ntī ixtahui'lāna' na ixchic. Lā' Lidia quincāsqui'ni'ni' lā' quincāhuanini':

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n que quit stu'ncua' ickahlaka'ī' Māpa'ksīni', capintit na quinchic lā' natachokoyā'tit a'ntza'.

Lā' lej quincāhuanini'.

¹⁶ Lā' lakatin chi'chini' a'xni'ca' xa'ica'mā'nauj a'nlhā ixtlahuacan oración, icpāxtokui kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixka'lhī tlajana' a'ntū ixuan a'ntū napātle'ke. Lā' huan chi'xcu'huī'n, a'ntī ixtēcu'nī'n de huan tzu'ma'jāt ixtahuanī't, lej lhūhua' ixtatlamā'na por ixpālacata ixuan a'ntū napātle'ke.¹⁷ Lā' huan tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yāni' a'xni'ca' xa'iclatlā'huanāuj con Pablo. Lā' palha' ixta'sa lā' ixuan:

—Huā' tamā'na chi'xcu'huī'n tatā'scuja Dios a'ntī lej ka'tla'. Xlaca'n cātahuaniyāni' a'nchīn tzē nalīpūtaxtucan.

¹⁸ Lā' chuntza' ixtlahua huā'mā' lātma'j chi'chini'. Lā' Pablo jiclhualh lā' talakspi'tli lā' huanīlh huan tlajana' a'ntū ixtanūni'ma' na ixa'clhcunuc huan tzu'ma'jāt:

—Por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo icuaniyāni' cataxtu de huan tzu'ma'jāt.

Lā' chu tuncan lacapalh taxtulh.

¹⁹ Pero a'xni'ca' huan ixtēcu'nī'n taca'tzīlh que tūlalhtza' ixtatlaja, lā' cāchi'paca Pablo lā' Silas lā' cālīminca nac pūchihuīn.²⁰ Lā' a'xni'ca' ixcālīmincanī't ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n lā' cāhuanica:

—Huā' tamā'na chi'xcu'huī'n israelitas cāmāmakchuyī xalanī'n na quixcānsipejca'n.

²¹ Lā' tamāsu'yu xtunc talanān a'ntū quina'n tūla kalhlaka'ī'yāuj porque quina'n romanos. Lā' tūla catitlahuáuj porque tū' chuntza' huan ley.

²² Lā' chuntza' huan tachi'xcuhuī't tatā'kaquī'lh lā' talalh ixtā'ca'tzaca'n Pablo lā' Silas. Lā' huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que cacāxtī'tpūxtuca ixlū'xu'ca'n lā' cacākēsno'kca con qui'huī'. ²³ Lā' a'xni'ca' lejtza' ixcākēsno'kcanī't lā' nā cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' nā māpa'ksīca huan chī'ni' que xa'nca cacāmaktaka'lhli. ²⁴ Lā' como chuntza' māpa'ksīca, ū'tza' cālīmānūlh más na ixtankētzā'n lā' cāmānūni'ca ixtojonca'n a'nlhā ixlacihu'cu'canī't kentū' qui'huī' lā' ixmāpīstuccanī't.

²⁵ Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa, Pablo lā' Silas ixta'orarlītanūmā'na lā' ixtatlī'tanūmā'na lā' nā ixtamācā'tanimā'na Dios. Lā' huan tachi'nī'n ixtakaxmattanūmā'na. ²⁶ Lā' chu limaktin lej tzuculh tachi'qui huan ti'ya't. Lā' ixtūtzā'n taxaka de huan pūlāchī'n taxakā'līlh. Lā' chu tuncan lacapalh huan pūlāchī'n talaquī'lh. Lā' huan qui'huī' a'nlhā ixcāmānūcanī't ixtojonca'n ixlīhuākca'n tachi'nī'n chu tuncan talakxtulh. ²⁷ Lā' chu tuncan lacapalh huan chī'ni' lakahualh lā' laktzī'lh laquī'yā huan pūlāchī'n. Lā' maxtulh ixcuchilu lā' ixa'cstu ixmāknīcu'tuncan porque xla' puhualh huan tachi'nī'n ixtatzā'lanī'ttza'. ²⁸ Pero Pablo ta'salh palha' lā' huanilh:

—Tuntū' catlahua'ni'ca mē'cstu. Quilīhuākca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

²⁹ Lā' huan chī'ni' squi'nli lakatin pūmaksko lā' tanūlh lacapalh lā' i'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo lā' Silas. ³⁰ Lā' cāmāxtulh lā' cākalhasqui'nīlh:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tuchū tasqui'nī na'ictlahua quit para na'icpūtaxtu?

³¹ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Cakalhlaka'i' huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' napūtaxtuya' hui'x lā' nā chuntza' xalanī'n na minchic.

³² Lā' cāhuanica ixtachihuīn Dios huan chī'ni' lā' ixlīhuākca'n xalanī'n na ixchic. ³³ Lā' tuncan lacapalh huan cā'tzī'sa, huan chī'ni' cālē'lh Pablo lā' Silas lā' cāche'kē'ni'lh a'nlhā ixcāsno'kcanī't. Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahuī'lāna' na ixchic ta'a'kpaxkō'lh tuncan. ³⁴ Lā' huan chī'ni' cālē'lh na ixchic lā' cāmāhuī'lh. Lā' lej tapāxuhualh xla' lā' ixlīhuāk xala' na ixchic porque ixtakalhlaka'i'nī't Dios.

³⁵ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan pūchihuīna'nī'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani huan chī'ni':

—Cacāmakxte'kti huan tamā'na chi'xcuhuī'n.

³⁶ Lā' huan chī'ni' māca'tzīnīli Pablo a'ntū huanica lā' hualh:

—Huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que na'iccāmakxtekāni'. Chuhua'j cataxtutit lā' capintit lā' Dios cacālē'ni'.

³⁷ Lā' Pablo cāhuanilh huan mayūlhnu':

—Quincātākēsno'knī'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't lā' quincātamānūni' nac pūlāchī'n lā' tū' quincātatlahuani'ni' justicia, a'yuj quina'n ictapa'ksīyāuj nac Roma lā' ū'tza' iclīka'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Lā' chuhua'j lakatzē'k quincātatlakamacā'ncu'tunāni'. Tū' tzey. Chuhua'j catamilh māni' ū'tunu'n lā' caquincātamāxtuni'.

³⁸ Lā' huan mayūlhnu' tamāca'tzīnīpā huan pūchihuīna'nī'n huanmā' tachihuīn. Lā' xlaca'n tajicua'lh a'xni'ca' takaxmatlī que huan tachi'nī'n ixtatapa'ksī nac Roma lā' tū' chu catīhuāya chi'xcuhuī'n ixtahuani't xlaca'n. ³⁹ Lā' cālakminca Pablo lā' Silas lā' cāsqui'ni'ca tamāspūtūn. Lā' cāmāxtuca lā' cāsqui'ni'ca que catataxtulh de nac xcānsipej. ⁴⁰ Lā' Pablo lā' Silas, a'xni'ca' ixtataxtunī'ttza' nac pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Lā' cālaktzī'nca huan tā'timīn. Lā' Pablo lā' Silas tamaxquī'lh tapāstacna' lā' ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

¹ Pablo lā' Silas tatētaxtulh nac xcānsipejni' Anfípolis lā' Apolonia. Lā' tachā'lh nac xcānsipej Tesalónica a'nlhā ixyā lakatin ixlītokpānca'n israelitas. ² Lā' como Pablo ixlīsanīnī't tanū nac lītokpān, cātā'tanūlh. Lā' lakatin chī'chini' a'ntū pūjaxcan, Pablo cākalhachihuīna'ni'lh por ixpālacata ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' tlahuapā ixlīmīxtzeyan

lā' ixlīcāujquitzisma'j. ³ Lā' Pablo cāmāsu'ni'lh lā' cāmāca'tzīnīlh a'nchī huan ixtachihuīn Dios que tasqui'nī napātīni'n lā' nalakahuanchoko Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't. Lā' cāhuanilh:

—Huā'mā' Jesús, a'ntī iccāhuaniyāni', xla' ū'tza' Cristo.

⁴ Lā' ā'makapitzīn de ū'tunu'n ta'a'ka'ī'lh a'ntū hualh Pablo. Lā' tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas. Lā' nā chuntza' tatā'tā'cxtimīlh lhūhua' a'ntīn tū' israelitas lā' lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' huan makapitzīn puscan xalaka'tla'n nā xlaca'n tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas.

⁵ Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhaka'ī', xlaca'n talakca'tzalh lā' talē'lh ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chī'xcuui'n lā' a'ntī chu xmān ixtalatlā'huan. Lā' tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuui't lā' lej tatā'kaquī'lh nac huan xcānsipej. Lā' ixtasātanūcu'tun huan na ixchic Jasón. Lā' ixtamāxtucu'tun huan Pablo lā' Silas lā' ixcālīmincu'tuncan na ixlacapūnca'n huan tachi'xcuui't. ⁶ Lā' como tū' cākaksca lā' stancalē'nca huan Jasón lā' makapitzīn huampala tā'timīn. Lā' talē'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n lā' lej cālīmāta'sīca lā' cāhuanica:

—Huā' tamā'na chī'xcuui'n tamāmakchuyīnī't ixlīhuāk tachi'xcuui't nac quilhtamacuj. Lā' nā taminī't huā'tzā'. ⁷ Lā' Jasón cāmakxtekli tatanūlh na ixchic. Lā' xlaca'n tū' ta'a'cnīni'ni' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuan que a'nampala kalhatin rey ixtacuīni' Jesús. Lā' xlaca'n talacasqui'n que ū'tza' huā'mā' na'a'cnīni'ni'can.

⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tatamakchuyīlh huan tachi'xcuui't lā' huan pūchihuīna'nī'n. ⁹ Lā' a'xni'ca' lacāxtlahuaca con lakatin fianza, makxtekca Jasón lā' huan makapitzīn.

Pablo lā' Silas nac Berea

¹⁰ Lā' chu tuncan lacapalh huan cā'tzī'sa huan tā'timīn tamacā'lh huan Pablo lā' Silas nac xcānsipej Berea. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, xlaca'n tatanūlh na ixlītōkpānca'n israelitas.

¹¹ Lā' huan tamā'na israelitas xalanī'n nac Berea lej xa'nca ixtapāstacna'n lā' tū' hua'chī xalanī'n nac Tesalónica. Lā' lej ixtakaxmatcu'tun huan xatzey tachihuīn lā' lakalīyān ixtaputza na ixtachihuīn Dios a ver ilh stu'ncua' a'ntū hualh Pablo. ¹² Lā' chuntza' takalhaka'ī'lh lhūhua' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' huan ixtalhūhuā't a'ntīn tū' israelitas, lhūhua' puscan xalaka'tla'n lā' lhūhua' chī'xcuui'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' huan israelitas xalanī'n nac Tesalónica taca'tzīlh que Pablo ixcākalhachihuīna'ni' nac Berea ixpālacata ixtachihuīn Dios, lā' xlaca'n ta'a'lh a'ntza'. Lā' cāchihuīna'maxquī'ca huan tachi'xcuui't xalanī'n nac Berea a'ntīn tū' ixtakalhaka'ī'. Lā' xlaca'n tatā'kaquī'lh. ¹⁴ Lā' tuncan lacapalh huan tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Lā' Silas lā' Timoteo tatachokolh nac Berea. ¹⁵ Lā' a'ntīn tatā'a'lh Pablo talē'lh nac xcānsipej Atenas lā' tataspi'tli para nacāmāca'tzīnīcan Silas lā' Timoteo que catalaka'lh Pablo lacapalh.

Pablo nac Atenas

¹⁶ Pablo ixcāka'lhīmā' Silas lā' Timoteo nac Atenas. Lā' tamakchuyīlh porque laktzī'lh huan xcānsipej ixlītzumakō' ídolos. ¹⁷ Lā' lakalīyān ixcātā'lāhuani' nac lītōkpān con huan israelitas lā' a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' lakalīyān ixcātā'lāhuani' nac lītāmāuj con a'ntī ixtachā'n a'ntza'. ¹⁸ Lā' tatā'chihuīna'lh ā'makapitzīn a'ntī lej lakskalalhna' chī'xcuui'n. Makapitzīn de ū'tunu'n ixtastālani' ixlīmāasca'tīnca'n a'ntī ixuanican epicúreosnu'. Lā' ā'makapitzīn ixtastālani' ixlīmāasca'tīnca'n estoicosnu'. Lā' makapitzīn tahualh:

—¿Tuchū huanicu'tun ixtachihuīn huā' a'ntī lej chihuīna'n?

Lā' ā'makapitzīn tahualh:

—Huā'mā' māsuyumā' ixdiosesca'n makatīyātī'n.

Tahualh huā'mā' porque Pablo ixcāmāsu'ni' ixpālacata Jesús lā' ixpālacata a'nchī lakahuanchokocan. ¹⁹ Lā' chī'paca Pablo lā' lē'nca nac Areópago a'nlhā ixtatakēxtimī makapitzīn pūchihuīna'nī'n lā' tahuanilh:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti' tachihuīn a'ntū māsuyuya'. ²⁰ Hui'x ta'na' lā' quilāmākaxmatīyāuj a'ntūn tū' maktin ickaxmatāuj. Lā' icca'tzīcu'tunāuj tuchū huanicu'tun huā'mā'.

²¹ Ixlīhuākca'n xalanī'n nac Atenas lā' huan xatza'nkān a'ntī ixtahui'lāna' a'ntza', xluca'n nīn tuntū' ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun lā' ixtakaxmatcu'tun a'ntū xalacsāsti'.

²² Lā' Pablo ixyā na ixlacapūnca'n a'ntī ixtatakēstoknī't nac Areópago lā' cāhuanilh:

—Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Atenas, lej a'cnīni'ni'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza' tasu'yu. ²³ Lā' a'xni'ca' ictētaxtulh, iclaktzī'lh a'ntūn taquilhpūtani'yā'tit hui'xina'n. Lā' a'ntza' ickakslī lakatin altar a'nlhā tatzō'kni' huanmā' tachihuīn: “Ixla' huan quindiosca'n a'ntīn tūna'j iclakapasāuj”. Quit iccātā'chihuīna'mā'ni' hui'xina'n por ixpālacata huā'mā' Dios a'ntīn taquilhpūtani'yā'tit a'yuj tūna'j lakapasā'tit.

²⁴ 'Dios tlahualh huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' xla' māpa'ksīkō' huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj. Xla' tū' maclacasqui'n que catatlahuani'lh chi'xcuhuī'n lakatin lītōkpān para naka'lhī a'nlhā natahui'la. ²⁵ Xla' tū' maclacasqui'n que huan tachi'xcuhuī't catamaktāyalh. Xla' nīn tuntū' sputni'. Por ixquilhtampān hui'lāna'uj lā' jaxāna'nāuj lā' huāk ka'lhīyāuj.

²⁶ 'Dios līmātzumalh tachi'xcuhuī't ixlīhuāk quilhtamacuj por huan kalhatin chi'xcu' a'ntī ixpapca'n ixlīhuāk tachi'xcuhuī't ixuanī't. Lā' Dios cāhui'līlh hasta lhānīn nasputa huan lakatunu' xcānsipej lā' cāhui'līlh hasta lhān chā'n ixlītāpitzica'n. ²⁷ Xla' lacasqui'n naputzayāuj lā' namacaputzayāuj a ver ilh nakaksāuj Dios a'yuj huī' quimpajtzuca'n. ²⁸ Por ixquilhtampān līhui'lāna'uj quina'n lā' tlā'huanāuj lā' latā'kchokoyāuj. Lā' kalhatin de hui'xina'n a'ntī más lactzēhuanī't ixtachihuīn, ū'tza' hualh chuntza': “Nā quina'n ixcamana”. ²⁹ Lā' palh quina'n ixcamana' Dios, tū' capuhuāuj que Dios hua'chi oro lā' plata lā' chihuix a'ntū cāxtlahualh kalhatin chi'xcu' xmān chu a'nchī māni' ixtapāstacna'. ³⁰ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtaca'tzī huan tachi'xcuhuī't nīn tuntū', Dios xmān cālaktzī'lh lā' tuntū' cātlahuani'lh. Pero chuhua'j cāmāpa'ksī Dios que cataxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n ixlīhuāk tachi'xcuhuī't chuxalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Porque Dios laclhcāhui'līnī't lakatin chi'chini' a'xni'ca' lej xa'nca nacājuzgarlī ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' Dios lacsacui'līnī't kalhatin chi'xcu', Jesucristo, a'ntī nacājuzgarlī huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. Huā'mā' xa'nca ca'tzīcan porque Dios mālahuanīchokolh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

³² Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhuī't takaxmatli que lakahuanchokocan, makapitzīn tatzuculh talakapala. Lā' ā'makapitzīn tahlualh:

—Na'iccākaxmatni'yāni' ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Lā' Pablo cāmāxtekli. ³⁴ Pero ā'makapitzīn tatā'tā'cxtimīlh lā' takahlaka'ī'lh. Lā' nā kalhlaka'ī'lh Dionisio, kalhatin pūchihuīna' a'ntī ixtatakēxtimī nac Areópago. Lā' nā kalhlaka'ī'lh kalhatin puscāt a'ntī ixtacuīni' Dámaris lā' ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

¹ Lā' ā'calistān Pablo taxtulh de Atenas lā' a'lh nac Corinto. ² Lā' tā'lāpāxtokli kalhatin israelita ixtacuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' lā' ixpuscāt, a'ntī ixtacuīni' Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Claudio ixcāmāpa'ksīnī't que ixlīhuākca'n israelitas catataxtukō'lh de huan nac Roma. Lā' ū'tza' talītaxtulh Aquila lā' Priscila. Lā' Pablo cālaka'lh. ³ A'ntza' cātā'tachokolh como chu lakatin ixlītōtca'n ixuanī't. Lā' ixtascuja lā' ixtatlahua carpas. ⁴ Lā' Pablo ixcāmāsu'ni' nac lītōkpān tzeyama'jān ixlīhuāk huan chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan. Lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

⁵ Lā' Silas lā' Timoteo tataxtulh de nac Macedonia lā' tachā'lh nac Corinto. Lā' xluca'n a'xni'ca' tachā'lh, Pablo lej ixmāsu'yumā' ixtachihuīn Dios. Lā' ixcāhuanimā' huan tachi'xcuhuī't israelitas que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līnī't. ⁶ Lā' xluca'n takalhtaxtoktīlh lā' talakapalalh. Lā' Pablo tincxli ixlu'xu' na ixlacapūnca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta a'ntū nacāpātle'keni'yāni'. Quit tū'tza' quimaca'tzi. Chuhua'j na'iccālaka'n a'ntīn tū' israelitas.

⁷ Lā' a'lh lā' chā'lh na ixchic a'ntī ixuanican Justo. Xla' ixa'cnīni'ni' Dios. Ixka'lhī ixchic xpajtzu ixlītokpānca'n israelitas. ⁸ Lā' kalhlaka'ī'lh Māpa'ksīni' huan Crispo, xapuxcu' litokpān. Lā' nā takalhlaka'ī'kō'lh ixlīhuāk xala' na ixchic. Lā' chuntza' kalhalhūhua' xalanī'n nac Corinto takaxmatli a'ntū hualh Pablo lā' takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli. ⁹ Lā' Pablo lakachuyalh huanmā' tzī'sa. Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Tū' camakxte'kti chihuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhāni'. Lā' a'yuj cachi'paca hui'x, nīn tuntū' catitlahua'ni'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuhuī't nac huā'mā' xcānsipej a'ntī naquintastālani'.

¹¹ Lā' Pablo tachokolh lakatin cā'ta ā'pūpitzī. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios.

¹² Lā' a'xni'ca' huan Galión ixlīgobrador ixuanī't nac Acaya, lā' huan israelitas ixlīhuākca'n talalh ixtā'ca'tza Pablo. Lā' talē'lh a'n'ha ixtlahuacan justicia. ¹³ Tahanilh huan gobernador:

—Huanmā' chi'xcu' chihuīna'maxquī' huā' tachi'xcuhuī't. Lā' xtunc a'nchī cāhuanī que catamācā'tanilh Dios, lā' tū' a'nchī tatzō'kni' nac ley.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanilh huan israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuā lakatin a'ntūn tū' tzey, o palh maknīni'nī't cahuā, quit na'iccākaxmatni'yāni' hui'xina'n, israelitas, lilacatzucu. ¹⁵ Pero como līmālacapū'yā'tit xmān a'ntū māsū'yu lā' lakatin tacuīni' a'ntū māpācuhuī lā' a'ntū huan mileyca'n hui'xina'n, calacāxtlahua'tit hui'xina'n. Quit tū' iclacāxtlahuacu'tun huā'mā'.

¹⁶ Lā' cāmāxtulh a'n'lhā ixtlahuacan justicia. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n talhūhuā'chi'palh huan Sóstenes, a'ntī xapuxcu' litokpān, lā' talactucslī na ixlacapūn huan gobernador. Pero Galión nīn tuntū' cāhuanilh.

Pablo a'lh i'xlīmaktu'tun para nalē'n makat xatzey tachihuīn

¹⁸ Pablo tachokopā ā'lātma'j. Lā' ā'calīstān cāmakxtekli huan tā'timīn lā' pū'a'lh barco nac Siria. Lā' nā Priscila lā' Aquila tatā'a'lh. Lā' como tlōkentaxtūlh ixpromesa, takoksitli nac cā'lacchicni' Cencrea. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmakxtekli. Lā' tanūlh nac litokpān lā' ixcākalahchihuīna'ni' huan israelitas a'ntī ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰ Lā' lej tasqui'ni'lh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pero Pablo tū'tza' lacasqui'lh.

²¹ Lā' a'xni'ca' cātā'lāmakxtekli Pablo cāhuanilh:

—Lej tasqui'nī quit na'ica'n nac Jerusalén a'n'lhā nala huan cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Lā' Pablo taxtulh de nac Efeso lā' pū'a'lh barco.

²² Lā' Pablo chā'lh nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén lā' cātā'chihuīna'lh huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't, lā' a'lh tancā'n nac Antioquía. ²³ Tachokolh lātma'j lā' taxtulh lā' a'lh lā' tētaxtutēlhalh nac lakatunu' cā'lacchicni' nac xati'ya't Galacia lā' Frigia. Lā' ixcāmāhuixcāni' ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't.

Apolos a'cta'sana'lh nac Efeso

²⁴ Ixūi' kalhatin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría a'ntī ixtacuīni' Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' xa'nca ixchihuīna'n hua'chi a'ntī lej ī'sca'tnī't. Lā' xa'nca ixca'tzī ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' chihuīna'lh con tahuixcān. Lā' lej xa'nca ixmāsū'yu xpālacata Jesús a'yuj ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxīn Juan. ²⁶ Lā' Apolos tzuculh chihuīna'n na ixlītokpānca'n israelitas lā' tū' ixlacapuhan. Lā' Priscila lā' Aquila takaxmatli lā' talē'lh ā'lacatin lā' ā'chulā' xa'nca tamāsū'ni'lh xpālacata Dios. ²⁷ Lā' Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Lā' huan tā'timīn tahanilh que tzē na'a'n. Lā' cāmācā'ni'ca lakatin carta huan tā'timīn xalanī'n nac Acaya lā' cāhuanica que catamānūlh Apolos na ixchicca'n. Lā' a'xni'ca' chā'lh Apolos, lej lhūhua' cāmaktāyalh a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't por xpālacata ixlītzey Dios. ²⁸ Lā' con lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcātā'lāhuanī israelitas ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' ixcātłaja. Lā' ixmāsū'yu por xpālacata ixtachihuīn Dios que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līnī't.

19

Pablo nac Efeso

¹ Lā' a'xni'ca' Apolos ixuī' nac Corinto, Pablo ixtētāxtunī'ttza' nac lacti'na'j cā'lacchicni' lhā ā'xmāntza' ixtahui'lāna'ncha' lā' chā'lh nac Efeso. Lā' a'ntza' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't ² lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chā maklhtīni'ntit huan Espíritu Santo a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nīn ickaxmatnī'ta'uj palh māstā'ca Espíritu Santo.

³ Lā' Pablo cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū cāmāsu'ni'ni' na'a'kpaxā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' a'nchī ixquincāmāsu'ni'yāni' Juan.

⁴ Lā' Pablo cāhuanilh:

—A'xni'ca' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuanī huan tachi'xcuhuī't: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' cakalhlaka'ī'tit a'ntī namin ā'calīstān”. U'tza' huanicu'tun Jesús —hualh Pablo.

⁵ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kpaxli porque tatapa'ksīlhtza' con Māpa'ksīni' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo cā'a'cpūmā'ca'lh ixmacan, huan Espíritu Santo tanūlh na ixa'clhcunucca'n. Lā' xlaca'n tachihuīna'lh ā'tāpātīn tachihuīn a'ntūn tū' ixtasca'tnī't, lā' tachihuīna'lh ixtachihuīn Dios. ⁷ Lā' ixlīhuākca'n xlaca'n hua'chi kalhacāujtu' chi'xcuhuī'n.

⁸ Lā' lakatu'tun mālhcuyu' Pablo ixtanū na ixlītōkpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcākalhachihuīna'ni' lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ⁹ Lā' makapitzīn lej lacxumpi ixtahuanī't lā' tū' ixtakalhlaka'ī'ni'. Lā' ixtalakapala huan xasāsti' tamāscā'tīn na ixlacapūnca'n xalanī'n nac lītōkpān. Lā' Pablo cā'a'kxtekmaka'lh lā' cālē'lh a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixchihuīna'n pō'ktu lakalīyān na ixpūscuela Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlhualh lakatu' cā'ta. Chuntza' takaxmatli huan ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Asia, a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ¹¹ Lā' Dios mātlahuīlh Pablo lej laka'tla'n lē'cnīn. ¹² Lā' huan pāyu lā' huan pātō'cat a'ntū talīxakā'līlh Pablo, a'xni'ca' talē'ni'lh huan ī'tza'ca'nī'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Lā' cāmāxtuni'ca tlajana'nī'n de xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī.

¹³ Lā' ixtahui'lāna' makapitzīn tlahuāna'nī'n israelitas a'ntī ixtalatlā'huan lakatunu' cā'lacchicni'. Lā' xlaca'n, por ixtacuīni' Jesús, talīmāxtucu'tulh tlajana'nī'n. Lā' cāhuanica huan tlajana'nī'n:

—Iccālīmāpa'ksīyāni' hui'xina'n por ixtacuīni' Jesús, a'ntū māsu'yumā' Pablo, cataxtutit.

¹⁴ Lā' a'ntī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kalhatojon ixo'kxa'n kalhatin israelita a'ntī ixtacuīni' Esceva a'ntī xapuxcu' cura. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huanica chuntza', huan tlajana' cākalhtīlh:

—Iclakapasa Jesús lā' icca'tzī tichū Pablo. Pero hui'xina'n tū' iccālakapasāni'. ¿Tichū hui'xina'n?

¹⁶ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana' lakkosli lā' lej ixka'lhī tahuixcān lā' cātlajalh huan tlahuāna'nī'n. Lā' xlaca'n tataxtulh huan nac chic lā' tatzā'lalh laklhka'lo'ko' lā' tatakāhuī'nī't. ¹⁷ Lā' taca'tzīkō'lh huā'mā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Efeso, a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' tajicua'nkō'lh. Lā' chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Lā' lhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī'tcus tamīlh lā' tatako'xaspi'tni'lh Dios lā' tahananīlh a'ntū ixtatlahuanī't ko'hua'jua'. ¹⁹ Lā' lhūhua' de ū'tunu'n, a'ntī ixtatlahuāna'n, tamākēstokli ixlibroca'n lā' talhcuyulh na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' tatlahualh ixcentaca'n lā' i'xtamāpalanī't cincuenta mil tumīn de plata. ²⁰ Lā' ā'chulā' a'kahualh ixtachihuīn Māpa'ksīni' lā' más ixtasu'yutēlha ixlīmāpa'ksīn Dios.

21 Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' huā'mā', huan Espíritu Santo mápāstaquīlh Pablo natētaxtu nac estado de Macedonia lā' nā Acaya lā' na'a'n nac Jerusalén. Lā' Pablo hualh:
—A'xni'ca' icui'lācha' nac Jerusalén nā lej tasqui'nī nā na'ica'n nac Roma.

22 Lā' cāmacā'lh nac Macedonia kalhatu' ixmaktāyana' a'ntī Timoteo lā' Erasto. Lā' Pablo tachokolh lātma'j nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

23 Lā' huā'mā' quilhtamacuj, tatamakchuyīlh huan tachi'xcuhuī't por ixpālacata huan xatzey tachihuīn. 24 Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Ixcātlahua lacti'na'j lītokpān de plata lā' a'ntza' ixmānūcanī't lakatin ídolo a'ntū ixtacuīni' Diana. Demetrio lā' a'ntī ixtatā'scuja lej lhūhua' ixtalītlaja. 25 Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtatlahua xalacti'na'j lītokpān. Lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit que huā'mā' līlōt lej xa'nca lītlajayāuj. 26 ¿Chu tū' ca'tziyā'tit o tū' kaxpa'tā'tit a'ntū pātle'kemā' nac Efeso lā' na ixlīhuāk nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmākalhlaka'ī'nīnī't lhūhua' tachi'xcuhuī't. Lā' cāxtāpalīni'lh ixtapāstacna'ca'n. Cāhuanī que a'ntū ixtamacanī'tlaujca'n chi'xcuhuī'n ū'tza' tū' dios. 27 Quit icjicua'n que huā' quilīlōtca'n nasputa lā' tū'tza' na'a'cnīni'ni'can ixlītokpān huan xaka'tla' quimpāxca'ttzi'tca'n Diana. Tū'tza' catihuanca palh lej ka'tla' Diana a'ntū tamācā'tanī chuhua'j xalanī'n nac Asia lā' ixlīhuāk quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

28 Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej ta'a'kchā'lh lā' lej ta'a'cta'sana'lh lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso!

29 Lā' chu tuncan lacapalh ta'a'kchā'lh. Ixtatu'jnuntēlha lā' tatakēstokli nac pū'a'cta'san. Lā' cāchi'paca huan Gayo lā' Aristarco lā' cāstancalē'nca a'nlhā ixtatakēstokmā'na. Huā' kalhatu' chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. 30 Lā' Pablo ixtanūcu'tun na ixlac'hpu'nan tachi'xcuhuī't. Pero huan tā'timīn tū' tamakxteklī. 31 Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n xala' nac estado de Asia, xla'ca'n ixamigos Pablo ixtahuanī't. Tahuanilh que tū' ca'a'lh nac pū'a'cta'san. 32 Lā' makapitzīn a'nlhā ixtatakēstoknī't tata'salh palha' lā' tahualh catūhuā. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuampā xtunc. Lā' chuntza' lilapā tatamakchuyīkō'lh ixlīhuākca'n a'nlhā ixtatakēstoknī't. Tū' ixtaca'tzi' ixtalhūhuā't tuchū ixpālacata ixtalītakēstoknī't. 33 Lā' māxtuca Alejandro ixlac'hpu'nanca'n ixtalhūhuā't. Lā' huan israelitas tatampi'talē'lh na ixlacapūnca'n. Alejandro cāmacahuanilh que cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun ixa'cstu na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't. 34 Lā' a'xni'ca' ca'tzi'ca palh xla' israelita ixuanī't, tata'salh kēxtim hua'chi lakatu' hora lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' huan Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso!

35 Lā' a'xni'ca' huan secretario ixcāmāca'cslīnī'ttza' huan ixtalhūhuā't, xla' hualh:

—Iccāhuaniyāni' chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Efeso. Huā' quixcānsipejca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' huan ixlītokpān xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n, lā' nā ídolo a'ntū mincha' nac a'kapūn. ¿Chu a'nan a'ntīn tū' ca'tzi' huā'mā'? 36 Tūla catihuanca que tū' stu'ncua' huā'mā'. Lā' chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit lā' caxa'ncapāstacna'ntit a'ntū tla'hua'yā'tit. 37 Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit ā'tzā' huā' tamā'na chi'xcuhuī'n. Xla'ca'n nīn tuntū' tatlahuani'nī't huā' quimpāxca'ttzi'tca'n lā' tū' talīchihuīna'nī't. 38 Palh Demetrio lā' a'ntīn tatā'scuja talāmaka'kchā'n con ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nan pūchihuīn lā' juez. Catamālacapū'lh. 39 Lā' palh ā'catūhuā talacasqui'n xla'ca'n, catalacāxtlahualh a'xni'ca' tatakēstokkō' huan pūchihuīna'nī'n para natlahuacan justicia. 40 Quit icjicua'n porque naquincātalē'ksa'nīni'nāni' de huan tā'kaquī'uj por ixpālacata a'ntū pātle'kelhcus. ¿Chichū nakalhtīni'nāuj quina'n palh naquincātakalhasqui'nīyāni' a'chī' takēstoknī'ta'ntit lā' lej a'cta'sapā'na'ntit chihuīna'nā'tit?

41 Lā' chuntza' lī'a'ksputli chihuīna'n huan secretario lā' cāmacā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia lā' nac Grecia

¹ Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalhtza', Pablo cāmātayīni'lh huan tā'timīn. Lā' a'xni'ca' ixcāmaxquī'nī'ttza' tapāstacna', cāmakxtekli lā' taxtulh lā' a'lh nac Macedonia. ² Lā' a'xni'ca' ixlātlā'huan nac Macedonia, lej ixcāmaxquī' tapāstacna' huan tā'timīn. Lā' ā'calistān chā'lh a'nlhā ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia. ³ A'ntza' tachokolh lakatu'tun mālhcuyu'. Lā' ixpāstacna'huī' na'a'n nac barco para nac Siria. Lā' huan israelitas ixtalacchihuīna'nī'ttza' de natamaknī Pablo. Lā' ū'tza' Pablo līhui'līpā napātē'kepa'la nac Macedonia. ⁴ Lā' tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, lā' Aristarco lā' Segundo xalanī'n nac Tesalónica, lā' Gayo xala' nac Derbe lā' nā Timoteo. Lā' nā ta'a'lh Tíquico lā' Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵ Huā' tamā'na chi'xcu'huī'n xapū'la tachā'lh nac xcānsipej Troas lā' a'ntza' quincātaka'lhīni'. ⁶ Quina'n ictaxtūj de nac Filipos a'xni'ca' a'kspu'tli huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. Lā' icpū'a'uj barco lā' ixlīlakaquitzis chichini' iccālakhā'uj nac Troas. A'ntza' ictachokouj lakatojon chi'chini'.

Pablo ixuī' nac Troas

⁷ Lā' huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' tanūlh semana, tatakēstokli a'ntīn ixtakalhlaka'ī para natamālapitzi huan pāntzi. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh. Xla' ixpuhuan palh na'a'n ixlīlakalī. Lā' mālakhmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzi'sa. ⁸ Lā' a'nlhā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālh mā'n na ixlītanca'cstu'tun huan chic. Lā' lhūhua' pūmaksko ixua'ca'. ⁹ Lā' kalhatin o'kxa' a'ntī ixuanican Eutico ixuī' nac ventana. Lā' i'lhatacu'tun porque Pablo lej lhūhua' chihuīna'lh. Lā' ā'calistān lhtatatahuī'lh lā' mincha' de ixlītanca'cstu'tun. Lā' quīsacca xanīn. ¹⁰ Lā' Pablo yujli lā' taquilhpūtalh laktzī'n lā' pūsko'ka'lh. Lā' cāhuanilh huan tā'timīn:

—Tū' catamakchu'yī'tit. Xla' lakahuan.

¹¹ Lā' Pablo tō'ca'lh lā' mālcapitzi huan pāntzi lā' hua'lh. Lā' cākalhachihuīna'ni'pā hasta tuncuīlh. Lā' ā'calistān a'lh. ¹² Lā' lē'nca huan o'kxa' xalakahuan lā' lej tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³ Lā' quina'n icpū'lauj lā' icpū'auj barco nac Asón a'nlhā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' iclacchihuīna'uj como xla' ixa'ncu'tun nac cā'ti'ya'tna' hasta Asón. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' quincākaksni' nac Asón, tanūlh con quina'n nac barco. Lā' ā'calistān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵ Ictaxtūj de a'ntza' nac lakatin barco. Lā' ixlīlakalī icchā'uj ixlacapūn Quío. Lā' ixlīlakalī huampala ictapajtzūj Samos. Lā' ā'calistān icchā'uj nac Trogilio. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶ Pablo lej ixlacapala porque ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén huanmā' chi'chini' a'ntū huanican Pentecostés. Lā' ū'tza' tū' lītanūcu'tulh nac Efeso lā' tū' tachokocu'tulh makān nac Asia.

Pablo a'cta'sana'lh nac Efeso

¹⁷ Lā' a'xni'ca' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmātayīni'lh huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac lītōkpān nac Efeso. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' talakhā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'icli'latlā'huan na milacapūnca'n pō'ktu quilhtamacuj desde huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' icmilh nac Asia. ¹⁹ Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit tū' maktin icka'tla'jca'tzīlh. Lā' lej icpātīni'lh lā' lej lhūhua' a'ntū ixquimpātē'keni' porque huan israelitas ixquintalīlacchihuīna'nī'ttza'. ²⁰ Quit xa'nca iccāmāsu'ni'ni' ixlīhuāk a'ntū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'ni'ni'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't lā' na minchicca'n. ²¹ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas xa'iccāhuani: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dīos lā' calipāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo”.

²² 'Chuhua'j ica'mā' nac Jerusalén. Huan Espīritu Santo quimacā'n. Quit tū' icca'tzī a'ntū naquimpātē'keni'yācha' a'ntza'. ²³ Xmān quē'cstu icca'tzī que nac lakatunu' cā'lacchicni' a'nlhā ica'n, huan Espīritu Santo quimāca'tzīnī que naquinchī'can lā'

na'icpātīni'n. ²⁴ Pero huāk huanmā' tū' quimpāta'la. Quit tū' iclakpuhuan quinquilhtamacuj. Xmān icmāspūtūcu'tun quilītlōt con tapāxuhuān lā' iclōkentaxtūcu'tun a'ntū quilīmāmacū'lh Māpa'ksīni' Jesús. Quilīmāmacū'lh que na'icchihuīna'n xatzey tachihuīn a'ntū quincāhuaniyāni' ixlitzey Dios.

²⁵ 'Lā' quit icca'tzī que tū'tza' quintilālaktzī'uj milīhuākca'n hui'xina'n, a'ntū xa'iccāhuanitlā'huanāni' a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ²⁶ Lā' ū'tza' quit chuhua'j iccāhuanicu'tunāni' que quit iclōkentaxtūnī'ttza' a'ntū ixquilīmāmacū'canī't mimpālacataca'n. Tū'tza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuān Dios. Nīn tuntū' icmātzē'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentatlahua'tit a'nchī nalatā'kchokoyā'tit. Lā' nā cacāmaktaka'lhtit a'ntū ixlaksa'tā'n Dios. Huan Espiritu Santo cālīmāmacū'nī'ta'ni' para que nacāmaktaka'lhā'tit hua'chi maktaka'lhna'nī'n ovejas. Huan Māpa'ksīni' cālītāmāhualh ixa'cstū ixka'lhni' ixlīhuākca'n a'ntūn takalhlaka'ī'. ²⁹ Quit icca'tzī que a'xni'ca' na'ica'n de huā'tzā', nacātalaclhpu'na'tanūyāni' chī'xcuhuī'n. Xlaca'n hua'chi misini'n lej lijicua'nī't a'ntū tamāspūtū huan ovejas. Nīn macstī'na'j natalakalhu'man ixlaksa'tā'n Dios. ³⁰ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n natatzucu cāta'a'kxokoyāni' lā' nacāmāxtucu'tunāni' makapitzīn de hui'xina'n para que nacāstālanī'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh cala'tit lā' capāstactit a'nchī xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' tzi'sa lā' tuncuj lakatu'tun cā'ta hasta iccalhualh.

³² 'Lā' chuhua'j quit icsqui'ni' Dios que ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit huan tachihuīn a'ntū quincātahuaniyāni' ixlitzey Dios. Lā' huan tachihuīn tzē nacāmaxquī'yāni' tahuixcān lā' tzē nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n a'ntū natamaklhtīni'n ixlīhuākca'n a'ntū Dios cātlahuanī't xalacuan. ³³ Quit tū' iclakca'tzanī't ixtumīn lā' ixoro lā' ixlū'xu' ā'kalhatin. ³⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'icscuja con quimacan lā' chuntza' xa'iclitapātle'keni' lā' nā chuntza' xa'iccālīmāpātle'keni' a'ntū ixquintatā'lahui'lāna'. ³⁵ Lā' nā chuntza' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n cascuji'tit lā' cacāmaktāya'tit a'ntūn tamaclacascui'n. Capāstactit a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: "A'chulā' lipāxuhuacan a'xni'ca' māstā'can lā' tū' a'xni'ca' maklhtīni'ncan".

³⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh lā' orarlīh con ixlīhuākca'n. ³⁷ Lā' tacalhuankō'lh ixlīhuākca'n lā' tapūsko'ka'lh Pablo lā' tamu'sulh. ³⁸ Pablo ixcāhuaninī't que tū'tza' maktin catitalaktzī'lh. Lā' ū'tza' lej ixtalīlakaputza. Lā' ā'calīstān taquixteklī hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

¹ Iccāmaktēkui huan tā'timīn lā' ictanūj nac barco lā' stu'nc ica'uj hasta pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. Lā' ixtacuīni' Cos. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas lā' ā'calīstān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' ickaksui lakatin barco a'ntū ixa'mā' nac Fenicia. Ictojōuj nac barco lā' ica'uj. ³ A'xni'ca' ictētaxtūj de makat, iclaktzī'uj quimpāxtūxucca'n huan pītzina'j ti'ya't Chipre na ixpu'nan mar. Lā' ica'uj hasta nac Siria. Lā' ā'calīstān ictanūj nac Tiro porque huan barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccākaksui a'ntūn ixtakalhlaka'ī' lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatojon chi'chini'. Huan Espiritu Santo ixcāhuaninī't a'ntū napātle'ke. Lā' ū'tza' huan tā'timīn talīhuanilh Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵ Lā' ixlīlakatojon chi'chini' ictaxtūj. Lā' quincātātā'a'ni' hasta iclaclhtaxtukō'uj huan xcānsipej, ixlīhuāk a'ntū ixtakalhlaka'ī' con ixpuscātca'n lā' con ixcamana'ca'n. Lā' a'xni'ca' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj lā' icorarlīuj. ⁶ Lā' ā'calīstān iclāpūsko'ka'uj lā' iclāmaktēkui. Quina'n ictojōuj nac barco lā' xlaca'n tataspi'tpā na ixchicca'n.

⁷ Ictaxtūj de nac Tiro lā' icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'ksputui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Lā' iccākaksui huan tā'timīn a'ntza' lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatin chi'chini'. ⁸ Lā' i'xlīlakalī huampala i'ctaxtūj quina'n con Pablo. Lā' icchā'uj nac xcānsipej Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe a'ntū ixmāsu'yu xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Xla'

kalhatin ixlīkalhatojonca'n maktāyana'nī'n xalanī'n nac lītōkpān. Lā' ictachokouj con ū'tza'.⁹ Xla' ixka'lhī kalhatā'ti' ixtzu'ma'jan a'ntīn tūna'j ixtatapūchahua. Xlaca'n ixtachihuīna'n a'ntū Dios iccāmāca'tzīnī. ¹⁰ A'ntza' ictachokouj lātma'j. Lā' chilh kalhatin chī'xcu' xala' nac Judea a'ntī ixuanican Agabo. U'tza' ixuan a'ntū napāt'le'ke. ¹¹ Xla' quincālakchini' lā' tayalh huan ī'cinturón Pablo lā' lītantūchī'ca lā' nā līmacachī'ca lā' hualh:

—Huan Espiritu Santo hualh: “Chuntza' nac Jerusalén huan israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón lā' nacāmamacamaxquī'can a'ntīn tū' israelitas”.

¹² Lā' a'xni'ca' ickaxmatui huā'mā', quina'n lā' nā xalanī'n nac Cesarea lej icuaniuj Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³ Lā' Pablo kalhtīni'lh lā' quincākalhasqui'nīni':

—¿A'chī' ca'lhua'nā'tit hui'xina'n? ¿A'chī' quilāmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'līnī't naquinchī'can lā' nā naquimaknīcan nac Jerusalén por ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' tūlah icmā'a'ka'ī'nīuj que tū' ca'a'lh, tū'tza' ā'chulā' icuaniuj. Xmān huā'mā' icuáuj:

—Calalh chu a'ntū ixtapuhuān Māpa'ksīni'.

¹⁵ Lā' ā'calistān ictacāxui lā' ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶ Quincātātā'a'ni' makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea lā' quincātālē'ni' na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' lejtza' makān ixkalhlaka'ī'nī't. Lā' a'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷ Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Jerusalén, huan tā'timīn lej tapāxuhualh a'xni'ca' quincātapāxtokni'. ¹⁸ Lā' ixlīlakalī quina'n lā' Pablo iclaka'uj Jacobo. Lā' a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' lītā'timīn. ¹⁹ Pablo cātā'chihuīna'lh lā' ā'calistān cāpūtle'keni'lh ixlīhuāk a'nchī Dios maktāyalh tlahualh na ixlaclhpu'nanca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁰ Lā' a'xni'ca' takaxmatli xlaca'n tachihuīna'lh a'nchī lej ka'tla' Dios. Lā' tahuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tzīya' lhankalhalāt miles de israelitas takalhlaka'ī'nī't. A'cxtim ta'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés. ²¹ Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' que hui'x cāmāsu'ni'ya' huan israelitas, a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ī'xcānsipejni'ca'n makatiyātī'n, lā' cāhuani'ya' que tū' cata'a'kahuāna'ni'lh Moisés. Lā' tahuan que hui'x cāmāsu'ni'ya' que tū' tasqui'nī que ixo'kxa'nca'n nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas lā' tū' tasqui'nī que natatlahua ixtalanānca'n israelitas. ²² Lā' chuhua'j ¿tuchū natlahuayāuj? Huā' tachi'xcuhui't natatakēstoka a'xni'ca' nataca'tzī palh ta'nī'ta'. ²³ Lā' chuntza' hui'x catla'hua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'nan kalhatā'ti' chī'xcuhui'n na quilacclhpu'nanca'n. Xlaca'n natatlōkentaxtū a'ntūn tamālacnūnī't. ²⁴ Cacālī'pi lā' catalacpa'lhtit lā' namāpala'ya' por ū'tunu'n. Lā' ā'calistān xlaca'n tzē natatakoksita. Lā' chuntza' naca'tzīkō'can que tū' stu'nca' a'ntū līchihuīna'nca'n de hui'x. A'chulā' nā nalaktzī'ncan que nā hui'x a'kahuāna'ni'ya' huan ley. ²⁵ Quina'n iccāmacā'ni'nī'ta'uj lakatin carta huan tīn tū' israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'nī't. Lā' iccāhuaniuj a'ntū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Catlōkentaxtūtī'xmān huā'mā': Tū' tihua'yā'tit quinīt a'ntū lī'a'ksajui'canī't huan ídolos lā' tū' tihua'yā'tit ka'lhni' nīn quinīt ixla' animal a'ntū ta'a'kpixchī'nī't. Lā' tū' timakpuscātīni'nā'tit lā' tū' tika'lhīyā'tit mimakchī'xcu'ca'n”. Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chi'paca Pablo nac xaka'tla' lītōkpān

²⁶ Lā' Pablo cālē'lh huan kalhatā'ti' chī'xcuhui'n lā' ixlīlakalī cātā'tapa'lhli. Lā' tanūlh nac lītōkpān xaka'tla' para nacāmāca'tzīnī a'xni'ca' natamā'ksputū huan chī'chini'nī'n a'ntū napūtapahcan a'xni'ca' ixlīhuākca'n natalīmin ixlē'ksajna'ca'n.

²⁷ Lā' xmān macstī'na'j ī'sputa para ixlīlakatojon chī'chini' lā' huan israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' tachihuīna'maxquī'lh huan tachi'xcuhui't lā' chī'paca huan Pablo. ²⁸ Lā' lej palha' tahualh:

—¡Chixcuhuī'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chixcu' lakaxtim cāmāsu'ni'tlā'huan ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't. Xla' cālīchihuīna'n quixcānsipejca'n lā' quileyca'n lā' huā'mā' xaka'tla' lītōkpān. Lā' nā cāmānūnī't nac xaka'tla' lītōkpān a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuntza' talactlahualh a'nchī ixlitzey ixuanī't.

²⁹ Lā' chuntza' tualh porque laktzī'nca Pablo con Trófimo xala' nac Efeso. Lā' tapuhualh que Pablo ixmānūnī't nac xaka'tla' lītōkpān.

³⁰ Ixlihuāk tachi'xcuhuī't xala' nac Jerusalén tatā'kaquī'lh lā' tatu'jnuntēlha tatakēxtimīlh. Chi'paca huan Pablo lā' stancaxtuca de nac xaka'tla' lītōkpān. ³¹ Lā' a'xni'ca' ixmaknīcu'tuncantza', māca'tzīnīca xapuxcu' tropa que ixlihuāk xalanī'n nac Jerusalén ixta'a'kchā'nkō'nī't lā' ixtatā'kaquī'kō'nī't. ³² Lā' chu tuncan lacapalh xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropasna' lā' capitanes. Lā' tatu'jnulh lā' tachā'lh a'nlhā ixtatakēstoknī't. Lā' a'xni'ca' xla'ca'n talaktzī'lh huan tropasna' lā' huan capitanes, tū'tza' tatucslī Pablo. ³³ Huan xapuxcu' tropa tapajtzūlh lā' tuncan māchi'panīni'lh Pablo lā' līmāchī'nīni'lh con kantu' cadenas. Kalhasqui'nīni'lh tichū xla' lā' tuchū ixtlahuanī't. ³⁴ Makapitzīn tachi'xcuhuī't lej palha' tualh catūhuā lā' ā'makapitzīn xtunc tahuampā. Chuntza' huan xapuxcu' tropa tūlalh xa'nca ca'tzilh a'ntū ixpātle'kemā' porque lej ixtamāta'sīmā'na. Lā' mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel. ³⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh lhā ixlactō'ca'can nac cuartel, huan tropasna' tacu'ca'lē'lh Pablo por ixpālacata ixtahuixcānca'n tachi'xcuhuī't.

³⁶ Ixlihuākca'n ixtastālani'tēlha lā' ixtata'satēlha lā' ixtahuan:

—¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn tachi'xcuhuī't

³⁷ Lā' a'xni'ca' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icuanicu'tunāni' catūhuā.

Lā' huan xapuxcu' hualh:

—¿Chā tzē chihuina'na' griego? ³⁸ ¿Chu tū' hui'x huan chixcu' xala' nac Egipto a'ntī tā'kaquī'lh makāntza' lā' cālē'nca nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lakatā'ti' mil maknīni'nī'n?

³⁹ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Icsqui'ni'yāni' caquimakxtekti na'iccātā'chihuīna'n huā' tachi'xcuhuī't.

⁴⁰ Huan xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'. Lā' Pablo tāyalh nac līta'sna' lā' cāmācahuani'lh para cataquilhca'cslalh huan tachi'xcuhuī't. Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo lā' hualh:

22

¹ —Chixcuhuī'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit a'nchī na'icchihuīna'n para na'iclītamaktāya na milacapūnca'n.

² Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'nchī cātā'chihuīna'ncan tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Lā' Pablo cāhuanilh:

³ —Quit israelita. Iclacatuncuīlh nac xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Lā' ā'tzā' quimakastacca nac Jerusalén. Quimākalhtō'kē'ni' ixuanī't Gamaliel. Xa'nca quimāsu'ni'ca ixleyca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclihui'lī na'ictlahua a'ntū ixla' Dios chuntza' hua'chi hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhua'j. ⁴ Quit xa'iccāmacaputza a'ntī ixtatā'a'n Jesús lā' xa'iccāmaknīcu'tun. Xa'iccālē'n tachī'n chixcuhuī'n lā' puscan lā' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n. ⁵ Huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tzē natamālacstū'nca que stu'ncua' a'ntū icuan. U'tunu'n quintamaxquī'lh huan acta para na'iccālē'ni' huan israelitas nac Damasco. Lā' por huanmā' acta tzē xa'iccāchi'palh a'ntī ixtakalhlaka'tī Jesús a'ntza' lā' xa'iccālīmīlh tachī'n nac Jerusalén a'nlhā ixcāmāpātīnīca.

Pablo cāhuanilh a'nchī līxtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 9.1-19; 26.12-18

⁶ Quit xa'ica'mā' nac tej lā' xa'icchā'ntēlhatza', hua'chi tastu'nūta, nac Damasco lā' chu līmaktin quilitaxti'li'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' ica'kā'lh nac

ti'ya't lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanilh: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya?” ⁸ Lā' quit ickalhasqui'nīlh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret a'ntī hui'x macaputzaya”. ⁹ Lā' a'ntī ixquintatā'a'mā'na nā xlaca'n talaktzīlh huan xkakana' lā' tajicua'lh porque tū' tamāchekxīlh a'ntū quihuanilh huan tachihuīn. ¹⁰ Lā' quit icuanilh: “¿Tuchū na'ictlahua, Mapa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' lā' capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlīhuāk a'ntū lihui'līca natla'hua'ya”. ¹¹ Lā' huanmā' xkakana' quimālakatzī'lh. Lā' quintamakachi'palē'lh a'ntī ixquintatā'a'mā'na. Lā' chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹² 'A'ntza' ixui' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Ananías. Xla' lej ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixa'kahuāna'ni' huan ley. Lā' ixtaca'tzīkō' israelitas xalanī'n nac Damasco que lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't. ¹³ Lā' Ananías quilakmilh lā' quilaktapajtzūlh lā' quihuanilh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala”. Lā' chu līlacapalh iclacahuāna'nchokopā lā' iclaktzī'lh Ananías. ¹⁴ Lā' quihuanilh: “Ix Diosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x para que chuntza' naca'tzīya' a'ntū ixtapuhuān lā' nalaktzī'na' huan a'ntī Xatzey lā' nakaxpa'ta' ixtachihuīn. ¹⁵ Lā' chuntza' nacākalhachihuīna'ni'ya' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't ixpālacata huan a'ntī Xatzey. Lā' nacāpūtle'ke'ni'ya' a'ntū laktzī'nī'ta' lā' a'ntūn kaxpa'tnī'ta'. ¹⁶ Lā' chuhua'j, ¿a'chī' takoxī'ya'? Catā'kaqui' lā' ca'a'kpaxti lā' calīpāhua'nti Jesucristo lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i”, quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh a'nchī līmacā'nca con a'ntīn tū' israelitas

¹⁷ 'Lā' icmimpā nac Jerusalén lā' icquī'orarīlīlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' iclakachuyalh. ¹⁸ Lā' iclaktzī'lh huan Māpa'ksīni' Jesús lā' xla' quihuanilh: “Calacapala' lā' cataxtu tuncan nac Jerusalén porque ā'tzā' tū' catikalhlakā'ī'ca a'ntū chihuīna'na' quimpālacata”. ¹⁹ Lā' icuanilh: “Māpa'ksīni', xlaca'n taca'tzī que quit xa'ica'n ixlīhuāk nac lītōkpānna' lā' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n a'ntī ixtakalhlakā'ī'yāni' lā' xa'iccāhui'līni'. ²⁰ Lā' nā quit xa'icyā a'ntza' a'xni'ca' maknīca Esteban a'ntī ixchihuīna'n por mimpālacata. Lā' quit nā xa'iclicā'tzī a'ntūn tatlahuani'lh lā' xa'icmaktaka'lha ixlu'xu'ca'n xlaca'n a'ntīn tamaknīlh”. ²¹ Lā' Māpa'ksīni' quihuanilh: “Capit. Quit na'icmacā'nāni' makat. Nacālakpina' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas”. Chuntza' quihuanica —hualh Pablo.

Huan xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh que ixkēsnocka Pablo

²² Huan tachi'xcu'huī't tū'tza' ixtakaxmatni'cu'tun Pablo a'ntū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa lā' tualh:

—¿Canīlh huā'mā' chi'xcu'! ;Tū' līmakuan natahui'la!

²³ Ixtata'sa lā' ixtatincxa ixlu'xu'ca'n lā' ixtamākosū pokxni' porque lej ixta'a'kchā'nī't.

²⁴ Lā' huan xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Lā' ixmākēsno'knīni'ncu'tun para namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata ixtalīta'sa huan tachi'xcu'huī't lā' ixtalī'a'kchā'ni' Pablo. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ixchī'yāhuamā'ca para nakēsnocka, Pablo kalhasqui'nīlh huan capitán a'ntī ixyā a'ntza':

—¿Chu chuntza' huan nac ley? Tūla kēsnocka kalhatin a'ntīn tapa'ksī nac Roma lā' palh tūna'j tlahuani'can justicia.

²⁶ A'xni'ca' huanica huā'mā', huan capitán laka'lh huan xapuxcu' tropa lā' māca'tzīnīlh lā' huanilh:

—¿Tuchū natlahua'ya'? Huanmā' chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷ Lā' huan xapuxcu' tropa lakmilh Pablo lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā stu'ncua' hui'x tapa'ksīya' nac Roma?

Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—U'huē. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸ Huan xapuxcu' tropa hualh:

—Lā' lhūhua' tumīn icmāpalanī't para na'ictapa'ksī nac Roma.

Lā' Pablo hualh:

—Desde iclacatuncuīlh quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁹ Chu tuncan lacapalh ta'a'kxtekyāhualh Pablo a'ntī ixtakēsno'ku'tun. Lā' huan xapuxcu' jicua'lh a'xni'ca' ca'tzīlh que ixchī'nī't kalhatin a'ntī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

³⁰ Lā' ixlīlakalī huan xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata huan israelitas talē'ksa'nīni'lh Pablo. Macaxcutli Pablo. Lā' cāmākēstokli ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' līmīlh Pablo lā' hui'līlh na ixlacapūnca'n.

23

¹ Pablo cālakalaktzī'lh huan pūchihuīna'nī'n lā' hualh:

—Chī'xcuhuī'n, israelitas hua'chi quit, quit māni' icpāstacna'n que lej xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios hasta chuhua'j.

² Tuncan huan Ananías, a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', cāhuanilh a'ntī ixtayāna' na ixpajtzu Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³ Lā' Pablo huanilh:

—Dios namāpātīnīyāni' hui'x, a'kxokonu'. Hui'x hui'la' para naquintlahuani'ya' justicia chu a'nchī tatzo'kni' nac ley. Lā' quimātu'csnī'ni'. Lā' tū' chuntza' tatzo'kni' nac ley.

⁴ Lā' a'ntī ixtayāna' a'ntza' tahualh:

—¿A'chī' lacatāquī'ya' xla' a'ntī Dios hui'līnī't xamāpa'ksīni' curasna'?

⁵ Lā' Pablo hualh:

—Chī'xcuhuī'n, quit tū' xa'icca'tzī palh xla' xamāpa'ksīni' curasna'. Chuntza' tatzo'kni': “Tū' tilīchihuīna'na' a'ntī cāmāpa'ksī tachi'xcuhuī't”.

⁶ Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n, xla'ca'n ixchī'xcuhuī'n saduceosnu' ixtahuanī't lā' ā'makapitzīn huampala ixchī'xcuhuī'n fariseosnu'. Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh Pablo huā'mā', lej palha' cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n, quintāta' xla' fariseo lā' nā quit fariseo. Quilālē'ksa'nīni'nāuj porque quit ickalhlaka'ī que huan nīnī'n natalakahuanchoko.

⁷ Lā' a'xni'ca' Pablo hualh huā'mā', tataxtunquīlh a'ntī ixtatakēstoknī't. Lā' tatzuculh talālacatāquī' huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'. ⁸ Huan saduceosnu' tahuan que tūla catitalakahuanchokolh huan nīnī'n. Lā' tahuan que tintī' ángeles lā' tintī' huan espíritu. Lā' huan fariseosnu', xla'ca'n takalhlaka'ī que huāk a'nan. Lā' ū'tza' talālīhuanilh. ⁹ Ixlīhuākca'n ixta'a'cta'samā'na. Tuncan tatāyalh huan makapitzīn mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley, a'ntī ixchī'xcuhuī'n fariseosnu' lā' tahualh:

—Huā'mā' chī'xcu' nīn tuntū' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Tzēlasā' tā'chihuīna'lh lakatin espíritu o kalhatin ángel. Tū' catā'lātlahuáj Dios.

¹⁰ Lā' ā'chulā' talālacatāquī'lh. Lā' xapuxcu' tropa, xla' jicua'lh que Pablo ixtalālīlacstancacu'tun. Lā' ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas para namāxtucan lā' nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹ Lā' huā'mā' tzī'sa huan Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo lā' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Chuntza' chīn chihuī'na' por quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talacchihuīna'lh para natamaknī Pablo

¹² A'xni'ca' tuncuīlh, makapitzīn israelitas talacchihuīna'lh que natamaknī Pablo. Tatasca'jalh lā' talāhuanilh:

—Nīn tuntū' catihua'uj lā' tū' catiko'tnūj hasta a'xni'ca' namaknīyāuj Pablo. Dios caquīncāmāpātīnīni' palh tū' natlōkentaxtūyāuj.

¹³ Lā' a'ntīn tahualh chuntza' ixlīhūhua'ca'n más de tu'pu'xam chī'xcuhuī'n. ¹⁴ Xla'ca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj que Dios caquincāmāpātīnīni' palh na'icua'yāuj catūhuā a'xni'ca' tūna'j na'icmaknīyāuj Pablo. ¹⁵ Chuhua'j hui'xina'n lā' milīhuākca'n pūchihuāna'nī'n, casqui'ni'tit huan xapuxcu' tropa que lakalī calīmīlh Pablo na milacapūnca'n. Nahua'ni'yā'tit que hui'xina'n más xa'nca kalhasqui'nīcu'tunā'tit. Pero Pablo tū' catichilh. Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej para na'icmaknīyāuj —cāhuanica.

¹⁶ Huan ixo'kxa' ixtā'tin Pablo ca'tzīlh huan a'ntū ixlacchihuāna'ncanī't lā' a'lh nac cuartel lā' māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷ Lā' Pablo ta'sani'lh kalhatin capitán lā' huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' o'kxa' huan xapuxcu' tropa porque xla' tā'chihuāna'ncu'tun macsti'na'j.

¹⁸ Lā' huan capitán lē'ni'lh lā' huanilh huan xapuxcu':

—Huan tachi'n Pablo quinta'sani'lh lā' quisqui'ni'lh que ca'iclīmini'ni' huā'mā' o'kxa'. Xla' tā'chihuāna'ncu'tunāni' mat macsti'na'j.

¹⁹ Huan xapuxcu' tropa makachi'palh huan o'kxa' lā' lē'lh lacachuna'j lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū quihuanicu'tuna'?

²⁰ Lā' huan o'kxa' hualh:

—Huan israelitas talacchihuāna'nī'ttza' que natasqui'ni'yāni' que nalīpina' lakalī huan Pablo a'nlhā tlahuacan justicia. Natahuanīyāni' que xla'ca'n lej xa'nca takalhasqui'nīcu'tun Pablo. Pero xmān nata'a'kxokoyāni'. ²¹ Tū' cacākahlaka'i'. Xla'ca'n más de tu'pu'xam chi'xcu'huī'n a'ntīn taka'lhītīmā'na. Talītasca'janī't lā' nīn tuntū' catitahua'lh lā' nīn catitako'tnūlh hasta que tū' natamaknī Pablo. Lā' chuhua'j tacāxui'lāna'tza'. Xmān taka'lhīmā'ni' hui'x palh namacapina' —hualh huan o'kxa'.

²² Huan xapuxcu' tropa huanilh:

—Nīn tintī' tihuanī'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.

Lā' macā'lh na ixchic huan o'kxa'.

Lakmacā'nca Pablo con huan gobernador Félix

²³ Huan xapuxcu' tropa cāta'sani'lh kalhatu' ixcapitán lā' cāhuanilh:

—Camācāxtit lakatu' ciento tropasna' lā' tu'tumpu'xamacāuj tropas kētō'lanā'nī'n lā' lakatu' ciento a'ntī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jās tzi'sa lā' napinā'tit nac Cesarea. ²⁴ Lā' nā cacākē'tla'pa'tit huan cahuāyujnu' a'ntū nakētō'la Pablo. Chuntza' nīn tuntū' catipātē'keni'lh Pablo lā' nalakchā'n huan gobernador Félix.

²⁵ Lā' huan xapuxcu' tropa tzo'kli kalhtin ca'psnat lā' hualh:

²⁶ “Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yāni' hui'x, gobernador Félix, a'ntī lej a'cnīni'ni'ca'na'. ²⁷ Huan israelitas tachi'panī't huā'mā' chi'xcu' lā' ixtacuīni' Pablo. Lā' ixtamaknīmā'na a'xni'ca' icchā'lh quit con huan tropasna'. Lā' icmāpūtāxtūlh como icca'tzīlh que xla' ixtapa'ksī nac Roma. ²⁸ Quit xa'icca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata ixtalē'ksa'nīni'n. U'tza' iclīlē'lh a'nlhā tatlahua justicia huan israelitas. ²⁹ Lā' tuncan icca'tzīlh que ixtalē'ksa'nīni'n por ixleyca'n israelitas. Nīn tuntū' laclē'n huā'mā' para que tzē namaknīcan o para que namānūcan nac pūlāchī'n. ³⁰ A'xni'ca' quit icca'tzīlh que huan israelitas ixtalīlacchihuāna'nī'ttza' para natamaknī, chu tuncan lacapalh quit icmacā'ni'chāni'. Lā' quit iccāhuanilh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n que catalē'ksa'nīni'lh na milacapūn. Xmān ū'tza' icuanīyāni'”.

³¹ Lā' chuntza' a'nchī iccāhuanicanī't, huan tropas talē'lh Pablo lā' līminca tzi'sa nac xcānsipej Antípatris. ³² Lā' ixlīlakalī huan tropas tachimpā nac cuartel. Xmān kētō'lanā'nī'n ixtatā'a'mā'na Pablo. ³³ A'xni'ca' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh ca'psnat huan gobernador Félix lā' talīmini'lh Pablo na ixlacapūn. ³⁴ Lā' a'xni'ca' huan gobernador lakapūtē'kekō'lh huan ca'psnat, xla' cākalhasqui'nīlh lhachū xala' Pablo. Lā' tahuani'lh que xla' xala' nac estado de Cilicia. ³⁵ Lā' Félix huanilh Pablo:

—Naquihuanī'ya' ixlīhuāk a'xni'ca' natamin a'ntīn talē'ksa'nīni'nāni'.

Huan gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio Herodes lā' cāyāhuaca a'ntī nata-maktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn Félix

¹ Lā' ixlīlakaquitzis chi'chini' chā'lh nac Cesarea huan Ananías a'ntī xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' nā tachā'lh makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas lā' kalhatin ixkalh-maktāyana'ca'n a'ntī ixtacuīni' Tértulo. Talaka'lh huan gobernador Félix lā' talē'ksa'nīni'lh Pablo.

² Lā' a'xni'ca' līminca Pablo, Tértulo tzuculh lē'ksa'nīni'n Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī que lej cā'ca'csua' quina'n icui'lāna'uj. Lā' huā' quixcānsipejca'n mastza' xatzey por ixpālacata mintapāstacna'. ³ Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī hui'x, señor gobernador Félix, por a'ntū pō'ktu quilāmaxquī'yāuj lakax-tim. ⁴ Lā' como tū' icmāmakchuyīcu'tunāni' ā'chulā', icsqui'nī'yāni' caquintlahua'nī' talakalhu'mān lā' caquinkaxpa'tni' macsti'na'j. ⁵ Huā'mā' chī'xcu' Pablo lej mājiclhuī'nin. Lakachu cācuccha'xa huan ixlīhuākca'n israelitas. Lā' xla' ū'tza' xapuxcu' huan secta a'ntū huanican nazarenos. ⁶ Lā' xla' lactlahuacu'tun ixlītzey huan xaka'tla' lītokpān. Quina'n icchi'pauj lā' xa'iclacāxtlahuacu'tunāuj chuntza' hua'chī huan nac quileycan. ⁷ Pero huan Lisias, a'ntī xapuxcu' tropa, maktanūlh lā' lej līpalha' quincāmaklhtīni'. ⁸ Lā' cāhuanilh que catalakmini' hui'x a'ntīn talē'ksa'nīni'n. Hui'x tzē nakalhasqui'nī'ya' lā' chuntza' naca'tzīya' ixlīhuāk a'ntū ixpālacata iclē'ksa'nīni'nāuj —hualh Tértulo.

⁹ Huan israelitas nā xlaca'n talē'ksa'nīni'lh lā' tahualh que huāk stu'ncua' a'ntū hualh Tértulo. ¹⁰ Huan gobernador macahuani'lh Pablo para que cachihuīna'lh. Lā' Pablo hualh:

—Quit icca'tzī que hui'x juez de huā'mā' xcānsipej makāntza'. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na milacapūn. ¹¹ Hui'x tzē nakalhasqui'nī'ni'na' palh stu'ncua' que ka'lhītza' xmān lakacāujtu' chi'chini' icquīlāh nac Jerusalén icquītaquilhpūtani'lh Dios. ¹² Lā' nīn tintī' xa'ictā'lāhuanimā' nīn kalhatin a'xni'ca' quilaktzī'nca a'ntza'. Tū' icmākēstokli tachi'xcu'huī't nac xaka'tla' lītokpān, nīn na ixlītokpānna'ca'n israelitas, nīn nac Jerusalén. ¹³ Xlaca'n tūla catitamāstū'ncli a'ntū quintalīyāhualh. ¹⁴ A'ntū ixlīstu'ncua' ū'tza' huā'mā': Quit icmācā'tanī ixDiosca'n quinatāta'na' chu a'nchī huan xasāsti' līmāscatīn a'ntū xlaca'n tahuani secta. Quit ickalhlaka'ī' ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican ley lā' a'nlhā huanican profetas. ¹⁵ Chuntza' a'nchī takalhlaka'ī' xlaca'n nā chuntza' ickalhlaka'ī' quit que Dios nacāmālahuanīchoko a'ntī xalactzey lā' nā a'ntī xalacca'tzanca'tzīni'n. ¹⁶ Lā' ū'tza' iclīhui'līh na'ictlahua a'ntūn tzey para que quit na'icca'tzī que tū' iclaclē'ni' nīn Dios nīn chī'xcu'huī'n.

¹⁷ 'Quit makat xa'iclatlā'huan makāntza' lā' chuhua'j icmimpātza' na quixcānsipej para na'icmāstā' limosna lā' lē'ksajna'. ¹⁸ Lā' xmān huā'mā' xa'ictlahuamā' lā' makapitzīn israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh nac xaka'tla' lītokpān a'xni'ca' ixquimpa'lhcanī'tcus. Tintī' lej ixa'nan. Lā' cā'ca'csua' ixuanī't. ¹⁹ Lā' palh xlaca'n tapuhuan palh quit ictlahuanī't catūhuā, ixtamilh huā'tzā' lā' ixquintalē'ksa'nīni'lh na milacapūn. ²⁰ Lā' catahualh xlaca'n a'ntī tahuī'lāna' huā'tzā' palh takakslī a'ntūn tū' tzey xa'ictlahuanī't a'xni'ca' quilē'nca na ixlacapūnca'n ixpūchihuīna'nī'n israelitas. ²¹ A'ntū xa'ictlahuanī't ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' xa'icui' con ū'tunu'n, iccāhuanilh lej palha': “Chuhua'j hui'xina'n quilākalhasqui'nīmā'nauj porque quit ickalhlaka'ī' que huan nīnī'n natalakahuanchoko”.

²² Félix lejtza' xa'nca ixca'tzīhuī' ixlīmāscatīnca'n a'ntī ixtatā'a'n Jesucristo. Lā' xla' cālhcāni'lh ā'lakatin chi'chini' lā' cāhuanilh:

—Hasta a'xni'ca' namin Lisias huan xapuxcu' tropa, hasta a'xni'ca' na'iclacāxtlahua huā'mā'.

²³ Lā' Félix maxquī'lh talacasqui' huan capitán que calē'lh huan Pablo tachī'n lā' catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j lā' cacāmakxtekli talakmin ixamigos para natatlahuani' a'ntū xla' maclacasqui'n.

²⁴ Lā' lātma'j tachā'lh Félix lā' Drusila, ixpuscāt, a'ntī israelita ixuanī't. Lā' Félix mātayīni'lh Pablo. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh a'nchīn kalhlaka'ī'can Jesucristo. ²⁵ Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī xa'nca līlatā'kchokocan lā' a'nchī līhui'līcan que tūla catitlahuaca a'ntūn tū' tzey. Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī Dios najuzgarlī. Lā' Félix lej jicua'lh lā' huanilh:

—Tzeytza'. Chuhua'j capit. A'xni'ca' icka'lhī lugar na'icmātayīni'mpalayāni'.

²⁶ Lā' nā Félix ixpuhuan que Pablo ixmaxquī'lh tumīn para que ixmakxtekca. Lā' ū'tza' lej maklhūhua' ixlīmātayīni'n lā' ixtā'chihuīna'n. ²⁷ Lā' a'xni'ca' tlhualh lakatu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgovernador. Lā' tanūlh ixlaktapalh a'ntī ixtacuīni' Porcio Festo. Lā' Félix ixcātlahuani'cu'tun huan israelitas lej ka'tla' talakalhu'mān. Lā' ū'tza' līmakxtekli huan Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacapūn Festo

¹ Festo chā'lh para natanū ixlīgovernador. Lā' ixlīlakatu'tun chī'chini' taxtulh de nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén. ² A'ntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan israelitas más xalaka'tla'n talē'ksa'nīni'lh Pablo con Festo. ³ Lā' lej lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh que camātayīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīlacchihuīna'nī'ttza' nataka'lhītī nac tej para natamaknī. ⁴ Festo cāhuanilh que Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea lā' māni' ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' lacapalh. ⁵ Lā' cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n a'ntī ka'lhīyā'tit līmāpa'ksīn. Lā' palh huā'mā' chī'xcu' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey, calē'ksa'nī'ni'ntit a'ntza' —cāhuanilh.

⁶ Festo tachokolh nac Jerusalén xmān lakatzeyan o lakacāuj chī'chini' lā' a'mpā nac Cesarea. Lā' ixlīlakalī tahuī'lh a'nlhā ixtlahuacan justicia. Lā' mātayīni'lh Pablo. ⁷ Lā' a'xni'ca' milh Pablo, talītaxti'li'lh huan israelitas a'ntī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lā' lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā ixtalē'ksa'nīni'n. Pero tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū'. ⁸ Pablo ixtamaktāya lā' hualh:

—Quit tuntū' icthlahuanī't por ixpālacata ixleyca'n israelitas. Tuntū' icthlahuanī'nī't huan xaka'tla' lītōkpān nīn huan xamāpa'ksīni' nac Roma a'ntī huanican César —cāhuanilh Pablo.

⁹ Lā' Festo xla' ixcātlahuani'cu'tun huan israelitas lakatin talakalhu'mān. Lā' ū'tza' līkalhasqui'nīlh Pablo:

—¿Chā pincu'tuna' nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuani'ca'na' na quilacapūn?

¹⁰ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quilākalhasqui'nīmā'nauj nac huan pūchihuīn a'ntū māpa'ksī César. Lā' chuntza' xatzey. Quit tuntū'yā catūhuā ko'hua'jua' iccātlahuani'nī't huan israelitas. Huā'mā' hui'x ca'tzīya'.

¹¹ Palh quit icthlahuanī't lakatin catūhuā a'ntūn tzē naquilīmaknīcan, caquimaknīca. Lā' palh tū' stu'ncua' a'ntūn quintalīyāhua, tūla a'ntī naquimacamāstā' con ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquilacāxtlahualh.

¹² Festo cātā'chihuīna'lh ixmaktāyana'ni'n lā' tuncan xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' que César ixlacāxtlahuani'ni'. Lā' ū'tza' nalīla'kpina' César.

Pablo na ixlacapūn huan rey Agripa

¹³ Lā' ā'calīstān lā' tū' lātma'j huan rey Agripa lā' Berenice, ixpuscāt huan rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴ A'ntza' tatachokolh lātma'j. Lā' Festo kalhachihuīna'ni'lh huan rey por ixpālacata Pablo lā' hualh:

—A'tzā' tachī'n kalhatin chi'xcu' a'ntī makxtekli Félix. ¹⁵ A'xni'ca' quit icquīlah nac Jerusalén, talē'ksa'nīni'lh con quit huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' quintasqui'ni'lh que quit ca'icmāmaknīni'lh. ¹⁶ Quit iccākalhtīlh que xapū'la huan tachī'n calacan cacātā'chihuīna'lh a'ntīn talē'ksa'nīni'n. Chuntza' tzē natamaktāya. Lā' xmān chuntza' tzē namaknīcan. Chuntza' pō'ktu tatlahua huan pūchihuīna'ni'n xalanī'n nac Roma. ¹⁷ A'xni'ca' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit tū' ictakoxīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh a'nlhā tlahuacan justicia. Lā' icmātayīni'lh huan tachī'n Pablo. ¹⁸ A'xni'ca' tatāyalh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n, tū' talē'ksa'nīni'lh a'nchī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Xmān a'ntū ixtahuan por ū'tza' xmān ixpālacata a'ntū takalhlaka'ī' xlaca'n lā' ixpālacata kalhatin a'ntī ixtacuīni' Jesús a'ntī nīlh. Lā' Pablo huan que lakahuan. ²⁰ Como quit tūla xa'iclacāxtlahua huā'mā', ickalhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuacan. ²¹ Pero a'xni'ca' Pablo squi'nli que calacāxtlahualh César, huan xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh que catachokolh tachī'n hasta a'xni'ca' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickaxmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Lā' kalhtīca:

—Lakalī nakaxpa'ta'.

²³ Lā' ixlīlakalī Agripa lā' Berenice tamilh tzey tacāxyāna' lā' lej cā'a'cnīni'ni'ca. Lā' tatanūlh nac pū'a'cta'san lā' nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa lā' huan xalaka'tla'n chi'xcuhuī'n. Lā' Festo mātayīni'lh Pablo. ²⁴ Lā' Festo hualh:

—Rey Agripa lā' milīhuākca'n a'ntīn takēstoknī'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yā chi'xcu' Pablo. Lej quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas xala' nac Jerusalén lā' xala' ā'tzā' nac Cesarea. Lā' lej palha' tualh que canīlh. ²⁵ Quit icpuhuan que nīn tuntū' tlahuanī't para que tzē namaknīcan. Lā' como xla' squi'ni'lh que huan xamāpa'ksīni' César calacāxtlahualh, quit iclīhui'līlh na'iclakmacā'n César. ²⁶ Pero quit tuntū' icka'lhī a'ntū lej tasqui'nī na'ictzo'knun por ixpālacata huā' chi'xcu'. U'tza' iclīlīmin na milacapūnca'n hui'xina'n. Lā' más iclīmincu'tun na milacapūn hui'x, rey Agripa, para que nakalhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī a'ntū na'ictzo'ka. ²⁷ ¿Chichū quit na'iclīmacā'n kalhatin tachī'n palh tū' icca'tzī a'ntū liyāhuacan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn rey Agripa

¹ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Lā' Pablo cha'xli ixmacan lā' tzuculh tamaktāya lā' hualh:

² —Rey Agripa, iclīpāxuhua porque quit na'ictamaktāya na milacapūn por ixpālacata iclīhuāk a'ntū quintalē'ksa'nīni'n israelitas. ³ Hui'x xa'nca lakapasa' iclīhuāk a'nchī ixtalanānca'n israelitas lā' nā a'ntūn talālista'la. Lā' ū'tza' iclīsquī'ni'yāni' caquinkaxpa'tni' līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh a'nchī iclīlatlā'huan a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'ī'

⁴ Ixlīhuākca'n israelitas taca'tzīkō' a'nchī, desde quīlīka'hua'chu, xa'iclīlatlā'huan nac Jerusalén lā' nā ixlaclhpu'nanca'n israelitas. ⁵ Xlaca'n taca'tzī lā', palh tahuancu'tun, tzē natamālacstū'nca que makāntza' quit fariseo xa'icuanī't. Huan fariseosnu', xlaca'n taka'lhī ixleyca'n līhua'ca' más xapalha' que iclīhuākca'n a'ntīn tamakstāla hua'chi israelitas. ⁶ Chuhua'j quinkalhasqui'nīmā'ca porque quit ickalhlaka'ī' que Dios nacāmālahuanīchoko huan nīnī'n chuntza' hua'chi Dios cāhuanilh quinapapna'ca'n. ⁷ Quina'n, israelitas, ī'xū'yātā'natna'ca'n huan kalhacāujtu' lītā'timīn a'ntū ixo'kxa'n Israel ixtahuanī't. Lā' quīlīhuākca'n ickalhlaka'ī'yāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā'

ū'tza' iclīmācā'tanīyāuj Dios de tzī'sa lā' tuncuj. Icuaniyāni', rey Agripa, nā quit ickalh-laka'ī' que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā' ū'tza' ixpālacata quintalē'ksa'nīni'n huan israelitas. ⁸ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios tzē namālahuanīchoko huan nīnī'n?

Pablo cāhuanilh a'nchī ixcāmacaputza a'ntī ixtakalhlaka'ī'

⁹ 'Xapū'la quit xa'icpuhuan que lej lhūhua' catūhuā xa'iccātlahuani'lh a'ntī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰ Lā' chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Huan xanapuxcu'nu' curas quintamaxquī'lh līmāpa'ksīn. Lā' chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' a'ntī ixtastālani' Jesús. Lā' nā quit chu xa'iclīca'tzī a'xni'ca' ixcāmāknīcan. ¹¹ Lā' maklhūhua' quit xa'iccāmāpātīnī lā' chuntza' quit xa'iccāmāmakxtekēcu'tun a'nchī ixtakalhlaka'ī'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīhuāk ixlītōkpānna'ca'n israelitas. Lej ixquintamākā'kchā'n lā' xa'iccāmacaputza hasta na ī'xcānsipejni'ca'n makatīyātī'n.

Pablo cāhuanilh a'nchī tzuculh tapa'ksī con Cristo

Hch. 9.1-19; 22.6-16

¹² 'Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata xa'iclī'a'mā' nac Damasco. Huan xanapuxcu'nu' curas ixquintamaxquī'nī't līmāpa'ksīn lā' talacasqui' lā' ū'tza' tzē xa'iccālīmacaputza. ¹³ Lā' na'icuanīyāni' hui'x, rey, a'ntū quimpātle'keni'lh. Lā' hua'chi tastu'nūta a'xni'ca' xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' más xkaka que chí'chini'. Quilitamacxti'li'lh quit lā' nā a'ntī ixquintatā'a'mā'na. ¹⁴ Lā' quilihuākca'n ica'kā'nui nac ti'ya't. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya'? Chu tlakaj quintā'la'tla'hua'ya'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chi'nta huan qui'hui' a'ntū lītlakalē'ncan”. ¹⁵ Lā' quit icualh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanilh: “Quit Jesús a'ntī hui'x macaputzaya'. ¹⁶ Catā'kaqui' lā' catāya'. Quit ictasu'ni'mā'ni' hui'x porque quit iclacsacnī'ta'ni' para que naquintā'scuja lā' nacāhua'ni'ya' ā'makapitzīn a'nchī iclītasu'ni'ni' lā' a'nchī na'iclītasu'yuni'yāni'. ¹⁷ Na'icmāpūtaxtūyāni' de huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas a'nlhā na'icmacā'nāni'. ¹⁸ Na'iccāmacā'ni'yāni' para que nā xlaca'n natalacahuāna'n lā' natataxtu de a'nlhā cā'pucsua' lā' chuntza' natalatā'kchoko de a'nlhā xkaka lā' para que natapūtaxtu na ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natastālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yāni' para que naquintakalhlaka'ī' quit lā' chuntza' ixtalaclē'i'ca'n nacāmāspūtūnu'ni'can lā' nā xlaca'n nacātlahuacan lej xalacuan hua'chi ixlīhuākca'n a'ntī quintakalhlaka'ī' quit”, chuntza' quihuanilh huan Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo a'kahuāna'ni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹ 'U'tza' huā'mā' icuanīyāni', rey Agripa. Quit ica'kahuāna'ni'lh a'ntū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'xni'ca' quintasu'ni'lh. ²⁰ Quit xapū'la iccākalhachihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco lā' ā'calīstān xalanī'n nac Jerusalén lā' ixlīhuāk xalanī'n huan nac estado de Judea. Lā' nā xa'iccāhuani a'ntīn tū' israelitas: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' castālani'tit Dios lā' nā chuntza' catahui'la'tit hua'chi a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n”, xa'iccāhuani. ²¹ Lā' ū'tza' quintalīchi'palh huan israelitas nac xaka'tla' lītōkpān lā' ixquintamaknīcu'tun. ²² Hasta chuhua'j Dios quimaktāyanī't. Lā' ū'tza' iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlīhuākca'n xalactzina'j lā' xalaka'tla'n. Lā' xmān iclīchihuīna'n a'ntū māsuyulh Moisés makāntza' lā' a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n que napātle'ke. ²³ Xlaca'n tahualh que tasqui'nī que napātīni'n Cristo lā' nanī lā' māni' ū'tza' a'ntī xapū'la nalakahuanchoko, lā' chuntza' nacāmāca'tzīnīcan a'ntū ixlīstū'ncua' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

Pablo ixmākalhlaka'ī'nīcu'tun Agripa

²⁴ Lā' chuntza' Pablo lītamakāyālh. Lā' Festo hualh lej palha':

—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lej lhūhua' sca'tnī'ta'. Lā' ū'tza' līmākachuya'yāni'.

²⁵ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quit tū' icchuya, Festo. Lā' quit stu'ncua' a'ntū icuan. ²⁶ Huan rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Lā' ū'tza' iclīchihuīna'n na ixlacapūn lā' tū' iclacapuhuan. Quit lej xa'nca icca'tzīhuī' que nā xla' ca'tzīkō' huā'mā'. Quit icchihuīna'n a'ntūn tū' tlahuacani't cā'tzē'k. ²⁷ ¿Chā hui'x, rey Agripa, a'ka'ī'ya' a'ntūn tahlualh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'? Quit icca'tzī que kalhlaka'ī'ya'.

²⁸ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Con macsti'na'j tachihuīn puhua'na' palh naquimākahlaka'ī'nī'ya'.

²⁹ Lā' Pablo hualh:

—A'yuj macsti'na'j, a'yuj lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n que hui'x cala't hua'chi quit. Lā' catalakō'lh hua'chi quit ixlīhuākca'n a'ntūn quintakaxmatni'mā'na chuhua'j. Xmān tū' cacāmacachī'ca hua'chi quit —hualh Pablo.

³⁰ Lā' tatāyakō'lh ixlīhuākca'n, huan rey lā' huan gobernador lā' Berenice lā' ixlīhuākca'n a'ntū ixtatā'huī'lāna'. ³¹ Tatatampūxtulh lacachuna'j lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' nīn tuntū' tlahua para que tzē namaknīcan o nachī'can.

³² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' tū' ī'squi'nli nalacāxtlahua César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

¹ Lā' a'xni'ca' pāstacca naquincātamacā'nāni' nac Italia, tamacamāstā'lh Pablo lā' ā'makapitzīn tachī'nī'n con kalhatin capitán a'ntū ixtacuīni' Julio. Xla' ixmāpa'ksī huan batallón a'ntū huanican Augusto. ² Ictojōuj nac lakatin barco xala' nac Adramitio. Huā'mā' barco ixtētāyacu'tun nac makapitzīn xcānsipejni' nac Asia a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' quincātā'a'ni' Aristarco xala' nac Tesalónica, lakatin xcānsipej nac Macedonia. ³ Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Sidón a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' Julio lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't con Pablo lā' makxtekli que cālaka'lh ixamigos. Xlaca'n tatlahuani'lh a'ntū ixmaclacasqui'n. ⁴ Lā' ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Huan ū'ni' lej palha' quincāpāxtokni'. Lā' ū'tza' iclīpātē'keuj na ixpāxtūn Chipre a'ntū pītzina'j tī'ya't na ixpu'nan mar. A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. ⁵ A'calīstān icpū'a'uj huan barco pajtzu na ixquilhtūn a'nlhā huanican Cilicia lā' Panfilia. Lā' icchā'uj nac Mira, lakatin xcānsipej nac estado de Licia.

⁶ A'ntza' kaksli huan capitán lakatin barco xala' nac Alejandría a'ntū ixa'mā' nac Italia. Lā' quincāmojōpalani' huan ā'lakatin barco. Lā' ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷ Xa'ica'mā'nauj lej lacatzucu lātma'j lā' jicslīhua' iclīchā'uj ixpajtzu Gnido. Lā' huan ū'ni' quincāmāmakchuyīni' lā' ū'tza' iclīpātē'kepalauj ixpajtzu Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntū pītzina'j tī'ya't ixpu'nan mar. A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. ⁸ Lā' jicslīhua' xa'ictētāxtumā'nauj ixpajtzu Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixpajtzu huan xcānsipej Lasea.

⁹ Lejtza' makān xa'ictakoxīnī'ta'uj lā' ixmimā'tza' huan cā'lonkni'. Lā' ū'tza' lej ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan huan barco. Lā' Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' ¹⁰ lā' cāhuanilh:

—Chī'xcuhuī'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, catūhuā naquincālani'yāni' lā' lej lhūhua' namakasputāuj. Namakasputāuj huā' barco lā' huā' tacu'ca' lā' nā quina'n nanīyāuj.

¹¹ Pero huan capitán tū' a'kahuāna'ni'lh Pablo. Cā'a'kahuāna'ni'lh huan piloto lā' huan ixtēcu' barco. ¹² Lā' a'ntza' tūla māchokocan barco a'xni'ca' ixlonknu'n. Lā' ū'tza' huan ixtalhūhuā't talīhualh:

—Cāhui ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuā ixtachā'lh nac Fenice, lakatin xcānsipej nac Creta. Lā' nac Fenice a'nlhā ixpūjaxni' barco laca'a'huī' nac noroeste lā' nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'xni'ca' ixlonknu'lh.

Huan ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān huan barco

¹³ A'xni'ca' tzuculh ū'nun macsti'na'j de nac sur, tapuhuampā que tzētza' nata'a'mpala. Lā' tatzucupā ta'a'n lā' ixtatētaxtumā'na ixpajtzu huan pītzinga'j ti'ya't a'ntū huanican Creta. ¹⁴ Lā' lacapalh milh lakatin palha' ū'ni' a'ntū ixuanican Nordeste. ¹⁵ Lā' huan ū'ni' sno'kmaxqu'ilh xcān huan barco lā' tū' quincāmakxtekni' na'ica'nāuj a'nlhā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Lā' tūlalhtza' ixtlahuacan nīn tuntū'. Lā' chuxalhā quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁶ Ictētaxtūj na ixpajtzu lakatin pītzinga'j ti'ya't ixtacuīni' Claudia. Lā' a'ntza' tū'tza' lej palha' ixquincāsno'kāni' huan ū'ni'. Lā' jicslīhua' icstancacu'tūj huan pāti a'ntū xa'icstancalīmināuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixmojōcani'ttza' huan pāti nac barco, chā'xpāchī'ca huan barco. Ixtajicua'n porque lasā' ixa'ksatāyalh huan nac cā'cucujnu' a'ntū ixtacuīni' Sirte. Lā' ū'tza' talīmāyujūlh huan xalu'xu' barco a'ntū ixlīsno'klē'n ū'ni' huan barco. Lā' chuntza' lakachu quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁸ Lā' ixlīlakalī huan xasipej mar lā' huan ū'ni' lej palha' sno'kli huan barco. Lā' ū'tza' tatzuculh talīmaka'n huan tacu'ca' nac mar. Lā' chuntza' tū'tza' lej tzi'ncalh huan barco. ¹⁹ Lā' ixlīlakalī huampala icmaka'uj con quimacanca'n ixmaclacasqui' xala' na ixchakān barco. ²⁰ Lakalhūhua' chi'chini' pātle'kelh lā' tū' iclaktzī'uj chi'chini' nīn sta'cu. Lā' huan ū'ni' lejcus palha' i'sno'kmā' huan barco. Lā' ū'tza' xa'iclipuhuanāuj que tūlatza' xa'icpūtaxtūj quina'n.

²¹ Lā' makāntza' tū' xa'icuā'yanī'ta'uj. Lā' Pablo tāyalh na ixlac'hpu'nanca'n lā' hualh:

—Chi'xcu'huī'n, ixquilākaxmatni'uj. Palh tū' ixtaxtuchāuj nac Creta, tū ixquincāpātle'keni'ni' huā'mā' lījicua' lā' nīn tuntū' ixmakasputuī. ²² Chuhua'j, tū' calakaputzatit. Hui'xina'n nīn chā'tin catinīlh, a'yuj casputli huā' barco. ²³ Kōtan tzi'sa quit quintasu'ni'lh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' a'ntī quimāpa'ksī lā' a'ntī ictā'scuja. ²⁴ Lā' huan ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, tū' caji'cua'. Lej tasqui'nī hui'x nalakpina' César. Lā' por mimpālacata, Dios nacāmāpūtaxtū ixlīhuākca'n a'ntīn tatojōmā'na con hui'x nac barco”, quihuanilh huan ángel. ²⁵ Lā' chuhua'j, chi'xcu'huī'n, tū' calakaputzatit. Quit iclipāhuan Dios. Lā' quit icuan chuntza' nala a'nchīn quihuanica. ²⁶ Tasqui'nī nachā'nāuj nac lakatin pītzinga'j ti'ya't ixpu'nan mar —hualh Pablo.

²⁷ Lā' lakacāujtā'ti' chi'chini' ixlanī't palha' ū'ni'. Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa huan barco lakachu ixlē'n huan xasipej mar a'ntū huanican Adria. Lā' huan marineros tapuhualh que tzēlasā' ixtatapajtzūmā'na nac lakatin ti'ya't. ²⁸ Talhcālh ixlīpūlh mā'n huan xcān lā' pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't. Lā' lacachuna'j huampala chu talhcāpā lā' xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanī't. ²⁹ Ixtajicua'n que tzēlasā' ixtalaknūlh huan barco nac cā'chihuixni'. Lā' ū'tza' talīmojōlh nac xcān lakatā'ti' xalactzinca xala' na ixkēn huan barco lā' chuntza' tzēn taliyāhualh huan barco. Lā' taka'lhīlh hasta a'xni'ca' tuncuīlh. ³⁰ Huan marineros ixtamāyujūmā'na huan pāti. Ixtatasu'yu a'nchī ixtamojōmā'nampā nac xcān huan xalactzinca xala' na ixquini' barco a'ntū nalītāya huan barco. Pero xmān ta'a'kxokonū'lh. Ixtapūtzā'lacu'tun nac pāti. ³¹ Lā' Pablo cāhuanilh huan capitán lā' huan tropasna':

—Palh huan tamā'na chi'xcu'huī'n tū' natatachoko nac barco, hui'xina'n tūlalhtza' catipūtaxtutit.

³² Lā' chu tuncan huan tropasna' tacā'tu'cxli huan tasiuj a'ntū tapūmāyujūlh huan pāti. Lā' tamacamincha' nac xcān.

³³ Lā' a'xni'ca' ixtuncuīmā'tza', Pablo cāhuanilh ixlīhuākca'n que catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Tlahualhtza' lakacāujtā'ti' chi'chini' lā' tū' huā'ya'nī'ta'ntit lā' tū' lhtatanī'ta'ntit.

³⁴ Iccāhuaniyāni' cahuā'ya'ntit lā' chuntza' natli'hui'quinā'tit. Nīn chā'tin de hui'xina'n catimakasputtit nīn kantin miya'jca'n.

³⁵ A'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Pablo talyalh pāntzi lā' maxqu'ilh pāxcatca'tzī Dios na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n lā' che'kelh lā' tzuculh huā'yan. ³⁶ Lā' ixlīhuākca'n tū'tza' ixtalakaputza lā' nā tahuā'yalh. ³⁷ Quina'n quilīhuākca'n xa'icuanī'ta'uj lakatu'

ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan a'ntī xa'ictajōmā'nauj nac barco. ³⁸ Lā' a'xni'ca' ix-tahuā'yanī'ttza', tatamakajūlh trigo nac mar lā' chuntza' tū'tza' lej ixtzincan huan barco.

Huan barco laclalh

³⁹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan marinerosnu' tū' ixtalakapasna'n huanmā' ti'ya't. Talaktzī'lh lakatin ixmacan mar lā' ixka'lhī cucuj. Lā' titapuhualh palh tzē cahuā'ix-tamāpajtzūlh a'ntza' huan barco. ⁴⁰ Lā' tacā'tu'cxli huan tasiuj lā' chuntza' tachokolh nac mar huan xalactzinca lā' chuntza' tzēn taxakā'līlh huan barco. Taxla'jalh huan ixtasiuj ixlēkosnu' huan barco. Lā' tacha'xli huan lu'xu' xala' ixquini' barco para que chuntza' natampi'ta'lē'n huan ū'ni'. Lā' huan barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Lā' talaknūlh nac lakatin cā'cucujnu'. Lā' ixquini' barco a'ksātāyalh lā' tūlalhtza' taxakā'līlh. Lā' huan ixlīsnū'n huan xcān mālakuanīlh ixkēn huan barco. ⁴² Huan tropasna' ixtamaknīcu'tun huan tachī'nī'n para que chuntza' nīn chā'tin naxiquihuā'tnatacuta de nac mar lā' chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³ Pero huan capitán ixmāpūtaxtūcu'tun Pablo. Lā' ū'tza' tū' līmakxtekli nacāmaknīcan. Cāmāpa'ksīlh a'ntīn tzē ixtaxiquihuā'tnan, xapū'la catatojōlh nac xcān lā' cata'a'lh nac ti'ya't. ⁴⁴ Lā' māpa'ksīni'lh que makapitzīn catapūtacutli lhta'ca'la' lā' makapitzīn catapūtacutli xalacpitzīn de huan barco. Lā' chuntza' tatacutkō'lh nac xcān lā' tapūtaxtukō'lh ixlīhuākca'n.

28

Pablo nac Malta

¹ Lā' a'xni'ca' xa'icpūtaxtunī'ta'ujtza', icca'tzīuj que huan pītzina'j ti'ya't ixtacuīni' Malta. ² Xalanī'n a'ntza' lej quincātalakalhu'mani'. Lā' como ixlamā' xcān lā' ixlonknu'n, tahui'līlh macscut. Lā' quincātahanini' ca'icskō'nui. ³ Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. Lā' a'xni'ca' ixmāpū'cu'tumā' nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha de nac macscut lā' macaxcalh na ixmacan Pablo. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan xalanī'n nac Malta talaktzī'lh huan lūhua' a'nchī'ixa'kanūhua'ca' na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Lā' stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' maknīni'. Lā' a'yuj pūtaxtulh nac mar, tasqui'nī nanī para namāpala con Dios.

⁵ Pablo tincxmaka'lh huan lūhua' nac macscut lā' nīn tuntū' pātle'keni'lh. ⁶ Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'nli a'nlhā ī'xcānī't huan lūhua' o palh ixa'kā'lh xanīn. Lej makān taka'lhīlh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh que nīn tuntū' lani'lh, lā' tapuhuampā lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' kalhatin dios huā'mā' chi'xcu'.

⁷ Lā' pajtzu ixuī'ixti'ya't huan xapuxcu' chi'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. U'tza' quincāmāchokoni' na ixchic lakatu'tun chi'chini' lā' lej lhūhua' quincātlahuani'ni' a'ntūn tzey. ⁸ Huan ixtāta' Publio ixmā' nac tama' lā' ixka'lhī tachi'chīxni' lā' taka'lhni'tanti. Pablo laka'lh lā' orarlīlh lā' mā'ca'ni'lh ixmacan lā' mātzeyīlh. ⁹ Lā' a'xni'ca' pātle'kelh huā'mā', tamīlh ā'makapitzīn huampala ī'tza'ca'nī'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Malta. Lā' nā cāmātzeyīca. ¹⁰ Lā' lhūhua' lē'ksajna' quincātamaxquī'ni'. Lā' a'xni'ca' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco a'ntū icmaclacasquī'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹ Lā' ixlīlakatu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj lakatin barco a'ntū ixtachokonī't na ixpajtzu Malta ixlīhuāk huan cā'lonkni'. Huan barco xla' xala' nac xcānsipej Alejandría. Lā' ixyāhuani'canī't nac barco ixlīlakapascan a'ntū lakatu' ídolo a'ntū ixuanican Cástor lā' Pólux. ¹² Icchā'uj nac Siracusa lā' a'ntza' ictachokouj tu'tuma'j. ¹³ A'ntza' ictaxtūj lā' tūlah stu'nc ica'uj. A'calistān icchā'uj nac Regio. Lā' ixlīlakalī lalh ū'ni' xala' nac sur. Lā' ixlītu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴ A'ntza' iccāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn. Xlaca'n quincātahanini' que ca'ictachokouj a'ntza' con ū'tunu'n lakatojon chi'chini'. A'calistān ictaxtupalauj para na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵ Lā' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' huan tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tamīlh hasta nac lītāmāuj Apio lā' nā a'nlhā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh Pablo

maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' ka'lhīlh tapāxuhuān. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Roma, huan capitān cāmacamaxquī'lh huan tachi'nī'n huan xapuxcu' maktaka'lhna'. Lā' Pablo makxtekca natachoko ixa'estu lā' kalhatin tropa ixmaktaka'lha.

Pablo a'cta'sana'lh nac Roma

¹⁷ Lā' ixlītu'tuma'j Pablo cāmātayīni'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. Lā' a'xni'ca' ixtalaktakēxtimīnī't, Pablo cāhuanilh:

—Chī'xcu'huī'n israelitas, quit nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey iccātlōni'nī't huan israelitas nīn ixtalanānca'n quinatāta'na'ca'n. Lā' a'yuj nīn tuntū' iclāhuanī't a'ntūn tū' tzey, quimacamāstā'ca tachi'n con huan chī'xcu'huī'n romanos nac Jerusalén. ¹⁸ Huan romanos quintakalhasqui'nīlh lā' nīn tuntū' takaksli para que tzē naquimaknīcan. Lā' ū'tza' ixquintalīmakxtekcu'tun. ¹⁹ Lā' huan israelitas tū' talacasqui'lh naquimakxtekcan. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que icsqui'nli caquinkalhasqui'nīca na ixlacapūn César, a'yuj tū' iccālē'ksa'nīni'n xalanī'n na quixcānsipej. ²⁰ Lā' ū'tza' iccālīmāta'sīnī'ta'ni' hui'xina'n. Quit xa'iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n lā' xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunāni'. Huan israelitas takalhlaka'ī' que Dios nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n. Lā' nā quit chuntza' ickalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' ixpālacata quilīmacatūpixchī'canī't —cāhuanilh Pablo.

²¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tahuanilh:

—Xalanī'n nac Judea tū' tamacaminī't ca'psnat por mimpālacata. Lā' huan israelitas, a'ntūn tamincha' nac Judea, nīn tuntū' quincātahuaninī'ta'ni' por mimpālacata. ²² Iclacasqui'nāuj que caquilāhuaniuj a'ntū hui'x puhua'na'. Icca'tzīyāuj a'nchī lakaxtim huancan que tū' tzey huā'mā' secta —huanica Pablo.

²³ Huanmā' chī'chini' a'ntū ixlacāhui'līcanī't, ixlhūhua'ca'n tamīlh huan nac chic a'nlhā ixtachoko Pablo. Lā' huan cā'tzi'sāt Pablo tzuculh cātā'kalahihuīna'n a'nchī māpa'ksīni'n Dios. Lā' cātā'chihuīna'lh hasta tzī'sualh. Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'ntū huan ixtachihuīn Dios por ixpālacata Jesús a'nlhā tatzo'kni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' chuntza' Pablo cāmākalhlaka'ī'nīcu'tulh ixpālacata Jesús. ²⁴ Lā' makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'na lā' ā'makapitzīn tū' ta'a'ka'ī'lh. ²⁵ Lā' chuntza' tū' chu lakatin ixtapāstacna'ca'n ixtahuanī't. Lā' tatzuculh ta'a'n. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Huan Espīritu Santo hualh a'ntū ixlīstu'ncua' a'xni'ca' māchihuīnīlh huan a'cta'sana' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quinapapna'ca'n:

²⁶ Capit lā' cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcu'huī't:

Hui'xina'n nakaxpa'tā'tit lā' tū' catimāchekxī'tit; nalaktzī'nā'tit lā' tū' catimāchekxī'tit a'ntū la'ktzī'nā'tit.

²⁷ Tuntū'tza' ta'u'cxca'tzī na ixa'clhcunucca'n huā'mā' tachi'xcu'huī't.

Ixa'ka'xko'lhca'n tū' tapūkaxmata xa'nca.

Tatalakatzī'nī't ixlakastapunca'n.

Tū' talaktzī'ncu'tun lā' tū' takaxmatcu'tun.

Lā' tū' tamāchekxīcu'tun.

Lā' tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n para que chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyī.

Chuntza' māhuanīlh Dios huan Isaías.

²⁸ Lā' Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n lā' cāhuanilh:

—Caca'tzītit hui'xinan'n huā'mā': Huan tīn tū' israelitas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' a'nchī Dios māpūtaxtūnu'n. Xlaca'n natakaxmata.

²⁹ Lā' a'xni'ca' Pablo ixuanī'ttza' huā'mā', huan israelitas ta'alh lā' ix-talīkalhachihuīna'ntēlha.

³⁰ Lā' Pablo a'ntza' tachokolh calacs lakatu' cā'ta nac chic a'nlhā ī'sācu'a'nī't. Lā' laktzī'lh con tapāxuhuān ixlīhuākca'n a'ntī ixtalakmin. ³¹ Lā' ixcāhuani a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' ixcāmāsu'ni' por ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' nīn tintī' ixmāmakchuyī.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Roma

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilimānūlh quili'apóstol. Quilimāmacū'lh para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnī'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, a'nlhā huanican profetas, a'nchī Dios hualh a'ntū napātle'ke. ³ Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'yātā'nat huan rey David. ⁴ Lā' nā Jesucristo, nā xla' ixO'kxa' Dios. Como Jesucristo lakahuanchokolh chuntza' līmāsu'yu palh xla' ixO'kxa' Dios lā' palh lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xla' xatzey hua'chi Dios. ⁵ Cristo quilakalhu'malh lā' quimānūlh quili'apóstol como ū'tza' ixquilhtampān Dios. Lā' xla' lacasqui'n que na'iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't xalanī'n lakachu nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' xlaca'n tzē natakahlaka'ī' Jesucristo lā' tzē nata'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo na'a'cnīni'ni'can. ⁶ Lā' nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'sani'nī'ta'ni' lā' chuntza' tapa'ksiyā'tittza' con Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yāni' milīhuākca'n xalanī'n nac Roma a'ntī Dios cāpāxquī'yāni' lā' cāta'sani'nī'ta'ni' lā' ū'tza' lila'yā'tit ixtachi'xcuui't Dios. Cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Dios a'ntī quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸ Pū'la icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata Jesucristo, como hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lakachu līchiuīna'ncan de hui'xina'n por a'nchī xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. ⁹ Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī ictā'scuja con ixlīhuāk quintapuhuān, como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata ixO'kxa' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu iccāpāstacāni' hui'xina'n a'xni'ca' ickalhtō'ka'. ¹⁰ Lā' quit icsqui'ni' Dios nalacāxtlahua ixlīhuāk para que chuntza' tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n palh chuntza' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Quit lej iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n como iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntū quimāca'tzīnīlh huan Espīritu Santo. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit más xa'nca. ¹² Lā' chuntza' tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' a'nchī kalhlaka'ī'yāuj.

¹³ Quit iclacasqui'n que caca'tzītī hui'xina'n, tā'timīn, que lej maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchāni'. Pero tū' ica'nī'ta'ncha' como tūlana'j tzē na'ica'n. Quit iccāmaktāyacu'tunāni' para que ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. Chuntza' pātle'kenī't ā'lacatin a'nlhā iccāmāsu'ni'nī't ixtachihuīn Dios a'ntīn tū' israelitas. ¹⁴ Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' a'ntī chu catīhuāya tachi'xcuui't lā' nā a'ntīn tū' chu catīhuāya tachi'xcuui't, lā' a'ntī lej taca'tzī lā' nā a'ntīn tū' taca'tzī. ¹⁵ Lā' chuntza' icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn nac Roma, a'nlhā hui'lāna'ntit hui'xina'n.

Līpūtaxtucan a'xni'ca' kalhlaka'ī'can huan xatzey tachihuīn

¹⁶ Tū' iclīmāxana'n icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. A'xni'ca' māsu'yucan huan xatzey tachihuīn, Dios cāmāpūtaxtukō' ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Pū'la cāmāsu'ni'ca a'ntī israelitas lā' ā'calīstān a'ntīn tū' israelitas. ¹⁷ Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n”.

Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't talaclē'n

¹⁸ Ca'tziyāuj que Dios hui'lacha' nac a'kapūn lā' xla' nacāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' como xlaca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey, tū' tapāstaccu'tun a'ntū xastu'ncua' ixla' Dios. ¹⁹ Xlaca'n tzē nataca'tzī macsti'na'j a'nchī huanī't Dios, chuntza' hua'chi quilihuākca'n nā tzē ca'tziyāuj. Māni' Dios cāmāsu'ni'nī't. ²⁰ Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj huan tachi'xcuui't talaktzī'n a'ntūn tlhuanī't Dios. Lā' chuntza' tzē natalīmāchekxī a'nchī huanī't Dios. Lā' a'yuj tūla talaktzī'n Dios, xlaca'n tzēn tamāchekxī que Dios lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' maktin sputa. Lā' nā tzēn tamāchekxī que xla' lej stu'ncua' Dios. U'tza' talīlē'n cuenta xlaca'n palh tū' talakapasa Dios. ²¹ A'yuj xlaca'n taca'tzī que Dios huī', xlaca'n tū' tataquilhpūtani' hua'chi tasqui'nī nataquilhpūtani'can. Lā' tū' tamaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' ā'chulā' tapāstaca a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī. Lā' como tū' tamāchekxī, ixtapāstacna'ca'n hua'chilh tū' xa'nca scujmā'. ²² Māni' xlaca'n tahuan que lej lakskalalhna'. Tū' stu'ncua'. Lactontosnu'. ²³ Lā' tū' tamācā'tani'cu'tun Dios a'ntī huī' para pō'ktu. Tataquilhpūtani' huan ídolos a'ntūn tatasu'yu hua'chi chi'xcuui'n. Lā' huan chi'xcuui'n, xlaca'n natanikō'. Lā' nā xlaca'n tataquilhpūtani' ā'tāpātīn ídolos a'ntū māni' xlaca'n tamacanī'tlahua a'ntūn tatasu'yu hua'chi spūnnu' lā' lūhua' lā' animalhna'.

²⁴ U'tza' Dios cālītaxtunquīnī'lh lā' cālīmakxtekli natatlahua a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' chuntza' talātlahuani' a'ntū xako'hua'jua' chu a'nchī ixtalacasqui'n. ²⁵ Xlaca'n tū' takalhlaka'ī'cu'tun a'ntī xastu'ncua' Dios; xmān takalhlaka'ī'cu'tun a'ntū hua'chi lakatin tā'ksa'nīn. Tamācā'tani' lā' tataquilhpūtani' a'ntū mā'a'nānīlh Dios. Lā' tū' tamācā'tanī a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' ū'tza' a'ntīn tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntūn ta'a'nān nac cā'quilhtamacuj. Lā' xla', tasqui'nī que ū'tza' namācā'tanīyāuj quilihuākca'n para pō'ktu. Amén.

²⁶ Lā' ū'tza' Dios cālīmakxtekli natatlahua a'ntū lej līmāxana' chuntza' hua'chi tatlahuacu'tun. Lā' chuntza' huan puscan tū'tza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la entre puscan. Lā' chuntza' tatlahua entre puscan a'ntū lej līmāxana'. ²⁷ Lā' nā chuntza' huan chi'xcuui'n. Tū' tamaclacasqui'n huan puscan hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la entre chi'xcuui'n. Lā' chuntza' tatlahua entre chi'xcuui'n a'ntū lej līmāxana'. Lā' ū'tza' talīlaclatāyalh.

²⁸ Lā' como tū' tapāstaccu'tun a'ntū ixla' Dios, chuntza' Dios cātaxtunquīnī'lh lā' cāmāxtekli natapāstaca a'ntū lej xako'hua'jua'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' līmākuan. ²⁹ Lā' lej tatlahua tāpālhūhua' a'ntūn tū' tzey. Lā' tamakpuscātīnī'n. Lā' lej tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' xlaca'n talālakca'tzani' a'ntūn taka'lhī ā'makapitzīn. Lā' tū' talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Lā' talālakca'tzan. Lā' tamaknīnī'n. Lā' talāsta'la. Lā' ta'a'kxokonū'n. Lā' tapuhuanī' a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. Lā' ta'a'ksa'nīnī'n. ³⁰ Lā' talīchihuīna'n ā'makapitzīn de a'ntūn tū' tzey, lā' ta'a'kchā'ni' Dios. Lā' talacatāquī'nīn. Lā' taka'tla'jca'tzī. Lā' tahuan palh xlaca'n laka'tla'n. Lā' tapuhuan a'nchī natalītlahua ā'chulā' antūn ko'hua'jua'. Lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n. ³¹ Lā' tū' tamāchekxī a'ntū xatzey. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuan. Lā' tū' tapāxquī' ā'makapitzīn. Lā' tū' tamāspūtūnu'ni' ā'makapitzīn. Lā' nīn talakalhu'manīnī'n. ³² Lā' ixlīhuākca'n a'ntūn tatlahua huan tamā'na catūhuā, xlaca'n nacāmāpātīnīcan, como chuntza' huan Dios. Lā' a'yuj xlaca'n taca'tzī huā'mā', tū' tapājaxa de tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' tapuhuan palh lej tzey palh ā'makapitzīn nā natatlahua a'ntūn ko'hua'jua'.

2

Lej tzey a'nchī Dios nacālīlacāxtlahua huan tachi'xcuui't

¹ Palh kalhatin ixualh que ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' hua'chilh xla' huan que māni' ū'tza' laclē'n como nā xla' tlaha a'ntūn tū' tzey. ² Ca'tziyāuj que lej tzey a'nchī Dios nacāmālaclē'nī xlaca'n antīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā a'ntūn ko'hua'jua'. ³ A'ntī natahuan que Dios nacāmālaclē'nī huan ā'makapitzīn como talaclē'n, nā xlaca'n nā nacāmālaclē'nīcan como xlaca'n nā taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n. ⁴ Lā' a'yuj Dios lej quincālakalhu'manāni', lā' a'yuj tū' palaj quincāmāpātīnīyāni', xlaca'n tū' tamāchekxī

huā'mā'. Hua'chilh talakmaka'n a'nchī Dios cāpātīni'mā'. Dios lej lakalhu'mānīni'n como xla' lacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. ⁵ Lā' xlaca'n lej lacxumpi. Tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. U'tza' ā'chulā' natalīmāpala con Dios a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī xlaca'n a'ntīn talaclē'n. ⁶ Dios nacālacāxtlahua a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' a'ntīn tatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Nalacāxtlahua chā'tunu' chu a'nchī tlā'huanī't. ⁷ Nacāmaxquī' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. Tatlahua a'ntūn tzey como xlaca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, lā' talacasqui'n que Dios nacālaktzī'n xalacuan, lā' taka'lhīcu'tun xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ⁸ Lā' Dios lej a'kchā'n con xlaca'n a'ntī lacxumpi lā' tū' tatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios, lā' xmān tatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' Dios nacāmāpātīnī. ⁹ Lej natapātīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natapātīni'n huan israelitas xapū'la lā' nā natapātīni'n a'ntīn tū' israelitas. ¹⁰ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' Dios nacāmātzta'ta'tī'ni' ixa'clhcunucca'n. Lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' xapū'la nacāpātīle'keni' a'ntī israelitas lā' nā chuntza' nacāpātīle'keni' a'ntīn tū' israelitas.

¹¹ Chuntza' nacāpātīle'keni' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas, como Dios cālaktzī'n chu lakatin huan tachi'xcuhuī't. ¹² Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n. Lā' makapitzīn de xlaca'n tū' talakapasa huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' xlaca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. A'makapitzīn talakapasa huan ley. Lā' xlaca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī huan nac ley. ¹³ Dios lactzey cālaktzī'n xlaca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley, lā' chu xmān takaxmata, xlaca'n tū' xatzey cālaktzī'ncan. ¹⁴ Lā' xlaca'n a'ntīn tū' talakapasa ixley Dios, lā' palh xlaca'n lacatejtin tahuī'lāna' chu a'nchī māni' ixtapāstacna'ca'n, chuntza' tatlahua a'nchī huan huā'mā' ley a'yuj tū' talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xlaca'n taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ¹⁵ Hua'chilh ixtalakapasli ixley Dios, como ixa'cstuca'n taca'tzī palh tzey o palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. ¹⁶ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' Jesucristo namālaclē'nīni'n por ixquilhtampān Dios. Jesucristo nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuhuī't por ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n lā' ixtapāstacna'ca'n xako'hua'jua' a'ntū lakatzē'k taca'tzī. U'tza' icmāsu'yu a'xni'ca' icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Huan israelitas ixtalīpāhuan ixley Moisés

¹⁷ Lā' xlaca'n a'ntī israelitas, xlaca'n talīka'tla'jca'tzī como israelitas xlaca'n. Lā' talīpāhuan huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh. Lā' talīka'tla'jca'tzī como ixtachi'xcuhuī't Dios xlaca'n. ¹⁸ Lā' xlaca'n talakapasa ixtapuhuān Dios. Lā' como cāmāsu'ni'canī't huā'mā' ley chuntza' tzētza' taca'tzī a'nchī līlacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁹ Lā' xlaca'n tapuhuan que lej tzē natamāsu'ni' a'ntīn tuntū' talakapasa. Lā' nā tapuhuan que xlaca'n hua'chilh tamakskomā'na a'ntīn talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'. ²⁰ Lā' tapuhuan que lej tzē tamāsu'ni' a'ntī lactontos lā' a'ntī hua'chi camana' como tuntū'nal'j taca'tzī. Lā' como talakapasa ixley Dios xlaca'n tapuhuan palh taca'tzītza' ixlīhuāk a'ntū stu'ncua' lā' ixlīhuāk a'ntūn ca'tzīcan. ²¹ Xlaca'n tamāscatī ā'makapitzīn. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh ka'lhāna'ncan. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n. ²² Lā' xlaca'n tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh makpuscātīni'ncan. Lā' xlaca'n tamakpuscātīni'n. Xlaca'n talakmaka'n huan ídolos. Lā' xlaca'n taka'lhāna'n nac lītokpānna' a'nlhā ta'a'nan ídolos. ²³ Lā' xlaca'n talīka'tla'jca'tzī como cāmaxquī'canī't ixley Dios. Lā' xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' ū'tza' talīlakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn. ²⁴ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hui'xina'n israelitas ā'līhua'ca' līpinā'tit cuenta por ixpālacata talakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn a'ntīn tū' israelitas.

²⁵ Lej tzey lacan lī'israelita xmān palh xlaca'n natatlōkentaxtū ixley Dios. Lā' palh tū' tatlōkentaxtū, chuntza' nīn tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita. ²⁶ Lā' xlaca'n a'ntīn

tū' israelitas, palh xlacan' natlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chilh israelitas. ²⁷ Palh xlacan' a'ntīn tū' israelitas natlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintalaclē'i'ca'n, como hui'xina'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' ley, a'yuj ka'lhī'yā'tit a'nlhā tatzō'kni'. ²⁸ Kalhatin tū' catilalh ixcaman Dios xmān por ixpālacata circuncidarlīcanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. ²⁹ A'ntū lej stu'ncua' ixtachi'xcuhuī't Dios, ū'tunu'n a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' taxtāpalīnī't nā ixchakānca'n lā' tū' xmān na ixmacni'ca'n. Lā' xlacan' a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n, Dios cālaktzī'n lactzey a'yuj cālakmaka'ncan na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't.

3

¹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit palh tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita lā' palh tuntū' ixtapalh circuncidarlacan. ² Quit icuan que tū' stu'ncua'. Huan israelitas lhūhua' taka'lhī a'ntūn tū' taka'lhī huan ā'makpitzīn. A'xni'ca' Dios cāmaxquī'lh huan tachi'xcuhuī't ixtachihuīn a'ntūn tatzō'kni', huan israelitas ū'tunu'n a'ntī Dios cālīmāmacū'lh ixtachihuīn. ³ Lā' a'yuj ā'makpitzīn tū' takalhlakā'i'cu'tun palh stu'ncua' a'ntū Dios huan, pero Dios natlōkentaxtū a'ntū huan. ⁴ Lā' a'yuj ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't ixta'a'kxokonuh, Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Chuntza' lītasu'yu que hui'x pō'ktu hua'na' a'ntū stu'ncua'. Lā' nīn tintī' tzē nahuan que tū' tzey a'ntū hua'na'. Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quīna'n natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu tlaha a'ntūn tzey. Chō'la catīhuā nakalhasqui'nīni'n: “¿A'chī' naquīncātamāpātīnīyāni'? Por ixpālacata quīntalaclē'i'ca'n, ā'chulā' naca'tzīcan palh Dios más xatzey. Lā' ¿a'chī' naquīncātamāpātīnīyāni' ixpālacata a'ntū māsu'yu que Dios lej tzey?” Chuntza' tapuhuan huan tachi'xcuhuī't. ⁶ Tū' xa'nca tapāstacna'n. Palh tū' tzey cahuā que Dios nacāmāpātīnī xlacan' a'ntīn talaclē'n, xla' tūlah ixcājuzgarīlh huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quīlhtamacuj.

⁷ Tzēlasā' catīhuā nahuan: “Palh quit ica'kxokonuh, chuntza' Dios lītasu'yu que lej tzey, como tū' maktin a'kxokonuh. Lā' ¿a'chī' naquīmāpātīnīcan? Por ixpālacata quīntalaclē'i' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. ⁸ Palh tzey cahuā huā'mā' tapāstacna', chuntza' tzē ixuáuj: “A'chulā' catlahuáuj talaclē'i' para que chuntza' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. Lā' tūla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuan que chuntza' icmāsu'yu. Tū' stu'ncua'. Dios nacāmāpātīnī a'ntīn tahuan chuntza'.

Nīn kalhatin a'ntīn tū' laclē'n

⁹ Tūla huanāuj que huan israelitas más xalacuan. Icuani'ttza' que a'extim tūla tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xlacan' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ¹⁰ Lā' nā huā'mā' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza': Tintī' nīn kalhatin a'ntī tzey.

¹¹ Lā' nīn tintī' a'ntī māchekxī a'ntū ixta' Dios.

Lā' nīn tintī' a'ntīn pāstaca Dios.

¹² Ixlīhuākca'n tataxtunquīni'lh de Dios.

Talaclakō'lh ixlīhuākca'n.

Nīn tintī' tlaha a'ntūn tzey, nīn kalhatin.

¹³ Lā' a'xni'ca' tatakalhpitzi hua'chilh mālaquī'can lakatin taponkni' a'nlhā tojōma' huan nīn, como lej ko'hua'jua' a'nchī tachihuīna'n.

Ta'a'kxokonuh lā' ta'a'ksa'nīni'n.

Huan tachihuīn a'ntū taxtu de na ixquīlhni'ca'n hua'chi huan līlaknīn a'ntū ka'lhī na ixquīlhni' huan lūhua'.

¹⁴ Lā' tamacapūlhca ā'makpitzīn.

¹⁵ Lā' a'yuj nīn tuntū' ixpālacata, tuncan tamaknīni'n.

16 Chu a'nlhā talatā'kchoko xlaca'n tamālakspūtūnu'n lā' tamālakaputzī ā'makapitzīn.

17 Lā' tū' taca'tzī a'nchī ca'cs natalītahui'la.

18 Lā' nīn tapāstaca para nata'a'cnīni'ni' Dios.

19 Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' huan ley, ū'tza' cālīchihuīna'n xlaca'n a'ntīn cāmaxquī'canī't huan ley. Chuntza' ixlīhuākca'n talaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuan palh tū' laclē'n. 20 Nīn tintī' tlōkentaxtūkō'nī't a'ntū līmāpa'ksīni'n huan ixley Dios. U'tza' nīn tintī' lītasu'yu palh tzey na ixlacapūn Dios. Huan ley xmān tzē naquīncāmāsu'ni'yāni' palh quina'n ka'lhīyāuj quintalacclē'i'ca'n.

Tapūtaxtu xlaca'n a'ntīn takahlaka'ī' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n

21 Lā' chuhua'j tasu'yunī't que Dios tū' catīmāpānūni'lh ixtalacclē'i' kalhatin chi'xcu' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Xtunc a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalacclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. 22 Dios cāmāpānūni' ixtalacclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' que Jesucristo tzē namāpūtaxtūnu'n. Lā' chuxatī a'ntīn kalhlaka'ī' huā'mā', ū'tza' Dios namāpūtaxtū palh xla' israelita lā' palh tū' israelita. 23 Quīlīhuākca'n tlahuanī'ta'uj quintalacclē'i'ca'n. Nīn tintī' a'ntī līlacatejtin latā'kchoko chuntza' hua'chi Dios lacasquī'n. 24 Pero Dios lej lakalhumā'nīni'n. Cristo Jesús māpalalh por quintalacclē'i'ca'n. Lā' chuntza' Dios quīncāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalacclē'i'ca'n. 25 Chu a'nchī ixtapuhuān Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh lā' chuntza' xla' xapakō'lh ixtalacclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' palh stu'ncua' Jesucristo xapakō'lh ixtalacclē'i'ca'n. Chuntza' tasu'yu que Dios huāk tzey a'ntū tlahua. A'xni'ca' tūna'j ixnī Cristo, Dios ixpātī a'nchī ixtlahuacan a'ntūn tū' tzey. 26 Lā' chuhua'j Cristo nīnī't lā' cāmāpānūni'nī't huan ixtalacclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' palh stu'ncua' Jesucristo māpalakō'lh ixtalacclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tasu'yu palh Dios tlahua xmān a'ntūn tzey.

27 Tintī' a'ntīn tzē naka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. Palh kalhatin cahuā ixtlōkentaxtūkō'lh ixley Dios, chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh. Tūla ka'tla'jca'tzīyāuj, como Cristo ū'tza' a'ntīn quīncāmāpūtaxtūnī'ta'ni' como līpāhuanāuj xla'. 28 Dios quīncāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalacclē'i'ca'n por ixpālacata kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quīncāmāpūtaxtūyāni', lā' a'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūnī'ta'uj huan ley.

29 Ixtachi'xcuhuī't Dios, xlaca'n tū' xmān israelitas. Lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas nā ixtachi'xcuhuī't Dios. 30 Dios xmān kalhatin. Xla' cāmāpānūni' ixtalacclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' a'yuj xlaca'n israelitas lā' a'yuj tū'. 31 Huā'mā' tū' huanicu'tun que mākēnūmā'nauj huan ley. Como kalhlaka'ī'yāujtza' que Jesucristo quīncāmāpūtaxtūyāni', más xa'nca natlahuayāuj a'ntū lej tzey chu a'nchī huan huan ley.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

1 Chuhua'j na'icchihuīna'n ixpālacata Abraham, quīmpapca'n quina'n israelitas. ¿Chichū līmāspūtūnu'ni'ca ixtalacclē'i'? 2 Palh Abraham tzē ixtlōkentaxtūkō'lh cahuā a'ntū Dios ixuanī lā' palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixtalacclē'i', chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh Abraham. Lā' como tū' chuntza' lalh, tūlalh līka'tla'jca'tzīlh. 3 Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham. 4 A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' maksuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Lā' ixtatlaj xla' tū' hua'chi lē'ksajna'. Māpalacan como maksuja. Lā' ū'tza' lītā'mālacastuccan huā'mā'. 5 Dios cāmāpānūni' ixtalacclē'i'ca'n xlaca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, lā' a'yuj nīn tuntū' tatlakuanī't a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. Huā'mā' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' tū' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū tatlajanī't. 6 Lā' nā David līchihuīna'lh huā'mā'. Līchihuīna'lh a'nchī talīpāxuhua a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalacclē'i'ca'n xmān hua'chi talakalhu'mān

lā' tū' por tatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. ⁷ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh David:

Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntīn Dios cāmāspūtūnu'ni'nī't lā' cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n.

⁸ Lej tapāxuhua xlaca'n a'ntī Dios tū' caticāmāmāpalanīlh a'ntūn talaclē'n.

⁹ Na'iccākalhasqui'ni'yāni' catūhuā. ¿Chā hui'xina'n puhua'nā'tit que Dios cāmāspūtūnu'ni' xmān a'ntī cācircuncidarlīcanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas? Tū' chuntza'. Nā Dios cāmāspūtūnu'ni' a'ntīn tū' cācircuncidarlīcanī't. Iccāhuaninī'ta'ntza' que Abraham ixlīpāhuan Dios, lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' pātē'kelh huā'mā', Abraham tūna'j ixcircuncidarlīcanī't. ¹¹ A'calīstān circuncidarlīca. Lā' huā'mā' līlakapascan que Abraham tzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata ixlīpāhuan Dios, a'yuj tūna'j ixcircuncidarlīcan. Lā' chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n por ixpālacata talīpāhuan Dios, a'yuj tū' cācircuncidarlīcanī't. ¹² Lā' nā hua'chilh xatāta' de a'ntī cācircuncidarlīcanī't. Lā' tū' por ixpālacata cācircuncidarlīcanī't. Hua'chilh ixtāta'ca'n como chuntza' takalhlaka'ī' xlaca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham kalhlaka'ī'lh a'xni'ca' tūna'j ixcircuncidarlīcanī't.

Dios tlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't

¹³ Dios huanilh Abraham que namaxquī' huan quilhtamacuj, xla' lā' nā ī'xū'yātā'natna'. Huanilh huā'mā' tū' por ixpālacata Abraham a'kahuāna'ni'lh huan ley. Tū' chuntza'. Dios huanilh huā'mā' como Abraham ixkalhlaka'ī'nī't que stu'ncua' a'ntū Dios ixuaninī't lā' ū'tza' līlaktzī'lh palh tzey. ¹⁴ Dios hualh que nacāsicua'lanālī huan tachi'xcuhuī't. Lā' tū' por ixpālacata tatlōkentaxtū huan ley. Tū' ū'tza' cālīsicua'lanālīcan. Palh chuntza' cahuā, palh Dios ixcāsicua'lanālīlh xmān xlaca'n a'ntīn tatlōkentaxtū huan ley, chuntza' nīn tintī' ixsicua'lanālīca, como tintī' tzē tlōkentaxtū huan ley. Lā' nā tū' ixcāsicua'lanālīca nīn xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' palh laclē'nāuj lā' ū'tza' lītasqui'nī que napātīni'nāuj. Palh tū' cahuā ixa'nal huan ley, tū' ixca'tzīuj palh laclē'nāuj.

¹⁶ A'ntī Dios cāsicua'lanālī, ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chuntza' hua'chi Abraham a'yuj xlaca'n israelitas lā' a'yuj tū', pero takalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'ntū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj. ¹⁷ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios huanilh huan Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'ni' lā' chuntza' nala'ya' hua'chi xatāta' de huan tachi'xcuhuī't de ixlīhuāk xalanī'n nac quilhtamacuj.

Lā' Abraham kalhlaka'ī'lh a'ntū Dios hualh que ixtlōkentaxtūlh. Dios ū'tza' a'ntīn tzē nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n lā' xla' nā cāmaxquī' ixquilhtamacujca'n a'ntīn tūna'j tahuī'lāna'.

¹⁸ Dios ixuaninī't Abraham que naka'lhī kalhatin ixcaman. Lā' Abraham kalhlaka'ī'lh a'ntū ixuaninī't Dios. Lā' puhualh que stu'ncua', lā' a'yuj ixtasu'yu palh tūlah ixlal h xatāta' de lhūhua' tachi'xcuhuī't. Abraham kalhlaka'ī'lh a'nchī ixuanicanī't: Mixū'yātā'natna' lej lhūhua' natala.

¹⁹ Lā' Abraham papatzīntza' ixuanī't. Ixka'lhī hua'chi cien cā'ta. Lā' Sara, a'ntī ixpuscāt, to'kotzīntza' ixuanī't para naka'lhī ixcaman. Lā' a'yuj lej papatzīntza' ixtahuanī't, Abraham tū' pātza'nkāl de nakalhlaka'ī' que Dios nacāmaxquī' kalhatin ska'ta'. ²⁰ Tū' puhualh palh Dios tū' ixmaxquī'lh a'ntū huanilh. Xla' ā'chulā' ixkalhlaka'ī' lā' ixmāka'tlī' Dios. ²¹ Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua a'ntū ixuaninī't. ²² Abraham kalhlaka'ī'lh que napātē'ke a'nchī Dios ixuaninī't lā' ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixtalaclē'i'.

²³ Huanmā' tū' tzo'kca xmān para que na'a'cnīni'ni'can Abraham. ²⁴ Lā' nā tatzokni' para que quina'n tzē naca'tzīyāuj que Dios nā quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n quina'n a'ntī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' a'ntī mālakahuanīchokolh quiMāpa'ksīni'ca'n

Jesucristo. ²⁵ Dios macamilh Jesucristo para nanī por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. Lā' ā'calīstān mālahuanīchokolh. Lā' ū'tza' Dios quincālimāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

5

Tū' caticāmāpātīnīca xluca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'nī't ixtalaclē'i'ca'n

¹ Como quina'n kalhlaka'ī'nī'ta'uj que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' ixtā'ca'tza Dios quina'n, como Dios quincāmāspūtūnu'nī'ni' por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ² Lā' como kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', Dios quincālakalhu'manāni'. Lā' chuhua'j pāxuhuayāuj como ca'tzīyāuj palh na'a'nāuj nac a'kapūn a'nīhā hui'lacha' Dios. ³ Lā' nā lipāxūj hui'lāna'uj a'yuj pātīni'mā'nauj, como ca'tzīyāuj que chuntza' nasca'tāuj līlacatzucu napātīni'nāuj. ⁴ Lā' palh līlacatzucu napātīni'nāuj, chuntza' Dios nalīpāxuhua. Lā' chuntza' ca'tzīyāuj palh nalaka'nāuj Dios. ⁵ Tū' catita'a'kxokouj. Ixlīstu'ncua' nalaka'nāuj xla'. Huā'mā' xa'nca ca'tzīyāuj, como u'cxca'tzīyāuj na qui'a'clhcunucca'n a'nchī Dios lej quincāpāxquī'yāni'. Huā'mā' quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Espīritu Santo. Lā' ū'tza' a'ntī Dios quincālakmacaminī'ta'ni'.

⁶ Quina'n tūla catipūtaxtūj māni' quē'cstu'ca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' chilh huan chī'chini' a'ntū Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. ⁷ Nīn tintī' nīcu'tun por ā'kalhatin a'yuj xla' kalhatin chī'xcu' a'ntī nīn tuntū' tlahuanī't. Chō'la nanī ā'kalhatin por a'ntī lej tzeyā chī'xcu'. ⁸ Lā' Cristo nīlh por quimpālacataca'n quina'n a'yuj lej malo ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh lej quincāpāxquī'yāni'. ⁹ Lā' chuhua'j como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj palh tū' quincāmālaclē'nīni' a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chī'chini'. ¹⁰ Quina'n ixtā'ca'tza Dios ixuanī'ta'uj. Lā' Dios quincātlahuanī' ixamigo, como Cristo, ixO'kxa' Dios, nīlh por quina'n. Lā' como quina'n ixamigo Dios lā' como Cristo lakahuanchokopā, ā'chulā' ca'tzīyāuj que Cristo quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' quincāmālaclē'nīni'. ¹¹ Lā' ū'tza' lipāxuhuayāuj como tū'tza' Dios quincāmālaclē'nīni'. Lā' nā lipāxuhuayāuj como Dios quincātlahuanī'ta'ni' ixamigo por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Por ixpālacata Adán laclē'ncan lā' por ixpālacata Cristo tzē nalīpūtaxtucan

¹² Xapū'la ixuī' kalhatin chī'xcu' a'ntī ixuanican Adán. U'tza' a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talaclē'i'. Lā' por ixtalaclē'i' ū'tza' līnīlh. Lā' chuhua'j ū'tza' talīnīkō' huan tachi'xcuī't como ixlīhuākca'n tatlahuanī't ixtalaclē'i'ca'n. ¹³ A'xni'ca' Moisés tūna'j ixmaxquī' Dios huan ley, huan tachi'xcuī't ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj tūla ixuancan que xluca'n ixta'a'kapālhkānī't huan ley, como tūna'j ixcāmaxquī'canī't huan ley, xluca'n ixtalaclē'ncus na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' chuntza' talīnīlh a'yuj xluca'n tū' tatlahualh chu a'cxtim a'ntūn tlahualh Adán, a'xni'ca' tū' a'kahuāna'ni'lh Dios. Por ixpālacata Adán talaclalh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuī't. Lā' Cristo tū' chuntza' ixuanī't. Lej tzey a'ntū cātlahuanī'lh ixlīhuāk huan tachi'xcuī't.

¹⁵ Ixtu'ca'n lej xtuncnu'; tū' chu lakatin. Adán tlahualh talaclē'i'. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tachi'xcuī't talīnī. Dios ixcālakalhu'mankō' huan tachi'xcuī't. Lā' chuhua'j tzē natapūtaxtu por ixpālacata Jesucristo. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna' a'ntū Dios māsā'. ¹⁶ Xtunc a'ntūn tlahualh Adán. Lā' xtunc a'ntūn tlahualh Dios. Ixpālacata Adán, como tlahualh talaclē'i', lā' ū'tza' ixtasquī'nī nacālīmālaclē'nīkō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuī't. Lā' como Dios ixcālakalhu'man, lhūhua' a'ntīn cāmāpānūni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁷ Kalhatin a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talaclē'i'. Lā' ū'tza' Adán. Lā' ū'tza' talīnīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuī't. Lā' xtunc a'ntū tlahualh ā'chā'tin chī'xcu' a'ntī huanican Jesucristo. Por ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'malh huan tachi'xcuī't lā' Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n lā' nā cāmaxquī' xasāsti' ixquīlhtamacujca'n.

¹⁸ Chuntza' ixlīhuākca'n nacāmālaclē'nīkō'can por ixpālacata lakatin talaclē'i' a'ntūn tlahualh Adán. Lā' nā chuntza' por ixpālacata tlahuaca catūhuā a'ntūn tzey, chuntza' ixlīhuākca'n tzē nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n lā' tzē nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁹ Adán tū' a'kahuāna'ni'lh Dios lā' ū'tza' talīlaclē'n ixlīhuāk tachi'xcuui't. Lā' Jesucristo, xla' a'kahuāna'ni'lh Dios lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tzē nacālīmāpānūni'kō'can ixtalaclē'i'ca'n.

²⁰ Dios māstā'lh huan ley. Lā' huā'mā' ley ā'chulā' māsu'yulh palh quina'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj ā'chulā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manāni'. ²¹ Xapū'la quīlīhuākca'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que nanīkō'yāuj. Lā' chuhua'j como Dios lej lakalhu'mana'n, tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios naquincāmāpānūni'yāni' quintalacē'i'ca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

A'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xlaca'n tū'tza' cāmāpa'ksī a'ntū xako'hua'jua'

¹ Lasā' kalhatin nahuan que mejor natlahuayāuj ā'chulā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' ā'chulā' Dios nalakalhu'mana'n. ² Huā'mā' quina'n tūla catīhuāuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Tūlatza' natlahuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey. ³ Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quīlīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo, chu lakatin lauj con xla'. Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' a'kpaxāuj, hua'chilh tā'tā'cnūyāuj Cristo. Lā' hua'chilh tā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' con Cristo por ixlīmāpa'ksīn Dios quinTāta'ca'n. Lā' chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n.

⁵ Lā' como chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo chuntza' hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj. Lā' como Cristo lakahuanchokolh, quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁶ Ca'tzīyāuj que taxtāpalīnī'ta'ujtza'. Xapū'la ixtlahuatlā'huanāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' chuhua'j hua'chilh ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'ni' con Cristo. Lā' chuntza' tzē nalatā'kchokoyāujtza' xtunc. Tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua'. ⁷ Kalhatin a'ntī xanīntza' tū'tza' tlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā quina'n tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Hua'chilh ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, lā' hua'chilh ixtā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tzīyāuj que Cristo lakahuanchokolh. Lā' tū'tza' maktin catinīh. Xla' natahui'la para pō'ktu. ¹⁰ Cristo xmān maktin nīh por ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. Lā' chuhua'j Cristo huī'. Lā' xla' tlahuamā' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Calīhui'lī'tit de que tū'tza' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' chuhua'j calatā'kchokotit chu a'nchī ixtapuhuān Dios.

¹² Tū'tza' catamakxtektit nacātāmāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Tū'tza' catlahua'tit a'ntū ixtapuhuān mimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. ¹³ Tū' catamakxtektit que mintapāstacna'ca'n nacāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. Camakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' como ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n, catlahua'tit ixtapuhuān Dios. ¹⁴ Tū'tza' nacāmāpa'ksīyāni' a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' līpāhuanāuj huan ley. Līpāhuanāuj xmān ixtalalakalhu'mān Dios.

A'ntū lītālacastuca a'ntīn tamakscuja

¹⁵ A'yuj tū'tza' līpāhuanāuj huan ley, quina'n tūla tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que palh ka'lhī'yā'tit kalhatin jefe, ka'lhī natlahua'yā'tit a'ntū nahuan xla'. Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntīn tatamakxteka nacāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n ka'lhī natatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey ka'lhī que natanī. Lā' xlaca'n a'ntīn tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua a'ntū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Lā' quit icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ntūn cātāmāsu'ni'ni' lā' a'ntū maklhtīni'ntit. Lā' tū'tza'

cāmāpa'ksīyāni' a'ntūn ko'hua'jua'. ¹⁸ Lā' como makxteknī'ta'ntittza' a'ntūn ko'hua'jua', chuhua'j' tlahua'cu'tunā'tit a'ntū xatzey. ¹⁹ Chuntza' icchihuīna'n quit para que hui'xina'n namāchekxīyā'tit. Xapū'la hui'xina'n tamakxtektit que nacāmāpa'ksīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Lā' ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j' catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit a'ntū lej tzey.

²⁰ Xapū'la a'xni'ca' ixcāmāpa'ksīyāni' a'ntū xako'hua'jua', hui'xina'n tūla ixtlahuayā'tit a'ntūn tzey. ²¹ Chuhua'j' līmāxana'nā'tit a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la, nīn tuntū' ixlīmaclacasqui'nā'tit. Lā' a'ntī tatlahua huā'mā', xlaca'n natanī. ²² Lā' chuhua'j' como Dios cāmāpa'ksīyāni' hui'xina'n, chuntza' taxtunquīni'ta'ntit de a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j' tzētza' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ²³ Xlaca'n a'ntī cāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n natamaklhtīni'n a'ntū hua'chi ixtatlajca'n, lā' ū'tza' huan līnīn. Dios quincāmāxquī'yāni' a'ntū hua'chi lē'ksajna', lā' ū'tza' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, xlaca'n cāmāxquī'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

7

A'ntū lītalacastuca huan puscāt a'ntīn tapūchahualhtza'

¹ Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit huan ley. Ca'tziyā'tit que kalhatin chi'xcu' natlahua a'ntū huan huan ley, līhuan lahuī' nac quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca' xla' nīnī'ttza', huan ley tū'tza' māpa'ksī. ² Lā' kalhatin puscāt a'ntīn tapūchahuanī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' līhuan huan chi'xcu' lahuī' nac quilhtamacuj. Chuntza' huan huan ley. Lā' palh huan chi'xcu' nī, lā' chuntza' huan puscāt tū'tza' ka'lhī ixkōlu'. Chuntza' huan huan ley. ³ Lā' palh huan puscāt ka'lhī ixmakchi'xcu' lā' palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua talākahlī'n. Lā' palh nī ixkōlu', huan ley namakxteka natapūchahuapala. Lā' xla' a'yuj tapūchahuapala, chuntza' tū' tlahua talākahlī'n.

⁴ Lā' hui'xina'n tā'timīn, hua'chilh ixnīnī'ta'ntit con Cristo. Lā' ū'tza' lītapalalhtza' a'ntū ixlacīpinā'tit chu a'nchī huan ley. Lā' chuhua'j' huan ley tū'tza' cāmāpa'ksīyāni'. Chuhua'j' tapa'ksīyā'tit con Cristo. Lā' xla' lakahuanchokonī'ttza'. Lā' tzētza' nalatahui'la'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j' tapa'ksīyāuj con Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' a'xni'ca' lakapasui ixley Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj talaclē'i'. Lā' a'ntīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xlaca'n natanī. ⁶ Lā' chuhua'j' huan ley tū'tza' quincāmāpa'ksīyāni', como hua'chilh tā'nīnī'ta'ujtza' Cristo. Xapū'la ixquincātasāmākalhlaka'ī'nīyāni' huan ley. Chuhua'j' a'kahuāna'ni'yāuj Dios como ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtapuhuān Dios.

Huan tachi'xcu'huī't ixa'cstuca'n tūla tamakxteka antūn tū' tzey

⁷ Tzēlasā' hui'xina'n nahua'nā'tit que tū' tzey huan ley. Chuntza' tū' stu'ncua'. Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī huanī't huan talaclē'i'. Huan ley huan:

Tū' tilakca'tzana' a'ntū ixla' ā'chā'tin.

Lā' ū'tza' līca'tziyāuj que ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁸ Lā' a'xni'ca' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan a'ntū ixla' ā'chā'tin. A'xni'ca' tūna'j' ixlakapascan huan ley, tū' ixca'tzīcan a'nchī huanī't huan talaclē'i'. ⁹ A'xni'ca' tūna'j' xa'icmāchekxī huan ixley Dios, quit xa'icpuhuan palh xa'nca xa'iclatlā'huan. Lā' a'xni'ca' icmāchekxīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh palh xa'iclaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' Dios naquimāpātīnī. ¹⁰ Huan ley quincāmāsuni'nī'ta'ni' para que līlacatejtin natahui'layāuj. Lā' quit quimāsu'ni'lh huan ley que xa'iclaclē'n lā' ū'tza' Dios ixquilīmālaclē'nīlh. ¹¹ Qui'a'kxokoca por ixpālacata talaclē'i'. U'tza' iclīpuhualh quit que tzē iclōkentaxtūkō' ixley Dios. Huan ley quimāsu'ni'lh que Dios naquimālaclē'nī por ixpālacata quintalacclē'i', como tūlah iclōkentaxtūkō'lh huan ley.

¹² Ixley Dios lej tzey. Lā' tzey huāk a'ntū huan ley māpa'ksī. ¹³ A'yuj ixley Dios lej tzey, ū'tza' huā'mā' a'ntū quimāsu'ni'lh palh xa'iclaclē'n. Lā' nā quimāsu'ni'lh palh lej ko'hua'jua' a'ntū xa'ictlahuamā' lā' ū'tza' ixquilimāpātīnīlh Dios.

¹⁴ Ca'tziyāuj que huan ley ixla' Dios lā' lej tzey. Lā' quit tū' tzey xa'icuanī't como xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey, chuntza' hua'chī ixlīhuāk huan tachi'xcuhuī't. ¹⁵ Quit tū' xa'icmāchekxī a'ntū xa'ictlahua. A'yuj quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' xa'ictlahua. Lā' a'yuj quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, lā' tū' xa'ictlahua. ¹⁶ Lā' como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lītasu'yu palh quit xa'icpuhuan lej xatzey huan ley. ¹⁷ Lā' a'yuj quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, huan xako'hua'jua' quintapāstacna' ū'tza' ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Xa'icca'tzī que quit quē'cstu tūla xa'ictlahua a'ntūn tzey. Lā' ū'tza' tūla xa'ictlahua a'ntūn tzey, a'yuj chuntza' xa'ictlahuacu'tun a'ntū xatzey. ¹⁹ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, chuntza' tū' xa'ictlahua. Lā' a'yuj tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn ko'hua'jua', chuntza' xa'ictlahua. ²⁰ Hua'chilh quintapāstacna' xako'hua'jua' a'ntū ixtlahuamā' a'ntūn tū' tzey, lā' hua'chilh tū' quit, como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntū ko'hua'jua'.

²¹ Pō'ktu chuntza' ixuanī't. A'xni'ca' quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, xmān tzē xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey. ²² Quit xa'nca xa'icca'tzī que lej tzey ixley Dios. Lā' xa'iclipāxuhua a'xni'ca' icpāstacli huā'mā' ley. ²³ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntū huan ixley Dios, hua'chī ā'lakatin līmāpa'ksīn ixmāpa'ksīmā' quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'ca'tza ixley Dios. Quit hua'chilh xatachī'n xa'icuanī't, como tūla xa'icmakxteka de ictlahua a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Icxantila quit. Tūla xa'icpūtaxtu de ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' tzey. Lā' ꝑtichū tzē namāpūtaxtū kalhatin de huan līmāpa'ksīn a'ntū ko'hua'jua'? ²⁵ Dios ū'tza' a'ntūn tzē namāpūtaxtūnu'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xapū'la quimacni' ixtlahuacu'tun a'ntū ixlacasqui'n huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn, a'yuj quit xa'ictlōkentaxtūcu'tun ixley Dios. Lā' chuhua'j Dios quimāpūtaxtūnī't de huā'mā' līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' iclīmaxquī' Dios pāxcatca'tzī.

8

Huan Espiritu Santo cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntūn takalhlaka'ī

¹ Lā' chuhua'j tū'tza' caticāmālaclē'nīlh Dios xlaca'n a'ntūn talīpāhuan Cristo lā' talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān huan Espiritu Santo lā' tū'tza' talatlā'huan chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. ² Lā' huan Espiritu Santo ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tzē cālīmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntūn takalhlaka'ī que Cristo Jesús māpūtaxtūnu'n. Lā' quilakmāxtulh de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' Dios tū'tza' quintimālaclē'nīlh. ³ Ixley Dios tūla catimāpūtaxtūlh catīhuā, como tintī' a'ntūn tzēn tlōkentaxtūkō' huanmā' ley. Dios tlhualh a'ntū tūla tlhualh huan ley. IxO'kxa' macamilh para namāpānū huan talaclē'ī. Lā' a'xni'ca' milh, ixtasu'yu hua'chī kalhatin de quina'n. Xmān xla' tū' tlhualh a'ntūn tū' tzey hua'chī quina'n. Xla' māpalalh a'ntū quina'n ixlaclē'nāuj. Lā' chuntza' quincālīmāpūtaxtūni' de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquincāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. ⁴ Lā' chuntza' līlatlā'huanāujtza' chu a'nchī ixley Dios como tlhualhāuj a'ntūn quincāmāca'tzīnīyāni' huan Espiritu Santo. Lā' tū'tza' latlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n.

⁵ A'ntūn tatlahuacu'tun chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntūn tatlahuacu'tun a'ntū cāmāpuhuanī huan Espiritu Santo, xlaca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntū lacasqui'n Dios. ⁶ A'ntūn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n nacāmālaclē'nī Dios. Lā' a'ntūn talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' tza'ta'ta' ixa'clhcunucca'n. ⁷ Huāk ixtā'ca'tza Dios a'ntūn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua'

ixtapāstacna'ca'n. Tū' tatlahua a'ntū huan ixley Dios. Lā' a'yuj ixtatlahuacu'tulh, tūlah ixtitatlalualh. ⁸ Lā' a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xlaca'n tūla tamāpāxuhuī Dios.

⁹ Hui'xina'n tū'tza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo cātā'lahui'lāni' hui'xina'n. Lā' a'ntīn tū' taka'lhī huan Espíritu Santo, xlaca'n tū' tatapa'ksī con Cristo. ¹⁰ Lā' quina'n, Cristo quincātā'lahui'lāni'. Quimacni'ca'n natanī, como quilīhuākca'n tlahuanī'ta'uj tala-clē'i'. Lā' a'yuj quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalacē'i'ca'n. ¹¹ Dios mālahuanīchokonī't Jesús. Lā' a'yuj nanīyāuj, Dios naquincāmālahuanīchokoyāni' quina'n como huan Espíritu Santo quincātā'lahui'lāni'.

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū'tza' catlahuáuj hua'chi xapū'la a'ntū xako'hua'jua' quincapāstacna'ca'n. ¹³ A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, Dios nacāmālacē'nī. Lā' a'ntīn tamakxteknī'ttza' natatlahua chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, como huan Espíritu Santo cāmaktāya, xlaca'n para pō'ktu natalatahui'la.

¹⁴ Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntū cāmāpuhuanī huan Espíritu Santo, xlaca'n huāk ixcamana' Dios. ¹⁵ Chuhua'j ka'lhīyāuj huan Espíritu Santo. Lā' tū'tza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi kalhatin mozo a'ntī ca'tzanca'tzī ixjefe. Ca'tzīyāuj que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ū'tza' tzē nalīhuanīyāuj: “Dios quinTāta'ca'n”. ¹⁶ Huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' palh quina'n ixcamana' Dios. ¹⁷ Lā' como quina'n ixcamana' Dios, chuntza' quina'n namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmāxquī' ixcamana'. Lā' a'ntū māxquī'can Cristo nā quina'n quilaca'n nala. Cristo lej pātīni'lh. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhī que napātīni'nāuj. Lā' chuntza' a'ntū namāxquī'can Cristo, lā' nā ū'tza' naquincāmāxquī'yāni'.

¹⁸ Chuhua'j lej pātīni'mā'nauj. Lā' ā'calīstān a'xni'ca' napāxuhuayāuj nac a'kapūn nahuanāuj que tū' lej pātīni'uj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj lej taka'lhīmā'na hasta que Dios namāsu'yu a'ntī ixcamana'. ²⁰ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj ka'lhī que natamasa. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Lā' Dios puhuanī't que nalacāxtlahuapala. ²¹ Dios namāsāstī'kō' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj a'xni'ca' nacāmāxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²² Ca'tzīyāuj que ixlīhuāk huan quilhtamacuj hua'chilh ixua'ntli'jli hua'chi kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncuī'tza' ixcamana. ²³ Lā' a'yuj quina'n ka'lhīyāujtza' huan Espíritu Santo, hua'chilh nā ixua'ntli'jui como ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios naquincāmāsāstī'ni'yāni' quimacni'ca'n lā' nā namāsu'yu que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios nacāmāxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²⁴ Como quina'n quincāmāpūtaxtūni'ta'ni'tza', ka'lhīmā'naujcus a'ntū Dios naquincāmāxquī'palayāni' a'ntū lactzey. Palh kalhatin ka'lhītza' catūhuā, xla' tū'tza' ka'lhīmā' huā'mā'. Lā' como sputacus a'ntū Dios naquincāmāxquī'yāni', lā' ū'tza' ka'lhīmā'nauj. ²⁵ Lā' como ca'tzīyāuj que Dios naquincāmāxquī'yāni' a'ntūn tūna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Lā' huan Espíritu Santo quincāmāktāyayāni' a'xni'ca' tūla tlahuayāuj a'ntū tasquī'nī natlahuayāuj. A'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, quina'n tū' ca'tzīyāuj a'ntūn tasquī'nī nasquī'ni'yāuj Dios. Lā' huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīyāni' a'ntū tasquī'nī nasquī'ni'yāuj. Lā' nā quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' a'ntūn tūla līchihuīna'nāuj. ²⁷ Lā' Dios cālaktzī'n qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla' māchekxī a'ntū quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo squi'n chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Lā' huan Espíritu Santo squi'ni' Dios por quina'n, como quina'n tapa'ksīyāuj con Dios.

Ixlīhuāk nalītaxtuyācha' para ixtachi'xcuhuī't Dios

²⁸ Quina'n ca'tzīyāuj que ixlīhuāk a'ntū quincāpātle'keni'yāni', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quilīhuākca'n a'ntī pāxquī'yāuj Dios. Dios quincāta'sani'ni' chu a'nchī

ixpātunca'tzi como lacasqui'n que nalayāuj lej lactzey chu a'nchī ixtapuhuān. ²⁹ Xapū'la Dios ixquincālakapasāni' quina'n a'ntī ixcamana'. Lā' ixquincātlahuacu'tunāni' xalacuan hua'chi Jesucristo, ixO'kxa' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo xla' hua'chi quimpuxcu'ca'n quilihuākca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincāta'sani'ni' como ixpuhuanī't pū'la de quina'n. Lā' quincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' natā'latahui'layāuj nac a'kapūn.

³¹ Lā' chuhua'j como Dios quincātlahuani'nī'ta'ni' ixlīhuāk huā'mā', ca'tzīyāuj que tūlah quinticātatlajani' a'ntī quincātata'lāsta'layāni' como Dios pō'ktu quincāmaktāyamā'ni'. ³² Dios, a'yuj lej ca'tzani'lh, macamilh ixO'kxa' para nanī por quimpālacataca'n. Lā' como chuntza' Dios māstā'lh ixO'kxa', chuntza' ca'tzīyāuj que Dios naquincāmaxquī'yāni' ixlīhuāk chu a'ntū namaclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' lā' xapakō'nī'ttza' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' nīn tintī' a'ntī tzē naquincālē'ksa'nīni'nāni'. ³⁴ Nīn tintī' tzē naquincāmālaclē'nīyāni', como Cristo māpalakō'lh quintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīh. Lā' nā xla' lakahuanchoh. Lā' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' squi'ni'mā' Dios por quina'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'. Lā' a'yuj pātīni'nāuj, lā' a'yuj tamakchuyīni'ta'uj, lā' a'yuj quincātamacaputzayāni' lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj, lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj quiluxu'ca'n, lā' a'yuj scalana'j hui'lāna'uj, lā' a'yuj quincātamaknīcu'tunāni', Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'. ³⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Como ictapa'ksīyāuj con hui'x quincātamaknīcu'tunāni'.

Quina'n hua'chi borregos a'ntū nacāmaknīcan.

³⁷ Lā' a'yuj quincātapātē'keni'kō'mā'ni' ixlīhuāk huā'mā', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quina'n. Lā' chuntza' hua'chilh quina'n natlajana'nāuj, como Cristo quincāpāxquī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni'. ³⁸ Quit icca'tzī que Dios pō'ktu quincāpāxquī'yāni' a'yuj nanīyāuj lā' a'yuj hui'lāna'uj. Lā' nīn tintī' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios, nīn ángeles, lā' nīn a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn, lā' nīn tuntū' a'ntū a'nan, lā' nīn tuntū' a'ntū na'a'nampala. ³⁹ Tuntū' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios nīn tuntū' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn, lā' nīn tuntū' a'ntū huī' nac quilhtamacuj. Ca'tzīyāuj que Dios pō'ktu quincāpāxquī'yāni' como ū'tza' huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsacli huan israelitas para natala ixtachi'xcuui't Dios

¹ Stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni' como quit ictapa'ksī con Cristo. Lā' huan Espīritu Santo laktzī'n qui'a'clhcunuc lā' ca'tzī que stu'ncua' a'ntū na'icuan. ² Quit iccālīlakaputza quintā'israelitas hasta quincā'tzani' qui'a'clhcunuc, como xlaca'n tū' takalhlaka'ī' Jesucristo. ³ Quit xa'icpātīni'lh por ixpālacataca'n quintā'israelitas lā' xa'ictaxtunquīni'lh de Cristo palh chuntza' cahuā tzē ixtalīpūtaxtulh quintā'israelitas. ⁴ Huan israelitas xlaca'n ī'xū'yātā'natna' Israel. Dios cālacsacli para nacātlahua ixtachi'xcuui't. Lā' Dios cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn. Lā' Dios chuntza' līlacāxui'līlh lakatin convenio. Lā' cāmaxquī'lh huan ley. Lā' cāmāsu'ni'lh a'nchī natalīmācā'tanī. Lā' cāhuanilh catūhuā a'ntū lej tzey a'ntū nacātlahuani' xlaca'n. ⁵ Lā' xlaca'n ixnapapana'ca'n huan israelitas a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j. Lā' Cristo, a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, pu'nli hua'chi israelita. Lā' Cristo māni' ū'tza' Dios a'ntū māpa'ksīni'nkō'. Lā' ū'tza' māka'tlī'can para pō'ktu. Amén.

⁶ Tūla huancan que Dios tū' tlōkentaxtūlh a'ntū cāhuanilh huan israelitas makāntza'. Dios tū' cālacsacli ixlīhuākca'n huan israelitas. Lā' nā tū' ixlīhuākca'n takalhlaka'ī'nī't Cristo. Lā' chuntza' tū' ixlīhuākca'n israelitas ixtachi'xcuui't Dios. ⁷ Lā' tū' ixlīhuākca'n huan ī'xū'yātā'natna' Abraham, tū' huāk ixcamana' Dios. Lej makāntza' Dios huanilh Abraham:

Ixcamana' Dios natala a'ntī ixcamana' mi'o'kxa' Isaac, lā' nā ī'xū'yātā'natna' Isaac.

8 A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā: Huan israelitas tū' huāk ixcamana' Dios, xmān a'ntīn taka'lhī ixquilhtamacujca'n chu a'nchī hualh Dios. 9 Lā' ū'tza' a'ntū Dios huanilh Abraham makāntza':

Huan chi'chini' a'ntū talhcān, quit na'ictlōkentaxtū a'ntū icuaniyāni'.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhī kalhatin ixcaman xachi'xcu'.

10 Lā' chuhua'j ā'tāpātin huampala. Jacob lā' Esaú a'ntī ixcamana' Rebeca xmān kalhatin ixtāta'ca'n. Lā' ū'tza' a'ntī Isaac, quimpapca'n. 11 Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtalacatuncuī huan camana', Dios lacsacli kalhatin chu a'nchī ixtapuhuān māni' xla'. Tū' lacsacli por a'ntūn tatlahualh huan camana', como tuntū'na'j ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua' nīn a'ntūn tzey. 12 Lā' Dios huanilh Rebeca:

Huan xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.

13 Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit lej xa'icpāxquī' Jacob.

Lā' Esaú tū' lej xa'icpāxquī'.

14 Chō'la catīhuā nahuan que tū' tzey a'nchī līlacsacna'n Dios, como xmān kalhatin lacsaca lā' ā'kalhtin tū'. Iccāhuaniyāni' que a'ntū tlahua Dios xla' huāk tzey. 15 Dios huanilh Moisés:

Na'iccālakalhu'man chu a'ntī na'iccālakalhu'mancu'tun.

16 A'makapatzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man xlaca'n xmān por ixpālacata xlaca'n talacasquī'n. A'makapitzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man como xlaca'n lej tzey a'ntūn tatlahua. Tū' chuntza'. Dios cālakalhu'man a'ntī cālakalhu'mancu'tun. 17 Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī huanica huan rey xala' nac Egipto. Dios huanilh:

Quit iclīmānūni' milīrey, como quit xa'icmāsu'yucu'tun quilīmāpa'ksīn a'xni'ca' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Lā' chuntza' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj, xlaca'n nat-aca'tzī a'ntū quit tzē na'ictlahua.

18 Chuntza' tasu'yu que Dios cālakalhu'man a'ntīn cālakalhu'mancu'tun. Lā' makapitzīn a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, xlaca'n Dios cāmakxteka que xlaca'n más lacxumpi catalalh.

19 Tzēlasā' kalhatin nahuan: “Palh Dios chuntza' tlahua, ¿a'chī' quincāliyāhuayāni'? Palh Dios huan a'nchī nala kalhatin chi'xcu', chuntza' natachoko. Lā' tūlalh catitaxtāpalīh”. 20 Palh kalhatin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān kalhatin chi'xcu'. Lā' ¿chichū puhua'na' palh tzē natā'lāhuani'ya' Dios?” Huan xālu de ti'ya't tū' chuntza' kalhasquī'nī huan lhta'mana' a'ntī tlahualh: “¿A'chī' quintla'hua' chuntza'?” 21 Huan lhta'mana' tzē natlahua de ti'ya't chu a'ntū xla' lacasquī'n. Chu ū'tza' con huan pūtlū'n tzē natlahua lakatin xālu a'ntū lej tzēhuanī't lā' lakatin xālu a'ntūn tū' tzēhuanī't.

22 Lā' nā chuntza' Dios lej līlacatzucu ixcāpātīni' xlaca'n a'ntī ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj Dios ixmāsu'yucu'tun palh ixa'kchā'n por ixpālacata huan talaclē'i, lā' a'yuj ixmāsu'yucu'tun palh ixka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmāpātīnī, lā' a'yuj ixtasquī'nī que natapātīni'n, Dios ixcāpātīni' xlaca'n. 23 Lā' nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' lej tzey. Chuntza' tasu'yu como Dios quincālakalhu'mani' lā' quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para nachā'nāuj nac a'kapūn. 24 Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' quina'n a'ntī israelitas lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. 25 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tzo'kli Oseas a'ntū hualh Dios:

A'ntīn tū' quintachi'xcuhuī't ixtahuanī't, na'iccāmāpācuhuī' quintachi'xcuhuī't.

Lā' huan tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' ixcāpāxquī'can quit na'iccāpāxquī' xlaca'n.

26 Lā' a'nlhā cāhuanica: “Hui'xina'n tū' quintachi'xcuhuī't”, xlaca'n nacāmāpācuhuī'can ixcamana' Dios a'ntī xalakahuan.

27 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh Isaías ixpālacataca'n huan israelitas. Xla' hualh:

A'uj huan israelitas xla'ca'n laclhūhua' hua'chi huan cucuj a'ntū huī' nac mar, pero tū' ixlīhuākca'n catitapūtaxtulh, xmān macstī'na'j.

²⁸ Lhūhua' tachi'xcuui't nacāmāpātīnīcan a'xni'ca' Dios nacāmāclē'nī huan ā'xmān chi'chini'.

Lā' tū' catitakoxīlh.

²⁹ Lā' nā Isaiās chuntza' huampā:

Dios ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Palh xla' tū' ixcāmāxtekli natalatahui'la makapitzīn, quilihuākca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' hua'chi tanīkō'lh xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra.

Huan israelitas tū' ixtakahlaka'ī'cu'tun huan xatzey tachihuīn

³⁰ Lā' nā chuntza' xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas. A'uj xapū'la tū' ixtaputza a'nchī lactzey natalīla na ixlacapūn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūni'nī't ixtalacē'i'ca'n como xla'ca'n takahlaka'ī'lh que Jesucristo cāmāpūtaxtū. ³¹ Lā' huan israelitas talīhui'līlh takahlaka'ī' huan ley como tapuhualh que chuntza' Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' xla'ca'n tūlah tatlahualh para que tzey natala na ixlacapūn Dios. ³² Lā' ¿a'chī'? Como xla'ca'n talacu'tulh lactzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū māni' xla'ca'n ixtatlahua. Pero chuntza' tūla. Xla'ca'n tū' takahlaka'ī'cu'tulh que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n. Lā' xmān ū'tza' a'ntīn tzē māpūtaxtūnu'n. Hua'chilh ta'a'kche'kxlalh con lakatin chihuix, como Jesucristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios huan:

Quit icui'lī nac Sión kalhatin a'ntī hua'chi chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan lā' hua'chi chihuix a'ntū pūmakahuascan.

Lā' xla'ca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalīpāhuanli.

10

¹ Tā'timīn, quit lej iclacasqui'n que catapūtaxtulh quīntā'israelitas. Lā' ū'tza' iclīsqi'ni' Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzī que xla'ca'n lej tamāpāxuhuīcu'tun Dios. Pero xla'ca'n tū' tamāchekxī a'nchī līmāpāxuhuīcan Dios. ³ Xla'ca'n tū' taca'tzī a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. Lā' chuntza' ixa'estuca'n xla'ca'n taputza ā'tāpātīn a'nchī nacālīmāpānūni'can ixtalacē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tū' talīmāklhtīni'ncu'tun a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ⁴ Dios nacāmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' que Cristo māpūtaxtūnu'n, como Cristo xla', tlōkentaxtūkō'lh ixlīhuāk huan ley a'ntū ixla' Dios.

⁵ A'makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley como chuntza' tapuhuan que nacālīmāpānūni'can ixtalacē'i'ca'n. Makāntza' Moisés līchihuīna'lh de xla'ca'n. Xla' hualh: Palh kalhatin tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk huan ley, xla' napūtaxtu.

⁶ Lā' a'uj Moisés hualh chuntza', quina'n Dios quīncāmāpānūni'nī'ta'ni' quīntalacē'i'ca'n como kalhlaka'ī'yāuj que Cristo quīncāmāpūtaxtūyāni'. Lā' ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' que tū' tasqui'nī na'a'n catīhuā nac a'kapūn para nalīmin Cristo. ⁷ Lā' tū' tasqui'nī catīhuā na'a'n a'nlhā tahui'lāna'ncha' huan nīnī'n lā' nalīmin Cristo, como xla' lakahuanchokonī'ttza'. ⁸ Ixtachihuīn Dios huan:

Tū' jicslīhua' naca'tzīcan a'ntū ixlīstu'ncua' a'nchī cālīmāpānūni'can ixtalacē'i'ca'n tachi'xcuui't.

Hui'xina'n pāstacnī'ta'ntit lā' līchihuīna'nī'ta'ntit de huā'mā.

Lā' ū'tza' huā'mā' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu lā' a'ntūn tasqui'nī nakahlaka'ī'can palh stu'ncua'. ⁹ Lā' chuntza' palh huanāuj que Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n lā' palh kalhlaka'ī'yāuj que stu'ncua' Dios mālakahuanīchokolh, chuntza' Dios naquīncāmāpūtaxtūyāni'. ¹⁰ Palh kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn palh kalhlaka'ī'yāuj, chuntza' Dios quīncāmāpūtaxtūyāni' lā' Dios quīncāmāpānūni'yāni' quīntalacē'i'ca'n.

¹¹ Chuntza' ixlīstu'ncua'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xlaca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalīpāhuanli.

¹² A'cxtim a'nchī natalīpūtaxtu xlaca'n a'ntī israelitas lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Dios xmān kalhatin. Lā' xla' lej cālakalhu'man ixlīhuākca'n a'ntīn tasqui'ni' Dios que nacāmaktāya. ¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlīhuākca'n a'ntī natasqui'ni' huan Māpa'ksīni' Cristo que nacāmāpūtaxtū, xlaca'n ixlīhuākca'n natapūtaxtukō'.

¹⁴ Nīn tintī' tzē nasqui'ni' Dios que namāpūtaxtū palh xla' tū' lipāhuan Cristo. Lā' nīn tintī' tzē lipāhuan xla' palh tūna'j ca'tzī nīn tuntū' de Cristo. Lā' nīn tintī' tzē naca'tzī huā'mā' palh tintī' catimāsu'ni'lh. ¹⁵ Lā' nīn tintī' tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh tū' Dios namacā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lej tzey a'xni'ca' min kalhatin a'ntī namāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū ixla' Dios.

¹⁶ Lā' a'uj cāmāsu'ni'canī't huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, ā'makapitzīn tū' takahlaka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Isaías huanilh Dios:

Quimāpa'ksīni', nīn tintī' kalhlaka'ī'cu'tun a'ntū icmāsu'yu.

¹⁷ Lā' makapitzīn takahlaka'ī'lh palh stu'ncua', como ixtakaxmatnī't huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' a'ntū lichihuīna'n Cristo.

¹⁸ Quit iccākalhasqui'nīyāni': ¿Chu stu'ncua' que huan israelitas tū' takaxmatnī't huan xatzey tachihuīn? Ixlīstu'ncua' takaxmatnī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lakachu cākaxmatcan ixtachihuīnca'n a'ntī Dios cāmacā'nī't.

A'kahuankō'nī't na ixlīhuāk quilhtamacuj a'ntūn tamāsu'yu.

¹⁹ Huan israelitas tūla tahuan que tū' tamāchekxī huan xatzey tachihuīn, como xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, xlaca'n tamāchekxī. Lā' ū'tza' huā'mā' litzo'kli Moisés a'nlhā xla' tzo'kli a'ntū Dios cāhuanilh huan israelitas:

Na'iccāsicua'lanālī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmakā'kchā'nāni' hui'xina'n ixpālacata lakatin tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' lej taca'tzī.

²⁰ Lā' nā Isaías xa'nca tzo'kli a'nchī Dios hualh:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzilhtza' a'ntīn tū' ixquintaputza.

Cāmāsu'ni'ca xlaca'n de quimpālacata xlaca'n a'ntīn tū' ixtakalha'squi'nīni'n por quimpālacata.

²¹ Lā' Dios huampā ixpālacata huan israelitas:

Lakaliyān xa'iccāta'sani' pūlactin tachi'xcuhuī't a'ntī xalacxumpi lā' tū' ixquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmāpūtaxtūcanī'ttza'

¹ Tū' capuhua'ntit que Dios cālakmaka'nkō'nī't huan israelitas. Māni' quit israelita. Abraham quimpap. Quit de ixtachi'xcuhuī't Benjamín a'ntī xala' makāntza' ixuanī't.

² Dios tū' cālakmaka'nī't ixtachi'xcuhuī't a'ntīn cālacsacli makāntza'. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntūn tatzo'kni' na ixtāchihuīn Dios a'nchī Elías cālē'ksa'nīni'lh huan israelitas a'xni'ca' ixkalhtō'ka'ni'mā' Dios. ³ Xla' hualh:

QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmāknīkō'canī't ixlīhuākca'n mi'a'cta'sana'nī'n.

Lā' cāmā'kā'nīkō'canī't ixlīhuāk huan altares a'nlhā ixui'līni'ca'na' huan lē'ksajuī'n.

Lā' ā'xmān quit ictachokonī't.

Lā' nā quimāknīcu'tuncan quit.

⁴ Lā' Dios kalhtīlh lā' huanilh:

A'lakatojon mil de chi'xcuhuī'n quintitachokonī'.

Lā' xlaca'n tū' tataquilhpūtani'nī't huan ídolo a'ntū huanican Baal.

⁵ Lā' chuhua'j pātē'kemā' chu a'cxtim. Xmān makapitzīn israelitas takahlaka'ī'nī't. Dios cālacsacnī't como xla' lakalhu'manīni'n. ⁶ Dios cālacsacli lā' tū' por ixpālacata xlaca'n ixtatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. Dios cātlahuanī'lh lakatin talakalhu'mān. Lakatin talakalhu'mān xla' tū' hua'chi lakatin tatlj. Dios ixcālakalhu'manī't lā' ū'tza' cālīlacsacli.

⁷ Huan israelitas ixtaputza a'nchī ixcālīmāpānūni'ca ixtalaclē'i'ca'n. Lā' tū' lej lhūhua' de xluca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n. Lā' xluca'n ū'tunu'n a'ntī Dios cālacsacnī't. A'makapitzīn más lacxumpi talalh. ⁸ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chilh Dios cāmāhtatīlh como xluca'n tū' tamāchekxī a'ntū xastu'ncua'.

Hua'chilh tū' tzey ixlakastapunca'n lā' ixa'ka'xko'lhca'n como tū' tamāchekxī a'ntū cāhuanican lā' nīn a'ntūn talaktzī'n.

Lā' nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Lā' nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā David hualh:

A'ntū talīpāhuan xluca'n, ū'tza' nala hua'chi lakatin a'ksuj a'ntū nacāpūchi'pacan lā' nala hua'chi lakatin chihuix a'ntū natapū'a'kche'kxla.

Lā' Dios nacāmāpātīnī.

¹⁰ Lā' natatalakatzī' lā' chuntza' tū' catitalacahuāna'lh.

Lā' lej natapātīnī'n hua'chi a'ntīn talē'n lej tzinca ixtacu'ca'ca'n.

A'ntīn tū' israelitas nā xluca'n nā tzē nacāmāpūtaxtūcan

¹¹ Iccāhuanīyāni' hui'xina'n que Dios tū' cālakmaka'lh huan israelitas para pō'ktu. Como huan israelitas tū' takalhlaka'i'cu'tulh, chuntza' Dios cāmāpūtaxtūlh a'ntīn tū' israelitas. Dios lacasqui'n que huan israelitas natalīlakca'tzani' xluca'n a'ntīn tū' israelitas como xluca'n ixtachi'xcuhūi'ttza' Dios. Lā' chuntza' huan israelitas nā natakalhlaka'i'cu'tun. ¹² Lā' a'xni'ca' huan israelitas tū' ta'akahuāna'ni'cu'tulh Dios, chuntza' Dios cāsīcua'lanālīlh xluca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas nata'akahuāna'ni'pala, Dios ā'chulā' nacāsīcua'lanālī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhūi't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuanīyāni' catūhuā hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios quīlīmāmacū'nī't na'iccāmāsuni'yāni' huan xatzey tachihuīn. Lā' quit iclahuacu'tun a'ntūn quīlīmāmacū'lh. ¹⁴ Quit iclacasqui'n que quintā'israelitas natalaktzī'n a'ncī Dios cāsīcua'lanālīmā' ā'makapitzīn lā' ū'tza' natalīpūtaxtucu'tun nā xluca'n. ¹⁵ A'xni'ca' Dios cālakmaka'lh huan israelitas, ixamigos cātlahualh a'ntīn tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas natatā'tapa'ksīpala con Dios, huā'mā' lej tzey nala, hua'chilh xluca'n talakahuanchokopalanī't. ¹⁶ Palh macstina'j huan tasquit tzey lā' chuntza' ixtalhūhuā't nā tzey. Lā' palh ixtankāxē'k kantīn qui'hui' lactzey, nā ixpekenī'n tzey. Nā chuntza' huan israelitas. Quīnapapana'ca'n quīna'n israelitas ixtatā'tapa'ksī Dios, lā' nā chuntza' ī'xū'yātā'natna'ca'n nā natatā'tapa'ksī Dios.

¹⁷ Huan israelitas hua'chi ixpekenī'n kantīn qui'hui'. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't, xluca'n hua'chi huan israelitas a'ntī cālakmaka'lh Dios. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n kantīn qui'hui' a'ntū xacimarrōn. Lā' hua'chilh ixcā'īnjertarlīcanī't ixpekenī'n huan qui'hui' cimarrōn a'nlhā cācā'tēcānī't. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cā'īnjertarlīcanī't talīstaca por huan xaxcān a'ntū ka'lhī huan xatankāxē'k. Lā' nā chuntza' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cāsīcua'lanālīyāni' hui'xina'n a'cxtim con huan israelitas. ¹⁸ Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, tū' calīka'tla'jca'tzītī't por huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que ixtankāxē'k qui'hui' ū'tza' a'ntū makastaca huan ixpekenī'n? Huan ixpekenī'n a'ntū cālī'īnjertarlīcanī't tūla makastaca ixtankāxē'k huan qui'hui'.

¹⁹ Chō'la nahuanā'tit hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas: “Dios ixlacasqui'n palh natā'tapa'ksīyāuj xla'. Lā' ū'tza' cālīlakmaka'lh huan israelitas”. Huā'mā' hua'chilh ixcācā'tēni'kō'lh ixpekenī'n huan qui'hui', como cā'īnjertarlīcu'tulh ā'makapitzīn. ²⁰ Tū' chuntza'. Xluca'n tū' takalhlaka'i'lh lā' ū'tza' cālīlakmaka'lh Dios. Hui'xina'n kalhlaka'i'yā'tit lā' ū'tza' Dios tū' cālīlakmaka'nī'ta'ni' hui'xina'n. U'tza' tū' tilīka'tla'jca'tzīyā'tit. Xa'nca calatā'kchokotit. ²¹ Dios cālakmaka'lh huan israelitas a'ntī hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū ixyā nac qui'hui'. Lā' Dios nā tzē nacālakmaka'nāni' hui'xina'n a'ntī hua'chi ixpekenī'n a'ntūn cā'īnjertarlīcanī't. ²² Chuntza' tasu'yu que Dios lej lakalhu'mana'n lā' nā nacāmāpātīnī xluca'n a'ntīn tatlahua talaclē'i'. Cāmāpātīnīlh huan israelitas a'ntīn tū' takalhlaka'i'lh. Lā' hui'xina'n cālakahu'manāni' līhuan

kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh makxtekā'tit de kalhlaka'ī'yā'tit, Dios nacālakmaka'nāni' chuntza' hua'chi kalhatin chi'xcu' cā'maka'n ixpeken qui'hui'. ²³ Lā' huan israelitas, palh nā takalhlaka'ī'cu'tuntza', Dios nacālaktzī'n hua'chi ixtachi'xcuhui't huampala. Chuntza' hua'chilh Dios cā'injertarlīpala a'nlhā ixtayāna' xapū'la. ²⁴ Tū' jicslīhua' cā'injertarlīpalacan huan ixpekenī'n a'ntū ixcācā'tēcanī'ttza'. Más jicslīhua' cā'injertarlīcan huan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'. Lā' huan israelitas, xlaca'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' a'ntū lanān ixtayāna'.

Huan israelitas natakahlaka'ī' Cristo

²⁵ Tā'timīn iclacasqui'n que caca'tzīt catūhuā a'ntū tūna'j lakapascan. Lā' chuntza' a'xni'ca' naca'tziyā'tit huā'mā', tū' naka'tla'jca'tziyā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū iccāhuanicu'tunāni': A'makapitzīn israelitas lacxumpi lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaca'n tū' catitalalh chuntza' para pō'ktu. Lā' a'xni'ca' natakahlaka'ī' lhūhua' a'ntīn tū' israelitas, lā' a'xni'ca' huan israelitas nā natakahlaka'ī' nā xlaca'n. ²⁶ Lā' Dios nacāmāpūtaxtūkō' ixlīhuākca'n huan israelitas a'ntī natakahlaka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huan Māpūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.

Lā' nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n huan israelitas, ī'xū'yātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n lā' chuntza' na'ictlōkentaxtū a'ntū iccāhuanilh makāntza'.

Chuntza' hualh Dios.

²⁸ Como huan israelitas tū' takahlaka'ī'cu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, talalh ixtā'ca'tza Dios. Lā' como xlaca'n tū' takaxmatcu'tun ixpālacata Jesucristo, chuntza' cātāmāca'tzīnīni' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cāpāxquī'cus huan israelitas, como makāntza' cālacsacli ī'xū'yāpapna'ca'n para que natala ixtachi'xcuhui't. ²⁹ Lā' Dios tū' xtāpalī ixtapāstacna'. Ixlīhuākca'n a'ntī cālacsacnī't xla' nacāsīcua'lanālī. ³⁰ Como huan israelitas tū' takahlaka'ī'cu'tulh, chuntza' hui'xina'n cātāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Lā' a'yuj xapū'la hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'tit, chuhua'j cālakalhu'manāni' Dios lā' cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. ³¹ Lā' chuntza' hua'chi Dios cālakalhu'manāni' hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man huan israelitas a'yuj chuhua'j tūna'j takahlaka'ī'. ³² Dios māsu'yunī't que ixlīhuāk huan tachi'xcuhui't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n lā' tū' takahlaka'ī'nī't. Chuntza' tlhualh, como ixlacasqui'n que xlaca'n ixtaca'tzīlh palh xla' cālakalhu'mankō' ixlīhuākca'n.

³³ Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk lā' lej māchekxī ixlīhuāk. Quina'n tūla māchekxīyāuj a'ntū Dios līhui'lī lā' a'ntū tlhūa. ³⁴ Nīn tintī' ca'tzī a'nchī puhuan Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuanī a'ntū natlahua Dios. ³⁵ Palh namaxquī'yāuj Dios catūhuā, tūla nahuanāuj que Dios quincāclē'ni'yāni'. ³⁶ Dios tlhūakō'nī't ixlīhuāk. Dios mā'a'nanīkō'lh ixlīhuāk. Huāk i'xla'. Para pō'ktu camāka'tlī'ca Dios.

12

Tasqui'nī natamacamāstā'yāuj con Dios

¹ Tā'timīn, Dios lej quincālakalhu'manī'ta'ni'. U'tza' iccālīsqui'ni'yāni' que catamacamāstā'tit con Dios. Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū a'ksajūi'can Dios, a'yuj xalakahuancus hui'xina'n. U'tza' huā'mā' lē'ksajna' a'ntū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalīmācā'tanī'yā'tit Dios. ² Tū' calatā'kchokotit hua'chi talatlā'huan a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj. Camaxtektit que Dios naxtāpalī mintapāstacna'ca'n. Chuntza' tzē namāchekxī'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit. Lā' chuntza' tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntū nalīpāxuhua Dios.

³ Dios, como xla' lej lakalhu'mana'n, quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tzē na'iccālīhuanīyāni' huā'mā'. Tū' tika'tla'jca'tziyā'tit. Capāstactit a'nchī hua'nī'ta'ntit chā'tunu' de hui'xina'n, chu a'nchī mintascujūtcā'n a'ntū Dios

cāmaxquī'nī'ta'ni'. ⁴ Quimacnica'n lhūhua' tāstuca a'yuj xmān lakatin macni'. Lā' lakatunu' de xlaca'n xtuncnu' ixlīlōtca'n. ⁵ Lā' nā chuntza' quina'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n lā' quina'n chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo. Lā' lāmaclacasqui'nāuj chā'tunu' de quina'n para nalāmaktāyayāuj.

⁶ Lā' kalhatunu' ka'lhī ixlīlōt chu a'nchī Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' chā'tunu'. Lā' xlaca'n a'ntī ixa'cta'sana'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān a'ntū Dios cāhuanī. ⁷ Lā' a'ntīn tamaktāya huan ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī', xa'nca catatlahualh. Lā' a'ntīn tahuanilē'n ā'makapitzīn nā xa'nca catatlahualh. ⁸ Lā' a'ntīn tamāsu'ni' ā'makapitzīn nā xa'nca catamāsu'ni'lh. Lā' a'ntīn tamaxquī' tumīn huan pobresni', tū' catatampi'lhīni'lh. Lā' a'ntī xanapuxcu'nu' de huan tā'timīn, catatlōkentaxtūlh a'ntū cālīmāmacū'canī't. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn talakaputza catatlahualh con tapāxuhuān.

Tasqui'nī que līlacatejtin natalatā'kchoko a'ntīn takalhlaka'ī'

⁹ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n xa'nca nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn. Lā' nataxtunquīyā'tit de a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁰ Lā' nalāpāxquī'yā'tit como hui'xina'n litā'timīn como tapa'ksīyā'tit con Cristo. Lā' nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ā'makapitzīn lā' tū' nala'yā'tit hua'chi xlaca'n a'ntī xmān taka'lhīmā'na hasta que nacā'a'cnīni'ni'can.

¹¹ Lā' xa'nca nascujā'tit lā' tū' tilhquititni'nā'tit. Lā' natā'scujā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con tapāxuhuān.

¹² Lā' napāxuhua'yā'tit como ca'tzīyā'tit que Dios nacāsīcua'lanāliyāni'. Lā' napātīni'nā'tit a'yuj nacāpātīle'keni'yāni' a'ntū jicslīhua'. Lā' tū' namakxtekā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit.

¹³ Lā' palh huan tā'timīn cāspūtni' catūhuā, nacāmaktāya'yā'tit. Lā' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n a'ntīn tamimā'nā'ncha' de makat.

¹⁴ Lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que nacāsīcua'lanāli xlaca'n a'ntīn cātamacaputzayāni'. Lā' tū' nasqui'nā'tit que nacāpātīle'keni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁵ Lā' nacātā'pāxuhua'yā'tit xlaca'n a'ntīn tapāxuhua. Lā' nacātā'calhua'nā'tit a'ntīn tacalhuan.

¹⁶ Lā' chu lakatin tapāstacna' naka'lhī'yā'tit. Lā' tū' tika'tla'jca'tzīyā'tit. Lā' nacātā'latā'kchokoyā'tit xlaca'n a'ntīn catīhuāyā tachi'xcu'huī't. Lā' tū' tipuhua'nā'tit que hui'xina'n lej ca'tzīyā'tit.

¹⁷ Lā' palh kalhatin nacātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū' titlahua'ni'yā'tit chuntza'. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. ¹⁸ Lā' lej xa'nca nalīputzayā'tit a'nchī nalīla'yā'tit ixamigoca'n ā'makapitzīn.

¹⁹ Tā'timīn, tū' ticātlahuani'yā'tit a'ntūn tū' tzey palh chuntza' cātatlahuani'yāni' hui'xina'n. Namakxtekā'tit que xmān Dios nacāmāpātīnī. Tatzo'knī' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Natamāpala con quit, hualh quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

²⁰ Lā' nā tatzo'knī' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'ca'tza tzīnca, camā'huī'.

Lā' palh kalhputī, cama'xqui' xcān.

Lā' chuntza' xla' nalīmāxana'n a'ntūn tlahuani'nī'ta'ni'.

²¹ Tū' namakxtekā'tit que nacātīlajayāni' a'ntūn tū' tzey. Natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey lā' chuntza' nalīlajayā'tit antūn tū' tzey.

13

¹ Tasqui'nī que milīhuākca'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Dios cāhui'līnī't hua'chi pūchihuīna'nī'n. Lā' palh tū' cahuā Dios ixcāmaxquī'lh līmāpa'ksīn, xlaca'n tūlah ixtamāpa'ksīni'lh. ² A'ntīn tatā'lāsta'la huan pūchihuīna'nī'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāsta'la Dios. Lā' xlaca'n natamāpala con Dios. ³ Lā' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tū' catitajīcua'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n. Xmān xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xlaca'n tajīcua'ni' huan pūchihuīna'nī'n. Lā' palh hui'xina'n tū' cājīcua'ni'cu'tunā'tit

huan pūchihuīna'nī'n, līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit lā' chuntza' natahuan que hui'xina'n lactzey. ⁴ Huan pūchihuīna'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn como Dios cālīmāmacū'nī't para nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey, najicua'ni'yā'tit como xlaca'n tzē nacātamāpātīnyāni'. Dios cāmaxquī'nī't līmāpa'ksīn para nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. ⁵ Lā' ū'tza' lītasquī'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Lā' tū' xmān por ixpālacata xlaca'n nacātamāpātīnyāni'. Tasquī'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit como ca'tzīyā'tit mē'cstuca'n que ū'tza' tasquī'nī natlahua'yā'tit. ⁶ Lā' nā tasquī'nī namāpala'yā'tit impuestos. Huan pūchihuīna'nī'n a'ntīn tatlōkentaxtū ixlītōtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua a'ntū Dios lacasquī'n.

⁷ Lā' chuntza' camāpala'tit ixlīhuāk a'ntū laclīpinā'tit. Camāpala'tit huan impuestos lā' cuotas. Cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit a'ntīn tamāpa'ksīni'n. ⁸ Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāmāpalani'tit. Tū' camakxtektit de lāpāxquī'yā'tit. A'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n talītōkentaxtū ixley Dios. ⁹ Ixley Dios huan chuntza':

Tū' namakpuscātīni'na'.

Tū' namaknīni'na'.

Tū' naka'lhāna'na'.

Tū' nalī'a'ksa'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua.

Tū' nalakca'tza'na' a'ntū ixla' ā'chā'tin.

Lā' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū huan:

Lā' chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu, nā chuntza' cacāpāxquī' huan ā'makapitzīn.

Lā' kalhatin a'ntīn tlahua huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tlōkentaxtū huāk huā'mā' līmāpa'ksīn lā' nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn a'ntū a'nan. ¹⁰ Palh kalhatin chī'xcu' pāxquī' ā'chā'tin, chuntza' tūla tlahuani' a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' a'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talītōkentaxtūkō' ixlīhuāk ixley Dios.

¹¹ Ixlīhuāk huā'mā' natlahua'yā'tit como ca'tzīyā'tit que chuhua'j ā'chulā' tasquī'nī na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios. Lej skalalh natahui'la'yā'tit como namin huan chī'chini' a'xni'ca' Cristo naquincālē'nāni' nac a'kapūn. Lā' tū'tza' makān huan chī'chini' hua'chī a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'uj. ¹² Palaj namin huan chī'chini' a'xni'ca' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chilh xkakamā'tza' como palaj namin huā'mā' chī'chini'. U'tza' calīmāxtekui natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' catlahuáuj hua'chī tatlahua xlaca'n a'ntīn talatlā'huan de tzī'sa. Catlahuáuj a'ntūn tzey chuntza' hua'chī xlaca'n a'ntīn talatlā'huan a'nlhā xkaka. ¹³ Lā' xa'nca nalatā'kchokoyāuj hua'chī tasquī'nī. Lā' tuntū' natlahuayāuj a'ntū nalīmāxana'nāuj palh naquincālaktzī'nāni' catīhuā. Tū' ticālīpāxuhuayāuj a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' tika'chīyāuj. Lā' tū' timakpuscātīni'nāuj. Lā' tū' titlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilāsta'layāuj. Lā' tū' tilakca'tzanāuj. ¹⁴ Lā' calīhui'lī'tit maksca'tā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' catlahua'tit mīntapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua'.

14

Tū' tzey palh cālē'ksa'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

¹ A'yuj makapitzīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' como tūna'j xa'nca tamāchekxī, hui'xina'n līpāxūj cacāmāxtektit natatanū a'nlhā takēxtimī'yā'tit hui'xina'n. Lā' tū' ticātā'lā'hua'ni'yā'tit xlaca'n por ixpālacata a'ntūn tūna'j xa'nca tamāchekxī xlaca'n.

² A'makapitzīn tapuhuan que tzē natahua' ixlīhuāk catūhuā. Lā' ā'makapitzīn a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī', xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can quīnīt. ³ Hui'xina'n a'ntī hua'yā'tit ixlīhuāk catūhuā, tū' cālākmaka'ntit a'ntīn tū' taha' quīnīt. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' hua'yā'tit quīnīt, tū' ticālīchihuīna'nā'tit xlaca'n a'ntīn taha' quīnīt. Dios cālaca'ī'yāni' milīhuākca'n. ⁴ Tū' quimaca'tzica'n a'nchī scuja huan ixmozo ā'kalhatin chī'xcu'. Xmān a'ntī māpa'ksī tzē nahuan palh tzey o palh tū' tzey a'nchī scuja ixmozo. Lā' nā chuntza'

a'ntīn tatapa'ksī con Dios, xmān Dios ca'tzī a'nchī talīlatlā'huan xla'ca'n. Dios cāmaktāya, lā' chuntza' xla'ca'n tū' caticāmāclē'nīlh Dios.

⁵ A'makapitzīn tā'timīn tamaclacā'ni' lakatin chi'chini'. A'makapitzīn tapuhuan que ixlīhuāk huan chi'chini' chu lakatin. Capāstactit chā'tunu' de hui'xina'n a'ntū xatzey lā' ū'tza' catlahua'tit chā'tunu'. ⁶ A'ntīn tamaclacā'ni' lakatin chi'chini', xla'ca'n ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios. Lā' nā a'ntīn tahua' quinīt, xla'ca'n ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios como tamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por huan līhua't. Lā' a'ntīn tū' tahua' quinīt, nā xla'ca'n chuntza' tamaclacā'ni'cu'tun Dios, lā' nā tamaxquī' pāxcatca'tzī Dios.

⁷ Līhuan lahui'lāna'uj nac quilhtamacuj, tū' tlahuayāuj xmān a'ntū quina'n puhuanāuj. Lā' tū' nīyāuj a'xni'ca' quina'n lacasqui'nāuj. ⁸ Līhuan lahui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtapuhuan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nīyāuj chu a'nchī ixtapuhuan. Quina'n tapa'ksīyāuj con Cristo, a'yuj lakahuancus quina'n lā' a'yuj xanīntza' quina'n. ⁹ Como Cristo nīlh lā' nā lakahuanchokolh, chuntza' tzē nacāmāpa'ksī xla'ca'n a'ntī xalakahuan lā' xla'ca'n a'ntī tanīnī'ttza'.

¹⁰ Lā' chuntza' tū' tzey palh kalhatin nacālīchihuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' tū' tzey palh kalhatin nacālīmakā'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilīhuākca'n quina'n natāyakō'yāuj na ixlacapūn Cristo lā' xla' ū'tza' a'ntī naquincājuzgarlīyāni'. ¹¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: “Stu'ncua' a'ntū icuan. Stu'ncua' ixlīhuāk naquintatatzokostani'kō'. Lā' ixlīhuākca'n natahuan palh quit Dios”.

¹² Lā' chuntza' quilīhuākca'n nakalhtīyāuj Dios por ixlīhuāk a'ntūn tlahuanī'ta'uj.

Tū' tzey palh namātonkopūyāuj ā'kalhatin quintā'tinca'n

¹³ Lā' chuntza' tū'tza' calālē'ksa'ntit. Xatzey calīhui'lī'tit que tū' natlahua'yā'tit a'ntū nalītatōnkopū ā'kalhatin. ¹⁴ Como quit ictapa'ksī con Cristo, quit xa'nca icca'tzī que ixlīhuāk huan līhua't huāk tzey. Lā' a'yuj chuntza' icpuhuan, quit icuan que ā'kalhatin tlahua a'ntūn tū' tzey palh hua' catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Hui'xina'n tū' cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalītamakchuyī kalhatin de quintā'tinca'n, como xla' napuhuan que tū' tzey a'ntū tlahua'yā'tit. Lā' como pāxquī'yā'tit huan quintā'tinca'n, xatzey tū' natlahua'yā'tit a'ntū xla' napuhuan que tū' tzey. Cristo nīlh nā por xla', lā' tū' xmān por hui'xina'n. U'tza' tuntū' tīlīhua'yā'tit hui'xina'n a'ntū nalītaspi'tpala ā'kalhatin na ixtej Dios. ¹⁶ A'yuj hui'xina'n ca'tziyā'tit que huāk tzey a'ntū tlahua'yā'tit, tū' catlahua'tit a'ntū ā'makapitzīn tapuhuan palh tū' tzey. ¹⁷ Quina'n, como tapa'ksīyāuj con Dios, tū' lej tipāstacāuj a'ntū hua'can. A'ntū más tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Līlacatejtin nalatā'kchokoyāujtit lā' ca'cs nalatahui'layāuj lā' naka'lhīyāuj tapāxuhuan como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lāni'. ¹⁸ A'ntī chuntza' ta'a'kahuāna'ni' Cristo, chuntza' talīmāpāxuhū Dios. Lā' nahuancan que xa'nca talatlā'huan.

¹⁹ Ca'cs nalatahui'layāuj. Lā' nalāmaktāyayāuj lā' ā'chulā' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios. ²⁰ Tū' nalactlahua'yā'tit a'ntū Dios tlahualh. Tzēlasā' chuntza' tlahua'yā'tit a'xni'ca' hua'yā'tit a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn que tū' līmakuan. Ixlīhuāk huan līhua't tzey na ixlacapūn Dios. Lā' tzē nahua'yāuj ixlīhuāk. Xmān tūla nahua'yāuj ā'tāpātin palh por ū'tza' nalītatōnkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²¹ Xatzey tū' nahua'yāuj quinīt lā' tū' nahua'yāuj vino, lā' nīn tuntū' natlahuayāuj ā'catūhuā palh por ū'tza' nalītatōnkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²² Palh kalhatin de hui'xina'n puhuan palh tzey na ixlacapūn Dios que nahua' ixlīhuāk catūhuā, xla' ixa'cstu tzē'k caca'tzīlh. Lā' tū' tīlāsta'la'yā'tit por huanmā'. Līpāxūj tahui'lāna' a'ntīn taca'tzī que xa'nca talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuan Dios. ²³ Lā' a'ntīn tahua' catūhuā, a'yuj māni' xla'ca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can, chuntza' xla'ca'n tatlahua ixtalaclē'i'ca'n. Palh kalhatin chi'xcu' tlahua catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios, chuntza' tlahua ixtalaclē'i' huanmā' chi'xcu'.

15

Tasqui'nī natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Quina'n a'ntī xa'ncatza' kalhlaka'ī'yāuj, nacāmaktāyayāuj xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' como tūna'j xa'nca tamāchekxī. Tū' xmān napuhuanāuj a'ntū lacasqui'nāuj quina'n. ² Quina'n natlahuayāuj a'ntū natalīpāxuhua huan ā'makapitzīn quintā'timīnca'n lā' chuntza' nacāmaktāyayāuj lā' chuntza' ā'chulā' natakahlaka'ī'. ³ Lā' nīn Cristo tū' ixtlahua xmān a'ntū xla' ixlacasqui'n. U'tza' līpātīni'lh xla'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Cristo huanilh Dios:

A'ntīn talakmaka'nāni', nā quit quintalakmaka'n.

⁴ Ixlīhuāk a'ntūn tzo'kca makāntza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'ni'yāni' a'ntūn Dios lacasqui'n que naca'tziyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. Lā' quincāmaktāyayāni' para napātīyāuj a'ntū quincātapātle'keni'yāni'. Lā' quincāmāca'tzīnīyāni' que na'a'nāuj nac a'kapūn. ⁵ Dios ū'tza' a'ntīn quincāmāko'xaka'tlī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni' para natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyani' hui'xina'n para que chu lakatin nala mintapāstacna'ca'n chu a'nchī ixtapuhuān Cristo Jesús. ⁶ Chuntza' milīhuākca'n tzē a'cxtim namācā'tanī'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Huan xatzey tachihuīn cāmāca'tzīnīca nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas

⁷ Lā' huixina'n calālaktzī'ntit hua'chi litā'timīn como tapa'ksīyā'tit con Cristo. Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios. ⁸ Jesucristo a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, ixcāmāsu'ni' huan israelitas que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, como xla' tlōkentaxtūlh a'ntū Dios ixcāhuaninī't makāntza' quinapapana'ca'n. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. ⁹ Lā' nā Cristo lacasqui'lh que natatapa'ksī con Dios nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā xlaca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Cristo huanilh Dios:

Quit na'icmāka'tlī'yāni' na ixlachni'ca'n xlaca'n a'ntīn tū' israelitas.

Lā' na'ictlī' palh hui'x lej tzey.

¹⁰ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā'pāxuhua'tit con ixtachi'xcuhūi't Dios, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas.

¹¹ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tlī'tit huan Māpa'ksīni' milīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't.

¹² Lā' nā tatzo'kni' a'nlhā huan Isaías:

Namin kalhatin ī'xū'yātā'nat Isaí.

Lā' xla' nacāmāpa'ksī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' xlaca'n natakahlaka'ī' que xla' nacāmāpūtaxtū.

¹³ Dios ū'tza' a'ntī quincāmāca'tzīnīyāni' que xla' naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, lā' Dios ā'chulā' lej cacāmāquī'ni' tapāxuhuān lā' cacāmātzā'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' huan Espīritu Santo cacāmāca'tzīnīni' que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't.

¹⁴ Quit xa'nca icca'tzī, tā'timīn, que hui'xina'n lej lactzēyā tachi'xcuhūi't. Lā' hui'xina'n xa'ncatza' ca'tziyā'tit ixtachihuīn Dios. Lā' nā tzē nalāmāscā'tiyā'tit chā'tunu' de hui'xina'n. ¹⁵ Xmān xa'iccāmāpāstaquīcu'tunāni' hui'xina'n huā' tamā'na catūhuā a'ntū ictzo'knī't. Lā' como Dios quilīmāmacū'lh huā'mā' lītlōt, quit tū' icjicua'nī't de na'iccātzo'knuni'yāni' lacastunc. ¹⁶ Dios quilacsacli para na'ictā'scuja Jesucristo. Quilīmāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. A'makapitzīn de xlaca'n takalhlaka'ī'nī't. Lā' huan Espīritu Santo cātlahuanī't ixtachi'xcuhūi't Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū icmaxquī' Dios. Lā' Dios chuntza' lej cālīpāxuhua.

17 Quit icmaxqui' pāxcatca'tzī Cristo Jesús, como quimaktāyanī't a'ntū Dios quilīmāmacū'lh. 18 Quit na'iccāhuaniyāni' xmān a'ntū Cristo quimaktāyalh para na'ictlahua. Quit iccāmasu'ni'lh a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuhua'j xlaca'n tatlaha ixtapuhuān Dios. 19 Por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo ixtlahuacan lē'cnīn. Lā' chuhua'j iclōkentaxtūnī't a'ntū Dios quilīmāmacū'lh. Iccāmāsu'ni'nī't xalanī'n nac Jerusalén huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' lakachu icmāsu'yunī't hasta nac Ilírico. 20 Quit xa'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tūna'j ixtaca'tzī nīn tuntū' ixpālacata Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit como tū' xa'icmāsu'yucu'tun a'nlhā ixmāsu'yunī'ttza' ā'chā'tin. 21 Lā' chuntza' ictlahuamā' chu a'nchī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntīn tūna'j cāhuanican de xla', xlaca'n nataca'tzī. Lā' a'ntīn tūna'j takaxmata, xlaca'n natamāchekxī.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

22 Lā' como quit xa'icmāsu'yutlā'huan, tūla xa'iccālaka'nāchāni', a'yuj lej maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. 23 Lā' chuhua'j na'ica'nācha', como quit tū'tza' icka'lhī a'nlhā na'icmāsu'yu huā'tzā', lā' como lhūhua'tza' cā'ta iccālaka'ncu'tunī'ta'nchāni'. 24 A'xni'ca' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān ick-alhachihuīna'ncu'tun macstī'na'j con hui'xina'n. Lā' ā'calīstān quit na'ica'mpala. 25 Pū'la na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macstī'na'j tumīn huan tā'timīn xalanī'n a'ntza'. 26 Huan tā'timīn xalanī'n nac estado de Macedonia lā' nac estado de Acaya, xlaca'n tamāstā'nī't tumīn, lā' tamacā'ni'cu'tun huan tā'timīn a'ntī lacpobres a'ntī xalanī'n nac Jerusalén. 27 Huā'mā' ū'tza' a'ntūn tatlahuacu'tulh xlaca'n xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. A'ntīn tū' israelitas tamaktāyacu'tun a'ntī israelitas. Chuntza' tzey como huan israelitas tamāca'tzīnīnī't a'nchī natalīpūtaxtu. Lā' chuhua'j, a'ntīn tū' israelitas tzē natatā'ī' a'ntūn taka'lhī. 28 Lā' quit, a'xni'ca' na'ictlahuakō' huā'mā', a'xni'ca' na'icmāstā' huan tumīn, quit na'ica'n nac España. Lā' na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. 29 Lā' a'xni'ca' na'iccālakhā'nāni' hui'xina'n, quit icca'tzī que Cristo nacāsicua'lanāliyāni' hui'xina'n por ixpālacata a'ntū Cristo quilīmāmacū' que na'iccāhuaniyāni'.

30 Lā' chuhua'j tā'timīn, como hui'xina'n nā tā'tapa'ksiyā'tit Cristo, lā' como huan Espīritu Santo quincāmaktāyayāni' nalāpāxqui'yāuj, chuhua'j iccāsqui'ni'yāni' que naquilātā'kalhtō'ka'yāuj. Lā' casqui'ni'tit Dios por quit. 31 Casqui'ni'tit Dios que caquimaktaka'lhli para que tuntū' naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lā' nā casqui'ntit que huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén caquintamaklhtīlh huan tumīn a'ntū na'iccālē'ni'. 32 Lā' chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Lā' chuntza' nalāmāko'xaka'tlī'yāuj. 33 Lā' chuhua'j Dios cacā'o'kska'lhīni' milīhuākca'n. Xla' ū'tza' a'ntī cāmātza'la'nkē' qui'a'clhunucca'n. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

1 Iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Cristo nac Cencrea. 2 A'xni'ca' xla' nacālakhā'nāni', calaktzī'ntit hua'chi mīntā'tinca'n. Chuntza' natala a'ntī ixtachi'xcuhuī't Dios. Calīmaktāya'tit chu a'ntū xla' namaclacasqui'n. Xla' lej lhūhua' a'ntī cāmaktāyanī't. Lā' nā quit quimaktāyanī't.

3 Casaludarlī'tit Priscila lā' Aquila a'ntī ixkōlu' Priscila. Xlaca'n tamāsu'yu ixpālacata Cristo Jesús, chuntza' hua'chi quit. 4 Lā' xlaca'n cāpātle'keni'lh a'ntū lej lipājicua' a'xni'ca' quintamāpūtaxtūlh. U'tza' iccālīmaxqui' pāxcatca'tzī. Lā' nā tamāstā' pāxcatca'tzī ixlīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas a'ntīn tatapa'ksī con Cristo. 5 Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan tā'timīn a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n Priscila lā' Aquila. Lā' nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' qui'amigo lā' icpāxqui'. Xla' ū'tza' a'ntī xapū'la kalhlaka'ī'lh Cristo nac

Acaya. ⁶ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan María. Xla' lej scujnī't por mimpālacataca'n. ⁷ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas a'ntī Andrónico lā' Junias. Lā' ū'tunu'n ixquincātā'chī'canī't. Lā' huan apóstoles nā xluca'n ta'a'cnī'ni'ni'. Lā' nā xluca'n ixtakalh-laka'ī'nī'ttza' Cristo xapū'la a'xni'ca' quit tūna'j xa'ickalhlaka'ī'.

⁸ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Amplias. Icpāxquī' como xla' nā kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Urbano a'ntī quincāmaktāyayāni' quina'n a'ntīn tā'scujāuj con Cristo. Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Estaquis a'ntī icpāxquī'. ¹⁰ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Apeles. Tasu'yu que xla' xa'nca ka'hlaka'ī' Cristo. Lā' nā iccāmacā'ni' saludos a'ntīn tahuilāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹ Lā' nā icmacā'ni' saludos quintā'israelita Herodión lā' nā xalanī'n na ixchic Narciso a'ntīn takalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹² Lā' nā iccāmacā'ni' saludos Trifena lā' Trifosa. Xluca'n lej tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos Pérsida a'ntī pāxquī'can. Huā'mā' puscāt lej tā'scujnī't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Rufo. Tasu'yu que xla' xa'nca kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos ixtzī't Rufo, a'ntī iclaktzī'n hua'chi quintzī't. ¹⁴ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Asíncrito lā' Flegonte lā' Hermas lā' Patrobas lā' Hermes lā' nā huan tā'timīn a'ntīn tatā'lahui'lāna' xluca'n. ¹⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Filólogo lā' Julia lā' Nereo lā' nā ixtā'tin xapuscāt lā' Olimpas lā' ixlīhuākca'n ixtachi'xcuhuī't Dios a'ntīn tatā'lahui'lāna' xluca'n.

¹⁶ Calāsaludarlī'tit como lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n lakachu a'ntīn takalhlaka'ī', xluca'n cātamacā'ni'yāni' saludos.

¹⁷ Tā'timīn, iccāsqi'ni'yāni' hui'xina'n que naca'tzīyā'tit a'ntīn tatalacpitzī lā' tamāsu'yu a'ntūn tū' tzey lā' tū' chu a'cxtim hua'chi a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la. Cataxtunquī'tit de xluca'n. ¹⁸ Xluca'n tū' tatā'scujmā'na quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān a'ntū xluca'n talacasqui'n. Tasu'yu palh tzey a'ntūn tahanan lā' hua'chilh tzēhuanī't ixtachihuīnca'n. Lā' xmān ta'a'kxoko xluca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixlīhuāk a'ntūn cāhuanican. ¹⁹ Lakaxtim ca'tzīcantza' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachi-huīn ixpālacata Cristo. Huā'mā' lej iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n que hui'xina'n xa'nca naca'tzīyā'tit a'nchī natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' iclacasqui'n que tū' tīpuhua'nā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Dios quincāmaktāyayāni' a'nchī ca'cs nalīlatahui'layāujit. Dios palaj natlaja huan ko'ti'ti' a'nchī scujmā' con hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālini' hui'xina'n.

²¹ Cāmacā'ni'yāchāni' saludos Timoteo a'ntī quintā'scuja, lā' nā quintā'israelitas Lucio lā' Jasón lā' Sosípater.

²² Lā' quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Lā' iccāmacā'ni'yāchāni' saludos a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit hua'chi quit.

²³ Lā' cāmacā'ni'yāchāni' saludos huā' Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Lā' nā ā'tzā' tatakēxtimī a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos Erasto a'ntī tesoroero de huā'mā' xcānsipej. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴ Cacāsicua'lanālichāni' milīhuākca'n quiMāpa'ksīni'ca'n. Amén.

Pablo lej ixmāka'tlī' Dios

²⁵ Lā' chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayāni' que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu, lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' huan xatzey tachihuīn, xapū'la nīn tintī' ixca'tzī. Lā' chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīnī'ta'ni'.

²⁶ Lā' chuhua'j māsuyucan. Nā chuntza' māsuyucan nā ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican profetas. Dios māpa'ksīni'lh que cacāmāca'tzīnikō'ca ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't como Dios lacasqui'n que ixlīhuākca'n catakalhlaka'ī'lh lā' cata'a'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī huī' para pō'ktu.

²⁷ Lā' xmān Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk. Ca'a'cnī'ni'ca Dios para pō'ktu por ixpālacata Jesucristo. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakalhlaka'ī Cristo

¹ Quit Pablo, lā' quilacsacnī't Jesucristo para na'icla ixapóstol chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Ictzo'knumā' quit lā' nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' huī' huā'tzā'. ² Lā' huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāni' milīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn cāsicua'lanālīni'ta'ni' Cristo Jesús. Lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' lā' ixla' Dios la'nī'ta'ntittza' con ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chu xalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tamācā'tanī Dios lā' lakaliyān tasqui'ni' que cacāmaktāyalh hua'chi hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³ Dios quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Pablo māstā'lh pāxcatca'tzī porque Cristo cāsicua'lanālīlh

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī quinDios por hui'xina'n porque Dios cāmaxquī'nī'ta'ni' talakalhu'mān lā' ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxquī'ni' porque tapa'ksī'ya'tit con Cristo Jesús. ⁵ Lā' por ixpālacata Cristo, Dios lej lhūhua' cāmāscā'tīyāni' lā' chuntza' xa'nca māchekxī'yā'tit para nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶ Ixlīhuāk huā'mā' Dios cātlahuani'ni' porque cuenta tlahua'tit lā' kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Cristo. ⁷ Lā' nā chuntza' hui'xina'n tuntū' cāmakasputāni' a'nchī Dios quincāsicua'lanālīyāni' līhuan ka'lhī'pā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁸ Nā xla' nacāmaktāyāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj lā' chuntza' tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātalē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō' Jesucristo. ⁹ Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū mālacnū lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' para que chu lakatin nala'yā'tit con Jesucristo, ixO'kxa' Dios, a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n.

A'ntī ixtakalhlaka'ī tatalacpitzilh na ixlaclhpu'nanca'n

¹⁰ Quintā'timīn, lej iccāsqui'ni'yāni' por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo lā' iccāchihuīna'maxquī'yāni' que chu lakatin nahua'nā'tit lā' tū' nataxtunquīyā'tit lā' tū' natalacpitziyā'tit. Lā' caka'lhī'tit chu lakatin mintapāstacna'ca'n milīhuākca'n lā' chu lakatin mintapuhuānca'n. ¹¹ Tachilh huā'tzā' a'ntī xalanī'n na ixchic Cloé. Lā' xlaca'n quintamāca'tzīnīlh que hui'xina'n lāsta'la'yā'tit. ¹² U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n tū' chu lakatin hua'nā'tit. Makapitzīn tahuhan: “Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo”. ¹³ ¿Chu talacpitzinī't Cristo? ¿Chu quit icnīlh huan nac cruz por mimpālacataca'n? Lā' ¿chu quit iccāmā'kpaxīni' para naquilāstālani'yāuj? ¹⁴ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios porque tū' iccāmā'kpaxīlh nīn kalhatin de hui'xina'n, xmān Crispo lā' Gayo. ¹⁵ Lā' chuntza' nīn tintī' tzē nahuan que quit iccāmā'kpaxīlh para que caquintastālani'lh. ¹⁶ Lā' nā iccāmā'kpaxīlh xalanī'n na ixchic Estéfanos pero tū' icca'tzī palh icmā'kpaxīnī't ā'chā'tin huampala. ¹⁷ Pues Cristo tū' quimacamīlh para que na'icmā'kpaxīni'n. Quimacamīlh para na'iccāmāstū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios. Lā' tū' iclīmāstū'nca con xalaka'tla'n tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo a'ntī pātīni'lh huan nac cruz.

Ixpālacata Cristo lītasu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna'

¹⁸ Huan a'ntī ta'a'mā'na nac pūpātīn porque tū' takalhlaka'ī Dios, xlaca'n tapuhuan que tū' tasqui'nī a'nchī māsu'yucan que Cristo nīlh nac cruz. Pero quina'n a'ntī Cristo quincāmāpūtāxtūnī'ta'ni'tza', quina'n puhuanāuj que a'ntū māsu'yucan ixpālacata a'nchī līnīlh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzo'knī' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmāsu'yu que ixlihuāk a'ntū taca'tzī huan xalaka'tla'n chi'xcuui'n, ū'tza' hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh.

Lā' na'iccāmāxtunquī para pō'ktu a'nchī ixlilakskalalhna'ca'n a'ntīn tamāchekxī.

²⁰ Lā' chuhua'j ¿chichū natalila huan a'ntī laskkalalhna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n? Lā' ¿chichū nalila huan a'ntī lej tzē talīchihuīna'n catūhuā? ¿Chu tū' cāmāmāxanī' Dios porque xla' lej lihua'ca' ca'tzī? Chuntza' ixtapāstacna'ca'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj hua'chi tachuyāt na ixlacapūn Dios. ²¹ Lā' a'yuj lej skalalh huan tachi'xcuui't, pero tū' chuntza' talīlakapasa Dios porque xla' tū' makxteka chuntza' nalīlakapascan. Xla' līhui'līlh cāmāpūtaxtū ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn a'ntū icmāsu'yumā'nauj a'yuj ā'makapitzīn tahuan que tachuyāt.

²² Huan israelitas talacasqui'n que catatlahualh lē'cnīn xla'ca'n a'ntīn tamāsu'yu ix-tachihuīn Dios. Lā' huan a'ntīn tū' israelitas taputza a'ntī lej taca'tzī. Palh tū' chuntza', tū' takalhlaka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³ Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī Cristo nīlh huan nac cruz. U'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas porque tū' takaxmatcu'tun. Lā' xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas tapuhuan que tachuyāt. ²⁴ Pero huan a'ntī Dios cālacsacli lā' xla'ca'n takalhlaka'ī', a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas, huan tamā'na tamāchekxī que Cristo ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna' Dios. ²⁵ Chi'xcuui'n tapuhualh que Cristo tū' ixka'lhī līmāpa'ksīn a'xni'ca' nīlh huan nac cruz. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo nīlh como chuntza' ixtapuhuan Dios. Lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuui'n tūla tamālacastuca ixtapāstacna' Dios. Lā' chi'xcuui'n tapuhuan que Dios hua'chilh tū' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'nchī Cristo nīlh nac cruz. Pero Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n que chi'xcuui'n. ²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, quintā'timīn. Tū' a'nan lhūhua' a'ntī lej taca'tzī na milaclhpu'nanca'n hui'xina'n a'ntī Dios cālacsacni' lā' kalhlaka'ī'tit. Tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī māpa'ksīni'nīn ixtahuanī't a'xni'ca' takalhlaka'ī'lh lā' tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī lej ixtasqui'nī nac huā'mā' quilhtamacuj. ²⁷ Pero Dios cālacsacli a'ntī xla' cālacasqui'n a'yuj puhuanca'n que tū' lej taca'tzī. Cālacsacli para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalakskalalhna'. Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuanca'n que tū' lactli'huī'qui para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalactli'huī'qui. ²⁸ Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuanca'n que xla'ca'n tū' tatasqui'nī lā' a'ntī cālalmaka'ncanī't hua'chilh tuntū' ixtapalh para que chuntza' tzē nalīmālakuanī a'ntū puhuanca'n que lej tasqui'nī. ²⁹ Lā' nā chuntza' nīn tintī' tzē nalīka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. ³⁰ Lā' hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo Jesús pero xmān por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' por ixpālacata Cristo, Dios quincāmāscatīni' ixtapuhuan. Lā' mālacstū'ncnī't palh lacuan quina'n. Dios quincāmāxtunquīni' de huan talaclē'i' para que ixla' nalayāuj. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī xa'nca nalīlatā'kchokoyāuj. Nā Cristo māpalakō'lh quintalacclē'i'ca'n lā' quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. ³¹ Chuntza' māchekxīcan a'nchī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'ntī ka'tla'jca'tzī, calīka'tla'jca'tzīlh ixpālacata a'ntūn quincātlahuani'nī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

2

A'nchī māsu'yuca tuchū ixpālacata līxtokohua'ca'ca Cristo

¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' pū'la icchā'lh lā' iccātā'chihuīna'ni' hui'xina'n, tū' iccāmāsu'ni'ni' hua'chi kalhatin xaka'tla' a'cta'sana'. Lā' tū' lej ka'tla' quintachihuīn lā' nīn lhūhua' quintapāstacna', a'xni'ca' xa'iccāmālacstū'ncni'yāni' a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'ntū tzē'k ixuanī't. ² Lā' quit iclīhui'līlh que tuntū' quimaca'tzi, xmān Jesucristo a'ntī maknīca huan nac cruz. ³ Lā' quit hua'chilh tū' lej tli'huī'qui xa'icuanī't a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' lā' lej xa'icpājicua'n lā' xa'icxipi. ⁴ Lā' quintachihuīn lā' a'nchī xa'iccāmāscatīyāni' tū' hua'chi ixla' huan xaka'tla' a'cta'sana' a'ntī lej ca'tzī. Palh chuntza' xa'iccāmāscatīni' cahuā, tū' ixtasu'yulh a'nchī ī'scujmā' huan Espíritu Santo

lā' ixlīmāpa'ksīn Dios. Huan Espíritu Santo quimāsu'ni'lh huan tachihuīn lā' icchi-huīna'lh con ixlīmāpa'ksīn. ⁵ Lā' chuntza' tū' nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n pero nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios.

Dios cāmāsu'ni' tachi'xcuhuī't por huan Espíritu Santo

⁶ Pero na ixlac'hpu'nanca'n a'ntī xa'nca tamāchekxī ixtachihuīn Dios, tasu'yu que lej icca'tzī. Lā' quintapāstacna' tū' hua'chi ixlaca'n huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac quilhtamacuj porque xlaca'n natalakuan. ⁷ Pero iclīchihuīna'nāuj ixtapāstacna' Dios a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Lā' huan tapāstacna' ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, xmān ixpātunca'tzi Dios ixuanī't que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁸ Nīn tintī' xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj tamāchekxīnī't huā'mā' a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Palh ixtamāchekxīlh cahuā, tū' maktin ixtaxtokohua'ca'lh huan Māpa'ksīni' a'ntī līhua'ca' xaka'tla'. ⁹ Pero chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Nīn tintī' laktzī'nī't lā' nīn tintī' kaxmatnī't lā' nīn tintī' puhuanī't a'ntū Dios cāxui'līnī't para huan a'ntīn tapāxquī'.

¹⁰ Dios scana'nca quincālīmāscatīni' por huan Espíritu Santo porque tuntū' mātze'kni'canī't huan Espíritu. Xla' ca'tzī hasta ixtapāstacna' Dios lā' a'nchī līhuanī't Dios.

¹¹ ¿Tichū ca'tzī a'ntū puhuan kalhatin chi'xcu'? Xmān ixa'cstu ca'tzī. Lā' chuntza' nīn tintī' tzē māchekxī ixtapāstacna' Dios; xmān ixEspíritu Dios cā'tzī. ¹² Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espíritu a'ntū ixla' Dios lā' tū' ixlaca'n chi'xcuhuī'n. Lā' chuntza' tzē namāchekxīyāuj a'nchī Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmaxquī'yāni' lhūhua' catūhuā. ¹³ Tū' icmāsu'yuyāuj hua'chi tamāsu'yu tachi'xcuhuī't a'yu'j lej taca'tzī catūhuā. Quina'n iccāmāsu'ni'yāuj a'ntū quincāmāsu'ni'yāni' huan Espíritu. Chuntza' iccāmāsu'ni'yāuj xlaca'n a'ntī taka'lhī huan Espíritu Santo lā' xlaca'n tamāchekxī a'ntū ixla' Dios.

¹⁴ Huan chi'xcu' a'ntīn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj xmān pāstaca huā'mā' quilhtamacuj. Tūla makhtīni'n a'ntū māsu'yu huan Espíritu Santo porque puhuan que hua'chi tachuyāt. Lā' tūla māchekxī porque xmān līmāchekxīcan con Espíritu Santo. ¹⁵ Lā' huan Espíritu Santo tanūni'nī't huan chi'xcu' a'ntī ixla' Dios lā' chuntza' līmāchekxī a'ntū más tasquī'nī. Huan chi'xcu' a'ntīn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj tūla māchekxī a'nchī huanī't huan a'ntī ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tichū lakapasnī't ixtapāstacna' Māpa'ksīni' Dios?

Lā' ¿tichū tzē namāsu'ni' a'ntū natlahua?

Pero quina'n icpāstacna'nāuj hua'chi Cristo lacasquī'n.

3

A'nchī tahuanī't huan a'ntīn tatā'scuja Dios

¹ Chuntza', quintā'timīn, tūlah iccāhuanini' hua'chi xa'iccāhuani xlaca'n a'ntī cuenta tatlahua huan Espíritu Santo. Maclacasquī'nā'tit hui'xina'n na'iccāhuaniyāni' hua'chi a'ntīn tatzucumā'nacus takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' a'ntīn tatlahuamā'nacus a'ntū xmān xlaca'n talacasquī'n. Hui'xina'n hua'chi lakska'tā'n. ² Nā como huan ska'ta' tūlana'j laktzaka huan quinī't lā' xmān hua' ixtzi'quī't, chuntza' tūlah iccāmāsu'ni'ni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit. Tūlah catisca'tit. Lā' nīn chuhua'j tū' iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit ³ porque pāstacna'nā'titcus hua'chi a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī'. Palh lāsta'la'pā'na'ntitcus lā' lakca'tzanā'tit lā' taxtunquīnī'ta'ntit, tasu'yu que tlahua'yā'titcus a'ntū xmān mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Kalhatin huan: “Quit icstālanī' Pablo”. Lā' ā'kalhatin huampala: “Quit icstālanī' Apolos”. ¿Chu tū' a'cxtim tatalacpitzī xlaca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj?

⁵ A'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni', tū' iccāmāsu'ni'ni' para naquilāstālani'yāuj. Nīn Apolos tū' cāmāsu'ni'ni' para nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān ixtasācua'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios lā' huixina'n kalhlaka'ī'tit. Chā'tunu' de quina'n ictlahuáuj quilītlōtca'n a'ntū Dios quincāmaxquī'ni'. ⁶ Quit ictzuculh iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios. A'calīstān milh Apolos. Nā xla' māsu'yulh huampala ixtachihuīn Dios. Lā' Dios ixcāmākalhlaka'ī'nīmā'ni'. Ū'tza' hua'chilh xa'iccha'nli ixtachihuīn Dios lā' Apolos ixmaka'lh xcān lā' Dios ixmāstaquīmā' lā' tahua'ca'lh huā'mā' tacha'ni'. ⁷ Lā' chuntza' a'ntī cha'nli, xla' nīn tuntū'; lā' a'ntī maka'lh xcān, nā xla' nīn tuntū' porque xmān Dios ū'tza' maxquī' ī'stacet. ⁸ Lā' a'ntīn cha'n lā' a'ntī maka'n xcān a'cxtimni' tasācua'nī'n. Chā'tunu' namaklhtīni'n ixtatlaj chu a'nchī scujli. ⁹ Chuntza' quina'n tasācua'nī'n como ictā'scujāuj Dios lā' hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios a'nlhā cha'ncaan ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā' para que nala ixtō'ca't.

Nā hui'xina'n hua'chi lakatin chic a'ntū ixta' Dios lā' a'ntū yāhuamā'cacus. ¹⁰ Dios quilacsacli lā' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icmāsu'yu ixtachihuīn a'nlhā tū' maktin kaxmatcanī't. Lā' ā'calīstān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsu'yulh ixtachihuīn Dios. Ū'tza' hua'chi palh quit tapācna' lā' ictlahualh ixlītzucuni' huan chic. A'kalhatin namin para nayāhua huanmā' chic. Lā' ū'tza' tasquī'nī chā'tunu' cuenta catlahualh tuchū nalīcāxtlahua huanmā' chic. ¹¹ Xmān lakatin ixlītzucuni' huā'mā' chic a'ntū ixta' Dios a'ntū yāhuamā'cacus. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Jesucristo lā' a'nchī pātīni'lh huan nac cruz. ¹² Tāpālhūhua' a'ntūn tzē nacāmāsu'yucan ixpālacata Dios, hua'chi tāpālhūhua' a'ntūn tzē nalīcāxtlahuacan huan chic. Makapitzīn natalīcāxtlahua oro o plata o lej tzey chihuix a'ntūn tāyani'. Lā' ā'makapitzīn natalīcāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket a'ntūn tū' tāyani'. ¹³ Nachin lakatin chi'chini' a'xni'ca' natasu'yu tuchū talīscujli chā'tunu'. Huan chi'chini' natzucu hua'chi macscut lā' como huan oro lā' plata tatāyani' macscut, chu a'cxtim ixtascujūt huan xatzey mākalhtō'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴ Lā' palh ixtascujūt kalhatin natāyani', xla' namaklhtīni'n ixtatlaj. ¹⁵ Lā' palh tū' tāyani' ixtascujūt kalhatin, nasputni' ixtatlaj pero Dios namāpūtaxtū hua'chi huan chi'xcu' a'ntī napūtaxtu a'xni'ca' lhcumā' ixchic lā' nalhcukō' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī.

¹⁶ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que milīhuākca'n hui'xina'n hua'chi ixlītokpān Dios? Huan Espīritu Santo hui' na mī'a'clhcunucca'n. ¹⁷ Nā palh kalhatin natlahuani' a'ntūn tū' līmakuan ixlītokpān Dios, Dios namālakuanī xla' porque ixlītokpān Dios lej santo. Lā' hui'xina'n la'tit ixlītokpān Dios a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit.

¹⁸ Tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Palh kalhatin na milaclhpu'nanca'n puhuan lej skalalh xla' ixpālacata a'ntū a'nan nac huā'mā' quilhtamacuj, calalh hua'chilh tuntū' ixca'tzī. Lā' chuntza' tzē nasca'ta a'ntū más tasquī'nī. ¹⁹ Huan tapāstacna' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyāt. Pues chuntza' tatzō'kni':

Huan a'ntīn tapuhuan lej lakskalalh, ū'tunu'n Dios cāmātlahuī a'ntū natalīta'a'kxoko ixa'cstuca'n ixlīlakskalalhca'n a'xni'ca' tatlahuacu'tun ixpātunca'tzica'n lā' chuntza' tūlalh catitatlōkentaxtūlh.

²⁰ Lā' tatzō'kni' huampala:

Huan Māpa'ksīni' Dios cālkapasni' ixtapāstacna'ca'n a'ntī lej lakskalalhna' lā' cālaktzī'n hua'chi palh tū' taka'lhī ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' tū' catika'tla'jca'tzītīx ixpālacata a'ntūn tlhualh catihuāyā chi'xcu' o a'ntū māsu'yulh como ixlīhuāk catūhuā milaca'n. ²² Ixlīhuāk catūhuā para hui'xina'n para nacāmaktāyayāni'. Huan Pablo lā' huan Apolos lā' huan Pedro, quilīhuākca'n para hui'xina'n. Nā milaca'n huan quilhtamacuj para nacāmaktāyayāni'. A'yuj hui'lā'na'ntitcus lā' a'yuj canī'tit pero a'ntū pātī'kemā' lā' a'ntū napātī'ke, huāk ū'tza' a'ntūn tzey para hui'xina'n. ²³ Ixlīhuāk milaca'n porque hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, lā' Cristo tapa'ksī con Dios.

4

Ixtascujūtca'n huan apóstoles

¹ Quina'n a'ntī apóstoles, caquincātalaktzī'ni' que quina'n ixtasācua'nī'n Cristo a'ntī quincāmāmacū'ni' para na'icmāsu'yuyāuj a'ntū ixtla' Dios lā' a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. ² Lā' huan a'ntī līmāmacū'canī't catūhuā maclacasqui'n que xla' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū līmāpa'ksīcanī't. ³ Quit tū' quimaca'tzi a'ntū puhua'nā'tit de quit nīn a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn tachi'xcuui't de quit. Nīn quit tūla na'icuan palh tzey o tū' tzey quit. ⁴ A'yuj tū' icu'cxca'tzī palh iclaclē'n pero ū'tza' tū' huanicu'tun que quit tū' iclaclē'n. Dios nahuan palh iclaclē'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j min huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tū' catipuhua'ntit palh tzey o tū' tzey ā'kalhatin ixpālacata a'ntūn tlahualh. A'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', xla' namālakxkakēkō' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tatzē'knī't a'nlhā cā'pucsua'. Lā' namāsu'yukō' ixlīhuāk a'ntūn tapuhuan tachi'xcuui't lā' a'ntūn tatlahuacu'tun. Lā' a'xni'ca' Dios nacāmāka'tlī' chā'tunu' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tatlahuanī't.

⁶ Quintā'timīn, ixlīhuāk huā' tamā'na iccātzo'knuni'nī'ta'ni' quimpālacataca'n quit lā' Apolos. Lā' ū'tza' hua'chi a'ntū tā'mālacastuccan para que nasca'tā'tit a'nchī xa'nca na'a'kahuāna'ni'yā'tit ixtachiuhūn Dios a'ntūn tzo'kcanī't. Lā' chuntza' tū' tilīka'tla'jca'tzīyā'tit ixpālacata kalhatin mākalhtō'kē'ni' lā' tū' catilakmaka'ntit ā'chā'tin mākalhtō'kē'ni'. ⁷ Tū' tipuhua'na' palh hui'x más xatzey. Huāk a'ntū ka'lhī'ya' huāk maxqui'nī'ta'ni' Dios. Tū' tla'janī'ta'. Tū' tilīka'tla'jca'tzīya' a'ntū maxqui'nī'ta'ni' Dios.

⁸ U'cxca'tzīyā'tit hua'chilh tuntū' caticāspu'tni'ni' lā' u'cxca'tzīyā'tit hua'chilh ka'lhī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit que tzē natapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n lā' quilāmakxteknī'ta'uj. Tū'tza' lacasqui'nā'tit na'iccāmaktāyāni'. Xalītzey palh stu'ncua' ixmāpa'ksīni'ntit cahuā para que quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksīni'ni'. ⁹ Pero chō'la Dios lacasqui'n que quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi chi'xcuui'n a'ntī más xatalakmaka'n lā' hua'chi a'ntī līhui'līcan para namaknīcan. Quincātatlahuanī'ta'ni' hua'chi līlakastān nac quilhtamacuj lā' na ixlacapūnca'n huan ángeles lā' tachi'xcuui't. Quincātalaktzī'nāni' hua'chi a'ntīn nīn tuntū' ixtapalh. ¹⁰ Huancan que quina'n lactonto por ixpālacata Cristo pero hui'xina'n puhua'nā'tit que lej ca'tzīyā'tit a'ntū ixtla' Cristo. Huancan que quina'n lacscalana'jua' lā' hui'xina'n a'ntī iccātzo'knuni'yāni' lej ka'lhī'yā'tit līmāpa'ksīn. Hui'xina'n lej cāta'a'cnīni'ni'yāni' lā' quina'n xatalakmaka'nī'n. ¹¹ Hasta chuhua'j quina'n ictzi'ncsāuj lā' ickalhpūtīyāuj lā' tū'tza' tzey quilu'xu'ca'n. Lā' quincātatusāni' lā' ictejelatlā'huanāuj. ¹² Lā' līpalha' icscujāuj para na'icuā'yanāuj, lā' icklekua'nāuj. A'xni'ca' quincātalakapalayāni', quina'n icsqui'ni'yāuj Dios por xlaca'n. A'xni'ca' quincātamāpātīni'yāni', quina'n ictāyani'yāuj. ¹³ A'xni'ca' ko'hua'jua' quincātalīchihuīna'nāni', quina'n xa'nca ickalhtīni'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lacapūlhūhua' quina'n iclanī'tauj hua'chi pa'lhma' lā' hua'chi xatanca'chi' de ixlīhuāk a'ntū lakmaka'ncan.

¹⁴ Tū' iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para que na'iccāmāmāxanī'yāni'. Iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para na'iccāmāca'tzīnīyāni' a'ntū natlahua'yā'tit porque lej iccāpāxqui'yāni' hua'chi quincamana'. ¹⁵ A'yuj ixka'lhī'tit lakacāuj mil a'ntī nacātamāsu'ni'yāni' ixpālacata Cristo, pero xmān kalhatin hua'chi mintāta'ca'n. Lā' māni' quit mintāta'ca'n por ixpālacata Cristo lā' huan xatzey tachiuhūn a'ntū iccāmāscatīyāni'. ¹⁶ U'tza' lej iccālīsqi'ni'yāni' caquilāmaksca'txtūj a'nchī nalatā'kchokoyā'tit.

¹⁷ U'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchāni' huan Timoteo. Nā xla' lalh quincaman por ixpālacata quiMāpa'ksīni' lā' lej icpāxqui' lā' xla' tlōkentaxtū ixtapuhuan Dios. Lā' huan Timoteo nacāmāpāstaqui'yāni' a'nchī iclīlatā'kchokomā' porque ica'kahuāna'ni' Cristo lā' nā a'nchī iccāmāsu'ni'mā' ā'makapitzīn para que nā chuntza' xlaca'n natalatā'kchoko. Lā' chuntza' icmāsu'yu chu calhāhuā na ixlīhuāk lītokpānna'. ¹⁸ Makapitzīn de hui'xina'n lej lika'tla'jca'tzīyā'tit porque puhua'nā'tit: “Tū' catimilh Pablo”, puhua'nā'tit. ¹⁹ Pero

palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā a'xni'ca' na'icchā'n, na'iclakapasa ixlīmāpa'ksīnca'n xlaca'n a'ntīn taka'tla'jca'tzī o palh xmān tahuan. ²⁰ Lā' natasu'yu tichū tatapa'ksī con Dios. Natasu'yu por ixpālacata a'ntūn tzē tatlaha por ixlīmāpa'ksīn Dios, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntūn tahuan chi'xcu'huī'n. ²¹ ¿Tuchū lacasqui'nā'tit? A'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni', ¿chu lacasqui'nā'tit na'icmin para na'iccācastigarlīyāni' o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxquī'yāni' lā' na'iccālakalhu'manāni'?

5

Mālaclē'nīca a'ntī ixtlahua talākalhī'n

¹ Scana'nca ca'tzīcan que a'nan na milaclhpu'nanca'n kalhatin a'ntī makpuscātīni'n. Xla' tā'hui' māni' ixtūtzi't. Lā' nīn a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tū' tatlaha hua'chi huā'mā' ko'hua'jua' talaclē'i'. ² Lā' hui'xina'n nīn māxa'na'nā'tit lā' nīn lakaputzayā'tit ixpālacata huanmā talaclē'i'. Ixmāxtutit de milaclhpu'nanca'n huā'mā' chi'xcu' a'ntīn tlahualh talākalhī'n. ³ Lā' quit a'yuj tū' tasu'yu quilacan a'xni'ca' takēxtimīyā'tit, pero lej iccāpāstacmā'ni'. Lā' chuntza' hua'chilh icui'lacha' lā' iclacāxtlahuanī'ta'ncha'tza'. ⁴ A'xni'ca' takēstokchipitit por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' con ixlīmāpa'ksīn, lā' a'xni'ca' hua'chilh xa'icui'lacha', como iccāpāstacmā'ni', ⁵ camāxtutit de milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu'. Namacamaxquī'yā'tit Satanás para napātīni'n ixmacni' lā' chuntza' namāpūtāxtūcan ixlīca'tzīn a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

⁶ Tū' tzey a'nchī ka'tla'jca'tziyā'tit. ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que macsti'na'j levadura laklhtāyākō' ixlīhuāk huan tasquit? Chuntza' ixtalacē'i' huan kalhatin chi'xcu' nacāpasakō'yāni' milīhuākca'n como ū'tza' nacāmāscā'tī ā'makapitzīn. ⁷ Camakxtektit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. U'tza' hua'chi xakōlūhua' levadura. Camāxtutit xla' lā' chuntza' nala'yā'tit hua'chi xasāsti' tasquit a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Tasqui'nī nala'yā'tit lacuan porque maknīcanī't Cristo por quimpālacatataca'n hua'chi maknīcan huan borrego a'ntū nalē'ksajna'ncan para pascua. ⁸ A'xni'ca' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, maka'ncan huan xakōlūhua' levadura lā' hua'can xasāsti' pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Chuntza' camācā'tanīuj Dios. Tasqui'nī pū'la camakxtekui huan tūn tū' tzey tapāstacna' lā' huāk a'ntūn tū' tzey. Lā' catahui'lauj līlacatejtin lā' līlacastu'nc. Chuntza' camācā'tanīuj Dios.

⁹ Iccātzo'knuni'nī'ta'ni'tza' nac ā'kalhtin carta que tū' caticātā'talacxtuctit con a'ntīn tatlaha talākalhī'n. ¹⁰ Tū' xa'icuanicu'tun que tū' catā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn tatlaha talākalhī'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj lā' tatampi'lhīni'n lā' ta'a'kxokoka'lhāna'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun que tū' caticātā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn ta'a'cnīni'ni' ixídolosca'n. Palh tū' ixcātā'talacxtuctit nīn chā'tin de xlaca'n, pues maclacasqui'n nataxtuyā'tit de huā'mā' quilhtamacuj. ¹¹ Pero a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni' ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' nā xla' tlahua talākalhī'n, tū' catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' lā' tlahua talākalhī'n o tampi'lhīni'n o na'a'cnīni'ni' ixídolo, tū' catitā'talacxtuctit lā' nīn tū' titā'huā'ya'nā'tit. Lā' tū' titā'huā'ya'nā'tit huan a'ntī huan que kalhlaka'ī' lā' xla' lakapalana'n o ka'chī o a'kxokoka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Chu quimaca'tzi na'iccājuzgarlī huan a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios? A'ntīn tū' takalhlaka'ī', xlaca'n Dios nacājuzgarlī. Pero tasqui'nī hui'xina'n nacājuzgarlī'yā'tit huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Por eso camāxtutit de na milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu' a'ntīn tlahua huā'mā' talaclē'i'.

6

A'ntīn talāmālacapū' con huan jueces a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

1 Lā' a'xni'ca' kalhatin de hui'xina'n liyāhuacu'tun catūhuā ā'kalhatin a'ntī kalhlaka'ī', lej līmāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Ixtalacāxtlahualh a'ntīn tatapa'ksī con Dios. 2 Hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit con Dios nacālacāxtlahua'yā'tit huan tachi'xcuui't a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Lā' palh hui'xina'n nacālacāxtlahua'yā'tit ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj, nā tzē nalacāxtlahua'yā'tit antūn tū' lej tasqui'nī. 3 ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quina'n nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles? Lā' palh nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles, ā'chulā' tzē nacālacāxtlahuayāuj a'ntū xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. 4 Chuntza' palh maclacasqui'n nalacāxtlahua'yā'tit catūhuā xala' huā'mā' quilhtamacuj, ¿a'chī' cāputzayā'tit huan chi'xcuui'n a'ntīn tū' lej cā'a'cnīni'ni'can na ixlacapūnca'n a'ntīn takalhlaka'ī'? 5 Huā'mā' iccāhuaniyāni' para que na'iccāmāmāxani'yāni'. ¿Chu tū' a'nan na milaclhpu'nanca'n nīn chā'tin a'ntīn tzē nacālacāxtlahuayāni' hui'xina'n a'ntī litā'timīn? 6 Ca'tziyā'tit que a'nan. Chuntza' tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit a'xni'ca' kalhatin a'ntī kalhlaka'ī' lā' namālacapū' ā'kalhatin xatā'tin lā' nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'.

7 Como lāmālacapū'yā'tit entre litā'timīn, chuntza' tasu'yu que tū' tlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios lā' lhūhua' ticāspu'tni'yāni'cus. Ixpātītīt huan a'ntūn tū' tzey a'ntū cātatlahuani'ni'. Ixtāya'ni'tit a'nchī cāta'a'kxokomaklhtīni'. 8 Pero māni' hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit a'ntūn tū' tzey lā' cā'a'kxokomaklhtiyā'tit a'yuj mintā'tinca'n.

9 ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tlahua a'ntūn ko'hua'jua', xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n? Tū' tita'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n. Huan a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' huan a'ntīn tlahua talākalhī'n lā' huan a'ntīn tataquilhpūtani' ídolos, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talātā'tahui'lāna' entre chi'xcuui'n lā' huan a'ntīn tamaklhtza'stī puscan, xlaca'n tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. 10 Nā huan a'ntīn taka'lhāna'n lā' huan a'ntīn talakla catūhuā lā' huan a'ntīn taka'chī tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talakapalana'n lā' huan a'ntīn ta'a'kxokomaklhtīni'n catūhuā tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nīn tintī' de huan tamā'na tū' catitamaklhtīni'lh nīn tuntū' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. 11 Lā' chuntza' ixtlahua'yā'tit ā'makapitzīn de hui'xina'n. Pero chuhua'j Dios cālacsacni'ta'ni' lā' cāxapani'nī'ta'ni' mintalaclē'i'ca'n para natlahua'yā'tit ixtapuhuān. Lā' chuhua'j Dios mālacstū'nca que hui'xina'n lacuantza' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' por ixlīmāpa'ksīn ixEspíritu quinDiosca'n.

Maclacasqui'n que Dios nacāmāpa'ksī quimacni'ca'n

12 Tzē na'icuan: “Icka'lhī talacasqui' para que tzē na'ictlahua ixlīhuāk catūhuā a'ntū iclacasqui'n”. Pero tū' ixlīhuāk a'ntū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tzē na'icuan: “Tzē na'ictlahua chuxatū catūhuā”. Pero a'yuj xa'icualh, tū' ictlahuacu'tun catūhuā a'ntūn tūla na'icmakxteka ā'calīstān lā' ū'tza' naquilitlaja. 13 Nā nahuan-can: “Quimpānca'n maclacasqui'n līhua't lā' a'nan līhua't para quimpānca'n”, nahuan-can. Pero ixtu'ca'n tū' catitatāyani'lh para pō'ktu. Namīn lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālakuanī ixtu'ca'n. Dios tlahualh quimacni'ca'n para que nalī'a'cnīni'ni'yāuj xla'. Lā' xla' quincāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Tū' lacasqui'n nalītlahuayāuj talākalhī'n quimacni'ca'n. 14 Lā' chu a'nchī Dios mālakahuanīchokolh ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo nā chu chuntza' namālahuanīchoko quimacni'ca'n con ixlīmāpa'ksīn.

15 ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quimacni'ca'n tā'tapa'ksī con Cristo? Lā' quimacni' a'ntūn tapa'ksī con Cristo, ¿chichū na'iclīmaklhtī de Cristo para natā'takēxtimī kalhatin puscāt xala' nac cā'tejen? Tū' maktin ictitlahualh. 16 ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' tā'takēxtimī kalhatin puscāt a'ntī xala' nac cā'tejen chu lakatin macni' natala a'xni'ca' natā'takēxtimī? Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Ixtu'ca'n chu lakatin macni' natala.

17 Lā' a'xni'ca' natamacamāstā'ya' con huan Jesús, mintu'ca'n nala'yā'tit chu lakatin līca'tzīn.

18 Tū' catlahua'tit talākahlī'n. A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' makpuscātīni'n, xla' más ko'hua'jua' tlaha ixcacni' que a'xni'ca' tlaha ā'lakatin talaclē'i'. 19 Ca'tzīyā'tit que Dios cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' como xla' tanūma' na mi'a'clhcunucca'n, chuntza' mīmacni'ca'n talanī't ixlītokpān Espīritu Santo. Lā' maclacasqui'n que Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' tapa'ksī'yā'tit mē'cstua'n; tapa'ksī'yā'tit con Dios. 20 Xla' lej tapala cālītamāhuanī'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. U'tza' nali'a'cnīni'ni'yā'tit Dios a'nchīn tlaha'yā'tit con mīmacni'ca'n como hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Dios.

7

Ixpālacata a'nchī tapūchahuacan

1 Lā' ixpālacata a'ntū quilātzo'kni'uj, chuhua'j iccākalhtīyāni'. Lej tzey palh kalhatin chi'xcu' tū' maktin tā'takēxtimī kalhatin puscāt. 2 A'yuj tzey chuntza', pero como lej makpuscātīni'ncan lā' lej makchi'xcu'nuncan, cataka'lhīlh chā'tunu' chi'xcu'huī'n xmān kalhatin ixpuscātca'n lā' chā'tunu' puscāt cataka'lhīlh xmān kalhatin ixkōlu'ca'n. 3 Catlōkentaxtūlh kalhatunu' chi'xcu'huī'n a'ntūn tasqui'nī para ixpuscātca'n. Lā' chuntza' kalhatunu' puscan catlōkentaxtūlh a'ntūn tasqui'nī para ixkōlu'ca'n. 4 Huan puscāt tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixcacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' huan chi'xcu' tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixcacni'; ixpuscāt nā tā'māpa'ksī. 5 Palh huan chi'xcu' lā' ixpuscāt más natatlahuacu'tun oración, tzē natalacchihuīna'n para que tū' natalātā'lhata lātma'j, pero tū' makān. Palh makān tū' natalātā'lhata, huan ko'ti'ti' nacāilaktzī'ncu'tun porque tū' catitātāyani'lh.

6 U'tza' huā'mā' iccāhuaniyāni' que tzē tlahuacan. Tū' iccāmāpa'ksīmā'ni'. 7 Iclacasqui'n que ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't ixtalalh hua'chi quit pero Dios cāmaxquī' kalhatunu' chi'xcu'huī'n a'nchī tzē natalatā'kchoko. Kalhatin tzē natlahua catūhuā lā' ā'kalhatin natlahua ā'catūhuā. Kalhatin natapūchahua lā' ā'kalhatin tū' tasqui'nī natapūchahua.

8 Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntīn tūna'j tapūchahua'yā'tit lā' a'ntī lakapūtnu'tza' que tzey palh natachokoyā'tit chu chuntza' hua'chi quit. 9 Lā' palh kalhatin tū' catitāyani'lh ixa'cstu, mejor catapūchahualh para que tū' pō'ktu napāstaca a'ntū lacasqui'n ixcacni'.

10 Lā' hui'xina'n a'ntīn tapūchahua'nī'ta'ntittza', iccāmāpa'ksīyāni' lā' tū' xmān quit. Nā huan Māpa'ksīni' nā xla' cāmāpa'ksīyāni' que tū' catitamakxtekli ixkōlu'ca'n huan puscan.

11 Lā' palh makxtekni'ttza' ixkōlu' kalhatin puscāt, catachokolh ixa'cstu sin ixkōlu' o catā'tahui'lachokopā ixkōlu'. Lā' huan a'ntī xakōlu' tū' catimakxtekli ixpuscāt.

12 Lā' chuhua'j xmān quit iccāhuaniyāni' ā'makapitzīn de hui'xina'n lā' tū'tza' huan Māpa'ksīni'. Palh kalhatin chi'xcu' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' ixpuscāt tū' kalhlaka'ī', tū' catimakxtekli huan puscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. 13 Lā' kalhatin puscāt a'ntī kalhlaka'ī', tū' catimakxtekli ixkōlu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' palh xla' tā'tahui'lacu'tun.

14 A'yuj huan chi'xcu' tū' kalhlaka'ī' Dios, pero por ixpālacata ixpuscāt a'ntī kalhlaka'ī', māxtunquīcanī't huan chi'xcu' para nala ixla' Dios. Lā' nā huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' māxtunquīcanī't para nala ixla' Dios por ixpālacata ixkōlu' a'ntī kalhlaka'ī'.

Palh tū' chuntza' cahuā, mīncamana'ca'n ixtalalh hua'chi a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Pero chuhua'j laktzī'ncan hua'chilh a'ntīn takalhlaka'ī'. 15 Huan chi'xcu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makxtekcu'tun ixpuscāt, camakxtekli na'a'n. Lā' huan puscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' lā' palh makxtekcu'tun ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios lacasqui'n ca'cs calatahui'lauj quīna'n. 16 Huan puscāt tū' ca'tzī palh ixpālacata xla' ixkōlu' a'ntīn tū' kalhlaka'ī' namāpūtaxtūcan; lā' huan chi'xcu' tū' ca'tzī palh ixpālacata xla' ixpuscāt a'ntīn tū' kalhlaka'ī' namāpūtaxtūcan.

17 Chu a'nchī ixuanī'ta' a'xni'ca' pū'la kalhla'ka'i', chu chuntza' catachoko, xmān nalatā'kchokoya' hua'chi Dios lacasqui'n. U'tza' icmāsu'yu na ixlīhuāk huan lītōkpānna'. 18 Palh lanāntza' huī' mixtu'tu' a'ntū cālīlakapascan israelitas a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios, catachoko chuntza'. Lā' palh tū' ixka'lhī'nī'ta' huan xtu'tu' a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i', nā chuntza' catachoko. 19 Palh ka'lhī'ya' huan xtu'tu' o palh tū' ka'lhī'ya', xla' tuntū' ixpālacata. A'ntū más tasqui'nī, ū'tza' tlahuacan ixtapuhuān Dios. 20 Chā'tunu' catachokolh na ixtascujūt a'ntū ixka'lhī a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i'lh ixtachihuīn Dios. 21 Palh xatata māuj tasācua' ixua'nī'ta' a'xni'ca' kalhlaka'i', tū' tilīpuhua'na'. Pero palh mimpatrōn namakxtekāni', capit. 22 Huan a'ntīn tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'i'lh, ū'tza' Dios laktzī'n hua'chilh tū' tasācua' ixuanī't. Lā' a'ntīn tū' xatata māuj tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'i'lh, ū'tza' lanī't xatata māuj ixtasācua' Cristo. 23 Quintā'timīn, Dios lej tapala cālītamāhuanī'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. Lā' ū'tza' tū' catilītamakxtektit lej nacātamāpa'ksīyāni' chi'xcu'huī'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksīyāni'. 24 Quintā'timīn, chu a'nchī ixuanī'ta'ntit a'xni'ca' kalhlaka'i'tit, chuntza' natachokoyā'tit a'yuj tapūchahuānī'ta'ntittza' o tū', lā' a'yuj xatata māuj tasācua' o tū'. Xmān chuhua'j maclacasqui'n que Dios nacā'o'kska'lhīyāni'.

25 Huan Māpa'ksīni' tū' quimaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata a'ntīn tūna'j tapūchahua. Pero tzē nakalhlaka'i'yā'tit a'ntū iccāhuaniyāni' porque Dios quilakalhu'malh lā' quilacsacli. 26 Icpuhuan que tzey palh chā'tunu' ixtachokolh hua'chi quit icuī' lā' tzey porque mimā' huan chi'chini' a'ntū napūpātīni'nāuj. 27 Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' catimakxtekti lā' palh tū' ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' caputza. 28 Pero palh natapūchahua'cu'tuna', ū'tza' tū' talaclē'i'. Lā' palh kalhatin tzu'ma'jāt natapūchahuacu'tun, ū'tza' tū' talaclē'i'. Pero más jisclīhua' para xla'ca'n a'ntīn tatapūchahuānī'ttza' a'xni'ca' namin huā'mā' chi'chini'. Lā' quit tū' iclacasqui'n que lej napātīni'nā'tit.

29 Quintā'timīn, tū'tza' lej makān natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. U'tza' iccālīhuaniyāni' que huan a'ntī ka'lhī ixpuscāt catā'scujli Dios hua'chilh tū' ixka'lhī. 30 Tū' lej makān a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Tū'tza' makān nacalhua'nā'tit lā' tū'tza' makān napāxuhua'yā'tit lā' tū'tza' makān natamāhua'na'nā'tit. U'tza' calilē'capintit a'ntū natāyani' para pō'ktu. 31 Makapitzīn a'ntīn taka'lhī ixnegocioca'n, pō'ktu tapāstacmā'na huan negocio. Hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'i'yā'tit, tū' cala'tit hua'chi xla'ca'n porque chuxatū xala' huā'mā' quilhtamacuj tū' catitāyani'lh para pō'ktu.

32 Tū' iclacasqui'n que lej nacāpāta'layāni'. Huan chi'xcu' a'ntīn tūna'j tapūchahua, xla' tzē cuenta natlahua xmān a'nchī namakapāxuhua huan Māpa'ksīni'. 33 Pero huan chi'xcu' a'ntīn tapūchahuānī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios; nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua huan ixpuscāt. Chuntza' tāpātu' ixtapāstacna'. 34 Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntīn tūna'j tapūchahua o huan puscāt a'ntīn tū'tza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua a'nchī nalītlahua ixtapuhuān huan Māpa'ksīni'. Lī'a'cnīni'ni'cu'tun Dios huāk a'ntū natlahua lā' a'ntū napāstaca. Huan puscāt a'ntīn tapūchahuānī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios. Nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' nā cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua ixkōlu'.

35 U'tza' iccāhuaniyāni' porque iccāmaktāyacu'tunāni'. Tū' iccāhui'līni'cu'tunāni' catūhuā hua'chi a'xni'ca' cāchī'lakstokcan huan cahuāyujnu' pero iclacasqui'n que pō'ktu natlahua'yā'tit a'ntū līmakuan porque xmān tlōkentaxtūcu'tunā'tit ixtapuhuān Dios.

36 Palh kalhatin chi'xcu' puhuan que tū' tzey porque tūna'j tapūchahua ixtzu'ma'jāt porque xla' ka'tla'tza' lā' līmakuantza' natapūchahua, catlahualh a'ntū lacasqui'n. Tū' tlahuamā' talaclē'i'. Camāpūchahualh ixtzu'ma'jāt. 37 Pero palh kalhatin chi'xcu' lihui'līnī't que tū' namāpūchahua ixtzu'ma'jāt lā' puhuan que tū' maclacasqui'n natapūchahua ixtzu'ma'jāt, lā' como tzē māpa'ksī huan ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tzey. Tū'

camāpūchahualh. ³⁸ Chuntza' huan tī māpūchahua ixtzu'ma'jāt, tzey tlahuamā', lā' más tzey tlahua huan a'ntīn tū' māpūchahua ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Huan puscāt tūlah catimaktexkli ixkōlu' lihuan xla' huī'cus. Pero palh nīnī'ttza' ixkōlu', tzē natapūchahuapala, xmān calalh kalhatin chi'xcu' a'ntī kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰ Pero quit icpuhuan que más napāxuhua palh tū'tza' natapūchahua. Lā' icpuhuan que chuntza' quimāsu'ni'lh huan Espíritu Santo.

8

Huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'can huan ídolos

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'canī't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilīhuākca'n māchexīyāuj lā' lej ka'lhīyāuj tapāstacna”, hua'nā'tit. Pero quit iccāhuaniyāni': “Capāstactit que lej ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' tapāstacna”. Pero a'ntū cāmaktāyāni' milīhuākca'n, ū'tza' lāpāxquī'can. ² Palh chā'tin puhuan que lej cā'tzī catūhuā, xla' tūna'j ca'tzī hua'chi tasquī'nī naca'tzī. ³ Pero palh kalhatin pāxquī' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksī con Dios.

⁴ Lā' ixpālacata huan līhua't a'ntū' cā'a'ksajuī'canī't ídolos, quina'n ca'tzīyāuj que huan ídolo tū' lakahuan lā' xmān kalhatin Dios a'ntī huī' lā' xla' xalakahuan. ⁵ A'nan a'ntīn cāmāpācuhi'can dioses nac a'kapūn o nac ti'ya't. Lā' a'yuj huancan a'nan lhūhua' dioses lā' lhūhua' māpa'ksīni'nī'n, ⁶ pero para quina'n huī' xmān kalhatin quinDiosca'n lā' ū'tza' a'ntī xaTāta'. Xla' cāmā'a'nanīlh ixlīhuāk catūhuā. Lā' quina'n hui'lāna'uj para namāka'tlī'yāuj lā' na'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' para quina'n huī' xmān kalhatin Māpa'ksīni' Jesucristo lā' xla' cācāxui'likō' ixlīhuāk catūhuā lā' quina'n hui'lāna'uj por ixpālacata.

⁷ Tū' taca'tzī huā'mā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Makapitzīn tapuhuan que tatlahua talaclē'i' a'xni'ca' tahua' quinīt a'ntū lī'a'ksajuī'canī't ídolos. Ū'tza' tapuhuan como xapū'la ixtataquilhpūtani' huan ídolos a'xni'ca' tūna'j ixtakalhlaka'ī'. Lā' hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan que huā'mā' quinīt ixta' huan ídolo. Lā' tahuan que tū' tzey palh hua'can como xlaca'n tūna'j xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Huan quinīt tū' quincāmaktāyāni' na ixlacapūn Dios. Palh na'icua' catūhuā, tū' más tzey ictilalh na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj tū' ca'icua'lh catūhuā, pero tū' ā'chulā' ictilalh na ixlacapūn Dios. ⁹ Maclacasquī'n cuenta natlahua'yā'tit a'ntūn tlahua'pā'na'ntit por ixpālacataca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' para que tū' namātlahuī'yā'tit talaclē'i' ā'kalhatin. ¹⁰ Hui'x lej ca'tzīya' lā' palh nahuā'ya'na' a'nlhā taquilhpūtani'can ídolos, tzēlasā' nalaktzī'nāni' kalhatin xatā'tin a'ntīn tūna'j xa'nca ca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Lā' como hui'x lej ca'tzīya', xla' nalīhui'lī nahua' a'ntū a'ksajuī'canī't ídolos a'yuj na'u'cxca'tzī que tlahuamā' talaclē'i'. ¹¹ Chuntza' mintā'tin a'ntīn tū' xa'nca kalhlaka'ī', natlahua talaclē'i'. Lā' chuntza' natatonkopū ixpālacata a'ntū hui'x tlahua'ya'. Lā' Cristo nīlh ixpālacata mintā'tin. ¹² Lā' chuntza' hui'x tlahuani'pā't talaclē'i' Cristo a'xni'ca' māmakhuyī'ya' mintā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' mātlahuī'ya' talaclē'i'. ¹³ Por eso palh natatonkopū kalhatin quintā'tin por ixpālacata huan quinīt a'ntū icua', tū' maktin ictihua'lh quinīt.

9

A'ntūn tzē ixtatlahua apóstoles

¹ Ca'tzīyā'tit que quit apóstol lā' quit libre. ¿Chu tū' iclaktzī'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Lā' quit iccāmāsu'ni'ni' a'nchī Dios quilīmāmacū'nī't lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'tit.

² A'yuj na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn quit tū' apóstol, pero hui'xina'n tūla catihua'ntit hua'chi xlaca'n. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios, chuntza' lītasu'yu que quit apóstol.

³ A'xni'ca' qui'a'ksa'ncan, ictamaktāya lā' chuntza' iccākalhtī: ⁴ ¿Chu tū' līmakuan palh naquintamāhuī' a'ntī iccāmāsu'ni'? ⁵ ¿Chu tū' icka'lhī talacasquī' para na'ictlahua chu

a'cxtim hua'chi ā'makapitzīn apóstoles a'xni'ca' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'xni'ca' na'a'n chuxalhā para namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles lā' huan ixtā'timīn Jesús lā' nā Pedro. ⁶ ¿Chu xmān quit lā' Bernabé tūla iccāmāxtekāuj naquincātamāhuī'yāni'? ¿Chu maclacasqui'n xmān quina'n icscujāuj para na'icmāpalayāuj quilihua'tca'n? ⁷ A'ntī a'n ixpūtropa, ¿chu tū' māpalacan? A'ntī cha'n pūlactin tacha'ni' xla' tzē nahua' ixtō'ca't. A'ntī cāmaktaka'lha huan borrego, xla' nahua' xaquinīt. ⁸ A'ntū iccāhuaniyāni' tū' xmān ixtapāstacna'ca'n chi'xcu'huī'n. Nā chuntza' huan na ixley Moisés. ⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican ley:

Tū' camā'kānkanu' ixbosāl mi'animalh a'ntū lacchi'ntamā' huan trigo a'ntū lītlahuacan harina.

Namakxteka' nahua'.

Tū' xmān por ixpālacata huan animal hualh Dios chuntza'. ¹⁰ Nā hualh ū'tza' por quimpālacataca'n porque a'ntī cuxtu lā' a'ntīn cha'n chu a'cxtim taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' nalana'n lā' natahua' xatza'ktza'. ¹¹ Palh quina'n iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'ntūn tāyani' para pō'ktu, ¿chu ka'tla' catūhuā palh naquilātā'ī'yāuj macsti'na'j a'ntū hui'xina'n ka'lhīyā'tit lā' a'ntūn tū' tāyani' para pō'ktu? ¹² Lā' palh cāmālapitzini'yā'tit ā'makapitzīn mimākalhtō'kē'ni'ca'n, līhua'ca' ixquilāmālapitzini'uj quina'n. Quina'n más icka'lhīyāuj talacasqui'. Pero quina'n tū' maktin iccāsqui'ni'ni' para que i'xquilāmālapitzini'uj.

Mejor quina'n ictāyani'uj ixlīhuāk para que tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntūn tzē nacāmāmakchuyī huan a'ntī natakahlaka'ī' xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que a'ntīn tamaktāyana'n nac xaka'tla' ixlītōkpānca'n israelitas xla'ca'n natahua' a'ntū līmincanī't nac lītōkpān? Lā' a'ntī natamaktāyana'n nac altar xla'ca'n nā natahua' macsti'na'j a'ntū a'ksajuī'nincanī't nac altar. ¹⁴ Lā' hua'chilh chuntza' huan mākalhtō'kē'ni'. A'ntīn tasca'tmā'na ixtachihuīn Dios natamāhuī' a'ntīn cāmāsu'ni'mā'. Chuntza' māpa'ksīni'lh huan Māpa'ksīni'. ¹⁵ Pero quit tū' iccāsqui'ni'nī'ta'ni' naquilāmaxquī'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Lā' nīn quit tū' iccātzo'knuni'mā'ni' para que natzucuyā'tit naquilāmaxquī'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Mejor xa'icnīlh lā' tū' naquimaktīcan quilīka'tla'jca'tzīn. U'tza' iclīka'tla'jca'tzī que tū' maktin tasqui'nī naquilāmaxquī'yāuj nīn tuntū'.

¹⁶ Pues a'yuj icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, tūla iclīka'tla'jca'tzī porque chuntza' quilīmāmacū'ca. Lā' icxantila palh tū' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios porque chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixlanī't hua'chi quintatla'j. Pero maclacasqui'n na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios como ū'tza' quilīmāmacū'ca. ¹⁸ ¿Tuchū quintatla'j? U'tza' huā'mā: Libre quit lā' tū' iccāmāta'jīyāni' a'xni'ca' iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'yuj tzē xa'iccāsqui'ni'ni' catūhuā.

¹⁹ Tū' iclāclē'ni' nīn tintī'yā chi'xcu' lā' chuntza' nīn tintī'yā chi'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre quit. Pero iclanī't hua'chi ixtasācua'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't para que naquintakaxmata a'xni'ca' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' natakahlaka'ī'. ²⁰ Na ixlāclhpu'nanca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita para que natakahlaka'ī'. Lā' para a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan na ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chilh xa'ictlōkentaxtūcu'tulh a'ntū huan huan ley, a'yuj quit icca'tzī que tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan huan ley. Chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī xla'ca'n a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan ixley Moisés. ²¹ Para a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xla'ca'n. Porque a'yuj tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixley Moisés, maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixlīmāpa'ksīn Cristo. Lā' chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī ixtachihuīn Dios huan a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés. ²² Lā' na ixlāclhpu'nanca'n xla'ca'n a'ntīn tū' xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey o a'ntūn tū' tzey, iclatā'kchokolh hua'chi xla'ca'n para que tzē

na'iccāmāsu'ni' xlaca'n. Lā' tzēlasā' na'iccāmākahlhaka'ī'nī xa'nca. Hua'chi chuxatiya chi'xcu' iclatā'kchokolh para que natakaxmata a'ntū icmāsu'yumā' lā' natakahlhaka'ī'.²³ Lā' huāk huā' tamā'na ictlahuamā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzīn naquintatā'pāxuhua porque Dios lej quincālakalhu'man.

²⁴ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit a'ntīn tatanū nac tatu'jnu' cuenta tatlahua a'nchī natatu'jnun porque xmān kalhatin natlaja ixpremio? Chuntza' natlahua'yā'tit. Lej ca'a'kahuāna'ni'tit Dios para natla'ja'yā'tit. ²⁵ A'ntīn tanūcu'tun nac tatu'jnu' tasqui'nī nalaktō'ka' lā' natasca'ja. Lā' huan a'ntī natlaja, namaxquī'can lakatin corona a'ntū palaj nascōhuan. Pero a'ntū naquincātamaxquī'yāni' quina'n a'ntī nalīhui'līyāuj natlahuayāuj ixtapuhuān Dios, ū'tza' natāyani' para pō'ktu. ²⁶ Lā' ū'tza' iclīhui'līh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' iclīhui'līh na'ictlaja. Tū' chu tlakaj iclīhui'līh ictlaja hua'chi a'ntīn tucscu'tun catūhuā lā' xmān līsno'ka xa'ū'ni'. ²⁷ Quit iclīhui'līh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' quit icmāpātīnī quimacni' para na'ictlaja lā' na'icmāpa'ksī quimacni'. Chuntza' tū' napātle'ke que a'xni'ca' līhūhua' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' māni' quit tūla ictlōkentaxtū a'ntū ixtapuhuān.

10

Tū' tzey palh taquilhpūtani'can ídolos

¹ Tū' iclacasqui'n que napātza'nkā'yā'tit a'ntū cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n a'ntīn tatā'a'lh Moisés. Ixlīhuākca'n tastālani'lh huan poklhnu' a'ntū Dios cāmāpū'līni'lh. Lā' ixlīhuākca'n tatētaxtulh huan nac mar a'ntū māpācuhuīcan Mar Spi'nenke'. ² Lā' como xlaca'n tastālani'lh huan poklhnu' lā' xlaca'n catojon tatētaxtulh huan nac mar, chuntza' ū'tza' hua'chilh ta'a'kpaxli a'ntza' lā' talalh ī'sca'txtunu'nī'n Moisés. ³ Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim tahua'lh huan maná. U'tza' huan līhua't a'ntū Dios macamilh lakalīyān. Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim talīko'tnūlh huan xcān a'ntū Dios māxtulh huan nac chihuix. ⁴ Lā' huā'mā' chihuix hua'chi Cristo a'ntī cāmāxquī'lh ixlīhuāk a'ntū ixtamaclacasqui'n chu a'nlhā na ixtejca'n. ⁵ Pero a'yuj Dios xa'nca ixcāmaktaka'lha, xlaca'n tū' tamakapāxuhualh xla' lā' ū'tza' ixcālīmāpī'tēlha huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't huan a'ntī ixtanītēlha.

⁶ Lā' huā' tamā'na a'ntūn cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n, huāk quincātamāsu'ni'yāni' que tū' lej catilacasqui'uj a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n lej talacasqui'lh. ⁷ Makapitzīn de xlaca'n tatatzokostani'lh huan ídolo. Lā' chuntza' tatzokni't īxpālacataca'n a'ntīn tatatzokostani'lh huan ídolo:

Tachi'xcu'huī't tatahui'lalh lā' tahuā'yalh lā' tako'tnūlh.

Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Tū' catitatzokostani'tit ídolos hua'chi xlaca'n. ⁸ Makapitzīn de xlaca'n tatlahualh talākahlī'n lā' lakatin chi'chini' tanīlh pu'xamatu'tun mil. Tū' catitlahua'tit talākahlī'n hua'chi xlaca'n tatlahualh. ⁹ Makapitzīn de xlaca'n tamājiclhuī'lh Dios lā' ū'tza' cālīlīmāknīlh huan lhūhua' lūhua'. Tū' catimājiclhuī'tit huan Māpa'ksini' hua'chi xlaca'n tatlahualh. ¹⁰ Makapitzīn de xlaca'n talē'ksa'nli Moisés lā' milh huan ángel a'ntī maknīni'n lā' cāmāspūtūkō'lh. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit hua'chi xlaca'n.

¹¹ Ixlīhuāk a'ntū cāpātle'keni'lh xlaca'n hua'chi līmāscatīn para quina'n. Lā' tzo'kui'līca para naquincātamāca'tzīnyāni' a'nchī natlahuayāuj quina'n a'ntī hui'lāna'uj a'xni'ca' tū' lej makān nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ¹² Por eso huan a'ntīn puhuan que tzey xla' lā' tū' natlahua a'ntūn tū' tzey, cuenta catlahualh. Chu lipaclhīj tzē natlahua talaclē'i'. ¹³ Chuxatū a'ntū napātle'keni'yāni' para nalīlaktzī'nāni', ū'tza' chu a'cxtim a'ntūn tzē napātle'keni' ā'chā'tin. Lā' tzē nalīpāhua'na' Dios porque xla' tū' catimakxteklī nalīlaktzī'nca'na' hasta que tū'tza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcānyāni' para que natāyani'ya' lā' chuntza' nalīpūtaxtuya'.

14 Iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' porque iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Cataxtunquītīt de a'ntū i'xla' ídolos lā' tū' titaquilhpūtani'yā'tit. 15 Hui'xina'n tzēn pāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mē'cstuca'n palh tzey o tū' tzey a'ntū iccāhuaniyāni'. 16 A'xni'ca' hua'can Santa Cena, mās'tā'yāuj pāxcatca'tzī por a'ntūn tojōma' huan nac taza. Lā' quilīhuākca'n līko'tnūj a'ntū i'xtojōma'. Lā' ū'tza', ¿chu tū' huanicu'tun que quina'n tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo a'ntī maka'lh i'xka'lhni'? Lā' huan pāntzi a'ntū che'keuj lā' hua'uj nā ū'tza' huanicu'tun que tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo porque quilīhuākca'n hua'uj ixmacni'. 17 Lā' como xmān mactin pāntzi a'ntū mālacpitzican, chuntza' quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo quina'n hua'chi chu lakatin macni' lauj porque quilīhuākca'n hua'uj huanmā' pāntzi.

18 Capāstactit a'nchīn tatlahua huan a'ntīn cāmāpacuhuīcan israelitas. A'xni'ca' tahua' huan quinīt a'ntū lē'ksajuī'nincanī't nac altar, tā'ta'a'cxtimī Dios porque huan altar i'xla' Dios. 19 ¿Tuchū icmāsu'yumā'? ¿Chu icuanicu'tun que huan ídolo ka'lhī i'xtapalh o ixlē'ksajna' huan ídolo ka'lhī i'xtapalh? 20 Tū' chuntza' iccāhuanini'. Iccāhuanicu'tunāni' que a'ntūn ta'a'ksajuī' huan ídolo huan antīn tū' israelitas, xlaca'n ta'a'ksajuī'mā'na huan tūn tū' tzeyā ū'nī'n a'ntū cāmāpa'ksī huan ko'ti'ti'. Tū' ta'a'ksajuī'mā'na Dios. Lā' quit tū' iclacasqui'n natā'ta'a'cxtimī'yā'tit huan ko'ti'ti'. 21 Palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, tūla catipūko'tnu'ntit huan i'xtazaca'n Māpa'ksīni' nac huan Santa Cena lā' nā i'xtazaca'n huan ídolos. Nīn tūla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksīni' nac huan Santa Cena lā' nā na ixmesaca'n huan ídolos. 22 ¿Cha tzēlasā' mājicluīcu'tunā'tit huan Māpa'ksīni'? Quina'n tū' lihua'ca' māpa'ksīni'nāuj que xla'.

Nacāpāstacāuj ā'makapitzīn

23 Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero makapitzīn catūhuā tū' tzey. Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' cāmaktāya a'ntīn takalhlaka'ī' i'xtachihuīn Dios. 24 Tū' catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tuchū más tzey para quit?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tuchū más tzey para ā'chā'tin?”

25 A'xni'ca' tamāhua'ya' quinīt nac lītamāuj, tū' catikalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't ídolo. Tzē nahua'ya' lā' tū' a'chī' catipuhua'nti. 26 Porque Dios tlahualh huan quilhtamacuj lā' i'xlīhuāk a'ntū a'nan huā'tzā'.

27 Palh kalhatin mi'amigo tū' kalhlaka'ī' i'xtachihuīn Dios lā' kantāyayāni' lā' palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't chuxatū a'ntū namaxquī'ca'na'. Lā' tū' cakalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'canī't huan ídolo. 28 Pero palh kalhatin ixuanini': “Huā'mā' quinīt lē'ksajuī'canī't ídolo”, tū' catihua't por i'xpālacata a'ntū māca'tzīnī'ni'. Chō'la xla' puhuan que tūla hua'can. Hui'x ca'tzīya' que tū' a'chī' nala'ya' palh nahua'ya'; pero antī māca'tzīnīni', xla' tū' ca'tzī. 29 U'tza iclīhuanini' que tū' cahua't por i'xpālacata a'ntū māca'tzīnīyāni'.

Kalhatin tzē nakalhasqui'nīni'n: “¿A'chī' cuenta xa'ictlahualh a'ntū puhuan ā'chā'tin i'xpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' quit ic'tlahuacu'tun catūhuā? 30 Palh pū'la na'icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' na'icua' chuxatūyā catūhuā, ¿a'chī' quilē'ksa'ncan i'xpālacata a'ntū iclīmaxquī'nī't pāxcatca'tzī Dios?” Chuntza' tzē nakalhasqui'nīni'n. 31 Chuntza' chuxatū a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. A'xni'ca' huā'ya'mpā'na'ntit lā' a'xni'ca' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit para que ā'makapitzīn natamācā'tanī Dios. 32 Tū' titlahua'yā'tit nīn tuntū' antūn tzē nacāmāmakchuyī israelitas nīn griegosnu' nīn xlaca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Dios. 33 Lā' quit iccālīmakapāxuhua'cu'tun i'xlīhuākca'n tachi'xcu'huī't chuxatū ic'tlahuamā'. Tū' icputzamā' xmān a'ntūn tzey para quit; nā icputzamā' a'ntūn tzey para ā'makapitzīn para que tzē natakalhlaka'ī' i'xtachihuīn Dios lā' nacāmāpūtāxtūcan.

11

1 Caquilāmaksca'tui chu a'cxtim hua'chi quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata huan puscan a'nlhān tlī'can

² Chuhua'j quintā'timīn, lej tzey a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāuj lā' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni'. ³ Lā' iclacasqui'n que naca'tziyā'tit que Cristo cāmāpa'ksī chā'tunu' chi'xcu'; lā' huan a'ntī xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt; lā' Dios māpa'ksī Cristo. ⁴ A'xni'ca' huan chi'xcu' kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh lā' palh tū' tā'kxtu ixtā'knu', xla' tū' a'cnīni'ni' ixMāpa'ksīni'. ⁵ A'xni'ca' huan puscāt kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh, tasqui'nī natamūtlapa. Palh tū' natamūtlapa huan puscāt, tamāxani' xa'cstu lā' chu a'cxtim hua'chilh tamūxui'ca. ⁶ Palh kalhatin puscāt tū' tamūtlapacu'tun, cakoksitca; lā' como līmāxana' takoksita o tamūxui'ca huan puscāt, catamūtlapalh. ⁷ Por ixpālacata a'ntūn tlaha huan chi'xcu', tze namāka'tlī'can Dios lā' por ixpālacata a'ntūn tlaha huan puscāt, na'a'cnīni'ni'can ixkōlu'. ⁸ Dios tū' tlhualh chi'xcu' de huan puscāt, pero lītlahualh puscāt ixtāpāchā'xta huan chi'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios tū' tlhualh chi'xcu' por ixpālacata puscāt pero tlhualh puscāt por ixpālacata chi'xcu'. ¹⁰ U'tza' lītasqui'nī que huan puscāt natamūtlapa. Chuntza' a'cnīni'ni' ixkōlu' lā' huan ángeles. ¹¹ Pero na ixlacapūn Dios, huan chi'xcu' lā' huan puscāt chu a'cxtim, lā' talāmaclacasqui'n chā'tunu'. ¹² Huan xapū'la puscāt Dios māxtulh de na ixtāpāchā'xta huan chi'xcu' lā' chuhua'j xachi'xcu' ska'ta' lacatuncuī por puscāt. Lā' Dios, xla' mā'a'nānīlh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nān.

¹³ Hui'xina'n mē'cstuca'n calihui'lī'tit. ¿Chā puhua'nā'tit minī'ni' palh huan puscāt nakalhtō'ka' lā' tū' mūtlapacan? ¹⁴ ¿Chu tū' līmāxana' palh pūlh mā'n ixya'j huan chi'xcu'? ¹⁵ Lā' huan puscāt līka'tla'jca'tzī ixya'j xapūlh mā'n. U'tza' lītāmūtlapa. ¹⁶ Palh chā'tin lē'ksa'ncu'tun ixpālacata huan tamūtlapacan, nahuaniyā'tit: “Quina'n iclīsmānīnī'ta'uj que huan puscan natatamūtlapa a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na”, nahuaniyā'tit. Lā' chuntza' līsmānīcan chuxalhā mēcā'tanīcan Dios.

Tlahuaca a'ntūn tū' līmakuan nac huan Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālaquihniyāni' lā' ixpālacata huā'mā': A'xni'ca' takēstokā'tit, tlaha'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan lā' a'ntūn tū' lālīmaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapū'la iccāhuaniyāni' que quihuanica que a'xni'ca' takēstokā'tit, hui'xina'n talacpitziyā'tit na milaclhpu'nāncā'n. Lā' macsti'na'j ickalhlakā'ī' a'ntūn tahaun. ¹⁹ Porque tzēlasā' maclacasqui'n natalacpitziyā'tit para que chuntza' natasu'yu tichū stu'ncua' tamakapāxuhua Dios. ²⁰ A'xni'ca' takēstokā'tit, tasu'yu palh tū' hua'pā'na'ntit ixCena huan Māpa'ksīni'. ²¹ Porque pō'ktu a'xni'ca' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milīhua'tca'n a'ntū līta'nā'tit. Lā' chuntza' kalhatin a'ntūn tū' ka'lhī, xla' natzi'ncsa lā' ā'kalhatin naka'sa lā' hasta naka'chī. ²² ¿Chu tū' ka'lhīyā'tit minchicca'n a'nlhā tze nahuā'ya'nā'tit lā' nako'tnū'nā'tit? Tū' tzey a'nchī tlaha'pā'na'ntit porque chuntza' cāmaka'nā'tit huan ā'makapitzīn a'ntūn takalhlakā'ī' lā' tatakēstoknī't. Lā' cāmāmāxa'nī'yā'tit huan a'ntūn tū' taka'lhī ixlīhua'tca'n. ¿Chichū na'iccāhuaniyāni' que lej tzey a'nchī tlaha'yā'tit? Tū' icticāhuanini', nīn maktin.

Ixpālacata huan ixCena huan Māpa'ksīni'

Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20

²³ Quit iccāmāsu'ni'ni' a'ntū quimāasca'tīlh huan Māpa'ksīni' lā' ū'tza' huā'mā'. Māni' huanmā' tzi'sa a'xni'ca' ixmacamāstā'mā'ca para namaknīcan, huan Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzi a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. ²⁴ Lā' māstā'lh pāxcatca'tzī para huan pāntzi lā' che'kelh lā' mālacpitzilh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

Catē'tit lā' cahua'tit.

Huā'mā' quimacni' a'ntū icmacamāstā' por mimpālacataca'n.

Nahua'yā'tit chuntza' hua'chi hua'yāuj chuhua'j para naquilālīpāstactēlhayāuj.

²⁵ Lā' chu a'cxtim tlahuani'lh huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh. Tayalh lā' māstā'lh pāxcatca'tzī lā' cāhuanilh:

A'ntū tojōma' nac huā'mā' taza ū'tza' xasāsti' ixtamālacnūn Dios lītaxtu a'ntū līlacāxtlahuaca quinka'lhni'.

Napūko'tnū'nā'tit chuntza' hua'chi pūko'tnū'nāuj chuhua'j para naquilālīpāstactēlhayāuj. Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzi lā' napūko'tnū'nā'tit chuntza' huā'mā' taza, namālacstū'ncā'tit a'nchī nīlh huan Māpa'ksīni' por quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'xni'ca' nataspi'ta huan Māpa'ksīni'.

A'nchī līmakuan hua'can huan Santa Cena

²⁷ Lā' chuxatī nahua' huā'mā' pāntzi lā' chuxatī napūko'tnūn huā'mā' taza, catlahualh a'nchīn tasqui'nī. U'tza' huanicu'tun que tasqui'nī que xa'nca nalatā'kchoko na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', nalakmaka'ncan ixmacni' lā' ixka'lhni' Jesús. ²⁸ Maclacasqui'n que chā'tunu' a'ntī nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza pū'la napuhuan palh xa'nca latā'kchokomā' na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', pū'la casqui'nli tamāspūtūn lā' chuntza' tzē nahua' huan pāntzi lā' tzē napūko'tnūn huan taza. ²⁹ Porque huan a'ntī nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza lā' palh tū' māchekxī a'ntūn tlahuamā', xla' makstatlahuacan xa'cstu. Xla' tū' ca'tzī que huā'mā' līhua't hua'chi ixlaktapalh ixmacni' lā' ixka'lhni' huan Māpa'ksīni'. Hui'xina'n tū' cuenta tlahua'yā'tit a'ntū huanicu'tun ixCena huan Māpa'ksīni'. ³⁰ U'tza' lhūhua' na milaclhpu'nanca'n tū' lactli'hui'qui lā' ū'tza' talī't'za'ca'n lā' ā'makapitzīn tanīlh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuāuj: “¿Chā xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios o tū'?” palh chuntza' ixpuhuāuj, tū' ixquincāta castigarlīni'. ³² Dios cuenta quincātlahuayāni' lā' quincā castigarlīyāni' para que nasca'tāuj. Lā' chuntza' tū' cati'a'uj nac pūpātīn hua'chi xla'ca'n a'ntīn tū' takalhlaka'tī ixtachihuīn Dios.

³³ Quintā'timīn, a'xni'ca' natakēstokā'tit para nahuā'ya'nā'tit, tū' palaj nataya'yā'tit milīhua'tca'n. Chā'tunu' cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'ncsa kalhatin, cahuā'yalh pū'la na ixchic. Lā' chuntza' tū' natlahua'yā'tit a'ntū mē'cstuca'n nalīlacī'pinā'tit a'nlhā takēstokcanī't. Lā' ā'makapitzīn catūhuā na'iccālacāxtlahua a'xni'ca' na'ica'nācha'.

12

Huan ixlī'a'ksajna' Espīritu Santo a'ntūn cāmaxquī' chā'tunu' chī'xcu'huī'n

¹ Chuhua'j iclacasqui'n naca'tzīyā'tit ixpālacata huan lī'a'ksajna' a'ntū māstā' huan Espīritu Santo.

² Ca'tzīyā'tit que a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'tīyā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kxokoyāni' lā' chuntza' ixcātalīmāxtuyāni' huan na ixtej Dios para natatzokostani'yā'tit ídolos. Hua'chilh ixsa'pinī'ta'ntit para nacā'a'cnīni'ni'yā'tit huan ídolos a'ntūn tūla caticāmaktāyani'. ³ Iccāmāscatīcu'tunāni' que huan a'ntī ka'lhī ixEspīritu Dios tūla catilakapalalh ixtacuīni' Jesús. Lā' palh tū' ixmāsu'ni'lh huan Espīritu Santo, nīn tintī' tzē ixualh que Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

⁴ Xtunc ixlī'a'ksajna' chā'tunu' chī'xcu' pero xmān kalhatin Espīritu Santo a'ntī cāmaxquī'kō'lh. ⁵ Lā' xtunc ixtascujūt chā'tunu' pero xmān kalhatin quiMāpa'ksīni'ca'n a'ntī scujni'mā'nauj. ⁶ Xtunc a'nchī chā'tunu' tatā'scuja Dios pero māni' Dios a'ntī māsuyū ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' chī'xcu'huī'n tatā'scuja. ⁷ Tasu'yu que huan Espīritu Santo cāmaxquī' ixlīmāpa'ksīn chā'tunu' para natamaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Kalhatin xa'nca ca'tzī a'nchī namāstū'nca a'ntū stu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'nchī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj. Lā' ā'kalhatin xa'nca ca'tzī a'nchī namāstū'nca a'nlhā jicslīhua' na ixtachihuīn Dios. Pero a'ntī cāmāscatīlh chā'tunu', xmān kalhatin lā' māni' ū'tza' huan Espīritu Santo. ⁹ Ixpālacata huan Espīritu Santo kalhatin lej līpāhuan Dios a'xni'ca' tlahua oración lā' ca'tzī que Dios namaxquī' a'ntū squi'ni'. Lā' ixpālacata Espīritu Santo ā'kalhatin tzē nacāmātzeyī huan ī'tza'ca'nī'n. ¹⁰ Kalhatin tzē natlahua lē'cnīn lā' ā'kalhatin lej tzē nahuan a'ntū Dios māca'tzīnīlh. A'kalhatin huampala tzē naca'tzī xa'nca tichū cāmāchihuīnī ā'makapitzīn, palh huan Espīritu Santo o palh huan tlajana'nī'n. A'kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' maktin chihuīna'nī't. Lā' ā'kalhatin tzē namāchekxī a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ¹¹ Ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā ixtascujūt ixEspīritu Dios. Lā' chu a'nchī lacasqui'n huan Espīritu Santo chu chuntza' cāmāsu'ni' chā'tunu' a'ntū natatlahua.

Quilihuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj hua'chilh chu lakatin macni'

¹² Kalhatunu' chi'xcuhuī'n xmān lakatin ixmacni'ca'n. Lā' lhūhua' xalacpītzin ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n lā' quilakastapunca'n lā' quintojonca'n. Pero ixlīhuāk huā' tamā'na chu lakatin quimacni'ca'n. Lā' nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo. ¹³ Quilihuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu lakatin macni' a'xni'ca' Dios quincāmaxquī'ni' Espīritu Santo. Quilihuākca'n a'yuj israelitas o griegosnu' lā' a'yuj xatata māuj tasācua' o tū' tasācua', quilihuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj chu lakatin lanī'tauj a'xni'ca' maklhtīni'uj huan Espīritu Santo.

¹⁴ Tāpālhūhua' xalacpītzin quimacni'ca'n. Tū' xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintojonca'n lā' qui'a'ka'xko'lhca'n para natalakō' chu lakatin macni'. ¹⁵ Palh ixuanli huan tojon: “Quit tū' ixmacan huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁶ Lā' palh ixuanli huan a'ka'xko'lh: “Quit tū' ixlakastapun huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁷ ¿Chichū ixkaxmatui palh xmān ixka'lhīuj quilakastapunca'n? Lā' ¿chichū ixlīquincalana'uj palh quimacni'ca'n huāk a'ka'xko'lh ixlalh? ¹⁸ Ixlakta quimacni'ca'n chu a'nchī Dios cātlahualh. Lā' xla' cācāxtlahualh chu a'nchī xla' lacasqui'lh con ixlīhuāk huan xalacpītzin. ¹⁹ Palh huāk quimacni'ca'n ixlalh cahuā xmān lakatin xalacpītzin hua'chi a'ka'xko'lh, ¿chichū ixlītaxtucha' lakatin macni'? ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpītzin quimacni'ca'n pero xmān lakatin macni' lanī't.

²¹ Chuntza' huan lakastapun tūla catihuanilh huan macan: “Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'”. Lā' nīn huan a'kxāk tūla catihuanilh huan tojon: “Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'”. ²² A'yuj tū' a'cxtim tasu'yu ixlītlī'hui'qui lakatunu' xalacpītzin quimacni'ca'n pero chu a'cxtim tatasqui'nī chā'tunu'. ²³ Huī' na quimacni'ca'n a'nlhā tū' līmakuan tasu'yu. Lā' xa'nca lhakā'nanāuj pō'ktu. Chuntza' xa'nca maktaka'lhāuj lā' a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā līmāxana' tasu'yu. ²⁴ Lā' a'nlhā tū' līmāxana' tasu'yu, tū' lej cuenta tlahuayāuj. Lā' Dios xa'nca cāxtlahualh ixlīhuāk quimacni'ca'n para que na'a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā huancan que tū' lej tasqui'nī. ²⁵ Lā' tūla cāmāxtunquīcan xalacpītzin quimacni'ca'n pero huan xalacpītzin talāmaktāya. Chuntza' quintojonca'n lā' quimacanca'n lā' quilakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶ Lā' a'xni'ca' tatakāhuī' quintojonca'n o quimacanca'n, ixlīhuāk quimacni'ca'n tatā'pātīni'n. Lā' palh na'a'cnīni'ni'can quintojonca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlīhuāk quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo lā' maclacasqui'n chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n. ²⁸ Lā' kalhatunu' a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxquī'lh chā'tunu' ixtascujūtca'n. Xapū'la Dios cāhui'līlh makapitzīn ixlī'apóstolca'n a'ntī más ixtatasqui'nī lā' ixlīmaktu' cāhui'līlh ixlī'a'cta'sana'nī'nca'n lā' ixlīmaktu'tun cāhui'līlh ixlīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natatlahua lē'cnīn lā' cāhui'līlh ā'makapitzīn a'ntīn tzē natamātzeyī t'tza'ca'nī'n. Nā ā'makapitzīn cāhui'līlh para natamaktāyana'n lā' ā'makapitzīn cāhui'līlh para natala xapuxcu' huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' cāhui'līlh huampala ā'makapitzīn a'ntīn tzē natachihuīna'n xtunc tachichuīn. ²⁹ ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't apóstoles? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't a'cta'sana'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n talanī't mākaltō'kē'ni'nī'n? ¿Chu ixlīhuākca'n natatlahua lē'cnīn? Tū' maktin nala chuntza'. ³⁰ Lā' ixlīhuākca'n tūla natamātzeyīni'n. Lā' ixlīhuākca'n tūla natachihuīna'n xtunc tachihuīn. Lā' nīn ixlīhuākca'n tūlalh catitahualh a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ³¹ Lej caputza'tit a'nchī naka'lhī'yā'tit huan lī'a'ksajna' a'ntū más tzey. Lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū scana'nca' más xatzey.

13

Ixpālacata huan tapāxquī'n

¹ Palh ixchihuīna'uj tãpãlhũhua' tachihuīn lã' nã hua'chi ángeles tachihuīna'n, chu tlakaj ixtlahuáuj palh tũ' ixcãpãxquī'uj ã'makapitzĩn. Quintachihuīnca'n talanĩ't hua'chi licã'n a'ntũ xmãn sã'nan o mã'katzincĩni'n palh tũ' cãpãxquī'yãuj ã'makapitzĩn. ² Lã' a'yuj xa'nca ixlĩmãstũ'ncni'uj ixtachihuīn Dios por ixlĩmãpa'ksĩn Espĩritu Santo, lã' a'yuj ixmãchekxĩuj huan tapãstacna' a'ntũn tatzẽ'knĩ't, lã' palh ixca'tzĩkõ'uj tãpãlhũhua' catũhuã, ù'tza' tũ' ixquincãmaktãyani' nĩn tuntũ' palh tũ' ixcãpãxquī'uj ã'makapitzĩn. Lã' huampala palh lej ixlĩpãhuáuj Dios lã' ixca'tzĩuj que tzẽ'ĩ'squi'ni'uj que camãlacsijli lakatin kẽstin lã' ixtalacsijli, tuntũ' quintapalhca'n palh tũ' ixcãpãxquī'uj ã'makapitzĩn. ³ Palh ixcãstã'kõ'uj ixlĩhuãk a'ntũ ka'lhĩyãuj para que ixcãmãlacpitzini'uj a'ntĩn cãspũtni' ixlĩhua'tca'n lã' palh ixmacamãstã'uj quimacni'ca'n para que naquincãtalhcuyuyãni', chu tlakaj ixtlahuáuj huã' tamã'na palh tũ' ixcãpãxquī'uj ã'makapitzĩn.

⁴ Huan a'ntĩ cãpãxquī' ã'makapitzĩn lej natãyani' lhũhua' lã' tũ' na'a'kchã'n. Xla' lej nalakalhu'manĩni'n lã' tũ' a'chĩ' catipuhualh a'yuj ã'makapitzĩn mãs taka'lhĩ. Nã xla' tũ' ka'tla'jca'tzĩ lã' tũ' ixa'cstu napuhuan palh lej tzey xla'. ⁵ Huan a'ntĩ lej cãpãxquī' ã'makapitzĩn tũ' natlahua a'ntũn tũ' lĩmakuan nĩn tũ' lej nacãlakla lhũhua' catũhuã xmãn para ù'tza' ixa'cstu. Xla' tũ' palaj na'a'kchã'n lã' tũ' natapalãna'ni'cu'tun a'ntũ tlahuani'canĩ't a'ntũn tũ' tzey. ⁶ Nã xla' tũ' nalĩpãxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntũn tũ' tzey pero nalĩpãxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntũ xatzey. ⁷ Huan a'ntĩ cãpãxquī' ã'makapitzĩn, xla' natãyani'kõ' chuxatũ napãtle'keni'. Lã' napuhuan que tzey ã'makapitzĩn lã' tũ' palaj nacã'a'ksa'ncu'tun. Xla' napuhuan que ã'calĩstãn natatlahua a'ntũn tzey. Lã' a'yuj napãtĩni'n, pero tũ' catimãxtekli nacãpãxquī' ã'makapitzĩn.

⁸ Huan tapãxquī'n tũ' maktin catispũtli. Nasputa ixtachihuīn huan a'ntĩ mãstũ'nca ixtachihuīn Dios. Nã natasputa huan tãpãlhũhua' tachihuīn a'ntũ a'nan nac quilhtamacuj. Nasputa ixlĩhuãk a'ntũ chĩ'xcuhuĩ'n tzẽ' nataca'tzĩ. ⁹ Porque tũ' ketzĩ a'nchĩ ca'tzĩyãuj chuhua'j lã' tũ' ketzĩ a'nchĩ mãstũ'ncãuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰ Namin lakatin chĩ'chini' a'xni'ca' naca'tzĩkõ'yãuj ixlĩhuãk lã' a'xni'ca' tũ'tza' namaclacasquĩ'nãuj a'ntũ ca'tzĩyãuj chuhua'j lã' a'ntũn tũ' ketzĩ.

¹¹ A'xni'ca' ti'na'jcus ka'hua'chu xa'icuanĩ't, hua'chi ka'hua'chu xa'icchihuīna'n. Lã' hua'chi ka'hua'chu xa'icpuhuan lã' xa'icpãstacna'n. A'xni'ca' ictachĩ'xcuhuĩ'lh, icmakxtekli a'nchĩ xa'icuanĩ't quilĩka'hua'chu. ¹² Chuhua'j tũ' xa'nca lakapasãuj Dios, xmãn hua'chilh ixlaktzĩ'nui ixmãspilẽk nac slamama lĩcã'n. Namin lakatin chĩ'chini' a'xni'ca' nalaktzĩ'nãuj Dios calacan. Chuhua'j macstĩ'na'j ca'tzĩyãuj a'nchĩ huanĩ't Dios; pero a'xni'ca' namin huanmã' chĩ'chini', nalakapasãuj Dios hua'chi xla' quincãlakapaskõ'yãni'. ¹³ Chuntza' lakatu'tun catũhuã a'ntũn tasquĩ'nĩ para põ'ktu lã' ù'tunu'n huã' tamã'na. Tasquĩ'nĩ nalĩpãhuanãuj lã' nakalhlaka'ĩ'yãuj Dios; tasquĩ'nĩ napuhuanãuj que Dios natlõkentaxtũ a'ntũ huanĩ't; lã' tasquĩ'nĩ nacãpãxquī'yãuj ã'makapitzĩn. Pero a'ntũ lĩhua'ca' tasquĩ'nĩ, ù'tza' cãpãxquī'yãuj ã'makapitzĩn.

14

Ixpālacata chihuīna'ncan huan xtunc tachihuīn

¹ Calẽ'capintit a'nchĩ nacãpãxquī'yã'tit ã'makapitzĩn lã' lej calacasquĩ'ntit huan lĩ'a'ksajna' a'ntũ mãstã' huan Espĩritu Santo. Lakatin ixlĩ'a'ksajna' a'ntũ mãstã' huan Espĩritu Santo, ù'tza' tzẽ' xa'nca mãstũ'nccan ixtachihuīn Dios. Lĩhua'ca' calacasquĩ'ntit huã'mã' lĩ'a'ksajna' que ã'makapitzĩn. ² A'xni'ca' kalhatin chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntũn tũ' sca'tnĩ't, xla' xmãn tã'chihuīna'mã' Dios lã' tũ' cãtã'chihuīna'mã' chĩ'xcuhuĩ'n como tintĩ' namãchekxĩ. Huan Espĩritu Santo mãchihuīnĩ pero tintĩ' ca'tzĩ a'ntũ huanicu'tun. ³ Pero a'ntĩ mãstũ'nca ixtachihuīn Dios por ixlĩmãpa'ksĩn Espĩritu Santo, xla' cãtã'chihuīna'n chĩ'xcuhuĩ'n para nacãmãsu'ni' lã' nacãmaktãya lã' nacãmãhuixcãni'. ⁴ A'ntĩ chihuīna'n xtunc tachihuīn

a'ntūn tū' sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcānī ixa'cstu. Pero a'ntī mās'tū'nca ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcānī ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'.

⁵ Iclacasqui'n que milīhuākca'n ixchihuīna'ntit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit. Pero līhua'ca' iclacasqui'n ixmās'tū'nctit ixtachihuīn Dios. Līhua'ca' tasqui'nī huan a'ntī mās'tū'nca ixtachihuīn Dios que a'ntī xmān chihuīna'n xtunc tachihuīn lā' tūla nahuan a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Xmān palh tzē nahuan a'ntū huanicu'tun huan tachihuīn lā' chuntza' nacāmaktāya ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī', xmān chuntza' tzey palh nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't. ⁶ Palh na'ica'nācha' lā' icchihuīna'n xtunc tachihuīn, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Palh tū' na'iccāhuaniyāni' a'ntū Dios quimāsu'ni'lh o a'ntū icca'tzī ixpālacata Dios, ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'? Lā' palh tū' na'iccāmās'tū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios o palh tū' iccāmāsu'ni'yāni', ¿chichū na'iccālīmaktāyayāni'?

⁷ A'xni'ca' skoli'can lā' axni'ca' sla'knancan, kaxmatāuj a'nchī sā'nan. Pero palh tū' xa'nca skoli'can, tūla māchekxīcan. ⁸ Lā' palh tū' xa'nca skoli'can con huan trompeta, huan tropa tū' catimāchekxīlh lā' tū' catitā'kaquī'lh lā' tū' catitacāxli para nalata'la. ⁹ Lā' chuntza' hui'xina'n. Palh tūla kaxmatcan xa'nca mintachihuīnca'n, ¿chichū nalīmāchekxīcan? Nala hua'chi palh xmān nachihuīna'nā'tit cā'ū'nī'n. ¹⁰ Tāpālhuīna' tachihuīn chihuīna'n ncan nac cā'quilhtamacuj lā' chā'tunu' māchekxī a'ntū ixtachihuīn. ¹¹ Pero palh tūla icmāchekxī ixtachihuīn ā'kalhatin, quit iclanī't hua'chi makatiyāti' para xla' lā' xla' makatiyāti' para quit. ¹² Lā' hui'xina'n como lej cālē'capinā'tit huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū mās'tā' huan Espīritu Santo lā' calacasqui'ntit que nacāmāxquī'yāni' huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū más xatzey. Lā' ū'tza' a'ntū cāmāhuixcānī a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹³ Chuntza' huan a'ntī nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, casqui'ni'lh Dios para que tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtunc quintachihuīn a'xni'ca' ickalhtō'ka'mā', xmān quilīca'tzīn māchekxī. Tū' scujmā' quintapāstacna' lā' nīn tintī' icmaktāyamā'. ¹⁵ ¿Chichū nalīla? Na'iclikalhtō'ka' quilīca'tzīn lā' nā na'iccāmāscujū quin-tapāstacna' para que na'iccāmaktāya huan a'ntīn takaxmatmā'na. Na'iclitlī' quilīca'tzīn lā' nā na'iclitlī' quintapāstacna' para natamāchekxī huan a'ntīn takaxmatmā'na. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtunc tachihuīn a'xni'ca' mās'tā'ya' pāxcatca'tzī, xmān milīca'tzīn mēcā'tanīmā' Dios, lā' ā'makapitzīn tūla tamāchekxī. Lā' ¿chichū tzē nalīhuan catīhuā: “Amén”, palh tūla māchekxī a'ntū huanī'ta'? ¹⁷ Hui'x xa'nca maxquī'pā't pāxcatca'tzī Dios pero tū' maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' icsca'tnī't. Lā' icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios que quit līhua'ca' tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn que chuxatī na milāclhpu'nanca'n. ¹⁹ Pero a'nlhā tatakēstoka huan a'ntīn takalhlaka'ī', mejor xa'icchihuīna'lh macsti'na'j tachihuīn a'ntū māchekxīcan lā' a'ntū nacāmāscā'tī que lhūhua' xtunc tachihuīn a'ntūn tū' catitamaktāyālh ā'chā'tin.

²⁰ Tū' catipuhua'ntit hua'chi camana' a'ntīn tū' tamāchekxī; pero napuhua'nā'tit hua'chi laksana'tā'n a'ntīn tūna'j taca'tzī tatlahua a'ntū ko'hua'jua'. Pero a'xni'ca' pāstacpā'na'ntit, capāstacna'ntit hua'chi chī'xcuī'n porque xlaca'n taca'tzī a'ntū más tasqui'nī. ²¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios que Dios hualh chuntza:

Na'iccātā'chihuīna'n huā' tamā'na israelitas.

Na'iccāmacamin huan a'ntīn tāpātin ixtachihuīnca'n lā' a'ntī makatiyātī'n.

Lā' quit na'iccāmāchihuīnī.

Lā' nīn chuntza' tū' quintita'a'kahuāna'ni'cu'tulh huā' tamā'na israelitas.

²² Lā' chuntza' a'xni'ca' chihuīna'n ncan xtunc tachihuīn a'ntūn tū' māchekxīcan, ū'tza' nacālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' como ū'tza' lē'cnīn. Lā' a'xni'ca' mās'tū'nccan ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ²³ Palh milīhuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit ixtakēstoktit nac lakatin lugar lā' palh milīhuākca'n ixchihuī'nā'tit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit, lā' palh ixtanūlh chuxatīyā chī'xcu' o a'ntīn tū'

kalhlaka'ī, ¿chu tū' nahuan que chuya'yā'tit? ²⁴ Pero palh milihuākca'n ixmāstū'nctit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' natanū chuxatīyā chi'xcu' o kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī, xla' tzē namāchekxī a'ntū māsuyupā'na'ntit. Lā' chuntza' naca'tzī que māni' xla' tū' tzey na ixlacapūn Dios. ²⁵ Nā naca'tzī que tūla mātze'kni' Dios nīn tuntū'. Chuntza' natatzokostanī' para namācā'tanī Dios lā' namālacstū'nca: “Lej stu'ncua' que Dios huī' na milaclhpu'nanca'n”.

Ixpālacata a'nchī kalhatunu' tachihuīna'n a'xni'ca takēstokcan

²⁶ U'tza' huā'mā' a'ntū natlahua'yā'tit a'xni'ca' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit a'ntū natlī'yā'tit o a'nlhā namāsu'yu'yā'tit na ixtachihuīn Dios. Kalhatin tzē namāstū'nca a'ntū Dios māsuni'lh. Kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't o tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Chuxatū a'ntū tlahuacan calalh para nacāmaktāya a'ntīn tatakēstoka. ²⁷ Palh a'nan a'ntī natakchihuīna'n xtunc tachihuīn, catachihuīna'lh xmān kalhatu' o kalhatu'tun lā' chā'tunu' por xliyātina'. Lā' ca'a'nalh kalhatin a'ntī namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ²⁸ Palh tintī' a'nan a'ntīn tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn, caca'cslalh huan a'ntīn tzē chihuīna'n huan xtunc tachihuīn. Cachihuīna'lh xla' xa'cstu lā' con Dios lā' tū' a'nlhān takēstokcan. ²⁹ Lā' kalhatu' o kalhatu'tun tzē natamālacstū'nca ixtachihuīn Dios. Lā' huan ā'makapitzīn xa'nca catakaxmatli para que nataka'tzī palh Dios stu'ncua' cāmāsu'ni'lh huan a'ntīn tachihuīna'n. ³⁰ Palh huī' ā'chā'tin lā' nā Dios māca'tzīnī xla' a'ntū namālacstū'nca, huan a'ntī chihuīna'mā'cus tū'tza' catichihuīna'lh. Palaj nachihuīna'nkō' a'xni'ca' tasu'yu que ā'kalhatin namālacstū'nca. ³¹ Chā'tunu' xliyātina' namā'lacstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāscatīcan ixlīhuākca'n lā' nacāmāhuixcānīcan ixlīhuākca'n. ³² Huan a'ntī mālacstū'ncmā' ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, xla' tzē naquilhca'csla a'xni'ca' ca'tzī que Dios namāchihuīnī ā'chā'tin. ³³ Dīos lacasqui'n a'ntū līmakuan lā' tū' lacasqui'n que chu līmaktin natakchihuīna'n xlaca'n.

Lā' chuxalhā tatakēstoka a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Tzē'k natatahui'la huan puscan. Tū' cacāmakxtekca natakchihuīna'n xlaca'n. Puscan cata'a'kahuāna'lh chu a'nchī tatzō'kni' huan na ixleyca'n israelitas a'nlhā huan que huan puscan tū' catitamāpa'ksīlh chi'xcuhū'n. ³⁵ Lā' palh kalhatin puscāt sca'tcu'tun catūhuā, caka'lhasqui'nīlh ixkōlu' a'xni'ca' tahui'lāna' na ixchicca'n. Līmāxana' palh huan puscan natakchihuīna'n a'nlhā takēstokcanī't para namācā'tanīcan Dios.

³⁶ Pero capāstactit que mī'ā'lacchicni'ca'n tū' a'ntza' a'nlhā pū'la māsuyuca ixtachihuīn Dios. Lā' tū' xmān hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que ca'tzīyā'tit a'nchīn tasqui'nī talatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī? ³⁷ Makapitzīn de hui'xina'n puhua'nā'tit que tzē māstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios o puhua'nā'tit que huan Espīritu Santo cāmāxqui'ni' lakatin lē'ksajna'. Caca'tzītit hui'xina'n que a'ntū iccātzo'knuni'yāni', ū'tza' ixlīmāpa'ksīn huan quiMāpa'ksīni'ca'n. ³⁸ Lā' palh catīhuā tū' ca'tzīcu'tun que ū'tza' ixtachihuīn Dios, chuntza' catachokolh.

³⁹ Quintā'timin, lej caputzatit a'nchī nalīmāstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios lā' tū' timāmāchuyī'yā'tit huan a'ntīn tzē chihuīna'n ā'tāpātin tachihuīn. ⁴⁰ Ixlīhuāk a'ntū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chu a'nchīn tasqui'nī lā' chu a'nchī minī'ni'.

15

Ixpālacata a'nchī lakahuanchokonī't Cristo

¹ Chuhua'j iccāmāpāstaquīyāni' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāstū'ncni'nī'ta'ni'. Lā' hui'xina'n maklhtīni'nī'ta'ntit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' palh xa'nca māchekxī'yā'tit, ² ū'tza' a'ntū līpūtāxupā'na'ntit palh tū' catipātza'nkā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' lā' palh tū' chu tlakaj kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

³ Iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'ntū lej tasqui'nī lā' a'ntū quimāscatīcanī't. Lā' ū'tza' huā'mā' que Cristo nīlh ixpālacata quintalaclē'i'ca'n chu a'nchīn tzo'kcanī't makāntza' na ixtachihuīn

Dios. ⁴ Lā' mǎnūca Cristo na ixtaponkni' lā' ixlīlaku'tun chi'chini' mālakahuanīchokoca. Chuntza' tatzoknī't na ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'xni'ca' lakahuanchohltza', huan sca'txtunu' a'ntī pū'la laktzī'lh Cristo, ū'tza' Pedro. A'calīstān huan kalhacāujtin ī'sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh. ⁶ A'calīstān huampala hua'chi lakaquitzīs ciento ā'makapitzīn ixtachi'xcuui't chu līmaktin talaktzī'lh. Lā' lhūhua' de xla'ca'n tahui'lāna'cus pero ā'makapitzīn tasputlitza'. ⁷ Lā' ā'calīstān huampala Jacobo nā laktzī'lh lā' ixlīhuākca'n huan apóstoles talaktzī'lh.

⁸ Lā' ā'xmān quit iclaktzī'lh huan Cristo. Quit hua'chi kalhatin ska'ta' a'ntī xayujni' lā' tū' a'cchā'lh ixmālhcu'yu'. ⁹ Quit hua'chi xamakstancu huan apóstoles. A'xni'ca' tūna'j xa'ickalhlaka'ī' lej xa'iccāmāpātīnī a'ntī ixtakalhlaka'ī'. U'tza' tū' līmakuan xa'icllal qui'lī'apóstol. ¹⁰ Pero Dios quilakalhu'malh lā' ū'tza iclīlal apóstol. Tū' chu tlakaj quilakalhu'malh porque quit līhua'ca' i'cscujli que ā'makapitzīn apóstoles. Lā' tū' quē'cstu icscujli. Como Dios lej quilakalhu'malh, māni' xla' quimaktāyalh para que na'icscuja. ¹¹ Lā' a'yuj ā'makapitzīn apóstoles o a'yuj quit, pero quilīhuākca'n icmālacstū'ncāuj huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

Ixpālacata a'nchī natalakahuancho huan nīnī'n

¹² Palh icmāsu'yuyāuj a'nchī Cristo lakahuanchoh, ¿chichū tzē nalīhua'nā'tit makapitzīn de hui'xina'n que nīn tintī' nalakahuancho? ¹³ Palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchoh, chuntza' tū' ixlakahuanchoh huan Cristo. ¹⁴ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchoh, tū' stu'ncua' a'ntū icmāsu'yumā'nauj lā' chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit. ¹⁵ Lā' nā chuntza' quina'n xa'icūáj a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Dios como icmāsu'yuyāuj que Dios mālakahuanīchokoh Cristo. Lā' chuntza' xa'icmāsu'yūj a'ntūn tū' stu'ncua' palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchoh. ¹⁶ Lā' palh nīn tintī' cahuā nalakahuancho, nīn Cristo tū' ixlakahuanchoh. ¹⁷ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchoh, pues chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit. Lā' tūna'j iccāmāspūtūni'ni' mintalclē'i'ca'n. ¹⁸ Lā' palh tū' cahuā lakahuanchoh, chuntza' a'ntūn tanīlhtza' a'yuj ixtatā'tapa'ksīlh con Cristo, pero ixta'a'lh nac pūpātīn. ¹⁹ Lā' palh tū' ixka'lhīuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu ixpālacata līpāhuanāuj Cristo, līhua'ca' xāntilayāuj quina'n que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn tachi'xcuui't.

²⁰ Pero lej stu'ncua' a'nchī mālakahuanīchokoca Cristo lā' taxtulh nac cā'līnīn. Lā' chuntza' cāpū'lanī'lh a'ntūn takalhlaka'ī'lh lā' tanīlhtza' lā' natalakahuancho. ²¹ Ixpālacata ixtalclē'i' Adán, talītzuculh tanī huan tachi'xcuui't. Lā' ixpālacata a'ntūn tlhualh Cristo tzē natalīlakahuancho huan tachi'xcuui't lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²² Como Adán quimpapca'n ixuanī't, quilīhuākca'n nanīyāuj. Lā' ixlīhuākca'n a'ntūn tatā'tapa'ksī con Cristo, xla'ca'n natalakahuancho. ²³ Chā'tunu' ka'lhī ixlacchi'chini' a'xni'ca' napūlakahuancho. A'ntī xapū'la lakahuanchoh, ū'tza' Cristo. Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo, natalakahuancho xla'ca'n a'ntūn tatā'tapa'ksī con Cristo. ²⁴ A'xni'ca' Cristo nacāmāmakasputukō' ixlīmāpa'ksīnca'n ixlīhuākca'n ā'makapitzīn lā' a'xni'ca' nacātlajakō'tza' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo a'xni'ca' xla' namacamāstā' ixlīmāpa'ksīn con Dios. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', a'xni'ca' nala huan ā'xmān chi'chini', ²⁵ como maclacasqui'n que Cristo namāpa'ksīni'n hasta a'xni'ca' nacātlajakō' ixlīhuāk ixtā'ca'tza. ²⁶ Huan ixtā'ca'tza Cristo a'ntī ā'xmān natlajacan, ū'tza' huan līnīn. ²⁷ Ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan Dios cāmaxquī'lh Cristo para nacāmāpa'ksīkō'. Pero a'nlhā huancan na ixtachihuīn Dios que nacāmāpa'ksīkō', ū'tza' tū' huanicu'tun que Cristo namāpa'ksī Dios porque Dios ū'tza' a'ntī māstā'lh huan līmāpa'ksīn. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nacātlajakō' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo lā' a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksīkō', a'xni'ca' Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios ixa'cstu namacamāstā' con Dios como ū'tza' a'ntī māpa'ksīlh que Cristo iccāmāpa'ksīkō'. Chuntza' huan a'ntī xa'cstu namāpa'ksīni'nkō' chuxalhā, ū'tza' Dios.

²⁹ Palh tū' cahuā lakahuanchokocan, ¿tuchū tapuhuamā'na xluca'n a'ntīn ta'a'kpaxa para natamaktāya a'ntīn tanīlh? Lā' ¿a'chī' ta'a'kpaxa ixpālacata a'ntīn tanīlh palh tū' tapuhuan que natalakahuanchoko?

³⁰ Lā' lakaliyān lijicua' iclahuī'. Lā' palh tū' lakahuanchokocan, ¿a'chī' chuntza' iclahuī'?

³¹ Lakaliyān quintamaknīcu'tun. Huā'mā' stu'ncua' chuntza' hua'chi stu'ncua' a'nchī iclīka'tla'jca'tzī mimpālacataca'n porque tā'tapa'ksī'yā'tit con Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n.

³² Līlhūhua' huā'tzā' huan nac xcānsipej Efeso hua'chi hua'na'nī'n a'nchī ixquintamaknīcu'tun. Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan ¿a'chī' na'ictāyani' a'nchī chuntza' icpātīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj? Mejor na'ictlahua hua'chi huancan: “Nahuā'yanāuj lā' nako'tnūnāuj porque lakalī nanīyāuj”.

³³ Tū' catā'kxo'kotit. Chu a'nchī huancan: “Huan a'ntī līlacatejtin latlā'huan lā' nacātā'talacxtuca xluca'n a'ntīn tū' tzey, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xluca'n a'ntīn tū' tzey”. ³⁴ Xa'nca capāstactit lā' cuenta catlahua'tit lā' tū'tza' catlahua'tit talaclē'i'. A'nan ā'makapitzīn na mīlACLHPU'nanca'n a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' tū' taca'tzī a'nchī huanī't Dios. U'tza' iccāhuaniyāni' para que na'iccālīmāmāxani'yāni'.

Ixpālacata a'nchī natalīlakahuanchoko huan nīnī'n

³⁵ Pero ā'makapitzīn natakahasqui'nīni'n: “¿Chichū tzē natalīlakahuanchoko huan a'ntīn tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'xni'ca' natalakahuanchoko?” ³⁶ Capāstacna'ntit. A'xni'ca' nacha'nā'tit huan ti'ni', namā'cnūyā'tit nac ti'ya't lā' namasa xako'xka' lā' chuntza' napu'n. ³⁷ A'ntū cha'nā'tit tū' tasu'yu hua'chi a'ntū napu'n. Nacha'nā'tit xati'ni' cuxi' o stapun o chuxatū a'ntū māscōhuīcanī't. Lā' a'ntū napu'n xla' sca'yā'hua' lā' tzēhuanī't. ³⁸ Lā' Dios cāmaxquī' a'nchī nalistaca chu a'nchī ixtapuhuān. Xtunc tasu'yu huan xāhuat lā' xtunc tasu'yu huan xachi'tin stapun. Tāpālhūhua' ti'ni' lā' xtunc tatasu'yu pūkalhatunu' a'nchīn tastaca. ³⁹ Nā a'nan tāpālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhū't lā' a'nan ixmacni'ca'n animalhna' lā' a'nan ixmacni'ca'n squī'ti' lā' ixmacni'ca'n spūnnu'. Lā' chā'tunu' xtuncnu' ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan huan macni' para a'ntī huī' nac a'kapūn lā' para a'ntī huī' nac ti'ya't. Pero xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan macni' xala' nac a'kapūn lā' xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan chi'chini' lā' xtunc a'nchī ixlitzēhuanī't huan mālhcuyū' lā' huan sta'cu. Lā' nā xtuncnu' a'nchī ixlitzēhuanī't lakatunu' sta'cu. Chā'tunu' macni' xtuncnu' ixlitzēhuanī't. ⁴² Chuntza' a'xni'ca' lakahuanchokocan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n lā' natamasa. Pero a'xni'ca' nalakahuanchokoyāuj, xtunc natala quimacni'ca'n lā' tū'tza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan tū' tzey, pero huan xasāsti' quimacni'ca'n lej tzēhuanī't natala lā' nataxkaka. Scalana'jua' quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan pero xalakahuanchokoni' lej lactli'huī'qui natala. ⁴⁴ Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xmān macni' lā' nacāmā'cnūcan a'xni'ca' nanīyāuj. Pero a'xni'ca' nalakahuanchoyāuj, Dios naquincāmaxquī'yāni' xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū espiritual. Como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lā' pū'la tlahuaca kalhatin chi'xcu'.

Nā maxquī'ca ixquilhtamacuj.

Lā' huī'līni'ca ixtacuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' lā' chuntza' lakahuanli lā' latahuī'lh. Lā' ā'calistān lacatuncuīlh Jesucristo a'ntī quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁴⁶ Pū'la ka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'ntū xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'ntū natanī. A'calistān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Huan xapū'la chi'xcu' ū'tza' Adán lā' Dios lītlahualh pokxni' de ti'ya't. Huan ā'kalhatin chi'xcu' ū'tza' Jesucristo lā' xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chu a'nchī ixuanī't ixmacni' Adán chu a'extim quimacni'ca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīhuākca'n a'ntīn

tatā'tapa'ksī con Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n chu a'cxtim hua'chi ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Lā' chu a'nchī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo a'ntī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuaniyāni' que quimacni'ca'n a'ntū ka'lhī ka'lhni' lā' quinīt tūla catitanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Quimacni'ca'n a'ntū natamasa tūlah catitatanūlh a'nlhā latahui'lacan para pō'ktu. ⁵¹ Cakaxpa'ttit. Na'iccāhuaniyāni' a'ntū ixtatzē'knī't. Quilīhuākca'n tū' catinīuj pero quilīhuākca'n nacāxtāpalīcan quimacni'ca'n. ⁵² A'xni'ca' ā'xmān chi'chini' lā' nasā'nan huan trompeta, chu līmaktin naquincāpātle'keni'yāni' hua'chi a'xni'ca' lakatzī'mpāuj. Porque nasā'nan huan trompeta lā' a'ntīn tanīlhtza' natalakahuancho lā' nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quilīhuākca'n naquincātaxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n. ⁵³ Lā' quimacni'ca'n a'ntūn tzē natamasa ka'lhī natataxtāpalī lā' natala xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quimacni'ca'n a'ntū natanī ka'lhī natala xasāsti' a'ntūn tū' catitasputli. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natamasa natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitamasli lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natanī natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitanīlh, a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū tatzo'knī't chuntza':

Tlajakō'canī't huan līnīn.

Lā' chuntza' mālakuanīca.

⁵⁵ ¿Lhachū huī' ixlīmāpa'ksīn huan līnīn? Sputlitzā'. ¿Tichū naca'tzani' ixpālacata huan līnīn? Nīn tintī'tza'. ⁵⁶ Ixpālacata huan talaclē'i' ū'tza' nalīniyāuj. Tachi'xcuui't tū' ta'a'kahuāna'ni' ixley Dios. Chuntza' lītasu'yu que huan talaclē'i' hua'chilh cāmāpa'ksīmā'. Lā' lītasu'yu ixpālacata huan ixley Dios porque tachi'xcuui't tū' ta'a'kahuāna'ni'lh. ⁵⁷ Pero icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios porque xla' quincāmātlajanīmā'ni' huan līnīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸ Quintā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni'. U'tza' iccālīhuaniyāni' que tū' catamakxtektit nīn tuntū' nacāmāmakchuyīyāni' lā' nacāmāpānūni'yāni' a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixpālacata Cristo. Lā' pō'ktu xa'nca nascu'jā'tit para huan Māpa'ksīni' porque ca'tzīyā'tit que tū' chu tlakaj a'ntū natlahua'yā'tit por ixpālacata huan Māpa'ksīni'.

16

Ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokcan

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokā'tit para nacāmaktāyayā'tit a'ntīn takalhlaka'ī' xalanī'n nac Judea. Chu a'nchī iccāhuani xlaca'n a'ntīn tatakēstoka a'nlhā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. ² Cā'domingo namāquī'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintumīnca'n a'ntū tlaja'nī'ta'ntit huanmā' semana. Chuntza' a'xni'ca' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit a'ntū māquī'nī'ta'ntittza'. ³ Hui'xina'n cacālacsa'ctit huan chi'xcuui'n a'ntī lacuan para natalē'n milī'a'ksajna'ca'n. Lā' quit na'iccāmaxquī' kalhtin ca'psnat lā' na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. ⁴ Lā' palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xlaca'n.

Ixpālacata a'nlhā a'ncu'tun Pablo

⁵ Na'ictētaxtutēlha huan cā'lacchicni' xalanī'n nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Macedonia lā' ā'calīstān na'iccālaka'nāchāni'. ⁶ Lā' chō'la lātma'j na'ictachokoyācha' na mi'ā'lacchicni'ca'n o tzēlasā' a'ntza' na'icpātle'keni' huan cā'lonkni'. Chuntza' hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' na'ictaxtupala chuxalhā na'ica'ncu'tun. ⁷ Tū' iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'xni'ca' na'iccālaka'nāni'. Ictachokocu'tunācha' lātma'j palh Dios lacasqui'n. ⁸ Pero na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta huan cā'tani' a'ntū mēpācuhi'can Pentecostés. ⁹ Chuxalhā nac huā'mā' cā'lacchicni' tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios a'yuj lhūhua' a'nan quintā'ca'tza.

¹⁰ A'xni'ca' nachā'nācha' huan Timoteo, ca'a'cnīni'ni'tit lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit para que tū' namāxana'n. Lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit porque xla' scu'jmā' para huan

Māpa'ksīni' chu a'cxtim hua'chi quit. ¹¹ Lā' tū' ca'a'nalh nīn tintī' a'ntī nalakmaka'n pero xa'nca namaktāya'yā'tit para que naquilakmin. Quit icka'lhīmā' lā' nā iccāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹² Lā' ixpālacata quintā'tinca'n Apolos, lej icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn a'ntī nacālaka'nāchāni' pero tū' ixtapuhuān ixuanī't de na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'xni'ca' naka'lhī lugar.

A'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lhtit. Tū' tixtāpalī'yā'tit a'ntū kalhla'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chu a'nchī cāminī'ni' huan chī'xcuui'n lā' catahui'xcā'nī'tit. ¹⁴ Chuxatū natlahua'yā'tit, catlahua'tit porque cāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁵ Ca'tziyā'tit que huan Estéfanos lā' ixlīhuāk ixfamilia xlaca'n xapū'la a'ntīn takalhlaka'ī'lh a'xni'ca' icmāsu'yulh ixtachiui'n Dios nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Acaya. Lā' māni' xlaca'n tatanūni'lh cāmaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'lh. ¹⁶ Lej iccāsqi'ni'yāni' cacā'a'kahuāna'ni'tit xlaca'n lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit chā'tunu' a'ntī xa'nca tatā'scuja lā' tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁷ Iclīpāxuhua porque tachilh huā'tzā' Estéfanos lā' Fortunato lā' Acaico. Xlaca'n milaktapalhca'n como quintalakmilh lā' chuntza' hua'chilh xa'iccālaktzī'nkō'ni' milīhuākca'n. ¹⁸ Xlaca'n quintamāpāxuhūilh lā' nā nacātamāpāxuhūiyāni' hui'xina'n. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit chī'xcuui'n a'ntī hua'chi xlaca'n.

¹⁹ Huan a'ntīn takalhlaka'ī' lā' xalanī'n chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Asia, xlaca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' Aquila lā' Priscila a'ntī ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchāni' saludos ixpālacata huan Māpa'ksīni'. Lā' nā chu a'cxtim ixlīhuākca'n a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Nā hui'xina'n nalā'saludarlī'yā'tit.

²¹ Chuhua'j māni' quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchāni' saludos.

²² Palh chā'tin tū' pāxquī' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, camāpātīnīca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanālīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁴ Lej iccāpāxquī'kō'yāni' ixpālacata Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakahlaka'ī

¹ Iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta quina'n, quit Pablo lā' Timoteo a'ntī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo como Dios quilihui'līlh quili'apóstol. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit Dios lā' takēstokā'tit nac Corinto para namācā'tanī'yā'tit Dios. Lā' nā iccātzo'knuni'yāuj ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī ixlīhuāk huan nac Acaya. ² Cacālakahu'mani' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

Pablo lej pātīni'lh

³ Camaxquī'ca pāxcatca'tzī Dios a'ntī ixTāta' huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manīni'n lā' quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁴ Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni' pō'ktu a'xni'ca' pātīni'nāuj. Lā' Dios lacasqui'n que nacāmāko'xaka'tlī'yāuj ā'makapitzīn a'ntīn tapātīni'mā'na chuntza' hua'chi Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁵ Como Cristo lej pātīni'lh, nā quina'n lej pātīni'nāuj. Lā' Cristo quincāmāko'xaka'tlī'yāni' a'xni'ca' pātīni'nāuj. ⁶ Lā' como quit icpātīni'n, chuntza' tzē iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' tzē iccāmaktāyayāni' para nakahlaka'ī'yā'tit ā'chulā'. Lā' como Dios quimāko'xaka'tlī', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' nā tzē na'iccāmaktāyayāni' a'xni'ca' hui'xina'n pātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁷ Lā' quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n natāyani'yā'tit a'yuj nā pātīni'mpā'na'ntit. Lā' nā icca'tzī que nacāmāko'xaka'tlī'yāni'.

⁸ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tziyā'tit a'nchī iclīpātīni'lh a'xni'ca' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit tū'tza' xa'ictāyani'. Icpuhualh palh tū'tza' ā'chulā' xa'iclahuī'lh. ⁹ Xa'icpuhuan palh na'icnī'tza'. Xa'icca'tzī que quit tūlatza' xa'ictlahua nīn tuntū'. Lā' ū'tza' xa'iclipāhuan xmān Dios. Xla' ū'tza' a'ntīn tzē cāmālahuanīchoko huan nīni'n. ¹⁰ Dios quimāpūtaxtūlh de huanmā' lijicua'. Lā' tzēcus naquimāpūtaxtū Dios. Quit icca'tzī que Dios naquimāpūtaxtū a'xni'ca' na'ictahui'lapala nac cā'lijicua'. ¹¹ Xmān tasqui'nī que hui'xina'n naquilālīkalhtō'ka'yāuj. Lā' chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' Dios naquisicua'lanālī, lhūhua' a'ntī natamaxquī' Dios pāxcatca'tzī, ixpālacata a'ntū Dios māsā'nī't chu a'nchī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo hualh a'nchī tū' lī'a'lh nac Corinto

¹² Līpāxūj iclahuī' como quit icca'tzī que xa'nca ictlā'huanī't na milaclhpu'nanca'n lā' nā na ixlaclhpu'nanca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Tū' ica'kxokōnu'nī't. Dios quimaxquī'lh tapāstacna'. Lā' ū'tza' xa'nca iclīlatlā'huan. Dios lej lakalhu'manīni'n. Quimaxquī'nī't tapāstacna' a'ntūn tū' hua'chi ixtapāstacna'ca'n huan tachi'xcuhuī't a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹³ A'ntū iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n huā'mā' huanicu'tun xmān a'ntū māchekxī'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' lakapūtle'keyā'tit. Tū' iccāhuanimā'ni' ā'catūhuā. Lā' quit iclacasqui'n que hui'xina'n xa'nca namāchekxīkō'yā'tit a'ntū ictzo'kmā'. ¹⁴ Xmān ā'makapitzīn de hui'xina'n māchekxī'yā'tit a'nchī nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n por quimpālacata a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' nā quit na'icpāxuhua por mimpālacataca'n.

¹⁵ Lā' como quit xa'icca'tzī huā'mā', quit icpuhualh na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n xapū'la. Lā' chuntza' tzē maktu' xa'iccālaka'nchāni'. ¹⁶ Quit iccātēlaktaxtucu'tuni' hui'xina'n a'xni'ca' icmilh nac Macedonia. Lā' nā icpuhualh que na'iccālaka'nāchāni' a'xni'ca' xa'ictaxtulh nac Macedonia. Lā' ā'calīstān chuntza' hui'xina'n ixquīlā'o'kska'lhīlē'uj nac Judea. ¹⁷ A'yuj icualh que xa'iccālaka'nchāni' hui'xina'n, quit tūlah ictlōkentaxtūlh. Lā' ū'tza' talīhuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ickalhkamāna'mā' a'xni'ca' icualh que xa'ica'ncu'tun a'ntza'. A'xni'ca' quit iclīchihuīna'n a'ntū na'ictlahua,

tū' icchihuīna'n hua'chi huan chi'xcu'huī'n xalanī'n huan cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que stu'ncua' natatlahua catūhuā a'yuj taca'tzī que tū' catitatlōkentaxtūlh. ¹⁸ Dios tū' maktin taxtāpalī. Lā' xla' ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. A'ntū iccāhuaniyāni' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁹ Quit lā' Silvano lā' Timoteo xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Tzē kalhlaka'ī'can a'ntū huan Jesucristo. Pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' tū' maktin taxtāpalī. ²⁰ Ixlīhuāk a'ntū Dios huan que natlahua, Jesucristo tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk. U'tza' līmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios, como xla' tlōkentaxtū a'ntū huan por ixpālacata Jesucristo. ²¹ Dios ū'tza' a'ntī quimaktāya para na'ickalhlaka'ī' xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā hui'xina'n cāmaktāyayāni' para nakalhlaka'ī'yā'tit xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā xla' quilacsacnī't para na'ictā'scuja. ²² Dios quincālakmacaminī'ta'ni' huan Espīritu Santo a'ntū huī' na qui'a'clhcunucca'n. Chuntza' tasu'yu que tapa'ksīyāuj con Dios. Lā' nā tasu'yu que Dios natlōkentaxtū a'ntū huan que naquincātlahuani'yāni'.

²³ Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Palh quit xa'iccālaka'nchāni' cahuā nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Lā' Dios caquimāpātīnlh palh tū' stu'ncua' huā'mā'. ²⁴ Quit tū' iccāmāpa'ksīcu'tunāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'ncatza' kalhlaka'ī'yā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunāni' a'ntū lej nalīpāxuhua'yā'tit.

2

¹ Lā' ū'tza' quit iclīhui'līlh que tū' iccālaka'nchāni' hui'xina'n palh ixtasqui'nī que xa'iccālacaquilhnīni'. Palh quit xa'ica'ncha' cahuā iccālacaquilhnīyāni', lej ixlīlakaputzauj quina'n. ² Palh quit xa'iccāmālakaputzīni' hui'xina'n, tū' ixa'nalh a'ntī ixquimāpāxuhūlh quit. Palh hui'xina'n lakaputzayā'tit, quit tūla līpāxūj iclatahui'la. ³ Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Xmān iccātzo'knī'ni' huan kalhtin carta. Tū' xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhnīyāni' lā' nīn xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Palh hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'n, quit na'iclipāxuhua lā' nā hui'xina'n nalīpāxuhua'yā'tit. ⁴ Quit lej xa'iclakaputza a'xni'ca' iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' nā lej xa'iccalhuan como xa'icca'tzī que ixcāmālakaputzīni' a'ntū xa'iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. Lā' tū' xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Iclacasqui'lh que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

Ixtasqui'nī namāspūtūnu'ni'can huan chi'xcu' a'ntīn tū'tza' ixtlahua a'ntūn tū' tzey

⁵ Lā' huanmā' chi'xcu' a'ntī tlhualh a'ntūn tū' tzey, xla' iclīlakaputzalh, como tū' līmakuan a'ntūn tlhualh. Lā' ā'chulā' cāmālakaputzīnī'ta'ni' hui'xina'n. Tū' icuan palh milīhuākca'n hui'xina'n cāmālakaputzīnī'ta'ni' como chō'la tū' milīhuākca'n. ⁶ Mintalhūhuā'tca'n de hui'xina'n māpātīnī'ni'ta'ntit huanmā' chi'xcu'. Chuhua'j tzeytza'. Tū'tza' camāpātīnī'tit. ⁷ Chuhua'j camāspūtūnu'ni'tit lā' camāko'xamixī'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n, huanmā' chi'xcu' tūlah catitāyani'lh, como lej ixlīlakaputzalh. ⁸ U'tza' iccālīsqui'ni'yāni' hui'xina'n camāsu'yu'tit a'nchī pāxquī'yā'tit. ⁹ A'xni'ca' quit iccāmacā'ni'chāni' huan kalhtin carta, quit icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixtlahua'tit a'ntū iccāhuanini' ixpālacata huanmā' chi'xcu'. Icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixquilā'a'kahuāna'ni'uj. ¹⁰ Palh hui'xina'n māspūtūnu'ni'yā'tit huanmā' chi'xcu', nā quit na'icmāspūtūnu'ni'. Palh quit icmāspūtūnu'ni'nī't catīhuā, por mimpālacataca'n icmāspūtūnu'ni'nī't na ixlacapūn Cristo. ¹¹ Māspūtūnu'ni'yāuj como tū' lacasqui'nāuj naquincātlajayāni' huan ko'ti'ti'. Ca'tzīyāuj que huan ko'ti'ti' lej a'kxokonu'n.

Pablo tamakchuyīlh a'xni'ca' ixuī' nac Troas

¹² Quit ictētaxtulh nac Troas como a'ntza' icmāsu'yucu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' a'xni'ca' ictētaxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntza'. ¹³ Lā' a'yuj xa'nca taxtulh, quit lej xa'ictamakchuyīnī't, como quintā'tinca'n, Tito, tū' chā'lh a'ntza' chuntza' hua'chi xa'iclacāxlanī'ta'uj. U'tza' iccālīmakxtekli xalanī'n nac Troas lā' icmilh nac Macedonia como icpuhualh que Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios xa'nca taxtu

¹⁴ Maxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como por ixpālacata Cristo xa'nca taxtuyācha' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya para na'icmāsu'yu lakachu ixpālacata Cristo. Lā' huā'mā' tamāasca'tīn hua'chi lakatin perfume a'ntū a'kahuan lakachu. ¹⁵ Līpāxuhua Dios a'nchī quina'n icmāsu'yuyāuj ixpālacata Cristo. Quina'n hua'chi huan xajini' pūm a'ntū a'ksajcan Dios na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza' lā' nā a'ntīn tūna'j tapūtaxtu. ¹⁶ Na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tūna'j tapūtaxtu huan tamāasca'tīn a'ntū ixpālacata Cristo, xla' hua'chi catūhuā a'ntū pu'csa lā' laknīcan. Lā' na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza', huan tamāasca'tīn a'ntū ixpālacata Cristo, xla' hua'chi lakatin perfume a'ntū māstā' quilhtamacuj. Nīn tintī' a'ntīn tzē ixa'cstu namāsu'yu ixpālacata Cristo. Tasqui'nī que Dios namaktāya. ¹⁷ Quit tū' hua'chi a'ntīn ta'a'kxokonu'n lā' taxtāpalī huan tamāasca'tīn a'ntū ixla' Dios. Xlaca'n tū' xa'nca tamāsu'yu como xmān ta'a'kxokotlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios, como xla' quilīmāmacū'nī't na'ictā'scuja Cristo.

3

A'ntū huan huan xasāsti' convenio

¹ Lasā' ā'makapitzīn natahuan que quit icka'tla'jca'tzī lā' quilīchihuīna'ncan quē'cstu. Tū' tasqui'nī que quit na'iccāmaxquī'yāni' kalhtin carta a'ntū nahuan que quit tzeyā chi'xcu'. Lā' tū' tasqui'nī que hui'xina'n naquilāmaxquī'yāuj kalhtin carta a'ntūn tzē na'iclē'n chuxalhā, chuntza' hua'chi talē'n ā'makapitzīn. ² Hui'xina'n hua'chi quincarta, como por mimpālacataca'n tzē ca'tzīcan que tzey a'ntū ictlahua. Lā' huā'mā' carta tzē natalaktzī'n lā' natalakapūtle'ke ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Hui'xina'n hua'chi lakatin carta hua'nī'ta'ntit a'ntū tatzokni' na qui'a'clhcunuc, como quit lej iccāpāstacāni' hui'xina'n. ³ Hui'xina'n hua'nī'ta'ntit hua'chi lakatin carta a'ntū Cristo quimātzo'knīlh. Huanmā' carta tū' tzo'kcanī't con tinta. Lā' tū' tzo'kcanī't nac lakatin chihuix a'ntū hua'chi lhta'ca'la'. Huan Espīritu Santo a'ntī Dios macamilh a'ntī xalakahuan, xla' cāxtāpalīni'ni' mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' iccāhuanini' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tasu'yu a'ntūn tlahuanī't Cristo para hui'xina'n.

⁴ Chuntza' icuan como quit icca'tzī que tzey a'ntū icmāsu'yu na ixlacapūn Dios, como Cristo quilīmāmacū'lh para na'icmāsu'yu. ⁵ Quit tū' icuan que xmān quē'cstu tzē ictlahua huā'mā' lītlōt. Dios quimaktāya lā' ū'tza' tzē iclītlahua. ⁶ Xla' ū'tza' a'ntī quimaxquī' tapāstacna'. Lā' ū'tza' tzē iclīmāsu'yu huan xasāsti' convenio a'ntū Dios tlahuanī't con huan tachi'xcu'huī't. Lā' huanmā' convenio tū' hua'chi lakatin ley a'ntūn tatzokni'. Huanmā' convenio līchihuīna'n huan Espīritu Santo. Huan ley māsu'yu palh ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n lā' ū'tza' natalīnī. Huan Espīritu Santo māstā' xasāsti' quilhtamacuj.

⁷ Lā' huā'mā' ley a'ntū māsu'yu que tasqui'nī nanīcan, huā'mā' tzo'kca nac lakatu' chihuix. Lā' a'xni'ca' maxquī'ca Moisés huanmā' ley, a'nalh lakatin ka'tla' xkakana'. Lā' ixlacan Moisés lej i'xkaka. Lā' huan israelitas a'ntī ixtayāna' a'ntza' tū' tapātīlh a'nchī i'xkaka como ixcālakachi'pa. Lā' huā'mā' xkakana' tū' lej xlīt xkakalh como lacatzucu mixli. Lā' chuntza' lej tzēhuanī't ixuanī't a'nchī Dios māstā'lh huan ley. ⁸ Mās tzēhuanī't huan līmāasca'tīn a'ntū huan Espīritu Santo quincāmaxquī'yāni'. ⁹ Tzēhuanī't ixuanī't ixley Moisés a'yuj por ixpālacata huā'mā' ley ca'tzīcan que huan tachi'xcu'huī't nacāmāpātīnīcan. Mās xatzēhuanī't huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, como huā'mā' quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī tzē nalīxapacan a'ntū laclē'nāuj. ¹⁰ Huā'mā' ley lej tzēhuanī't ixuanī't. Lā' a'yuj lej tzēhuanī't ixuanī't, huan ley tūla tā'mālacastuccan con huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹¹ Palh huan ley tzēhuanī't ixuanī't a'yuj tū' makān ixtāyani'lh, más tzēhuanī't a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' ū'tza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹² Quit icca'tzī que lej tzey huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' quit iccālīmāsu'ni'cu'tun ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. ¹³ Quit tū' ictlahua hua'chi huan Moisés. Xla' ixtalakatlapa. Lā' chuntza' huan israelitas tūlah talaktzī'lh a'nchī ixmīxmā' a'ntū ī'xkaka na ixlacan. ¹⁴ Huan israelitas tū' ixtamāčekxī. Lā' hasta chuhua'j xla'ca'n tū' tamāčekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios a'nlhān tatzo'kni' huan convenio xala' makāntza'. Lā' huā'mā' tzē māčekxīyāuj xmān palh tā'tapaksīyāuj Cristo. ¹⁵ Lā' hasta chuhua'j huan israelitas tū' tamāčekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁶ Pero a'xni'ca' kalhatin kalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tzētza' māčekxī a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo, xla' chu lakatin con huan Espiritu Santo. Lā' a'ntūn tatā'latlā'huan huan Espiritu Santo, xla'ca'n tū' caticāmālaclē'nīca. ¹⁸ Quina'n māčekxīyāujtza'. Hua'chilh tū'tza' talakatlapani'ta'uj na quilacanca'n. Lā' chuntza' hua'chilh laktzī'nāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac lakatin espejo. Laktzī'nāuj a'nchī lej ka'tla' lā' lej tzey. Lā' quina'n taxtāpalītēlhayāuj lā' ā'chulā' layāuj hua'chi Cristo.

4

¹ Lā' chuntza' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quilīmāmacū'lh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tū' iclakachā'ni'. Tū' icmakxteka de icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ² Quit tū' maktin ictlahua a'ntū līmāxana' a'ntū lakatzē'k tlahuacan. Lā' tū' ica'kxokonun. Lā' tū' icxtāpalī ixtachihuīn Dios. Xa'nca icmāsu'yu a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't tzē nataca'tzī que stu'ncua' a'ntū icmāsu'yu. ³ A'ntūn tū' tamāčekxī huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo a'ntū icmāsu'yu, ū'tunu'n a'ntī nacāmālaclē'nīcan. ⁴ Xla'ca'n a'ntūn tū' takalh-laka'ī' huan xatzey tachihuīn, xla'ca'n tū' tamāčekxī. Huan ko'ti'ti' tū' lacasqui'n que xla'ca'n natamāčekxī. Lā' ū'tza' tū' talīmāčekxī. Huan ko'ti'ti' hua'chi ixdiosca'n. Hua'chilh ū'tza' ixcāmālakatzī'lh como xla' tū' lacasqui'n que xla'ca'n natalaktzī'n huan xaxkakana' a'ntū xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Cristo, xla' lej ka'tla' lā' chu lakatin hua'chi Dios. ⁵ A'ntū icmāsu'yu quit, tū' para naquilīmāka'tlī'can. Quit icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo que ū'tza' huan Māpa'ksīni' lā' tasqui'nī namācā'tanīyāuj. Quit iccāmaktāyāyāni' hui'xina'n como ū'tza' a'ntū Jesucristo lacasqui'n que na'ictlahua. ⁶ Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'ni' a'ntū xastu'ncua'. Hua'chilh ū'tza' ixmāxkakēlh quintapāstacna'ca'n. Xla' ū'tza' a'ntī mātā'lh lakatin līmāpa'ksīn a'xni'ca' ixtlahuamā' huan quilhtamacuj. Lā' xmān chuntza' a'nalh huan xkakana'. Lā' hua'chilh chuntza' ixquincāmāxkakētēlhani' como quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī huanī't Dios lā' a'nchī lej ka'tla'. Huā'mā' ca'tzīyāuj como māčekxīyāuj a'nchī huanī't Jesucristo.

Pablo ixlīpāhuan Dios

⁷ Lā' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quilīmāmacū'lh para na'icmāsu'yu, lā' huanmā' lej lhūhua' ixtapalh. Quit tū' icka'lhī tapāstacna' para na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chi lakatin pūxkatni' a'nlhā tojoma' a'ntū lej ixtapalh. Chuntza' tasu'yu que Dios ū'tza' a'ntū ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' quit. ⁸ Lā' a'yuj quit lej icpātīni'n de lhūhua' catūhuā, pō'ktu tzē ictāyani'. Lā' a'yuj a'katunu' tū' icca'tzī a'ntū na'ictlahua, tū' iclakachā'ni'. ⁹ Lā' a'yuj quimacaputzacan, Dios tū' quimakxteka. Lā' a'yuj a'katunu' hua'chilh quintlajacan, pero tū' quintlajakō'can. ¹⁰ Pō'ktu lījicua' icuī' como quimaknīcu'tuncan, chuntza' hua'chī ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. Chuntza' tasu'yu palh quimaktāyamā' Jesucristo xalakahuan. ¹¹ Līhuancus iclatlā'huan nac quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, como quit ictā'scujā Jesucristo. Chuntza' tasu'yu que quit tzē iclatahui'la xmān por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. ¹² Como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, pō'ktu quimaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n, como quit iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n ixpālacata Cristo.

¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh kalhatin: Quit ickalhlaka'ī'lh, lā' ū'tza' quit iclīhuan que Dios lej ka'tla'.

Lā' quit nā ickalhlaka'ī'nī't, lā' ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. ¹⁴ Quit iclīpāhuan xmān Dios como icca'tzī que Dios mālahuanīchokolh huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' nā icca'tzī que quit naquimālahuanīchoko, como quit ictapa'ksī con Jesucristo. Lā' hui'xina'n lā' quit a'cxim naquincātalē'nāni' na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Ixlīhuāk a'ntū icpātīlh, quit icpātīkō'lh como iclacasqui'lh que hui'xina'n ixkalhlaka'ī'tit. Lā' chuntza' a'xni'ca' lhūhua' de hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit, namaxquī'yā'tit pāxcatca'tzī Dios lā' namāka'tlī'yā'tit Dios.

¹⁶ U'tza' tū' iclīlakachā'ni'. Quit scalana'jua' iclamā' lakalīyān. Lā' a'yuj tū' tli'hui'qui quimacni', quilīcatzīn ā'chulā' lītlī'hui'quin ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁷ A'ntū icpātīmā' hua'chilh xmān macsti'na'j lā' hua'chilh tū' makān icpātīmā' como por ixpālacata huā'mā', Dios lej naquisicua'lanālī para pō'ktu. ¹⁸ Chuntza' icuan quit como quit tū' lej icpāstaca a'ntūn tzē laktzī'ncan. A'chulā' icpāstaca a'ntūn tūla laktzī'ncan. A'ntūn tzē laktzī'nāuj, huanmā' nasputa. Lā' a'ntūn tūla laktzī'nāuj, huanmā' tāyani' para pō'ktu.

5

¹ Quimacni'ca'n hua'chi lakatin carpa a'nlhā lahui'lāna'uj. Lā' quit icca'tzī que a'xni'ca' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxquī'yāni' ā'lakatin xasāsti' macni'. Tzē nahuanāuj que huan xasāsti' quimacni'ca'n ū'tza' hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Huanmā' chic ixtatlauj Dios lā' tū' ixtatlaujca'n huan tachi'xcuui't. Lā' huā'mā' chic natāyani' para pō'ktu. ² U'tza' līpānīyāuj como a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³ Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn, lā' chuntza' tū' catilatā'kchokouj sin quimacni'ca'n. ⁴ Quina'n, como ka'lhīyāujcus quimacni'ca'n nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'ntlī'jāuj como pātīni'mā'nauj. Lā' a'yuj tū' ixmakxtekcu'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj chuhua'j, natasputa. Huan xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni' natāyani' para pō'ktu. ⁵ Dios quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para que tzē nalatahui'layāuj nac a'kapūn. Lā' quincāmacamini'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo. U'tza' līca'tzīyāuj que stu'ncua' natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶ Lā' chuntza' tū' maktin lakachā'ni'yāuj. Ca'tzīyāuj que līhuan latlā'huanāuj nac huā'mā' quilhtamacuj, tūna'j tā'hui'lāna'uj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac a'kapūn. ⁷ Chuhua'j quina'n tū' latlā'huanāuj chu a'nchī laktzī'nāuj. Latlā'huanāuj chu a'nchī a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. ⁸ Lā' chuntza' quina'n tū' lakachā'ni'yāuj. Makxtekcu'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n como tā'latahui'lacu'tunāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁹ U'tza' nalīhui'līyāujtit natlahuayāuj a'ntū Jesucristo lacasqui'n palh hui'lāna'uj con Dios nac a'kapūn lā' palh hui'lāna'ujcus nac quilhtamacuj. ¹⁰ Huā'mā' līhui'līyāuj como quilīhuākca'n ka'lhī natāyayāuj na ixlacapūn Cristo. Xla' naquincājuzgarlīyāni' chātunu' de quina'n. Lā' namaklhtīni'nāuj quilīhuākca'n chu a'nchī latā'kchokonī'tauj, palh xa'nca o palh tū' xa'nca nac huā'mā' quilhtamacuj.

Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcuui't

¹¹ Lā' como quit ica'cnīni'ni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' ica'kahuāna'ni'cu'tun, quit iccāmākalhlaka'ī'nīcu'tun huan tachi'xcuui't. Dios laktzī'n qui'a'clhcunuc. Lā' quit icpuhuan que nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quit ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. ¹² Quit tū' icka'tla'jca'tzī na milacapūnca'n. Lā' tū' ū'tza' iclīchihuīna'mā' chuntza'. Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' naquilē'ksa'nīni'ncan. Iclacasqui'n que tzē nacākalhtīyā'tit a'ntīn quintalē'ksa'nīni'n. Xlaca'n tapuhuan palh lakka'tla'n a'yuj tū' tzey ixa'clhcunucca'n. ¹³ A'yuj makapitzīn tahuan palh quit icchuya lā' a'yuj ā'makapitzīn tahuan palh xa'nca icpāstacna'n, quit ictlahuacu'tun xmān a'ntū nalīpāxuhua Dios. Lā' iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n como iclacasqui'n que hui'xina'n ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁴ Cristo lej quincāpāxquī'yāni' lā' ū'tza' iclītlahuacu'tun a'ntū xla' lacasqui'n. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Cristo nīlh por ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't.

Chuntza' ca'tzīyāuj que hua'chilh quilīhuākca'n ixnūj. ¹⁵ Lā' como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' lihuan lahui'lāna'uj, tū' catilatā'kchokouj chu a'nchī xmān quintapuhuanca'n. Tasqui'nī nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī ixtapuhuan Cristo. U'tza' a'ntī nīlh por quimpālacataca'n lā' lakahuanchokolh. ¹⁶ Lā' chuntza' tū'tza' iccālaktzī'n ā'makapitzīn chī'xcu'huī'n chu a'nchī talaktzī'n huan chī'xcu'huī'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Xapū'la xa'icpuhuan de Cristo chu a'cxtim hua'chi tapāstaca xalanī'n nac quilhtamacuj. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. ¹⁷ Palh kalhatin chī'xcu' kalhlaka'ī' Cristo, chuntza' taxtāpalī ixtapāstacna' lā' hua'chi xasāsti' chī'xcu' la. Ixlihuāk a'ntū xala' pū'la lakspu'tnī'ttza'. Huan chī'xcu' tū'tza' hua'chi xapū'la. Huāktza' xasāsti' ixtapāstacna'.

¹⁸ Xmān Dios a'ntī tzē xtāpalī kalhatin chī'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigos Dios como Jesucristo māpalalh a'ntū ixlaclē'nāuj. Lā' Dios quincālīmāmacū'nī'ta'ni' que nacāmāca'tzīnīyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ¹⁹ Por ixpālacata Cristo, Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcu'huī't lā' cāmāspu'tūnu'ni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n. Lā' quincālīmāmacū'nī'ta'ni' nacāmāca'tzīnīyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ²⁰ Lā' chuhua'j quit ixlacscujni' Cristo. Hua'chilh Dios ixchihuīna'lh a'xni'ca' iccāsqi'ni'yāni' hui'xina'n. Iccāsqi'ni'yāni' con ixlīmāpa'ksīn Cristo, que catamakxtektit que Dios nacātlahuayāni' ixamigos. ²¹ A'yuj Cristo tū' maktin tlhualh a'ntūn tū' tzey, Dios māmāknīnī'lh para namāpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' por ixpālacata Cristo, Dios xapa quintalaclē'i'ca'n lā' tū'tza' laclē'nāuj.

6

¹ Quit, como ictā'scuja Dios, iccāsqi'ni'yāni' hui'xina'n, camaklhtīni'ntit huan talakalhu'mān a'ntū Dios cātlahuani'cu'tunāni'. ² Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Quit ickaxmatli a'nchī quisqui'ni' huanmā' chī'chini' a'xni'ca' ictlahuani'cu'tuni' huan talakalhu'mān.

Quit icmaktāyani' a'xni'ca' iccāmāpūtaxtūcu'tunli huan tachi'xcu'huī't.

Chuhua'j tzē namaklhtīni'ncan huan talakalhu'mān a'ntū Dios māsā'cu'tun. Chuhua'j tzē napūtaxtucan.

³ Quit xa'nca iclatā'kchokocu'tun chuntza' hua'chi tasqui'nī. Palh tū' xa'nca iclatā'kchoko, nahuancan palh tū' tzey a'ntū icmāsu'yu. ⁴ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatlā'huan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntūn tatā'scuja Dios. Lā' ū'tza' quit lacatzucu iclīpātī a'ntū quimpātē'keni'. Lej icpātīni'nī't. Lā' ixquisputni'nī't a'ntū quit xa'icmaclacasqui'n. Lā' lhūhua' catūhuā a'ntū jicslīhua' quimpātē'keni'nī't. ⁵ Lā' quinkēsno'kcanī't. Lā' quinchī'canī't. Lā' iccātā'talacxtucnī't tachi'xcu'huī't a'ntūn tū' ixquintalaktzī'ncu'tun. Lā' lej palha' icscujnī't. Lā' lej iclakachu'huā'lhtatanī't. Lā' a'katunu' tū' xa'icka'lhī quilīhua't. ⁶ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatlā'huan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntūn tatā'scuja Dios. Huāk tzey quintapāstacna'. Lā' xa'nca icca'tzī a'ntū icmāsu'yu. Lā' icpātī a'ntū quintlhuani'can. Quit lej iclakalhu'manīni'n. Lā' huan Espīritu Santo quimaktāya para na'ictā'scuja Dios. Lā' quit lej iccāpāxquī' ā'makapitzīn. ⁷ Lā' quit icmāsu'yu a'ntū xastu'ncua'. Icsuja por ixlīmāpa'ksīn Dios. Dios quimaktāya para que xa'nca na'iclatā'kchoko. Lā' chuntza' tū' quintlaja huan a'ntūn tū' tzey. ⁸ Makapitzīn quinta'a'cnīni'ni'; lā' ā'makapitzīn quintalakmaka'n. Makapitzīn tahuan palh tzey quit; lā' ā'makapitzīn tahuan palh tū' tzey quit. Makapitzīn tahuan palh quit ica'kxokonun. Quit icuan xmān a'ntū xastu'ncua'. ⁹ A'yuj makapitzīn tapuhuan palh quit nīn tuntū', ā'makapitzīn taca'tzī palh quit ictā'scuja Dios. A'yuj maklhūhua' quit ictahui'la cā'lījicua' lā' hua'chilh xa'ica'mā'tza' icnī, pero iclahuī'cus. Lā' a'yuj quimacaputzacan, tū' quimāknīcanī't. ¹⁰ A'yuj quimpātē'keni'nī't a'ntū lilakaputza, pō'ktu līpāxūj icuī'. Lā' a'yuj pobre quit, pero quit iccāmaxquī' ā'makapitzīn a'ntū más xatapala que huan tumīn. Lā'

a'yuj nīn tuntū' icka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, ixlīhuāk a'ntū a'nan, Dios quimaxqui' chu a'nchī icmaclacasqui'n.

¹¹ Quit lej stu'nc iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit lej iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. ¹² A'yuj hui'xina'n tū' quilāpāxqui'yāuj, pero quit iccāpāxqui'yāni'. ¹³ Iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n hua'chi quincamana'. Iccāsqi'ni'yāni' que caquilāpāxqui'uj hua'chi quit iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixlītōkpān Dios

¹⁴ Tū' chu lakatin cacātā'latit a'ntīn tū' takahlaka'ī'. Lej xtunc talatā'kchoko a'ntīn takahlaka'ī' lā' xtunc talatā'kchoko a'ntīn tū' takahlaka'ī'. Tūla chu lakatin cātlahuacan. Huan xkakana' xtunc lā' huan tzi'sni' nā xtunc. A'ntūn tzey xtunc lā' nā a'ntūn tū' tzey nā xtunc. ¹⁵ Cristo tū' tlahua a'ntūn tlahua huan ko'ti'ti'. Lā' nā a'ntīn takahlaka'ī' Cristo, xlaca'n tū' tapāstacna'n hua'chi a'ntīn tū' takahlaka'ī'. ¹⁶ Lā' tū' līmakuan namācā'tanīcan ídolos na ixlītōkpānna' Dios. Lā' quina'n hua'chi ixlītōkpān Dios a'ntī xalakahuan. Dios huanī't:

Quit na'ictahui'la na ixlaclhni'ca'n a'ntīn takahlaka'ī'.

Lā' na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuui't natala.

¹⁷ Lā' ū'tza' līhuan Dios:

Cataxtunquīt de a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Lā' tū' catlahua'tit hua'chi xlaca'n.

Lā' tū' caxa'ma'tit a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit quila'.

¹⁸ Quit na'icla hua'chi mintāta'ca'n.

Lā' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi qui'o'kxa'n lā' quintzu'ma'jan.

Chuntza' hualh huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī māpa'ksīni'nkō'.

7

¹ Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Lā' ū'tza' nalīmaktēkkō'yāuj ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' natlahuayāuj a'ntū ko'hua'jua'. Lā' tū' naka'lhīyāuj huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' nalīhui'liyāuj nalayāuj lej xatzey como a'cnīni'ni'cu'tunāuj Dios.

Taxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n xalanī'n nac Corinto

² Iccāsqi'ni'yāni' hui'xina'n que naquilāpāxqui'yāuj. Nīn tintī' ictlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Nīn tintī' icmāxtuyāhuanī't. Nīn tintī' ica'kxokomaklhtīnī't catūhuā. ³ A'xni'ca' icuan huā'mā', tū' icuan que hui'xina'n quilātlahuani'nī'ta'uj a'ntūn tū' tzey. Iccāhuaninī'ta'ni'tza' que iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Na'iccāpāxqui'yāni' līhuan iclahui' lā' hasta na'icnī.

⁴ Chuhua'j quit icca'tzī que hui'xina'n natlahua'yā'tit chu a'nchī iccāhuaninī'ta'ni'. Lā' chuntza' iccāhuani ā'makapitzīn a'nchī hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Quit tū' ic-tamakchuyīnī't como icca'tzī que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Icpāxuhua a'yuj icpātīni'mā'.

⁵ A'xni'ca' icchilh huā'tzā' nac Macedonia lej ictamakchuyīlh. Lej lhūhua' catūhuā quimpātī'kenī'lh. Quintatā'lātlahualh. Lā' xa'icjicua'n que ixcāmāmakchuyīca a'ntī ix-takahlaka'ī'mā'nacus. ⁶ Pero Dios cāmāko'xamāka'tlī' a'ntīn tatamakchuyīnī't. Dios māchinīlh huan Tito lā chuntza' ictako'xamāka'tlī'lh. ⁷ Lā' ā'chulā' ictako'xamāka'tlī'lh a'xni'ca' icca'tzilh a'nchī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'nī'ta'ntit huan Tito. Xla' quihuanīlh a'nchī hui'xina'n lej quilālaktzī'ncu'tunāuj lā' a'nchī līlakaputzatit hui'xina'n como ca'tzītit que ixquilāmālakaputzīnī'ta'uj. Lā' quihuanīlh a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāuj. Lā' ū'tza' ā'chulā' iclīpāxuhualh.

⁸ Lā' a'yuj huan carta a'ntū iccātzo'kni'ni' hui'xina'n cāmālakaputzīni', quit icpuhuan que tzey a'nchī iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Pū'la icpuhualh que tū' xa'ictzo'kli huanmā' carta. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu que tū' lej makān lakaputzatit hui'xina'n. ⁹ Chuhua'j icpāxuhua. Lā' tū' por ixpālacata hui'xina'n līlakaputzatit. Hui'xina'n

lilakaputzatit por ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' makxtektit mintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cāmālakaputzīni' ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' xa'nca taxtulh. Lā' chuntza' tasu'yu que tū' iccātlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' iccātzō'kni'ni' huan carta. ¹⁰ Palh Dios māpuhuanī kalhatin chi'xcu' que tū' tzey a'nchī latlā'huan, lā' palh huā'mā' chi'xcu' nalakaputza lā' naxtāpalī ixtapāstacna', chuntza' Dios namāpūtaxtū. Lā' ā'calistān huā'mā' chi'xcu' tū' catipuhualh palh tū' tzey a'nchī pūtaxtulh. Palh catīhuā lakaputza lā' palh tū' a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, huanmā' chi'xcu' tū' catipūtaxtulh. ¹¹ Lā' hui'xina'n tū' chuntza'. A'xni'ca' Dios cāmālakaputzīni', lacapalh tlahua'tit a'ntū ixtasqui'nī. Lā' squi'ntit tamāspūtūn. Ca'tzītīt que a'ntū ixtlahua'ni'ta'ntit huā'mā' lej ko'hua'jua'. Lā' ixjicua'ni'yā'tit Dios. Lā' lej quilāpāstacui quit. Lā' tlahua'cu'tuntit a'ntū na'iclīpāxuhua quit. Lā' māpātīnī'tit a'ntī ixtlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' tasu'yu que hui'xina'n puhua'ntit que tū' tzey a'ntū ixtlahua huanmā' chi'xcu'. ¹² Quit ictzō'kli huan carta, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntīn tlahualh a'ntūn tū' tzey, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntīn tlahuanī'ca a'ntūn tū' tzey. Quit ictzō'kli huan carta como icmāsu'yucu'tulh na ixlacapūn Dios a'nchī iccāmaktakalhcū'tunāni' hui'xina'n. ¹³ Lā' chuntza' quilīmāko'xamāka'tlī'ca.

Lā' Tito ixlīpāxuhua por mimpālacataca'n. Lā' ū'tza' nā lej iclīpāxuhua quit. ¹⁴ A'xni'ca' tūna'j ixcālaka'nāchāni' Tito, icuanilh palh hui'xina'n ixquilā'a'kahuāna'ni'uj. Lā' chuhua'j tū' iclīmāxana'n como stu'ncua' a'nchī icuanilh Tito. Ixlihuāk a'ntū iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n, huāk stu'ncua'. Lā' nā chuhua'j tasu'yu que stu'ncua' a'ntū icuanilh Tito. ¹⁵ Lā' chuhua'j Tito ā'chulā' cāpāxquī'yāni' hui'xina'n lā' cāpāstacāni' hui'xina'n a'nchī hui'xina'n a'cnīni'ni'tit lā' a'kahuāna'ni'tit a'ntū cāhuanini'. ¹⁶ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' hua'chi icpuhualh quit. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

8

A'nchī māstā'ca con xatzey tapuhuān

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāsīcua'lanālīlh xalanī'n huan nac litokpānna' xala' nac Macedonia. ² Lā' a'yuj xla'ca'n lej ixtapātīni'mā'na, lej ixtapāxuhua. Lā' chuntza', a'yuj lacpobresni' ixtahuanī't xla'ca'n tamāstā'lh lhūhua' con ixlihuāk ixtapuhuānca'n. ³ Quit icca'tzī que a'ntū talīhui'līlh tamāstā', huā'mā' tamāstā'lh lā' ā'chulā' huampala. ⁴ Quincātasqui'ni'ni' que xa'icmaklhtīni'uj huan tumīn lā' xa'iccālē'ni'uj huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtamaclacasqui'n. ⁵ Xla'ca'n ā'chulā' tatlahualh que a'ntū icpuhualh quit. Xapū'la tahananilh Dios que ixtatapa'ksi con xla' lā' ixtatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios. Lā' nā ixtatlahuacu'tun a'ntū iccāhuanilh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁶ Lā' chuntza' icsqui'ni'lh Tito que ixcālaka'nchāni' hui'xina'n lā' xla' iccāmaktāyani' para que ixmākēstokkō'tit huan tumīn a'ntū namāstā'yā'tit como ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanīni' hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n huāk xa'nca tlahua'yā'tit. Xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' xa'nca lakapasā'tit huan ixtachihuīn Dios lā' xa'nca māsū'yu'yā'tit. Lā' tlahua'cu'tunā'tit ixtapuhuān Dios. Lā' quilāpāxquī'yāuj. Lā' chuhua'j tasqui'nī que hui'xina'n namāstā'yā'tit para nacāmaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū' lakatin līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'ni' a'nchī ā'makapitzīn tamāstā'mā'na. Lā' quit iclacasqui'n que hui'xina'n nacāmāxquī'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' chuntza' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej cāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. ⁹ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lej pāxquī'nin. Xla' a'yuj ixtēcu' de ixlihuāk a'ntū ta'a'nan, xla' pobre lalh como xla' quincāpāxquī'yāni'. Lā' chuntza' quina'n hua'chi ricosnu' lanī'tauj como xla' quincāsīcua'lanālīni'ta'ni'.

¹⁰ Na'iccāhuanīyāni' a'ntū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n māstā'cu'tuntit tumīn. Hui'xina'n xapū'la tzucutit māstā'yā'tit. Lā' xmān tzucutit mākēstokā'tit. Quit icpuhuan que xatzey nala palh hui'xina'n natlahuakō'yā'tit. ¹¹ Xapū'la timāstā'cu'tuntit huan

tumīn. Chuhua'j catlōkentaxtūtīt chu a'nchī tzē namāstā'yā'tit chā'tunu'. ¹² Līpāxuhua Dios palh kalhatin con tapaxuhuān māstā' chu a'nchī tzē namāstā' kalhatin. Dios, xla' tū' quincāsqui'ni'yāni' a'ntūn tū' ka'lhīyāuj.

¹³ Tū' iccāhuanimā'ni' hui'xina'n que namāstā'yā'tit ixlīhuāk a'ntū ka'lhī'yā'tit a'xni'ca' nacāmaxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. ¹⁴ A'ntū icuan ū'tza' huā'mā': Que chu a'extim nataka'lhī ixlīhuākca'n huan tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmaxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. Lā' palh namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' hui'xina'n tū' catika'lhī'tit nīn tuntū', xlaca'n nacātamaktāyayāni' hui'xina'n. Chuntza' tzey nala. ¹⁵ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'ntī lej lhūhua' mākēstokli, tū' a'katāxtūni'lh.

Lā' a'ntīn tantzina'j mākēstokli, tū' sputni'lh.

Tito lā' a'ntīn tatā'a'lh

¹⁶ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios como Tito lacasqui'n que hui'xina'n xa'nca nalatā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi quit iclacasqui'n que xa'nca nalatā'kchokoyā'tit.

¹⁷ Tito ixa'cstu puhualh que nacālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' icuanilh que ca'a'ncha', xla' a'ncu'tulh como iccālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n.

¹⁸ Lā' quit ictā'macā'mā' Tito kalhatin quintā'tinca'n a'ntī lakapaskō'can na ixlīhuāk huan lītōkpānna'. Lhūhua' a'ntīn tahuan que xla' xa'nca scuja a'nchī māsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁹ Lā' nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsacli huan ā'makapitzīn tā'timīn xalanī'n huan ā'makapitzīni' lītōkpānna' ā'tzā'. Xlaca'n talacasqui'n que xla' naquintā'a'n a'xni'ca' quit na'iccālē'ni' huan tumīn a'ntīn tamaclacasqui'n xalanī'n nac Jerusalén. Por ixpālacata huā'mā' tumīn, xlaca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nā nataca'tzī que quina'n cāmaktāyacu'tunāuj.

²⁰ Līscalana'jua' na'icmākēstokāuj huan tumīn para que tū' naquilē'ksa'nīni'ncan. Tū' iclacasqui'n que nahuancan que tū' ictlōkentaxtū a'ntū quilīmāmacū'can ixpālacata huan lhūhua' tumīn. ²¹ A'xni'ca' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn huāk tzey ictlahuacu'tun na ixlacapūn Dios lā' nā ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't.

²² Na'iccālākmācā'nāchāni' hui'xina'n huā' tamā'na chi'xcu'huī'n. Lā' nā na'iccātā'macā'n ā'kalhatin quintā'tinca'n. Xla' tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk a'ntū līmāmacū'can. Huā'mā' lej maklhūhua' iclaktzī'nī't. Lā' chuhua'j ā'chulā' tlōkentaxtūcu'tun huā'mā' līmāmacū'n, como xla' ca'tzī que hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit a'ntū tasqui'nī. ²³ Lā' Tito, xla' quintā'scuja. Tito lā' quit iccāmaktāyanī'ta'ni' hui'xina'n. Lā' huan tā'timīn a'ntī natatā'a'n Tito, xlaca'n tamacā'nī't xalanī'n huan nac lītōkpānna' xala' huā'tzā'. Lā' como xlaca'n xa'nca talatā'kchoko, ū'tza' lī'a'cnīni'ni'can Cristo. ²⁴ A'xni'ca' natachā'nācha' Tito lā' huan tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit. Lā' huan ā'makapitzīn tā'timīn natalaktzī'n a'nchī hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit. Lā' chuntza' naca'tzīcan que stu'ncua' a'nchī icualh que hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn.

9

Mākēstokcu'tunca huan tumīn para huan tā'timīn

¹ Tū' tasqui'nī que quit na'iccāhuaniyāni' namākēstokā'tit huan tumīn a'ntū nacālīmaktāyayā'tit huan tā'timīn. ² Quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuaninī't xalanī'n nac Macedonia a'nchī tlaha'yā'tit hui'xina'n a'ntūn tzey. Iccāhuaninī't a'nchī hui'xina'n xalanī'n nac estado de Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tulh huan xalanī'n nac estado de Macedonia. ³ Lā' como iccāhuaninī't xlaca'n que hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit huan tumīn, chuntza' tū' tzey palh hui'xina'n tū' natlōkentaxtūyā'tit. Lā' ū'tza' iccālīlakmacā'nchāni' huan tā'timīn. Lā' chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn chu a'nchī iccāhuaninī't xlaca'n. ⁴ Palh hui'xina'n tū' tlaha'yā'tit lā' palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', lā' palh hui'xina'n

tūna'j mākēstokā'tit huan tumīn, quit na'ictamāxanī' como iccāhuaninī't que hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn. Lā' nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. ⁵ U'tza' iclīpuhualh que tasqui'nī que na'iccāhuani huan tā'timīn que naquintapū'lani'. Lā chuntza' xlacan' natamaklhtīni'n huan tumīn a'ntū hui'xina'n hua'nā'tit que namāstā'yā'tit. Lā' chuntza' natasu'yu que hui'xina'n māstā'yā'tit con ixlīhuāk mintapuhuānca'n. Lā' tū' catitasu'yulh palh quit xa'iccāsāmāmāstā'nīni' huan tumīn.

⁶ Ca'tzīyāuj que a'ntīn tantzina'j natacha'n, xlacan' nā tantzina'j natamakala. Lā' a'ntī lhūhua' natacha'n, xlacan' lhūhua' natamakala. Lā' nā chuntza' quina'n a'xni'ca' māstā'yāuj. Palh lhūhua' namāstā'yāuj, nā lhūhua' namaklhtīni'nāuj. ⁷ Chā'tunu' de hui'xina'n camāstā'tit chu a'nchī puhua'nā'tit que tzē namāstā'yā'tit. Lā' tū' camāstā'tit con tā'kcha. Lā' tū' catasu'yulh palh cātasāmāmāstā'nīyāni'. Dios cāpāxquī' a'ntīn tamāstā' con ixlīhuāk ixtapuhuānca'n. ⁸ Dios tzē nacāmaxquī'yāni' lej lhūhua'. Lā' hui'xina'n, a'yuj cāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn, hui'xina'n naka'lhīyā'tit a'ntū namaclacasqui'nā'tit. ⁹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata kalhatin tzeyā chi'xcu':

Xla' lej lhūhua' cāmaxquī' huan pobresni'.

Lā' chuntza' pō'ktu tzē nacāmaxquī'.

¹⁰ Nā quina'n, Dios quincāmaxquī'yāni' a'ntū nacha'nāuj, como ū'tza' Dios a'ntī māstaquī. Lā' chuntza' nalīka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj lā' nā a'ntū nacha'mpalayāuj. Lā' hui'xina'n palh nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn a'ntīn tamaclacasqui'n, Dios nacāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. ¹¹ Lā' como chuntza' Dios nacāsīcua'lanāliyāni' hui'xina'n, chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Lā' chuntza' natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios xlacan' a'ntī natamaklhtīni'n huan mintumīnca'n a'ntū na'iccālē'ni' xlacan'. ¹² Lā' chuntza' por ixpālacata huan tumīn a'ntū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāya'yā'tit ixtachi'xcu'huī't Dios a'ntīn tamaclacasqui'n. Lā' nā xlacan' natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata a'ntū māstā'nī'ta'ntit hui'xina'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej namāstā'yā'tit, lhūhua' natamāka'tlī' Dios, como chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo, como hui'xina'n cāmaktāya'yā'tit xlacan' lā' ā'makapitzīn huampala. ¹⁴ Lā' chuntza' xlacan' nacātalīkalhtō'ka'yāni' lā' nacātapāstacāni' hui'xina'n como Dios cāsīcua'lanāli'ni'ta'ni' lā' chuntza' hui'xina'n tzē namāstā'yā'tit huan tumīn. ¹⁵ Namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como xla' quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'. U'tza' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatapala. Tūla mālacstū'ncāuj a'nchī huanī't como lej xatapala.

10

Pablo ixka'lhī līmāpa'ksīn como xla' apóstol ixuanī't

¹ Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. A'makapitzīn tahuan que quit lacatzucu icchihuīna'n na milacapūnca'n. Lā' nā tahuan que quit lej palha' iccātā'chihuīna'nāni' a'xni'ca' iccātzo'knuni'yāni'. Chuntza' hua'chi Cristo lakalhu'manīni'n, nā chuntza' quit līlacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunāni'. ² Iccāhuanicu'tunāni' que xa'nca calatā'kchokotit. Lā' palh tū' chuntza', tasqui'nī na'iccāquilhnīyāni' hui'xina'n a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni'. Lā' palh a'nan ā'makapitzīn de hui'xina'n a'ntīn tahuan que quit iclatlā'huan hua'chi chuxatīyā chi'xcu' lā' que quit ictlahua xmān a'ntū iclacasqui'n, quit na'iccāquilhnī xlacan'. ³ Lā' a'yuj chi'xcu'huī'n quina'n, xtunc huan guerra a'ntū tlahuayāuj. Lā' tū' hua'chi huan guerra a'ntūn tatlahua xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ A'ntīn ta'a'n nac guerra xlacan' talē'n a'ntū natapūmaknī ixtā'ca'tzaca'n. Quina'n tuntū' lē'nāuj hua'chi huanmā'. Xmān por ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nacātlajayāuj a'ntīn tatā'lāsta'la Dios. ⁵ Con ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cātlayayāuj ixtapāstacna'ca'n a'ntīn tatā'lātlahua Dios. Lā' nā tzē natlayayāuj ixlīhuāk huan tapāstacna' a'ntūn tū' makxtekni'n kalhlaka'ī'can Dios. Lā' huan ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cāxtāpalīni' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcu'huī't lā' chuntza' nata'a'kahuāna'ni' Cristo. ⁶ Lā'

a'xni'ca' hui'xina'n xa'ncatza' na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios, quit na'iccāmāpātīnī a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

⁷ Hui'xina'n pāstacpā'na'ntit xmān a'ntūn tzē nalaktzī'ncan. Lā' na milaclhni'ca'n tahui'lāna' a'ntīn quintatā'lāsta'la lā' tahuan que xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzīlh xlaca'n que nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn. Lā' tū' icmāxana'n iclīchihuīna'n huā'mā' līmāpa'ksīn. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para que chuntza' tzē na'iccāmaktāyāni' hui'xina'n a'nchī nakalh-laka'ī'yā'tit. Quimaxquī'nī't huan līmāpa'ksīn tū' para que na'iclaclahua a'nchī kalh-laka'ī'yā'tit. ⁹ Chuntza' icuan, como tū' iclacasquī'n que najicua'nā'tit ixpālacata a'nchī iccātzo'knuni'yāni'. ¹⁰ A'makapitzīn na milaclhni'ca'n quīntalīchihuīna'n lā' tahuan: "A'xni'ca' xla' quīncāmacamini'yāni' lakatin carta, līpalha' chihuīna'n hua'chilh ixka'lhīlh līmāpa'ksīn. Lā' a'xni'ca' huī' con quina'n līlacatzucu chihuīna'n. Lā' tūla xa'nca a'cta'sana'n". Chuntza' tahuan. ¹¹ Lā' a'ntīn chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzīlh xlaca'n que chuntza' a'nchī iccātzo'knuni'yāni' nac lakatin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nāni' a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni'.

¹² Quit tū' icticātā'talacastucli xlaca'n a'ntīn tapuhuan que xlaca'n lej xalactzey. Quit tū' hua'chi xlaca'n. Tapuhuan que xlaca'n lej xalactzey como talātā'talacastuca xmān entre ū'tunu'n. Tū' tamāchekxī. ¹³ Quit tū' icti'a'kapalhkāl h a'ntū līmakuan a'xni'ca' na'iclīchihuīna'n a'ntū ictlahuanī't. Xmān icscujnī't a'nlhā Dios quimāsu'ni'nī't que na'icscuja. Lā' Dios quimāca'tzīnīlh que na'icscuja nā nac Corinto a'nlhā hui'lā'na'ntit hui'xina'n. ¹⁴ Quit xapū'la iccāmāca'tzīnīni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' a'xni'ca' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n hua'chilh xa'icscujmā' nac xkok a'ntū Dios quimāsu'ni'lh. Tū' icpātīle'kelh de huan nac xkok a'xni'ca' iccālaka'nchāni' hui'xina'n. ¹⁵ Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tlahuacan a'nlhān tū' quimacā'n Dios. Tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tatlhuanī't ā'makapitzīn hua'chilh quit xa'ictlahualh. Quit iclacasquī'n que hui'xina'n ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē na'icscuja con hui'xina'n, chuntza' hua'chi quimāsu'ni'lh Dios a'ntū na'ictlahua. ¹⁶ Lā' chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo a'ntīn tahui'lāna'ncha' más makat que hui'xina'n. Quit icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn a'nlhā tintī'na'j māsuyunī't nīn kalhatin. Lā' chuntza' tū' iclīka'tla'jca'tzīlh huan lītlōt a'ntū tlahuanī't ā'kalhatin hua'chilh quit xa'ictlahualh.

¹⁷ Tū' tzey palh kalhatin nalīka'tla'jca'tzī a'ntū māni' xla' tlahuanī't. Xatzey palh namāka'tlī' Dios. ¹⁸ Palh kalhatin huan que xla' lej tzey a'ntūn tlahua, huā'mā' tuntū' ixtapalh. Xmān Dios a'ntī tzē nahuan palh tzey a'ntūn tlahuanī't kalhatin chī'xcu'.

11

Pablo cālīchihuīna'lh a'ntī xmān ixta'a'kxokonu'n

¹ Quit iclacasquī'n que hui'xina'n nakaxpa'tā'tit līlacatzucu līhuan iccāhuaniyāni' a'ntū ictlahuanī't. Caquilāpātīni'uj līlacatzucu, a'yuj hua'chilh tonto a'ntī līchihuīna'ncan ixa'cstu. ² Dios lacasquī'n que hui'xina'n tū' nataxtunquīyā'tit de Cristo. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū iclacasquī'n nā quit. Quit iccāmaktāyani' para natapa'ksiyā'tit con Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuā a'ntī squī'n kalhatin tzu'ma'jāt. Lā' chuhua'j hua'chi kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī pāxquī' ī'squī'nīni', nā chuntza' tasquī'nī que hui'xina'n napāxquī'yā'tit xmān Cristo. ³ Quit icjicua'n que hui'xina'n nacāta'a'kxokoyāni', chuntza' hua'chi Eva a'kxokoca. Huan ko'ti'ti' lalh ixlīlūhua' lā' a'kxokolh huan Eva. Huan ko'ti'ti' lej ca'tzī a'nchī na'a'kxokonu'n. Lā' chō'la nacā'a'kxokoyāni' nā hui'xina'n, lā' chuntza' nataxtunquīyā'tit de Cristo. ⁴ Icjicua'ni' huā'mā' como hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntīn cātalakmināni' lā' catamāsu'ni'yāni' ā'catūhuā lā' tū' hua'chi a'ntū iccāmāsu'ni'ni' quit ixpālacata Jesús. Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu ixpālacata huan Espīritu Santo. Tū' ū'tza' a'ntū iccāmāsu'ni'ni'. Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu a'ntū līpūtātucan. Lā' tū' hua'chi quit iccāmāsu'ni'ni'. ⁵ Huā'

tamā'na chi'xcuui'n xluca'n lihua tahuan que apóstoles. Xluca'n tū' quinta'a'kapalhkā. ⁶ Chō'la tū' lej tzēhuanī't a'nchī quit ica'cta'sana'n. Pero quit xa'nca icmāchekxī a'ntū icmāsu'yu. Lā' iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' ixlīhuāk hui'xina'n.

⁷ Quit tū' iccāmātā'jīni' hui'xina'n a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Dios. Quit lej lipalha' xa'icscuja para xa'icua'yan lihuan xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Dios. ¿Chā tū' tzey a'ntū ictlahualh? ⁸ Lihuan quit xa'icscuja na mi-laclhpu'nanca'n, ixquintamacamini' tumīn ixtachi'xcuui't Dios xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Hua'chilh xa'iccāmaktlīh huan tumīn como iccāmaktāyacu'tuni' hui'xina'n. ⁹ Lā' lihuan xa'iccātā'lahui'lani' quit tū' iccāsqi'ni'ni' tumīn a'xni'ca' xa'icmaclacasqui'n catūhuā. Huan tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalīmini' a'ntū xa'icmaclacasqui'n. Lā' chuntza' tū' iccāmāmakasputūni' hui'xina'n nīn tuntū'. Lā' tū' maktin icticāsqi'ni'ni' para na'icua'yan. ¹⁰ Tū' icticāsqi'ni'lh nīn tuntū' ixtachi'xcuui't Dios xalanī'n nac estado de Acaya a'nlhā hui'lā'na'nchipitit. Quit icuan a'ntū stu'ncua' como quit ictā'tapa'ksī Cristo. ¹¹ Lasā' ā'makapitzīn tahuan que quit tū' iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n como tū' iccāmaktlīcu'tunāni' mintumīnca'n. Huā'mā' tū' stu'ncua'. Dios ca'tzī que lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

¹² Tū' iccāsqi'ni'nī'ta'ni' tumīn para na'icua'yan. Lā' tū' ictisqui'nli nīn maktin. Chuntza' xluca'n a'ntūn tasqui'n tumīn tūlah catitahualh palh tascuja chu a'cxim hua'chi quit. ¹³ Xluca'n tahuan que apóstoles. Tū' stu'ncua'. Xmān ta'a'kxokonu'n a'nchī tamāsu'yu. Talacasqui'n que nacālaktzīncan hua'chi apóstoles a'ntūn tatā'scuja Cristo. ¹⁴ Huā'mā' a'ntūn tatlahua tūla lē'cnīyāuj como māni' huan ko'ti'ti' tzē taxtāpalī lā' tzē la hua'chi kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. ¹⁵ Lā' nā tzē natataxtāpalī a'ntūn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' hua'chilh ixtatlahualh a'ntūn tzey, a'yuj tatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Xluca'n natamāpala con Dios a'ntūn tatlahuanī't.

A'nchīn pātīni'lh Pablo

¹⁶ Quit iccāhuanipalayāni' hui'xina'n: Tū' capuhua'ntit hui'xina'n palh quit tonto como quē'cstu quilīchiuīna'mā'ca. Lā' a'yuj capuhuanca palh quit tonto, caquilākaxmatui lā' caquilāmakxtekui na'icchiuīna'n. ¹⁷ Ca'tziyāuj que a'ntī ka'tla'jca'tzī, xla' chihuīna'n hua'chi tonto, lā' tū' hua'chi kalhatin a'ntūn tapa'ksī con Cristo. Lā' a'ntū na'icuan quit, hua'chilh quit xa'icka'tla'jca'tzilh. ¹⁸ Lhūhua' a'ntūn cātāmāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, ixa'cstuca'n cālīchiuīna'ncan. Nā quit na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū ictlahua. ¹⁹ Hui'xina'n a'yuj puhua'nā'tit palh lej ca'tziyā'tit, cāpātīni'yā'tit huā' tamā'na a'ntūn cālīchiuīna'ncan ixa'cstuca'n hua'chi tonto. ²⁰ Hui'xina'n cāpātīni'yā'tit a'yuj xluca'n cātāmāpa'ksīcu'tunāni' hui'xina'n. Xluca'n cātāmaktlīyāni' ixlīhuāk a'ntū ka'lhīyā'tit. Lā' xluca'n cātāmā'a'kahuāniyāni'. Lā' xluca'n cātālakmaka'nāni' hui'xina'n. Lā' cātālacala'sāni'. Lā' a'yuj xluca'n tatlahuanī'yāni' ixlīhuāk huā'mā', hui'xina'n cāpātīni'yā'tit. ²¹ Tū' chuntza' iccātlahuani' hui'xina'n. Palh tzey cahuā tlahuacan huā' tamā'na', quit xa'icmāxana'lh, como tū' ictlahualh chuntza'.

Xluca'n tahuan a'ntū tatlahuanī't. Lā' chuhua'j quit na'icuan a'ntū ictlahuanī't quit, a'yuj natasu'yu hua'chilh icka'tla'jca'tzī lā' hua'chilh tonto quit. ²² Xluca'n taka'tla'jca'tzī lā' tahuan que xluca'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuan que xluca'n israelitas. Nā quit israelita. Xluca'n tahuan que Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³ Xluca'n tahuan que tatā'scuja Cristo. Quit lihua'ca' ictā'scuja Cristo. Chuntza' a'nchī icchiuīna'mā' hua'chilh tonto quit. Xluca'n tū' tascujnī't hua'chi quit. Lā' tū' tapātīni'nī't hua'chi quit. Quintucsanī't. Lā' nā xa'ictachi'n. Lā' lej maklhūhua' quintimaktīcu'tunca. Lā' xluca'n tū' tapātīni'nī't chuntza'. ²⁴ Quintā'israelitas quintakēsno'kli pu'xamacāujna'jās. Lā' chuntza' quintatlahuanī'nī't makquitzis. ²⁵ Lā' maktu'tun tanūni'ca quinkēniccan. Lā' maktin quimūta'laca. Lā' maktu'tun tā'cnūlh huan barco a'ntū xa'icpū'a'mā'. Lā' lakatin chi'chini' ā'lakatin tzi'sa icpātīle'kelh nac xcān a'xni'ca' tā'cnūlh huan barco. ²⁶ Lakachu iclatā'kchokonī't para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' nā ictahui'lanī't a'nlhā lej

cā'lījicua'. Lā' nā maklhūhua' ictacutnī't nac pūxka a'nlhā lej lakka'tla'n. Lā' nā ica'nī't a'nlhā ixtalatlā'huan ka'lhāna'nī'n. Lā' quintitamaknīcu'tulh quintā'israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' xa'iclatlā'huan nac cā'lījicua' nac cā'lacchicni' lā' nac cā'qui'huī'n lā' nac mar. Lā' ixquintamaknīcu'tun a'ntī līhua ixtahuan que xla'ca'n tatapa'ksī con Cristo. ²⁷ Lā' lej ictlekua'nī't lā' lej palha' icscujnī't. Lā' lej maklhūhua' iclakachu'huā'lhtatanī't. Lā' icpātīnī't tatzī'ncsta lā' nā takalhpūtīt. Maklhūhua' tū' xa'icka'lhī a'ntū na'icua'. Lā' icpātīnī't lonkni'. A'katunu' tū' xa'icka'lhī quilu'xu'.

²⁸ Lā' tū' xmān huā'mā'. Pō'ktu ictamakchuyīnī't lā' quimpāta'lanī't por ixpālacataca'n xalanī'n nac huan lītōkpāna'. ²⁹ Palh catīhuā tūla xa'nca latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Lā' palh catīhuā tatonkopū, quit ica'kchā'n con huan a'ntī mātonkopūlh. ³⁰ Palh tasqui'nī que quit naquilīchihuīna'ncan quē'cstu, quit iclīchihuīna'ncu'tun a'ntū namāsu'yu que quit quē'cstu tūla ictlahua nīn tuntū'. ³¹ Dios ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca para pō'ktu. ³² A'xni'ca' quit xa'icuī' nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksīni'n kalhatin gobernador a'ntī ixui'līnī't huan rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh centinelas a'nlhā lactaxtucan nac cā'lacchicni', como ixquintachi'lē'ncu'tun. ³³ Pero quilacmāxtuca nac lakatin xalhu'cu' de huan xataxaka cā'lacchicni. Lā' quimpūmāyujūca lakatin canasta. Lā' chuntza' iclītza'lal' lā' iclīpūtaxtulh.

12

A'nchī lakachuyalh Pablo

¹ Tū' līmakuan na'icuan palh ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyāni' a'ntū quimāsu'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' a'ntū iclaktzī'lh a'xni'ca' iclakachuyalh. ² Ka'lhītza' hua'chi cāujtā'ti' cā'ta lā' xa'ickalhlaka'ī'nī'ttza' Cristo, a'xni'ca' quit quilē'nca nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Cristo. Tū' icca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh tū' lē'nca. Xmān Dios ca'tzī. ³ Dios ca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilīca'tzīn. Quit tū' icca'tzī. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. Lā' a'ntza' ickaxmatli tachihuīn a'ntūn tūla icuan como Dios tū' quimaxteka que na'icuanī nīn tintī'. ⁵ Lā' como Dios quintlahuani'lh huā'mā', quit icmāka'tlī'. Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntū quimpātīle'keni'lh. Xmān na'iccāhuaniyāni' a'ntū māsū'yu que quit quē'cstu tūla ictlahua nīn tuntū'. ⁶ Palh quit ixquilīchihuīna'nca xa'nca a'ntū ictlahuani't, tū' xa'icchihuīna'lh hua'chi tonto, como quit xmān iclīchihuīna'n a'ntū stu'ncua'. Pero tū' quintilīchihuīna'nca māni' quit como tū' iclacasqui'n que ā'makapitzīn natapuhuan que quit lej ka'tla'. Quit iclacasqui'n que ixpālacata a'nchī iclatā'kchoko lā' a'nchī icchihuīna'n, nataca'tzī palh quit tzey.

⁷ Chō'la quit lej xa'iclīka'tla'jca'tzīlh por ixpālacata a'nchī iclakachuyanī't. Lā' ū'tza' Dios quilīmaxquī'lh lakatin taca'tzāt. Lā' huā'mā' taca'tzāt hua'chi lakatin lhtucū'n a'ntū huan ko'ti'ti' yāhualh na quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzāt como tū' lacasqui'lh que quit na'icka'tla'jca'tzī. ⁸ Maktu'tun icsqui'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo que ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzāt. ⁹ Lā' xla' quihuanilh: “Quit na'icmaktāyāni' lā' chuntza' natāyani'ya'. A'xni'ca' hui'x scalana'jua' a'xni'ca' tasu'yu palh quit icka'lhī līmāpa'ksīn”. Chuntza' quihuanilh. Lā' chuntza' con tapāxuhuān na'ictāyani' a'xni'ca' scalana'jua' quit como chuntza' lītasu'yu que quit icscujā por ixlīmāpa'ksīn Cristo. ¹⁰ Chuntza' icpāxuhua a'yuj scalana'jua' quit lā' a'yuj quilakapalacan lā' a'yuj quisputni' a'ntū icmaclacasqui'n lā' a'yuj quimacaputzacan lā' a'yuj quimpātīle'keni' a'ntū jicslīhua'. A'xni'ca' scalana'jua' quit, a'xni'ca' tasu'yu que Cristo quimaktāyamā'. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

Pablo ixpāta'la por huan xalanī'n nac Corinto

¹¹ Hua'chilh quit tonto como xmān quilīchihuīna'ncan quit. Xmān por mimpālacataca'n hui'xina'n chuntza' iclīchihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacapūnca'n a'ntīn

tahuan que xluca'n apóstoles. A'ntin tapuhuan que xluca'n lakka'tla'n apóstoles, xluca'n tū' quinta'a'kapalhkā a'yuj nīn tuntū' quit. ¹² A'xni'ca' xa'icscuja na milaclhni'ca'n, tasu'yulh palh Dios ixquilhui'līnī't quilī'apóstol. Quit līlacatzucu xa'icscuja. Lā' quit xa'ictlahua lē'cnīn. Lā' huā'mā' māsu'yulh palh Dios ixquilhui'līnī't quilī'apóstol. ¹³ Xmān lakatin catūhuā tū' ictlahualh na milaclhni'ca'n. Ictlahualh pero xmān na ixlaclhni'ca'n xalanī'n ā'makapitzīn lītōkpānna'. Lā' ū'tza' huā'mā': Tū' iccāsqui'ni'ni' hui'xina'n para na'icua'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit palh tū' tzey huā'mā', caquilāmāspūtūnu'ni'uj.

¹⁴ Chuhua'j ixlīmaktu'tun ictacāxni't para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n tū' catimāpala'tit para na'icua'yan. Xmān iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n para nakalhaka'ī'yā'tit ā'chulā'. Tū' iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tzīyāuj que huan camana' tūla tamāhuī' ixtāta'ca'n. Huan xanātāta'na' tamāhuī' ixcamana'ca'n. Lā' quit hua'chi mintāta'ca'n hui'xina'n. ¹⁵ Quit con tapāxuhuān na'icmāspūtū a'ntū icka'lhī para na'icscuja con hui'xina'n. Lā' na'icscuja hasta na'ictlakua'n. Lā' a'yuj quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n, pero hui'xina'n tū' lej quilāpāxquī'yāuj.

¹⁶ Lā' a'yuj tū' iccāsqui'ni'ni'ta'ni' nīn tuntū', ā'makapitzīn tahuan que iccā'a'kxokomaklhtīnī'ta'ni' mintumīnca'n. ¹⁷ Quit nīn tuntū' iccā'a'kxokomaklhtīni' a'xni'ca' iccālakmacā'ni' huan chī'xcu'huī'n. ¹⁸ Quit icsqui'ni'lh Tito que ixcālaka'ni' hui'xina'n. Lā' xla' ictā'macā'lh ā'kalhatin de quintā'tinca'n. Tito tū' cā'a'kxokomaklhtīni' nīn tuntū'. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī xa'iclatlā'huan, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n quintu'ca'n chu lakatin quintapāstacna'ca'n.

¹⁹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit que quit ictamaktāyamā' na milacapūnca'n. Tū' chuntza'. Quit icchi'huīna'n na ixlacapūn Dios lā' icchī'huīna'n chu a'nchī lacasqui'n Cristo. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunāni' para que xa'nca nakalh-laka'ī'yā'tit. Lā' ū'tza' iclītlahuakō' ixlīhuāk para hui'xina'n. ²⁰ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzī palh hui'xina'n tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' palh tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit, tasqui'nī que na'iccālacaquilhni'yāni' hui'xina'n. Ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la lāsta'layā'tit hui'xina'n, lā' lālakca'tzani'yā'tit lā' a'kchīpinā'tit lā' talacpitziyā'tit lā' nā lālīchīhuīna'nā'tit lā' lē'ksa'nā'tit lā' lej lakka'tla' makca'tzīyā'tit lā' tū' chu lakatin tahui'layā'tit para natlahua'yā'tit catūhuā. ²¹ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n, quit na'icmāxana'n na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntūn tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' de hui'xina'n tlahuanī'ta'ntit talaclē'i' lā' palh tū' makxteku'tunā'tit a'ntūn tū' tzey lā' palh tlahua'yā'titcus talākahlī'n lā' palh tlahua'yā'titcus huan xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n.

13

Pablo cāmāxquī'lh tapāstacna'

¹ Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que a'xni'ca' lē'ksa'nīni'ncan kalhatin, tasqui'nī kalhatu' o kalhatu'tun testigos. ² Na'iccāhuanipalayāni' ā'maktin a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n ixlīmaktu'. Lā' a'yuj tū' iccātā'lahui'lani' chuhua'j, na'iccāhuanipalayāni' hui'xina'n a'ntī tlahuanī'ta'ntit talaclē'i' lā' ā'makapitzīn huampala de hui'xina'n. Na'iccāmāpātīnī a'ntūn tatlahuatā'kchoko talaclē'i'. Lā' xluca'n tū' catitapūtaxtulh a'nchī na'iccāmāpātīnī. ³ Lā' chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclīchīhuīna'n con ixlīmāpa'ksīn Cristo. Xla' tū' scalana'jua' catilalh con hui'xina'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que Cristo ka'lhī līmāpa'ksīn. ⁴ Hua'chilh scalana'jua' ixtasu'yu Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz. Pero chuhua'j xla' huī'. Lā' Dios maxquī'nī't līmāpa'ksīn. Lā' quit, como ictapa'ksī con Cristo, līlacatzucu iccātā'chīhuīna'nī'ta'ni'. Hua'chilh quit scalana'jua' xa'iclalh. Pero hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclatlā'huan con ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' hua'chi Cristo.

⁵ Xa'nca capāstacna'ntit hui'xina'n a ver palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'nca ca'tzīyā'tit palh stu'ncua' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Lā' palh tū' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n tū' tā'tapa'ksīyā'tit con xla'. ⁶ Lā' hui'xina'n naca'tzīyā'tit que quit ictā'tapa'ksī con Cristo como quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷ Lā' chuhua'j icsqui'ni' Dios que hui'xina'n tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' quimaca'tzi palh ā'makapitzīn tapuhuan que quit tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'iccālacaquilhniyāni'. Iclacasqui'n que natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Huā'mā' iclacasqui'n a'yuj chuntza' tū' catitasu'yulh que quit icka'lhī līmāpa'ksīn como chuntza' tū' tasqui'nī na'iccālacaquilhniyāni'. ⁸ Xmān icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntū chu a'nchī ixtachihuīn Dios. Tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntūn tū' chu a'nchī ixtachihuīn Dios. ⁹ Icpāxuhua a'xni'ca hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimāpāxuhuī a'yuj chuntza' tū' tasqui'nī que quit icmāsu'yu huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios quimaxquī'lh para na'iccālacaquilhniyāni'. Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n lactzey nala'yā'tit. ¹⁰ Lā' ū'tza' iccālitzo'knuni'yāni' chuntza' huan nac carta a'xni'ca' tūna'j xa'iccālaka'mpalayāchāni'. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī na'iccālacaquilhniyāni' a'xni'ca' na'icchā'n. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī que quit na'iccāmāsu'ni'yāni' chuntza' huan līmāpa'ksīn a'ntū quimaxquī'nī't huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para na'iccāmaktāyayāni' a'nchī xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Tū' quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn para na'iccāmāmakchuyīyāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calīhui'li'tit xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. Tū' calakachipini'tit. Chu lakatin calalh mintapāstacna'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Xla' lej quincāpāxquī'yāni'. Lā' xla' quincāmaktāyayāni' para que ca'cs nalatahui'layāuj. ¹² Calāsaludarlī'tit milīhuākca'n como litā'timīn hui'xina'n. ¹³ Cātamacā'ni'yāchāni' a'ntza' saludos milīhuākca'n hui'xina'n, xlaca'n a'ntī xalanī'n huā'tzā' a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹⁴ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanālini' hui'xina'n. Lā' ca'u'cxca'tzītit a'nchī lej cāpāxquī'yāni' Dios. Lā' huan Espīritu Santo cacātā'latahui'lani chā'tunu' de hui'xina'n. Lā' chuntza' hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Galacia

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia a'ntī ixtakalhaka'ī'

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' ca'psnat. Quit apóstol. A'ntī quimānūlh quili'apóstol xla' tū' kalhatin chi'xcu'. Nīn kalhatin chi'xcu' quilacsacli para huā'mā'. A'ntī quilimānūlh quili'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo lā' nā quinTāta'ca'n Dios a'ntī mālahuanīchokolh Jesucristo. ² Quit lā' ixlihuākca'n tā'timīn a'ntī quintatā'lahui'lāna' con quit, quina'n pū'la iccāmacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n xalanī'n nac estado de Galacia a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ³ Cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' Dios mi'a'clhcunucca'n. ⁴ Jesucristo tamacamāstā'lh māni' ū'tza' para nanī por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n como ixquincāmāpūtaxtūcu'tunāni' līhuan latlā'huanāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xako'hua'jua'. Chuntza' tlhualh Jesucristo porque huā'mā' ū'tza' ixtapuhuān quinTāta'ca'n Dios. ⁵ ¡Lā' camācā'tanīca Dios para pō'ktu! Amén.

Tū' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'ntūn tzē nalīpūtaxtucan

⁶ Quit iccālē'cnīyāni' hui'xina'n lej lacapalh taxtunquīni'pā'na'ntit Dios. U'tza' a'ntī cāta'sani'ni' hui'xina'n como Cristo quincātlahuani'ni' lakatin talakalhu'mān lā' nīlh por quimpālacataca'n. Lā' chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. ⁷ Quina'n ca'tzīyāuj palh tū' stu'ncua' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. A'nan makapitzīn chi'xcuhuī'n a'ntīn taxtāpalīcu'tun huan līmāscā'tīn a'ntū ixla' Jesucristo. Lā' chuntza' xlaca'n cātamāmakchuyīmā'ni' hui'xina'n. ⁸ Lā' palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'. Lā' a'yuj kalhatin ángel xala' nac a'kapūn a'ntī māsu'yu huā'mā'. Lā' a'yuj kalhatin de quina'n. ⁹ Icuanī'ttza' lā' chuhua'j chu na'īcuampala: Palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan lā' tū' chuntza' a'nchī xapū'la maklhtīni'ntit, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'.

¹⁰ A'ntū icchihuīna'mā' a'ntza' tasu'yu que tū' icchihuīna'n xmān ū'tza' a'ntū takaxmatcu'tun huan tachi'xcuhuī't. Tū' chuntza'. Quit ictlahuacu'tun a'ntū xmān ixtapuhuān Dios. ¿Chu quit xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcuhuī't? Palh quit cahuā xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcuhuī't quit tū' xa'īca'kahuāna'ni'lh Cristo.

Dios līmānūlh Pablo ixlī'apóstol

¹¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit huā'mā'. Huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu quit, xla' tū' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhuī't. ¹² Tū' quimāca'tzīnīlh kalhatin chi'xcu'. Nīn chā'tin chi'xcu' quimāsu'ni'lh. Māni' Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³ Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ntza' a'nchī quit xa'iclīlatlā'huan xapū'la a'xni'ca' xa'icstālanī' ixlīmāscā'tīnca'n huan israelitas. Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' a'nchī quit lej xa'iccāmacaputza a'ntī ixtakalhaka'ī' Jesucristo. Quit tū' xa'iccālakalhu'man. Quit xa'icmāspūtu'cu'tun huā'mā' līmāscā'tīn a'ntū ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Lā' a'nchī takalhaka'ī' huan israelitas quit līhua'ca'tza' xa'iccatzī que huan ā'makapitzīn quintā'israelitas a'ntī ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chi quit. Lā' quit ā'chulā' xa'iccā'a'kahuāna'ni' ixlīmāscā'tīnca'n quina-papna' israelitas. ¹⁵ Pero Dios como xla' lej lakalhu'mana'n, quit quilacsacli para quili'apóstol xapū'la a'xni'ca' tūna'j xa'ictahui'la. Lā' quinta'sani'lh para na'ictā'scuja ū'tza'. ¹⁶ Lā' chu a'nchī Dios lacasqui'lh xla' chuntza' quimāscā'tīlh que Jesucristo ixO'kxa' Dios. U'tza' tlhualh para que quit nā chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. A'xni'ca' Dios quimālakapasnīlh ixO'kxa', tū' icquīsqi'ni'lh tapāstacna' ā'kalhatin chi'xcu'. ¹⁷ Lā' tū' ica'lh nac Jerusalén

para na'iccālaka'n a'ntī apóstoles ixtahuanī'ttza' xapū'la. Quit tū' chuntza' ictlahualh. Lā' tuncan lacapalh ica'lh nac Arabia lā' ā'calistān ictaspi'tchokopā nac Damasco.

¹⁸ Lā' ixlīlakatu'tun cā'ta iclaka'lh huan apóstol Pedro nac Jerusalén. Lā' a'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹ Lā' tū' iclaktzī'lh nīn ā'kalhatin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin huan Māpa'ksīni' Jesús. ²⁰ Lā' stu'ncua' a'ntū ictzo'knumā'. Iccāhuanimā'ni' huā'mā' na i'xlacapūn Dios. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni'.

²¹ Lā' ā'calistān ica'lh a'nlhā tapa'ksī con Siria lā' Cilicia. ²² Lā' tūna'j ixquintalakapasa a'ntī ixtakalhaka'i' Jesucristo xalanī'n nac estado de Judea. ²³ Xlaca'n xmān ixtakaxmata a'ntū ixuancan. Chuntza' ixuancan: “Huan chi'xcu' a'ntī lej ixquincāmacaputzayāni' xapū'la, chuhua'j xla' lē'cta'sana'ntlā'huan huan līmāscatīn ixpālacata Cristo a'ntū xapū'la ixmāspūtūcu'tun”. ²⁴ Lā' huan xalanī'n nac Judea a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', i'xtamācā'tanī Dios por quimpālacata.

2

Huan ā'makapitzīn apóstoles talakatīlh a'nchī Pablo ixmāsu'yumā' ixtachihuīn Dios

¹ Lā' ā'calistān ixlīlakacāujtā'ti' cā'ta chu ica'mpā nac Jerusalén ā'maktin huampala lā' quintā'a'lh Bernabé. Lā' nā iclē'lh huan Tito. ² A'ntza' icquīlah porque Dios ixquimāca'tzīnī't que tasqui'nī que na'ica'n. Lā' a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit lā' a'ntī xanapuxcu'nu'. Lā' quit iccāhuanikō'lh a'nchī quit xa'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Chuntza' ictlahualh como tū' xa'iclasqui'n que chu tlakaj natachoko a'nchī xa'icscujmā' lā' a'nchī icscujmā' chuhua'j. ³ Lā' xlaca'n tū' quintatā'lāsta'lal' a'nchī xa'iccāmāsu'ni'mā' que tū' tasqui'nī que nastālani' ixtalanānca'n israelitas xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā huan Tito a'ntī ixquintā'lahuī', tū' huanica que maclacasqui'n nacircuncidarlican, chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas, lā' a'yuj Tito tū' israelita ixuanī't. ⁴ Xla' tū' mātlahuīca huā'mā' a'yuj lej ixtahuan huan makapitzīn a'ntīn tū' lej stu'ncua' tā'timīn. Xlaca'n i'xquincātā'tanūnī'ta'ni' para xmān natakaxmatxtunu'n. Xmān ixtaca'tzīcu'tun a'nchī libre quina'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo lā' tū' tasqui'nī natlahuayāuj huan a'ntū ixtalanānca'n israelitas. Xlaca'n ixtalacasqui'n que quina'n natlahuayāuj ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Lā' quina'n tū' icmakxtekui ixquincātatlajani' nīn macsti'na'j como xa'iclasqui'nāuj que hui'xina'n ā'chulā' caca'tzītēlha'tit que stu'ncua' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

⁶ Huan xanapuxcu'nu' a'ntī lej cā'a'cnīni'ni'can, xlaca'n tū' quintahuanilh que tasqui'nī na'icxtāpalī a'ntū xa'icmāsu'yu. Para quit chu a'cxtim palh lej cā'a'cnīni'ni'can o tū'. Dios, xla' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n lā' tū' laktzī'n xmān a'ntūn talaktzī'n huan tachi'xcuhuī't. ⁷ Xlaca'n tū' quintahuanilh que na'icxtāpalī a'ntū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh que Dios quilīmāmacū'nī't que na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn chuntza' hua'chi Dios ixlīmāmacū'nī't huan Pedro que nacāmāsu'ni' huan israelitas huan xatzey tachihuīn. ⁸ Lā' chuntza' hua'chi Dios con ixlīmāpa'ksīn mānūlh Pedro na ixlī'apóstol para nacāmāsu'ni' huan israelitas lā' nā quit quimānūlh na quilī'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas.

⁹ Jacobo lā' Pedro lā' Juan ixcālaktzī'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'. Lā' a'xni'ca' xlaca'n taca'tzīlh que Dios ixquilīmāmacū'nī't huā'mā' lītlōt, lā' quintamakachi'palh quit lā' nā Bernabé. Lā' chuntza' tlahualh porque quilīhuākca'n xa'iclacchihuīna'nī'tauj que quina'n na'icscujāuj na ixlacalni'ca'n a'ntīn tū' israelitas lā' xlaca'n natasuja na ixlacalni'ca'n huan israelitas. ¹⁰ Xmān quincātahuanini' que tū' na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyāuj huan a'ntī lacpobresni'. Lā' nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹ Lā' a'xni'ca' Pedro milh nac Antioquía quit calacan ictā'lāhuanilh porque xla' tū' tzey a'nchī ixtlahuamā'. ¹² Lā' como xapū'la Pedro ixcātā'huā'yan xlaca'n a'ntīn tū'

israelitas a'yuj xluca'n tū' tacircuncidarlanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. Lā' ā'calīstān a'xni'ca' tamilh huan israelitas a'ntī cāmacamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh lā' makxtekli nacātā'huā'yan. Xla' ixcājicua'ni' huan israelitas como xluca'n ixtahuan que tasqui'nī nacācircuncidarlīcan xluca'n a'ntīn tū' israelitas. ¹³ Lā' ā'makapitzīn tā'timīn a'ntī israelitas lā' xluca'n tatzuculh tala a'cxtim hua'chi Pedro. Lā' nā xluca'n tatlhualh lakatu' ixlacanca'n. Lā' hasta Bernabé chu lakatin cātā'lalh. ¹⁴ Lā' a'ntū ixtatlahuamā'na, quit icca'tzīlh que tū' chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh. Lā' a'xni'ca' icca'tzīlh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n: “Hui'x nā israelita. Pero ixlā'ya' hua'chi a'ntīn tū' israelitas lā' tū' hua'chi israelita. Lā' ¿a'chī' lacasqui'na' natatlahua ixtalanānca'n israelitas xluca'n a'ntīn tū' israelitas?” Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' chu a'cxtim cāmāpūtaxtūcan

¹⁵ Quina'n israelitas desde a'xni'ca' iclalatuncūuj. Quina'n tū' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuhūi't a'ntī lej talaclē'n. ¹⁶ Pero ca'tzīyāuj que Dios cāmāpānūni' ixtalacelē'i'ca'n xmān xluca'n antīn talīpāhuan Jesucristo, lā' tū' xluca'n a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' chuntza' quina'n nā līpāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalacelē'i'ca'n por ixpālacata līpāhuanāuj Jesucristo lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huan ley. Tū' a'nan kalhatin a'ntī Dios māpānūni' ixtalacelē'i' xmān por ixpālacata tlōkentaxtūcu'tun huan ley.

¹⁷ Como quina'n iclīpāhuanāuj Jesucristo, icca'tzīyāuj que xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'n quintalacelē'i'ca'n. Lā' tū'tza' iclīpāhuanāuj huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. U'tza' līhuanca que quina'n iclāclē'nauj lā' nā Cristo quincāmātlahuīmā'ni' a'ntūn tū' tzey. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo tū' quincāmātlahuīyāni' a'ntūn tu' tzey. ¹⁸ Palh quit na'icmākēnū huan ley lā' ā'calīstān na'ickahlaka'ī'pala huan ley, lā' chuntza' natasu'yu palh quit iclāclē'n. ¹⁹ Quit icca'tzīlh que tūla iclōkentaxtūkō' huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' ū'tza' tū'tza' iclīpāhuan huan ley. Chuhua'j quit iclatlā'huan chu a'nchī ixtapuhūān Dios. ²⁰ Quit hua'chilh icnīnī'ttza' lā' hua'chilh quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' con Cristo. Hua'chilh tū'tza' quit iclahuī' lā' xmāntza' Cristo lahuī' na quimacni'. Quit iclīpāhuan ixO'kxa' Dios lā' chuntza' quit iclīlahuī' chuhua'j. Xla' quimpāxquī'lh lā' līnīlh por quit. ²¹ Quit tū' iclakmaka'n ixtalakalhu'mān Dios. Palh kalhatin tlōkentaxtūcu'tun huan ley lā' xmān por ū'tza' ixmāpānūni'ca cahuā ixtalacelē'i', chuntza' Cristo nīn tuntū' ixpālacata a'nchī xla' līnīlh.

3

Xatzey līpāhuanca Jesucristo lā' tū' huan ley

¹ ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit? ¿Tichū cātāmāmakchuyīni' hui'xina'n, tā'timīn, xalanī'n nac Galacia? Tū'tza' a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntū stu'ncua'. Hui'xina'n lej stu'ncua' icticāhuanini' a'nchī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ² Caquilāhuanij huā'mā': ¿Chichū līmaklhtīni'ntit huan Espīritu Santo? Tū' cātāmaxquī'ni' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Cātāmaxquī'ni' porque kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ³ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' tlakaj a'cstaca ca'tzīyā'tit? Hui'xina'n tzucutit na ixtej Dios con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que tū'tza' maclacasqui'nā'tit ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo? ¿A'chī' puhua'nā'tit que hui'xina'n mi'a'cstuca'n tzē natlōkentaxtūyā'tit a'ntū Dios lacasqui'n? ⁴ Chuhua'j tasu'yu palh chu tlakaj ixcātapātle'keni'ni' lhūhua' catūhuā. Pero tū' chuntza' icpuhuan quit. ⁵ Dios cāmaxquī'yāni' huan Espīritu Santo lā' Dios tlahua lē'cnīn na milacapūnca'n. ¿A'chī' tlahua chuntza'? Tlahua chuntza' como hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit palh stu'ncua' huan xatzey tachihuīn, lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley.

⁶ Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham”. ⁷ Hui'xina'n ka'lhī que namāchekxī'yā'tit que a'ntīn talīpāhuan Dios xlaca'n hua'chilh scana'nca' ī'xū'yātā'natna' Abraham. ⁸ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Dios natlahua. Tatzō'kni' que Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n a'ntī natalīpāhuan Dios a'yuj xlaca'n tū' israelitas. Hasta xapū'la Dios māca'tzīnīlh Abraham a'nchī nacālīsicua'lanālīcan tachi'xcu'huī't. Huanilh: “Por mimpālacata ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't xalanī'n nac huan quilhtamacuj nacāsicua'lanālīcan”. ⁹ Lā' ū'tza' cālīsicua'lanālīcan xlaca'n a'ntīn talīpāhuan Dios chuntza' hua'chi Abraham. Xla' ixlīpāhuan Dios lā' sicua'lanālīca.

¹⁰ A'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'cu'tun huan ley como tapuhuan que chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n. Pero xlaca'n tahuī'lāna' camacan que nacāmālaclē'nīcan. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlihuākca'n a'ntīn tū' tatlōkentaxtū pō'ktu ixlīhuāk a'ntū hui' nac ca'psnat a'nlhā tatzō'kni' huan ley, xlaca'n tahuī'lāna' camacan nacāmālaclē'nīcan”. ¹¹ Lā' chuntza' līmāchekxīcan que Dios tū' catimāpānūni'lh ixtalaclē'i' nīn tintī' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlihuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n”. ¹² Lā' huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas, makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun. Lā' como talīpāhuan huan ley, chuntza' tū' talīpāhuan Cristo. Lā' a'ntī lej talīpāhuan'cu'tun huā'mā' ley, lā' chuntza' tasquī'nī natatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū huan huā'mā' ley, para nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹³ Dios nacāmālaclē'nī ixlīhuākca'n a'ntīn tū' natatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū huan nac ley. Quina'n ixlaclē'nāuj como quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj huan ley. Pero Cristo quincāmāpūtaxtūni' de huā'mā' lipātīn como xla' māpalakō'lh a'ntūn quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlihuākca'n a'ntī cāxtokohua'ca'canī't nac cruz a'ntza' tamāpalamā'na con Dios”. ¹⁴ Lā' Cristo māpalakō'lh nac cruz. Lā' chuntza' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas nā xlaca'n tzē nacāsicua'lanālīcan a'cxtim hua'chi Dios sicua'lanālīlh Abraham chu a'nchī Dios ixuaninī't Abraham xapū'la. Lā' nā chuntza' Cristo tlhualh huā'mā' para que chuntza' quilīhuākca'n, como lipāhuanāuj xla', tzē namaklhtīni'nāuj huan Espīritu Santo chu a'nchī Dios hualh que namāstā'.

Huan ley tūla lactlahua huan convenio a'ntū Dios tlhualh

¹⁵ Tā'timīn, na'iccāhuaniyāni' a'ntū hua'chi lītalacastuc. A'xni'ca' quina'n tlhuyāuj lakatin contrato o lakatin testamento lā' firmarliyāuj, chuntza' nīn chā'tin catilactlahualh lā' nīn chā'tin tzē natzō'kpala ā'lakatin tachihuīn. ¹⁶ Lā' nā chuntza' huan convenio a'ntū tlhualh Dios a'xni'ca' huanilh Abraham que nasicua'lanālī xla' lā' kalhatin ī'xū'yātā'nat. Ixtachihuīn Dios tū' huan: “ī'xū'yātā'natna'”. A'ntū huan: “kalhatin ī'xū'yātā'nat”. U'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷ A'ntū iccāhuaniyāni' ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham que ixlīhuākca'n a'ntī natalīpāhuan Dios, xlaca'n natapūtaxtu. U'tza' hua'chi convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. Lā' ixlīlakatā'ti' ciento cā'ta ā'puxamacāuj, Dios maxquī'lh Moisés huan ley. Chuntza' huan ley tūlah catilactlahualh huan convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincāsicua'lanālīni' xmān por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huā'mā' ley a'ntū maxquī'ca ā'calīstān, chuntza' ixlacalhl huan convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. Pero Dios sicua'lanālīnī't Abraham xmān por ixpālacata Abraham ixlīpāhuan Dios.

¹⁹ Lā' ¿tuchū lītasquī'nī huan ley a'ntū Dios maxquī'lh Moisés? A'calīstān hui'līca huā'mā' ley para nalīca'tzīcan que a'ntīn ta'a'kapalhkā xlaca'n talaclē'n. Huā'mā' ley ixmaclacasquī'ncan xmān hasta que milh Jesucristo a'ntī ī'xū'yātā'nat Abraham. Lā' huan ī'xū'yātā'nat Abraham, ū'tza' a'ntī Dios ixlīchihuīna'nī't xapū'la a'xni'ca' tlhualh huan convenio con Abraham. Huan ángeles cāmāpa'ksīca que natamastā' huan ley. Lā' macamaxquī'ca Moisés. Lā' Moisés cāmacamaxquī'lh huan tachi'xcu'huī't israelitas. ²⁰ Lā'

Dios xla' tū' ixmaclacasqui'n a'ntī namaktāya a'xni'ca' lacāxtlahualh huan convenio con Abraham. Māni' ū'tza' lacāxtlahualh.

Huan ley tūla cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't

²¹ Quit tū' icchihuīna'mā' que huan ley tā'lāsta'la a'ntū mālacnū Dios por ixpālacata huan convenio. Palh ixmāstā'ca cahuā lakatin ley a'ntūn tzē ixmāstā'lh xasāsti' quinquilh-tamacujca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n xmān por ixpālacata huā'mā' ley. ²² Ixtachihuīn Dios huan que ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talaclē'n. Lā' como por ixpālacata huan ley, tasu'yu palh ixlīhuākca'n talaclē'n lā' ixlīhuākca'n hua'chi tachī'nī'n a'ntīn tūla tapūtaxtu. Lā' chuntza' xmān a'ntīn talīpāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n natapūtaxtu.

²³ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixmin Jesucristo, quina'n hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj como quina'n tūla tlōkentaxtūyāuj huan ley. Lā' hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj lā' tūla ixlak-taxtuyāuj hasta a'xni'ca' quincāmāca'tzīnīni' a'nchī nakalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n. ²⁴ Lā' huan ley xla' hua'chi kalhatin a'ntī pū'lāna'. Ixquincāmāsu'ni'yāni' ixtej Dios hasta a'xni'ca' milh Jesucristo lā' ca'tzīuj a'nchī nalīpāhuanāuj xla' lā' chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Lā' chuhua'j como chilhtza' huan quilhtamacuj para nalīpāhuanāuj Cristo, chuhua'j tū'tza' maclacasqui'nāuj huan ley. Hua'chilh palh sputlitza' ixlītlōt huanmā' ley.

²⁶ Hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' ū'tza' līla'tit ixcamana' Dios. ²⁷ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī a'kpaxnī'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Cristo lā' la'tit hua'chi Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n chu lakatin con Cristo, chuntza' milīhuākca'n hui'xina'n xmān chu kalhatin. A'cxtim huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas; a'cxtim huan a'ntī hua'chi xatamāujna' lā' a'ntīn tū' xatamāujna'; a'cxtim huan chi'xcuui'n lā' puscan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Cristo hui'xina'n hua'chi ī'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' chuntza' nā namaklhtīni'nā'tit a'ntū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4

¹ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū hua'chi lītalacastuc. Kalhatin ka'hua'chu a'xni'ca' tūna'j maklhtīni'n ixherencia, xla' tūlana'j māpa'ksīni'n. Lā' chuntza' xla' hua'chicus kalhatin tasācua', a'yuj ū'tza' ixtēcu' nala. ² A'xni'ca' ti'na'jcus huan ka'hua'chu, a'nampala ā'makapitzīn a'ntīn tamaktaka'lha xla' lā' a'ntī cālīmāmacū'ca ixlīhuāk a'ntū ixlā' nala hasta a'xni'ca' huan chi'chini' a'ntū laclhcāhui'līnī't ixtāta'. ³ Lā' chuntza' quina'n. Xapū'la, como tūna'j xa'nca ixmāchekxīyāuj a'ntū ixla' Dios, hua'chi laksana'tā'n ixuanī'ta'uj. Xapū'la a'kahuāna'ni'uj ixtalanānca'n lā' ixlīmāasca'tīnca'n tachi'xcuui't. ⁴ Pero a'xni'ca' chilh huanmā' chi'chini' a'ntū ixlaclhcāhui'līnī't Dios macamilh i'xO'kxa'. Xla' mālacatuncūnīlh kalhatin puscāt. Lā' ixO'kxa' Dios ixlahuī' chu a'nchī ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Chuntza' xla' milh porque xla' quincāmāpūtaxtūcu'tuni' porque ixui'lāna'uj camacan chu a'nchī ixlīmāpa'ksīn huan ley. Lā' ū'tza' līmīlh ixO'kxa' Dios para que quina'n tzē nalayāuj ixcamana' Dios.

⁶ Dios macamilh huan Espīritu Santo na qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza' tzē nahuaniyāuj Dios: “¡QuinTāta'ca'n!” Lā' chuntza' lītasu'yu que quina'n ixcamana' Dios. ⁷ Lā' chuhua'j quina'n tū'tza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixcamana' Dios. Lā' como quina'n chuhua'j ixcamana'tza', Dios naquincāmāxquī'yāni' quiherenciaca'n.

Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' xalanī'n nac Galacia

⁸ Xapū'la hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksīn a'ntī tū' diosnu'. ⁹ Pero chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Lā' Dios nā cālākapasāntza' hui'xina'n. Lā' como hui'xina'n lakapasā'tit Dios, lā' ¿a'chī' tlahua'cu'tumpala'yā'tit mintalanānca'n? Mintalanānca'n tūla caticāmaktāyani' lā' nīn tuntū' ixlīhuancān. Lā' ¿a'chī' ixlīmaktu' nastālani'pala'yā'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacāni'yā'tit

makapitzīn chi'chinī'n lā' makapitzīn mālhcuyu' lā' makapitzīn cā'ta lā' nā tlahua'yā'tit ā'makapitzīn cā'tani'. ¹¹ Quit ictamakchuyīnī't por mimpālacataca'n. Chō'la chu tlakaj lej icscujli con hui'xina'n.

¹² Tā'timīn, iccāsqui'ni'yāni' cala'tit hua'chi quit. Quit, a'yuj kalhatin israelita, tū'tza' icstālani' i'xtalanānca'n israelitas. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas tū' tasqui'nī nalītzucuyā'tit tlahua'yā'tit ixtalanānca'n israelitas. Hui'xina'n nīn tuntū' quilātlahuani'nī'tauj a'ntūn tū' tzey. ¹³ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que ī'tza'cā'hua' xa'icuanī't lā' ū'tza' iccālīmāsu'ni'ni' xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n tū' quilālakmaka'uj lā' a'yuj tū' līlaktzī'ncu'tu xa'icuanī't como ī'tza'cā'hua' xa'icuanī't. Quilālaktzī'uj hui'xina'n hua'chilh kalhatin ángel xa'icuanī't a'ntī Dios macamilh. Quilālaktzī'uj con tapāxuhuān hua'chilh māni' Jesucristo. ¹⁵ ¿Chā tū' pāstacā'tit hui'xina'n a'nchīn tanto ixka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān a'xni'ca' xa'icui' quit con hui'xina'n? ¿Tuchū cāpātle'keni'nī'ta'ni' hui'xina'n? Quit icuan hui'xina'n cahuā i'xmāxtutit milakastapunca'n lā' ixquilāmaxquī'uj palh tzē ixtlahua'tit. ¹⁶ Lā' chuhua'j hui'xina'n quilālaktzī'nāuj hua'chi mīntā'ca'tzaca'n porque quit iccāhuaniyāni' a'ntū xastu'ncua'. Lā' ¿a'chī' quilālaktzī'nāuj chuntza'?

¹⁷ Huan tamā'na chi'xcuui'n a'ntī cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamaktāyacu'tunāni'. Pero tū' stu'ncua'. Xlaca'n xmān cātamāxtunquīcu'tunāni' de quit. Lā' chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit. ¹⁸ Pues tzey palh ā'makapitzīn cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n hui'xina'n a'xni'ca' iccātā'lahui'lani' lā' a'xni'ca' tū'. Pero xmān stu'ncua' cacātamaktāyani'. ¹⁹ Quilakska'tā'n, cā'tzīyāuj a'nchī kalhatin puscāt pātīni'n a'xni'ca' mālacatuncuīnī ī'ska'ta'. Lā' nā chuntza' icpātīni'mā' hasta lhā natasu'yu que hui'xina'n nalatahui'layā'tit hua'chi a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Cristo. ²⁰ Palh xa'iclatahuī'lh cahuā con hui'xina'n, xtunc xa'iccātā'chihuīna'ni'. Quit lej iccālītamakchuyīmā'ni' hui'xina'n.

Pablo līchihuīna'lh Agar lā' Sara

²¹ Hui'xina'n lej lītanūni'cu'tunā'tit para na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chichū tū' līmāchekxī'yā'tit xa'nca a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nīlhā tatzō'kni' huan ley? ²² Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ka'lhīlh kalhatu' ixo'kxa'n. Kalhatin ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī ixuanican Agar. Lā' huan puscāt xatata māuj ixuanī't lā' xla' tū' libre ixuanī't. Lā' huan ā'kalhatin o'kxa' huampala ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. ²³ Huan ī'ska'ta' Agar lacatuncuīlh a'cxtim hua'chi talacatuncuī ixlīhuākca'n huan līska'tā'n. Tū' chuntza' huan ā'chā'tin. A'xni'ca' lacatuncuīlh ī'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre, chuntza' Dios lītłōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't como ū'tza' Dios ixmālacnūnī't. ²⁴ Huā'mā' xla' hua'chi lītālacastuc. Huan kalhatu' puscan xlaca'n hua'chi lakatu' convenio ixtahuani't. Huan xatata māuj a'ntī i'xtacuīni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi huan convenio a'ntū cāxtlahuaca nac huan kēstīn a'ntū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí macamaxquī'ca Moisés huan ley. Lā' a'ntīn talīpāhuan huan ley, xlaca'n hua'chi ixcamana' Agar, como xlaca'n nā tū' libre. ²⁵ Agar, xla' hua'chi Sinaí a'ntū huī' nac Arabia. Lā' nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Jerusalén, nā xlaca'n lej talīpāhuan huan ley. Lā' nā xlaca'n tū' libre. ²⁶ Tū' chuntza' huan Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksīyāuj con huanmā' Jerusalén. Lā' quina'n libre. ²⁷ Ixtachihuīn Dios huan:

Capāxuhualh huan puscāt a'ntī tūna'j ka'lhī ixcaman.

Cata'salh con tapāxuhuān a'ntīn tūna'j mālacatuncuīnī kalhatin ska'ta'.

Capāxuhualh como xla' a'yuj makstekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixcamana' que huan puscāt a'ntī ka'lhī ixkōlu'.

²⁸ Dios tlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't. Lā' ū'tza' līlacatuncuīlh Isaac, ī'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. Lā' nā quina'n como Dios tlōkentaxtūlh a'ntū hualh, chuntza' lauj ixcamana' Dios. ²⁹ Huanmā' quilhtamacuj huan ska'ta' a'ntī lacatuncuīlh chuntza'

hua'chi ā'makapitzīn, xla' ixlakapala huan i'xcaman a'ntīn tahuī'lh por ixpālacata Espíritu Santo. Lā' chuntza' pātle'kemā' chuhua'j. Quincātalakapalayāni' quina'n a'ntī kalhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n por ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. ³⁰ Ca'tziyāuj a'ntū huan ixtachihuīn Dios: “Catla'kama'capi huan puscāt a'ntī xatatamāuj lā' nā ixcaman. Lā' huan ixcaman xatatamāuj, xla' tūla catimaklhtīni'lh huan herencia. Xmān ixo'kxa' huan puscāt a'ntī libre, ū'tza xla' namaklhtīni'n huan herencia”. ³¹ Chuntza' tā'timīn, quina'n tū' hua'chi ixcamana' huan puscāt xatatamāuj. Quina'n hua'chi ixcamana' huan puscāt libre.

5

A'ntīn talīpāhuan Cristo tū'tza' talīpāhuan huan ley

¹ Chuhua'j quina'n libres por ixpālacata a'ntū tlhualh Cristo. Lā' chuntza' tū' catalact-lajītāya'tit. Tū'tza' tila'yā'tit hua'chi xapū'la xatatamāuj.

² Cuenta catlahua'tit a'ntū iccāhuaniyāni' quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātacircuncidarlīyāni' lā' ū'tza' nalīpāhuanā'tit, chuntza' hua'chilh nīn tuntū' ixpālacata Cristo con hui'xina'n. ³ Lā' iccāhuanipalayāni': Palh huan tī lacasqui'n nacircuncidarlīcan, xla' ū'tza' ka'lhī que natlōkentaxtūkō' ixlīhuāk a'ntū huan huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. ⁴ Makapitzīn de hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit a'ntū huan huā'mā' ley, como puhua'nā'tit que chuntza' nacāmāpānūni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. Lā' palh chuntza' tlhua'yā'tit, chuntza' taxtunquīni'ta'ntit de Cristo lā' makxtekni'ta'ntit ixtalalahu'mān Dios. ⁵ Pero quina'n, huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīni' que Dios quincāmāpānūni'ni'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n, como quina'n līpāhuanāuj Jesucristo. ⁶ Palh tapa'ksīyāuj con Jesucristo, nīn tuntū' huanicu'tun palh quina'n circuncidarlayāuj o palh tū'. A'ntū tasqui'nī nalīpāhuanāuj Jesucristo. Lā' ū'tza' nalālīpāxquī'yāuj.

⁷ Hui'xina'n xa'nca ixlātā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccālē'cnīyāni' hui'xina'n a'nchī tamakxtektit cātamāmakchuyīni'. Tū'tza' xa'nca a'kahuāna'ni'yā'tit huan tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ⁸ Huā'mā' a'ntū xlaca'n cātamāsu'ni'ni', tū' ixla' Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī cālacsacni'ta'ni'. ⁹ Xlaca'n a'ntī cātamāmakchuyīmā'ni', xlaca'n hua'chi levadura. Ca'tziyāuj que macsti'na'j levadura māxcu'tūkō' ixlīhuāk huan tasquit. ¹⁰ Como quina'n a'cxim kalhlaka'īyāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo, quit icca'tzī que hui'xina'n ā'chulā' napāstacā'tit chuntza' hua'chi icpāstaca quit. Pero a'ntī cātamāmakchuyīmā'ni', xlaca'n natamāpala con Dios, nīn tintī' ixmaca'tzi tichūyā chi'xcuhuī'n.

¹¹ Pero quit, tā'timīn, palh quit cahuā xa'iccāmāsu'ni'ni' palh lej tasqui'nī nacircuncidarla'yā'tit, chuntza' tū' ixquimacaputzaca. Pero xlaca'n ta'a'kchā'n como quit icmāsu'yu xmān que Cristo nīlh nac cruz lā' chuntza' māpalalh quintalaclē'i'ca'n. ¹² Pero a'ntī cātamāmakchuyītlā'huanāni' hui'xina'n por ixpālacata huan circuncisión, quit iclacasqui'n que xlaca'n catatapānūkō'lh de hui'xina'n.

¹³ Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, para que nala'yā'tit libre. Lā' a'yuj libres hui'xina'n, tū' tzey palh tlhua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Xatzey calāpāxquī'tit lā' chuntza' tzē nalāmaktāya'yā'tit. ¹⁴ A'nan lakatin līmāpa'ksīn a'ntū huan: “Nacāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn chuntza' hua'chi pāxquī'ca'na' mē'cstu”. A'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' nac ley. ¹⁵ Pero palh hui'xina'n lālacatāquī'yā'tit lā' lāsta'layā'tit, cuenta catlahua'tit que tū' nalāmāspūtūyā'tit hui'xina'n.

Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'yāni'

¹⁶ A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā': Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'yāni'. Chuntza' tū'tza' catistālani'tit mintapāstacna'ca'n xako'hua'jua'. ¹⁷ Huan xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n xlaca'n ixtā'ca'tza con huan Espíritu Santo. Lā' huan Espíritu Santo nā ixtā'ca'tza huan xalako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhuī'n. Huan lakatu' hua'chi lītā'ca'tza. Lā' ū'tza' tūla lītlhua'yā'tit chu catūhuā

a'ntū lacasqui'nā'tit. ¹⁸ Lā' palh hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan Espíritu Santo, tū'tza' lej caticāpāta'lani' huan ley.

¹⁹ Ca'tziyāuj palh tū' tzey a'ntūn tatlahua huan tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Xlaca'n tamakpuscātīni'n. Huāk ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' a'cstaca taca'tzi. ²⁰ Xlaca'n tamācā'tanī ídolos lā' tatlahuāna'n. Xlaca'n talāca'tzalaktzī'n lā' talāsta'la lā' talālakca'tzani'. Chu tuncan ta'a'kchā'n. Lā' chu xmān ixa'cstuca'n tapuhuan. Lā' tamālacpitzi huan ixtachi'xcuhuī'tca'n. ²¹ Lā' taka'lhīcu'tun a'ntū ixa' ā'chā'tin. Lā' tamaknīni'n, lā' taka'chī, lā' talīlakastāna'n a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' ā'catūhuā tatlahua-pala. Hua'chi xa'iccāhuaniyāni' xapū'la, chuntza' iccāhuanipalayāni': Huan a'ntī chuntza' tala tūlah catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

²² Tū' chuntza' antīn ta'a'kahuāna'ni' huan Espíritu Santo. Huan Espíritu Santo cāmaktāya. Lā' chuntza' xlaca'n tapāxquī' ā'makapitzīn lā' taka'lhī tapāxuhuān. Lā' ca'cs tahui'lāna'nkō'. Lā' lej tapātīni' ā'makapitzīn. Lā' lej tzey taca'tzī. Lā' tū' lactampi'lhni. Lā' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuan. ²³ Lā' xlaca'n tū' taka'tla'jca'tzī. Lā' talīhui'li natatlahua xmān a'ntūn tzey. Palh chuntza' natlahua'yā'tit, tintī' ley a'ntū nahuan que tū' limakuan a'ntū tlahuapā'na'ntit. ²⁴ Lā' a'ntīn tatapa'ksī con Cristo, xlaca'n tū'tza' tamakxteka que nacāmāpa'ksī ixtapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua. Hua'chilh tamaknīlh ixtapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua', chuntza' hua'chi xtokohua'ca'can kalhatin nac cruz. ²⁵ Lā' huan Espíritu Santo quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' lītasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj lā' natalā'kchokoyāuj chu a'nchī quincāmāsu'ni'yāni' huan Espíritu Santo.

²⁶ Lā' tū' catika'tla'jca'tziuj lā' tūla caticātā'lāhuaniuj lā' tūla catilālakca'tzani'uj.

6

Tasqui'nī nalāmaktāyayā'tit

¹ Tā'timīn, palh tī laktzī'ncan tlahuamā' catūhuā a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n a'ntī latlā'hua'nā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit para que chuntza' nacāxla. Lā' tū' tilīka'tla'jca'tziyā'tit a'xni'ca' namaktāya'yā'tit. Lej cacuentatlahua'tit hui'xina'n para que tū' natatonkopūyā'tit nā hui'xina'n. ² Calāmaktāya'tit para que natāyani'yā'tit. Lā' chuntza' natlōkentaxtūyā'tit a'ntū ixlīmāpa'ksīn Cristo.

³ Palh kalhatin puhuan que xla' más xatzey que ā'makapitzīn lā' palh tū' stu'ncua', xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. ⁴ Lā' chā'tunu' napāstacna'n palh xa'nca latlā'huan o tū'. Lā' palh māni' ū'tza' ca'tzī que xa'nca latlā'huan lā' xla' lej līpāxūj nalatahui'la. Tū' tasqui'nī que cuenta natlahua palh xla' a'cxtim con ā'makapitzīn o palh tū'. ⁵ Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Lā' natakalhtīni'n por ixpālacata a'nchī talīlatlā'huan.

⁶ A'ntī cāmāsu'ni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxquī' macsti'na'j a'ntūn taka'lhī para a'ntīn tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷ Hui'xina'n tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Dios, nīn tintī' catitlajalh. A'ntū Dios huan que nala, ū'tza' napātle'ke. Ca'tziyāuj que a'ntū nacha'n kalhatin chi'xcu', ū'tza' namakala. ⁸ Lā' palh kalhatin tlahuatlā'huan xako'hua'jua' ixtapāstacna', xla' natlaja xmān huan līnīn. Lā' palh kalhatin tlahua ixtapuhuān huan Espíritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj para pō'ktu. ⁹ Lā' tū' calakachā'ni'uj a'nchī tlahuayāuj huan a'ntū xatzey. Palh quina'n tū' namakxtekāuj natlahuayāuj huan a'ntū xatzey xa'nca namakalana'nāuj huanmā' chī'chini' a'ntū laclhcāhui'līcanī't. ¹⁰ Lā' ū'tza' a'cxtim nacālītlahuani'yāuj ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't a'ntū xatzey, pō'ktu a'xni'ca' tze tlahuayāuj. Lā' ā'chulā' nacātlahuani'yāuj a'ntūn tzey huan tā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī'.

Pablo māstā'lh tapāstacna'

¹¹ Calaktzī'ntit a'nchī ixlīlaka'tla'n letras iccātzo'knuni'mā'ni' māni' quit. ¹² Xlaca'n a'ntīn tatasu'yucu'tun xalacuan na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't, ū'tunu'n a'ntī stu'tu'lu' tahuan que nacircuncidarlayā'tit. Chuntza' tatlahua como tū' talacasqui'n que

nacāmacaputzacan. Tū' tapātīni'ncu'tun hua'chi tapātīni'n a'ntīn takalhlaka'ī palh xmān Cristo tzē māpūtaxtūnu'n, como xla' nīlh nac cruz. ¹³ Lā' nā huan a'ntīn tacircuncidarlanī't, xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'kō' ixlīhuāk huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Xla'ca'n talacasqui'n que hui'xina'n cacircuncidarlatit. Chuntza' xla'ca'n tzē natalīka'tla'jca'tzī por mimpālacataca'n hui'xina'n circuncidarlanī'ta'ntit hui'xina'n. ¹⁴ Lā' quit tū' iclīka'tla'jca'tzī de nīn tuntū'; xmān icmāsu'yucu'tun a'nchī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo huan nac cruz. Lā' como ictapa'ksī con Cristo quit tū'tza' quimāpa'ksī a'ntū xala' nac quilhtamacuj lā' tū'tza' quimaca'tzi. ¹⁵ Como tapa'ksīyāuj con Cristo Jesús, chuntza' a'cxtim palh circuncidarlanī'tauj o palh tū'. A'ntū lej tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁶ Lā' chuhua'j i'xlīhuākca'n a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī huanmā' tapāstacna', lā' nā ixlīhuākca'n ixtachi'xcuhuī't Dios, cacālakahu'malh Dios xla'ca'n, lā' cacāmātza'ta'tī'ni'lh ixa'clhcunucca'n.

¹⁷ Lā' nīn tintī'tza' caquista'lalh. Huāk huan quixtu'tu' a'ntū icka'lhī xla' ū'tza' lītasu'yu palh quit ictapa'ksī con huan Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Tā'timīn, milīhuākca'n hui'xina'n cacāsicua'lanālīkō'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Efeso

Pablo cāmacā'ni'lh saludos huan a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapóstol Jesucristo, como ū'tza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit Dios lā' kalhlaka'ī'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacātasica'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Dios quincāsica'lanālīyāni' por ixpālacata Jesucristo

³ Camaxquī'uj pāxcatca'tzī Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xla' quincāsica'lanālīni'ta'ni'. Lā' quincāmaxquī'ni'ta'ni' tāpālhūhua' tasica'lanālīn a'ntū xala' nac a'kapūn. Quincātlahuani'ni'ta'ni' huā'mā' como tā'tapa'ksīyā'uj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj, Dios quincālacsacni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'uj Cristo. Quincālacsacni' como quincātlahuacu'tuni' xalactzey, como xla' tū' ixlacasqui'n que a'nan catūhuā a'ntūn tzē naquincātalē'ksa'nīni'nāni' na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' Dios, como quincāpāxquī'yāni', chuntza' xapū'la puhualh de naquincātlahuayāni' ixcamana' por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' a'ntū ixtapuhuān. ⁶ Lā' ū'tza' nalīmāka'tlī'yā'uj Dios como xla' lej pāxquī'nin. Quincātlahuani'ni'ta'ni' huā' tamā'na' talakalhu'mān por ixpālacata Jesucristo ixO'kxa'. Lā' xla', Dios lej pāxquī'. ⁷ Cristo nīlh lā' chuntza' quincālīmāpūtāxtūni'. Lā' nā Dios quincāmāspūtūnu'ni'ntza' quintalāclē'i'ca'n. Huā'mā' Dios quincātlahuani'ni' como xla' lej lakalhu'manīni'n. ⁸ Lā' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quincāmāmāchekxīnīni' ixtachihuīn Dios lā' lej xa'nca quincāmāpāstaquīyāni'. ⁹ Xapū'la xmān Dios tzē'k ixca'tzī a'ntū ixpuhuan naquincātlahuani'yāni'. Lā' chuhua'j quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'. ¹⁰ Lā' huā'mā' a'ntū Dios puhualh, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' namin huan chi'chini' a'ntū Dios lhcānī't, xla' nalīmāmacū' Cristo ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj. Lā' Cristo nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlīhuāk chu a'nchī ixtapuhuān. Xla' quincālacsacni' como ixtachi'xcuui't quincātlahuacu'tuni' por ixpālacata Cristo. ¹² Lā' chuntza' māka'tlī'can por quimpālacataca'n quina'n a'ntī israelitas lā' a'ntī xapū'la ickalhlaka'ī'uj que Cristo ū'tza' a'ntī māpūtāxtūnu'n. ¹³ Lā' nā hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas nā kalhlaka'ī'tit Cristo a'xni'ca' kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. Lā' por ixpālacata huā'mā' xatzey tachihuīn, hui'xina'n cātalīmāpūtāxtūni'. Lā' a'xni'ca' hui'xina'n kalhlaka'ī'tit, Dios cāmāxquī'ni' huan Espīritu Santo, chuntza' hua'chi a'nchī xla' ixuanī't. Lā' huā'mā' māsuyū que Dios nacāmāpūtāxtūkō'yāni'. ¹⁴ Como ka'lhīyāujtza' huan Espīritu Santo, ca'tzīyā'uj que namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmāxquī' ixtachi'xcuui't, chuntza' hua'chi xla' huanī't. Lā' nā ixpālacata huan Espīritu Santo ca'tzīyā'uj que ixlīstu'ncua' Dios quincāmāpūtāxtūkō'yāni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'uj xla'. Lā' chuntza' namāka'tlī'can Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios por ixpālacataca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹⁵ Quihuanicanī'ttza' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' a'nchī cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī Dios. ¹⁶ Lā' ū'tza' pō'ktu iclīmāxquī' pāxcatca'tzī Dios por hui'xina'n, lā' ickalhtō'ka' por hui'xina'n. ¹⁷ Icsqui'ni' Dios por hui'xina'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' nā xla' ixDios quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Icsqui'ni' que cacāmāmāchekxīnīni' a'ntū ixla' Dios lā' a'nchī huanī't Dios. ¹⁸ Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmāmāchekxīnīni' huan xatzey a'ntū Dios naquincātlahuani'yāni' quina'n a'ntī quincālacsacni'ta'ni' Dios. Lej lhūhua' a'ntū naquincāmaxquī'yāni' Dios para a'ntīn tā'tapa'ksīyā'uj con xla'. ¹⁹ Lā' icsqui'ni' Dios

que cacāmāmāchekxīnīni' hui'xina'n palh xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' chuntza' tzē natlahua lhūhua' catūhuā por quina'n a'ntī līpāhuanāuj Dios. ²⁰ Dios māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' mālakahuanīchokolh Cristo lā' lē'lh nac a'kapūn lā' hui'līlh na ixpāxtūcāna'j Dios. ²¹ Lā' Dios maxquī'lh lhūhua' līmāpa'ksīn huan Cristo. Lā' Cristo cāmāpa'ksīkō' ixlīhuākca'n huan pūchihuīna'nīn lā' ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn na ixlīhuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tintī' a'ntīn ka'lhī līmāpa'ksīn hua'chi xla'. Lā' tū' catī'a'nalh a'ntī naka'lhī līmāpa'ksīn hua'chi xla'. ²² Dios hui'līlh hua'chi ixlīmāpa'ksīni' de ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' hui'līlh xapuxcu' de ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Cristo. ²³ A'ntīn takalhlaka'ī', xlaca'n hua'chi ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahuī' xlaca'n. Lā' xla' huī' na ixlīhuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn.

2

Dios quincāmāpūtaxtūyāni' como xla' lej pāxquī'nin

¹ Lā' xapū'la hui'xina'n hua'chi nīnī' ixua'nī'ta'ntit, como tū' ixa'kahuāna'ni'yā'tit Dios lā' como lej ixtlahua'yā'tit talaclē'ī'. ² Xapū'la hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj. Ixa'kahuāna'ni'yā'tit huan ko'ti'ti'. Xla' ū'tza' huan xamāpa'ksīni' huan līca'tzīnni' a'ntūn tū' xatzey. Lā' xla' ū'tza' huan tūn tū' tzey līca'tzīn a'ntū cāmātlahuī a'ntūn tū' tzey xlaca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ³ Lā' nā chuntza' quina'n xapū'la ixtlahuayāuj hua'chi xlaca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. Lā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey xmān a'ntū ixlacasquī'nāuj. Ixtlahuayāuj chu a'nchī huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n lā' chu a'nchī ixlacasquī'n quimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' como Dios nacāmāpātīnīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua chuntza', nā chuntza' ixquincāpātī'keni'ni' quina'n. ⁴ Lā' a'yuj līmakuan ixuanī't palh ixquincātamāpātīnīni', Dios lej quincālakahu'mani' como lej quincāpāxquī'yāni'. ⁵ Lā' a'yuj hua'chi xanī ixuanī'ta'uj por ixpālacata quintalacclē'ī'ca'n, Dios quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n hua'chi a'xni'ca' maxquī'lh ixquilhtamacuj Cristo a'xni'ca' mālakahuanīchokolh. Lā' Dios quincāmāpūtaxtūni' quina'n xmān como quincātlahuani'cu'tuni' talakalhu'mān. ⁶ Lā' como Dios mālakahuanīchokolh Cristo, nā quina'n naquincāmālakahuanīchokopalayāni'. Lā' namāpa'ksīni'nāuj con Cristo nac a'kapūn. ⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' tlahualh Dios como māsu'yucu'tulh para pō'ktu que xla' lej pāxquī'nin. U'tza' huā'mā' māsu'yulh a'xni'ca' macamilh Cristo Jesús para nanī por quina'n. ⁸ Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Jesucristo, Dios cāmāpūtaxtūni' hui'xina'n xmān como cālakahu'mani'. Lā' tū' por a'ntū tlahua'tit hui'xina'n. Xmān Dios a'ntī cāmāpūtaxtūni'. Hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios cāmāxquī'ni'. ⁹ Lā' a'ntū līpūtaxtucan, xla' hua'chi lakatin lē'ksajna'. Tūla tlahuacan nīn tuntū' para natlajacan. Lā' chuntza' tintī' a'ntī tzē nalīka'tla'jca'tzī por a'ntū līpūtaxtu. ¹⁰ Lā' Dios como quincātlahuani'ta'ni' chu lakatin con Cristo, quincāmaxquī'ni'ta'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como lacasquī'n natlahuayāuj a'ntūn tzey. Dios xapū'la līhui'līlh naquincātlahuayāni' xalactzey lā' chuntza' tzē latā'kchokoyāuj līlacatejtin.

Cristo cāmāko'xamīxīlh Dios lā' huan tachi'xcu'huī't

¹¹ Capāstactit, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, a'nchī ixuanī'ta'ntit xapū'la. Huan israelitas cāmāpācuhuīni' hui'xina'n huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' circuncidarlīcanī't. Xlaca'n tacircuncidarlī na ixmacni'ca'n huan chi'xcu'huī'n para natamāsu'yu que tatā'tapa'ksī con Dios. Lā' ixa'cstuca'n cāhuanican huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tatā'tapa'ksī con Dios. ¹² Xapū'la hui'xina'n tū' ixtā'tapa'ksī'yā'tit Cristo. Xmān a'ntī israelitas ixtachi'xcu'huī't Dios ixtahuani't. Lā' xmān con xlaca'n Dios ixtlahuani't lakatin convenio. Lā' xmān xlaca'n ixcāmāca'tzīnī Dios huan xatzey a'ntū ixcātlahuani'. Lā' hui'xina'n, como tū' israelitas, tū' maklhtīni'ntit huā'mā'. Hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixca'tzīyā'tit palh Dios tzē ixcāmāpūtaxtūni'. Lā' tū' ixlakapasā'tit Dios. ¹³ Xapū'la

makat ixlatlā'hua'nā'tit de Dios. Lā' chuhua'j laktapajtzūnī'ta'ntit Dios por ixpālacata Cristo Jesús, como Cristo nīnī't por quina'n. ¹⁴ Lā' nā Cristo cāmāko'xamixīnī't huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' chu lakatin tachi'xcuui't cātlahualh como Cristo cāmāpānūnī'lh a'ntū lītā'ca'tza ixcātlahua lā' cātlahualh ixtachi'xcuui't Dios. ¹⁵ Lā' como Cristo nīlh por quina'n, chuntza' cālīmāspūtūlh huan ixtalanānca'n israelitas como tū' chuntza' līpūtāxtucan. Xmān Cristo tzē māpūtāxtūnu'n. Lā' chuntza' tū'tza' lītā'ca'tza talalh huan israelitas con a'ntīn tū' israelitas. Huan tāpātu' tachi'xcuui't lanī't ixtachi'xcuui't Cristo. Xla' chu lakatin cātlahuānī't. ¹⁶ Lā' como Cristo nīlh nac cruz, lā' chuntza' cālīmāko'xamixīlh Dios lā' huan tachi'xcuui't a'ntī israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuntza' chu lakatin cātlahualh huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' māpānūlh a'ntū ixtalālīca'tzalaktzī'n.

¹⁷ Cristo milh lā' māca'tzīnīnī'lh tza' palh cāmāko'xamixīcatza' Dios lā' huan tachi'xcuui't. Lā' ū'tza' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas a'ntī ixtalakapasatza' Dios. Lā' nā cāmāca'tzīnīlh xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, a'ntīn tū' talakapasa Dios. ¹⁸ Por ixpālacata a'ntū tlahualh Cristo quilīhuākca'n quina'n, a'ntī israelitas lā' a'ntīn tū', quilīhuākca'n tzē nalaktapajtzūyāuj Dios quinTāta'ca'n, como huan Espīritu Santo quincāmaktāyāyānī'. ¹⁹ Hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, hua'chi makatiyātī'n ixuanī'ta'ntit lā' hua'chi tejetlā'huanī'n. Lā' chuhua'j tā'tapa'ksī'yā'tit con Dios chu a'cxtim hua'chi huan ā'makapitzīn a'ntī israelitas a'ntīn takalhlakā'ī'. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuui'ttza' Dios. ²⁰ Hua'chilh Dios ixtlahualh lakatin lītōkpān. Hui'xina'n hua'chi huan chihuixni' a'ntū lītāpācna'ncan. Huan apóstoles lā' huan ixa'cta'sana'nī'n Dios, xlaca'n hua'chi huan cimientō. Lā' mānī' Jesucristo hua'chi huan xapū'la chihuix a'ntū mā'cnūcan para huan cimientō. ²¹ Lā' por ixpālacata Cristo, huan lītōkpān stactēlha. Lā' ixlīhuāk huan chihuix xa'nca cāhui'līcanī't. Lā' nala lakatin lītōkpān a'ntū ixla' huan Māpa'ksīnī' Dios lā' huāk tzey. ²² Hui'xina'n lā' quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo, quilīhuākca'n quina'n hua'chi ixlītōkpān Dios, como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lanī' quina'n.

3

Pablo līmāmacū'ca nacāmāsu'ni' huan a'ntīn tū' israelitas

¹ Quit, Pablo, lā' como ictā'scuja Cristo Jesús, lā' ictachī'nī't por ixpālacata iccāmāsu'ni'yānī' ixtachihuīn Dios hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Dios lej pāxquī'nin lā' chuntza' quilīmāmacū'nī't na'iccāmāsu'ni'yānī' huan xatzey tachihuīn hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ³ Huā'mā' quimāca'tzīnīlh Dios a'yuj xapū'la tū' ixca'tzīcan huā'mā'. Macstī'na'j de huā'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'nī'tza' hui'xina'n. ⁴ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'nī', naca'tzīyā'tit a'ntūn tū' ixca'tzīcan xapū'la ixpālacata Cristo. Lā' naca'tzīyā'tit palh Dios stu'ncua' quimāca'tzīnīlh. ⁵ Huan tachi'xcuui't a'ntī ixtahui'lāna' xapū'la, xlaca'n tū' ixtaca'tzī huā'mā' a'ntū ixcātlahuānī'lh a'ntīn tū' israelitas. Chuhua'j huan Espīritu Santo cāmāca'tzīnīnī't huan apóstoles lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. ⁶ Cāmāca'tzīnīnī't que chu lakatin a'ntīn takalhlakā'ī' palh israelitas lā' palh tū'. Lā' ixlīhuākca'n chu lakatin a'ntī ixtachi'xcuui't Dios. Chu a'cxtim Dios nacāsīcua'lanālī. Chu a'cxtim natamaklhtīnī'n a'ntū Dios huanī't que nacāmāxquī' por ixpālacata Cristo Jesús.

⁷ Lā' como Dios lej quincālakahu'manānī', lā' como lej ka'lhī līmāpa'ksīn, quilīmāmacū'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ⁸ Chuntza' Dios quilīmāmacū'lh, a'yuj quit hua'chi xatī'na'j de ā'makapitzīnī' a'ntīn tapa'ksīyāuj con Dios. Dios quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas a'nchī Cristo tzē tlahua ixlīhuāk a'ntū quina'n māchekxīyāuj lā' ā'chulā' huampala. ⁹ Lā' quilīmāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī ixlīhuākca'n a'ntū Dios puhuanī't. Xapū'la xmān Dios ixa'cstu ixca'tzī huā'mā' a'xni'ca tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj. Dios, xla' a'ntī cātlahuākō'lh ixlīhuāk. ¹⁰ Chuhua'j huan ángeles a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn nac a'kapūn, xlaca'n nataca'tzī a'nchī Dios cāmāpūtāxtū huan tāpālhūhua' tachi'xcuui't lā' cātlahualh ixtachi'xcuui't. Lā' chuntza' natalīca'tzī

que Dios ka'lhī lhūhua' tapāstacna'. ¹¹ Dios pō'ktu ixca'tzī a'nchī ixcālīmāpūtaxtūlh huan tachi'xcuhū't. Lā' tlahualh por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹² Lā' quina'n, como lipāhuanāuj Jesucristo, chuntza' tzē nalaktapajtzūyāuj Dios lā' tū' nala-capuhuanāuj. ¹³ Lā' chuntza' quit iclacasqui'n que tū' nalakachipini'yā'tit hui'xina'n a'yuj icpātīni'mā' por mimpālacataca'n. Lā' a'yuj icpātīni'n lihuan iccāmāca'tzīnīyāni' a'nchī nalīpūtaxtucan, xa'nca nataxtu para hui'xina'n como chuntza' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

Cristo lej quincāpāxquī'yāni'

¹⁴ Lā' chuntza' quit ictatzokosta, lā' ickalhtō'ka'ni' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁵ Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlihuākca'n a'ntīn tahui'lāna' nac quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. ¹⁶ Icsqui'ni' Dios que huan Espiritu Santo nacāmākalhlaka'ī'nīyāni' xa'nca hui'xina'n. Huā'mā' Dios tzē natlahua como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁷ Lā' nā icsqui'ni' Dios que Cristo cacātā'latā'kchokoni', como hui'xina'n lipāhua'nā'tit xla'. Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmaktāyani' para nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn. ¹⁸ Lā' nā icsqui'ni' Dios para que hui'xina'n namāchekxīyā'tit palh Cristo lej quincāpāxquī'yāni'. Lā' catamāchekxīlh huā'mā' ixlihuākca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ¹⁹ Lā' icsqui'n que hui'xina'n namāchekxī'kō'yā'tit palh Cristo lej quincāpāxquī'yāni', a'yuj nīn tintī' tzē namāchekxī xa'nca. Lā' chuntza' lactzey nala'yā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n.

²⁰ Dios lej tzē natlahua lhūhua' por quina'n. Lā' tū' ca'tzīyāuj squi'nāuj ixlihuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni' lā' tūla pāstacāuj ixlihuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni', como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' huā'mā' līmāpa'ksīn scuja na qui'a'clhcunucca'n. ²¹ Lā' tū' maktin catisputli a'nchī namācā'tanīcan Dios ixpālacata Jesucristo lā' quimpālacataca'n quilīhuākca'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj con Cristo Jesús. Amén.

4

Huan Espiritu Santo chu lakatin quincātlahuani'ta'ni'

¹ Quit, Pablo, ictachī'n como ictā'scuja Dios quiMāpa'ksīni'ca'n. Iccāsqui'ni'yāni' que calatā'kchokotit chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntī Dios cāta'sani'nī't. ² Tū' caka'tla'jca'tzītī. Lā' līlacatzucu cachihuīna'ntit. Lā' cacāpātīni'tit a'ntū cātatlahuani'yāni' ā'makapitzīn. Lā' calāmaktāya'tit lā' chuntza' natasu'yu palh lāpāxquī'yā'tit. ³ Como huan Espiritu Santo chu lakatin cātlahuani'ta'ni', calīhui'lī'tit ca'cs nalatahui'la'yā'tit. Lā' tū' titalacpitziyā'tit. ⁴ Quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj Dios chu lakatin quina'n con xla'. A'nan xmān lakatin Espiritu Santo. Chu a'cxtim ka'lhīyāuj nachā'nāuj nac a'kapūn quilīhuākca'n a'ntī Dios quincāta'satīnī'ta'ni'. ⁵ A'nan xmān kalhatin Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' chu lakatin a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Lā' a'xni'ca' a'kpaxāuj chu a'cxtim māsu'yuyāuj palh kalhlaka'ī'yāuj. ⁶ A'nan xmān kalhatin Dios. Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlihuākca'n tachi'xcuhū't a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' xla' cāmāpa'ksīkō' ixlihuāk. Lā' xla' huī' chu calhāhuā. Lā' xla' lahuī' con quilīhuākca'n.

⁷ Dios quincāmaktāyayāni' para natlōkentaxtūyāuj quintascujūtca'n a'ntū quincālīmāmacū'nī'ta'ni' Cristo. ⁸ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo: A'xni'ca' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachī'nī'n.

Lā' cāmaxquī'lh huan tachi'xcuhū't a'ntūn tasqui'nī para natatā'scuja xla'.

⁹ A'ntī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapū'la ixuyjñī'ta'nchi nac quilhtamacuj. ¹⁰ Cristo yujchi nac cā'ti'ya'tna' lā' nā xla' tahua'ca'lh a'nlhā más tālhmā'n de nac a'kapūn. Tahua'ca'lh como chuntza' tzē namāpa'ksīni'nkō' ixlihuāk. ¹¹ Cristo chā'tunu' cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n. A'makapitzīn cālīmānūlh ixlī'apóstoles. Lā' ā'makapitzīn cālīmānūlh ixlī'a'cta'sana'nī'nca'n. Lā' ā'makapitzīn cālīmāmacū'lh para natamāca'tzīnīni'n huan xatzey tachihuīn. Lā' ā'makapitzīn cālīmānūlh xanapuxcu'nu' nac lītōkpānna'. Lā' ā'makapitzīn cālīmāmacū'lh para natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹² Huā'mā' tlahualh como xla' lacasqui'lh que xa'nca natatā'scuja a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' chuntza'

ā'chulā' natakahlaka'ī' Cristo. ¹³ Lā' chuntza' ā'chulā' xa'nca nakahlaka'ī'yāuj hasta quina'n chu a'cxtim xa'nca nakahlaka'ī'yāuj. Lā' chu a'cxtim nalakapasāuj ixO'kxa' Dios. Dios lacasqui'n que ā'chulā' natlahuayāuj ixtapuhuān hasta lhā nalayāuj hua'chi Cristo. ¹⁴ Tū'tza' catilauj hua'chi camana'. Huan camana' huāk takahlaka'ī' a'ntūn cāhuanican a'yuj cacā'a'kxokoca. Chuhua'j ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntī lej taca'tzī ta'a'kxokonun'. Lā' quincātamāsu'ni'cu'tunāni' a'ntūn tū' stu'ncua'. ¹⁵ Lā' quina'n xmān tzē nahuanāuj a'ntū stu'ncua'. Lā' a'xni'ca' nahuanāuj a'ntū stu'ncua', namāsu'yūyāuj a'nchī cāpāxquī'yāuj xlaca'n a'ntīn cātā'chihuīna'mā'nauj. Lā' ā'chulā' nalayāuj hua'chi Cristo. Xla' hua'chi lakatin a'kxāk como xla' māpa'ksīni'n. ¹⁶ Lā' quina'n hua'chi lakatin macni'. Lā' como huan macni' tlhūa a'ntū pāstaca huan a'kxāk, nā chuntza' quina'n a'kahuāna'ni'yāuj Cristo. Huan tāstucat cāmāquilhtāstuca ixlīhuāk huan macni'. Lā' chuntza' la chu lakatin macni'. Lā' palh ixlīhuāk huan macni' xa'nca tascuja, chuntza' huan macni' stactēlha lā' tli'huī'quintēlha. Lā' nā chuntza' quina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj Dios. Hua'chi lakatin macni' lanī'ta'uj. Chu lakatin quina'n como lāpāxquī'yāuj. Lā' chuntza' ā'chulā' kalhlaka'ī'tēlhayāuj.

Cristo cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuhuī't

¹⁷ A'ntū na'iccāhuaniyāni', icuan por ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tū'tza' calatā'kchokotit hui'xina'n a'nchī talatlā'huan ā'makapitzīn a'ntīn tū' takahlaka'ī'. Ixtapāstacna'ca'n xlaca'n tuntū' ixtapalhca'n. ¹⁸ Xlaca'n tūla xa'nca tapāstacna'n. Tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū Dios māstā'. Tū' taka'lhī, como lej lacxumpi lā' tū' tamāchekxī. ¹⁹ Lā' tū'tza' tamāxana'n. Talīhui'līnī't tatlahua a'ntūn tū' tzey. Līpāxuj tatlahua ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' a'ntūn talacasqui'n ixmacni'ca'n. ²⁰ Tū' chuntza' sca'tnī'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' tū' chuntza' māsu'yulh. ²¹ Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ni' xpālacata Cristo. Lā' cātamāsu'ni'nī'ta'ni' a'ntū Cristo māsu'yulh. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū xastu'ncua'. ²² Lā' chuhua'j tū'tza' calatā'kchokotit hui'xina'n hua'chi ixlatā'kchokoyā'tit xapū'la a'xni'ca' tūna'j ixlakapasā'tit Cristo. Xapū'la hui'xina'n ixtlahua'yā'tit huan tūn tū' tzeyā mintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' xmān ta'a'kxokotit. ²³ Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintapāstacna'ca'n. ²⁴ Lā' calatā'kchokotit chu a'nchī xasāsti' mintapāstacna'ca'n a'ntū Dios cāmaxquī'ni' lā' a'ntū hua'chi ixla'. Lā' catlahua'tit a'ntūn tzey.

²⁵ Lā' tū'tza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit a'ntū stu'ncua', como chu lakatin quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj Cristo.

²⁶ Palh a'kchipinā'tit hui'xina'n, tū' catlahua'tit talaclē'i' xpālacata mintā'kchaca'n. Tū' ti'a'kchipinā'tit tintacuj. Capāxuhua'tit a'xni'ca' tūna'j tā'cnū huan chī'chini'. ²⁷ Lā' tū' catamakxtektit nacātlajayāni' huan ko'ti'ti'. Tū' catamakxtektit nacāmātlahuanīyāni' a'ntūn tū' tzey.

²⁸ Tū'tza' caka'lhā'na'ntit hui'xina'n a'ntū ixka'lhā'na'nā'tit. Cascujtit para nahuā'yanā'tit. Lā' chuntza' tzē namaktāyayā'tit ā'makapitzīn a'ntīn cāmakasputa a'ntū tasqui'nī.

²⁹ Tū' cachīhuā tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān a'ntūn tzey lā' a'ntū nacāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' chuntza' nacātlahuanī'yā'tit a'ntūn tzey a'ntīn cātakaxmatāni' hui'xina'n. ³⁰ Tū' catlahua'tit a'ntū nalīlakaputza huan Espīritu Santo. Como huan Espīritu Santo quincā'tā'lahui'lani', chuntza' ca'tzīyāuj palh tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' nā ca'tzīyāuj que Dios naquincāmāpūtaxtūkō'yāni' como ka'lhīyāuj huan Espīritu Santo.

³¹ Tū'tza' capāstactit a'ntū cātatlhuanī'nī'ta'ni' ā'makapitzīn. Tū'tza' ca'a'kchipintit. Tū'tza' cacālakapala'tit ā'makapitzīn. Tū'tza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Tū'tza' tica'tzalaktzī'nā'tit ā'catīhuā. ³² Xatzey calāpāxquī'tit. Lā' calālakalhu'ma'ntit. Lā' nā calāmāspūtūnu'ni'tit chuntza' hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n por xpālacata līnīlh Cristo.

5

Tasqui'nī que lacatejtin natalatā'kchoko ixcamana' Dios

¹ Como hui'xina'n ixcamana'tza' Dios, lā' xla' cāpāxquī'yāni', hui'xina'n natlahua'yā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. ² Lā' nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n chuntza' hua'chi Cristo cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej quīncāpāxquī'yāni' hasta nīlh por quimpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huā'mā' lej līpāxuhualh Dios.

³ Como hui'xina'n ixtachi'xcu'huī't Dios, nīn macsti'na'j tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' catlahua'tit talākalhī'n. Lā' tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilak-tampī'lhīni'nā'tit. ⁴ Lā' tū' tihua'nā'tit xako'hua'jua' tachihuīn. Lā' tū' tihua'nā'tit a'ntūn tuntū' ixtapalh. Lā' tū' tilīkalhkamāna'nā'tit a'ntūn ko'hua'jua' tachihuīn. Huāk huā' tamā'na tū' līmakuan. Xatzey camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que a'ntīn tatlahuatlā'huan a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n tū' catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Cristo lā' Dios. Tū' catitatanūlh a'ntī lej tatlahua talākalhī'n lā' a'ntī lej tatlahua a'ntū lej xako'hua'jua' lā' a'ntī lej talaktampī'lhīni'n de ixlīhuāk catūhuā lā' tū' tapāstaca Dios. ⁶ Lā' como ca'tzīyā'tit huā'mā', tū' catamakxtektit nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n, a'yuj makapitzīn tahuan que tzē tlahuacan huā' tamā'na catūhuā. A'ntīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'mā'na Dios. Lā' Dios nacāmāpātīnī. ⁷ Lā' hui'xina'n tū' cacātā'talacxtuctit xla'ca'n.

⁸ Xapū'la hui'xina'n hua'chilh ixtlā'hua'nā'tit a'nlhā cā'pucsua'. Lā' chuhua'j como tā'tapa'ksīyā'tit Dios, hua'chilh tlā'hua'mpā'na'ntittza' a'nlhā xkaka. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' hua'chi a'ntī xalanī'n a'nlhā xkaka. ⁹ Palh tlā'huanāuj a'nlhā xkaka, natalatā'kchokoyāuj chu a'nchī Dios lacasqui'n. Lā' natlahuayāuj a'ntūn tzey. Lā' nā nahuanāuj a'ntū xastu'ncua'. ¹⁰ Caca'tzītit a'ntū nalīpāxuhua Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹ Tū' catlahua'tit a'ntū ko'hua'jua' hua'chi a'ntī xalanī'n nac cā'pucsua'. Tuntū' ixtapalh a'ntūn tatlahua xla'ca'n. Xatzey cacāmāsu'ni'tit que tū' tzey a'ntūn tatlahua. ¹² Līmāxana' līchihuīna'ncan a'ntū xla'ca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³ Por huan xkakana' tzē cālaktzī'nāuj catūhuā a'nchīn tahuanī't palh tzey o tū' tzey. ¹⁴ Lā' chuntza' huanican huan a'ntīn tū' kalhlaka'ī:

Hui'x, hua'chilh lhtatapā't lā' hua'chilh xanīn hui'x.
Calakahua' lā' catā'kaqui' lā' Cristo namāxkakēyāni'.

¹⁵ Calīhui'lī'tit līlacatejtin natalatā'kchokoyā'tit. Tū' calatā'kchokotit hua'chi a'ntīn tū' tamāchekxī ixtachihuīn Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit como hui'xina'n ca'tzīyā'tittza'. ¹⁶ Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit catūhuā a'ntūn tzey pō'ktu a'xni'ca' tzē natlahua'yā'tit. Chuhua'j lej tlahuacan a'ntūn tū' līmakuan. ¹⁷ Lā' xa'nca capāstacna'ntit. Camāchekxītīt a'ntū ixtapuhuan Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹⁸ Tū' caka'chī'tit. A'ntīn taka'chī, xla'ca'n tatlahua a'ntūn tū' līmakuan. Xatzey catamakxtektit que huan Espīritu Santo nacāmāpa'ksīyāni'. ¹⁹ A'xni'ca' nalā'tā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' hua'chi tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican salmos lā' nā chuntza' huan himnos lā' huan tatlī'n a'ntū ixla' Dios. Catlī'ni'tit huan Māpa'ksīni' Dios. Camāka'tlī'tit Dios con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. ²⁰ Lā' pō'ktu camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios quīnTāta'ca'n por ixlīhuāk por ixtacuīni' quiMāpa'ksīni' Jesucristo.

A'nchī maclacasqui'n talīlatahui'la huan chī'xcu' lā' ixpuscāt a'ntīn tatapa'ksī con Cristo

²¹ Lā' como hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit Dios, nā chuntza' calāmaktāya'tit hui'xina'n.

²² Lā' hui'xina'n a'ntī puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit mīnkōlu'ca'n como chuntza' māpa'ksīni'n huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²³ Huan xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt chuntza' hua'chi Cristo cāmāpa'ksī a'ntīn tatā'tapa'ksī xla'. Cristo cāmāpūtāxtūnī't xla'ca'n lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksī. ²⁴ Lā' a'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xla'ca'n ta'a'kahuāna'ni' Cristo. Lā' nā chuntza' huan puscan pō'ktu nata'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Lā' hui'xina'n a'ntīn chī'xcu'huī'n, cacāpāxquī'tit mīmpuscanca'n chuntza' hua'chi Cristo cāpāxquī' a'ntīn tatapa'ksī con xla'. Xla' nīlh para nacāmāpūtāxtū. ²⁶ Xla' nīlh

como quincātlahuacu'tuni' xalactzey ixpālacata kalhlaka'ī'yāuj huan xatzey tachihuīn. Lā' māpānūcu'tulh quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuhua'j a'kpaxāuj como xapacani'ttza' quintalaclē'i'ca'n. ²⁷ Lā' Cristo cāmācāxcu'tunli ixtachi'xcu'huī't como chuntza' natachā'n lacuan na ixlacapūn. Lā' lacasqui'lh que lactzey ixtalakō'lh hua'chi a'ntū lej tzey lā' lej tzēhuanī't. ²⁸ Tasqui'nī que huan chi'xcu'huī'n natapāxqui' ixpuscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxqui'can ixa'estuca'n. Kalhatin chi'xcu' a'ntī pāxqui' ixpuscāt, nā chuntza' pāxqui'can ixa'cstu. ²⁹ Nīn tintī' ca'tzalaktzī'n ixmacni'. Māhuī'can lā' maktaka'lhcan. Lā' nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lhā'n a'ntī ixtachi'xcu'huī't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhāni' como quina'n hua'chilh ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Kalhatin chi'xcu' namakxteka ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' natā'takēxtimī ixpuscāt. Lā' chuntza' chu lakatin macni' natala ixtu'ca'n”. ³² Huā' tamā'na tachihuīn stu'ncua' pero jic-slihua' māchekxīkō'can. Quit icpuhuan que līchihuīna'n de Cristo a'nchī cā'o'kska'lhī ixtachi'xcu'huī't. ³³ Lā' nā huanicu'tun que tasqui'nī que huan chi'xcu'huī'n natapāxqui' ixpuscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxqui'can ixa'estuca'n. Lā' tasqui'nī que huan puscan nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n.

6

¹ Hui'xina'n a'ntīn camana' ca'a'kahuāna'ni'tit mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n. Chuntza' tasqui'nī como chuntza' ixtapuhuān Dios. ² Dios huan que nacāsicua'lanāli a'ntī natatlōkentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' huan xapū'la līmāpa'ksīn a'ntū chuntza' līchihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksīn chuntza' huan: “Ca'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't. ³ Chuntza' līpāxuj nalatahui'la'ya'. Lā' chuntza' makān nalatahui'la'ya' nac quilhtamacuj”.

⁴ Lā' hui'xina'n a'ntī xatāta' lā' xatzī't, tū' cacāmakā'kchipintit mincamana'ca'n. Cacāmakastactit chu a'nchī Dios huan. Cacāmāsu'ni'tit a'nchī nata'a'kahuāna'ni' Dios.

⁵ Lā' hui'xina'n a'ntī makscujnī'n, ca'a'kahuāna'ni'tit a'ntīn cātā'scujā'tit. Cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacājicua'ni'tit. Xa'nca casujtit hua'chilh ixtā'scujtit māni' Cristo.

⁶ Xa'nca casujtit lā' tū' xmān a'xni'ca' cātāktzī'nāni' a'ntīn tā'scujā'tit. Tū' xmān xlaca'n nacāmāpāxuhuī'cu'tunā'tit. Xa'nca casujtit para namāpāxuhuī'yā'tit Dios como hua'chilh ixtā'scujtit māni' Cristo. ⁷ Līpāxuj casujtit. Tū' xmān scujpā'na'ntit para huan chi'xcu'huī'n. Nā scujpā'na'ntit para Dios. ⁸ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nacāmāpalakō' chā'tunu' chu a'nchī tlahuanī't a'ntūn tzey a'yuj tasācua' lā' a'yuj māpa'ksīni'.

⁹ Lā' hui'xina'n a'ntī māpa'ksīni'nā'tit, lactzey cala'tit con a'ntīn xatātamāuj mintasācua'ca'n. Lā' tū' nalīmaclhcāyā'tit de catūhuā. Capāstactit que quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' chu a'extim cāmāpa'ksī huan tasācua' lā' a'ntīn tamāpa'ksīni'n. Lā' Dios chu lakatin cālaktzī'n.

Dios quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' naquincātlajayāni' huan ko'ti'ti'

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. Tū' titalactlajī'yā'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzē nacāmaktāyayāni'. ¹¹ Catamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' caticā'a'kxokoni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'nchī Dios quincālīmaktāyayāni', ū'tza' hua'chi lakatin armadura a'ntūn tamaclacasqui'n huan soldados a'xni'ca' ta'a'n nac guerra. ¹² Lā' nā quina'n hua'chilh ixa'uj nac guerra. Quintā'ca'tzaca'n tū' chi'xcu'huī'n. Quintā'ca'tzaca'n ū'tza' huan xako'hua'jua' līca'tzīnni' a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn lā' tamāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj a'nlhā tlahuacan talaclē'i' lā' talatlā'huan nac cā'ū'nī'n. ¹³ Lā' ū'tza' calītamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' de ixlīhuāk catūhuā. Huā'mā' hua'chi armadura a'ntū Dios cāmāxqui'yāni'. Chuntza' tū' caticātatljani' mintā'ca'tzaca'n. Lā' a'yuj tlajani'ta'ntit mintā'ca'tzaca'n, pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Lāsā' namimpala huan mintā'ca'tzaca'n. Lā' palh cāxni'j tahui'la'yā'tit, tū' caticātlajani'. ¹⁴ Pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Camaklhtīni'ntit a'ntū Dios cāmāxqui'yāni' a'ntū hua'chi armadura.

Kalhatin tropa chā'xpātahui'la lakatin cinturón lā' lē'n ā'catūhuā a'ntū namaktāya ixcu'xan. Lā' nā hui'xina'n tasqui'nī que nalakapasā'tit a'ntū xastu'ncua' lā' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁵ Huan tropa tatūnū botas a'xni'ca' a'n calhāhuā. Lā' hui'xina'n namāca'tzīnīni'ntā'kchokoyā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī ko'xamixli Dios lā' huan tachi'xcuhū't. ¹⁶ Huan tropa lē'n a'ntū pūlitamaktāya. Lā' huanmā' tū' lakpusa huan flechas a'ntū hua'chilh talama a'ntū macā'n huan ixtā'ca'tza. Lā' hui'xina'n palh līpāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi a'ntū pūtamaktāya'yā'tit. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tū' caticātlajani'. ¹⁷ Huan tropa maclacasqui'n ixtā'knu' de līcā'n. Lā' hui'xina'n tasqui'nī que xa'nca naca'tzīyā'tit que Dios cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'tza'. Lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit que natlajana'nā'tit por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' huanmā' hua'chilh ū'tza' mintā'knu'ca'n de līcā'n. Lā' ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi lakatin espada a'ntū huan Espiritu Santo cāmaxquī'yāni'. ¹⁸ Lā' pō'ktu cakalhtō'ka'ni'tit Dios ixpālacata a'ntū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' catamakxtektit que huan Espiritu Santo nacāmaktāyayāni' nakalhtō'ka'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Lā' tū' tijiclhua'yā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit. Lā' pō'ktu cacālikalhtō'ka'tit ixlihuākca'n ixtachi'xcuhū't Dios. ¹⁹ Lā' nā nakalhtō'ka'yā'tit por quit. Casqui'ni'tit que Dios naquimāsu'ni' a'nchī na'icchihuīna'n lā' naquimaktāya para que tū' na'icjicua'n. Lā' casqui'ntit para que quit tzē na'icmāca'tzīnīni'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ²⁰ Dios quimacaminī't para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclītachī'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios para que tū' na'icjicua'n a'xni'ca' na'icmāsu'yu, chuntza' hua'chi tasqui'nī.

Cāmacā'ni'ca saludos

²¹ Chō'la hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit a'nchī iclīlahuī' lā' a'ntū ictlahuamā'. Huāk huā'mā' nacāhuaniyāni' quīntā'tinca'n Tíquico. Xla' xa'nca tā'scuja Dios. ²² Ū'tza' iccālīlakmacā'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' xla' tzē nacāhuaniyāni' a'nchī iclīlahuī'lāna'uj. Lā' chuntza' nacāmāko'xamixīyāni' hui'xina'n.

²³ Icsqui'ni' Dios, quīnTāta'ca'n, lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo que cacāmātza'ta'ti'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmaktāyani' para que xa'nca nakalh-laka'ī'yā'tit lā' nalāpāxquī'yā'tit. ²⁴ Dios cacāsicua'lanālikō'ni' mīlihuākca'n a'ntī lej xa'nca pāxquī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con ixlihuāk mi'a'clhcunucca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Filipos

Pablo tzo'knulh desde nac pūlāchī'n para xalanī'n nac Filipos a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quina'n, Pablo lā' Timoteo, lā' quina'n ixtasācua'nī'n Jesucristo a'ntī quincālacsacnī'ta'ni'. Quina'n iccāmacā'ni'yāchāni' huā'mā carta nac Filipos. Quit Pablo a'ntī iccāto'knuni'yāni' milīhuākca'n a'ntī hui'lā'na'nchipitit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Jesucristo lā' con huan xanapuxcu'nu' lā' nā a'ntīn tamaktāyana'n a'ntīn cāmāpācuhuīcan diáconos. ² QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasica'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo cālīkalhtō'ka'lh por huan a'ntī ixtakalhlaka'ī

³ A'xni'ca iccāpāstacāni', icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios. ⁴ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, pō'ktu icsquī'ni'mā' por hui'xina'n lā' con tapāxuhuān. ⁵ Icmāstā' pāxcatca'tzī como a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'tit, tzucutit quilātā'scujāuj ixpālacata huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Lā' hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. ⁶ Quit iclīpāhuan Dios lā' como xla' tzucunī't cāmāsu'ni'yāni' a'nchī natlahua'yā'tit ixtapuhuān, icca'tzī que nacāmāsu'ni'tēlhayāni' hasta que natlahuakō' a'xni'ca' namimpala Jesucristo. ⁷ Lā' minī'ni' chuntza' icpuhuan por mimpālacataca'n como chu a'cxtim quincāsica'lanālīni' Dios lā' como lej iccāpāxquī'yāni'. Hui'xina'n lā' quit chu a'cxtim quincālakalhu'manāni' Dios a'yuj tachī'n quit o a'yuj icyā na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn lā' para na'icmāstū'nca palh stu'ncua'. Lā' hui'xina'n quilāmaktāyayāuj para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn. ⁸ Dios ū'tza' ca'tzī a'nchī lej iccāpāxquī'yāni' milīhuākca'n hua'chi Jesucristo cāpāxquī'yāni'. ⁹ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, icsquī'ni' que ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit. Lā' nā icsquī'ni' que lej naca'tzīyā'tit a'ntū Dios lacasquī'n lā' xa'nca napāstacna'nā'tit ¹⁰ para que namāchekxī'yā'tit a'nchī nalīlacsacā'tit a'ntū xatzey. Lā' chuntza' xalactzey nala'yā'tit lā' nā tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātalyāhuayāni' a'xni'ca' namimpala huan Cristo. ¹¹ Lā' nā icsquī'ni' Dios que līlacsacā'tit natahui'la'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios lā' namācā'tanīcan xla'.

Pablo hualh que ixquilhtamacuj huāk ixla' Cristo

¹² Quintā'timīn, iclacasquī'n naca'tzī'yā'tit que a'ntū quimpātle'keni'nī't ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ Como quit tachī'n, ixlīhuākca'n soldados a'ntīn tamaktaka'ha huan palacio taca'tzī'tza' a'nchī quinchī'canī't porque icmāsu'yu de Cristo. Lā' nā ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ā'tzā' nā taca'tzī huā'mā'. ¹⁴ Lā' ū'tza' cālīmāhuixcāni' casi ixlīhuākca'n xalanī'n ā'tzā' a'ntīn takalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni'. Lā' ā'chulā' tamāstū'nca ixtachihuīn Dios lā' tū' tājicua'n.

¹⁵ Makapitzīn talī'a'cta'sana'n Cristo porque quintalakca'tzani' lā' quin-tamālacastu'ccu'tun. Pero ā'makapitzīn talī'a'cta'sana'n porque xlaca'n talacasquī'n que lhūhua' tachi'xcuui't natakalhlaka'ī' Cristo chu a'cxtim hua'chi quit iclacasquī'n. ¹⁶ Huan a'ntī tzey ixtapuhuānca'n, xlaca'n talīmāsu'yu Cristo porque quintapāxquī'. Lā' taca'tzī que quihui'līcanī't ā'tzā' para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁷ Lā' huan a'ntī talakca'tzan, xlaca'n tatalacpitzicu'tun a'xni'ca' talī'a'cta'sana'n Cristo. Lā' tapuhuan que chuntza' ā'chulā' naquintamāpātīnī līhuan ictachī'n. ¹⁸ Tū' quimaca'tzi a'chī' talī'a'cta'sana'n Cristo. A'yuj calalh porque talacpitzicu'tun, a'yuj calalh porque quintapāxquī', pero talī'a'cta'sana'n Cristo lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

¹⁹ Lā' ā'chulā' icpāxuhua porque icca'tzī que huā'mā' nataxtuyācha' para na'ictaxtu de huan pūlāchī'n como hui'xina'n quilālīmaktāyamā'nauj con mi'oracionca'n. Lā' nā

quimaktāya huan Espiritu Santo porque ictapa'ksī con Jesucristo. ²⁰ Quit lej icka'lhīmā' a'ntū namin. Lā' iclacasqui'n que nīn tuntū' na'iclitamāxanī' pero lej huixcāna'j na'icca'tzī chuhua'j hua'chi pō'ktu huixcāna'j xa'icca'tzī para na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'ncan a'nchī ixlika'tla' Cristo por ixpālacata quinquilhtamacuj, a'yuj ixquimaknīca lā' a'yuj iclahuī'cus. ²¹ Porque para quit, palh icuī' makāncus, huāk quinquilhtamacuj nala ixla' Cristo. Lā' palh na'icnī, na'ictlaja quinquilhtamacuj para pō'ktu. ²² Pero lihuan iclahuī', lej na'icscujā por ixpālacata huan Māpa'ksīni'. Chuntza' quit tū' icca'tzī tuchū na'iclacsaca. ²³ Quimāmakchuyī porque lakatu' quintapāstacna'. Palh na'icnī, na'ictā'latahui'la Cristo nac a'kapūn lā' ū'tza' lej xatzey para quit. ²⁴ Pero para hui'xina'n más maclacasqui'n que na'iclatahui'lacus para na'iccāmaktāyayāni'. ²⁵ Lā' como stu'ncua' huā'mā' tachihuīn, icca'tzī que na'iccātā'tachokoyāni' lā' na'iccātā'scujāni' para que ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit lā' napāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit. ²⁶ Chuntza' a'xni'ca' na'icampalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' a'ntū nalīpāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn Jesucristo cātlahuani'ni' hui'xina'n, como quimāspi'tlitza'.

²⁷ A'yuj iclahuī'cus lā' a'yuj na'icnī, huan a'ntū más tasqui'nī para hui'xina'n, ū'tza' huā'mā'. Nalātahui'layā'tit a'nchī minī'ni' a'ntūn takalhlaka'ī' xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nāni' o palh tūla na'ica'nācha', naquimāca'tzīnīcan que hui'xina'n tū' xtāpalī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit. A'cxtim calalh mintapuhuānca'n lā' mintapāstacna'ca'n. Lā' calātā'scujtit kextim por huan a'ntū kalhlaka'ī'yā'tit por huan xatzey tachihuīn. ²⁸ Lā' tū' caticājicua'ni'tit mintā'ca'tzaca'n nīn macsti'na'j. Lā' como tū' xtāpalī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit lā' tū' cājicua'ni'yā'tit mintā'ca'tzaca'n, ū'tza' nala hua'chi lakatin señal a'ntū Dios macamilh. U'tza' xa'nca nacālīmāsu'ni' mintā'ca'tzaca'n que nacāmāspūtūcan xlaca'n nac pūpātīn lā' hui'xina'n naka'lhī'yā'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁹ Lā' hui'xina'n tū' xmān kalhlaka'ī'yā'tit que Cristo ū'tza' tē mēpūtāxtūnu'n, pero nā lipātīni'nā'tit por xla' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ³⁰ Chu a'cxtim quintā'ca'tzaca'n hui'xina'n lā' quit. Laktzī'ntittza' a'nchī icpātīni'lh lā' chuhua'j kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī icpātīni'mā'cus.

2

A'nchī tātzing'j liyujli Cristo lā' a'nchī mēcā'tanīca

¹ Lej tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que Cristo cāmāhuixcāniyāni' lā' cāmāko'xamixīyāni' como cāpāxquī'yāni'. Lā' nā tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que huan Espiritu Santo cātā'lahui'lani'. Lā' tzey palh lakapasā'tit ixtapāxquī'n lā' ixtalakalhu'mān Cristo. ² Palh chuntza' u'cxca'tzīyā'tit, naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān como xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. Chu a'cxtim napāstacna'nā'tit lā' chu a'cxtim nalāpāxquī'yā'tit lā' chu lakatin nala mintapuhuānca'n. A'cxtim nalatahui'la'yā'tit lā' chuntza' naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. ³ Tuntū' catlahua'tit xmān por mimpālacataca'n nīn para nacāta'a'cnīni'ni'yāni' māni' hui'xina'n. Tū' caka'tla'jca'tzītīt. Mejor chā'tunu' capāstactit que ā'makapitzīn más xatzey que hui'xina'n. ⁴ Chā'tunu' cuenta catlahualh a'ntū ixla'ca'n ā'makapitzīn lā' camaktaka'lhli. Lā' tū' xmān namaktaka'lhā a'ntū ixla'ixa'cstu.

⁵ Caka'lhī'tit huā'mā' tapāstacna' a'ntū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶ Xla' a'yuj chu a'cxtim hua'chi Dios, pero tū' puhualh que huan ixtā'chuntza' Dios ū'tza' tū' maktin catimakxtekli. ⁷ Mākēnūlh huan ixtā'chuntza' Dios para natahui'la ixlītasācua' lā' para nalacatuncuī hua'chi chī'xcu'huī'n talacatuncuī. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac cā'ti'ya'tna' hua'chi chī'xcu', ā'chulā' tātzing'j liyujli lā' a'kahuāna'ni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh para nanī. Lā' lej māmāxanī'ca como xtokohua'ca'ca huan nac cruz para nanī. ⁹ U'tza' Dios lej lī'a'cnīni'ni'lh lā' nā līmaxquī'lh ixtacuīni' līhua'ca' tzey que ixlīhuāk tachi'xcu'huī't lā' ángeles. Lā' tū' a'nan ixtā'tzey huā'mā' tacuīni'. ¹⁰ Chuntza' tlahuaca para que ixlīhuākca'n natamāpāxuhuī Jesús lā' natatatzokostani'. Ixlīhuākca'n chuxalhā nac a'kapūn lā' nac

cā'ti'ya'tna' lā' na ixtampīn huan ti'ya't, xluca'n natamāpāxuhūī Jesús. ¹¹ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhūī't natahuan que Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' lā' chuntza' namācā'tanīcan Dios huan xaTāta' lā' na'a'cnīni'ni'can.

Huan a'ntīn takahlaka'ī hua'chi pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹² Por eso, quintā'timīn, como pō'ktu quilā'a'kahua'na'ni'nī'ta'uj a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' hui'xina'n, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j līhuan quit tū' iccātā'latlā'huanāni'. Chā'tunu' calīhui'lītīt mē'cstuca'n natlōkentaxtūkō'yā'tit a'ntū minī'ni' a'ntīn takahlaka'ī'. Catamaktaka'lhtit para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ¹³ Dios ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanīyāni' huan xatzey lā' cāmaktāyayāni' para natlahua'yā'tit ixtapuhūān.

¹⁴ A'xni'ca' nacātamāpa'ksīyāni' palh natlahua'yā'tit catūhuā, tū' nakalhtaxtoktīni'nā'tit lā' tū' nalāquilhnīyā'tit. ¹⁵ Chuntza' catlahua'tit para que tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātālī'a'ksa'nīni'nāni' lā' xalacuan nala'yā'tit hua'chi minī'ni' ixcamana' Dios. Lā' a'yuj hui'lā'na'ntit na ixlac̄lhpū'nanca'n huan tū' tzeyā tachi'xcuhūī't lā' a'ntī ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, pero ū'tunu'n tū' caticālhkamani'. Hui'xina'n nala'yā'tit para xluca'n hua'chi pūmaksko a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁶ Lā' hui'xina'n cāmāsu'ni'pā'na'ntit a'nchī natālīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. U'tza' na'iccālīka'tla'jca'tzīyāni' a'xni'ca' nachin ixlacchi'chini' Cristo porque na'icca'tzī que tū' chu tlakaj icscujli. Lā' tū' chu tlakaj iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. ¹⁷ Hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni'. Lā' a'yuj na'icnī por ixpālacata huan Māpa'ksīni', quit iclīpāxuhua como līpāhua'nā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n līpāxuhua'tit como līpāhua'nā'tit Dios. ¹⁸ Lā' palh maclacasqui'n na'icnī, tze nalīpāxuhua'yā'tit porque naca'tzīyā'tit que quit na'iclīpāxuhua.

Timoteo lā' Epafrodito

¹⁹ Palh huan Māpa'ksīni' Jesús naquimaxteka, lacapalh quit na'iccāmacā'ni'yāchāni' huan Timoteo para que naquihuani chī hui'lā'na'nchipitit a'xni'ca' naquītaspi'ta. Lā' chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhūān. ²⁰ Na'iccāmacā'ni'yāchāni' Timoteo porque tū' a'nan ā'kalhatin hua'chi xla' a'ntī cāpāstacāni' hui'xina'n hua'chi quit. Xla' stu'ncua' līpāta'la mimpālacataca'n. ²¹ Huan ā'makapitzīn ixlīhuākca'n cuenta tatlahua a'ntū xmān ixla'ca'n lā' tū' cuenta tatlahua a'ntū Cristo lacasqui'n. ²² Pero hui'xina'n xa'nca laka-pasā'tit ixlakta Timoteo lā' ca'tzīyā'tit a'nchī hua'chīlh qui'o'kxa' xla' quintā'scujli a'xni'ca' xa'icmāsu'yutlā'huan huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. ²³ Lā' chu tuncan na'icca'tzī a'nchī naquintaxtunī'kō', icpuhuan palh na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n. ²⁴ Lā' nā quit ickalhlaka'ī' que huan Māpa'ksīni' palh naquimāxtu nac pūlāchī'n para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n lacapalh.

²⁵ Quit icpuhuan que maclacasqui'n na'iccāmacā'ni'yāchāni' quintā'tin Epafrodito. Xla' quintā'tropa para Jesús lā' ixquintā'scujā. Nā xla' milacscujni'ca'n lā' milakta-palhca'n a'nchī quimaktāyālh a'xni'ca' xa'icmaclacasqui'n. ²⁶ Xla' ixcālaktzī'ncu'tunāni' lā' līlakaputzalh como hui'xina'n ixkaxpatnī'ta'ntit a'nchī ixī'tza'ca'n. ²⁷ Lā' stu'ncua' lej ixī'tza'ca'n porque ixnīmā'tza'. Pero Dios lakalhu'malh lā' xla' tzeyālh. Nā quit quilakalhu'malh para que tū' ā'chulā' xa'iclīlakaputzalh palh ixnīlh. ²⁸ Lā' nā palaj iccālakmacā'ncu'tunāchāni' para que napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' nalaktzī'mpala'yā'tit. Lā' quit tū' na'icka'lhī a'ntū naquimpāta'la. ²⁹ Por eso a'xni'ca' nachī'patampāxtokā'tit, camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit Epafrodito lā' nā huan ā'makapitzīn hua'chi xla' a'ntīn tū' tajicua'n natanī ixpālacata Cristo. ³⁰ Ixpālacata huan ixtascujūt Cristo ixnīmā'tza' Epafrodito. Lā' tū' līmakjicua'lh ixquilhtamacuj a'xni'ca' quimaktāyālh lā' tlahuakō'lh a'ntū hui'xina'n tūlālh catitlahua'tit porque lej makat ixlatlā'hua'nā'tit.

3

Huan a'ntū līlacatejtin lā' xastu'ncua'

1 Lā' chuhua'j, quintā'timīn, calīpāxua'tit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tū' iclakachā'ni' a'yuj chu a'cxim na'iccāzto'knuni'palayāni' lā' ū'tza' xatzey para hui'xina'n. 2 Cacātapānū'ni'tit huan a'ntīn ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, huan a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' cacātapānū'ni'tit huan a'ntīn tahuan que maclacasqui'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para circuncisión lā' nā para natala ixtachi'xcuui't Dios. Xlaca'n tamāspūtūcu'tun a'ntū kalhlaka'ī'tit. 3 Pero quina'n a'ntī stu'ncua' ixtachi'xcuui't Dios. Lā' quina'n māpāxuhuīyāuj Dios por ixpālacata huan Espīritu Santo porque līpāhuanāuj Cristo Jesús. Tū' līpāhuanāuj quē'cstucua'n nīn līpāhuanāuj catūhuā a'ntūn tatlahua chi'xcuui'n. 4 Lā' māni' quit nā icka'lhī a'ntū lej xa'iclipāhualh quē'cstu. Palh catīhuā napuhuan que xla' tzey nala como tlōkentaxtū ixley Moisés, quit ā'chulā' na'icpuhuan palh tzey quit. 5 Huan circuncisión quintlahuani'ca a'xni'ca' ictlahualh lakatzeyan chi'chini' a'xni'ca' xa'ictahui'lanī'tcus. Lā' quit, quixū'yāpapna' israelitas ixtahuanī't. Lā' quifamilia ixla' Benjamín. Quit hebreo lā' nā quintāta' lā' quintzī't nā hebreo ixtahuanī't. Lā' ixpālacata huan ley, quit lacatzucu ictlōkentaxtūkō'lh porque quit fariseo xa'icuanī't. 6 Lā' lej xa'iclimaktāyacu'tun quireligión. Lā' como sāsti' ixuanī'tcus ixlīmāscatīn Jesús, ū'tza' xa'iccālīmacaputzatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'lh xla'. Lā' ixpālacata huan ley, tūlah quili'a'ksa'nīni'nca como ica'kahuāna'ni'lh. 7 Pero ixlihuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū xa'iclika'tla'jca'tzī, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chilh tuntū' ixtapalh ixpālacata Cristo. 8 Lā' iccāhuaniyāni' que ixlihuāk huā' tamā'na a'ntū icka'lhī hua'chilh tuntū' ixtapalh porque lej līhua'ca' ixtapalh lakapascan Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ixpālacata Cristo icpuhuan que ixlihuāk a'ntū xa'iclika'tla'jca'tzī tū'tza' quimaktāya. Quit iclaktzī'n hua'chi lakatin pa'lhma' como xmān iclipāhuanacu'tun Cristo. 9 Chuntza' quit ictapa'ksī con xla' lā' xatzey quit na ixlapapūn Dios. Quit tzey na ixlapapūn Dios como iclipāhuan Cristo lā' ictapa'ksī con xla'. Lā' tū'tza' iclipāhuan huan ley, como tū' por ixpālacata huan ley lacan lacuan. 10 Xa'nca iclakapascu'tun Cristo lā' icka'lhīcu'tun huan līmāpa'ksīn a'ntū xla' ka'lhī ixpālacata lakahuanchokolh. Lā' quit iclacu'tun hua'chi Cristo a'yuj naquimāpātīnīcan por ixpālacata. 11 Chuntza' quit icka'lhīmā' a'xni'ca' na'iclahuanchoko lā' a'xni'ca' stu'ncua' na'icla hua'chi Cristo.

Tanūni'can para natlajacan huan premio

12 Tū' iccāhuanimā'ni' que tuntū' quisputni' lā' chuntza' iclanī'ttza' hua'chi Cristo. Pero Cristo Jesús quimāpūtaxtūlh lā' ictapa'ksī con xla'. U'tza' iclītlōkentaxtūcu'tun ixtapuhuan. 13 Quintā'timīn, quit tū' icpuhuan palh ictlōkentaxtūkō'lh tza'. Pero a'ntū ictlahuamā' ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā' a'ntū tachoko cā'kēn hua'chi nac tatu'jnu' lā' xa'nca ictu'jnumā' con quilacapūn. 14 Stu'nc ica'mā' hasta a'nlhā na'a'ksputa huan tatu'jnu' para que na'icmaklhtīni'n huan premio a'ntū hua'chi lē'ksajna'. Dios ū'tza' a'ntī naquimaxquī' lā' ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n como ictapa'ksī con Cristo Jesús.

15 Quina'n a'ntī xa'nca kalhlaka'ī'yāuj, quina'n napuhuanāuj que tūna'j lacuan quina'n hua'chi maclacasqui'n. Lā' palh xtunc macsti'na'j mintapāstacna'ca'n, nā ū'tza' Dios nacāmāsu'ni'yāni'. 16 Xmān tū' maktin catitaxtutit de a'nlhā chipintittza'.

17 Quintātimīn, catlahua'tit hua'chi quit ictlahua lā' cuenta catlahua'tit huan a'ntīn talatā'kchoko hua'chi iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. 18 Lhūhua' a'nan a'ntīn tū' lacatejtīn talatā'kchoko. Tasu'yu que tū' takalhlaka'ī' palh Cristo nīlh huan nac cruz por quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' chuntza' iccāhuanini' lā' chuhua'j līhuan iccāhuaniyāni' iccalhuamā' porque iclīlakaputzā como tū' takalhlaka'ī'. 19 Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. A'ntū xmān xlaca'n talacasqui'n, ū'tza' hua'chilh ixdiosca'n. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'yuj tatlahua a'ntū līmāxana' lā' xmān tapāstaca a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. 20 Pero quina'n tapa'ksiyāuj nac a'kapūn lā' lej ka'lhīmā'nauj que camilh quiMāpūtaxtūnu'ca'n lā' ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. 21 Xla' naquincāxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n a'ntū natamasa lā' chuntza' quimacni'ca'n natatasu'yu chu a'nchī ixuanī't ixmacni' Cristo

a'xni'ca' lakahuanchokolh. Naquincālxītāpalīni'yāni' quimacni'ca'n ixlīmāpa'ksīn a'ntū ka'lhī. Lā' hasta tzē nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk a'ntū a'nan.

4

Capāxuhua'tit pō'ktu ixpālacata huan Māpa'ksīni'

¹ Chuntza', tā'timīn, tū' cataxtutāya'tit huan na ixtej huan Māpa'ksīni'. Lej iccāpāxquī'yāni' lā' lej iccālaktzī'ncu'tunāni'. Hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān quit. Lā' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatlaj. Lej iccāpāxquī'yāni'.

² Iccāsqi'ni' Evodia lā' Síntique que chu lakatin catapāstacna'lh lā' tū'tza' catalāquilhnīlh como tatapa'ksī con Cristo. ³ Lā' hui'x a'ntī xa'nca quintā'scuja' nā hui'x cacāmā'ko'xamixi' huā' tamā'na puscan como xluca'n quintamaktāyalh a'xni'ca' xa'icmāsu'yumā' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Xluca'n tatā'scuji Clemente lā' ā'makapitzīn a'ntī quintatā'scuji. Cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan na ixlibro Dios a'nlhā huan tichūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁴ Pō'ktu calīpāxuhua'tit ixpālacata huan Māpa'ksīni' lā' na'iccāhuanipalayāni', capāxuhua'tit. ⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't cacātalakapasni' como tzeyā chi'xcuhuī'n hui'xina'n. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'.

⁶ Tū'tza' catilītamakchuyī'tit nīn tuntū' pero pō'ktu cakalhtō'ka'tit lā' casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī lā' cahua'ni'tit Dios ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ⁷ Chuntza' Dios nacāmāpājaxīyāni' lā' tūlah catimāchekxīca a'nchī tū' cāmāmakchuyīyāni' nīn tuntū'. Dios nacāmaktaka'lhā mintapuhūanca'n lā' mintapāstacna'ca'n como tapa'ksīyā'tit con Jesucristo.

Capāstactit a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j ā'xmān, quintā'timīn. Chuxatū a'ntū stu'ncua' lā' chuxatū a'ntū līlacatejtin, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū lacuan lā' chuxatū a'ntū huāk tzey, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū tzēhuanī't lā' chuxatū a'ntū minī'ni', ū'tza' calīpāstactit. Lā' palh a'nan catūhuā a'ntūn tzey lā' palh a'nan a'ntūn tzē a'cnīni'ni'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit huā' tamā'na catūhuā. Capāstactit huā' tamā'na catūhuā para que xa'nca natalā'kchokoyā'tit.

⁹ A'ntū quilāmaksca'tnī'tauj quit lā' chu a'nchī maklhtīni'ntit līmāscatīn, chuntza' catlahua'tit. Lā' chu a'nchī iccāhuaninī'ta'ni' lā' chu a'nchī laktzī'nī'ta'ntit a'ntū ictlahuanī't, nā chuntza' catlahua'tit. U'tza' catlahua'tit lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n lā' ca'cs natahui'layā'tit.

Pablo cāmaxquī'lh pāxcatca'tzī huan filipenses

¹⁰ Lej iclīpāxuhua ixpālacata huan Māpa'ksīni' porque chuhua'j huampala tzē naquilāpāstacpalayāuj hui'xina'n lā' naquilāmacamini'palayāuj tumīn. Pō'ktu ixquilāpāstacāuj pero tūlah quilāmaktāyauj porque makat xa'iclahui'lacha'. ¹¹ Tū' iccāhuaniyāni' ixpālacata catūhuā a'ntū quisputnī'; quit icasca'tnī'ttza' que chu a'nchī qui'a'nī'ni'nī't ū'tza' ixtapuhūan Dios para quit. ¹² Icca'tzī chī na'iclatahui'la a'xni'ca' quisputnī' a'ntū icmaclacasqui'n lā' nā icca'tzī chī na'iclatahui'la a'xni'ca' qui'a'katāxtūni' a'ntū icmaclacasqui'n. Chu a'nchī qui'a'nī'ni' icscatlitza' a'nchī iclīpāxuhua a'yuj ictzi'ncsa lā' a'yuj icka'sa. Lā' a'yuj tuntū' icmaclacasqui'n lā' a'yuj lej quisputnī', quit icca'tzī a'nchī iclīpāxuhua. ¹³ Como ictapa'ksī con Cristo, ū'tza' a'ntī quimātli'huī'clhī para na'ictlahua ixlīhuāk catūhuā. ¹⁴ Pero xalitzey a'nchī quilāmaktāyanī'tauj a'xni'ca' xa'icpātīni'mā'.

¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Filipos xa'nca ca'tzīyā'tit huā'mā'. A'xni'ca' ixtzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' ictaxtulh de nac estado de Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. A'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'lh lā' ixtatakēstokmā'na ā'lacatin, nīn tintī' quintamacamini'lh tumīn a'yuj iccāmāsu'ni'lh

ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Xa'iclahuī'cus nac huan cā'lacchicni' Tesalónica lā' hui'xina'n quilāmacamini'uj tumīn. Lā' tū' xmān maktin; quilāmacamini'palauj. ¹⁷ Tū' icuanicu'tun que icputzamā' huan lē'ksajna'. Quit iclacasqui'n a'ntū tzey para hui'xina'n porque Dios cuenta natlahua a'nchī tlahua'nī'ta'ntit lā' nacāmāpalayāni'. ¹⁸ Hua'chilh quilāmāpalakō'uj lā' hasta a'katāxtūlh. Tū'tza' icmaclacasqui'n catūhuā porque Epafrodito quilīmini'lh huan lē'ksajna' a'ntū quilāmacamini'uj hui'xina'n. Dios laktzī'n a'ntū quilāmaxquī'uj lā' hua'chilh Dios maxquī'tit. Lā' xla' nalīpāxuhua. ¹⁹ Lā' quinDiosca'n nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n por ixpālacata Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā huī' Dios lā' ka'lhī ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'ncan. U'tza' Dios tzē nacāīmaxquī'yāni'. ²⁰ Camācā'tanīca Dios quinTāta'ca'n para pō'ktu. Amén.

A'xmān saludos

²¹ Iccāmacā'ni'yāchāni' saludos para milīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyā'tit con Jesucristo. Huan tā'timīn a'ntīn quintatā'lahui'lāna' xla'ca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n. ²² Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n lā' xla'ca'n a'ntīn tascujmā'na na ixchic emperador nā xla'ca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos.

²³ Ixtalakalhu'mān huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'tachokoni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Colosas

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas a'ntī ixtakahlaka'ī

¹ Quit Pablo a'ntī cāmacamini'yāni' huā'mā' carta lā' quit ixapóstol Jesucristo por ixtapuhuān Dios. Nā huī' huā'tzā' huan tā'tin Timoteo. ² Quintu'ca'n iccāmacā'ni'yāchāni' saludos milihuākca'n xalanī'n nac Colosas lā' a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios lā' a'ntīn tū' taxtutāya'tit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' lā' xa'nca calatahui'la'tit.

Pablo kalhtō'ka'ni'lh Dios xpālacata a'ntī ixtakahlaka'ī

³ A'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'uj Dios a'ntī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', ickalhtō'ka'uj por mimpālacataca'n. Lā' pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī ⁴ porque quincātamāca'tzīnīni' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā' a'nchī cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. ⁵ Chuntza' kalhlaka'ī'yā'tit lā' cāpāxquī'yā'tit porque ka'lhīpā'na'ntit a'ntū māquī'canī't para hui'xina'n nac a'kapūn. U'tza' hui'xina'n sca'ttittza' a'xni'ca' pū'la kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ⁶ Lā' chu a'nchī cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuxalhā huan nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'ni'mā'ca. Lā' talhūhua'mā'na tachi'xcuhuī't a'ntīn takahlaka'ī'mā'na. Nā chuntza' lanī't na milaclhpu'nanca'n desde a'xni'ca' kaxpa'ttit lā' māchekxī'tit a'nchī Dios stu'ncua' quincālakalhu'manāni'. Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que stu'ncua' a'ntū cātamāsu'ni'ni'. ⁷ Chuntza' maksca'ttit Epafras a'ntī quincāta'scujni' lā' a'ntī icpāxquī'yāuj. Xla' quilaktapalhca'n quit lā' Timoteo lā' lilacatejtin scuja hua'chī ixtasācua' Cristo. ⁸ Lā' quincātamāstū'ncni'ni' xla' a'nchī pāxquī'ni'nā'tit por huan Espīritu Santo.

⁹ Lā' desde a'xni'ca' ickaxmatui a'nchī kalhlaka'ī'tit, quina'n tū' icmaxtekāuj ickalhtō'ka'ni'uj Dios por mimpālacataca'n. Lā' icsquī'ni'yāuj que hui'xina'n xa'nca camāchekxī'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Chuntza' Dios xa'nca nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū xla' lacasquī'n natlahua'yā'tit. Lā' cālīmāsu'ni'yāni' ixEspīritu para que tzē natlahua'yā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacasquī'n lā' chuxatū natlahua'yā'tit namakapāxua Dios. Lā' xpālacata huan xatzey a'ntūn tlahua'yā'tit, ū'tza' lītasu'yu que tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. Lā' ā'chulā' nasca'tā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Cacālīmātli'hui'chīni' huan xaka'tla' ixlīmāpa'ksīn Dios chu a'nchī xla' māstā' para que natāyani'yā'tit a'ntū nacāpātle'keni'yāni' lā' tū' na'a'kchipinā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹² Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī huan xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'ni' para namaklhtīni'nāuj a'ntū cāxtlahuacanī't para huan a'ntīn takahlaka'ī' Dios. Lā' ū'tza' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' a'ntza' pō'ktu xkaka. ¹³ Dios quincāmāpūtaxtūni' de a'nlhā cā'pucsua' a'nlhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti' lā' quincātamālacsi'ni' a'nlhā māpa'ksīni'n ixO'kxa' lā' lej pāxquī' ixO'kxa'. ¹⁴ Jesús quincālakmāxtuni' lā' quincāmāspūtūnu'ni'kō'ni' quintalaclē'i'ca'n.

Dios lā' tachi'xcuhuī't tako'xamixa xpālacata Cristo

¹⁵ Tūla laktzī'ncan Dios pero Jesús māsu'yu chī huanī't Dios. Lā' xla' Dios lacsacli para namāpa'ksī ixlīhuāk a'ntū a'nan. ¹⁶ Xla' ixtā'lahuī' Dios a'xni'ca' tlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' a'yuj laktzī'ncan lā' a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' por ixquilhtampān cātlahualh a'ntīn tatahui'la nac tronos nac a'kapūn lā' por ixquilhtampān cāmā'a'nanīlh xanapuxcu'nu' huan ángeles. Nā cāmā'a'nanīlh a'ntī cāmāpa'ksī huan espīritus. Jesús tlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan por xpālacata māni' xla' lā' para namakapāxua xla'. ¹⁷ Xla' xapū'la ixuanī't de ixlīhuāk a'ntū a'nan lā' por ixquilhtampān ixlīhuāk huī'cus lā' cālacāxui'līnī't. ¹⁸ Ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' Jesús, xlaca'n talanī't hua'chī ixmacni'. Lā' xla' hua'chilh ixa'kxāk huanmā' macni'. Xpālacata xla' lītuculh ixlīhuāk lā' xla' xamāpa'ksīni' ixlīhuākca'n a'ntīn talakahuanchokolh. Chuntza' xla'

xapū'la lā' nacāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk catūhuā. ¹⁹ Chuntza' huāk a'ntū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Lā' a'nchī huanī't Dios, nā chuntza' huanī't Cristo. Lā' chuntza' ixtapuhuān Dios. ²⁰ Lā' por ixpālacata Jesús tako'xamixkō'lh Dios lā' tachi'xcuhū't. Chuxatī nac cā'ti'ya'tna' lā' chuxatī nac a'kapūn, ixlīhuākca'n lā' Dios cāmāko'xamixkō'ca. A'xni'ca' xtokohua'ca'ca Jesús lā' taxtulh ixka'lhni' a'xni'ca' māspūtūlh a'ntū ixquincātlahuanī'ta'ni' lītā'ca'tza.

²¹ Lā' hui'xina'n milaktaca'n lītā'ca'tza ixuanī'ta'ntit con Dios. Tū' ixlaktzī'ncu'tunā'tit Dios lā' tū' ixca'tzīcu'tunā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²² Lā' chuhua'j la'nī'ta'ntit ixamigo Dios como Cristo cāmāko'xamixīni' a'xni'ca' mās'tā'lh ixmacni' para nanī. Chuntza' tlahualh para que tzē nacāmālacsu'yuyāni' hui'xina'n xalacuan na ixlacapūn Dios lā' para que tuntū' nalaclī'pinā'tit lā' tū' na'a'nan a'ntū nacātalīyāhua'yāni'. ²³ Chuntza' tasqui'nī xa'nca catachokotit lā' tū' cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Lā' tū' caxtāpalī'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. Huan xatzey tachihuīn a'ntū cātāmāsu'ni'ni' hui'xina'n lā' a'ntū lī'a'cta'sana'nca chu xalhā nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' cakalhlaka'ī'tit. Lā' huā'mā' xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' ū'tza' a'ntū quit icmāsu'yu.

Pablo hualh que Cristo cātā'lahuī' a'ntī takalhlaka'ī'

²⁴ Chuhua'j a'yuj icpātīni'mā' por mimpālacataca'n, iclīpāxuhua. Lā' a'ntū līpātī quimacni' ū'tza' maktāya para natlōkentaxtūkō' a'ntū maclacasqui'n napātīni'ncan ixpālacata a'ntīn takalhlaka'ī'. Xlaca'n hua'chilh ixmacni' Jesucristo. ²⁵ Lā' quit chu a'nchī Dios quilīmāmacū'lh quintascujūt por mimpālacataca'n, chuntza' icmāstū'nckō' ixtachihuīn Dios. ²⁶ U'tza' a'ntū ixtatzē'knī't de ángeles lā' tachi'xcuhū't desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'ni'can xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ²⁷ Dios lacasqui'lh que xlaca'n nataca'tzī a'nchī lej xaka'tla' lā' tzēhuanī't ū'tza' a'ntū ixtatzē'knī't. Lā' ū'tza' huā'mā': Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas. Lā' como Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n, ū'tza' lika'lhīpā'na'ntit huan lej ka'tla' catūhuā a'ntū nala mila'ca'n nac a'kapūn.

²⁸ Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāstū'ncni'yāuj ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't lā' iccāhuanīyāuj a'ntū nacāpātīle'keni' palh tū' natalakalhlaka'ī'. Lā' iccāchihuīna'maxquī'yāuj ixlīhuākca'n lā' iccālīmāsu'ni'yāuj huan tapāstacna' a'ntū Cristo quincāmāca'tzīnīni'. Chuntza' tzē na'iccāmāktāyayāuj para que natala hua'chi Cristo lacasqui'n. ²⁹ Lā' ū'tza' quit iclīscujmā'. Lā' con ixlīhuāk quinhauixcān a'ntū xla' quimāhuixcānī, ū'tza' lej iclīscuja.

2

¹ Lā' quit iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit a'nchī lej icscujmā' mimpālacataca'n hui'xina'n xalanī'n nac Colosas lā' ixpālacataca'n xlaca'n xalanī'n nac Laodicea lā' para ixlīhuākca'n xalanī'n a'nlhā tū' quilakapascan. ² Lā' icscujmā' para na'iccāmāhuixcānīyāni' milīhuākca'n ixpālacata a'nchī lāpāxquī'yā'tit. Chu lakatin la'nī'ta'ntit como lāpāxquī'yā'tit. Lā' icscujmā' para naca'tzīyā'tit que xa'nca namāchekxī'kō'yā'tit huan xalīstu'ncua' lā' naca'tzīyā'tit a'ntū tzē'k ixca'tzī Dios hasta chuhua'j. Lā' ū'tza' huan tachihuīn ixpālacata Cristo. ³ Tū' maclacasqui'nāuj ā'tāpātīn līmāscatīn. Xmān Cristo ca'tzīkō' ixlīhuāk lā' tzē naquincāmāscatīyāni' lā' tzē naquincāmāmāchekxīnīyāni' a'ntū quincāmāscatīyāni'. ⁴ U'tza' huā'mā' iccāhuanīyāni' para que nīn tintī' nacāta'a'kxokoyāni' con xatzēhuanī't tachihuīn. ⁵ Lā' a'yuj quit tū' icuī'lacha' con quimacni' pero hua'chilh icuī'lacha' con quilīca'tzīn. Lā' iclīpāxuhua iclaktzī'mā' a'nchī xa'nca latā'kchokoyā'tit lā' tū' taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

⁶ Lā' como kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksīni'ca'n, nā chuntza' natalā'kchokoyā'tit hua'chilh hui'xina'n lā' Cristo chu lakatin. ⁷ Xa'nca cakalhlaka'ī'tit a'ntū cātāmāsu'ni'ni'. U'tza' hua'chi a'katin qui'hui' a'ntū pūlh mā'n ixtankāxē'k. Lā' ā'chulā' nalīscatīt de Cristo lā' natasu'yu hua'chilh stacpā'na'ntit chu a'nchī tasu'yu que

stacmā' huan chic a'ntū yāhuamā'ca. Lā' lhūhua' pāxcatca'tzī namaxquī'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilh tamacujca'n

⁸ Cuenta catlahua'tit lā' tū' catamakxtektit ā'chā'tin nacālī'a'kxokoyāni' a'ntū māsu'yu a'ntū tū' stu'ncua'. Tuntū' ixtapalh lā' hua'chilh nacāmāpātza'nkāniyāni' a'ntū kalhlaka'ī'yā'tit. Huanmā' chī'xcu' xmān cāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīnca'n chī'xcuhuī'n a'ntūn tahuhan palh maclacasqui'n natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuā para que Dios nacālaktzī'nāni' lacuan. Lā' huanmā' chī'xcu' huan palh xmān kalhlaka'ī'yā'tit Cristo, tisputacus. Tū' xa'nca māsu'yu a'nchī huanī't Cristo.

⁹ Lā' cuenta catlahua'tit para que tū' nacātamāsu'ni'yāni' a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Cristo porque Cristo chu lakatin con Dios. ¹⁰ Lā' como hui'xina'n tapa'ksīyā'tit con Cristo, lītsuma'yā'tit ixlīmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' xapuxcu' de ixlīhuāk līmāpa'ksīn lā' ixlīhuākca'n a'ntūn tamāpa'ksīni'n. ¹¹ A'xni'ca' tamacamāstā'tit hui'xina'n con Cristo, cātaxapani'ni' mintalaclē'i'ca'n. Hua'chilh cātamāmakxtuni' xakōlūhua' mimacni'ca'n a'ntū lītlahua'tit talaclē'i' lā' cātalīmālhakē'ni' xasāsti' mimacni'ca'n a'ntū lītlahua'yā'tit ixtapuhūn Dios. Huan chī'xcuhuī'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para natatlahua circuncisión lā' chuntza' cāmāxtunquīcan para Dios. Pero a'xni'ca' Cristo cāmāxtunquīyāni' hua'chilh cātamāmakxtuyāni' huan xakōlūhua' mimacni'ca'n. ¹² Sāsti' minquilh tamacujca'n chuhua'j porque kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' a'xni'ca' a'kpaxtit, ū'tza' līmāsu'yulh que hua'chilh cātātā'mā'cnūyāni' Cristo lā' tā'lakahuanchokotit porque Dios mālahuanīchokolh Cristo. ¹³ Hui'xina'n hua'chi xanīni'n ixuanī'ta'ntit ixpālacata mintalaclē'i'ca'n lā' ixpālacata huan circuncisión a'ntūn tū' tlahua'tit hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' Dios quincāmāspūtūnu'ni'kō'ni' quintalaclē'i'ca'n, xla' quincāmālahuanīni' chu a'cxim con Cristo. ¹⁴ Lā' hua'chilh ixtzo'kcanī't lakatin acta contra quina'n. Lā' Dios māspūtūkō'lh lā' cāmāspūtūkō'lh ixlīhuāk a'ntū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'xni'ca' xtokohua'ca'ca Cristo huan nac cruz lā' hua'chilh tā'xtokohua'ca'ca huan acta nac cruz. ¹⁵ Lā' ixlīhuāk ā'makapitzīn līmāpa'ksīn a'ntū a'nan nac huā'mā' cā'quilh tamacuj lā' nac cā'ū'nī'n, Dios cāmāklhtīkō'lh ixlīmāpa'ksīnca'n lā' cāmāmaxanī'lh calacan. Lā' Dios cātlajalh ixpālacata Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz.

Calē'capintit a'ntū xala' nac a'kapūn

¹⁶ Chuntza' tū' catitamakxtektit ā'chā'tin nacāta'a'ksa'nāni' ixpālacata a'ntū hua'yā'tit nīn ixpālacata tū' maclacapini'yā'tit chuxatūyā cā'tani' nīn huan sábadō. ¹⁷ Huā' tamā'na līmāscā'tīn xmān hua'chi ixmāspilē'k a'nchī Dios māpa'ksī. Cristo a'ntūn tlahualh huā'mā' māspilē'k lā' xla' māsu'yu a'nchī līmāpa'ksīni'n Dios. ¹⁸ Tū' catamakxtektit que ā'chā'tin nacāhuaniyāni' palh Dios tū' makxteka natā'chihuīna'nā'tit Dios lā' palh maclacasqui'n pū'la nacātā'chihuīna'nā'tit huan ángeles. Xla' nahuan chuntza' para que napuhua'nā'tit que xla' tū' ka'tla'jca'tzī, pero tū' stu'ncua'. Lej ka'tla'jca'tzī xla'. Lā' xla' puhuan que más tzey lanī't ixpālacata a'ntū līlakachuyalh a'yuj tū' a'nan a'ntū nalīka'tla'jca'tzī. Chuntza' puhuan pero tū' por ixpālacata Espíritu Santo. ¹⁹ Chuntza' tlahua lā' tū' xa'nca stālanī' huan Cristo a'ntī hua'chi ixa'kxāk huan macni'. Lā' huan macni', ū'tza' huan a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' quimacni'ca'n cāka'lhī ixtāstucat lā' i'xno'jot a'ntū līmāktāya lā' a'ntū līlāchi'panī't. Lā' qui'a'kxākca'n, ū'tza' a'ntū māpa'ksī quimacni'ca'n. Lā' chuntza' Cristo a'ntī huan a'kxāk līmāstaquī ixmacni' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' ixmacni' Cristo ū'tza' xlaca'n a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' ixmacni' Cristo chu lakatin lanī't porque huan a'ntūn takalhlaka'ī' talīpāhuan xla'.

²⁰ Huan a'ntūn tū' takalhlaka'ī' Cristo tahuhan que maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit lhūhua' talanān a'ntūn tū' ixla' Cristo. Pero como hui'xina'n hua'chilh tā'nī'tit Cristo, tū' maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ixtalanānca'n tachi'xcuhuī't. Lā' ¿a'chī' tlahua'yā'tit chu a'nchī tahuhan? ²¹ Huancan: “Tū' tixa'ma'ya' huā'mā'. Tū' tihua'ya' huā'mā'. Tū' ticāchi'paya' huā'mā'”. ²² Lā' a'ntūn tzē chī'pacan o hua'can o xa'macan, tū' catitatāyani'lh;

huāk natasputkō'. Huanmā' talanān xmān chu a'nchī tamāpa'ksī chi'xcuhuī'n lā' tamāsu'yu xlaca'n. ²³ A'ntī chuntza' tamāsu'yu, tatasu'yu hua'chilh lej taca'tzī ixpālacata a'nchī lej tamācā'tanī ángeles. Lā' tamāpātīnī ixmacni'ca'n. Pero ixpālacata a'ntūn tatlahua xmān ā'chulā' natalīka'tla'jca'tzī.

3

¹ Lā' como hui'xina'n tā'lakahuanchokotit Cristo lā' ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n, calīhui'lī'tit naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāxtāpalīni'yāni' para nala'yā'tit hua'chi Cristo. Xla' pāxtūtahui'la Dios lā' tā'māpa'ksīni'mā'. ² Pō'ktu napāstacā'tit huan a'ntū i'xla' Cristo lā' tū' catilē'capintit a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. ³ Huā' tamā'na' tūlalhtza' cāmāpa'ksīyāni' porque minquilhtamacujca'n tatzē'knī't con Cristo. Dios a'ntī cāmātzē'kli. Hua'chilh nīnī'ta'ntittza' lā' tuntū' tzē namāpa'ksī huan nīn. ⁴ Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo lā' lej xkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit porque minquilhtamacujca'n chu a'extim con xla'.

Pablo māstū'ncli a'nchī ixuanī'tauj pū'la lā' a'nchī layāuj chuhua'j

⁵ Chuntza' calīhui'lī'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. A'ntūn tū' tzey, ū'tza' huā'mā': Tlahuacan talākālī'n; ka'lhīcan xako'hua'jua' tapāstacna'; tamakxtekcan cāmāpa'ksīcan ixmacni'ca'n; lej lakatīcan a'ntūn tū' tzey; lā' tampi'lhīni'ncan. A'ntīn chuntza' tatlahua, ixtā'chuntza' a'ntīn tatzokostani' lakatin ídolo. ⁶ Lā' ixpālacata huā' tamā'na a'ntūn tū' tzey lej lī'a'kchā'n Dios. Lā' namin lakatin chi'chini' lā' a'ntūn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios xlaca'n nataca'tzī ixtā'kcha Dios. ⁷ Nā hui'xina'n chuntza' ixlatlā'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'ī'yā'tit. ⁸ Pero chuhua'j cacāmāpānū'tit huā' tamā'na: huan tā'kcha lā' huan tā'ksa'nīn. Tū'tza' catica'tzalaktzī'nī'ni'ntit. Lā' huan ko'hua'jua' tachihuīn tū'tza' catiquilhtaxtutit. ⁹ Tū' cati'a'kxokotit ā'chā'tin porque māmāpānū'tit mintapāstacnaca'n a'ntūn tū' tzey ¹⁰ lā' xtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' sāsti' sca'tpā'na'ntit para que ā'chulā' nala'yā'tit hua'chi Dios a'ntī cāmāxquī'ni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' chuntza' namāchekxī'yā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Ixlīhuākca'n a'ntūn takalhlaka'ī' chu lakatin talanī't. Huan griego a'ntī kalhlaka'ī' chu a'extim hua'chi huan israelita a'ntī lakapasa ixley Moisés lā' a'ntī kalhlaka'ī'. Nā huan a'ntī tlahuani'canī't circuncisión chu a'extim hua'chi huan a'ntī tū' tlahuani'canī't circuncisión. Huan makatīyā'ti lā' huan tīn tuntū' ca'tzī lā' huan xatatamāuj tasācua' lā' huan a'ntī libre, ixlīhuākca'n chu lakatin talanī't ixpālacata Cristo. Lā' xmān talē'ca'a'n Cristo. Cristo quincātā'hui'lanī' quilīhuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj lā' xmān xla' quincāmātlahuanīni' chu a'nchī Dios lacasquī'n.

¹² Dios cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n lā' lej cāpāxquī'yāni' lā' cāmāxtunquīni' para que i'xla' nala'yā'tit. U'tza' calīhui'lī'tit nalakalhu'ma'nā'tit lā' nacāmāktāyayā'tit ā'makapitzīn lā' xa'nca nacātā'chihuīna'nā'tit. Tū' catika'tla'jca'tzītit lā' tū' stu'tu'lu' catisquī'ntit miderechoca'n. Pū'la capāstactit ā'chā'tin. Lā' tū' palaj ca'a'kchipintit. ¹³ Catāyani'tit a'ntū cātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey ā'chā'tin lā' calāmāspūtūnu'ni'tit huan a'ntī puhua'nā'tit que cālāclē'ni'yāni'. Calāmāspūtūnu'ni'tit chu a'extim hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'ni'. ¹⁴ Huā' a'ntū más tasquī'nī, ū'tza' talāpāxquī'n lā' ū'tza' hua'chi a'ntū nacālīmāchi'pīkō' ixlīhuāk milītzeyca'n. ¹⁵ Dios cāmātzā'ta'tī' mi'a'clhcunucca'n lā' cāmātzā'ta'tī' ixa'clhcunucca'n ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' chu lakatin līla'yā'tit milīhuākca'n. Nā ū'tza' a'ntū nacālīmāktāyayāni' para que tzē naca'tzīyā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Chuntza' capāxuhua'tit lā' camāstā'tit pāxcatca'tzī.

¹⁶ Lej capāstactēlha'tit ixtachihuīn Cristo. Lā' nalīlāmāsu'ni'yā'tit lā' nalālīmāxquī'yā'tit tapāstacna' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Cacātī'tit huan salmos lā' himnos lā' cantos espīrituales con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. Lā' camāxquī'tit pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' tī'yā'tit. ¹⁷ Lā' palh nachihuī'na'nā'tit, palh natlī'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuā,

chuxatū calalh a'ntūn tlahua'pā'na'ntit, catlahua'tit por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios xaTāta' xipālacata Jesús.

Pablo hualh a'nchī natalatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī

¹⁸ Huan puscan cacā'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n hua'chi minī'ni' a'ntīn takalhlaka'ī'.
¹⁹ Huan xakōlu' cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n lā' līlacatzucu catā'chihuīna'ntit. Tū' calāsta'la'tit. ²⁰ Huan camana', pō'ktu cacā'a'kahuāna'ni'tit mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n porque chuntza' namakapāxua'yā'tit Dios. ²¹ Huan xanatātana' tū' ticāmākā'kchipinā'tit mincamanca'n para que tū' natajiclhua'. ²² Huan xatamāuj tasācua'nī'n xa'nca cacā'a'kahuāna'ni'tit huan a'ntī cāmāpa'ksīyāni'. Tū' xmān catiscujtit a'xni'ca' cālaktzī'nāni' pero nalīhui'lī'yā'tit xa'nca nascujā'tit como a'cnīni'ni'yā'tit huan Māpa'ksīni'. ²³ Chuxatū calalh mintascujūtca'n, ū'tza' nalīhui'lī'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chilh huan Māpa'ksīni' Jesucristo mimpatronca'n ixuanī't lā' tū' kalhatin chi'xcu'. ²⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit que huan Māpa'ksīni' nacāmaxquī'yāni' mintatljca'n a'ntū huan herencia xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n ixtasācua'nī'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁵ Lā' chuxatī natlahua a'ntūn tū' tzey, māni' xla' namāpala. Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, ixlīhuākca'n chu a'cxtim na ixlacapūn Dios.

4

¹ Hui'xina'n a'ntī xapatrón, cacāmaxquī'tit mintasācua'ca'n a'ntū minī'ni' lā' a'ntū xlaca'n tatlajalh. Ca'tziyā'tit que nā hui'lacha' nac a'kapūn a'ntī nā cāmāpa'ksīyāni'.

² Pō'ktu catā'chihuīna'ntit Dios lā' cuenta catlahua'tit a'xni'ca' tlahua'pā'na'ntit oración lā' namaxquī'yā'tit pāxcatca'tzī. ³ Lā' nā nasquī'ni'yā'tit Dios que nacāxtlahua a'nchī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn lā' na'icmāstū'ncāuj a'ntūn tūna'j māca'tzīnīnī'ncan ixpālacata Cristo. Lā' ū'tza' ixpālacata iclītachī'n quit. ⁴ Casquī'ni'tit Dios que xa'nca na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo hua'chi tasquī'nī.

⁵ Xa'nca calatā'kchoko'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' lā' xa'nca capāstactit a'ntū natlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n līhuan a'nan lugar. ⁶ Huan matzat mojōcan nac līhua't para mācanīcan lā' tzey nala. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuīnca'n para que tzey natala lā' nakalhtīni'nā'tit hua'chi maclacasquī'n.

Huan ā'xmān saludos

⁷ Huan Tīquico nacāmāca'tzīnīyāni' a'nchī iclīlahuī' lā' a'ntū ictlahuamā'. Xla' quintā'tinca'n lā' lej pāxquī'can. Līlacatejtin quimaktāya lā' ixpālacata huan Māpa'ksīni' quintā'scuja. ⁸ Ū'tza' iccālīmacā'ni'yāni' para naca'tziyā'tit a'nchī iclahuī'lanāuj lā' tū' caticātapāta'lani'. ⁹ Lā' Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n a'ntī līlacatejtin latā'kchoko lā' a'ntī pāxquī'can. Lā' xla' xala' na milaclhpu'nanca'n. Xlaca'n nacātahuanikō'yāni' a'ntū pātle'kenī't huā'tzā'.

¹⁰ Quintā'tachī'n Aristarco lā' Marcos a'ntī ixtā'puxni'mit Bernabé cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' ka'lhī'yā'tittza' huan līmāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāni', hui'xina'n caka'lhī'chipitit. ¹¹ Lā' huan Jesús a'ntī ka'lhī' ā'tāpātin ixtacuīni' Justo cāmācā'ni'yāchāni' saludos. Xmān ixtu'tunca'n israelitas a'ntī quintatā'scujmā'na para natamāsu'yu a'nchī Dios cāmāpa'ksīkō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānīmā'na. ¹² Epafras cāmācā'ni'yāchāni' saludos. Xla' xala' a'ntza' lā' ixtasācua' Jesucristo. Lā' lej cāpāstacāni' lā' lej squī'ni' Dios que xa'nca natāyayā'tit na ixtej Dios hua'chi chi'xcu' a'ntī ka'tla'tza' como ca'tziyā'tittza' ixtapuhuān Dios lā' tlōkentaxtūyā'tit. ¹³ Iccāhuanīyāni' que xla' lej scujli por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n xalanī'n nac Laodicea lā' nac Hierápolis. ¹⁴ Huan doctor Lucas a'ntī pāxquī'can lā' Demas cātamacā'ni'yāchāni' saludos.

¹⁵ Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea lā' huan Ninfas lā' huan tā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tatakēstoka na ixchic. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' lakapūtle'kekō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na milaclhpu'nanca'n, camacapintit nac huan līto'kpān nac Laodicea para nalakapūtle'kecan a'ntza'. Lā' nā hui'xina'n nā nalakapūtle'keyā'tit huan carta a'ntū

naminācha' nac Laodicea. ¹⁷ Lā' nahuaniyā'tit Arquipo huā'mā': "Cuenta catlahua' lā' catlōkentaxtu' huan tascujūt a'ntū mila' por ixquilhtampān huan Māpa'ksīni'".

¹⁸ Quit, Pablo, ictzo'kmā' quē'cstu huā'mā' saludo. Caquilāpāstacui que quit ictachī'n. Dios cacāsicua'lanālīni'. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tesalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tapa'ksīyā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Tasu'yulh a'nchī lej takalhlaka'ī'lh xalanī'n nac Tesalónica

² Pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n lā' pō'ktu icorarliyāuj por hui'xina'n. ³ Iccālīpāstacāni' hui'xina'n na ixlacapūn Dios quinTāta'ca'n a'ntū tlahua'tit hui'xina'n como ū'tza' lītasu'yu a'nchī lej kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' iccālīpāstacāni' a'nchī lej scujtit como ū'tza' lītasu'yu a'nchī pāxquī'yā'tit Dios. Lā' iccālīpāstacāni' hui'xina'n a'nchī tū' makxtekā'tit kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁴ Dios lej cāpāxquī'yāni' hui'xina'n, tā'timīn. Lā' quina'n icca'tziyāuj que Dios cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n. ⁵ Huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāquīmāsu'ni'ni' hui'xina'n, ū'tza' tū' xmān quintachihuīnca'n. Xa'icmāsu'yuyāuj por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. Lā' xa'nca xa'icca'tziyāuj que lej stu'ncua' huan xatzey tachihuīn a'ntū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī lacatejtin xa'iclatlā'huanāuj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni'. Lā' xa'iclatlā'huanāuj chuntza' por mimpālacataca'n.

⁶ Lā' hui'xina'n quilāmaksca'tui lā' chuntza' maksca'txtutit huan Māpa'ksīni'. A'yuj lej līpātīni'ntit a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit huan xatzey tachihuīn, pero lej ixka'lhīyā'tit tapāxuhuān como huan Espīritu Santo cāmaxquī'ni' tapāxuhuān. ⁷ Lā' como taca'tzīlh a'nchī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'nī't a'ntī xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. ⁸ Chuntza' lī'a'kahuanī't ix-tachihuīn huan Māpa'ksīni' por mimpālacataca'n. Lā' tū' xmān nac Macedonia lā' nac Acaya, chu calhāhuā ca'tzīcan a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' ū'tza' tū' lītasquī'nī na'icuanāuj nīn lakatin tachihuīn. ⁹ Ixlīhuākca'n quincātahuanīyāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'tit quintachihuīnca'n a'xni'ca' iccāquīlaklani'. Lā' huancan a'nchī hui'xina'n lītalakspi'ttit huan ídolos lā' stālani'tit Dios, lā' chuhua'j tā'scujā'tittza' Dios a'ntī xalakahuan lā' scana'nca. ¹⁰ Lā' huancan a'nchī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ixO'kxa' Dios a'ntī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālakahuanīchokolh. Huā'mā' ū'tza' Jesús a'ntī quincāmāpūtaxtūyāni', lā' chuntza', a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', tū' caquinticāmāpātīnīni' por quintalaclē'i'ca'n.

2

A'nchī Pablo scujli nac Tesalónica

¹ Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit que tū' chu tlakaj iccāquīlaklani'. ² Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī quincātamāpātīnīni' lā' quincātalakapalani' nac Filipos a'xni'ca' tūna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Lā' a'yuj quincāpātle'keni'ni' huā'mā', pero Dios quincāmaktāyani' lā' chuntza' iccāhuanini' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh lā' tū' iclacapuhuāuj, a'yuj quincātamāmakchuyīcu'tuni'. ³ Quina'n iccāmaxquī'ni' tapāstacna'. Lā' a'ntū iccāhuanini' hui'xina'n ū'tza' xastu'ncua'. Tuntū' icpāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunāni' ixtachihuīn Dios, lā' xmān ū'tza' iccāquīlīlaklani'. Tū' iccāquī'a'kxokoni'. ⁴ Dios quincālaktzī'ni' xalactzey lā' quincālīmāmacū'ni' na'icmāsu'yuyāuj xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chu a'nchī Dios lacasquī'n. Quina'n más ictlahuacu'tunāuj ixtapuhuān Dios lā' tū' ixtapuhuānca'n tachīxcuhuī't.

Dios ū'tza' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n. ⁵ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quina'n tū' iccāquīlīmāka'tlī'ni'. Lā' nīn tuntū' iccāquī'a'kxokomaklhtīcu'tuni'. Huā'mā' Dios ca'tzī. ⁶ Tū' xa'iclacasqui'nāuj que huan tachi'xcuui't naquincāta'a'cnīni'ni'yāni', nīn hui'xina'n, nīn ā'makapitzīn, a'yuj quina'n ixapóstoles Cristo lā' ū'tza' līminī'ni' caquilā'a'cnīni'ni'uj. ⁷ Lacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nāni' hua'chi kalhatin puscāt a'ntī cāmaktaka'lha ixcamana'. ⁸ Xa'iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' xa'iccālimaxquī'cu'tunāni' tū' xmān huan xatzey tachihuīn; xa'iccāmaxquī'cu'tunāni' nā quinquilhtamacujca'n, tanto xa'iccāpāxquī'yāni'. ⁹ Tā'timīn, hui'xina'n pāstacā'tit a'nchī xa'icscujāuj lā' a'nchī xa'icpātīyāuj para na'iclitapātī'keni'yāuj. Quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. Lā' ū'tza' xa'iclicscujāuj tuncuj lā' tzī'sa a'xni'ca' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

¹⁰ Hui'xina'n laktzī'ntit lā' Dios nā laktzī'lh a'nchī xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. Quina'n tzeyā chi'xcuui'n xa'icuanī'tauj. Līlacatejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nīn tuntū' xa'ictlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' chuntza' nīn tintī' tzē naquincālē'ksa'nīni'nāni'. ¹¹ Nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī hua'chi kalhatin xatāta' cāmaxquī' tapāstacna' ixcamana', chuntza' quina'n xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' milīhuākca'n lā' xa'iccāmākō'xaka'tlī'yāni'. ¹² Lā' lej xa'iccāhuaniyāni' que tasquī'nī līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacasqui'n. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni' a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej cā'tzēhuanī't.

¹³ Lā' nā pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'tit ixtachihuīn Dios a'xni'ca' xa'iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n ca'tzītī lā' kalhlaka'ī'tit que a'ntū iccāmāsu'ni'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtachihuīnca'n tachi'xcuui't. Lā' stu'ncua' ixtachihuīn Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī scuja na mi'a'clhcunucca'n hui'xina'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁴ Hui'xina'n, tā'timīn, cāpātī'keni'ni' a'cxtim hua'chi cāpātī'keni'lh xalanī'n nac Judea a'ntīn tatapa'ksī con Dios lā' takalhlaka'ī' Jesucristo. Mīntā'macchicni'ca'n cātamacaputzani' hui'xina'n. Lā' huan israelitas tamacaputzalh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁵ Huan israelitas tamaknīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' quina'n quīncātamacaputzani'. Dios tū' lakatī a'ntūn tatlahua xlaca'n. Xlaca'n tatā'lāsta'la ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. ¹⁶ Xlaca'n tū' quīncātamakxtekāni' na'iccātā'chihuīna'nāuj a'ntīn tū' israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj para que natapūtaxtu. Lā' chuntza' huan israelitas ā'chulā' taka'lhī ixtalacī'ca'n. Lā' ū'tza' nacālimāpātīnī Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷ A'xni'ca' iccāmakxtekni' lā' lātma'j tū' xa'iccālaktzī'nāni', pō'ktu xa'iccāpāstacāni' hui'xina'n lā' lej xa'iccālaktzī'ncu'tunāni'. ¹⁸ Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n. Lā' quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' maklhūhua' pero huan ko'ti'ti' tū' quīncāmakxtekni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹ A'xni'ca' huan Māpa'ksīni' Jesucristo namin lā' natahui'layāuj na ixlacapūn, na'iccālīpāxuhuyāni' como kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' por mimpālacataca'n naca'tzīcan a'nchī xa'ictā'scujāuj Dios. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n quīlāmaxquī'yāuj tapāxuhuān lā' iclīka'tla'jca'tzīyāuj por hui'xina'n.

3

¹ Como tū' xa'icca'tzīyāuj a'nchī ixlīlatlā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhuáuj xa'ictachokouj qui'a'cstuca'n, quit lā' Silas, nac Atenas, ² lā' xa'iccālakmacā'nchāni' Timoteo, quīntā'tinca'n. Xla' tā'scuja Dios lā' māsu'yu xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata Cristo. Iccālakmacā'nchāni' para que nacāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' nacāmaktāyāni' para que más xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. ³ Huā'mā' ictlahuáuj para que tū' nataxtutāya'yā'tit por ixpālacata a'ntū līpātīni'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que tasquī'nī que napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni' iccāhuanini' a'nchī nalīpātīni'nāuj. Lā' chuntza' pātī'kelh. U'tza' huā'mā' ca'tzīyā'tit. ⁵ Lā' ū'tza' iclīmacā'ncha' Timoteo. Como

tū' xa'icca'tzī a'nchī ixlīlatlā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixkalh-laka'ī'yā'titcus xa'nca. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh huan ko'ti'ti' xmān ixcālīlaktzī'nī'ta'ni'. Chuntza' chu xmān xa'icsujtamaka'uj.

⁶ Chuhua'j Timoteo ixcālakanī'ta'nchāni' lā' chimpātza'. Quincāhuaniyāni' a'nchī lej xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit lā' a'nchī lāpāxquī'yā'tit. Lā' nā quincāhuaniyāni' a'nchī quilāpāstacmā'nanchāuj pō'ktu lā' quilāpāxquī'yāuj. Lā' xla' quincāhuanini' que hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj chuntza' hua'chi iccālaktzī'ncu'tunāni' nā quina'n. ⁷ Lā' como icca'tzīuj que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' xa'iclitako'xaka'tlī'yāuj, a'yuj xa'icpātīni'mā'nauj lā' a'yuj lej ixquincāpātīle'keni'mā'ni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Chuhua'j iclīpāxuhuayāuj como icca'tzīujtza' que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Lā' chuhua'j tzē na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n. Icmāxquī'yāuj lhūhua' pāxcatca'tzī Dios porque lej iclīpāxuhuayāuj na ixlacapūn Dios por mimpālacataca'n. ¹⁰ Tuncuj lā' tzī'sa lej icsqui'ni'yāuj Dios que ca'iccālaka'nchāni' hui'xina'n porque iccāmāsu'ni'cu'tunāni' ā'macsti'na'j a'ntū ticāspūtni'yāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Māni' Dios, quinTāta'ca'n, lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxtekni' para que tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. ¹² Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit, lā' ā'chulā' nacāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n tachi'xcu'huīt, chuntza' hua'chi quina'n iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹³ Dios cacāmāhuixcānīni' lā' cacāmāpānūni'kō'ni' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua' na mi'a'clhcunucca'n para que chuntza' nīn tintī' tzē caticālē'ksa'nīni'ni' a'xni'ca' natāyayāchipitit na ixlacapūn quinTāta'ca'n Dios a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús con ixlīhuākca'n a'ntī ixla'.

4

A'nchīn tzē nalīlatahui'lacan chu a'nchī Dios lacasqui'n

¹ A'xmān iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīlatā'kchokoyā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n. Lā' chuntza' latā'kchokopā'na'ntit. Lā' chuhua'j quina'n iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n lā' iccāmāxquī'yāni' tapāstacna' por ixquilhtampān Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

² Hui'xina'n pāstacā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni' Jesús. ³ Dios lacasqui'n que līlacatejtin nalatahui'layā'tit. Tū' namakpuscātīni'nā'tit. ⁴ Caca'tzī'tit milīhuākca'n a'nchī naputzayā'tit mimpuscātca'n chu a'nchī minī'ni' na ixlacapūn Dios lā' nā na ixlacapūnca'n tachi'xcu'huīt. ⁵ Tū' caputzatit mimpuscātca'n con xako'hua'jua' tapāstacna' hua'chi tatlaha huan chi'xcu'huī'n a'ntīn tū' talakapasa Dios. ⁶ Tū' timakpuscātīni'nā'tit. Tū' tilālakatlayā'tit chuntza', porque chuntza' tū tzey tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chi'xcu'. QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmāpātīnī a'ntī chuntza' natatlahua. Lā' ū'tza' huā'mā' xa'nca iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n xapū'la. ⁷ Dios quincālacsacnī'ta'ni' lā' xla' tū' lacasqui'n natlahuayāuj a'ntūn ko'hua'jua'. Quincālacsacnī'ta'ni' para natlahuayāuj a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. ⁸ A'ntīn tū' natatlōkentaxtū huā'mā' līmāscā'tīn, xlaca'n tū' talakmaka'n chi'xcu'huī'n; xlaca'n talakmaka'n Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī quincāmāxquī'yāni' huan Espīritu Santo.

⁹ Como hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit lītā'timīn, chuntza' tū' tasqui'nī na'iccāhuaniyāni' nīn tuntū' ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'ni'ni'ta'ni'tza' a'nchī nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n. ¹⁰ Lā' chuntza' tū' xmān lāpāxquī'yā'tit, hui'xina'n nā cāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn xalanī'n na ixlīhuāk huan estado de Macedonia. Lā' iccāsqui'ni'yāni' que ā'chulā' cacāpāxquī'tit. ¹¹ Nalīhui'līyā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Lā' tū' calīmaktanū'tit a'ntūn tū' mimaca'tzica'n. Lā' cascu'jtīt. Ū'tza' huā'mā' iccāhuanini'ta'ni' pū'la. ¹² Lā' chuntza' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' tzē nalītapātīle'keni'yā'tit.

A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni'

¹³ Iclacasqui'nāuj que caca'tzītit a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata a'ntīn tanīnī'ttza'. Chuntza' tū' catilakaputzatit hua'chi talakaputza xlaça'n a'ntīn tū' taka'lhīmā'na para natalakchā'n Cristo. ¹⁴ Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Jesús nīlh lā' nā lakahuançokolh. Lā' nā chuntza' kalhlaka'ī'yāuj que ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' Jesús a'xni'ca' tanīlh, nā xlaça'n nacāmālakahuanīchoko Dios a'xni'ca' namimpala Jesús.

¹⁵ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū hualh quiMāpa'ksīni'ca'n. A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni', quina'n a'ntī xalakahuancus tū' caticāmakxtekui xlaça'n a'ntī tanīnī'ttza'. ¹⁶ Lā' huanmā' chi'chini' huan Māpa'ksīni' nayujāchi de nac a'kapūn lā' lej pa'ha nahuan lakatin līmāpa'ksīn. Lā' huan xapuxcu' ángeles nata'sa. Lā' namakata'sacan ixlīskoli' Dios para nacāmāca'tzīnīcan que mimā'tza' huan Māpa'ksīni'. Xapū'la natalakahuançoko xlaça'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' Cristo a'xni'ca' tanīlh. ¹⁷ Lā' chu tuncan xlaça'n lā' nā quina'n a'ntī xalakahuancus, quīlīhuākca'n naquincātamā'kayāhua'yāni' nac poklhnu'. Lā' nalakchā'nāuj huan Māpa'ksīni' nac cā'ū'nī'n tālhmā'n. Lā' para pō'ktu chuntza' natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁸ Lā' huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaquīyā'tit. Lā' chuntza' nalālīmākō'xamāka'tlī'yā'tit.

5

¹ Tā'timīn, tū' tasqui'nī na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n lhānīn napātle'ke huā'mā' lā' lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. ² Hui'xina'n xa'nca ca'tzīyā'tit que nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. Chu līmaktin namin hua'chi chu līmaktin min huan ka'lhāna' de tzī'sa. ³ A'xni'ca' natahuan tachi'xcuhuī't: “Ca'cs hui'lāna'uj, tuntū' catilalh”, chu līmaktin nala huan lakuat. Lacapalh nala huan lakuat hua'chi a'xni'ca' nachini' ixtaca'tzāt kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncuītza' ixcaman. Lā' tū' catitapūtaxtuni'lh huan lakuat. ⁴ Xlaça'n tū' talakapasa Dios lā' tū' taca'tzī palh Jesucristo namimpala. Chu līmaktin natasu'yu hua'chi a'xni'ca' namin kalhatin ka'lhāna' de tzī'sa. Hui'xina'n tū' hua'chi xlaça'n como hui'xina'n lakapasā'tit ixtachihuīn Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'xni'ca' namin. ⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac cā'tuncuj lā' latlā'hua'nā'tit nac cā'xkakana'. Como tū'tza' tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac cā'tzī'sa. Tū'tza' latlā'huanāuj a'nlhā cā'pucsua' como Dios xtāpalīnī'ttza' quintapāstacna'ca'n. ⁶ Hua'chilh ixtalhtatani't xlaça'n a'ntīn tū' talakapasa ixtachihuīn Dios. Tū' calaujtīt hua'chi xlaça'n. Skalalh calaujtīt lā' cuenta catlahuaujtīt que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ⁷ Cā'tzī'sa lhtatacan lā' cā'tzī'sa ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzī'sa hua'chilh ixtalhtatani't lā' hua'chilh ixtaka'chīnī't, como tū' tapāstaca a'ntū ixla' Dios lā' tū' tatlahua cuenta a'nchī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸ Quina'n tū' hua'chi xlaça'n como quina'n xalanī'n nac cā'tuncuj. Huan tropa ka'lhī ixlu'xu' de līcā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'clhcunuc. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj nac qui'a'clhcunucca'n. Kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo lā' pāxquī'ni'nāuj chu a'nchī xla' quincāmāsu'ni'ni'. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū na qui'a'clhcunucca'n a'ntū ko'hua'jua'. Huan tropa ka'lhī ixtā'knu' de līcā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'kxāk. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj quin-tapāstacna'ca'n. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que napūtaxtuyāuj. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū a'ntūn tū' tzeyā tapāstacna'. ⁹ Dios quincālacsacni'ta'ni' lā' tū' quincāmāpātīnīcu'tunāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Quincālacsacni' para que naquincāmāpūtaxtūyāni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰ Lā' Jesucristo, xla' līnīlh por quina'n para que natā'latahui'layāuj xla', palh nīnī'taujtza' o lakahuanāujcus a'xni'ca' xla' namimpala. ¹¹ Lā' por ixpālacata huā'mā' calālīmāxquī'tit tapāstacna' lā' calāmāhuixcānī'tit chuntza' a'nchī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāchihuīna'maxquī'lh huan tā'timīn

¹² Iccāsqui'ni'yāni', tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntī tatā'scuja Māpa'ksīni'. Huan Māpa'ksīni' cālacsacnī't xluca'n para nacātamāsu'ni'yāni' lā' nacātamaxquī'yāni' tapāstacna'. ¹³ Lej cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacāpāxquī'tit por ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n tū' calāsta'la'tit.

¹⁴ Lā' iccāmaxquī'yāni' tapāstacna', tā'timīn. Cacāquilhnī'tit macsti'na'j a'ntī chu xmān talatlā'huan. Cacāhuanilī'pintit a'ntīn talakachā'ni'nī't. Cacāmaktāya'tit a'ntīn tūna'j xa'nca takahlaka'ī'. Cacātāyani'tit ixlīhuākca'n.

¹⁵ Calē'capintit nalātlahuani'yā'tit a'ntū līmakuan. Lā' nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlīhuākca'n a'ntū līmakuan. Lā' tū' titlahuani'yā'tit ā'chā'tin a'ntūn tū' tzey, a'yuj xla' cātlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁶ Pō'ktu capāxuhua'tit. ¹⁷ Pō'ktu cakalhtō'ka'tit. ¹⁸ Camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios chu a'ntū cāpātle'kēni'yāni'. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Cristo.

¹⁹ Tū' camāmakchuyī'tit huan Espiritu Santo a'nchī scuja. ²⁰ Tū' calakmaka'ntit a'ntūn tahuan ixa'cta'sana'nī'n Dios. ²¹ Lā' xa'nca napāstacā'tit palh tzey o tū' tzey a'ntūn tahuan lā' camaklhtīni'ntit a'ntūn tzey. ²² Camakxtektit huāk a'ntū xako'hua'jua'.

²³ Māni' Dios cacātlahuani' hui'xina'n lej xalacuan. Dios ū'tza' a'ntī tza'ta'ta' tlahua qui'a'clhcunucca'n. Xla' cacāmāpānūni'ni' a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natanū a'ntū ko'hua'jua' na mintapāstacna'ca'n lā' na mi'a'clhcunucca'n hasta a'xni'ca' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁴ Ixlīhuāk huā'mā' Dios nacātlahuani'yāni' como ū'tza' a'ntī cālacsacnī'ta'ni' lā' ū'tza' tlōkentaxtū.

A'xmān līsicua'lanālīn

²⁵ Tā'timīn, cakalhtō'ka'tit por quina'n.

²⁶ Cacāsalarlītī lā' cacāpūsko'ka'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn chu a'nchī minī'ni' entre lītā'timīn a'ntīn tatapa'ksī con Dios.

²⁷ Iccālīmāmacū'yāni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni' cacālakapūtle'keni'kō'tit ixlīhuākca'n huan tā'timīn huā'mā' carta a'ntū ictzo'kmā'.

²⁸ Cacāsicua'lanālīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tesalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tā'tapa'ksīyā'tit Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ² Cacāsīcua'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Dios nacāmālaclē'nī a'ntīn talaclē'n

³ Quina'n icca'tzīyāuj que hui'xina'n kalhlaka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' lā' milīhuākca'n lāpāxquī'pā'na'ntit ā'chulā'. Lā' ū'tza' tasqui'nī nalīmaxquī'yāuj pō'ktu pāxcatca'tzī Dios. Chuntza' minī'ni'. ⁴ Lā' ū'tza' quina'n lej iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān a'xni'ca' iccāhuanīyāuj xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios, a'nchī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuanīyāuj a'nchī hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'titcus lā' tū' tamakchuyīnī'ta'ntit a'yuj lej cātālīmacaputzayāni' hui'xina'n lā' lej pātīyā'tit lej lhūhua' catūhuā. ⁵ Chuntza' lītasu'yu que Dios xa'nca ca'tzī a'nchī nalīlacāxtlahuakō'. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan para natanū'yā'tit a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Hui'xina'n tapa'ksīyā'tit con Dios. Lā' ū'tza' līpātīni'mpā'na'ntit.

⁶ Ca'tzīyāuj a'nchī tzey nalīlacāxtlahua Dios. A'ntī cātamacaputzayāni' hui'xina'n xlaca'n natamāpala con Dios lā' xla' nacāmāpātīnī. ⁷ Dios namājaxī a'nchī līpātīni'nāuj hasta a'xni'ca' natasu'yu huan Māpa'ksīni' Jesús. Naminācha' de nac a'kapūn. Lā' por ixquiltampān natatā'min ixāngeles. ⁸ Jesucristo natalacsu'yu nac cā'lamana'. Lā' nacāmāpālanīkō' a'ntīn tū' talakapascu'tulh Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Xlaca'n nacāmāpātīnī Dios para pō'ktu como nacāmāxtunquīcan para pō'ktu na ixlacapūn Dios lā' huan xkakana' a'ntū mālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Lā' huanmā' chī'chini' a'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', nata'a'cnīni'ni' ixtachi'xcu'huī't, lā' natalē'cnīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n porque kalhlaka'ī'nī'ta'ntit a'ntū iccāhuanini'.

¹¹ Lā' ū'tza' iclīkalhtō'ka'yāuj pō'ktu por hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios que xa'nca natalā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntī cālacsacnī't Dios para que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyani' natlōkentaxtūyā'tit ixlīhuāk xatzey mintapuhuānca'n, lā' huāk tzey a'ntū tlahua'cu'tunā'tit como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlīhuāk huā'mā' Dios tzē natlahua porque ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹² Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can quiMāpa'ksīni'ca'n por mimpālacataca'n. Lā' hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē chuntza' nala porque lej ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

2

Huan chī'xcu' a'ntī más ca'tzanca'tzī

¹ Chuhua'j na'iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'ntū napātle'ke a'xni'ca' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, lā' a'nchī quina'n nalaktakēxtimīyāuj na ixlacapūn. Ixpālacata huā'mā' iccāhuanīcu'tunāni' catūhuā. ² Tū' catamakxtektit que chu līmaktin namāmākchuyīcan mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catamakchuyī'tit a'xni'ca' huancan que chinī'ttza' huan chī'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Chō'la chuntza' cāhuanini' kalhatin ixa'cta'sana' Dios o kalhatin a'ntī māsū'yu ixtachihuīn Dios. Chō'la catūhuā cāhuanini' que iccāmacā'ni'nī'ta'nchāni' lakatin carta a'nlhā xa'ictzo'knī'tauj que chinī'ttza'

huan chi'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Tū' stu'ncua'. Tū' chuntza' ictzo'knunī't. ³ Tū' cacāta'a'kxokoni' por ixpālacata nīn tuntū'. Huanmā' chi'chini' tūna'j catilalh. Pū'la lhūhua' natatā'lāsta'la Dios, lā' natasu'yu huan kalhatin chi'xcu' a'ntī más ca'tzanca'tzī que ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't. Xla' lihūi'līcanī't na'a'n nac pūpātīn. ⁴ Xla' nala ixtā'ca'tzaca'n ixlīhuāk a'ntī cāhuanican dioses lā' ixlīhuāk a'ntū cātaquilhpūtani'can. Xla' natahui'la na ixlītōkpān Dios lā' nahuan que ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' nacāmāquilhputī tachi'xcuhūi't.

⁵ ¿Chu tū' pāstacā'tit a'nchī xa'iccāhuaniyāni' huāk huā'mā' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n? ⁶ Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntūn tū' makxteka natasu'yu chuhua'j huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī. Hasta a'xni'ca' laclhcāhui'lica, hasta a'xni'ca' natasu'yu. ⁷ Chuhua'j lakatzē'k scujmā' ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' nascujtamā' lakatzē'k hasta namāpānūcan huan tīn tū' makxteka tasu'yu huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī'. ⁸ Lā' chu tuncan natasu'yu. Lā' ā'calīstān natasu'yu huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xla' xmān nasu'nu' lā' chuntza' nalīmāknī huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī. Lā' como Jesucristo lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn, xmān natasu'yu, lā' xmān chuntza' nalīmāspūtū ixlīmāpa'ksīn huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī. ⁹ Lā' a'xni'ca' namin huan chi'xcu' a'ntī lej ca'tzanca'tzī, xla' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natlahua tāpālhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū lī'a'kxokonu'n. ¹⁰ Lā' como xla' lej xaca'tzanca'tzīn, nacā'a'kxoko xla'ca'n a'ntī natapātīni'n nac pūpātīn. Natapātīni'n a'ntza' porque tū' tamaklhtīni'ncu'tulh ixtachihuīn Dios a'ntū lej stu'ncua' lā' a'ntū māsu'yu a'nchī līpūtaxtucan. ¹¹ Lā' como tū' tamaklhtīni'ncu'tulh a'ntū xastu'ncua', Dios cāmāxteka nacā'a'kxokocan. Lā' ū'tza' talīkalhlaka'ī' a'ntūn tū' stu'ncua'. ¹² Lā' chuntza' Dios nacālacāxtlahuakō' lā' nacāmāpātīnikō' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh a'ntū xastu'ncua' lā' xmān ixtalakatī natatlahua ixtalaclē'ī'ca'n.

Dios cāmāpūtaxtūcu'tun huan tachi'xcuhūi't

¹³ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'tzīyāuj que cāpāxquī'yāni' huan Māpa'ksīni'. Lā' chuhua'j tasquī'nī na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios porque Dios cālacsacni' hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, para que napūtaxtuyā'tit. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixlīstu'ncua' lā' como huan Espīritu Santo cātlahuani' xalacuan hui'xina'n, lā' chuntza' Dios nacālīmāpūtaxtūyāni' hui'xina'n. ¹⁴ Quina'n iccālē'ni'chāni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' cālīta'sani'ni' Dios. Xla' cāta'sani'ni' hui'xina'n para que chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac a'kapūn a'nlhā cā'tzēhuanī't.

¹⁵ Lā' ū'tza' xa'nca' calītāya'tit lā' tū' camakxtektit huan līmāscā'tīn a'ntū iccāhuanini' lā' a'ntū ictzo'kuī nac carta. ¹⁶ Dios quīnTāta'ca'n, xla' quīncāpāxquī'yāni' lā' quīncāmaxquī'yāni' talāko'xamāka'tlī'n a'ntūn tū' maktin catisputli. Xla' quīncāmāca'tzīnīyāni' que tū' chu tlakaj ka'lhīmā'nauj a'ntū xatzey a'ntū xla' naquīncātlahuani'yāni'. Dios, xla' lakalhu'mana'n. Lā' ū'tza' huāk quīncālītlahuani'yāni' ixlīhuāk huā'mā'. ¹⁷ Icsquī'ni'yāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' Dios quīnTāta'ca'n que cacātamaxquī'ni' talāko'xamāka'tlī'n lā' cacātamāhuīxcānīni' para que chuntza' natlahua'yā'tit lā' nahua'nā'tit huāk a'ntūn tzey.

3

Pablo cāsquī'ni'lh huan tā'timīn que catalīkalhtō'ka'lh para xla'

¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit por quina'n. Casquī'ntit que ixtachihuīn Dios ca'a'kahualh lā' ca'a'cnīni'ni'ca chuntza' hua'chi a'cnīni'ni'tit hui'xina'n. ² Lā' nā casquī'ntit que Dios caquīncāmāpūtaxtūni' de na ixlīmāpa'ksīnca'n huan xalacca'tzanca'tzīnī'n chi'xcuhūi'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' līmakuan. A'makapītzīn tachi'xcuhūi't tū' takalhlaka'ī' lā' ū'tza' lī'a'nan huan tachi'xcuhūi't a'ntī lej taca'tzanca'tzī. ³ Huan Māpa'ksīni' pō'ktu tlōkentaxtūkō'. Xla' nacātamāhuīxcānīyāni' lā'

nacāmaktaka'lhāni' lā' chuntza' tū' caticātlajani' huan ko'ti'ti'. ⁴ Quina'n iclīpāhuanāuj huan Māpa'ksīni'. Lā' ū'tza' a'ntī cāmaktāyāni'. Lā' ū'tza' iclīca'tzīyāuj palh tlāhua'pā'na'ntit a'ntū iccāhuanini' lā' ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵ Cacāmaktāyani' hui'xina'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo para que ā'chulā' naca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāpāxquī'yāni'. Lā' cacāmaktāyani' para que natāyani'yā'tit a'ntūn cāpātle'keni'yāni', chuntza' hua'chi Cristo tāyani'kō'lh.

Tasqui'nī que natascuja ixlīhuākca'n

⁶ Lā' chuhua'j, tā'timīn, iccālīmāpa'ksīyāni' a'ntū ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cataxtunquītīt de ixlīhuākca'n huan tā'timīn a'ntīn chu xmān talatlā'huan lā' tū' ta'a'kahuā'nani' huan līmāscatīn a'ntū iccāhuaninī'ta'ni' hui'xina'n. ⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que tasqui'nī que naquilāmaksca'txtuyāuj a'nchī xa'icscujāuj. Quina'n tū' laclhquititni' xa'icuanī'tauj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n. ⁸ Iccāmāpalauj a'ntī ixquincāmāhuī'yāni'. Lā' lej pa'lha xa'icscujāuj de tuncuj lā' de tzi'sa porque quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. ⁹ Lā' a'yuj xa'icka'lhīyāuj derecho chu ixquilāmāhuī'uj, pero quina'n xa'icscujāuj porque xa'iclasqui'nāuj que hui'xina'n naquilāmaksca'tāuj. ¹⁰ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n, iccāhuanini' chuntza': Palh a'nan catīhuā a'ntīn tū' scujcu'tun, tū' cahuā'yalh. ¹¹ Quincātahuaniyāni' que makapitzīn de hui'xina'n lhquititni' lā' talīmaktanū a'ntū tū' ixmaca'tzica'n lā' nīn tuntūyā lītlōt tatlahua. ¹² Lā' xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj lā' iccāmaxquī'yāuj tapāstacna' por ixquilhtampān Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh lā' catascujli lā' chuntza' catalītapātle'keni'lh xlaca'n.

¹³ Tā'timīn, tū' calakachipini'tit natlahua'yā'tit a'ntū xatzey. ¹⁴ Palh catīhuā tū' a'kahuāna'ni'cu'tun a'ntū icuanī'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tichū. Lā' tū' chu lakatin catā'pintit hasta que namāxana'n xla'. ¹⁵ Pero tū' calaktzī'ntit hua'chi kalhatin tā'ca'tza. Xla' mintā'tinca'n. Camaxquī'tit tapāstacna'.

A'xmān līsicua'lanālīn

¹⁶ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' a'ntī cāmātza'ta'tī'ni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que pō'ktu natza'ta'ta'n mi'a'clhcunucca'n, chuxatū nacāpātle'keni'yāni'. Huan Māpa'ksīni' pō'ktu' cacā'o'kska'lhīlē'ni' milīhuākca'n.

¹⁷ Quit Pablo ictzo'ka huā'mā' saludos con quimacan. U'tza' huā'mā' ixlīlakapascan ixlīhuāk quincartas. Chuntza' iccātzo'ka. ¹⁸ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo por ixquilhtampānca'n Dios a'ntī māpūtaxtūnu'n lā' Jesucristo a'ntī kalhlaka'ī'yāuj. ² Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'ni'. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' porque icmākalhlaka'ī'nīni' ixtachihuīn Dios. Dios camaktaka'lhni' lā' calakalhu'mani'. Lā' xa'nca calatahui'la' ixpālacata quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n.

Māpa'ksīlh ixpālacata a'ntīn tamāsu'yu a'ntū tū' stu'ncua'

³ A'xni'ca' xa'ica'mā' nac Macedonia, lej icuanini' ixtachoko nac Efeso para nacāmāpa'ksīya' ā'makapitzīn que tū'tza' catamāsu'yulh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Cristo. ⁴ Lā' nacāhuaniya' que tū' ixmaca'tzica'n huan listas de ixtacuīni'ca'n ixnapapna'ca'n lā' a'ntū xmān cuentos ixpālacata ixnapapna'ca'n. Huā' tamā'na tū' tzey porque xmān talacapūchihuīna'nīni'n. Lā' chuntza' tūlalh catimāsu'yulh ixtapuhuān Dios. A'ntī xa'nca takalhlaka'ī', xmān xlaca'n tzēn taca'tzī ixtapuhuān Dios. Chuntza' icuanipalayāni'.

⁵ Maclacasqui'n quina'n nacāmāsu'ni'yāuj a'nchī lāpāxquī'can porque takalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios lā' porque taxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n lā' chuntza' lej tzey talalh ixtapāstacna'ca'n. ⁶ Lā' ā'makapitzīn tapātza'nkānī't lā' ū'tza' lītasu'yu que xmān chu tlakaj talālīhuani. ⁷ Lej tamāsu'yucu'tun huan ixley Moisés lā' tū' tamāchekxī a'ntū tamāsu'yumā'na. Lā' nīn tū' tamāchekxī a'ntū tahuan. Pero a'yuj, lej tachihuīna'n.

⁸ Ca'tzīyāuj que tzey huan ley a'ntū tzo'kli Moisés palh a'cnīni'ni'can lā' palh tū' xtāpalīcan. ⁹ Huan lacuan chī'xcu'huī'n tū' tamaclacasqui'n huan ley. Maclacasqui'ncan huan ley para nacāmāpa'ksīcan a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'n. Nā chuntza' para a'ntīn talaclē'n lā' tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. Nā maclacasqui'n huampala para a'ntīn tū' ta'a'cnīni'ni' nīn tuntū'. Nā huan ley para a'ntīn tamaknī ixtāta'ca'n, o ixtzī'tca'n, o ā'chā'tin chī'xcu'. ¹⁰ Lā' huan ley para a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' a'ntīn tā'lāka'lhī huan kalhatīn chī'xcu' hua'chi ixpuscāt lā' a'ntīn ta'a'kxokonu'n lā' a'ntīn taka'ghan camana' lā' a'ntīn tahuan a'ntūn tū' stu'ncua' na ixlacapūn juez. Lā' huan ley para ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua catūhuā a'ntū contra ixtachihuīn Dios. ¹¹ U'tza' ixtachihuīn Dios a'ntū quilimāmacū'ca para namāscatīni'n lā' ū'tza' quincāhuaniyāni' a'nchī lej xkaka Dios lā' lej sicua'lanālanī't xla'.

Maxquī'lh pāxcatca'tzī por ixtalakalhu'mān Dios

¹² Icmāxquī' pāxcatca'tzī quiMāpa'ksīni' Cristo Jesús porque quilaktzī'nī't tzey para na'ictā'scuja lā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' quimāhuixcānīlh para quilītlōt. ¹³ Xapū'la tū' tzey a'nchī iccālīchihuīna'lh a'ntīn ixtakalhlaka'ī' lā' xa'iccāmacaputza lā' xa'iccālakapala xlaca'n. Pero Dios quilakalhu'malh porque tū' xa'icca'tzī a'ntū xa'ictlahuamā' lā' tūna'j xa'ickalhlaka'ī'nī't. ¹⁴ Lā' lej lhūhua' quilakalhu'malh quiMāpa'ksīni'ca'n lā' quimākalhlaka'ī'nīlh. Chuntza' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icpāxquī'nin hua'chi Jesucristo pāxquī'nin porque ictapa'ksī'tza' con xla'.

¹⁵ Tasqui'nī nakalhlaka'ī'can huā'mā' tachihuīn como lej stu'ncua': Cristo Jesús milh nac quilhtamacuj para nacāmāpūtaxtū a'ntī talaclē'n. Lā' icpuhuan que quit más xa'iclaclē'n de ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. ¹⁶ Lā' a'yuj quit más xa'iclaclē'n, pero Jesucristo quilakalhu'malh para namāsu'yu que xla' lej līlacatzucu naka'lhī hasta que nakalhlaka'ī'can. Lā' como quilakalhu'malh quit, nā nacālakalhu'man ixlīhuākca'n a'ntīn natakalhlaka'ī' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁷ Ca'a'cnīni'ni'ca huan Rey a'ntī Rey para pō'ktu. Xla' tū' maktin catisputli lā' tūla

tapūlaktzī'n con ixlakastapunca'n tachi'xcuui't. Lā' xmān xla' Dios. Camācā'tanīca lā' ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu. Amén.

¹⁸ Timoteo, huā'mā' līmāpa'ksīn iclīmāmacū'yāni' porque icpāstacmā' a'ntū huancanī't por mimpālacata a'xni'ca' Dios māsu'yulh a'ntū nala milītlōt. Nā hui'x capāstacti huā' tamā'na tachihuīn para que naka'lhīya' tahuixcān lā' xa'nca namālacstū'nca' ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Lā' tū' tipātza'nkāya' a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta'. Tū' catlahua' a'ntū hui'x ca'tzīya' que tū' tzey. A'makapitzīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey a'yuj ixta'u'cxca'tzī que tū' tzey a'ntū ixtatlahuamā'na. Lā' chuntza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. ²⁰ Kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Himeneo lā' Alejandro. Iccātlakaxtulh xlaca'n para que Satanás nacāmāpātīnī lā' chuntza' tū'tza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

A'nchī natakahlō'ka'

¹ Lej icuaniyāni' huā'mā'. Cacāmāsu'ni' tachi'xcuui't a'nchī lakaliyān natasqui'ni' Dios por a'ntūn tamaclacasqui'n lā' por ixpālacataca'n ā'makapitzīn tachi'xcuui't. Lā' nā natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixlīhuāk a'ntū cāmaxquī'nī't. ² Lā' cacāmāsu'ni' a'nchī natasqui'ni' Dios que nacāmaktāya huan rey lā' ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't para que chuntza' tzē'k natahui'layāuj lā' natlahuayāuj ixtapuhān Dios lā' para que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan.

³ A'ntī lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā' a'ntūn tzey lā' a'ntū nalīpāxuhua Dios huan Māpūtaxtūnu'. ⁴ Lā' Dios lacasqui'n que ixlīhuākca'n tachi'xcuui't catapūtaxtulh lā' ixlīhuākca'n catalakapasli a'ntū stu'ncua'. ⁵ Xmān kalhatin Dios hui'. Lā' xmān kalhatin a'ntī cāmāko'xamixī Dios lā' tachi'xcuui't lā' ū'tza' a'ntī huanican Jesu-cristo. Xla' Dios lā' nā lalh chi'xcu'. ⁶ Xla' ixa'cstu tamacamāstā'lh para nanī. Chuntza' līmāpalakō'lh ixlīhuāk a'ntūn tachi'xcuui't ixtalaclē'ni' Dios lā' cāmāpūtaxtulh. A'xni'ca' Dios lacasqui'lh a'xni'ca' pātle'kelh. ⁷ Lā' quilacsacli para ixa'cta'sana' lā' quilīmānūlh quilī'apóstol para que na'iccāmāsu'ni' xalīstu'ncua' huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā iccāmāsu'ni' a'nchī nalīpūtaxtucan. Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' tū' ica'kxokoyāni'.

⁸ Lā' iclacasqui'n que ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't chu xalhā nac cā'quilhtamacuj natatā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tacha'xa ixmacanca'n para natatā'chihuīna'n Dios, cuenta catatlahualh que tzey ixa'clhcunucca'n, que tū' nata'a'kchā'ntāya lā' que tū' natapuhuan a'ntūn tū' tzey ixpālacata ā'kalhatin. ⁹ Maclacasqui'n huan tzu'ma'jan lā' huan puscan natalhakā' ixlu'xu'ca'n a'ntū natatā'līmakuan lā' a'ntū minī'ni' puscan. Tū' maclacasqui'n natahui'li lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān xa'nca nataxqui'ta. Lā' tū' natalīka'tla'jca'tzī ixpālacataca'n ixtapixnu'ca'n de oro nīn de perla. Lā' nīn tū' natalīka'tla'jca'tzī ixlu'xu'ca'n a'ntū lej xatapala. ¹⁰ Maclacasqui'n natatlahua a'ntū tzey. U'tza' minī'ni' lā' chuntza' natalītasu'yu que takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ¹¹ A'nghā takēstokcan para nata'a'cnīni'ni' Dios, huan puscan tzē'k catatahui'lh para natasca'ta lā' nata'a'kahuāna'n. ¹² Quit tū' icmakxteka que kalhatin puscāt camāsu'yulh nīn cacāmāpa'ksīlh huan chi'xcuui'n. Xla' tzē'k catahui'lalh ¹³ porque pū'la Dios lhā'malh Adán lā' ā'calīstān tlahualh Eva. ¹⁴ Lā' tū' a'kxokoca Adán pero Satanás a'kxokolh huan puscāt. Lā' chuntza' lītuculh huan talaclē'ī'. ¹⁵ Ixlītlōt huan puscāt, ū'tza' cāmāsu'ni' ixcamana'. Lā' palh nakalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' ka'lhī tapāxquī'n lā' palh tzey ixtapāstacna' lā' tū' natlahua a'ntū tū' līmakuan lā' palh xa'nca latlā' huan, namāpūtaxtūcan.

3

A'nchī natalīla huan maktaka'lhna'nī'n

¹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn; Palh kalhatin lacu'tun ixmaktaka'lhna'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, huā'mā' chi'xcu' lacasqui'n huan lītlōt a'ntūn tzey.

² Maclacasqui'n huan maktaka'lhna' tū' maktin catlahualh a'ntūn tzē' nālī'a'ksa'ncan.

Xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Līlacatejtin catahui'lalh. Xla' nalīhui'lī tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. Tzeyā chi'xcu' calalh xla' lā' tzey calalh ixtapāstacna'. Cacāmānūlh ā'makapitzīn na ixchic. Xa'nca camāsu'yulh. ³ Tū' cako'tli. Tū' cacātucslī ā'makapitzīn pero pō'ktu cacāpāxquī'lh. Tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' calīpāhuanli ixtumīn. ⁴ Xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic. Lā' ixcamana' cata'a'kahuāna'ni'lh lā' cata'a'cnīni'ni'lh. ⁵ Palh huan chi'xcu' tūla māpa'ksīni'n na ixchic, ¿chichū nacālīmaktaka'lha a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios? ⁶ A'ntīn tzucumā'cus kalhlaka'ī tūla catilalh maktaka'lhna' porque naka'tla'jca'tzī lā' chuntza' napātle'keni' xla' hua'chi pātle'keni'lh huan ko'ti'ti'. ⁷ Lā' huan maktaka'lhna' calalh kalhatin chi'xcu' a'ntīn ta'a'cnīni'ni' huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' takalhlaka'ī como xla' tzeyā chi'xcu'. Palh tū', tzē na'a'ksa'ncan lā' chuntza' natlaja huan ko'ti'ti'.

A'nchī nala huan diácono

⁸ Lā' huan diácono, ū'tza' a'ntī namaktāyana'n nac lītokpān. Lā' nā maclacasqui'n que huan diácono lacatejtin catahui'lalh. Huan diácono tū' catlahualh lakatu' ixlacan lā' tū' caka'chīlh. Lā' tū' capuhuanli naka'lhī tumīn a'ntūn tū' tlajanī't. ⁹ Lā' tzey calalh ixtapāstacna' xla' lā' xa'nca camāchekxīlh ixlīhuāk a'ntū Dios quincāmāsu'ni'ni' para que nakalhlaka'ī'yāuj. ¹⁰ Maclacasqui'n pū'la naca'tzīcan a'nchī latlā'huan. Lā' palh nīn tintī' nali'a'ksa'n de catūhuā, a'xni'ca' tzē natanū ixlīdiácono. ¹¹ Lā' huan puscan, nā maclacasqui'n lacatejtin catalatā'kchokolh. Tū' cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Tū' cataka'chīlh. Lā' pō'ktu catatlōkentaxtūlh ixlītlotca'n. ¹² Huan chi'xcu' a'ntī diácono caka'lhīlh xmān kalhatin ixpuscāt. Lā' xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic lā' cata'a'kahuāna'ni'lh ixcamana'. ¹³ A'ntī xa'nca tlōkentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlīhuākca'n ta'a'cnīni'ni'. Lā' xla' tū' catijicua'nli nahuan que tapa'ksī con Jesucristo.

A'ntū kalhlaka'ī'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclītzo'knuni'mā'ni' a'yuj icpuhuan que palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Lā' a'yuj na'ictakoxī, pero chuhua'j ca'tzīya' a'nchī maclacasqui'n nalītahui'layāuj quilihūākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chi ixlītokpān Dios a'ntī pō'ktu huī'. Lā' quina'n maktāyayāuj a'ntū ixlīstu'ncua' expālacata Jesucristo. ¹⁶ Lej tasqui'nī a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Pū'la tū' ixca'tzīcan pero chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'n a'nchī nalīpūtaxtucan. U'tza' huā'mā' a'ntū kalhlaka'ī'yāuj:

Dios tasu'yuni't hua'chi chi'xcu' a'ntī huanican Jesús.

Lacuan mālacstū'nca por huan Espíritu Santo.

Huan ángeles talaktzī'lh.

Lī'a'cta'sana'nca lakachu nac makatna' cā'lacchicni'.

A'ntī xalanī'n cā'quilhtamacuj takalhlaka'ī'lh.

Lā' lē'nca nac a'kapūn.

4

A'ntī natataxtutāya na ixtej Dios

¹ Huan Espíritu Santo xa'nca huan que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' ā'makapitzīn natamakxteka a'ntū takalhlaka'ī'lh. Lā' natastālani' a'ntīn ta'a'kxokonun' lā' natakaxmata a'ntū tamāsu'yumā'na ixlacscujni'n ko'ti'ti'. ² Huan chi'xcu'huī'n a'ntīn tamāsu'yu chuntza' tatlahua lakatu' ixlacanca'n lā' tū' tahanan a'ntū stu'ncua'. Tū'tza' ta'u'cxca'tzī palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. Xlaca'n hua'chilh tanīhua'nani't a'ntūn talī'u'cxca'tzīni'n. ³ Xlaca'n tamāsu'yu que tū' tzey natatapūchahua lā' tū' tzey natahua' ā'tāpātin līhua't. Lā' Dios quincāmāxquī'ni' tāpāspit līhua'tna' para nahua'yāuj. Xmān pū'la namāstā'yāuj pāxcatca'tzī quina'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴ Ixlīhuāk a'ntū Dios tlahualh, ū'tza' tzey lā' quina'n tūla catihuáj palh tū' tzey. Namaklhtīni'nāuj lā' namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Chuntza' tzey porque ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' que huāk tzey a'xni'ca' maxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios.

A'nchī nala a'ntī natā'scuja Jesucristo

⁶ Palh chuntza' nacāmāsu'ni'ya' mintā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, nala'ya' xatzey ixtasācua' Jesucristo. Lā' ā'chulā' nakalhlaka'ī'ya' ixpālacata a'ntū māsu'yupā't lā' a'ntū stālani'pā't. ⁷ Tū' cuenta catlahua' huan cuentos a'ntū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj lā' tuntū' ixtapalh. Cuenta catlahua' a'ntū Dios lacasqui'n. ⁸ A'xni'ca' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' tzey para mimacni' pero más tasqui'nī natlahuaya' ixtapuhuān Dios. U'tza' tzey nac huā'mā' quilhtamacuj lā' nā tzey para quinquilhtamacujca'n a'ntū nala para pō'ktu. ⁹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn lā' maclacasqui'n ixlīhuākca'n natakahlaka'ī'. ¹⁰ Quina'n palha' līscujāuj lā' cālīpātīni'yāuj a'ntī quincātalakapalayāni' porque kalhlaka'ī'yāuj Dios a'ntī pō'ktū huī'. Xla' lalh ixMāpūtaxtūnu'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuui't pero xmān nacāmāpūtaxtūcan a'ntī takalhlaka'ī'.

¹¹ Chuntza' namāpa'ksīya' lā' namāsu'yu'ya' a'ntū iclīmāmacū'yāni'. ¹² Tū' catimakxtekti nalakmaka'nca'na' ixpālacata milī'o'kxa'. Xa'nca calatahui'la' para que ixlīhuākca'n a'ntī takalhlaka'ī' natamakscā'tāni'. Cahua'nti xmān a'ntūn tzey lā' catlahua' xmān a'ntūn tzey. Cacāpāxqui' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Lā' xa'nca cakalhlaka'ī' lā' tzey calalh mintapāstacna'. ¹³ Lihuan tūna'j ica'nācha' natanūni'ya' lakapūtle'keya' ixtachihuīn Dios a'nlhā takēstokcan. Lā' calī'a'cta'sa'na' ixtachihuīn Dios lā' camā'su'yu'. ¹⁴ Tū' tipātza'nkāya' huā' talakalhu'mān a'ntū maxquī'canī'ta' a'xni'ca' tā'cpūmā'ca'ni' ixmacanca'n huan maktaka'lhna'nī'n a'xni'ca' huanica' a'ntū milīlōt.

¹⁵ Pō'ktu cuenta catlahua' huā'mā' a'ntū ictzo'knuni'nī'ta'ni' lā' pō'ktu catanūni' tlōkentaxtūkō'ya' para que ixlīhuākca'n tachi'xcuui't tzē natalaktzī'n que lakalīyān más xa'nca tlahuapā't ixtapuhuān Dios. ¹⁶ Cuenta catlahua' a'ntūn tlahua'ya' lā' a'ntū māsu'yu'ya'. Chuntza' napūtaxtuya' lā' nā natapūtaxtu a'ntīn takaxmata.

5

A'nchī natalīlatā'kchoko huan tī takalhlaka'ī'

¹ Tū' tilacaquilhnīya' kalhatin papatzīn pero camaxqui' tapāstacna' hua'chilh xla' mintāta'. A'ntī o'kxa'cus camaxqui' tapāstacna' hua'chilh mintā'tin. ² Lā' chuntza' kalhatin to'kotzīn camaxqui' tapāstacna' hua'chilh mintzī't, lā' a'ntī tzu'ma'jātcus hua'chilh mintā'tin, lā' tū' ticātlahuani'ya' a'ntūn tū' līmakuan con xlaca'n.

³ Na'a'cnīni'ni'ya' huan lakapūt a'ntīn tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha. ⁴ Palh ka'lhīcus ixcaman o ixtā'nat, maclacasqui'n xlaca'n natamaktaka'lha huan lakapūt para natasca'ta ixlītlōtca'n ixpālacata ixfamiliaca'n. Chuntza' tasu'yu que ta'a'kahuāna'ni' ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' nacālīmāpala a'ntīn tamakastacli. U'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵ Huan lakapūt a'ntī ixa'cstu huī' lā' a'ntīn tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā' a'ntū Dios namaxquī'. Tzī'sa lā' tuncuj tū' namakxteka de tā'chihuīna'n Dios na ixchic lā' a'nlhā takēstokcan. ⁶ Huan lakapūt a'ntī xmān paxialhna'n lā' tlahua chu a'ntū lacasqui'n, ū'tza' a'cxtim hua'chilh xanīn na ixlacapūn Dios, a'yuj lakahuancus. ⁷ Huāk huā' tamā'na nā nacāmāsu'ni'ya' para que huan lakapūtnu' tū' catatlahualh nīn tuntū' a'ntū nacālī'a'ksa'ncan. ⁸ Palh a'nan a'ntīn tū' cāmaktaka'lha ixtalakapasnī'n lā' palh tū' ā'chulā' cāmaktaka'lha a'ntīn tahuī'lāna' na ixchic, ū'tza' kalhtatzē'ka a'ntū kalhlaka'ī'nī't. A'chulā' tasu'yu que ā'chā'tin a'ntīn tū' kalhlaka'ī'.

⁹ Xmān catzo'kti nac lista huan lakapūt palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta lā' xmān kalhatin ixkōlu' ixka'lhīnī't. ¹⁰ Lā' nā maclacasqui'n que nalakapascan palh tzeyā puscāt xla' porque tlahuanī't a'ntūn tzey. Palh xa'nca cacāmakastacli ixcamana' lā' palh ixcāmāhuī' na ixchic a'ntīn tatapa'ksī con Jesús, tzē natzo'kcan ixtacuīni'. Lā' palh tlōkentaxtūlh chu xatūyā lītlōt a'yuj tū' lej tasqui'nī lā' palh ixcāmaktāya a'ntī ixtapātīni'n, tzē natzo'kcan. Lā' palh huan lakapūt pō'ktu putza a'nchī natlahua a'ntūn tzey, catzo'kui'līca.

11 Huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j lej to'kotchīnī'n tū' caticātzo'kca porque ā'calīstān nacātlaja ixtapuhuānca'n. Lā' natataxtutāya de na ixtej Dios lā' chuntza' natalītapūchahuacu'tumpala. 12 Chuntza' nacāmāclē'nīcan porque tū' tatlōkentaxtū a'nchī tatzuculh. 13 Huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j to'kotchīnī'n nā natasca'ta natalatā'kchoko pūtnu' chic lā' natalhquititni'n. Lā' ā'chulā' natala porque lej nata'a'ksa'nān lā' natatanū a'nlhā tū' ixmaca'tzica'n. Lā' nā natahuan a'ntūn tū' līmakuan. 14 U'tza' iclīhuaniyāni' catatapūchahuapā huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j lej lakto'kotchīnī'n. Cataka'lhīpā ixcamana'ca'n lā' catamaktaka'lhli huan na ixchicca'n. Chuntza' tū' caticāmaxquī'ca quintā'ca'tzaca'n a'ntū natalī'a'ksa'n. 15 A'makapitzīn lakapūtnu' tataxtutāyalhtza' de na ixtej Dios para natastālani' huan ko'ti'ti'.

16 Palh kalhatin kalhlaka'ī' lā' palh huī' ixtalakapasni' xalakapūt, camaktāyalh. Chuntza' a'ntīn tatakēstoka nac lītōkpān xmān nacāmaktāya huan lakapūtnu' a'ntīn tū' taka'lhī nīn kalhatin a'ntī nacāmaktaka'lhā.

17 Lej nacā'a'cnīni'ni'can huan a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn nac lītōkpān lā' xa'nca tamāpa'ksīni'n. A'chulā' cacā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n que ā'chā'tin. Lā' ā'chulā' nacā'a'cnīni'ni'can xlaca'n palh tamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' tamāstū'nca. 18 Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' catimā'kalhnu' ixbozal huan huācax a'xni'ca' lacchi'ntamā' trigo a'ntū lītlahuacan harina. Namakxteka' nahua’”. Lā' nā chuntza' tatzō'kni': “Huan tasācua' natlaja ixchi'chini’”.

19 Xmān kalhatin ixa'cstu tūla catilī'a'ksa'nīni'lh huan a'ntī māpa'ksīni'n nac lītōkpān. Maclacasquī'n kalhatu' o kalhatu'tun a'ntīn taca'tzī ixtalaclē'i' para natalī'a'ksa'nīni'n. 20 Lā' palh chuxatī de xlaca'n tū' makxteku'tun ixtalaclē'i', calacaquilhnīca na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natajicua'n. 21 Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūnca'n Dios lā' Jesucristo lā' na ixlacapūnca'n ángeles a'ntī Dios cālacsacnī't. Lej iclīmāmacū'yāni' que natlōkentaxtūya' huā'mā' a'ntū ictzō'knī't. Lā' tū' timakxteka que xtunc natlahua kalhatin xmān ixpālacata kalhatin mi'amigo. Ixlīhuākca'n a'cxtimni cata'a'kahuāna'ni'lh. 22 Tū' lacapalh na'a'cpūmā'ca'ya' mimacan ā'kalhatin a'ntī namāxtunquīya' para natā'scuja Dios. Pū'la napāstaca' palh xa'nca natlōkentaxtū ixlītlōt porque huī'x nalīpina' cuenta. Huī'x calīhui'li' natlahua'ya' xmān a'ntūn tzey.

23 Chuhua'j tū'tza' xmān xcān nahua'ya' pero macsti'na'j xavino uva nahua'ya' ixpālacata mimpān porque maklhūhua' ī'tza'ca'na'.

24 Capāstacti que ixtalaclē'i'ca'n makapitzīn tachi'xcuui't xa'nca cāca'tzīcan a'yuj tintī' cālī'a'ksa'nīni'nī't. Pero ixtalaclē'i'ca'n ā'makapitzīn tintī' taca'tzī hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'can. 25 Nā chuntza' tatasu'yu ixlītzeyca'n tachi'xcuui't. Lā' a'yuj tū' palaj talītasu'yu ixlītzeyca'n pero tūla tamātzē'ka pō'ktu.

6

1 Ixlīhuākca'n xatataamāj tasācua' lej cata'a'cnīni'ni'lh ixtēcu'ca'n para que nīn tintī' nalīchihuīna'n a'ntūn tū' tzey ixtacuīni' Dios nīn a'ntū māsuyuyāuj. 2 Huan xatataamāj tasācua' tū' catilakmaka'lh ixtēcu' a'ntī kalhlaka'ī' porque ixtu'ca'n talalh lītā'timīn ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'. Más xa'nca nascuja huan tasācua' porque cāmaktāyamā' a'ntī cāpāxquī'can lā' a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. U'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' lā' stu'tu'lu' nahua'na' chuntza'.

A'ntū nalīko'xamixa

3 Palh kalhatin xtunc namāsu'yu lā' tū' chu lakatin hua'chi māsuyulh huan Māpa'ksīni' Jesucristo, lā' palh tū' māsuyu que tasquī'nī stālani' Dios, 4 huā'mā' chi'xcu' lej ka'tla'jca'tzī lā' tuntū' ca'tzī. Xmān lītājacu'tun ū'tza' ixtachihuīn lā' cālacapūchihuīna'n. Chuntza' tzucucan lālakca'tzani'can lā' lālī'a'kchā'ni'can. Lā' tzucucan lālakapalacan lā' puhuancan a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. 5 Lā' lej talālacatāquī' porque tū' tzey ixtapāstacna'ca'n lā' tū'tza' talakapasa huan tū xastu'ncua'. Xlaca'n tapuhuan que más

rico natala palh natastālani' Dios. Cataxtunqui de xlaca'n. ⁶ Pero a'ntī stālani' Dios lā' lipāxuhua, ū'tza' līricujlanī'ttza'. ⁷ A'xni'ca' lacatuncūuj, tuntū' līmiuj nac huā'mā' quilhtamacuj lā' tūla catilē'uj catūhuā a'xni'ca' naniyāuj. ⁸ Palh cāka'lhīyāuj quilīhua'tca'n lā' quilu'xu'ca'n, con huā'mā' nalipāxuhuyāuj. ⁹ A'ntī lej putza a'nchī nalīricujla, xla' nalīlaktzīncu'tuncan lā' tūla catitlajalh. Lā' huan lhūhua' catūhuā a'ntū cālacasqui'n natala hua'chi a'ksu'j a'ntū nachi'pa lā' tū' catipūtaxtulh. A'chulā' natlahua a'ntū xmān ixtapuhūān hasta que napāxcatlakō' lā' nasputa. ¹⁰ Ixlīzucuni' ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lej ka'lhīcu'tuncan tumīn. A'makapitzīn tanto talacasqui'lh ixtumīnca'n lā' tataxtutāyalh de na ixtej Dios. Lā' chuntza' lej talīpātīni'lh.

Calīmaktāya' a'ntū kalhlaka'ī'ya'

¹¹ Lā' hui'x, como tapa'ksīya' con Dios, catapānu' de ixlīhuāk huā'mā' a'ntūn tū' tzey. Calīhui'li' lacuan namāstū'ncni'ca'na'. Castālani' Dios. Caputza a'nchī ā'chulā' nalīkalhlaka'ī'ya' lā' napāxquī'ni'na'. Catāyani' a'ntū napātle'keni'yāni' lā' nalakalhu'mana'na'. ¹² Catanūni' līmaktāyaya' a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Camakhtīni' xasāsti' minquilhtamacuj a'ntū para pō'ktu porque Dios lacsacni' lā' hui'x hua'ni'ta' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't que kalhlaka'ī'nī'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³ Icmāpa'ksīyāni' na ixlacapūn Dios a'ntī cāmā'a'nanīlh ixlīhuāk a'ntū a'nan lā' na ixlacapūn Jesucristo a'ntī māsū'nci ixtapuhūān Dios na ixlacapūn Poncio Pilato. ¹⁴ Icmāpa'ksīyāni' que ca'a'kahuāna'ni' xa'nca a'ntū icmāsu'ni'yāni' hasta a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' camakxtekti naxtāpalīcan nīn macsti'na'j a'ntū iclīmāpa'ksīni'ta'ni'. Tū' catlahua' nīn tuntū' a'ntūn tzē nalī'a'ksa'nca'na'. ¹⁵ A'xni'ca' Dios nahuan, a'xni'ca' namimpala Jesucristo. Sicua'lanālanī't Dios. Lā' xla' lej māpa'ksīni'n. Xla' huan Rey a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n reyes lā' xla' cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntūn tamāpa'ksīni'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Xmān Dios tū' catisputli. Lā' tanto xkaka a'nlhā hui'lacha' que nīn tinti' tzē catilaktapajtzūlh. Lā' tinti' laktzī'nī't porque tūla laktzī'ncan. Ixlīhuākca'n cata'a'cnīni'ni'lh. Lā' cacāmāpa'ksīkō'lh pō'ktu. Amén.

¹⁷ Huan ricosnu' nac huā'mā' quilhtamacuj nacāmāpa'ksīya' que tū' cataka'tla'jca'tzīlh lā' nīn tū' catalīpāhuanli ixtumīnca'n a'ntū nasputa. Natalīpāhuan Dios porque xla' quincāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nāuj para que nalipāxuhuyāuj. ¹⁸ Nacāmāpa'ksīya' huan ricosnu' que natatlahua a'ntūn tzey. Huan lhūhua' xatzey a'ntū natatlahua porque talakalhu'man ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chilh nalīricujla a'yuj tū' taka'lhī tumīn. Catamaxquī'lh ā'makapitzīn a'ntūn taka'lhī lā' tū' catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixlīricujca'n huan nac quilhtamacuj a'ntū namin lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktū.

Ixtalīmāmacū'n Timoteo

²⁰ Timoteo, xa'nca cuenta catlahua' a'ntū līmāmacū'ca'nī'ta'. Tū' tikaxpa'ta' a'ntī xmān chihuīna'n lā' tuntū' huan. Lā' tū' cuenta titlahua'ya' a'nchī talālacatāquī' a'ntūn tapuhuan que más taca'tzī. ²¹ A'makapitzīn chuntza' tatlahualh lā' ū'tza' talītaxtutāyalh de na ixtej Dios. Dios casicua'lanālini'. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Quimacamilh para na'icmālacstū'nca a'nchī natalīka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu ixlihuākca'n a'ntīn tatapa'ksī con Jesús, chu a'nchī hualh Dios. ² Timoteo, ictzo'knuni'yāni' hui'x a'ntī hua'chi qui'o'kxa' lā' icpāxquī'yāni'. Casicua'lanālini' Dios a'ntī xaTāta' lā' Jesucristo a'ntī Māpa'ksīni'. Lā' tzē'k catahui'la'.

Līchihuīna'nca ixpālacata Cristo

³ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios a'ntī ictā'scuja hua'chi tatā'scuji quinapapna' lā' icu'cxca'tzī que tzey quintapāstacna'. Lakaliyān a'xni'ca' ictā'chihuīna'mā' Dios, icpāstacāni' lā' icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios por hui'x. ⁴ A'xni'ca' icpāstaca a'nchīn ca'lhua' porque quit icmāchokoni', lej iclaktzī'ncu'tumpalayāni' para que na'iclipāxuhua. ⁵ Icpāstaca a'nchī xa'nca kalhlaka'ī'ya'. Chuntza' chu a'cxim takalhlaka'ī'nī't xaka'tla mintzī't Loida lā' mintzī't Eunice. Lā' quit icca'tzī que nā hui'x xa'nca kalhlaka'ī'ya'.

⁶ U'tza' iclihuānipalayāni' tū' tipātza'nkāya' huan milītlōt a'ntū icmāxquī'nī'ta'ni' a'xni'ca' ica'cpūmā'ca'ni' quimacan. ⁷ Huan Espīritu Santo a'ntū Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni', ū'tza' quincāmaktāyayāni' para que tū' najicua'nāuj. Lā' quincāmaxquī'yāni' tahuixcān lā' tapāxquī'n. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzē nacātlajayāuj quintapuhuāncan a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' xa'nca naka'lhīyāuj quintapāstacna'ca'n. ⁸ Tū' tilīmāxana'na' nalīchihuīna'na' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' tū' quintilīmāxana'na' quit a'nchī quinchī'canī't ixpālacata Jesús. Chu a'nchī Dios namātli'huī'quīyāni', naquintā'pātīya' quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ⁹ Dios quincāmāpūtāxtūni' lā' quincālacacni' lā' quincāmāxtunquīni' para que nalayāuj ixla'. Dios quincālacacni' lā' tū' por ixpālacata a'ntū tlahuanī'tauj a'yuj ixpuhuanāuj palh tzey. Xla' quincālacacni' porque ū'tza' ixtapuhuān lā' quincālakalhu'mani'. A'xni'ca' tūna'j ixuī' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰ Lā' chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'ni' ix-talakalhu'mān porque macamilhtza' huan Māpūtāxtūnu' Jesucristo. Xla' tlajakō'lh ixlīmāpa'ksīn huan līnīn. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu porque quincāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹¹ Dios quilacsacui'līlh quili'apóstol lā' quili'a'cta'sana' lā' quilīmākalhtō'kē'ni' para que na'iccāmāstū'ncni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas. ¹² Lā' como Dios quilacsacui'līnī't, ū'tza' iclipātīmā' a'ntū quimpātle'keni'. Lā' a'yuj quit ictachī'n, pero tū' iclīmāxana'n porque ickalhlaka'ī' Dios lā' iclipāhuan Dios. Quit ictamacamaxquī'lh Dios lā' icca'tzī que xla' namaktaka'lha a'ntū iclīmāmacū'lh hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'.

¹³ Huā' a'ntūn quit icmāsu'ni'yāni', xa'nca nastālani'ya'. Lā' tū' nataxtutāya'ya' de a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta' lā' napāxquī'ni'na' hua'chi Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni'. ¹⁴ A'ntū līmāmacū'ca'nī'ta', ū'tza' xa'nca nalīmaktaka'lha con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo a'ntī quincātā'lahuī'lani'.

¹⁵ Hui'x ca'tzīya' que ixlihuākca'n xalanī'n huan nac estado de Asia quintamakxtekli lā' kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Figelo lā' Hermógenes. ¹⁶ Dios cacālakalhu'malh Onesíforo lā' a'ntī xalanī'n na ixchic porque maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchī'n lā' quimāpāxuhūilh. A'yuj quit tachī'n xa'icuanī't pero xla' tū' quilīmāxana'lh. ¹⁷ Xmān chā'lh nac Roma lā' xla' tzuculh quimputza hasta a'xni'ca' quinkaksli. ¹⁸ ¡Dios calakalhu'malh a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'! Lā' hui'x xa'nca ca'tzīya' a'nchī ixquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' ixuī'lāna'uj nac Efeso.

2

Huan xatzey ixtropa Jesucristo

¹ Lā' hui'x a'ntī hua'chi qui'o'kxa', catli'hui'quinti porque quina'n tapa'ksiyāuj con Jesucristo lā' xla' quincālakalhu'manāni'. ² Lā' quintachihuīn a'ntū iccāhuanini' na ixlacapūnca'n lhūhua' tachi'xcuhui't lā' a'ntū hui'x kaxpa'tti, huāk huā'mā' nacālīmāmacū'ya' ā'makapitzīn chi'xcuhui'n a'ntī lacuan. Chuntza' xlaca'n tzē nā natamāsu'ni' ā'makapitzīn huampala.

³ Hua'chi huan xatzey tropa tū' makjicua'n ixmacni', chuntza' hui'x maclacasqui'na' natāyani'ya' a'ntū napātle'keni'yāni' ixpālacata Jesucristo. ⁴ A'ntī litanūnī't ixlitropa tū' naka'lhī xtu'nc ixnegocio porque namāmakchuyī lā' ū'tza' nalī'a'kchā'n ixcomandante. ⁵ Lā' a'ntī natanū nac lakatin tatu'jnu' tūla catitlajalh huan premio palh tū' na'a'kahuāna'ni' huan a'ntū līmāpa'ksīcanī't. ⁶ Lā' a'ntī hua'cu'tun tza'ktza', maclacasqui'n pū'la xa'nca nascuja nac cā'tacuxtu. ⁷ Capāstacti a'ntū icuaniyāni' lā' huan Māpa'ksīni' namaktāyayāni' para que namāchekxīkō'ya'.

⁸ Pō'ktu capāstacti Jesucristo a'ntī lakahuanchokolh lā' a'ntī ī'xū'yātā'nat David chu a'nchī huan huan xatzey tachihuīn a'ntū iclī'a'cta'sana'n. ⁹ Como iclī'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, quimāpātīnīcan lā' quilīchī'canī't līcā'n hua'chi kalhatin maknīni'. Pero ixtachihuīn Dios tūlah catimāmakchuyīca; pō'ktu na'a'cta'sana'ncan. ¹⁰ Lā' ū'tza' iclīpātī ixlīhuāk a'ntū quimpātle'keni' porque iccāpāxqui' ixlīhuākca'n a'ntī Dios cālacsali. Lā' quit iclacasqui'n que xlaca'n catalīpūtaxtulh ixpālacata Jesús lā' catatā'latahuī'lh Jesús a'nlhā pō'ktu lej xkaka.

¹¹ Stu'ncua huā'mā' tachihuīn:

Palh natā'nīyāuj Cristo, nā natā'latahui'layāuj.

¹² A'yuj pātīni'nāuj nac huā'mā' quilhtamacuj pero natā'māpa'ksīni'nāuj nac a'kapūn. Palh kalhtatzē'kāuj a'nchī tapa'ksiyāuj con Cristo, nā xla' naquincākalhtatzē'kāni'.

¹³ A'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj a'ntū huanūuj, pero xla' tlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū quincāhuanini' porque tūla a'kxokonu'n.

A'ntī xa'nca scuja

¹⁴ Huā'mā' a'ntū icuanini' cacāmāpāstaqui tachi'xcuhui't lā' na ixlacapūn quinDiosca'n stu'tu'lu' cacāhua'ni' que catamakxteklī talāsta'la ixpālacata tachihuīn. Ū'tza' xmān cāmāmakchuyī ā'makapitzīn a'ntīn takaxmata. Nīn tuntū' lītasqui'nī. ¹⁵ Hui'x catanūni' para que xa'nca nataxtu milītlōt na ixlacapūn Dios hua'chi xatzey tasācua' a'ntīn tū' nalīmāxana'n ixtascujūt porque xa'nca māsuyū'ya' ixlīstu'ncua' Dios. ¹⁶ Cacātaxtunquīni' de xlaca'n a'ntī xmān talīchihuīna'n a'ntūn tū' tasqui'nī porque ā'chulā' natamāmakchuyī a'ntīn tastālani' Dios. ¹⁷ Lā' chuntza' xlaca'n hua'chi lakatin tzi'tzi' a'ntūn tū' catitzeyalh pero ā'chulā' namasa. Kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Himeneo lā' Fileto. ¹⁸ Xlaca'n tataxtutāyalh de na ixtej Dios lā' tamāmakchuyīmā'na ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' porque tahuan que talakahuanchokolhtza' huan nīnī'n lā' tū'tza' ā'maktin catitalakahuanchokopā. ¹⁹ Lā' a'yuj chuntza' tamāsu'yu, pero Dios hualh que nalakahuanchokocan lā' tūla xtāpalīcan. Chuntza' tatzō'kni': "Huan Māpa'ksīni' cālkapasa a'ntīn tatapa'ksī con xla'". Lā' tatzō'kni' huampala: "Ixlīhuākca'n a'ntīn tahuan que tatapa'ksī con huan Māpa'ksīni' Jesús, maclacasqui'n natataxtunquī de a'ntūn tū' tzey".

²⁰ Nac lakatin ka'tla' chic tū' xmān lakatin pulātu a'nan. A'nan de oro lā' a'nan de plata lā' a'nan de pūtlū'n. A'makapitzīn cāmaclacasqui'ncan xmān a'xni'ca' tlahuacan cā'tani' lā' huan de pūtlū'n, xla' pō'ktu maclacasqui'ncan. ²¹ Lā' a'ntī tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xlaca'n hua'chi huan pulātu a'ntū más tzēhuanī't lā' maclacasqui'ncan xmān para cā'tani'. Huan Māpūtaxtūnu' nacāmāxtunquī xlaca'n para natala ixla' Dios lā' para natatā'scuja. Chuntza' pō'ktu cāxni'j natatahui'la para nata'a'cnīni'ni' huan Māpa'ksīni'.

²² Tū' cala't hua'chi huan o'kxa'n a'ntī lej talacasqui'n a'ntū ko'hua'jua'. Nastālani'ya' a'ntūn tzey. A'chulā' nakalhlaka'ī'ya' lā' napāxqui'ni'na' hua'chi ā'makapitzīn a'ntīn tzey ixtapāstacna'ca'n lā' a'ntīn tasqui'ni' Dios que cacāmaktāyah. Lā' tzē'k nacātā'latahui'la'ya' xlaca'n. ²³ Tū' nacākalhtīya' a'ntī xmān talacapūchihuīnanīni'ncu'tun. A'ntīn tatlahua chuntza' natatzucu talālacatāqui'. ²⁴ Lā' a'ntīn tā'scujmā' huan Māpa'ksīni' tū' nasta'lana'n. Xla' nacālakahu'mankō' lā' namāsu'yu xa'nca lā' līlacatzucu. ²⁵ Tū' nalī'a'kchā'n a'ntī tatā'lāsta'la pero līlacatzucu nacāmāsu'ni' palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. Chuntza' tzēlasā' natataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' Dios nacāmāca'tzīnī xalīstu'ncua'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n, a'xni'ca' tzē natapūtaxtu de na ixa'ksu'j ko'ti'ti' a'ntī hua'chilh ixcāchi'panī't lā' chuntza' ixcāmāpa'ksīmā'.

3

A'ntū nala a'xni'ca' nasputkō' quilhtamacuj

¹ Icuaniyāni' que a'xni'ca' pajtzutza' mimā' huan lakuat a'ntū namāspūtūkō' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'xni'ca' napātīni'ncan. ² Lā' huan tachi'xcuui't tū' catitapāstacli ā'kalhatin. Lā' lej natatampi'lhīni'n lā' nataka'tla'jca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzīn. Lā' ko'hua'jua' natalīchihuīna'n Dios lā' tū' nata'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n nīn ixtzī'tca'n. Tū' natahuan pāxcatca'tzī lā' tū' catitapāstacli Dios. ³ Lā' xlaca'n tū' catitalakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' tū' catitamāspūtūnu'ni'lh nīn tintī'. Natalīchihuīna'n a'ntūn tū' stu'ncua' ā'kalhatin. Lā' tūlah catitatlajalh ixtapuhūanca'n lā' palaj natatlahua chuxatū a'ntū talacasqui'n. Lā' tū' catitalaktzī'ncu'tulh a'ntūn tzey. ⁴ Lej nata'a'kxokonun lā' tū' cuenta catitatlualh a'ntūn tatlahuamā'na. Tū' catitamakxteklī ā'kalhatin nacāmāxqui' tapāstacna'. Xmān nataputza ixtapuhūanca'n xlaca'n lā' tū' ixtapuhūan Dios. ⁵ Nacālaktzī'ncan hua'chilh takalhlaka'ī' pero tū' catitaka'lhīlh huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios māstā'.

Cataxtunqui de huan tamā'na tachi'xcuui't. ⁶ A'makapitzīn de huā' tamā'na tatanū nac chic lā' ta'a'kxoko puscan a'ntīn tū' cuenta tatlahua. Huā' tamā'na puscan lej taka'lhī ixtalacle'ī'ca'n lā' tū' xa'nca tapāstacna'n. ⁷ Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō' pero tūlah catitasca'tli a'ntū xastu'ncua' lā' a'nchī natalīpūtaxtu. ⁸ Lā' hua'chi huan tlahuāna'nī'n Janes lā' Jambres tatā'lātlualh Moisés, chuntza' huā' tamā'na chi'xcuui'n tatā'lātlahua a'ntū xastu'ncua'. Ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n lā' tū' de veras takalhlaka'ī'. ⁹ Lā' xlaca'n tū'tza' catitalhūhua'lh a'ntī nacāstālani' porque ixlīhuākca'n tachi'xcuui't cuenta natatlahua que tū' tzey ixtapāstacna'ca'n. Chuntza' cāpātle'keni'lh Janes lā' Jambres.

Pablo līmāmacū'lh Timoteo a'ntū ā'xmān

¹⁰ Hui'x quimaksca'tti a'ntū namā'su'yu'ya' lā' a'nchī nalatahui'la'ya'. Lā' ca'tzīya' a'ntū ixuī' quilītlōt lā' a'ntū ickalhlaka'ī'. Lā' hui'x laktzī' a'nchī līlacatzucu icmāsu'yulh lā' a'nchī iccāpāxqui'kō' tachi'xcuui't lā' a'nchī ictāyani'nī't a'ntū quintlahuani'ca. ¹¹ Lā' ca'tzīya' a'nchī quimātakāhuī'canī't lā' quimāpātīnīcanī't. Lā' hui'x ca'tzīya' ixlīhuāk a'ntū quimpātle'keni'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā cāhuanican Antioquía lā' Iconio lā' Listra lā' a'nchī lej palha' icpātīnī'lh. Pero huan Māpa'ksīni' Dios quimāpūtaxtūkō'lh de huā'mā'. ¹² Ixlīhuākca'n a'ntī tapa'ksīcu'tun con Jesucristo lā' nastālani', xlaca'n nacāmāpātīnīcan. ¹³ A'ntī taca'tzanca'tzī lā' ta'a'kxokonun'ncu'tun, ā'chulā' natatlahua. A'chulā' nata'a'kxokonun lā' xlaca'n nacā'a'kxokocan.

¹⁴ Lā' hui'x cuenta natlahua'ya' a'ntū quimaksca'tti lā' a'ntū ca'tzīya' que stu'ncua' lā' ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tzīya' a'ntī tamāsu'ni'ni' ¹⁵ porque desde milīti'na'j māsuni'ca'nī'ta' ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios māscā'tīyāni' a'nchī līpūtaxtuya' porque līpāhua'na' Jesucristo. ¹⁶ Dios cāmāsu'ni'lh tachi'xcuui't lā' chu a'nchī cāmāsu'ni'lh, chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn. Lā' ixtachihuīn Dios tzē namāsu'yu lā' tzē nacālacaquilhni' a'ntīn tū' tzey. Nā ixtachihuīn Dios lej tzey para nacāmāxqui' tapāstacna' lā' para natasca'ta

a'nchī natatlahua a'ntū xatzey. ¹⁷ Chuntza' huan a'ntīn tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la para natlahua chuxatū a'ntūn tzey.

4

¹ Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntī namin hua'chi rey para nacālacāxtlahuakō' a'ntī talakahuancus lā' a'ntī tanīnī'ttza'. Como Jesús namimpala lā' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn nac a'kapūn, lej iclīmāmacū'yāni' ² que namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios pō'ktu, palh kaxmatcu'tuncan o tū' kaxmatcu'tuncan. Nacāmāscā'tīya' tachi'xcuhuī't lā' nacālacaquilhniya' a'ntīn tū' tzey lā' nacāchihuīna'maxquī'ya' a'ntīn tzey. Līlacatzucu namāsu'yu'ya'. ³ Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' tachi'xcuhuī't tū' catitalakatīlh a'ntū xastu'ncua'. Natamākēstoka lhūhua' mākalhtō'kē'ni'nī'n a'ntī natamāsu'yu'xmān a'ntū xlaca'n natakaxmatcu'tun. Chuntza' natatlahua por ixtalacasqui'ca'n. ⁴ Natalītalakspi'ta a'ntū xastu'ncua' lā' natastalani' a'ntū xmān cuento. ⁵ Tū' camakxtekti namāmākchuyīyāni' nīn tuntū'. Lā' natāyani'ya' a'ntū napātīya'. Xa'nca namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios lā' xa'nca natlōkentaxtūya' milītlōt.

⁶ Lā' quit, palaj naquimacamāstā'can. Tapajtzūmā'tza' quimpūnīn. ⁷ Xa'nca iclīmaktāyalh a'ntū ickalhlaka'ī'. Hua'chilh icmā'ksputūlh huan tatu'jnu'. Tū' ictaxtutāyalh de na ixtej Dios. ⁸ Chuhua'j hui'lacha' huā' quimpremio a'ntū naquimaxquī' huan Māpa'ksīni' a'ntī tzeyā juez. Xla' naquimaxquī' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Lā' tū' xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlīhuākca'n xlaca'n a'ntī lej tapāxquī' huan Māpa'ksīni' lā' taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān huan Timoteo

⁹ Calīhui'li' palaj naquilakta'na'. ¹⁰ Demas quimakxtekli porque lej pāxquī' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj lā' a'lh nac Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia lā' Tito a'lh nac Dalmacia. ¹¹ Xmān Lucas quintā'tachokolh. Naputzaya' Marcos lā' nalīta'na' porque xa'nca naquintā'scuja. ¹² Huan Tíquico icmacā'lh nac Efeso. ¹³ A'xni'ca' nata'na', calī'ta' huan quijerga a'ntū māquī'nī'ta'ncha' Carpo xala' nac Troas. Lā' cacālī'ta' huan quilibros. Lā' tū' tipātza'nkāya' huā' quinca'psnatna'.

¹⁴ Alejandro a'ntī līscuja līcā'n lej quintlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Huan Māpa'ksīni' namāpātīnī chu a'nchī quintlahuani'nī't. ¹⁵ Lā' hui'x cuenta catlahua' xla' porque lej tā'lātlahua a'ntū māsū'yuyāuj.

¹⁶ A'xni'ca' pū'la quilīminca na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n, nīn tintī' quimaktāyalh; ixlīhuākca'n quintamakxtekli. ¡Dios tū' catitlahuani'lh cuenta! ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' lej quimaktāyalh lā' quimāhuixcāni'lh para que tzē na'icmālacstū'nca xa'nca a'nchī nalīpūtaxtucan lā' para que tzē natakaxmata ixlīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' hua'chilh quimāpūtaxtūlh de na ixquilhni' huan león a'nchī quimāpūtaxtūlh ixlīmāpa'ksīnca'n huan pūchihuīna'nī'n. ¹⁸ Lā' huan Māpa'ksīni' naquimāpūtaxtū de ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' naquilē'n a'nlhā namāpa'ksīni'n nac a'kapūn. ¡Ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu! Amén.

Saludos lā' ā'xmān līsicua'lanālīn

¹⁹ Icmācā'nācha' saludos para Prisca lā' Aquila lā' xalanī'n na ixchic Onesíforo. ²⁰ Erasto tachokolh nac Corinto lā' Trófimo icmāchokolh nac Mileto porque ixī'tza'ca'n. ²¹ Nalīhui'liya' naquilakta'na' a'xni'ca' tūna'j tzucu lonknu'n. Tamacā'ni'yāchāni' saludos Eubulo lā' Pudente lā' Lino lā' Claudia lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn huan tā'timīn.

²² Huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'a'ni' lā' Dios cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

¹ Quit Pablo lā' quit ixtasācua' Dios lā' quit ixapóstol Jesucristo. Quilīmānūca quilī'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntī Dios cālacsacli lā' para que na'iccāmāca'tzīnī a'ntū xastu'ncua'. Huan xastu'ncua', ū'tza' nacāmaktāya para natalatahui'la hua'chi Dios lacasqui'n. ² Lā' huan xastu'ncua' cāmāca'tzīnī a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'xni'ca' tūna'j ixa'nan huā'mā' quilhtamacuj, Dios hualh que tzē naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios tū' maktin a'kxokonun'. ³ A'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū Dios lhcālh, a'xni'ca' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' ū'tza' quilīmāmacū'lh para que na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn por ixquilhtampān Dios quiMāpūtaxtūnu'ca'n. ⁴ Ictzo'knuni'yāni' hui'x, Tito. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' como quit icmākahlhaka'ī'nīni'. Catalakalhu'mani' lā' catasicua'lanālini' Dios xaTāta' lā' Jesucristo quiMāpūtaxtūnu'.

Ixlīlōt Tito nac Creta

⁵ Icmakxtekni' nac Creta para natlahuakō'ya' a'ntū quit tūlah ictlahuakō'lh lā' para que nacāxtlahua'ya' a'ntū sputacus. Nac lakatunu' cā'lacchicni' nacāhui'līni'ya' huan ixmaktaka'lhna'nī'nca'n a'ntīn takahlhaka'ī', lā' capāstacti a'ntū icuanini'. ⁶ Huan chi'xcu' a'ntī natanū ixlīmaktaka'lhna' tūla catitlahualh a'ntū nalē'ksa'ncan. Lā' xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' catakalhlhaka'ī'lh ixtachihuīn Dios lā' xa'nca catalatā'kchokolh lā' tū' lacxumpi catalalh. ⁷ Como huan maktaka'lhna' tā'scuja Dios hua'chi xapuxcu' a'ntīn takahlhaka'ī', tū' limakuan palh a'nan a'ntūn tzē nalē'ksa'ncan. Huan maktaka'lhna' tū' caka'tla'jca'tzīlh lā' nīn tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' caka'chīlh nīn tū' cacātucslī ā'makapitzīn. Tū' capāstacli xmān a'nchī nalītlaja tumīn. ⁸ Cacāmānūlh na ixchic a'ntīn takahlhaka'ī' Dios. Calakatīlh a'ntū xatzey. Nā xa'nca capāstacna'lh. Tzeyā chi'xcu' calalh lā' catlahualh ixtapuhuān Dios. Calīhui'līlh que tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. ⁹ Capāstacli a'ntū māsu'ni'ca ixpālacata a'ntū kalhlhaka'ī'yāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'ni' xastu'ncua' ā'makapitzīn lā' xa'nca nacākalhtī a'ntī tatā'lāsta'la a'ntū kalhlhaka'ī'yāuj.

¹⁰ Līlhūhua' a'nan a'ntī tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū iccāmāsu'ni'lh lā' ā'chulā' na ixlac'hni'ca'n israelitas a'ntīn takahlhaka'ī'. Xlaca'n tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua' lā' xmān talīchihuīna'n. ¹¹ Tasqui'nī nacākalhtlapacan porque lej lhūhua' tamāmakchuyī hasta ixlīhuākca'n xalanī'n nac ā'makapitzīn chīc. Xmān tatlajacu'tun tumīn.

¹² Kalhatin xala' nac Creta a'ntī hua'chi ixa'cta'sana'ca'n lā' hualh: “A'ntī xalanī'n nac Creta pō'ktu ta'a'kxokonun'. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Lej lac'hquititni' xlaca'n lā' lej tahuā'yan”. ¹³ Lā' stu'ncua' a'nchī hualh. U'tza' līmaclacasqui'n lej nacāquilhnī'ya' a'ntī takahlhaka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' que tū' natakahlhaka'ī' a'ntī ta'a'kxokonun', lā' chuntza' natakāxtlahua ixtapāstacna'ca'n. ¹⁴ Chuntza' xa'nca natakahlhaka'ī' xastu'ncua' lā' tū' cuenta natatlahua a'ntū xmān cuentos de ixnapapna'ca'n israelitas. Lā' tū' cuenta natatlahua ixlīmāasca'tīnca'n xlaca'n a'ntīn takē'a'ni' xastu'ncua'.

¹⁵ Para a'ntīn takahlhaka'ī', huāk tzey a'yuj tū' tzey chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. Lā' para a'ntūn tū' takahlhaka'ī', tuntū' nala tzey porque ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tūla taca'tzī a'nchī natalacsaca a'ntū xatzey. ¹⁶ Xlaca'n tahuan que takahlhaka'ī' Dios pero por ixpālacata a'ntū tatlahua, tū' tasu'yu chuntza'. Lacxumpi xlaca'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n. Tūla tatlahua nīn tuntū' a'ntūn tzey.

2

Huan līmāasca'tīn a'ntū xastu'ncua'

¹ Lā' hui'x, xa'nca cacāmāsu'ni' xastu'ncua' chu a'cxtim hua'chi māsu'ni'ca'. ² Cacāhua'ni' huan papatzīnī'n que līlacatejtin natalatā'kchoko lā' que xa'nca natapāstaca a'ntū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la lā' xa'nca natakahlaka'ī'. Nacāpāxquī' tachi'xcuhū't lā' natatāyani' a'ntū natapātī. ³ Nā cacāhua'ni' huan to'kotzīnī'n que xa'nca natalatā'kchoko. Tū' catitalīchihuīna'lh ā'chā'tin lā' tū' catitaka'chilh. Natamāsu'yu a'ntūn tzey. ⁴ Chuntza' huan puscan a'ntī tūna'j lacto'kotzīnī'n natamaksca'ta a'nchī natapāxquī' ixkōlu'ca'n lā' ixcamana'ca'n. ⁵ Lā' natamaksca'ta a'nchī lacatejtin natalatahui'la. Tzeyā puscan natala. Xa'nca natatlahua ixlītōtca'n na ixchic. Natalakalhu'mana'n. Nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' tatlahua, nīn tintī' nalīchihuīna'n ixtachihuīn Dios.

⁶ Nacāchihuīna'maxquī'ya' huan o'kxa'n que natasca'ta a'nchī natalīhui'lī tū' natatlahua a'ntūn tū' tzey. ⁷ Xa'nca natalatā'kchokoya' para que chuntza' huan o'kxa'n natamaksca'tāni'. Xa'nca camāsu'yu' a'ntū stu'ncua' lā' tū' nakalhkamāna'na'. ⁸ A'xni'ca' māsu'yupā't, cuenta natlahua'ya' para que tū' nahua'na' catūhuā a'ntūn tū' līmakuan. Chuntza' natamāxana'n mintā'ca'tza porque tūlah catitakaksli nīn tūntū' a'ntū naquincātālī'a'ksa'nāni'.

⁹ Hui'xina'n a'ntī xatata māuj tasācua' cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit mimpatronca'n. Tū' catikalhtaxtoktīt. ¹⁰ Tū' catitē'tit a'ntū ixla' mimpatronca'n pero līlacatejtin calatā'kchokotit lā' tū' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey. Chuntza' ā'makapitzīn talak-tzī'n que tzey a'ntū māsu'yucan ixpālacata Dios a'ntī quiMāpūtaxtūnu'ca'n.

¹¹ Tasu'yutza' ixtalalaku'mān Dios porque macamilh Jesucristo para naquincāmāpūtaxtūyāni' quina'n lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't. ¹² Lā' huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī namakxtekāuj ixlīhuāk a'ntū Dios tū' lakatī lā' ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey hua'chi talacasqui'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī līlacatejtin natahui'layāuj lā' a'nchī xa'nca napāstacāuj lā' a'nchī natlōkentaxtūyāuj ixtapuhuan Dios nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹³ Chuntza' tasqui'nī natalatā'kchokoyāuj līhuan ka'lhīmā' nauj quiMāpūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'xni'ca' namin ixlacchi'chini' Jesucristo, a'xni'ca' namimpala, lej tzēhuanī't nala lā' natasu'yu ī'xkakana' Dios. ¹⁴ Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' a'ntī ixa'cstu tamacamāstā'lh para nanī lā' chuntza' naquincālīmāpūtaxtūyāni'. Chuntza' nalayāuj xatzey na ixlacapūn Dios lā' natapa'ksiyāuj con Dios. Chuntza' naputzayāuj a'nchī nalīmāpāxuhuyāuj Dios.

¹⁵ Huāk huā'mā', Tito, hui'x nacāmāstū'ncni'ya' lā' nacāmāsu'ni'ya' xalanī'n nac Creta. Como hui'x hua'chi xapuxcu', nacāmaktāya'ya' a'ntīn takahlaka'ī' lā' nā nacāquilhnīya' a'ntīn tū' natlōkentaxtū. Tū' namakxteka' nalakmaka'ncan mintachihuīn.

3

Ixlītōtca'n a'ntīn takahlaka'ī'

¹ Xlaca'n a'ntīn takahlaka'ī', cacāmā'pāstaqui' a'nchī maclacasqui'n nata'a'cnīni'ni' huan gobierno lā' ā'makapitzīn a'ntīn tamāpa'ksīni'n. Nata'a'kahuāna'ni' lā' natalīhui'lī nacāmaktāya a'xni'ca' tatlahuamā'na a'ntūn tzey. ² Cacāhua'ni' que tū' nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Lā' tū' natalāsta'la. Natalakalhu'man lā' nacā'a'cnīni'ni' ixlīhuāk tachi'xcuhū't a'yuj tū' takahlaka'ī'.

³ Napāstacāuj a'nchī quina'n pū'la ixuanī'tauj. Tū' xa'nca ixpāstacna'nāuj lā' lacxumpi quina'n ixuanī'tauj. Lā' ixquincāta'a'kxokoyāni'. Xmān ixtlahuacu'tunāuj a'ntū quimacnica'n ī'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj a'ntūn tū' tzey lā' ixlakca'tzanāuj. Tū' ixlak-tzīncu'tunāuj nīn tintī'. Lā' nīn tintī' ixquincātalak-tzī'ncu'tunāni'. ⁴ Dios māsu'yulh ixtalalaku'mān lā' ixtapāxquī'n para ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't a'xni'ca' macamilh Jesucristo ⁵ para naquincāmāpūtaxtūyāni'. A'yuj ixtlahuayāuj a'ntūn tzey, pero tū' por ū'tza' Dios naquincālīmāpūtaxtūyāni'. Xla' quincāmāpūtaxtūyāni' porque lej quincāpāxquī'yāni' lā' lej quincālaku'manāni'. Hua'chilh lakche'kē'lh quīntapāstacna'ca'n como huan Espīritu Santo quincāmāxquī'yāni' xasāsti' tapāstacna'. Lā' chuntza' hua'chilh sāsti'tzucunī'tauj lā' xasāsti' quīnquilhtamacujca'n. ⁶ Dios tū'

lakpuhuan a'xni'ca' quincāmaxquī'ni' huan Espíritu Santo ixpālacata a'ntūn tlahualh quiMāpūtaxtūnu' Jesucristo. ⁷ Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmāpānūni'ni' quincatalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tzē naquincāmaxquī'yāni' quiherenciaca'n a'ntū quinquilhmacujca'n para pō'ktu.

⁸ Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' iclacasqui'n que stu'tu'lu' nacāhuani'ya' xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'nī't Dios para que natatanūni' natatlahua a'ntūn tzey. A'ntū icuaniyāni' lej tzey lā' nacāmaktāya ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. ⁹ Cacātapānū'ni' xlaca'n a'ntī xmān talālīkalhasqui'nī ixpālacata a'ntū tuntū' ixtapalh lā' tichū quinapapna'ca'n. Nā cacātapānū'ni' a'ntīn talāsta'la lā' talīkalhachihuīna'n a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés. Huā'mā' tū' līmaktāyayāni' nīn tuntū'. Tuntū' ixtapalh.

¹⁰ Maktu' calacaquilhniyāni' kalhatin chi'xcu' a'ntī cāmā'a'kapitzī xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Dios. Lā' palh tū' cuenta tlahua a'nchī lacaquilhni'ca, catlakaxtu ¹¹ porque ca'tziya' que ixlakta tū' tzeyā chi'xcu' xla'. A'yuj ca'tzī que laclē'n pero ā'chulā' tlahua a'ntūn tū' tzey.

A'ntū xmān ixla' Tito

¹² A'xni'ca' na'icmacā'ni'yāchāni' Artemas o Tíquico, nalīhui'līya' naquilakta'na' nac Nicópolis porque a'ntza' na'ictachoko līhuan lej lonknu'n. ¹³ Cacāmaktāya' huan Zenas a'ntī abogado lā' Apolos para que nataka'lhī ixlīhuāk a'ntū tamaclacasqui'n para natatē ixtejca'n. ¹⁴ Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Dios catasca'tli a'nchī natatlahua a'ntūn tzey lā' a'nchī natamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tamaclacasqui'n catūhuā. Chuntza' tū' laclhquitit natala.

Saludos lā' līsicua'lanālīn ā'xmān

¹⁵ Ixlīhuākca'n a'ntīn tahui'lāna' huā'tzā' tamacā'ni'yāni' saludos. Nacāsalarlīya' ixlīhuākca'n qui'amigosnu'ca'n a'ntī quincāpāxquī'yāni' como kalhlaka'ī'yāuj Dios. Lā' Dios cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹ Quit Pablo a'ntūn tachī'n por ixpālacata Jesucristo. Lā' nā huī' huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'ni' hui'x, Filemón, a'ntū quilātā'scujāuj lā' iccāpāxquī'yāni'. ² Icmacā'nāuj saludos quit lā' Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos para ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn a'ntūn takahlaka'ī' Jesucristo lā' tatakēstoka na minchic. Lā' nā iccāmacā'ni'yāuj saludos huan quintā'tinca'n Apia lā' huan Arquipo a'ntū hua'chī quintā'tropaca'n por Jesucristo. ³ QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasīcua'lanālini' hui'xina'n lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

A'nchī ixpāxquī'nin lā' ixkalhlaka'ī' Filemón

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' ickalhtō'ka' lā' iclīchihuīna'n por mimpālacata. ⁵ Icmāxquī' pāxcatca'tzī como quimāca'tzīnīcatza' que xa'nca kalhlaka'ī'ya' Jesús lā' pāxquī'ya' xla' lā' nā cāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn a'ntūn tatapa'ksī con Dios. ⁶ Lā' como hui'x cāhuani'nī'ta' lā' cāmāsu'ni'nī'ta' ā'makapitzīn a'ntū hui'x kalhlaka'ī'ya', icsquī'ni' Dios que ū'tza' nacāmāmāchekxīnī xla'ca'n ixlīhuāk a'ntū lej tzey lā' a'ntū quila'ca'n ixpālacata Cristo. ⁷ Quintā'tin, lej iclīpāxuhua lā' lej iclītako'xamāka'tlī' ixpālacata mintapāxquī'n porque hui'x cāmāhuixcānīnī'ta' xla'ca'n a'ntūn takahlaka'ī'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān por ixpālacata Onésimo

⁸ Quit tū' ictimāpa'ksīni' a'yuj tze na'icmāpa'ksīyāni' natlahua'ya' a'ntū tasquī'nī, como Cristo quilīhui'līlh quilī'apóstol. ⁹ Mejor na'icsquī'ni'yāni' ixpālacata mintapāxquī'n. Quit Pablo a'ntū icsquī'ni'yāni' lā' quit papatzīntza'. Lā' chuhua'j tachī'n quit ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Icsquī'ni'yāni' ixpālacata Onésimo a'ntū icmākalhlaka'ī'nīlh līhuan tachī'n quit. Chuntza' lītaxtuyācha' hua'chī qui'o'kxa'.

¹¹ Xapū'la Onésimo tū' xa'nca maktāyani' pero chuhua'j xa'nca quimaktāya lā' nā tze xa'nca namaktāyayāni'. ¹² Xla' icmāspi'tchokoni'yāni' lā' hua'chilh xa'icmacamini'n lakatin parte de quimacni'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³ Quit xa'icmāchokocu'tun huā'tzā' lā' ixquimaktāyalh. Ixlalh milaktapalh līhuan tachī'n quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ¹⁴ Pero como hui'x tū' ixca'tziya' lā' tū' ixquimaxquī'nī'ta' talacasquī', iclīhui'līlh tuntū' na'ictlahua. Tū' xa'iclacasquī'n naquisātlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵ Onésimo tamakatīnī't de hui'x a'yuj tū' makān lā' chuhua'j nataspi'tchoko para pō'ktu. Chō'la chuntza' xalītzey nalītaxtuyācha' ¹⁶ porque chuhua'j xla' tū' xmān xatatamāuj mintasācua'. Nā lanī't mintā'tin a'ntū pāxquī'canī't. Quit lej icpāxquī' lā' maclacasquī'n que hui'x ā'chulā' napāxquī'ya' como xla' mintasācua' lā' nā chuhua'j lanī't mintā'tin ixpālacata kalhlaka'ī'nī't Jesús.

¹⁷ Chuntza' palh hui'x puhua'na' que lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic huan Onésimo hua'chilh quit ixquimā'nu'. ¹⁸ Palh tlahuani'nī'ta'ni' catūhuā a'ntūn tū' tzey o palh laclē'ni'yāni' catūhuā, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹ Quit, Pablo, ictzo'knuni'yāni' huā'mā': Na'icmāpalakō'yāni', a'yuj tze na'icmāpāstaquī'yāni' a'ntū quilaclīpini'ya'. Lā' ū'tza' huā'mā': Quit icmākalhlaka'ī'nīnī'ta'ni' ixpālacata Jesús. ²⁰ Lā' chuhua'j, quintā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān como quina'n kalhlaka'ī'yāuj huan Māpa'ksīni'. Naquimakapāxua'ya' a'nchī namānū'ya' na minchic huan Onésimo ixpālacata Jesucristo.

²¹ Ictzo'knuni'mā'ni' como iclakapasāni' a'nchī hua'nī'ta' lā' icca'tzī que natlōkentaxtūya' a'ntū icsquī'ni'mā'ni' lā' ā'chulā' natlahua'ya'. ²² Lā' nā icsquī'ni'yāni' naquincāxui'lī'ya' a'nlhā' na'ictahui'la. Ickal'hīmā' que Dios nakaxmata a'ntū hui'xina'n squī'ni'pā'na'ntit a'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit. Lā' chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos lā' squi'ni'ca Dios cacāsīcua'lanālīh

²³ Epafra a'ntī quintā'tachī'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yāni' saludos. ²⁴ Nā tamacā'ni'yāni' saludos Marcos lā' Aristarco lā' Demas lā' Lucas a'ntīn quintatā'scuja.
²⁵ QuiMāpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanālīni'. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca huan Hebreos

Dios quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'

¹ Makāntza' Dios lej tāpālhūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'ctasana'nī'n lā' cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Lā' xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'lh a'ntī quinapapana'ca'n. ² Lā' chuhua'j huā' tamā'na quilhtamacuj a'ntū ā'xmān, Dios quincālakmacaminī'ta'ni' ixO'kxa'. Lā' ixO'kxa' quincāmācā'tzīnīnī'ta'ni' a'ntū Dios lacasqui'n que naca'tziyāuj. Dios tlahuanī't ixO'kxa' ixtēcu' xla' ixlīhuāk a'ntū a'nan. IxO'kxa' Dios cāxui'līlh huan quilhtamacuj lā' a'ntū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'līlh huā'mā' por ixquilhtampān Dios. ³ IxO'kxa' Dios, xla' a'cxtim con Dios, como lej ka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj lā' a'ntū tahuī'lāna' tālh mā'n nac a'kapūn, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' māni' ū'tza' cāxapakō'lh quintalacē'i'ca'n. Lā' xla' tahuī'lh na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' a'ntza' tamāpa'ksīni'n.

IxO'kxa' Dios lej ka'lhī līmāpa'ksīn

⁴ IxO'kxa' maxquī'ca lej ka'tla' līmāpa'ksīn. Lā' tū' chuntza' huan ángeles taka'lhī līmāpa'ksīn. Dios maxquī'lh ixlītōt a'ntū más xaka'tla'. Lā' tū' chuntza' huan ángeles cāmaxquī'ca ixlītōtca'n. ⁵ Lā' Dios tū' maktin cāhuaninī't nīn kalhatin ixángeles, a'nchī huanilh ixO'kxa':
Hui'x qui'O'kxa'.

Chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

Lā' nā Dios tū' maktin cāhuaninī't kalhatin de ixángeles:

Quit minTāta' para pō'ktu.

Lā' hui'x qui'O'kxa' para pō'ktu.

⁶ Lā' a'xni'ca' namacamin nac quilhtamacuj ixO'kxa' a'ntī ixlacsacnī't Dios hualh:
U'tza' catamācā'tanīlh ixlīhuākca'n ixángeles Dios.

⁷ Lā' Dios chihuīna'lh ixpālacataca'n huan ángeles lā' hualh:

Huan ángeles ixlacsujnī'n Dios.

Ta'a'n a'nlhā Dios cāmacā'n.

Lej līlacapalh ta'a'n hua'chi ū'ni' lā' hua'chi huan makli'pni'nī'n.

⁸ Lā' nā Dios chihuīna'lh ixpālacata ixO'kxa', lā' hualh:

Hui'x Dios lā' hui'x namāpa'ksīni'na' para pō'ktu.

Lej tzey a'nchī hui'x māpa'ksīni'na'.

⁹ Hui'x lakatiya' a'ntū xatzey.

Lā' tū' laktzī'ncu'tuna' a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' ū'tza' līlacsacnī'ta'ni' minDios.

Lā' lej māpāxuhuīni' como lej maxquī'ni' lhūhua' līmāpa'ksīn.

Lā' huan ā'makapitzīn tū' chuntza' cāmaxquī'ca.

¹⁰ Lā' nā Dios huampā:

Hui'x, Māpa'ksīni', tla'hua' ixlīhuāk quilhtamacuj xapū'la.

Lā' hui'x tla'hua' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yunu'n nac a'kapūn.

¹¹ Lā' huāk huā'mā' natalakspuata.

Lā' hui'x tū' chuntza'.

Hui'x natahui'la'ya' para pō'ktu.

Huāk huā'mā' xakōlūhua' natala hua'chi xamasni' lu'xu'.

¹² Tū'tza' caticāmaclacasqui'nca, como hui'x huāk xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' tamakxtu xakōlūhua' ixlu'xu' lā' lhakā' xasāsti'.

Lā' hui'x, tū' maktin catitaxtāpali' lā' natahui'la'ya' para pō'ktu.

¹³ Lā' Dios tū' maktin cāhuaninī't nīn kalhatin ixángeles chuntza' hua'chi huanilh ixO'kxa':
Catahui'la' nā quimpāxtūcāna'j hasta que quit na'iccātlaja mintā'ca'tzanī'n.

¹⁴ Huan ángeles xalakahuan a'yuj tūla laktzī'ncan. Lā' xlaca'n tascuja chu a'nchī Dios cāmāpa'ksī. Dios cālakmacamin para natamaktāya a'ntī cāmāpūtāxtūca lā' taka'lhīmā'na a'ntū Dios nacāmāxquī' a'ntū lej tzey.

2

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū Dios huan

¹ Jesús xla' lej ka'tla'. Lā' ū'tza' xa'nca nalīpāstacāuj huan xatzey tachihuīn a'ntū quincātamāca'tzīnīnī'ta'ni'. Lā' chuntza' tū' catitaxtutāyauj na ixtej Dios. ² A'ntū Dios cāmāhuanīlh huan ángeles, ū'tza' lej xastu'ncua'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, xlaca'n cāmāpātīnīca. ³ Lā' nā chuntza' quina'n naquincātamāpātīnīyāni' palh tū' namakxtekāuj que Dios naquincātamāpūtāxtūyāni'. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ū'tza' a'ntī xapū'la chihuīna'lh a'nchī nalīpūtāxtucan. Lā' a'ntīn takaxmatli xlaca'n quincātamāca'tzīnīni' lā' quincātahuanini' que ū'tza' stu'ncua'. ⁴ Lā' nā chuntza' Dios mālacsu'yulh que stu'ncua' a'ntū cāhuanica, como cāmācamāxquī'lh līmapa'ksīn para natatlahua tāpālhūhua' lej xalaka'tla' lē'cnīn. Lā' nā cāmāxquī'ca ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo chā'tunu' chu a'nchī Dios ixlacasqui'n que natlahua chā'tunu'.

Jesucristo pu'nli hua'chi kalhatin chi'xcu' para namāpūtāxtūnu'n

⁵ Lā' huan ángeles, tū' xlaca'n a'ntī Dios nacālīmāmacū' huan quilhtamacuj a'ntū līchihuīna'nāuj, lā' a'ntū xasāsti' nala. ⁶ Tū' ángeles caticālīmāmacū'lh huan quilhtamacuj. Nacālīmāmacū'can tachi'xcu'huī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huancan: Lā' hui'x Dios cāpāstaca' de huan tachi'xcu'huī't a'yuj tū' lej ixtapalhca'n.

Lā' cātlahuani'ya' xlaca'n a'ntū lej tzey.

⁷ Hui'x cālīmāka'tli' huan tachi'xcu'huī't a'yuj tū' hua'chi huan ángeles.

Lā' cātla'hua' que cacā'a'cnīni'ni'ca.

⁸ Lā' huan tachi'xcu'huī't tamāpa'ksīni'nkō' por minquilhtampān.

Lā' a'xni'ca' huancan que tamāpa'ksīni'nkō', chuntza' huanicu'tun que huan tachi'xcu'huī't tamāpa'ksīkō' ixlīhuāk, a'yuj tūna'j tatasu'yu palh tamāpa'ksīni'nkō'. ⁹ Cristo ū'tza' a'ntī māpa'ksīni'n. Ca'tzīyāuj a'nchī pātīni'lh Jesús. Ti'na'jalh más que huan ángeles, a'yuj tū' lej makān. Chuntza' lalh como Dios lacasqui'lh que xla' nanī para ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't como Dios lej lakalhu'mana'n. Lā' como Jesús nīlh, ū'tza' lej lī'a'cnīni'ni'can.

¹⁰ Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmā'a'nanīkō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan, chu a'nchī ixtapuhuān. Lā' chuntza' līmakuan que Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj para nanī, como Dios ixlacasqui'n que lhūhua' natala ixcamana' lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' como Jesucristo pātīni'lh por quimpālacataca'n, chuntza' tzē naquincātamāpūtāxtūyāni'. ¹¹ A'ntī Jesús cāxapani'nī't ixtalac'lē'i'ca'n, huāk ixcamana' Dios. Lā' como ixcamana' Dios, chu kalhatin a'ntī ixTāta'ca'n hua'chi Jesucristo. Lā' ū'tza' tū' līmāxana'n Jesucristo a'xni'ca' huan que xlaca'n ixtā'timīn. ¹² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Jesús huanilh Dios: Quit na'iccālītā'chihuīna'n de hui'x huan quintā'timīn.

Lā' a'nlhā xlaca'n tatakēxtimī na'icmāka'tlī'yāni'.

¹³ Lā' nā Jesús hualh:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Lā' nā huampā:

A' icuī' quit con ixcamana' Dios a'ntī Dios quilīmāmacū'lh.

¹⁴ Lā' huā' tamā'na camana' taka'lhī ixquīnītca'n lā' ixka'lhni'ca'n. Lā' nā chuntza' Cristo lalh chu a'cxtim, como ixka'lhī ixquīnīt lā' ixka'lhni'. Lā' pu'nli hua'chi kalhatin chi'xcu' como xla' nīcu'tulh como chuntza' tzē natlaja huan ko'ti'ti' a'ntī por ixpālacata līnīcan. ¹⁵ Lā' chuntza' Cristo tzē cālīmaktāyalh xlaca'n a'ntī pō'ktu ixtajicua'n natanī. Lā' xla' tzē cāmāklhtīlh huan ixtajicuā'tca'n. ¹⁶ Lā' tū' ángeles a'ntī cāmaktāyalh Cristo. Xla' cāmaktāyalh huan tachi'xcu'huī't a'ntīn takalhlaka'ī' hua'chi Abraham. ¹⁷ Ixtasqui'nī que Cristo ixlalh a'cxtim con ixtachi'xcu'huī't Dios a'ntī hua'chi māni' ixtā'timīn Cristo. Lā'

chuntza' xla' lej quincālakalhu'manāni'. Lā' nā chuntza' tzē nala xapuxcu' ixlīsacerdote na ixlacapūn Dios. Lā' māni' ū'tza' talacnūni'lh hua'chi lē'ksajna'. Lā' chuntza' tzē quincātamāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. ¹⁸ Lā' chuhua'j como Jesucristo māni' xla' pātini'lh, xla' tzē nacāmaktāya xla'ca'n a'ntīn tapātini'mā'na lā' a'ntī huan ko'ti'ti' cāmātonkopūcu'tun.

3

Jesucristo lej a'cnīni'ni'can

¹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'ni' lā' ū'tza' līla'tit hui'xina'n ixtachi'xcuui't Dios. Lā' chuhua'j capāstactit Jesucristo. Dios macamilh huan Jesucristo. Lā' mānūlh xapuxcu' ixlīsacerdote na ixlacapūn Dios. Lā' Jesucristo chuntza' tzē nacāmaktāya xla'ca'n a'ntīn takalhlaka'i'. ² Lā' Jesucristo tlōkentaxtūkō'lh huā'mā' a'ntū Dios ixlīmāmacū'nī't. Lā' nā chuntza' Moisés tlōkentaxtūkō'lh nā xla' ixlīhuāk a'ntū Dios ixlīmāmacū'nī't por ixpālacataca'n ixtachi'xcuui't Dios. ³ Lā' minī'ni' lej ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo; lā' Moisés tū' chuntza' ca'a'cnīni'ni'ca. Lā' nā chuntza' a'ntī māpa'ksī nac lakatin chic, xla' a'cnīni'ni'can. Lā' huan ā'makapitzīn nac chic tū' lej cā'a'cnīni'ni'can. ⁴ Huan chi'xcuui'n tzēn tatlhua chic. Lā' Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntū a'nan. ⁵ Lā' Moisés xa'nca tlahualh a'ntū ixlīmāmacū'canī't por ixpālacata ixtachi'xcuui't Dios. Lā' xla' i'scuja na ixlacalni'ca'n ixtachi'xcuui't Dios. Lā' xla' ixcāhuani huan tachi'xcuui't a'ntū napātle'ke. ⁶ Lā' Cristo, xla' ixO'kxa' Dios. Lā' xla' huāk tzey a'ntūn tlahua. Lā' ū'tza' līmāmacū'canī't ixlīhuākca'n a'ntī ixtachi'xcuui't Dios. Lā' nā quina'n ixtachi'xcuui't Dios, palh quina'n chu ū'tza' nalīpāhuanāuj līhuan lahui'lāna'uj, lā' palh līpāxuhuyāuj a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni'.

Ixtachi'xcuui't Dios natalīpāxuhua a'ntū Dios tlahuakō'lh

⁷ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh huan Espīritu Santo: Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'nchī Dios huan, tū' lacxumpi cala'tit.

⁸ Tū' lacxumpi cala'tit hua'chi a'ntīn tatā'lāsta'lal Dios makāntza' a'nlhā nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

Dios lej cāpātini'lh xla'ca'n.

Lā' Dios hualh: ⁹ “Minapapana'ca'n hua'chilh xla'ca'n ixtaca'tzīcu'tun hasta lhānchula' xa'iccāpātini'lh xla'ca'n”.

Lā' xla'ca'n lej lacxumpi ixtahuanī't, lā' a'yuj talaktzī'lh xla'ca'n huan lē'cnīn a'ntū xa'ictlahua quit por tu'pu'xam cā'ta.

¹⁰ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xla'ca'n lā' icualh: “Xla'ca'n tū' maktin xa'nca tapāstacna'n. Lā' tū' tamāchekxī xla'ca'n a'ntū iclacasqui'n quit”.

¹¹ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xla'ca'n lā' ū'tza' iclīhualh que stu'ncua' xla'ca'n tū' catitachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con quit.

¹² Lā' chuhua'j, tā'timīn, xa'nca calatā'kchokotit. Lā' tū' caxumpīni'ni'tit Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Tū' tzey palh tū' kalhlaka'i'yā'tit Dios. Lā' por ixpālacata huā'mā' tzē nataxtunquīyā'tit con Dios xalakahuan. ¹³ Xatzey cālāmaktāya'tit macaxtim chuhua'j pō'ktu līhuān lahui'lāna'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' chuntza' nīn kalhatin napuhuan palh tzē natlahua a'ntūn tū' tzey. Palh chuntza' napuhuan kalhatin, māni' ū'tza' ta'a'kxokomā', lā' ā'chulā' tū' a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ¹⁴ Palh quina'n tū' namakxtekāuj nalīpāhuanāuj Cristo a'cxim hua'chi xapū'la ixlīpāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nala huāk a'ntū ixta' Cristo.

¹⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, ca'a'kahuāna'ni'tit.

Lā' tū' caxumpīni'ntit hua'chi xla'ca'n xalanī'n makāntza' a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

¹⁶ ¿Chā ca'tziyā'tit hui'xina'n tichū takaxmatli ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh? Xlaca'n ū'tunu'n a'ntī cāmāxtulh Moisés de nac Egipto. ¹⁷ ¿Chā ca'tziyā'tit hui'xina'n a'ntī ixtamakā'kchā'nī't Dios? Dios lej ixa'kchā'nī't con xlaca'n a'ntī ixtatlahua talaclē'i' tu'pu'xam cā'ta, lā' ū'tza' talīnīlh xlaca'n huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹⁸ ¿Chā ca'tziyā'tit hui'xina'n a'ntī cālīchihuīna'lh Dios a'xni'ca' hualh que tū' catitachā'lh nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con Dios? Dios cālīchihuīna'lh xlaca'n a'ntīn taxumpīni'ni'lh Dios. ¹⁹ Lā' chuntza' tzē līmāchekxīcan que xlaca'n tūlah tachā'lh huan nac ti'ya't, como xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'ntū cāhuanīlh Dios.

4

¹ Lā' quina'n, Dios quincāhuaninī'ta'ni' que tzē nachā'nāuj a'nlhā xla' hui'lacha' lā' a'ntza' najaxāuj quina'n con Dios. Lā' lej tasqui'nī napāstacāuj a'nchī nalīlatā'kchokoyāuj, como lej lījicua' palh tū' cachā'lh kalhatin de hui'xina'n. ² Quina'n kaxmatnī'ta'uj huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī līpūtactucan. Lā' nā xlaca'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn. Lā' xlaca'n xmān chu tlakaj takaxmatli como tū' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' huā'mā' tachihuīn. ³ Lā' quina'n, como kalhlaka'ī'yāuj, nachā'nāuj a'nlhā hui'lacha' Dios lā' najaxāuj con Dios. Lā' Dios cālīchihuīna'lh xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh lā' hualh: Quit ica'kchā'lh con xlaca'n lā' ū'tza' iclīhualh que stu'ncua' xlaca'n tū' catitachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con quit.

Lā' chuntza' hualh Dios a'yuj ū'tza' ixtlahuanī'ttza' a'nlhā najaxcan lā' como ixtlahuakō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ⁴ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata huan lakatojon chi'chini'. Lā' chuntza' huan:

Dios pūjaxli huan ixlīlakatojon chi'chini' lā' tū' scujli.

⁵ Lā' nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n tū' catitachā'lh a'nlhā najaxcan con quit.

⁶ A'ntīn takaxmatli xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī nalīpūtactucan, xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh. Lā' ū'tza' tū' talīchā'lh xlaca'n a'nlhā najaxcan con Dios. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natachā'n lā' natatā'jaja Dios. ⁷ Lā' como xlaca'n tū' tachā'lh, chuntza' Dios laclhcāhui'līlh ā'lakatin chi'chini' a'ntū māpācuhūil chuhua'j. Ixlīhūhua' cā'ta Dios māchihuīnīlh David a'ntī rey ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī David hualh:

Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntū Dios huan, tū' lacxumpi cala'tit.

Lā' ca'tziyāuj que pō'ktu Dios cāta'sani'mā' ixlīhuāk huan tachi'xcuui't lā' hasta chuhua'j.

⁸ Lā' a'xni'ca' Dios chuntza' huanīlh David, Josué ixchinī'ttza' con huan tachi'xcuui't huan nac ti'ya't a'nlhā Dios ixcāmālacnūni'nī't. Lā' ū'tza' līca'tziyāuj quina'n que Dios ixtā'chihuīna'mā' David por ixpālacata ā'lacatin a'nlhā najaxcan. ⁹ Lā' ū'tza' līca'tziyāuj que quina'n a'ntī ixtachi'xcuui't Dios nachā'nāuj a'nlhā cāxui'līnī't para napūjaxāuj chuntza' hua'chi Dios jaxli ixlīlakatojon chi'chini' a'xni'ca' cāxui'līkō'lh huan quilhtamacuj. ¹⁰ Lā' a'ntīn tachā'n a'ntza', xlaca'n a'ntīn tatlahuakō'nī't ixlītlōtca'n lā' a'ntza' natajaja chuntza' hua'chi Dios jaxli a'xni'ca' cāxui'līkō'lh huan quilhtamacuj. ¹¹ Lā' quina'n lej calīhui'līuj para nachā'nāuj lā' a'ntza' najaxāujtit con Dios. Lā' tū' calauj hua'chi xala'nī'n makāntza'. Xlaca'n tūlah tachā'lh como tū' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' a'ntū hualh Dios.

¹² Lā' ixtachihuīn Dios xla' hua'chilh xalakahuan lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn como ū'tza' scuja na qui'a'clhcunucca'n. Ixtachihuīn Dios hua'chi katin espada a'ntū kēstītu' lā' tzej sta'ya'nca', a'ntū tzē lakchā'nkō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' nalīca'tziyāuj palh tū' tzey qui'a'clhcunucca'n lā' quintapāstacna'ca'n. ¹³ Lā' Dios huāk laktzī'huī'. Nīn tuntū' tzē natatzē'kni' na ixlacapūn Dios. Xla' lakapaskō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' quina'n ka'lhī nakalhtīni'nāuj na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū tlahuayāuj chā'tunu' de quina'n.

Dios līmānūlh Jesucristo xapuxcu' ixlīscerote

¹⁴ Lā' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, chā'nī'ttza' xla' a'nlhā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' hua'chi kalhatin xapuxcu' sacerdote a'ntī quincālacapūtāyamā'ni' lā' chihuīna'n por quina'n. Lā' chuntza' quina'n tū' catimakxtekui kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo nīn macsti'na'j. ¹⁵ Lā' Jesucristo hua'chi quisacerdoteca'n. Xla' quincālakalhu'manāni' quina'n, como nā xla' xapū'la chuntza' ixtalīlaktzī'ncu'tun a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quina'n quincāpātē'keni'mā'ni'. Pero xla' nīn tuntū' tlhualh a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Lā' ū'tza' calītapajtūj na ixlacapūn Dios. Lā' tū' calacapuhuanui. Xla' lej lakalhu'mana'n. Lā' naquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' maclacasqui'nāuj.

5

¹ Lā' huan chi'xcu'huī'n israelitas a'ntīn cālīmānūcan xanapuxcu'nu' ixlīsacerdoteca'n, chā'tunu' tascuja na ixlacapūn Dios por ixpālacataca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' kalhatin chi'xcu' a'ntī xapuxcu' sacerdote, xla' mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios para nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcu'huī't. ² Lā' huā'mā' sacerdote, como xla' chi'xcu', a'katunu' tlhualh a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' līlacatzucu cālīpātīni' xla'ca'n a'ntīn tūna'j xa'nca taca'tzī lā' xla'ca'n a'ntīn tatatonkopūnī't. ³ Lā' como xla' a'katunu' tlhualh a'ntūn tū' tzey, tasqui'nī que xla' na'a'ksajuī'nin xapū'la para namāpānūni'can ixtalaclē'i' māni' ū'tza'. Lā' ā'calīstān xla' a'ksajuī'nin para nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcu'huī't.

⁴ Lā' nīn tintī' ixa'cstu tzē natanūni' xapuxcu' ixlīsacerdote. Xmān Dios a'ntī tzē namānū xapuxcu' ixlīsacerdote, chuntza' hua'chi Dios mānūlh Aarón. ⁵ Lā' Cristo nā tū' ixa'cstu tanūni'lh xapuxcu' sacerdote. Xla' mānūlh Dios lā' huanilh:

Hui'x qui'O'kxa' lā' chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

⁶ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Hui'x nala'ya' milīsacerdote para pō'ktu.

Lā' chuntza' hua'chi mānūca Melquisedec ixlīsacerdote lā' nā chuntza' hui'x namānūca'na'.

⁷ Lā' Jesucristo a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj, xla' lej ixkalhtō'ka' con ixlīhuāk ixa'clhcunuc lā' lej ī'squi'ni' Dios hasta ixcalhuani'. Lā' Dios ū'tza' a'ntī tzē ixmāpūtāxtūlh de huan līnīn. Lā' Dios kaxmatni'lh huan ixoración, como Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun a'ntū ixtapuhuān Dios. ⁸ Lā' Jesucristo a'yuj ixO'kxa' Dios, xla' ixa'kahuāna'ni' lā' ū'tza' līpātīni'lh xla'. Lā' ū'tza' xla' līmāchekxī a'nchī tapātīni'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios. ⁹ Lā' Jesucristo lej xa'nca a'kahuāna'ni'lh Dios hasta nīlh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' xla' tzē nacālīmāpūtāxtū para pō'ktu xla'ca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni'. ¹⁰ Lā' Dios līmānūlh xapuxcu' ixlīsacerdote chuntza' hua'chi Melquisedec.

Lājicua' palh taspi'tāyacan na ixtej Dios

¹¹ Quit iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchī Jesucristo hua'chi Melquisedec. Pero lej jicslīhua' como hui'xina'n tūna'j xa'nca māchekxī'yā'tit. ¹² Lā' maclacasqui'nā'titcus a'ntī nacāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' xajicslīhua' ixtachihuīn Dios. Lā' como hui'xina'n makāntza' kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza', hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'ni'tit huan ā'makapitzīn. Hui'xina'n hua'chi kalhatincus ska'ta' a'ntī xmāncus leche tahua' lā' tūlana'j tahuā'yan. ¹³ Huan lakska'tā'n a'ntī xmāncus leche tahua', xla'ca'n tūna'j taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ¹⁴ Lā' a'ntī xastacni'tza', xla'ca'n taca'tzītza' a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey.

6

¹ Lā' chuhua'j como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza', tū'tza' icticāhuanini' a'ntū cāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn xapū'la. Tū'tza' icticāhuanini' a'nchī lītzcucan kalhlaka'ī'can Cristo lā' a'nchī līxtāpalīcan quīntapāstacna'ca'n lā' a'nchī līmāxtekcan tlhualhuan a'ntūn tū' tzey, lā' a'nchī līkalhlaka'ī'can Dios. Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej jicslīhua'

māchekxīcan a'ntū i'xla' Dios. ² Lā' tū'tza' icticāhuanini' a'nchī lī'a'kpaxcan, lā' a'nchī cālīmā'ca'ni'can macan, lā' a'nchī nalīlakahuanchokocan, lā' a'nchī Dios nalījuzgarlī. ³ Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū más xajicslīhua' expālacata ixtachihuīn Dios.

⁴ A'ntīn tataspi'tāyanī't na ixtej Dios, lejtzā' jicslīhua' natalītaspi'tpala xlaca'n. Xlaca'n tamāchekxīnī'ttza' a'nchī nalīpūtāxtucan lā' a'nchī Dios cālīsīcua'lanālī ixtachi'xcu'huī't lā' a'nchī ka'lhī līmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. ⁵ Lā' xlaca'n taca'tzī que lej tzey a'ntūn takalhlaka'ī'nī't expālacata a'ntū huanī't Dios, lā' talaktzī'nī't huan lē'cnī'n a'ntū tlahuacan por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Lā' por huā'mā' līmāpa'ksīn namāpa'ksīkō'can a'xni'ca' namin huan xasāsti' quilhtamacuj. ⁶ Lā' como xlaca'n tataxtutāyanī't na ixtej Dios, tūlatza' cāmāxtapālīnīpalacan hua'chī tatlahualh xapū'la. Tūlatza' como hua'chilh talakapalanī't Jesús a'nchī nīlh nac cruz. Lā' hua'chilh ixtaxtokohua'ca'pā ixO'kxa' Dios. ⁷ Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunāni' a'ntū hua'chī lītalacastuca. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la huan xcān. Lā' huan xcān chū'hua' nac huan ti'ya't. Lā' chuntza' līlana'n lā' chuntza' talīhuā'yan a'ntīn tascuja nac huā'mā' ti'ya't. Chuntza' līla chu a'nchī ixtapuhūan Dios. ⁸ Lā' nac ti'ya't a'nlhā staca xmān lhtucū'n lā' chī'tin, huanmā' tuntū' ixtapalh. Natahuan que tū' tzey. Lā' natalhcuyu. Huā'mā' ti'ya't hua'chī a'ntīn tataspi'tchokonī't na ixtej Dios.

Dios natlōkentaxtū a'ntū huan

⁹ A'yuj chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī que hui'xina'n tū' taspi'tchokonī'ta'ntit huan nac tej. Xa'nca tasu'yu que hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁰ Huāk a'ntū Dios tlahua, xla' huāk tzey. Xla' tū' catipātza'nkāl h a'nchī scujnī'ta'ntit hui'xina'n lā' a'nchī māsuyunī'ta'ntit que pāxquī'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu como hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹ Quit lej iclacasqui'n que milīhuākca'n hui'xina'n cascujtīt chuntza' līhuan lahui'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' napātī'ke ixlīhuāk a'ntū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹² Tū' iclacasqui'n que laclhquititnī' nala'yā'tit. Iclacasqui'n que nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tapātīnī'n. Xlaca'n tamaklhtīnī'mā'na a'ntū cāhuaninī't Dios que nacāmāxquī'.

¹³ A'xni'ca' Dios huanilh Abraham a'ntū natlahuani', Dios tapācuhuīlh māni' ū'tza', como tintī' ā'kalhatin más xaka'tla'. ¹⁴ Lā' Dios hualh: Lej ixlīstu'ncua' na'īcsīcua'lanālīyāni' quit.

Lā' stu'ncua' na'icmāxquī'yāni' lej lhūhua' minatā'na'tna'.

¹⁵ Lā' Abraham pō'ktu ka'lhīlh lā' tū' jiclhua'lh. Lā' chuntza' maklhtīnī'lh a'ntū Dios ixuaninī't. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' huan que lej stu'ncua' a'ntū xla' chihuīna'n, xla' māpācu'huī ā'kalhatin a'ntī más xaka'tla' lā' tzē namāpātīnī palh tū' natlōkentaxtū. Lā' chuntza' talīko'xamixa a'ntī ixtalāquilhnī como taca'tzī que huan chī'xcu' ka'lhī que natlōkentaxtū. ¹⁷ Lā' nā Dios tapācuhuīlh māni' ū'tza'. Chuntza' tlahualh como ixlacasqui'n que nataca'tzī huan tachi'xcu'huī't que huanmā' lej stu'ncua' lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū hualh. ¹⁸ Quina'n ca'tzīyāuj que lej stu'ncua' a'ntū Dios hualh, como tapācuhuīlh māni' ū'tza' lā' xla' tū' maktin a'kxokonū'n. Lā' ū'tza' līpāxuhuyāuj como hua'chilh tzā'lani'nī'ta'uj a'ntū lījīcua' lā' lakminī'ta'uj Dios. Lā' Dios hualh que quincāmāpūtāxtūnī'ta'ni'. Lā' chuhua'j ca'tzīyāuj xa'nca que ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁹ Lā' como ca'tzīyāuj que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu, chuntza' tū' tamakchuyīnī'ta'uj. Lā' chuntza' quina'n hua'chī a'ntū tzancstāya. Ca'tzīyāuj que natanūyāuj nac a'kapūn a'nlhā sicua'lanālānī't. ²⁰ Lā' a'ntza' xapū'la tanūnī't Jesús a'nlhā natanūyāuj. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n, como xla' lalh xapuxcu' sacerdote para pō'ktu hua'chī Melquisedec.

7

Jesucristo līmānūcanī't ixlīsacerdote chuntza' hua'chī līmānūca Melquisedec

1 Huā' Melquisedec xla' rey ixuanī't nac Salem lā' nā ix sacerdote Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'xni'ca' xla' ixtaspi'tmā' de huan nac guerra a'nlhā ix cāmāknīnī't huan reyes. Lā' Melquisedec sicua'lanālīh. 2 Lā' Abraham maxquī'lh huan ixlītāpācāuj de ixlīhuāk catūhuā a'ntū ixlīminī't de huan nac guerra. Huan tacuīni' Melquisedec huanicu'tun “rey a'ntī lej tzey”. Lā' xla' rey ixuanī't nac Salem. Lā' Salem huanicu'tun “ca'cs huī’”. Lā' chuntza' ixtacuīni' huanicu'tun “huan rey a'ntī cāmāko'xamixī huan tachi'xcu huī't”. 3 Tū' tatzo'kni' ixtacuīni' ixtāta' nīn ixtzī't Melquisedec. Lā' tū' tatzo'kni' nīn kalhatin de ixpap. Lā' tū' tatzo'kni' a'xni'ca' Melquisedec lacatuncuīlh lā' nīn a'xni'ca' nīh. Lā' chuntza' xla' kalhatin sacerdote ixuanī't līhuan ixlahuī'. Lā' huā'mā' hua'chi ixO'kxa' Dios.

4 Māchekxīcan que Melquisedec, xla' kalhatin chi'xcu' ixuanī't a'ntī lej ixtasqui'nī. Chuntza' māchekxīcan a'nchī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas lā' xla' maxquī'lh Melquisedec ixlītāpācāuj de ixlīhuāk a'ntū tlajalh nac guerra. 5 Lā' ī'xū'yātā'natna' Leví a'ntī sacerdotes ixtahuanī't, xla'ca'n tamaklhtīni'lh huan ixlītāpācāuj a'ntū ixtatlaja ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixuanī't huan ley. Tamaklhtīni'lh de ixtā'israelitasca'n, a'yuj xla'ca'n nā ī'xū'yātā'natna' Abraham ixtahuanī't, como Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlīhuākca'n huan israelitas. 6 Lā' Melquisedec, a'yuj tū' i'xtalakapasni' Leví ixuanī't, xla' maklhtīni'lh ixlītāpācāuj a'ntū ixtlajani't Abraham lā' ū'tza' sicua'lanālīh Abraham. Lā' Abraham ū'tza' a'ntī Dios huanilh que lej namaxquī' lhūhua' ixnatā'na' tna' lā' ixtatlahualh lakatin ka'tla' nación. 7 Chuntza' māchekxīcan que Abraham, xla' macsti'na'j ka'tla' ixuanī't lā' Melquisedec más xaka'tla' ixuanī't. Chuntza' māchekxīcan como ca'tzīkō'can que más xaka'tla' a'ntī sicua'lanālīni'n lā' tū' lej ka'tla' a'ntī sicua'lanālīcan. 8 Huan ī'xū'yātā'natna' Leví a'ntī ixtamaklhtīni'n ixlītāpācāuj a'ntū ixtatlaja huan israelitas, lā' xla'ca'n tanīlh chuntza' hua'chi ixlīhuākca'n tachi'xcu huī't. Lā' Melquisedec hua'chilh xalakahuancus, como tū' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios palh nīh. 9 Huan ī'xū'yātā'natna' Leví ixtamaklhtīni'n huan ixlītāpācāuj de ixtatlajca'n israelitas. Lā' tzē nahuanāuj que Leví māpalana'lh a'xni'ca' Abraham māpalalh Melquisedec. 10 Chuntza' tzē nahuanāuj como Leví ī'xū'yātā'nat Abraham ixuanī't, lā' a'yuj tūna'j ixlacatuncuī a'xni'ca' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

11 I'xū'yātā'natna' Leví, a'ntī sacerdotes ixtahuanī't, xla'ca'n ixtasquija chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' como huā'mā' ley tūla cātlahua lactzey huan tachi'xcu huī't chu a'nchī Dios lacasqui'n, chuntza' ixtasqui'nī ā'kalhatin sacerdote hua'chi Melquisedec lā' tū' hua'chi Aarón. 12 Lā' a'xni'ca' natatanū huan xalacxtuncnu' sacerdotes, tasqui'nī que naxtāpalīcan huan ley. 13 Lā' huan xasāsti' sacerdote, ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' tū' ī'xū'yātā'nat Leví. Xla' ī'xū'yātā'nat Judá. Lā' huan ī'xū'yātā'natna' Judá, tū' ixa'nān ā'kalhatin sacerdote. 14 Ca'tzīkō'can que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' ī'xū'yātā'nat Judá ixuanī't. Lā' Moisés, a'xni'ca' līchihuīna'lh sacerdotes, tuntū' hualh de Judá lā' ī'xū'yātā'natna'.

15 Lā' chuhua'j xa'nca māchekxīcan que tanūnī't ā'tāpātin sacerdote. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntī Jesucristo. Lā' xla' hua'chi Melquisedec. 16 Melquisedec tū' tanūlh ixlīsacerdote chu a'nchī ixtalanānca'n tachi'xcu huī't. Lā' nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh ixlīsacerdote como xla' ka'lhī līmapa'ksīn a'ntūn tū' maktin catisputli, como xla' natahui'la para pō'ktu. 17 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Hui'x kalhatin sacerdote para pō'ktu.

Hui'x hua'chi Melquisedec.

18 Huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés tuntū'tza' ixtapalh, como tūla quincātlahuayāni' lactzey chu a'nchī Dios lacasqui'n. 19 Huā'mā' ley tūla quincātlahuayāni' lactzey. Pero chuhua'j quina'n ka'lhīyāuj a'ntū más xatzey. Tzētza' nalaktapajtzūyāuj Dios.

²⁰ Dios hualh que lej stu'ncua' ixmānūlh Jesucristo ixlīsacerdote. ²¹ Lā' tū' chuntza' hualh a'xni'ca' tatanūlh huan ā'makapitzīn sacerdotes. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā huan:

Huan Māpa'ksīni' Dios mālacstū'ncli lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū huan: “Hui'x kalhatin sacerdote para pō'ktu. Huix hua'chi Melquisedec”.

²² Lā' huan convenio a'ntū Jesús lacāxtlahualh, ū'tza' más xatzey. Lā' a'ntū xala' pū'la, xla' tū' lej tzey. ²³ Huan ā'makapitzīn sacerdotes lej lhūhua' ixtahuanī't como ixtanītēlha lā' ixtatanūtēlha ā'makapitzīn ixlaktapalhca'n. ²⁴ Lā' Jesucristo xla' huī' para pō'ktu lā' tū' makxteka de ixlīsacerdote. Lā' tū' catitanūlh ā'kalhatin ixlaktapalh. ²⁵ Lā' ū'tza' Jesucristo tzē nacālīmāpūtaxtūkō' xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksi con Dios por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua como xla' huī' para pō'ktu lā' pō'ktu squi'ni'mā' Dios por a'ntīn takahlaka'ī' xla'.

²⁶ Jesucristo xla' kalhatin xapuxcu' sacerdote chuntza' hua'chi tasqui'nī. Ixlīhuāk a'ntū tlahua, huāk tzey. Lā' tū' tlahuani' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin. Lā' nīn tuntū' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Xla' tū' hua'chi xla'ca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā lej a'cnīni'ni'can. ²⁷ Xla' tū' hua'chi ā'makapitzīn xanapuxcu'nu' sacerdotes. Xla'ca'n lakaliyān ta'a'ksajuī' Dios. Xapū'la tatlahua para ixtalaclē'i'ca'n māni' ū'tunu'n lā' ā'calīstān tatlahua para ā'makapitzīn. Jesucristo tū' chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān lakatin lē'ksajna'. Xmān maktin mālacnūlh a'xni'ca' tamacamāstā'lh ixa'cstu nac cruz. Lā' huā'mā' lē'ksajna' tāyani' para pō'ktu. ²⁸ Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, ixcāmānūcan chí'xcuhuī'n hua'chi xanapuxcu'nu' sacerdotes. Lā' como chí'xcuhuī'n ixtahuanī't, ixtatlahua talaclē'i'. Lā' a'xni'ca' maxquī'canī'ttza' huā'mā' ley, Dios hualh que stu'ncua' namānū ixO'kxa' ixlīsacerdote. Lā' mānūlh ixlīsacerdote para pō'ktu. Lā' chuntza' lalh sacerdote chuntza' hua'chi Dios ixlacasqui'n.

8

Jesús lacāxtlahualh huan xasāsti' convenio

¹ A'ntū iccāhuanimā'ni', ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' sacerdote chu a'nchī tasqui'nī. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. ² Xla' ū'tza' xapuxcu' sacerdote nac lītōkpān a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' huanmā' lītōkpān tlahualh Dios lā' tū' tachi'xcuhuī't. ³ Huan ixlītōt kalhatin xapuxcu' sacerdote, xla' xmān mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios. Lā' ixtasqui'nī que Jesucristo ixmālacnūni'lh lē'ksajna' Dios. ⁴ Palh Jesucristo latlā'huancus cahuā nac quilhtamacuj, xla' tū' ixlalh ixlīsacerdote, como huan sacerdotes huā'tzā' tamālacnūni' Dios lē'ksajna' chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. ⁵ A'ntū huan sacerdotes huā'tzā' tatlahua, xla' hua'chi xmān tatlōlakamakxtu a'ntū tlahuacan nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' Moisés. A'xni'ca' xla' ixtlahuamā' huan lītōkpān de ko'xka', Dios huanilh: Catla'hua'kō'j chu a'nchī māsu'ni'ca' huan nac kēstīn a'ntū huanican Sinaí.

⁶ Más xatzey a'ntū tlahua huan xapuxcu' sacerdote a'ntī Jesucristo. Más xatzey huan convenio a'ntū Jesucristo lacāxtlahualh entre Dios lā' huan tachi'xcuhuī't. Por ixpālacata tako'xamixa Dios lā' tachi'xcuhuī't. Huā'mā' más xatzey como, chu a'nchī huā'mā' convenio, Dios nacātlahuani' huan tachi'xcuhuī't a'ntū más xatzey.

⁷ Huan xapū'la convenio tū' a'cchā'lh para a'ntū ixtasqui'nī. Ū'tza' lītlahuaca ixlītāpātu' convenio. ⁸ Lā' Dios ixca'tzī que huan tachi'xcuhuī't tū' natlōkentaxtūlh. Tatzo'knī' na ixtachihuīn Dios chu a'nchī Dios hualh:

Namin lakatin chí'chini' a'xni'ca' quit na'ictlahua lakatin xasāsti' convenio con huan tachi'xcuhuī't israelitas lā' ī'xū'yātā'natna' Judá.

⁹ Tū' hua'chi huan convenio a'ntū ictlahualh con ī'xū'yāpapna'ca'n a'xni'ca' iccāmāxtulh de huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto.

Xla'ca'n tū' natlōkentaxtūlh huan convenio a'ntū ictlahualh con xla'ca'n. Ū'tza' iclītāxtunquīlh quit de xla'ca'n.

10 Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', na'ictlahuapala ā'lakatin convenio con huan tachi'xcuhuī't israelitas.

Lā' huan convenio chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīnī quilīmāpa'ksīn.

Lā' xlaca'n natakahlaka'ī'cu'tun.

Quit na'icla ixDiosca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuhuī't natala.

11 Nīn tintī' catihuanilh ixtā'tin nīn ixtā'chic: “Tasqui'nī que hui'x nalakapasa' Dios”.

Tū' chuntza' catitalāmāsu'ni'lh como ixlīhuākca'n naquintalakapasa a'ntī xalaka'tla'n lā' xalacti'na'j.

12 Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n lā' na'iccāxapani' ixtalac'lē'i'ca'n.

Lā' tū'tza' maktin ictipāstacli ixtalac'lē'i'ca'n.

13 Lā' como Dios līchihuīna'lh ā'lakatin xasāsti' convenio, huā'mā' māsuyū que huan xapū'la convenio tuntū'tza' ixtapalh lā' huan xakōlūhua' tū'tza' catimaclacasquī'nca.

9

Xtunc a'nchī mēcā'tanīcan Dios chu a'nchī huan xasāsti' convenio

1 Huan xapū'la convenio mēpa'ksīni'lh a'nchī līmēcā'tanīcan Dios. Lā' a'nlhā ixtamēcā'tanī Dios, xla' ixtatlahuanī't tachi'xcuhuī't. 2 Tatlahualh lakatin lītōkpān de ko'xka'. Lā' ixka'lhī lakatin cortina a'ntū ixmāpitzi lakatu' cuarto. Lā' huan nac xapū'la cuarto ixuī' huan a'ntū ixpūyāhuacan ceras. Lā' nā ixyā lakatin mesa a'ntza' lā' pāntzi a'ntū ixlē'ksajuī'can Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Tasicua'lanālīn. 3 Lā' na ixkēn huan cortina ixuī' ā'lakatin cuarto a'nlhā ixuanican Lej Tasicua'lanālīn. 4 Lā' nac huā'mā' cuarto ixyā lakatin pūmacamāstā'n de oro a'nlhā ī'lhucuyucan pūm. Lā' nā a'ntza' ixuī' lakatin caja ixlīmactlahuacanī't oro. Lā' na ixchakān huanmā' caja ixtojōma' lakatin xālu de oro a'ntū ixpūtojōma' huan līhua't a'ntū ixuanican maná. Lā' nā huan nac caja ixtojōma' huan ixpāla'c Aarón a'ntū ixlakapu'nī't lā' nā huan lakatu' chihuix a'nlhā ixcātzo'kcanī't huan lakacāuj līmēpa'ksīn. 5 Lā' na ixkalhni' huan caja ixtayāna' kalhatu' ángeles de oro. Ixpekenca'n ixtalakxta'nka'nī't na ixkalhni' huan caja. Lā' a'ntza' na ixkalhni' huan caja, a'ntza' ixtasqui'nī ixmālacnūcan huan lē'ksajuī'n para que Dios ixcāmāpānūni'lh ixtalac'lē'i'ca'n. Chuhua'j tū'tza' ictilīchihuīna'lh huā'mā'.

6 Chuntza' ixlacāxlakō'nī't ixlīhuāk. Huan sacerdotes lakaliyān ixtatanū huan nac xapū'la cuarto lā' ixtatlahua a'ntū ixtascujūtca'n. 7 Lā' xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū nac ā'lakatin cuarto. Lā' xmān maktin ixtanū lakatin cā'ta. Lā' a'xni'ca' ixtanū, ixmānū huan ka'lhni' a'ntū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' ixmālacnū por ixtalac'lē'i' māni' ū'tza' lā' nā ixtalac'lē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. 8 Chuntza' huan Espīritu Santo quincāmāsu'ni'yāni' que līhuan xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū na ixlīlakatu' cuarto, tūna'j ixcāmāsu'ni' Dios a'nchī nalītanūcan nac a'kapūn. Lā' a'ntza' a'nlhā más tasicua'lanālīn. 9 Huan lītōkpān de ko'xka' hua'chi lakatin tatlōlakamakxtu hua'chi a'ntū a'nan chuhua'j. A'yuj xlaca'n ixtamālacnū lē'ksajna' lā' animalhna' a'ntū xatamaknīn, xlaca'n tūla ixtaca'tzī palh lej stu'ncua' ixcāmāpānūni'ca ixtalac'lē'i'ca'n. 10 Huan talanān a'ntū ixtatlōkentaxtū, ū'tza' a'ntū ixtahua' lā' ū'tza' a'nchī ixtalīpaxa lā' a'nchī ixtalīlakche'kē' ixpulātuca'n chu a'nchī ixleycan. Huā' tamā'na reglas ixtatlōkentaxtū līhuan Dios tūna'j ixtlahua huan xasāsti' convenio.

11 Chuhua'j lacāxtlahuacanī't huan xasāsti' convenio. Cristo lītanūnī't xapuxcu' ixlīsacerdote. Xla' tlahua huan ixtascujūt xapuxcu' sacerdote nac lakatin lītōkpān a'nlhā más ka'tla' lā' más tzey. Lā' huā'mā' lītōkpān tū' tatlahualh chi'xcuhuī'n, como tū' xala' nac quilhtamacuj. 12 Huan ā'makapitzīnni' xapuxcu' sacerdotes ixtatanū huan na ixlīlakatu' cuarto lā' ixtamānū ixka'lhni'ca'n huan chivo lā' huācax. Lā' huanmā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Lā' Cristo, huan ka'lhni' a'ntū xla' mālacnūlh, xla' ū'tza' māni' ixka'lhni'. Lā' xmān maktin mālacnūlh. Lā' chuhua'j tanūnī'ttza' nac a'kapūn, a'nlhā más tasicua'lanālīn. Lā' ū'tza' tzē nalīmāpala quintalac'lē'i'ca'n para pō'ktu. 13 Huan

sacerdotes, xluca'n ixtalīpa'lha huan tachi'xcuhuī't con ixka'lhni'ca'n chivos lā' huācax lā' con xalhca'ca'n huan xalhcuni' huācax. ¹⁴ Lā' ixka'lhni' Cristo tzē natlahua a'ntū más tzey. Huan Espíritu Santo maktāyalh. Lā' huan Espíritu Santo huī' para pō'ktu. Lā' chuntza' Cristo tamacamāstā'lh lā' lalh lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huanmā' lē'ksajna' ixlīstu'ncua' lej xatzey. Ixka'lhni' Cristo māpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' lactzey cātlahuanī't quintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' quincāmāmakchuyīyāni' a'nchī xapū'la ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey lā' a'ntū quincāmāxtunquīni' Dios. Lā' chuntza' tzē tā'scujāuj Dios xalakahuan.

¹⁵ Chuntza' ū'tza' Cristo a'ntī cāxtlahualh huan xasāsti' convenio. Lā' por huanmā' convenio, Dios nacāsicua'lanālī para pō'ktu xluca'n a'ntī cāta'sani'nī't, chuntza' hua'chī Dios hualh xapū'la. Como Cristo nīnī'ttza' por quimpālacataca'n, chuntza' tzē nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n a'ntūn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey, chu a'nchī huan xapū'la convenio. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' tzo'ka kalhtin ca'psnat para namāstā' ixherencia, līhuan tūna'j nī huan chi'xcu' huan ca'psnat tuntū'na'j ixtapalh. ¹⁷ Huan ca'psnat tuntū' ixtapalh līhuan lahuī'cus huan chi'xcu'. A'xni'ca' huan chi'xcu' nanī, huan xacamana' natamaktlhtīni'n huan herencia. ¹⁸ Nā chuntza' Dios a'xni'ca' tlhualh huan xapū'la convenio con huan tachi'xcuhuī't, ixtasqui'nī que nanī lakatin animal. ¹⁹ Moisés xapū'la cāhuanilh huan tachi'xcuhuī't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn chu a'nchī huan huan ley. A'calistān mā'ca'lh lana a'ntū xaspi'nenke' na ixpeken hisopo lā' līmāca'huī'lh con huan ixka'lhni' huan huācax a'ntū ixtā'mālacxtuccanī't xcān. Lā' līlaxmani'lh huan libro a'nlhā ixtatzo'kni' huan ley. Lā' cālītlhualh huan ka'lhni' na ixa'kxākca'n tachi'xcuhuī't. ²⁰ Lā' hualh Moisés: “Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu que tzucunī'ttza' huan convenio a'ntū hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit como chuntza' māpa'ksīnī't Dios”. ²¹ Nā chuntza' Moisés lītlhualh macsti'na'j ka'lhni' nac lītōkpān de ko'xka' lā' na ixlīhuāk a'ntū ixtatanūmā'na na ixchakān a'ntū ixtamaclacasqui'n a'xni'ca' ixtamācā'tanī Dios. ²² Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, huāk līxapacan con ka'lhni'. Lā' palh tū' tamālacnūni' Dios ixka'lhni' a'ntū xatamaknīn, Dios tū' cāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't

²³ Chuntza' ixcālīpa'lhcan ixka'lhni' huan huācax ixlīhuāk a'ntū ixuī' nac lītōkpān de ko'xka'. Lā' huā' tamā'na catūhuā xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' a'ntza' nac a'kapūn tasqui'nī namālacnūni'can Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū más xatzey. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' mālacnūni'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū māni' ū'tza'. Lā' huā'mā' lē'ksajna' ū'tza' más xatzey. ²⁴ Cristo tū' huī' nac lītōkpān a'nlhān tatlahuanī't tachi'xcuhuī't. Huan lītōkpān a'ntū yā nac quilhtamacuj xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūnī't nac a'kapūn. Lā' a'ntza' huī' na ixlacapūn Dios. Lā' a'ntza' squi'ni' Dios por quina'n. ²⁵ Huan xapuxcu' sacerdote xala' nac quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin nac lakatin cā'ta huan nac lītōkpān a'nlhā huanīcan Lej Tasicua'lanālīn. Lā' a'xni'ca' tanū, lē'n lakatin lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' animal a'ntū xatamaknīn. Cristo tū' chuntza' tlhualh. Tū' maklhūhua' talacnūlh. ²⁶ Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', lej maklhūhua' ixnīlh desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Xla' tū' maklhūhua' nīnī't. Xmān maktin milh nac quilhtamacuj huan tamā'na ā'xmān chi'chini'. Lā' nīlh lā' chuntza' cālīmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. ²⁷ Quilīhuākca'n nanīyāuj xmān maktin. Lā' ā'calistān Dios naquincājuzgarlīyāni'. ²⁸ Lā' nā chuntza' Cristo, xmān maktin talacnūlh hua'chī lē'ksajna' lā' chuntza' līmāpalalh ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't. Tū'tza' ā'maktin catimilh para namāpala. A'xni'ca' namin ixlīmaktu', nacāmāpūtāxtūkō' a'ntūn taka'lhīmā'na xla'.

10

¹ Dios mātzo'knīlh Moisés huan ley. Lā' huā'mā' ley tūla quincātlahuani'yāni' a'ntū Cristo quincātlahuani'yāni'. Huan ley hua'chilh tlōlakamakxtucanī't a'ntū más xatzey. Chu

a'nchī huan huā'mā' ley, pō'ktu lakatunu' cā'ta tamālacnūni' Dios chūntza' huan tamā'na lē'ksajna'. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūcan chu a'nchī huan ley, huā' tamā'na tūla cātlahua xalacuan xla'ca'n a'ntī chuntza' talīmācā'tanī Dios. ² Palh huan ley ixcāmāpānūni'lh cahuā ixtalaclē'i'ca'n, xla'ca'n tū'tza' i'xta'u'cxca'tzīlh palh talaclē'ncus cahuā, lā' chuntza' ixtamakxteklī de tamālacnū lē'ksajna'. ³ Huan ley tūla cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaquī ixtalaclē'i'ca'n lakatunu' cā'ta. ⁴ Huā' tamā'na lē'ksajna' tū cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n, como ixka'lhni'ca'n huan toros lā' chivos tūla xapa huan talaclē'i'.

⁵ U'tza' līhualh Cristo a'xni'ca' ixmimā'tza' nac quilhtamacuj, huanilh Dios:

Hui'x tū' lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' xatamaknīn animalhna' lā' huan lē'ksajuī'n.

Hui'x quilacāxtlahuani'nī'ta' lakatin macni', lā' chuntza' tzē na'ictalacnū quē'cstu.

⁶ Tū' lakatiya' a'nchī a'ksajuī'ca'na' lakatimī' animal a'ntū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n. Lā' tū' lakatiya' a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalaclē'i'ca'n.

⁷ Lā' ū'tza' iclīhualh: “A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na'. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios”.

⁸ Xapū'la hualh Cristo a'nchī Dios tū' lakati a'nchī mālacnūni'can xatamaknīn animalhna' lā' lē'ksajuī'n lā' lakatimī' animal a'ntū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n, lā' tū' lakati a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalaclē'i'ca'n. Huā' tamā'na tū' līpāxuhua Dios a'yuj tamālacnū huan lē'ksajna' chu a'nchī huan ley. ⁹ Lā' ā'calīstān Cristo hualh: “A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na'”. Chuntza' māchekxīcan que Dios māpānūlh a'nchī ixmālacnūni'can huan lē'ksajna' makāntza'. Chuhua'j xmān tasqui'nī a'nchī talacnūlh Cristo ixa'cstu. ¹⁰ Jesucristo tlhualh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Lā' chuntza' cālītlahualh xalacuan huan tachi'xcuhuī't para pō'ktu.

¹¹ Ixlīhuākca'n sacerdotes israelitas tatāya tatlahua ixtascujūtca'n lakaliyān. Lā' maklhūhua' tamālacnū xmān tāpātin lē'ksajna'. Lā' huā' tamā'na lē'ksajna' tū' maktin caticāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n tachixcuhuī't. ¹² Lā' Cristo xmān maktin nīlh. Lā' chuntza' līmālacnūlh lakatin lē'ksajna' a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' tuncan tahuī'lalh na ixpāxtūcāna'j Dios, como Cristo nā xla' māpa'ksīni'n. ¹³ A'ntza' ka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios nacātlaja ixtā'ca'tza lā' nacāmātlōkentaxtūnī a'ntū lacasqui'n Cristo. ¹⁴ Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān lakatin lē'ksajna'. Lā' ū'tza' cālītlahualh lacuan para pō'ktu na ixlacapūn Dios ixlīhuākca'n a'ntū cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁵ Lā' huan Espīritu Santo māsu'yu que huā'mā' xastu'ncua'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh xapū'la:

¹⁶ A'calīstān na'ictlahua lakatin convenio con xla'ca'n, hualh Dios.

Chuntza' nala: Quit na'iccāmāmāchekxīnī quilīmāpa'ksīn.

Lā' quit na'ictlahua que natatlōkentaxtūcu'tun.

¹⁷ Lā' ā'calīstān hualh:

Tū'tza' ictipāstacli ixtalaclē'i'ca'n.

Tū'tza' ictipāstacli huan a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlahualh.

¹⁸ Lā' chuntza' Dios quincāmāspūtūnu'nī'nī'ta'ni'. Lā' tū'tza' tasqui'nī namālacnūni'yāuj Dios ā'lakatin lē'ksajna' a'ntū naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

Tasqui'nī nalaktapajtzūyāuj Dios

¹⁹ Chuhua'j, tā'timīn, como Cristo nīlh por quina'n, chuhua'j tū' tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā lej sicua'lanālānī't. ²⁰ Huan sacerdotes xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n natamālaquī' huan cortina a'xni'ca' natatanū huan nac cuarto a'nlhā lej tasicua'lanālīn. Lā' ixmacni' Cristo hua'chi huan cortina a'nlhā talactanū nac cuarto a'ntū lej tasicua'lanālīn. Lā' como Cristo nīnī'ttza' por quina'n, quincāmālaquī'nī'nī'ta'ni' para pō'ktu a'nlhā lactanūcan nac a'kapūn. Lā' chuntza' tzē nalaktapajtzūyāuj Dios. ²¹ Cristo, ū'tza' xapuxcu' sacerdote. Xla' squi'nī' Dios por quina'n a'ntūn tapa'ksīyāuj con Dios. ²² U'tza' nalīlaktapajtzūyāuj Dios lā'

namācā'tanīyāuj como lipāhuanāuj Dios lā' tlahuacu'tunāuj a'ntū xla' lacasqui'n, lā' como ca'tziyāuj que quintalaclē'i'ca'n quincātamāspūtūnu'ni'nī'ta'ni'tza'. Hua'chilh cāche'kē'canī'ttza' quimacni'ca'n con xastala'nka' xcān. ²³ Quina'n huanāuj que ka'lhīmā'nauj a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni'. Tū' tijiclhua'yāuj nīn macsti'na'j a'nchī ka'lhīmā'nauj. Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. ²⁴ Nalāpāstacāuj kalhatunu' de quina'n. Lā' nalāmaktāyayāuj chā'tunu' de quina'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nalāpāxquī'yāuj lā' ā'chulā' natlahuayāuj a'ntūn tzey. ²⁵ Makapitzīn tū'tza' tatā'takēxtimī a'ntīn takalhlaka'ī'. Xatzey natakēxtimīyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcānīyāuj. Huā'mā' ū'tza' lej tasqui'nī como ca'tziyā'tit hui'xina'n que tapajtzūmā'tza' huan chī'chini' a'xni'ca' Cristo namimpala.

²⁶ Palh kalhatin māca'tzīnīcanī't a'ntū xastu'ncua' lā' palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' tintī' ā'catūhuā a'ntū namāpānū ixtalaclē'i'. ²⁷ Xmān najicua'n de a'ntū napātle'keni' a'xni'ca' Dios najuzgarlī. Dios namāpātīnī nac macscut a'nlhā nacālhcuju ixtā'ca'tza. ²⁸ Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, palh kalhatu' o kalhatu'tun testigos ixtahuan palh kalhatin chī'xcu' tū' ixtlōkentaxtūnī't huan ley, chuntza' ixtalīmaknī. Lā' tū' ixtalalaku'man. ²⁹ Chuntza' ixcāmāpātīnīcan a'ntīn tū' ixtatlōkentaxtū huan ley xala' makāntza'. Lā' ā'chulā' namāpātīnīcan palh kalhatin lakmaka'nī't Cristo lā' palh puhuanī't que tuntū' ixtapalh huan ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' a'ntī nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n chu a'nchī huan xasāsti' convenio. Lā' chuxatī a'ntī lakmaka'n Jesucristo lej namāpātīnīcan como chuntza' lakmaka'n huan Espīritu Santo. Lā' xla' lej quincālaku'manāni'. ³⁰ Ca'tziyāuj que Dios huanī't: “Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natamāpala con quit. Quit huan Māpa'ksīni' lā' quit na'iccājuzgarlī quintachi'xcuhuī't”. ³¹ Lej lījicua' palh namāpātīnī kalhatin huan Dios xalakahuan.

³² Capāstactit hui'xina'n a'nchīn cāpātle'keni'ni' xapū'la a'xni'ca' chū'cus cātamāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātīyā'tit a'nchī ixcātamacaputzayāni'. ³³ A'katunu' ixcātalakapalayāni' lā' ixcātatucāni' nac cā'lacapūlhūhua'. Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn ixtapātīni'n chuntza', hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit chu lakatin. ³⁴ Lā' lakalhumantit hui'xina'n a'xni'ca' cātachī'ni' makapitzīn de hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' cālē'nca a'ntū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n tū' līlakaputzatit como ca'tziyā'tit que ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn a'ntū más xatzey lā' a'ntūn tū' maktin catisputli. ³⁵ Lā' chuhua'j, tū' catitamachuyī'tit. Capāstactit que namaklhtīni'nā'tit a'ntū xatzey nac a'kapūn. ³⁶ Capātītīt. Lā' tū' timakxtekā'tit de natlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaklhtīni'nā'tit a'ntū Dios huan que naquincāmaxquī'yāni'. ³⁷ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh: Tū'tza' lej makān sputa, namin a'ntī ixlīminat lā' tū' catitakoxīlh.

³⁸ Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

Lā' palh catīhuā nataxtutāya na ixtej Dios, xla' tū' iclīpāxuhua.

³⁹ Quina'n tū' hua'chī ā'makapitzīn a'ntīn tataxtutāya na ixtej Dios lā' tatzā'nkā. Quina'n lipāhuanāuj Dios lā' pūtaxtunī'taujtza'.

11

Xa'nca talatā'kchokolh xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'lh

¹ Lā' como lipāhuanāuj Dios, chuntza' namaklhtīni'nāuj a'ntū ka'lhīmā'nauj. Lā' nā ca'tziyāuj que a'nan a'ntūn tūna'j maktin laktzī'nāuj. ² Huan tachi'xcuhuī't xalanī'n makān, xlaca'n ixtamāpāxuhuī Dios, como xlaca'n ixtalīpāhuan Dios.

³ Lā' nā quina'n, como lipāhuanāuj Dios lā' chuntza' ca'tziyāuj que Dios tlhualh huan quilhtamacuj lā' huan chī'chini' lā' mālhcuyu' lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn. Dios hualh lā' xmān chuntza' tlahuakō'lh. Dios cātlahualh a'ntūn tatasu'yunu'n, a'yuj xapū'la tuntū' ixa'nan a'ntū tzē ixlaktzī'ncan.

⁴ Lā' Abel, como ixlīpāhuan Dios, xla' mālacnūni'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatzey lā' tū' hua'chi mālacnūlh Caín. Lā' como Abel ixlīpāhuan Dios, chuntza' Dios laktzī'lh que tzey. Lā' Dios maklhtīni'lh huan lē'ksajna' a'ntū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, a'yuj nīnī'ttza', quinticāmāsu'ni'yāni' que tasqui'nī nalīpāhuanāuj Dios.

⁵ Lā' nā Enoc ixlīpāhuan Dios lā' ū'tza' tū' līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Lā' tūlah kaksca, como Dios ixlē'nī't. Ixtachihuīn Dios huan que a'xni'ca' Enoc ixlātlā'huancus nac quilhtamacuj, xla' ixmāpāxuhuī Dios. ⁶ Nīn tintī' tzē māpāxuhuī Dios palh tū' līpāhuan Dios. A'ntīn tamin tamācā'tanī Dios, tasqui'nī que xla'ca'n natakahlaka'ī' que Dios hui' lā' cāmaktāya a'ntī nataputza Dios con ixlīhuāk ixa'clhcunucca'n.

⁷ Lā' nā Noé ixlīpāhuan Dios lā' kalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'nchī Dios ixuaninī't que namin lakatin lakuat. Lā' como ixjicua'n, tlhualh lakatin barco. Lā' chuntza' tapūtaxtulh xalanī'n na ixchic. Lā' como Noé tlōkentaxtūlh a'ntū Dios ixuaninī't, chuntza' ixtasu'yu que huan ā'makapitzīn tū' lactzey ixtahuanī't como xla'ca'n ixtapuhuan palh tū' stu'ncua' a'ntū ixuanī't Dios. Lā' como Noé ixlīpāhuan Dios, chuntza' Dios māpānūni'lh ixtalaclē'i'.

⁸ Lā' nā Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' a'kahuāna'lh a'xni'ca' Dios huanilh que na'a'n nac lakatin ti'ya't a'ntū Dios namaxquī'. Lā' Abraham taxtulh de ixā'lacchicni', a'yuj tū' ixca'tzī a'nlhā nachā'n. ⁹ Lā' como Abraham ixlīpāhuan Dios, xla' chā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā namaxquī'can, chu a'nchī Dios ixuaninī't. A'ntza' ixuī' hua'chi kalhatin makatiyāti'. Ixlahuī' nac lakatin chic de ko'xka'. Lā' nā chuntza' ixlahuī' ixo'kxa' a'ntī ixuanican Isaac lā' nā ixtā'nat a'ntī ixuanican Jacob. Xla'ca'n nā Dios cāmāxquī'lh huan ti'ya't. ¹⁰ Chuntza' ixlīlahuī' Abraham como ixka'lhīmā' que ixchā'lh nac huan cā'lacchicni' a'ntū Dios ixtlahuanī't chu a'nchī ixtapuhuan. Lā' huā'mā' cā'lacchicni' tū' maktin catisputli.

¹¹ Lā' nā Sara ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' tzē līka'lhīlh kalhatin ixcaman, a'yuj to'kotzīntza' ixuanī't. Lā' a'yuj ixpātle'kenī'ttza' para naka'lhī ixcaman, Sara kalhlaka'ī'lh palh Dios namaxquī' huan ska'ta' chu a'nchī Dios ixuanī't. ¹² Chuntza' Dios maxquī'lh kalhatin ixo'kxa' Abraham a'yuj lejtza' papatzīn ixuanī't para naka'lhī ixcaman. Lā' ī'xū'yātā'natna' Abraham lej talhūhua'lh hua'chi huan sta'cu lā' hua'chi huan cucujnu' a'ntū tahuī'lāna' na ixquilhtūn mar. Lā' lej talhūhua'lh lā' tūla cāpūtle'kekō'can.

¹³ Abraham lā' Isaac lā' Jacob tanīlh. Lā' a'xni'ca' tanīlh, tūna'j ixtamaklhtīni'n a'ntū Dios hualh que ixcāmāxquī'lh. Xmān hua'chīlh ixtalaktzī'n de makat. Lā' tapāxuhualh como ixtaca'tzī que Dios ixtlōkentaxtūlh a'ntū ixcāhuaninī't. Xla'ca'n lej xa'nca tahualh que ixtalatlā'huancus nac quilhtamacuj hua'chi makatiyāti'n. ¹⁴ Como chuntza' ixtachihuīna'n xla'ca'n, chuntza' māchekxīcan que ixtaputzamā'na a'nlhā natalatahui'la. ¹⁵ Xla'ca'n tū' ixtapāstacmā'na huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhualh, ixtataspi'tli nac huanmā' xcānsipej. ¹⁶ Xla'ca'n tū' ixtapāstaca huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtapāstaca ā'lakatin xcānsipej a'nlhā más xatzey lā' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. U'tza' Dios tū' līmāxana'n a'xni'ca' xla'ca'n tahuan que ū'tza' ix-Diosca'n. Lā' Dios cāxui'līnī't lakatin xcānsipej nac a'kapūn a'nlhā xla'ca'n natalatahui'la.

¹⁷ Lā' nā Abraham ixlīpāhuan Dios. U'tza' ixa'mā' līmāknī huan Isaac a'ntī xmān kalhatin ixcaman. Lā' ixmāxquī'cu'tun hua'chi lakatin lē'ksajna' Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksīnī't como ixlacasquī'n que Abraham namāsu'yu palh stu'ncua' ixkalhlaka'ī'. ¹⁸ Abraham ixa'kahuāna'ni'cu'tun Dios, a'yuj Dios ixuaninī't que por ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' ī'xū'yātā'natna'. ¹⁹ Abraham ixa'mā' maktī huan Isaac chu a'nchī Dios ixuaninī't, como ixca'tzī que Dios namaxquī'pala ixquilhtamacuj. Lā' como tū' lej makān ī'sputa para ixmāknīca Isaac, hua'chīlh Dios mālahuanīchokolh.

²⁰ Lā' nā Isaac ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixo'kxa'n a'nchī Dios ixcāsīcua'lanālīlh. Lā' ixo'kxa'n ixcāhuanican Jacob lā' Esaú. ²¹ Lā' nā Jacob ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixnatā'natna', a'ntī ixo'kxa'n José, a'nchī Dios ixcāsīcua'lanālīlh.

Chuntza' cāhuanilh a'xni'ca' ixa'mā'tza' nī. Pūtaquilhpūtalh ixpāla'c lā' mēcā'tanilh Dios. ²² Lā' nā José ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza' a'xni'ca' tū'tza' makān ī'sputa para nanī, xla' hualh que huan israelitas natataxtu de nac Egipto. Lā' māpa'ksīni'lh que nacālē'ncan ixlucutnu' a'xni'ca' natataxtu de a'ntza'.

²³ Lā' huan ixtāta' lā' ixtzī't Moisés nā ixtālīpāhuan Dios. Lā' a'nlhā ixtahui'lāna' xla'ca'n, huan rey māpa'ksīni'lh que nacāmāknīkō'can ixlīhuāk huan lakska'tā'n a'ntī xalacchi'xcu'huī'n. Lā' xla'ca'n tū' tajicua'nli a'xni'ca' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan rey. Lā' Moisés mātze'kca a'xni'ca' ixtō'lanī'tcus. Xla'ca'n talaktzī'lh que lej tzēhuanī't ixuanī't lā' xla'ca'n tamātze'kli lakatu'tun mālhcuyu'. ²⁴ Lā' nā Moisés ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza', a'xni'ca' chi'xcu'tza' ixuanī't, tū'tza' ixtahui'lacu'tun na ixchic huan rey xala' nac Egipto, a'nlhā ixmakastacnī't huan i'xtzu'ma'jāt rey. ²⁵ Moisés tū'tza' tachokocu'tulh ā'chulā' na ixchic huan rey, como a'ntza' ixlīpāxuhuacan a'ntūn tū' tzey. Xla' puhualh que más tzey nacātā'latahui'la ixtachi'xcu'huī't Dios a'yuj capātīni'lh. ²⁶ Moisés puhualh que más xatzey a'kahuāna'ni'can Cristo a'yuj ixlakmaka'nca. Lā' puhualh que tū' lej ka'lhī ixtapal huan a'nchī ixlīricoca'n xalanī'n nac Egipto. Xla' tū' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtīni'lh nac quilhtamacuj. Xla' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtīni'lh nac a'kapūn. ²⁷ Lā' como Moisés ixlīpāhuan Dios, lā' xla' taxtulh de nac Egipto. Lā' tū' ixjicua'ni' huan rey, a'yuj ixca'tzī palh ixa'kchā'lh. Pō'ktu a'kahuāna'ni'lh Dios. Xla' hua'chilh ixlaktzī'nī't Dios, a'yuj tūla laktzī'ncan.

²⁸ Moisés ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza' cāmāpa'ksīlh huan israelitas que ixtamaknīlh borregos lā' ixtalītlahualh macsti'na'j huan ixka'lhni' na ixmākahlchaca'n. Lā' chuntza' huan ángel tū' cāmāknīlh ixlīmaksāsti'ca'n huan israelitas a'xni'ca' cāmāknīlh huan ixlīmaksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto. ²⁹ Lā' huan israelitas ixtalīpāhuan Dios. Xla'ca'n tapātacutli huan Mar Rojo, hua'chi nac cā'ti'ya'tna' a'nlhā cā'scōhua. Lā' huan xalanī'n nac Egipto a'ntī ixtastālani', a'xni'ca' tapātacutcu'tulh, xla'ca'n tajicsua'kō'lh.

³⁰ Lā' huan israelitas, como ixtalīpāhuan Dios, xla'ca'n lakatojon chi'chini' ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan huan cā'lacchicni' a'ntū ixuanican Jericó. Lā' chuntza' lī'a'kā'lh huan taxaka de chihuix a'ntū ixlītamacxti'li'nī't huan cā'lacchicni'. ³¹ Lā' cāmāknīca a'ntī xalanī'n nac Jericó a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' Rahab, a'ntī pū'la ixcāka'lhī ixtatā'chihuīnni', xla' tū' maknīca. Rahab, como ixlīpāhuan Dios, xla' ixcāmānūnī't na ixchic huan israelitas a'ntī ixta'a'nī't tapūlaktzī'huī'līni'n nac huanmā' ti'ya't. Lā' ū'tza' tū' talīmāknīlh huan Rahab.

³² Tū' tasqui'nī que ā'chulā' na'iccālīhuaniyāni' ā'makapitzīn antī ixtalīpāhuan Dios. Tū' icka'lhī quilhtamacuj para na'iccāhuaniyāni' a'ntūn tatlalualh Gedeón lā' Barac lā' Sansón lā' Jefe lā' David lā' Samuel lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. ³³ Xla'ca'n ixtalīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' talītlajalh ā'makapitzīn xcānsipejni', lā' ixtamāpa'ksī. Lā' como ixtatlahua a'ntūn tzey, Dios cāsicua'lanālīlh chuntza' a'nchī ixcāhuaninī't. Lā' ā'makapitzīn ixcālākmānūcan huan leones. Lā' Dios cāmaktāyahl lā' chuntza' tū' cāmāknīca. ³⁴ Lā' ā'makapitzīn ixcāmāpū'can nac cā'macscutnu'. Lā' xla'ca'n tū' talhculh. Lā' ā'makapitzīn ixcāmāknīcu'tuncan con espada. Lā' xla'ca'n tapūtaxtulh. A'yuj xla'ca'n tū' lej lactli'huī'qui ixtahuanī't, Dios cāmātli'huī'quīlh. Lā' tū' ixtajicua'n. Ixtatlahua guerra lā' ixtamakatzā'la ixtā'ca'tzaca'n. ³⁵ Lā' makapitzīn puscan, Dios cāmālakahuanīni'chokolh ixcamana'ca'n, a'ntī ixtanīnī'tcus.

Lā' ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't cāmāpātīnīca hasta lhān tanīlh. Palh xla'ca'n ixtakalhtatzē'kli palh ixtakalhlaka'ī, tū' ixcāmāpātīnīca. Pero xla'ca'n tū' takalhtatzē'kli, como ixtaca'tzī que ixtaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n a'ntū xatzey a'xni'ca' Dios nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n. ³⁶ Lā' ā'makapitzīn lej cālākapalaca lā' cākēsno'kca. Lā' ā'makapitzīn cāmānūca nac pūlāchī'n lā' cātūpīxui'līca cadenas. ³⁷ Lā' ā'makapitzīn cāmūta'lamāknīca. Lā' ā'makapitzīn cālīxua'ta'pitzica līxua'ta'n. Lā' ā'makapitzīn cālīmāknīca espada. Lā' ā'makapitzīn chū ixtatejenī'ntlā'huan lā' ixtalhakā' ixko'xka' borrego lā' chivos. Lā' lacpobres ixtahuanī't. Lā' ixcālākmaka'ncan lā' ixcāmāpātīnīcan. ³⁸ Lā'

ixtatzā'latlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lā' nac cā'kēstīnni'. Lā' ixtahui'lāna' nac lhu'cu' lā' na ixtampīn chihuix. Xalanī'n nac quilhtamacuj lej ixtaca'tzanca'tzī, lā' tū' līmakuan ixtatā'lahui'lāna' con xlaca'n, huā' tamā'na lactzey tachi'xcuui't. ³⁹ Huā' tamā'na tachi'xcuui't lej ixtalipāhuan Dios lā' ixtamāpāxuhuī Dios. Lā' a'yuj ixtalipāhuan Dios, xlaca'n tū' tamaklhtīni'nkō'lh ixlīhuāk a'ntū Dios cāhuanilh que ixcāmaxquī'lh. ⁴⁰ Dios, xla' ixlacasqui'n que xlaca'n ixquincātaka'lhīni', como Dios quincācāxui'līni'nī'ta'ni' a'ntū más xatzey. Lā' xla' naquincātlahuayāni' xalacuan quina'n a'cxtim con xlaca'n.

12

Tasqui'nī namaksca'tāuj Cristo

¹ Quina'n ca'tzīyāuj a'nchī huan tamā'na chi'xcuui'n ixtalipāhuan Dios. Lā' a'yuj tapātīni'lh, xlaca'n tū' tataspi'tchokolh na ixtej Dios. Lā' quina'n cacāmaksca'tui xlaca'n. Lā' chuntza' camakxtekkō'uj a'ntū quincāmāmakchuyīyāni' na ixtej Dios. Lā' tū'tza' catlahuāuj a'ntūn tū' tzey, a'yuj jicslīhua' makxtekāuj. Lā' tū' cajiclhuā'uj natlahuayāuj ixtapuhuān Dios. ² Lā' chuhua'j capāstacui Jesucristo. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtātūnī'ta'ni'tza'. Lā' xla' naquincāmaktāyayāni' nakalhlaka'ī'yāuj ā'chulā' līhuan lahui'lāna'ujcus. Xla' lej pātīni'lh a'xni'ca' nīlh nac cruz. Lā' a'yuj lej lakmaka'nca lā' a'yuj lej pātīni'lh, xla' pātīkō'lh como ixca'tzī que ā'calīstān lej napāxuhua. Lā' chuhua'j huī' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn a'nlhā tā'māpa'ksīni'n Dios.

³ Capāstactit a'nchī pātīni'lh Jesucristo lā' a'nchī ixtatā'lāsta'la huan chi'xcuui'n a'ntī ixtaca'tzanca'tzī. Chuntza' tū' cajiclhua'tit a'yuj pātīni'mpā'na'ntit. Lā' tū' camakxtektit natlahua'yā'tit ixtapuhuān Dios. ⁴ A'yuj a'katunu' hui'xina'n tlahua'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, lej lītanūni'nī'ta'ntit natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey. Lā' a'yuj jicslīhua' pero ū'tza tū' cātālīmaknīni'ta'ni'. ⁵ Chō'la pātza'nkāni'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios quincāchihuīna'maxquī'yāni' lā' quincālaktzī'nāni' hua'chilh ixcamana'. Chuntza' huan: Xa'nca capāstacti a'xni'ca' mā'a'kahuānīyāni' Dios.

Tū' caji'clhua' a'xni'ca' xla' quilhnīyāni'.

⁶ Dios cāmā'a'kahuānī ixlīhuākca'n a'ntī cāpāxquī'.

Lā' cāmāpātīni' ixlīhuākca'n a'ntī cālaktzī'n hua'chi ixcamana'.

⁷ Capātītī a'xni'ca' cāmāpātīnīyāni'. Palh Dios cāmā'a'kahuānīyāni', chuntza' tasu'yu que cālaktzī'nāni' hua'chi ixcamana'. Lej tasqui'nī que kalhatin xatāta' namā'a'kahuānī ixcamana'. ⁸ Dios cāmā'a'kahuānī ixlīhuākca'n ixcamana'. Lā' palh tū' cahuā ixcāmā'a'kahuānīni' chuntza' ixtasu'yulh que hui'xina'n tū' stu'ncua' ixcamana'.

⁹ A'xni'ca' quincātamakastacni' quintāta'ca'n, ixquincātamāpātīnīyāni'. Lā' quina'n ixca'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' ā'chulā' tasqui'nī quina'n na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios a'ntī cāmā'a'nanī quilīca'tzīnca'n, lā' chuntza' naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹⁰ Quintāta'ca'n a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n ixquincātamāpātīnīyāni' chu a'nchī ixtapuhuān. Xlaca'n ixtalacasqui'n que līlacatejtin ixlātā'kchokouj nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' nā Dios quincāmāpātīnīyāni', como quincāpāstacāni'. Xla' lacasqui'n que quina'n lactzey nalayāuj hua'chi xla'. ¹¹ A'xni'ca' quincātamāpātīnīyāni', tū' līpāxuhuyāuj. Lā' a'yuj quincātamālakaputzīyāni', ā'calīstān quincātlahuayāni' lactzey lā' līpāxuj, palh chuntza' līasca'tāuj.

Lījicua' palh tū' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios

¹² Lā' chuhua'j calāmāhuixcāni'tit lā' tū' catalactlajītāya'tit. ¹³ Xa'nca catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Lā' chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' xlaca'n tū' catitatonkopūlh.

¹⁴ Ca'cs catahui'la'tit con ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. Catlahua'tit xmān a'ntū līmakuan. Palh kalhatin tū' makxteku'tun de tlahua talaclē'i', xla' tū' catitā'latahui'lh Dios. ¹⁵ Dios lej lakalhu'manīni'n. Camakxtektit que xla' nacāmaktāyayāni' milīhuākca'n. Tū' catax-tūtāya'tit na ixtej Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Palh kalhatin taxtūtāya, chuntza'

cāmāmakchuyī ā'makapitzīn a'nchīn takahlaka'ī. ¹⁶ Tū' catlahua'tit talākahlī'n. Tū' calakmaka'ntit a'ntū i'xla' Dios, hua'chi Esaú. Xla' como i'xuā'yancu'tun, stā'lh ixherencia a'ntū i'xla' i'xlal' como xla' līmaksāsti' i'xuanī't. ¹⁷ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que ā'calistān xla' i'xlacasqui'n que i'xmaxquī'palaca huan herencia. Lā' tū' maxquī'ca. Xla' i'xcalhuan como xtāpalīcu'tulh a'ntū i'xtlahuanī't. Lā' tulal' xtāpalīh.

¹⁸ Hui'xina'n tū' i'xui'lāna'ntit a'ntza' a'xni'ca' Dios māstā'lh huan ley nac kēstīn a'nlhā huanican Sinaí. Huan israelitas xalanī'n makāntza' tatapajtzūlh huan nac Sinaí. Talaktzī'lh huan lamana' lā' huan cā'pucsua' lā' huan maklipni'. ¹⁹ Takaxmatli lakatin trompeta lā' lakatin tachihuīn. Lā' a'xni'ca' takaxmatli ixtachihuīn Dios, xlaca'n tasquī'nli que tū'tza' ixtakaxmatli. ²⁰ Lā' lej tajicua'lh a'xni'ca' Dios hualh que nīn tintī' i'xa'malh huan ixtūtzā'n huan kēstīn. Lā' nā hualh que palh lakatin animal natāya a'ntza' ka'lhī nalīlacata'lamaknīcan chihuix. ²¹ Lā' a'ntīn talaktzī'lh huā'mā', lej tajicua'lh. Lā' nā Moisés hualh: "Icxpipimā' como lej icjicua'n".

²² Hui'xina'n tū' chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit nac ā'lakatin kēstīn a'nlhā huanican Siōn lā' nac cā'lacchicni' a'nlhā huī' Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn lā' huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' lej ta'a'nan lhūhua' ángeles. ²³ Lā' a'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn a'nlhā tatakēxtimīnī't lā' tamācā'tanīmā'na Dios a'ntī xapū'la i'xcamana' Dios, a'ntīn tatzo'kni' ixtacuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' huī' Dios. U'tza' a'ntī nacājuzgarlīkō' i'xlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' nā a'ntza' tahui'lāna'ncha' i'xlīca'tzīnca'n a'ntīn tanīnī'ttza' lā' Dios cātlahuanī't xalacuan. ²⁴ Hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que Jesucristo ū'tza' a'ntī māpūtaxtūnu'n. Xla' lacāxtlahuanī't huan xasāsti' convenio. Lā' ixka'lhni' Jesucristo cāche'kē'ni' i'xa'clhcunucca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' chuntza' huan lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' Jesucristo, ū'tza' más xatzey lā' tū' hua'chi a'ntū mālacnūlh Abel.

²⁵ Cakaxpa'ttit a'ntū huan Dios. Cāmāpātīnīca a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Moisés a'ntīn Dios māchihuīnīlh. Lā' ā'chulā' naquincātamāpātīnīyāni' palh tū' kaxmatcu'tunāuj Dios a'nchī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶ Makāntza' Dios chihuīna'lh a'xni'ca' ixtatakēstoknī't huan israelitas pajtzu nac Sinaí. Lā' huan ti'ya't tachiquilh. Lā' chuhua'j Dios huanī't: "Quit na'icchiquipala huan ti'ya't. Lā' tū' xmān huan ti'ya't. Nā na'icchiqui huan a'kapūn". ²⁷ Lā' huā'mā' huanicu'tun que natasputkō' i'xlīhuāk a'ntū cāmā'a'nanīnī't. Lā' natachoko xmān a'ntūn tūla xakā'līcan. ²⁸ Quina'n natā'latahui'layāuj Dios a'nlhā xla' māpa'ksīni'n a'nlhā tāyani' para pō'ktu. Chuhua'j namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios lā' na'a'cnīni'ni'yāuj lā' namācā'tanīyāuj chu a'nchī hua'chi xla' lacasqui'n. ²⁹ Ixlistu'ncua' que Dios hua'chi lakatin ka'tla' lamana' como xla' nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'.

13

Palh xa'nca nalatā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmāpāxuhuīyāuj Dios

¹ Calāpāxquī'tit milīhuākca'n como hui'xina'n lītā'timīn. ² Camānū'tit na minchicca'n a'ntīn taminācha' de makat. A'makapitzīn a'ntīn chuntza' tatlahuanī't, xlaca'n tamānūnī't ángeles na ixchicca'n, a'yuj xapū'la tū' ixtaca'tzī palh xlaca'n ángeles ixtahuanī't.

³ Tū' cacāpātza'nkātī a'ntī cāchī'canī't. Cacālakahu'ma'ntit de xlaca'n hua'chilh nā hui'xina'n xatachī'nī'n con xlaca'n. Lā' tū' cacāpātza'nkātī a'ntīn tapātīni'mā'na. Cacālakahu'ma'ntit xlaca'n hua'chilh nā hui'xina'n i'xpātīni'ntit hua'chi xlaca'n.

⁴ Lej tzey tapūchahuacan. Tū' līmakuan tlahuacan talākahlī'n. Dios nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua' talākahlī'n lā' ā'catūhuā hua'chi huā'mā'.

⁵ Tū' xmān capāstactit a'nchī nalīka'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuj catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh tū' lhūhua'. Dios huanī't: "Pō'ktu na'ictā'latahui'layāni'. Tū' maktin ictimakxtekni'". ⁶ Lā' ū'tza' tū' catilījicua'uj. Tzē nahuanāuj: Huan Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Tū' ictijicua'ni'lh a'ntū naquintatlahuani' tachi'xcuhuī't.

⁷ Cacāpāstactit xla'ca'n a'ntūn pū'la cātamāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Capāstactit a'nchī xla'ca'n ixtalīlatlā'huan. Lā' cacāmaksca'ttit xla'ca'n.

⁸ Jesucristo tū' taxtāpālī. Xla' pō'ktu chū'tza' a'nchī ixuanī't xapū'la lā' hasta chuhua'j lā' para pō'ktu. ⁹ Tū' catamakxtektit que nacātamāsu'ni'yāni' ā'tāpātin līmāscā'tīn a'ntūn tū' hua'chi kalhlaka'ī'yā'tit chuhua'j. Dios ū'tza' a'ntī quincāmaktāyayāni' a'nchī nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī xla' lacasqui'n. Huan līmāscā'tīn ixpālacata a'ntū hua'can, huā'mā' tū' quincāmaktāyayāni'. A'yuj ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni' huan tamā'na līmāscā'tīn, huā'mā' tū' cāmaktāya xla'ca'n.

¹⁰ Huan sacerdotes a'ntūn tascuja na ixlītokpānca'n israelitas, xla'ca'n tzē natahua' macsti'na'j de huan ixquinīca'n animalhna' a'ntū mālacnūni'can Dios. Xtunc huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūni'canī't Dios a'ntū quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' lē'ksajna', ū'tza' Jesucristo. ¹¹ Huan chí'xcu' a'ntī xapuxcu' sacerdote, xla' lē'n ixka'lhni' animalhna' xatamāknīn hasta huan nac lītokpān a'nlhā huanican Lej Tasicua'lanālīn a'nlhā ixlīlakatu' cuarto. Lā' a'ntza' mālacnūni'can Dios huan ka'lhni' para nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' ixmacni'ca'n huan animalhna' a'ntū xatamāknīn, huan tamā'na cāmāxtucan de huan ka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' cālhcuyucan. ¹² Lā' nā Jesús nā māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' nīlh. Chuntza' pātīni'lh como ixka'lhni' ixcālīmāpānūni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. ¹³ Lej lakmaka'nca Jesucristo a'xni'ca' māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni' lā' xtokohua'ca'ca huan nac cruz. Lā' quina'n como kalhlaka'ī'yāuj, ka'lhī nā napātīyāuj a'xni'ca' quincātalakmaka'nāni' por ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Huā'tzā' nac quilhtamacuj tintī' huan cā'lacchicni' a'ntū natahui'la para pō'ktu. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'lakatin cā'lacchicni' a'ntū nalaktzī'nāuj ā'calīstān. ¹⁵ Tū'tza' mālacnūni'yāuj Dios huan xatamāknīn animalhna'. Līmakuan namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna'. Lā' tasqui'nī namāka'tlī'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Tū' capātza'nkātīn natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capātza'nkātīn nalāmaktāya'yā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū līpāxuhua Dios.

¹⁷ Cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xanapuxcu'nu' nac huan lītokpānna'. Lā' catlahua'tit a'ntū xla'ca'n cātahuanīyāni'. Xla'ca'n cāmaktaka'lhāni' hui'xina'n como talacasqui'n que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Xla'ca'n natamaxquī' cuenta Dios a'nchīn tascuja. Xla'ca'n con tapāxuhuan natascuja palh natlahua'yā'tit a'ntū nacātalīmāpa'ksiyāni'. Lā' palh tū' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit, xla'ca'n natalīlakaputza. Lā' huā'mā' tuntū' caticātlahuani'ni' hui'xina'n.

¹⁸ Cakalhtō'ka'tit por quit. Lā' quit icca'tzī que iclōkentaxtūlh a'ntū Dios quilīmāmacū'lh como pō'ktu ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. ¹⁹ Iccāsqui'ni'yāni' que lej caquilālīkalhtō'ka'uj hui'xina'n que Dios palaj naquimacā'nācha' a'nlhā hui'lāna'ntit.

Huan līsicua'lanālīn

²⁰ Dios ū'tza' a'ntī cāmātza'ta'tī' qui'a'clhcunucca'n. Xla' mālahuanīchokolh Jesucristo. Lā' Jesucristo nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' līlacāxtlahualh huan convenio a'ntū lej tzey lā' a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' chuhua'j xla' pō'ktu quincāmaktaka'lhāni'. ²¹ Lā' Dios cacāmāxquī'ni' ixlīhuāk a'ntū nacāmaktāyayāni' natlahua'yā'tit ixtapuhuan. Lā' nā quina'n caquincātlahuani' Dios chu a'nchī xla' lacasqui'n por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo para pō'ktu. Amén.

²² Tā'timīn, lej iccāsqui'ni'yāni' que līlacatzucu nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni' nac huā'mā' carta. Tū' lej lhmā'n huanmā' carta a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. ²³ Iccāmāca'tzīnīcu'tunāni' que makxtekanī'ttza' Timoteo. Lā' chuntza' tū'tza' tachi'n. Lā' palh xla' namīn palaj, naquintā'a'n a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n.

²⁴ Cacāsaludarlī'tit ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpān. Lā' cacāsaludarlī'tit ixlīhuākca'n ā'makapitzīn a'ntīn takahlaka'ī'. Huan tā'timīn xalanī'n nac Italia cāmacā'ni'yāni' saludos.

²⁵ Lā' Dios cacāsicua'lanālikō'ni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.

Huan Carta a'ntün Tzo'kli Santiago

Litzucua huan carta

¹ Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Quit iccāmacā'ni'yāni' saludos milihuākca'n israelitas a'ntün tapa'ksiyā'tit con Dios, a'nti a'kahua'nī'ta'ntit.

Huan tapāstacna' a'ntü Dios māstā'

² Tā'timīn, catahui'la'tit con tapāxuhuān a'yuj cāpātle'keni'yāni' lej lhūhua' catūhuā por ixpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo. ³ Ca'tzī'yā'tittza' a'xni'ca' cāpātle'keni'yāni' huā'mā' lā' palh tū' makxtekā'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, chuntza' nalisca'tā'tit a'nchī natāyani'yā'tit. ⁴ Lā' pō'ktu natāyani'yā'tit, lā' chuntza' nalisca'tā'tit a'nchī xa'nca nalatā'kchokoyā'tit lā' a'nchī nalītlōkentaxtūkō'yā'tit ixlīhuāk a'ntü ixtapuhuān Dios.

⁵ Palh hui'xina'n tū' māchekxīyā'tit a'nchī nalīlatā'kchokoyā'tit xa'nca, casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmāmāchekxīnīyāni'. Xla' lej cāmaktāya ixlīhuāk huan tachi'xcuui't chu a'nchī tasqui'nī lā' tū' cālacatā'quī'. ⁶ A'xni'ca' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit catūhuā Dios, napuhua'nā'tit que Dios stu'ncua' nacātamaxquī'yāni'. Lā' tū' maktin tipuhua'nā'tit que Dios tū' caticāmaxquī'ni'. Lā' a'nti puhuan que Dios tū' catimāstā'lh, xla' tū' xmān tūpātīn ixtapāstacna' ka'lhī. Xla' hua'chi a'xni'ca' huan ū'ni' lakaxtim mā'kchoko huan xasipej mar. ⁷ A'nti puhuan chuntza', Dios tū' catimaxquī'lh a'ntü nasqui'ni'. ⁸ A'ntün tū' xmān tūpātīn tapāstacna' taka'lhī, xlaca'n tū' maktin taca'tzī a'ntü natatlahua.

⁹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti chu catīhuāya tachi'xcuui't, calīpāxuhua'tit como Dios cālaktzī'nāni' tū' hua'chi chu catīhuāya tachi'xcuui't. ¹⁰ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti lacricos, calīpāxuhua'tit como māchekxīyā'tit que Dios laktzī'n mintumīnca'n hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh. Huan ricosnu' natasputa hua'chi lakatin xa'nat. ¹¹ A'xni'ca' lej chī'chini'n huan chī'tin scōhuan, lā' huan xa'nat yuja. Lā' huan ixlītēhuanī't xla' sputa. Lā' nā chuntza' talīsputa huan ricosnu' lihuan tatlahua ixnegocioca'n.

A'nchī napātīnī'ncan lā' natāyani'can

¹² Līpāxūj tahuī'lāna' xlaca'n a'nti lej līlacatejtin tapātī a'ntü cāpātle'keni'. Palh xlaca'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' xasāsti' quinquilhtamacujca'n xla' hua'chi lē'ksajna' a'ntü Dios cāmālacnūni' a'ntün tapāxquī'. ¹³ Lā' palh kalhatin chī'xcu' puhuan que natlahua a'ntün tū' tzey, tū' cahualh que Dios māpuhuanīlh a'ntün tū' tzey. Dios tū' maktin puhuan natlahua a'ntün tū' līmakuan. Lā' xla' tū' cāmāpuhuanī huan tachi'xcuui't que catatlahualh a'ntün tū' līmakuan. ¹⁴ A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' puhuan natlahua a'ntün tū' līmakuan, xla' māni' ixtapāstacna' mātlahuī chuntza'. ¹⁵ Lā' palh xla' tlahua chu a'nchī ko'hua'jua' ixtapāstacna', chuntza' ka'lhī ixtalaclē'i'. Lā' ā'chulā' tlahuatēlha a'ntün tū' tzey. Lā' ū'tza' nalīnī.

¹⁶ Lej stu'ncua' a'ntü iccāhuanimā'ni'. Lā' tū' cata'a'kxokotit, tā'timīn. ¹⁷ Huāk xatzey catūhuā a'ntü quincātamaxquī'nī'tā'ni', huāk macamīn Dios. A'nti quincāmaxquī'ni' huāk a'ntün tzey xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh a'ntün tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Tū' maktin taxtāpalī nīn macsti'na'j. ¹⁸ Dios quincātamaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n chu a'nchī xla' ixtapuhuān. Quincātamaxquī'ni' quinquilhtamacujca'n xasāsti' por ixpālacata ixtachihuīn Dios a'ntü ixlīstu'ncua'. Lā' chuntza' quina'n xapū'la' kalhlaka'ī'nī'ta'uj. Lā' ā'calīstān lhūhua' ā'makapitzīn natakahlaka'ī'.

A'ntü Dios lacasqui'n que natlahuayāuj

¹⁹ Lā' capāstactit huā'mā', tā'timīn. Lā' milihuākca'n xa'nca cakaxpa'ttit ixtachihuīn Dios. Lā' capāstacna'ntit pū'la para nachihuīna'nā'tit, lā' tū' nā'a'kchipinā'tit. ²⁰ Huan tā'kcha quincāmāmakchuyīyāni'. Lā' chuntza' tūla tlahuayāuj ixtapuhuān Dios.

²¹ Camāpānūkō'tit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua'. Calīhui'lī'tit que natlahua'yā'tit ixtapuhuān Dios. Lā' catlahua'tit cuenta a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'ntū maklhtīni'nī'ta'ntit. U'tza' a'ntū cāmāca'tzīnīni' a'nchī nacālīmāpūtāxtūyāni'.

²² Ca'a'kahuāna'ni'tit huan ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān cakaxpa'ttit. Palh puhua'nā'tit que xmān tasqui'nī nakaxpa'tā'tit, mē'cstuca'n ta'a'kxokoyā'tit. ²³ A'ntī xmān takaxmata ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni', xlaca'n hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī talakjū nac espejo. ²⁴ Lā' xmān ixa'cstu laktzī'ncan a'nchī huanī't ixlacan lā' a'n lā' chu tuncan pātza'nkā a'nchī ixuanī't. ²⁵ Lā' tū' chuntza' xlaca'n a'ntīn cuenta tatlahua huan xatzey ixtachihuīn Dios a'ntūn quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī nalīpūtāxtuyāuj. Lā' palh xlaca'n tū' tamaxteka ta'a'kahuāna'ni', lā' palh tū' tapātza'nkā a'ntū huan, chuntza' Dios nacāsīcua'lanālī ixlīhuāk a'ntūn tatlahua.

²⁶ Lā' palh chā'tin chi'xcu' huan que a'kahuāna'ni' Dios, lā' tūla māpa'ksī ixquilhni' xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. Xla' tū' stu'ncua' a'kahuāna'ni' Dios. ²⁷ A'ntū Dios lacasqui'n que natlahuayāuj quina'n a'ntī stu'ncua' kalhlaka'ī'yāuj xla' chuntza': cacāmaktāyāuj huan lacxcamanīn lā' huan lakapūtnu' a'ntīn tapātīni'n lā' pō'ktu cataxtunquīuj de ixlīhuāk xako'hua'jua' a'ntū xala' nac quilhtamacuj.

2

Tasqui'nī nacālaktzī'nāuj huan tachi'xcuhuī't chu a'cxtim

¹ Tā'timīn, calālaktzī'ntit a'cxtim milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī lej xaka'tla'. ² Na'iccāhuanīyāni' lakatin tamālacastuc. Kalhatu' chi'xcuhuī'n tatanū na milītokpānca'n. Kalhatin xla' rico lā' ka'lhī ixmacatzātāt de oro lā' ixlū'xu' lej xafino. Lā' huan ā'kalhatin xla' pobre lā' xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³ Lā' hui'xina'n más a'cnīni'ni'yā'tit a'ntīn ka'lhī xatzey ixlū'xu' lā' huanī'yā'tit: “Hui'x catahui'la' huā'tzā' nac xatzey silla”. Lā' huan pobre huanī'yā'tit: “Hui'x catāyachī a'jnanu' o catahui'la' nac piso pajtzu na quintojon”. ⁴ Palh chuntza' tlaha'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu que puhua'nā'tit que ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n más xalacuan. Palh chuntza' tlaha'yā'tit hui'xina'n, tū' tzey mintapāstacna'ca'n.

⁵ Tā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni' lā' iccāhuanīcu'tunāni' huā'mā'. Dios cālacsacnī't a'ntī lacpobresnī'. Lā' a'yuj pobres xlaca'n, Dios cālaktzī'n hua'chi ricosnu', como talīpāhuan Dios lā' chuntza' natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Lā' nā ixlīhuāk a'ntīn tapāxquī' Dios ixlīhuākca'n natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. ⁶ Lā' hui'xina'n cālakmaka'nā'tit huan tī lacpobres. Lā' cā'a'cnī'ni'ni'yā'tit huan ricos. Lā' huan ricos ū'tunu'n a'ntīn cātāmāpātīnīyāni'. Lā' xlaca'n cātāmālacapū'yāni' hui'xina'n. ⁷ U'tunu'n huan ricos a'ntī ko'hua'jua' talīchihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. U'tza' a'ntī hui'xina'n tā'tapa'ksī'yā'tit.

⁸ Ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxquī'ya' huan ā'makapitzīn chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu”. Palh hui'xina'n a'kahuāna'ni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' xa'nca tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹ Palh hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit makapitzīn lā' ā'makapitzīn huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlaha'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan, lā' chuntza' hui'xina'n laclī'pinā'tit chu a'nchī huan huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Palh kalhatin chi'xcu' nakalhlaka'ī' ixlīhuāk huan ixley Dios lā' xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni', huā'mā' chi'xcu' laclē'n como tū' a'kahuāna'ni'kō'lh huan ley, lā' a'yuj xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni'lh. ¹¹ Dios hualh: “Tū' timakpuscātīni'na'”. Lā' nā chuntza' hualh xla': “Tū' timaknīni'na'”. Palh kalhatin a'ntī namaknīni'n, xla' nalacclē'n lā' a'yuj tū' makpuscātīni'nī't. ¹² Dios quincāmaktāyāyāni' lā' chuntza' tū' naquincāmāpa'ksīyāni' huan a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuntza' palh tlaha'yāuj a'ntūn tū' tzey, Dios naquincājuzgarlīyāni'. Lā' ū'tza' calīchihuīna'ntit lā' catlahua'tit a'ntūn tzey. ¹³ Dios, a'xni'ca' najuzgarlī, tū' caticālakalhu'malh a'ntīn tū' talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' xla' xmān nacālakalhu'man

a'ntīn talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' a'ntīn talakalhu'manī't ā'makapitzīn, xlaca'n tū' catitajicua'lh a'xni'ca' najuzgarlī Dios.

A'nchī xa'nca kalhlaka'ī'can

¹⁴ Tā'timīn, palh kalhatin chi'xcu' huan que lipāhuan Dios lā' xla' tū' tlahua a'ntūn tzey, chu tlakaj huan palh lipāhuan. ¹⁵ Palh kalhatin quintā'tin spu'tni' ixlu'xu' lā' tū' ka'lhī a'ntū nahua' ¹⁶ lā' makapitzīn de hui'xina'n tahuanī: “Dios casicua'lanālīni' lā' camaxquī'ca' milu'xu' lā' camāhuī'ca'”, lā' a'ntī tahuanī chuntza' nīn tuntū' tamaxquī', chuntza' nīn tuntū' ixpālacata palh tahuan que talipāhuan Dios. ¹⁷ Palh kalhatin chi'xcu' huan palh lipāhuan Dios, lā' tū' maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan que lipāhuan Dios. Xla' hua'chi kalhatin xanīn como huan xanīn tuntū'tza' tlahua.

¹⁸ Chō'la kalhatin nahuan: “Makapitzīn xmān talipāhuan Dios, lā' ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey”. Palh chuntza' ixquihuanica quit xa'icualh: “¿Chichū nalītasu'yu'ya' palh lipāhua'na' Dios palh tū' tlahua'ya' a'ntūn tzey? Pero quit ictlahua lej xatzey. Lā' chuntza' lītasu'yu' palh quit iclipāhuan Dios”. ¹⁹ Hui'x puhua'na' que xmān kalhatin Dios. Lā' chuntza' tzey. Lā' nā chuntza' tapuhuan huan xako'hua'jua' espīritus a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' xlaca'n taxpipi porque lej tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x tū' māchexī'ya'. Na'icmāsu'ni'yāni' que chu tlakaj a'ntī huan palh lipāhuan Dios lā' palh tū' tlahua a'ntū xalacuan. ²¹ Quixū'yāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, como hua'chi lē'ksajna' Dios, huan ixo'kxa' a'ntī ixtacuīni' Isaac. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que Abraham lej tzey a chi'xcu' por ixpālacata a'ntūn tlahualh. ²² Chuntza' māchexī'can que Abraham ixlipāhuan Dios lā' ū'tza' xla' lītlahualh a'ntū xalacuan. Lā' a'xni'ca' Abraham tlahualh huā'mā' a'ntū lej tzey, ū'tza' lītasu'yulh que Abraham ixlipāhuan Dios. ²³ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca chu a'nchī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios lej xatzey līlaktzī'lh Abraham”. Lā' Dios hualh que Abraham ixamigo.

²⁴ Lā' chuntza' hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' que Dios xalacuan cālaktzī'n tachi'xcuhuī't tū' xmān por ixpālacata talipāhuan Dios. Nā tasquī'nī que xlaca'n natatlahua a'ntū xalacuan. Lā' chuntza' natasu'yu' palh talipāhuan Dios. ²⁵ Lā' nā chuntza' pātlekeni'lh Rahab a'ntī lej ixka'lhī lhūhua' ixmakchi'xcu'. Xla' cāmakxteklī tatachokolh na ixchic huan chi'xcuhuī'n a'ntī Josué cāmacamilh. Lā' cāmātzē'kli lā' cāmaktāyalh para natataxtu de huan nac cā'lacchicni' nac ā'kantīn tej. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh lej tzey a puscāt huan Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n lā' quilīca'tzīnca'n. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como lipāhuanāuj Dios lā' nā tlahuayāuj a'ntū xalacuan.

3

Quinquilhni'ca'n

¹ Tā'timīn, más xatzey palh tū' lhūhua' de hui'xina'n nala'yā'tit milīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n na milītōkpānca'n. Ca'tzīyā'tit hui'xina'n que xlaca'n a'ntī tamāsu'yu' más lipalha' nacājuzgarlīcan. ² Quina'n quilīhuākca'n a'katunu' tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' palh kalhatin chi'xcu' tzē māpa'ksī ixquilhni' lā' chuntza' tzē māpa'ksī ixlīhuāk ixmacni'. Lā' xla' tzeyā chi'xcu'. ³ Hua'chi huan cahuāyuj, cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n. Lā' chuntza' tzē nacāmāpa'ksīyāuj. Lā' nata'a'n chu a'nlhā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴ Lā' nā hua'chi huan barcos a'ntū lej lakka'tla'n. Lā' a'ntū pūxui'tican lej ti'na'j. Lā' a'yuj huan ū'ni' lej xatli'hui'qui tampi'talē'n huan barco, huan piloto tzē nalē'n chu a'nlhā lacasqui'n, a'yuj ti'na'j a'ntū pūxui'tican huan barco. ⁵ Lā' chuntza' quinquilhni'ca'n. Lā' a'yuj ti'na'j quinquilhni'ca'n lītasu'yu' que lika'tla'jca'tzīyāuj. Lā' huan skoyāt a'yuj mactzina'j macscut pero tzē namāquilhtī lakatin ka'tla' cā'qui'huī'n. ⁶ Lā' quinquilhni'ca'n hua'chi skoyāt como cālactlahua ā'makapitzīn. Quinquilhni'ca'n pūchihuīna'nāuj ixlīhuāk a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' ū'tza' ā'chulā' tū' tzey līlayāuj. Por ixpālacata quinquilhni'ca'n, talālīsta'la ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj.

Lā' huan ko'ti'ti' ū'tza' a'ntī quincāmāhuanīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. ⁷ Lā' chi'xcu'huī'n xlaca'n tzē natamāmānsujlī chuxatūyā animalhna' lā' chuxatūyā spūnnu' lā' chuxatūyā lūhua' lā' chuxatūyā animalhna' xala' nac mar. Lā' ixlīhuākca'n cāmāmānsujlīca. ⁸ Pero quinquilhni'ca'n tintī' a'ntī tzē namāpa'ksī. Quinquilhni'ca'n pō'ktu huan a'ntū ko'hua'jua'. Hua'chilh ka'lhī lilaknīn como quinquilhni'ca'n cāpūlactlahuayāuj ā'makapitzīn. ⁹ Lā' con quinquilhni'ca'n pūmācā'tanīyāuj Dios quinTāta'ca'n, lā' nā cāpū'a'ksa'nāuj huan ā'makapitzīn tachi'xcu'huī't a'ntū Dios tlahuanī't hua'chi xla'. ¹⁰ Lā' māni' na quinquilhni'ca'n taxtu huan tachihuīn a'ntū xatzey lā' huan tachihuīn a'ntū ko'hua'jua'. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' tū' līmakuan. ¹¹ ¿Chu xmān nac lakatin mu'sni' taxtu huan xcān xase'ksi' lā' huan xcān cha'chā'klhua'? ¹² Tā'timīn, a'katin qui'hui' de a'kalhpauj tūla catitō'ca'lh ixtō'cat xīpa. Lā' xaqui'hui' uvas tūla catitō'ca'lh ixtō'ca't a'kalhpauj. Lā' nā chuntza' huan lakatin mu'sni' a'nlhā taxtuhuī' cha'chā'klhua' xcān a'ntza' tūla catitaxtulh huan xase'ksi' xcān.

A'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios

¹³ Chō'la makapitzīn de hui'xina'n huī' a'ntī lakskalalhna' lā' lhūhua' tamāchekxī lā' chuntza' tzē namāsu'yu'yātīt. Calatā'kchokotit līlacatejtin lā' chuntza' nalītalacsu'yu palh lakskalalhna' hui'xina'n. Lā' tū' tika'tlā'jca'tziyā'tit. ¹⁴ Lā' palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tit que napuhuanca'n que hui'xina'n lej skalalhna' chuntza' lītasu'yu que tū' lej skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵ Palh chuntza' puhuan kalhatin, a'ntza' lītalacsu'yu palh ixtapāstacna' xla' tū' ixla' Dios. Xmān pāstacna'n hua'chi ixtapāstacna' huan ko'ti'ti' lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcu'huī'n como tlahuamā' a'ntū lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶ A'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't xmān talacasqui'n que napuhuanca'n que xlaca'n lej lakskalalhna' por ū'tza' talāīsta'la lā' tatlahua ixlīhuāk catūhuā a'ntū lej ko'hua'jua'. ¹⁷ Lā' na'iccāhuanīyāni' a'nchī talīhuanī't xlaca'n a'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios. Xlaca'n xmān tapāstaca a'ntū lacuan. U'tza' a'ntū más tasqui'nī. Lā' tū' talāsta'la. Lā' lacatzucu talātā'chihuīna'n. Lā' lej ta'a'kahuāna'n. Lā' tamaktāya ā'makapitzīn. Lā' talaktzī'n a'cxtim ixlīhuāk. Lā' tatlahua a'ntūn tzey, lā' tū' hua'chi a'ntīn tatasu'yu' palh tzeyā chi'xcu'huī'n lā' xmān talī'a'kxokonun. ¹⁸ Lā' a'ntīn tū' talāsta'lacu'tun con ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n tatlahua a'ntū xatzey, lā' chuntza' tū'tza' catitatā'lāsta'lacu'tulh huan ā'makapitzīn.

4

Tū' tzey palh lakatiyāuj a'ntū xala' nac quilhtamacuj

¹ Lā' ¿a'chī' lej lāsta'layā'tit? Hui'xina'n tlahua'yā'tit chuntza' como lej ka'lhīcu'tunā'tit a'ntū lej ixtapalh tumīn. Lā' huā'mā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'yā'tit tā'lāsta'latanūma' na mi'a'clhcunucca'n con huan xatzey mintapāstacna'ca'n a'ntū cātamaxquī'nī'ta'ni' Dios. ² Hui'xina'n lej ka'lhīcu'tunā'tit catūhuā lā' como tūla ka'lhī'yā'tit, lā' ū'tza' lālīmaknīcu'tunā'tit hui'xina'n. Hui'xina'n lej lālākca'tzani'yā'tit a'ntī ka'lhī catūhuā, lā' como tūla ka'lhī'yā'tit, lej lālīlacatā'quī'yā'tit lā' lālītucsā'tit. Lā' tūla ka'lhī'yā'tit a'ntū lacasqui'nā'tit hui'xina'n, como tū' squi'ni'yā'tit Dios. ³ Lā' a'xni'ca' squi'ni'yā'tit Dios tū' cāmaxquī'yāni', porque tū' xa'nca squi'ni'yā'tit. Squi'ni'yā'tit hui'xina'n con xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Squi'ni'yā'tit xmān para pāxcat līlā'yā'tit, xmān para a'ntū hui'xina'n lacasqui'nā'tit. ⁴ Hui'xina'n hua'chi kalhatin puscāt a'ntīn tū' lakspit, como tū'tza' a'kahuāna'ni'cu'tunā'tit Dios lā' xmān tlahua'cu'tunā'tit a'ntū lacasqui'nā'tit. ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntī lej talakatī lhūhua' catūhuā xala' nac quilhtamacuj, xlaca'n tala hua'chi ixtā'ca'tza Dios? A'ntīn tatlahua chu a'cxtim hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n tala hua'chi ixtā'ca'tza Dios. ⁵ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit que xmān chu tlakaj tatzo'kni' huan na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan que Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' xla' lacasqui'n que xmān xla' naquincāmāpa'ksīyāni' lā' tū' lacasqui'n que naquincāmāpa'ksīyāni' ā'kalhatin. ⁶ Lā' como ū'tza' lacasqui'n Dios, xla'

quincāmaktāyāni', lā' chuntza' tzē na'a'kahuāna'ni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios:

Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.

Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁷ Lā' hui'xina'n catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' tū' catamakxtektit que huan ko'ti'ti' nacāmāpa'ksīyāni'. Lā' chuntza' xla' nacātatzā'lani'yāni'. ⁸ Catapajtzūtīt con Dios lā' xla' nā nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n a'ntīn tlahua'yā'tit a'ntū xako'hua'jua', tū'tza' catlahua'tit. Lā' hui'xina'n a'ntī pāxquī'yā'tit Dios lā' nā a'ntū ixla' huan quilhtamacuj, camakxtektit huanmā' xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. ⁹ Lā' lej calakaputzatit lā' cacalhua'ntit. Lā' tū'tza' calītzī'ntit lā' tū'tza' capāxuhua'tit por ixpālacata a'ntūn tū' tzey. Camāxana'ntit por ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. ¹⁰ Lā' cahua'ni'tit Dios palh hui'xina'n tlahua'nī'ta'ntit a'ntūn tū' tzey lā' Dios nacālakalhu'manāni'.

Tū' tzey palh a'ksa'nanāuj

¹¹ Tā'timīn, tū' tilālīchihuīna'nā'tit a'ntūn tū' tzey. Palh kalhatin līchihuīna'n ā'kalhatin a'ntūn tū' līmakuan, chuntza' līlakmaka'mā' huan ley a'ntū huan: Calāpāxquī'tit. Xla' puhuan que tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n. Lā' xla' hua'chī juez. Lā' tū' puhuan palh nā xla' laclē'n como lakmaka'mā' huan ley. ¹² Xmān kalhatin juez a'nan. Xla' ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' ū'tza' quincāmaxquī'ni' huan ley que ū'tza' na'a'kahuāna'ni'yāuj. Xla' tzē naquincāmāpūtaxtūyāni' lā' nā tzē naquincāmacā'nāni' nac pūpātīn. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'kalhatin?

Tū' ca'tzīyāuj a'ntū napātle'ke lakalī

¹³ Na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n a'ntī lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakalī na'a'nāuj nac lakatīn xcānsipej. Lā' a'ntza' natachokoyāuj lakatīn cā'ta. Lā' natamāhuana'nāuj lā' nastā'nanāuj. Lā' natlajayāuj lhūhua' tumīn”. ¹⁴ Huā'mā' iccāhuaniyāni': Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit palh natalā'kchokoyā'tit lakalī. Quina'n hua'chī jinta'lh como huan jinta'lh chuhua'j tasu'yu lā' ixlī'ā'ka'tlā'tus lakspupala. ¹⁵ Chuntza' ixuantit: “Palh Dios lacasqui'n que quina'n natahui'lāyāuj ā'macsti'na'j, ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj”. ¹⁶ Lā' hui'xina'n, tū' kalhasqui'nī'yā'tit Dios tuchū ixtapuhuān. Xmān tlahua'yā'tit a'ntūn tlahuacu'tunā'tit. Hui'xina'n lej ka'tla'jca'tzī'yā'tit. Lā' tū' līmakuan chuntza' tlahua'yā'tit. ¹⁷ Palh kalhatin ca'tzī que tzē natlahua catūhuā a'ntū līmakuan, lā' palh tū' tlahua huā'mā', chuntza' xla' ka'lhī ixtalaclē'i'.

5

A'ntū nacāpātle'keni' huan ricosnu'

¹ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j ixpālacata huan ricosnu'. Catatzuculh tacalhuan lā' catalakaputzalh huan ricosnu' como lej natapātīni'n. ² Huan ixtumīnca'n hua'chilh xamasni'. Lā' huan ixlu'xu'ca'n huāk hua'chilh xatahuā'lani'. ³ Lā' ixoroca'n lā' ixplataca'n hua'chilh huāk xasko'luni'. Xasko'luni' como xlaca'n lactampi'lhni' lā' tū' tamaktāyacu'tun ā'makapitzīn. Xlaca'n lej tamākēxtimīnī't lhūhua' tumīn lā' pajtzutza' huan chī'chini' a'xni'ca' natapātīni'n nac pūpātīn. ⁴ Xlaca'n tū' tamāpalanī't a'ntīn tatā'scujli na ixā'tacuxtuca'n. Pero Dios lacahuāna'huī'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī māpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk nac a'kapūn lā' ixlīhuāk nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzī'mā' a'nchī ta'a'kxoko huan ixtasācua'can por tū' natamāpala. ⁵ Huā'tzā' nac quilhtamacuj huan ricosnu' taka'lhī ixlīhuāk. Lā' lej līpāxūj talīlatlā'huan. Xlaca'n hua'chī lakatīn pa'xni' a'ntū makako'ntīcan lā' namaknīcan. ⁶ Lā' huan ricosnu' tamālapapū' huan chī'xcuhuī'n a'ntī xalacuan. Lā' ū'tza' cālīmaknīca. Lā' xlaca'n tū' tatamaktāyalh.

Tasqui'nī naka'lhīyāuj hasta que namimpala Jesucristo

⁷ Lā' chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, līlacatzucu caka'lhī'tit hasta a'xni'ca' namin huan Māpā'ksīni' Jesucristo. Kalhatin chi'xcu' a'ntīn tlhūa ixtacuxtu, xla' ka'lhī hasta que lhā nalana'n. Xla' ka'lhī hasta nala xcān pū'la lā' ā'calistān huampala. ⁸ Hui'xina'n nā lacatzucu caka'lhī'tit. Tū' calakachipinī'tit. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'. ⁹ Tū' calāliyāhua'tit. Palh chuntza' tlhūa'yā'tit Cristo nacājuzgarliyāni'. Xla' ū'tza' Juez. Lā' palaj namimpala. ¹⁰ Capāstactit hui'xina'n a'nchī tapātīni'lh makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tatāyani'lh. Hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. ¹¹ Huanāuj que lej ixtapāxuhua xlaca'n a'ntīn tatāyani'lh. Ca'tziyā'tittza' a'nchī lītāyani'lh Job. Lā' ā'calistān Dios maxquī'lh lhūhua', como lakalhu'malh.

¹² Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej tasqui'nī. Tū' tihua'nā'tit “por Dios”. A'xni'ca' nahua'nā'tit “stu'ncua”, xmān “stu'ncua” nahua'nā'tit. Lā' a'xni'ca' nahua'nā'tit “tū' stu'ncua”, xmān “tū' stu'ncua” nahua'nā'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit, Dios nacāmāpātīniyāni'.

¹³ A'xni'ca' nacāpātle'keni'yāni' catūhuā cakalhtō'ka'tit hui'xina'n. A'xni'ca' lipāxūj lahui'lāna'ntit, catlī'tit a'ntū nalipāxuhua Dios. ¹⁴ A'xni'ca' i'tza'ca'nā'tit, cacāmāta'sī'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntī xalanī'n nac lītōkpān. Lā' xlaca'n natamin lā' natalīkalhtō'ka' lā' natalītlhūa aceite huan i'tza'ca' por ixtacuīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ¹⁵ Palh xlaca'n natakalhtō'ka' lā' natakahlaka'ī' que natzeyan, Dios namātzeyī. Lā' palh xla' tlhuanī't a'ntūn tū' līmakuan, Dios namāspūtūnu'ni'. ¹⁶ Calāhuani'tit hui'xina'n palh tūla makxtekā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' nalālīkalhtō'ka'yā'tit. Lā' Dios nacātamātzeyīyāni' hui'xina'n a'ntī i'tza'ca'nā'tit. Dios tlhūa con ixlīmāpa'ksīn a'ntū squi'ni' kalhatin chi'xcu' a'ntīn tzey. ¹⁷ Dios maxquī'lh a'ntū squi'ni'lh Elías a'ntī ixa'cta'sana' Dios. Xla' kalhatin chi'xcu' hua'chi quina'n ixuanī't. Lā' xla' lej squi'ni'lh Dios tū' calalh xcān. Lā' lakatu'tun cā'ta ā'i'tāt tū' lāl xcān. ¹⁸ Lā' squi'ni'pā ā'maktin Dios palh ixlapā xcān. Lā' chuntza' lalh xcān. Lā' chuntza' lana'lh nac cā'tiya'tna'.

¹⁹ Tā'timīn, palh kalhatin de hui'xina'n tatonkopū lā' palh ā'kalhatin namaktāya para natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰ casca'ttit que a'ntī maktāya ā'kalhatin para natlā'huampala na ixtej Dios, chuntza' namāpūtaxtū ā'kalhatin de huan līnīn lā' chuntza' namāspūtūnu'ni'can ixtalaclē'i'.

Huan Xapū'la Carta a'ntūn Tzo'kli San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh a'nti ixtakalhlaka'i

¹ Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'nti ixtachi'xcuhui't Dios a'ntin cātamā'a'kahuanīni' lā latlā'hua'nā'tit hua'chi makatiyāti'n nac cā'xcānsipejni' a'nlhā huanican Ponto lā' Galacia lā' Capadocia lā' Asia lā' Bitinia. ² Dios quinTāta'ca'n cālacsacnī'ta'ni' makāntza' chu a'nchī puhualh. Lā' xla' puhualh que huan Espiritu Santo lactzey nacātlahuayāni'. Lā' xla' lacasqui'lh que hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit Jesucristo. Lā' lacasqui'lh que ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yāni' ixlihuāk mintalacē'i'ca'n. Dios lej cacāsicua'lanālīni' lā' cacāmātza'la'nkē'ni'n mi'a'clhcunucca'n.

Ca'tziyāuj que Dios naquincāsicua'lanālīyāni'

³ Namaxquī'yāuj pāxcatca'tzi Dios. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' como Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' chuhua'j ca'tziyāuj que xla' naquincāmaxquī'yāni' ā'chulā'. ⁴ A'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni', xla' māquī'canī't nac a'kapūn. A'ntza' tuntū' catipātle'keni'lh. Tū' hua'chi catūhuā a'ntū masa lā' a'ntū lakuan lā' a'ntū xneka. ⁵ Lā' como hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, xla' cāmaktaka'lhāni' como xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Xla' nacāmaktaka'lhāni' hasta ā'xmān huan chi'chini'. Lā' huan ā'xmān chi'chini' natasu'yukō' ixlihuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' a'xni'ca' naquincāmāpūtātū'kō'yāni'.

⁶ U'tza' hui'xina'n lipāxuhua'yā'tit a'yuj tū' lej makān lakaputzayā'tit como lej pātīpā'na'ntit lhūhua' catūhuā. ⁷ Lā' como hui'xina'n lilacatzucu pātīyā'tit a'ntū pātīpā'na'ntit, chuntza' tasu'yu palh lej stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Huan oro māchi'chīcan para namaklhūcan a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' tachoko huāk oro. Lā' nā chuntza' hui'xina'n. A'xni'ca' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' más lacuan nāla'yā'tit. Huan oro lej tapala a'yuj tzē mālakuanīcan. Lā' más xatapala na ixlacapūn Dios palh hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj pātīni'nā'tit, chuntza' nacātamāka'tlī'yāni' lā' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' a'xni'ca' Jesucristo namimpala.

⁸ Hui'xina'n pāxquī'yā'tit Jesucristo a'yuj tū' laktzī'nī'ta'ntit. Hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj chuhua'j tū' laktzī'nā'tit. Lā' ū'tza' lej lipāxuhua'yā'tit. Lā' lej lhūhua' mintapāxuhuanca'n que tūla xa'nca hua'nā'tit a'nchī lipāxuhua'yā'tit. ⁹ Pāxuhua'yā'tit como pūtātūnī'ta'ntittza' como lipāhua'nā'tit Jesucristo.

¹⁰ Huan a'cta'sana'nī'n xala'nī'n makān xapū'la ixtahuan a'nchī ixquincālīsicua'lanālīni' Dios. Lā' xlaca'n lej ixtaputza a'nchī natalīca'tzi a'nchī lipūtātūcan como ixtaca'tzīcu'tunkō'. ¹¹ Huan Espiritu Santo cāmāca'tzīnīlh palh Cristo ixpātīni'lh lā' ā'calīstān ixa'cnīni'ni'ca. Lā' xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun lhānīn ixpātīle'kelh huā'mā' lā' ixlihuāk ixpālacata huā'mā'. ¹² Dios cāmāca'tzīnīlh que huā'mā' tū' ixpātīle'kelh lihuan xlaca'n ixtalahui'lāna'cus. Lā' chuhua'j pātīle'kemā' lihuan lahui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' a'ntū cātahuanini' xlaca'n a'nti cātamāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n ixcātamāsu'ni'yāni' hui'xina'n por ixlīmāpa'ksīn huan Espiritu Santo a'nti macaminchanca' nac a'kapūn. Lā' ixlihuāk huā'mā' huan ángeles tamāchekxīcu'tun.

Dios lacasqui'n que xa'nca natalā'kchokoyāuj

¹³ Capāstactit huā' tamā'na lā' skalalh catahui'la'tit. Lā' xa'nca capāstactit. Capāstactā'kchokotit a'nchī Dios nacālīsicua'lanālīyāni' a'xni'ca' namin Jesucristo. ¹⁴ Ca'a'kahuā'na'ni'tit Dios como hui'xina'n ixcamana'. Tū'tza' calatā'kchokotit a'nchī ixlatlā'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' ixlatlā'hua'nā'tit chu a'nchī xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. ¹⁵ Lactzey calakō'tit hui'xina'n pō'ktu. Lā'

capāstactit que Dios cāmāta'sīni' para nala'yā'tit ixtachi'xcuhuī't. Xla' pō'ktu tzey. U'tza' pō'ktu līlacatejtin nalīlatahui'la'yā'tit chu a'nchī tasqui'nī natalatahui'la ixcamana' Dios. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan Dios: “Lactzey cala'tit hui'xina'n, como quit tzey”.

¹⁷ Lā' hui'xina'n a'xni'ca' kalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, chuntza' nahua'nā'tit: “Dios quinTāta'ca'n”. U'tza' a'ntī quincālaktzī'nāni' chu lakatin. Lā' xla' nacāmāpala chā'tunu' chu a'nchī talatā'kchokonī't. Lā' ū'tza' nalījicua'ni'yā'tit Dios līhuan latlā'hua'nā'titcus nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹⁸ Xapū'la hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi ixtalatlā'huan minapapna'ca'n. Lā' tuntū' ixtapalh a'nchī ixlatlā'hua'nā'tit xapū'la. Dios cāmāpūtaxtūni' de ixlīhuāk huā'mā'. A'ntū xla' māpalalh para naquincāmāpūtaxtūyāni', huā'mā' tū' hua'chi oro lā' tū' hua'chi plata a'ntū maclacasqui'ncan xmān nac huā'mā' quilhtamacuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā'. ¹⁹ Līmāpalalh con huan ixka'lhni' Cristo a'xni'ca' nīlh. Lā' ixka'lhni' Cristo lej tapala. Cristo hua'chi lakatin borrego ixuanī't a'ntū lej xatzey lā' tū' a'chī' ixuanī't lā' a'ntū maknīcan para namālacnūni'can Dios. ²⁰ A'xni'ca' tūna'j ixtlahuacan huan quilhtamacuj, Dios puhualh que Cristo tasqui'nī nanī para naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' chuhua'j, huā' tamā'na chi'chīni', Cristo nīnī'ttza' para quina'n. ²¹ Por ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, como Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo lā' līmā'ca'lh para na'a'cnīni'ni'can. Lā' chuntza' hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit lakatin chi'chīni' a'xni'ca' nacāsicua'lanālīkō'yāni'.

²² Hui'xina'n a'kahuāna'ni'nī'ta'ntit huan tachihuīn a'ntū lej xastu'ncua'. Lā' ū'tza' hui'xina'n lactzeytza' līla'tit. Lā' chuhua'j lej ixlīstu'ncua' cāpāxquī'yā'tit a'ntīn takalh-laka'ī'. Chuhua'j xa'nca calāpāxquī'tit con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. ²³ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n como kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'ntūn tū' maktin catisputli. Lā' chuntza' huan xasāsti' minquilhtamacujca'n tū' maktin catisputli. Nala para pō'ktu. ²⁴ Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios a'nlhān tatzo'kni' huā'mā':

Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't xla'ca'n hua'chi huan chi'tin.

Lā' ixlīhuāk a'ntū tzēhuanī't a'ntūn taka'lhī huan tachi'xcuhuī't, ū'tza' hua'chi huan xaxa'nat chi'tin.

Huan chi'tin scōhuan lā' yuja huan xaxa'nat.

²⁵ Ixtachihuīn Dios tū' chuntza'; huā'mā' tū' maktin catisputli.

Lā' ixtachihuīn Dios, chu ū'tza' hua'chi huan xatzey tachihuīn a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n.

2

¹ Lā' ū'tza' calīmaktēktit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' ca'a'kxokonu'ntit. Tū' cala'tit hua'chi xla'ca'n a'ntīn tatasu'yu que lactzey lā' xmān ta'akxokonu'n como xla'ca'n tū' lactzey. Tū'tza' calātampi'lhīni'ni'tit. Tū'tza' cacālīchihuīna'ntit ā'makapitzīn. ² Huan lak-ska'tā'n pō'ktu tahua'cutun ixlecheca'n. Lā' chuntza' talīstaca. Lā' hui'xina'n nā chuntza' tasqui'nī naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios a'ntū hua'chi ixlīhua't milīca'tzīnca'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit, ³ como hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' palh Dios lej pāxquī'nin.

Cristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū Dios lacsacli

⁴ Pō'ktu catā'latā'kchokotit Jesucristo. U'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' quinquilhtamacujca'n. Lā' xla' hua'chi huan xapū'lh chihuix a'ntū mā'cnūcan para xacimientto de ixchic Dios. Dios lacsacli como laktzī'lh hua'chi lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh a'yuj huan tachi'xcuhuī't ixtapuhuan palh tuntū' ixtapalh ixuanī't. ⁵ Hui'xina'n hua'chi lakatin lītōkpān a'ntūn tū' tlahuacani't hua'chi xala' nac quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' lītōkpān a'ntū Dios tlahuamā'. Lā' hui'xina'n hua'chi sacerdotes lanī'ta'ntit como kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā' chuntza' tā'scujā'tit Dios. Lā' hua'chilh

ixmālacnūni'tit lē'ksajna' huan Dios como a'kahuāna'ni'pā'na'ntit xla'. Lā' chuntza' līpāxuhua Dios. ⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit iclacsacli lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh.

Lā' chuhua'j quit icui'li kalhatin a'ntī hua'chi lakatin chihuix xala' a'katzāstūn a'nlhā nayāhuacan templo nac Sión.

Lā' xla'ca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' chu tlakaj catitalīpāhuanli.

⁷ Lā' huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Lā' como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza' lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit que Cristo lej ixtapalh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xla'ca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huā'mā':

Huan chihuix a'ntū talakmaka'lh huan xakana'nī'n, huā'mā' chihuix ū'tza' lalh a'ntū más tasqui'nī.

⁸ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī huan tachi'xcuhuī't; huā'mā' chihuix nacāmāmakōsī.

Xla'ca'n ta'a'kche'kxla como tū' takalhlaka'ī'cu'tun huan a'ntī Dios macamilh para nacāmāpūtāxtūcan. Dios xapū'la ixca'tzī a'ntū nacāpātle'keni' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhuī't Dios

⁹ Pero hui'xina'n tū' hua'chi xla'ca'n. Hui'xina'n lakatin tachi'xcuhuī't a'ntū cālacsacnī't Dios para natala hua'chi xla'. Lā' nā hui'xina'n ix sacerdotes quiMāpa'ksīni'ca'n Dios. Lā' nā hui'xina'n tā'tapa'ksīyā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' Dios lacasqui'n que hui'xina'n nacāmāca'tzīnīyā'tit ā'makapitzīn huan lē'cnīn a'ntū xla' tlahuanī't. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni lā' cāmāxtunī'ta'ni' a'nlhā cā'pucsua lā' cālīmīnī'ta'ni' a'nlhā tzēhuanī't xkaka. ¹⁰ Xapū'la hui'xina'n tū' ixtachi'xcuhuī't Dios ixuanī'ta'ntit. Lā' chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhuī'ttza' Dios. Xapū'la tū' ixca'tzīyā'tit palh Dios lakalhu'manī'nī'n. Lā' chuhua'j ca'tzīyā'tittza', como Dios cālakalhu'manī'ta'ni'tza'.

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios lā' huan pūchihuīna'nī'n

¹¹ Hui'xina'n tlā'hua'nā'tit hua'chi makatīyātī'n nac huā'mā' quilhtamacuj, como tapa'ksīyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqi'ni'yāni' que tū' titlahua'yā'tit xako'hua'jua' mīntapāstacna'ca'n. Camakxtektit huā' tamā'na tapāstacna' a'ntū nalactlahua a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. ¹² Xa'nca calatā'kchokotit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lā' chuntza', a'yuj cacātalē'ksa'nīni'ni' palh tlahua'yā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n nataca'tzī palh tū' stu'ncua'. Lā' natalaktzī'n que hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' chuntza' xla'ca'n natamāka'tlī' Dios a'xni'ca' xla' najuzgarlī.

¹³ Cacā'a'kahuāna'ni'tit ixlīhuākca'n huan pūchihuīna'nī'n como chuntza' Dios lacasqui'n. Ca'a'kahuāna'ni'tit huan xamāpa'ksīni' xcānsipejni'. ¹⁴ Lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit huan gobernadores. Lā' xla'ca'n cāhui'līcanī't para natamāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā cāhui'līcanī't para que xla'ca'n natamāka'tlī' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. ¹⁵ Chuntza' huā'mā' ixtapuhuan Dios. Xla' lacasqui'n que hui'xina'n līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Lā' chuntza' tūlal catitahualh catūhuā huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' xa'nca tapāstacna'n lā' tū' tamāchekxī ixtachihuīn Dios.

¹⁶ Hui'xina'n libres lā' tū' tasqui'nī natlōkentaxtūyā'tit ixley Moisés. Lā' a'yuj libres hui'xina'n tū' capuhua'ntit que tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan. Catlahua'tit a'ntū Dios māpa'ksīni'n. ¹⁷ Cacā'a'cnīni'ni'tit ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't. Lā' cacāpāxquī'tit huan tā'timīn. Lā' cajicua'ni'tit Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit a'ntī līhua'ca' ka'lhī līmāpa'ksīn nac país.

Cristo pātīni'lh lā' nā līmakuan que napātīni'nāuj nā quina'n

¹⁸ Hui'xina'n a'ntīn tasācua'nī'n lā' nā hui'xina'n puscan a'ntīn tamaksquiti, nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntīn cātāmāpa'ksīyāni'. Nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit palh tapāxquī'nin lā' talakalhu'manī'nī'n lā' nā palh taca'tzanca'tzī. ¹⁹ Palh pātīni'nā'tit a'yuj tū' tlahuanī'ta'ntit nīn tūntū', lā' palh līlacatzucu pātīyā'tit como tlahuacu'tunā'tit ixtapuhuan

Dios, chuntza' Dios nacāsīcua'lanālīyāni'. ²⁰ Pero palh tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' cātālītucsāni', lā' a'yuj pātīyā'tit, huā'mā' tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios como ū'tza' xmān a'ntū cātaminī'ni'yāni'. Pero palh pātīyā'tit a'nchī cātātucsāni' a'yuj tlahuanī'ta'ntit xmān a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsīcua'lanālīyāni'. ²¹ A'ntīn cālacsacnī't Dios, xlaca'n ka'lhī natapātīni'n. Cristo māni' ū'tza' pātīni'lh por quimpālacataca'n. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīmaksca'tāuj xla'. ²² Lā' Cristo nīn tuntū' tlahualh a'ntūn tū' tzey. Tū' maktin kaxmatca nahuan a'ntūn tū' stu'ncua'. ²³ Xla' tū' ixcālakahapala a'ntī ixtalakahapala xla'. Tū' maktin hualh que natapalāna'ni' de xlaca'n a'ntīn tamāpātīnīlh. Cristo ixca'tzī que xlaca'n natamāpala con Dios. Lā' Dios juzgarlī chu a'nchī tasqui'nī. ²⁴ Cristo māni' ū'tza' māpalalh por quintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'lh que namakxtekāuj huan talaclē'i', lā' natlahuatā'kchokoyāuj ixtapuhuān Dios. Lā' como Cristo pātīni'lh por quina'n, chuntza' līxapalh quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Xapū'la hui'xina'n ixlalā'hua'nā'tit hua'chi borregos a'ntū ixtatza'nkānī't. Lā' chuhua'j taspī'tchokonī'ta'ntit. Lakta'nī'ta'ntit Jesucristo. Lā' xla' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n.

3

A'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntīn tatapūchahualhtza'

¹ Lā' nā hui'xina'n puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n. Lā' chuntza' palh ā'makapitzīn minkōlu'ca'n tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xlaca'n natakalhlaka'ī'cu'tun a'xni'ca' natalaktzī'n que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' chuntza' tū' tasqui'nī nacāhuanican catūhuā. ² Huan chi'xcuui'n natalaktzī'n a'nchī ixpuscanca'n tatlahua a'ntūn tzey lā' ta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ū'tza' natalīkalhlaka'ī'cu'tun. ³ A'makapitzīn puscan, como tzēhuanī't talacu'tun, tzēhuanī't tacāxtlahua ixya'jca'n. Lā' tata'a'kanū ixa'kaslihuīca'n de oro lā' tamacatahui'la ixmacatzātātca'n de oro. Lā' talhakā' tzēhuanī't ixlu'xu'ca'n. Huā' tamā'na catūhuā tū' ū'tza' a'ntū tlahua tzēhuanī't kalhatīn puscāt na ixlacapūn Dios. ⁴ Palh lactzēhuanī't lacu'tunā'tit, tasqui'nī que naka'lhīyā'tit xatzey mintapāstacna'ca'n lā' ca'cs natahui'la'yā'tit. Huā'mā' lej tzey na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' lactzēhuanī't līla'yā'tit a'ntū tāyani'. ⁵ Lā' chuntza' lactzēhuanī't talīlah huan puscan xalanī'n makān a'ntī ixtalīpāhuan Dios lā' ixta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaca'n nā ixta'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makāntza'. Xla' ixa'kahuāna'ni' ixkōlu' Abraham lā' ixlaktzī'n hua'chi māpa'ksīni'. Hui'xina'n hua'chilh ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahuayā'tit a'ntūn tzey lā' palh tū' jicua'nā'tit a'ntū nacātatlahuani'yāni tachi'xcuui't.

⁷ Lā' chuhua'j hui'xina'n chi'xcuui'n a'ntīn ka'lhīyā'tit mimpuscanca'n, caca'tzītit a'nchī nacātā'latahui'la'yā'tit chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Huan puscan, xlaca'n tū' lactlī'huī'qui hua'chi hui'xina'n. Lā' ū'tza' nacālī'a'cnīni'ni'yā'tit. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit como xlaca'n chuntza' hua'chi hui'xina'n maklhtīni'nī'ta'ntit huan lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' ū'tza' huā'mā' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū tāyani' para pō'ktu. Palh chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n naca'tzīyā'tit que Dios nakaxmata a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit.

Makapitzīn tapātīni'n por xpālacata tatlahua a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j xmān huā'mā': Chu lakatin capāstacna'ntit. Calālakahu'ma'ntit. Calāpāxquī'tit hua'chi lītā'timīn. Calātlahuani'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capuhualh kalhatīn que más xatzey que huan ā'makapitzīn. ⁹ Palh catīhuā cātlahuani'yāni' a'ntūn tū' līmakuan, tū' titlahuani'yā'tit chu a'cxim. Palh ā'catīhuā cālakahapalayāni', tū' tilakahapala'yā'tit. Xatzey casqui'ni'tit Dios que xla' casīcua'lanālīlh. U'tza' huā'mā' a'ntū Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, Dios nacāsīcua'lanālīyāni' hui'xina'n. ¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntī līpāxūj talatahui'lacu'tun, tū'tza' catachihuīna'lh con lakko'hua'jua' tachihuīn. Lā' tū'tza' cata'a'kxokonū'lh.

11 Catamakxtekkō'lh a'ntūn tū' tzey lā' catatlahualh a'ntūn tzey.

Lā' catalīhui'līlh ca'cs natalatahui'la pō'ktu.

12 Dios cāmaktaka'lha a'ntī lactzeyā chi'xcuui'n.

Lā' cākaxmatni' a'nchīn takalhtō'ka'.

Pero Dios tū' cāmaktāya a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

13 Nīn tintī' caticātlahuani'ni a'ntūn tū' tzey palh hui'xina'n xmān tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tzey. 14 Lā' palh hui'xina'n pātīni'nā'tit xmān por ixpālacata tlahua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsicua'lanālyāni'. Tū' cacājicua'ni'tit huan chi'xcuui'n. Tū' catamakchuyī'tit. 15 Capāstactit que Cristo ū'tza' miMāpa'ksīni'ca'n. Lā' ca'a'kahuāna'ni'tit xmān xla. Skalalh natahui'layā'tit para nakalhtīni'nā'tit a'xni'ca' nacātakalhasqui'ni'yāni' a'chī'n kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. Lā' līlacatzucu nakalhtīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' capāstactit que Dios cākaxmatmā'ni'. 16 Tū' titlahua'yā'tit a'ntū nālīmāxana'nā'tit a'xni'ca' napāstacā'tit a'ntū tlahua'ni'ta'ntit. Chuntza' nacāmāmaxa'nī'yā'tit a'ntīn cātalakapalayāni' hui'xina'n lā' a'ntīn cātalīchihuīna'nāni' a'ntūn tū' tzey por ixpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. 17 A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xla'n nacāmāpātīnīcan. Hui'xina'n tū' cala'tit hua'chi xla'n. Xatzey napātīni'nā'tit, palh chuntza' ixtapuhuān Dios, a'yuj tū' tlahuanī'ta'ntit a'ntūn tū' tzey.

18 Cristo xmān maktin nīlh por quina'n. Lā' chuntza' līmāpānūlh quintalaclē'i'ca'n. Lā' a'yuj Cristo lej tzey, xla' pātīni'lh por huan tachi'xcuui't. Lā' nīlh por quimpālacataca'n, como quincāmāsu'yucu'tuni' na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj maknīca Jesucristo, pero ixlīca'tzīn huī'cus. 19 Lā' a'xni'ca' tūna'j ixlakahuanchoko Cristo, ixlīca'tzīn a'lh a'nlhā ixcāchī'canī't ixlīca'tzīnca'n nīnī'n. Cātasu'yuni'lh lā' cāhuanilh palh ū'tza' Cristo. 20 Xla'n a'xni'ca' ixtalahui'lāna'cus tū' takalhlaka'ī'cu'tulh Dios. Lā' Dios lacatzucu ixcāka'lhīmā' līhuan Noé ixtlahuamā' huan barco. Lā' a'xni'ca' lalh huan lakuat, xmān kalhatzeyan tachi'xcuui't tapūtaxtulh huan nac barco na ixkalhni' huan xcān. 21 Lā' chuntza' quina'n a'ntīn quincātamāpūtaxtūnī'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui xcān. A'xni'ca' a'kpaxāuj tū' tlahuayāuj para nalīmāyujūyāuj quimactī'ya'tca'n. A'xni'ca' a'kpaxāuj, chuntza' līmāsu'yuyāuj que Dios xapanī'ttza' quintalaclē'i'ca'n, como Jesucristo lakahuan-chokonī'ttza, lā' chuntza' pūtaxtūnī'taujtza'. 22 Jesucristo tanūnī'ttza' nac a'kapūn lā' huī' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksīkō' huan ángeles lā' ixlīhuākca'n huan a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn.

4

Dios cālīmāmacū' catūhuā chā'tunu' de ixtachi'xcuui't

1 Como Cristo pātīni'lh a'xni'ca' ixlatlā'huan nac huā'mā' quilhtamacuj, caca'tzītīt hui'xina'n que tzē nacāpātle'keni'yāni' chuntza'. Lā' tū' cajicua'ntit. A'ntīn tapātīni'mā'na, xla'n tamakxteknī'ttza' de tatlahua a'ntūn tū' tzey. 2 Lā' chuhua'j tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey hua'chi huan tachi'xcuui't a'ntīn tatlahua xmān a'ntū xla'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. 3 Xapū'la hui'xina'n makān ixtlahuapā'na'ntit a'ntūn tatlahuacu'tun a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Xapū'la ixlē'capinā'tit ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Ixka'chīyā'tit. Lā' ixtlahua'yā'tit cā'tani' a'nlhā ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtakēstokā'tit para nako'tā'tit. Lā' ixcātatokostani'yā'tit huan ídolos. Lā' Dios tū' lakatī huā'mā'. 4 Lā' chuhua'j a'ntīn tū' takalhlaka'ī', xla'n tū' tamāchekxī como hui'xina'n tū' cātā'takēstokā'tit xla'n para natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlahuacu'tun xla'n. Lā' ū'tza' cātalīlakapalayāni' hui'xina'n. 5 Xla'n natamāpala con Dios. Ixlistu'ncua' xla' nacājuzgarlī a'ntīn talahui'lāna'cus lā' a'ntī xanīntza'. 6 Lā' ū'tza' nā cālīmāca'tzīnīca huan xatzey tachihuīn a'ntīn xanīntza' chuhua'j. Lā' chuntza' a'yuj tanīlh chuntza' hua'chi ixlīhuākca'n tachi'xcuui't, pero ixlīca'tzīnca'n tzē natatahui'la para pō'ktu chuntza' hua'chi Dios lahuī' pō'ktu.

⁷ Pala'j nasputkō' ixlīhuāk. U'tza' xa'nca calīpāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit para que tzē nakalhtō'ka'yā'tit. ⁸ Lā' a'ntū lej tasquī'nī ū'tza' huā'mā': lej calāpāxquī'tit. Palh pāxquī'yāuj ā'kalhatin, māspūtūnu'ni'yāuj a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni'. ⁹ Lā' līpāxūj nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰ Dios xtunc cāmaxquī'nī'ta'ni' chā'tunu' de hui'xina'n a'nchī tzē nalītlahua'yā'tit a'ntū cālīmāmacū'nī'ta'ni' Dios. Chuntza' tzē natlōkentaxtūyā'tit a'ntū Dios cālīmāmacū'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' nalāmaktāya'yā'tit. ¹¹ A'ntīn ta'a'cta'sana'n, catamāsu'yulh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn, catatlahualh chu a'nchī Dios cāmaxquī'nī't. Lā' palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata Jesucristo. Līmakuan que pō'ktu ca'a'cnīni'ni'ca Dios. Xla' para pō'ktu ka'lhī līmāpa'ksīn. Amén.

Tapātīni'n a'ntīn takalhlaka'ī'

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū' tipuhua'nā'tit que tū' maktin napātīni'nā'tit hui'xina'n. Caca'tzītī que chuntza' cāpātīle'keni' a'ntīn takalhlaka'ī', lā' tū' xmān hui'xina'n pātīni'nā'tit chuntza'. Lā' chuntza' lītasu'yu palh lej stu'ncua' hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹³ Capāxuhua'tit a'nchī pātīni'mpā'na'ntit chuntza' hua'chi Cristo pātīni'lh. Lā' chuntza' hui'xina'n lej napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' Cristo namimpala lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ¹⁴ A'xni'ca' cātalakapalayāni' hui'xina'n por ixpālacata Cristo, huan Espīritu Santo nacāmaktāyayāni'. Lā' natasu'yu que xla' cātā'lahui'lani' hui'xina'n. Lā' natasu'yu que xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. A'makapitzīn ko'hua'jua' talīchihuīna'n Cristo, pero hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit xla'. ¹⁵ A'makapitzīn tapātīni'n como xlaca'n tamaknīni'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como taka'lhāna'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatlahuanī't ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatanūnī't a'nlhān tū' ixmaca'tzica'n. Tū' titlahua'yā'tit huā' tamā'na. ¹⁶ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit por ixpālacata Cristo, tū' tilīmāxana'nā'tit. Camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios como tapa'ksīyā'tit con Cristo.

¹⁷ Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū napūjuzgarlīni'n Dios. Xapū'la nacāmāpātīnīcan ixtachi'xcuhuī't Dios. Palh quina'n naquincāmāpātīnīyāni' xapū'la, ā'chulā' nacāmāpātīnīcan xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn a'ntū ixla' Dios.

¹⁸ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jicslihua' tapūtaxtu huan xalactzey chi'xcuhuī'n, ŷtuchū nacāpātīle'keni' huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtapuhuān Dios que natapātīni'n makapitzīn ixpālacata tatlahua a'ntūn tzey, catatlahualhcus a'ntūn tzey. Lā' catalīpāhuanli xmān Dios. Xla' cāmā'a'nanīnī't lā' pō'ktu cāmaktaka'lha. Lā' xla' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan.

5

Cāmaxquī'ca tapāstacna' a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Quit iccāchihuīna'maxquī'cu'tunāni' hui'xina'n a'ntī xanapuxcu'nu' nac lītōkpānna'. Nā quit kalhatin xapuxcu'. Quit iclaktzī'lh a'nchī pātīni'lh Cristo. Lā' nā quit naquī'a'cnīni'ni'can a'xni'ca' na'a'cnīni'ni'can Cristo a'xni'ca namimpala. ² Iccāsqū'ni'yāni' que nacāmaktaka'lhā'tit ixlaksa'tā'n Dios a'ntī xla' cālīmāmacū'ni'. Catlahua'tit con ixlīhuāk mintapuhuānca'n lā' tū' nasātlahuayā'tit. Tū' xmān titlahuayā'tit xmān por huan tumīn. Cacāmaktaka'lhtit xmān ixpālacata tā'scujcu'tunā'tit Dios. ³ Lā' tū' ixtēcu'nī'n hui'xina'n a'ntī cāmaktaka'lhā'tit. Calatahui'la'tit chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Lā' chuntza' xlaca'n tzē nacātamaksca'tāni'. ⁴ Jesucristo ū'tza' a'ntī xapuxcu' de milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī xanapuxcu'nu' nac lītōkpānna'. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlaksa'tā'n lā' cuenta tlahua a'nchī scujnī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' Jesucristo namimpala, Dios para pō'ktu nacāsicua'lanālyāni' hui'xina'n.

⁵ Lā' nā hui'xina'n o'kxa'n, cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpāna'. Lā' milīhuākca'n hui'xina'n nalā'a'cnīni'ni'yā'tit. Tū' capuhua'ntit palh más xalactzey hui'xina'n que ā'makapitzīn. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.

Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁶ Tū' caka'tla'jca'tzītī. Ca'akahuāna'ni'tit Dios. Xla' ū'tza' a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lakatin chī'chini' a'xni'ca' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁷ Pō'ktu a'xni'ca' tamakchuyīyā'tit, casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Xla' cālakahu'manāni' a'xni'ca' pātīni'mpā'na'ntit.

⁸ Lā' skalalh calatahui'la'tit lā' tū' catamakxtektit nacātatlajayāni'. Huan ko'ti'ti' a'ntī mintā'ca'tzaca'n, xla' latlā'huan hua'chi lakatin león a'ntū lej ta'sa lā' putzatlā'huan a'ntī nahua'. ⁹ Tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' catā'lātlaja'tit huan ko'ti'ti'. Capāstactit que chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nan huan tā'timīn a'ntī nā tapātīni'mā'na. ¹⁰ Dios lej pāxquī'nin. Lā' quincālacsacnī'ta'ni' como ixlacasqui'n natā'tapa'ksīyāuj Cristo. Lā' chuntza' para pō'ktu natā'latahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'xni'ca' pātīni'ni'ta'ntittza' ā'macsti'na'j, māni' Dios nacātlahuayāni' lactzey hui'xina'n. Lā' nacāmaktāyayāni' para natāyani'yā'tit. Lā' nacāmaktāyayāni' para que xa'nca nakalh-laka'ī'yā'tit. ¹¹ Dios ka'lhikō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Macā'nca huan ā'xmān saludos

¹² Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta a'ntūn tū' laclhmā'n. Quit xa'nca icca'tzī que xla' kalhatin quintā'tinca'n lā' xa'nca kalhlaka'ī'. Quit iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que ū'tza' xastu'ncua'. Chuhua'j tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xatzey tachihuīn.

¹³ Cāmacā'ni'yāni' saludos xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī huan nac lītōkpān xala' nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacsacnī't. Lā' Marcos a'ntī hua'chi qui'o'kxa', nā xla' cāmacā'ni'yāni' saludos. ¹⁴ Calā'a'kxko'ka'tit como hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit.

Lā' tza'ta'ta' calalh mi'a'clhcunucca'n milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit Cristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quit Simón Pedro. Lā' ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit kalhatin ixapóstol Jesucristo lā' ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit hua'chi quina'n. Quina'n tzē nalīpāxuhuayāuj por a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni' Dios. Como Dios chu a'extim cālaktzī'n tachi'xcuui't, chuntza' quincālaktzī'nāni' chu lakatin como kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo. ² Lā' Dios lej cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n, como hui'xina'n lakapasā'tit Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

A'nchī tahuani't a'ntīn tatā'tapa'ksī Dios

³ Dios, como lej ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn, quincāmaxquī'nī'ta'ni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nāuj para nalatahui'layāuj chu a'nchī xla' lacasqui'n. Lā' quincāmāca'tzīnīni' a'nchī huanī't xla'. Lā' nā quincāmāta'sīni' para natā'latahui'layāuj nac a'kapūn a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej xkaka. ⁴ Lā' chuntza' Dios naquincātlahuani'yāni' lhūhua' a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xla' huanī't. Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' a'nchī nalīsāstī'latā'kchokoyāuj. Lā' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quintapāstacna'ca'n a'ntū xatzey hua'chi ixtapāstacna' Dios. Lā' chuntza' tzē namakxtekāuj a'ntū xako'hua'jua' tlahuacan nac quilhtamacuj. ⁵ Lā' como hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tittza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, chuntza' tasqui'nī que nalē'capinā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Nā tasqui'nī que ā'chulā' nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. ⁶ Lā' tū' xmān nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. Nā tasqui'nī que tū' natamakxtekā'tit natlahua'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' xmān huā'mā'. Nā tasqui'nī que līlacatzucu napātīyā'tit. Lā' tū' xmān līlacatzucu napātīyā'tit. Nā tasqui'nī que līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n. ⁷ Lā' tū' xmān līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Nā tasqui'nī que nacāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. Lā' tū' xmān huan tā'timīn. Nā tasqui'nī que nacāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n tachi'xcuui't.

⁸ Ixlīhuāk huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Lā' palh lej stu'ncua' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Lā' nā tasu'yu palh tū' chu tlakaj lakapasā'tit huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ A'ntīn tū' tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n como xlaca'n tū' xa'nca tamā'chekxī. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n como tapātza'nkānī't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixtalalē'i'ca'n lā' xla' lacasqui'n que xlaca'n līlacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁰ Chuntza' tā'timīn, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit huā' tamā'na catūhuā. Lā' chuntza' natasu'yu que Dios cāta'satīnī'ta'ni' lā' cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, tū' catitatonkopūtī. ¹¹ Lā' chuntza' tzē naca'tzīyā'tit palh natanū'yā'tit a'nlhā para pō'ktu māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' a'ntīn quincāmāpūtaxtūyāni'.

¹² U'tza' pō'ktu iccālīmāpāstaquīyāni' quit huā' tamā'na catūhuā, a'yuj hui'xina'n lakapasā'tit, lā' a'yuj xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua' a'ntū cātāmāsu'ni'nī'ta'ni'. ¹³ Quit icpuhuan palh tzey na'iccāmāpāstaquīyāni' huā' tamā'na catūhuā līhuan iclahuī'cus. ¹⁴ Quit icca'tzī palh palajtza' na'icnī. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Lā' quit na'ictlahua a'ntū maclacasqui'n para na'iccāmāsu'ni'yāni' lā' chuntza' tzē nalīpāstacā'tit huan tachihuīn ixpālacata Jesucristo chō'nlhānīn lacasqui'nā'tit a'xni'ca' xanīntza' quit.

Laktzī'nca Jesucristo a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁶ Quina'n iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' a'nchī xla' namimpala. A'ntū quina'n iccāmāsu'ni'yāni', huā'mā' tū' cuentos a'ntūn tamā'a'nanīlh chī'xcuui'n a'ntīn ta'a'kxokonū'ncu'tun. Lā' quina'n iclaktzī'uj con

quilakastapūnca'n huan Jesucristo lā' nā iclaktzī'uj a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁷ Lā' a'ntza' xa'icyāna'uj a'xni'ca' Dios quinTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Lā' mincha' lakatin tachihuīn nac lakatin poklhuu' xaslamama. Lā' hualh: “U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxquī' lā' lej quimakapāxuhua”. ¹⁸ Māni' quina'n ickaxmatui huanmā' tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'hui'lāna'uj Jesucristo huan nac kēstīn. Lā' a'ntza' xtunc tasu'yulh Jesucristo como Dios māxkakēlh.

¹⁹ Lā' ū'tza' ā'chulā' iclikalhlaka'ī'yāuj a'ntū tatzō'kli huan profetasna' a'ntī cāmātzō'knīlh Dios. Lā' nā hui'xina'n xa'nca nalakapūtle'keyā'tit a'ntūn tatzō'kli huan profetasna' hasta que xa'nca namāchekxī'yā'tit. Huā'mā' hua'chi huan lāmpara a'ntū maksko a'nlhā cā'pucsua' hasta que natuncuī lā' hasta que natasu'yu huan mātuncuīnī' sta'cu.

²⁰ Lā' lej tasqui'nī napāstacā'tit a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'knī' a'ntūn tahualh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios, huanmā' tū' ixtapāstacna'ca'n huan a'cta'sana'nī'n. ²¹ A'ntū ixtamāsu'yu huan a'cta'sana'nī'n tū' xmān ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuui't. Huan tamā'na lactzey chi'xcuui'n a'ntī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan a'ntū iccāmāpāstaquī huan Espīritu Santo.

2

Makapitzīn ixtamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua' *Judas 4-13*

¹ Makāntza' ixtatanū na ixlac'hni'ca'n tachi'xcuui't ā'makapitzīn a'cta'sana'nī'n a'ntī ixta'a'kxokonu'n. Lā' nā natatanū na milac'hni'ca'n ā'makapitzīn a'ntī natamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' a'ntū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua a'nchīn talikalhlaka'ī' makapitzīn. Huan tamā'na a'kxokonu'nī'n natamāsu'yu palh Jesucristo tū' ixO'kxa' Dios a'yuj xla' ū'tza' a'ntī māpalalh por ixtalac'lē'i'ca'n. Chu līmaktin nacāmāpātīnīcan xlaca'n por ixpālacata a'ntūn tatlahua. ² Lā' a'nchī xlaca'n natalatā'kchoko, hua'chilh tuntū' a'ntū nacālīmāmāxanīcan. Lā' lhūhua' a'ntī natakalhlaka'ī'cu'tun a'ntū natamāsu'yu xlaca'n. Lā' nā natatlahua a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n. Lā' por ixpālacataca'n xlaca'n ko'hua'jua' nalīchihuīna'ncan huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ³ Huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n lej taka'lhīcu'tun tumīn. Lā' ū'tza' nacātalīmāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' stu'ncua'. Dios makāntza' līhui'līnī't que nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua chuntza'. Lā' huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n nā xlaca'n natamāpala con Dios.

⁴ Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan ángeles a'ntīn tatlahualh a'ntūn tū' tzey. Cāmāyujūlh hasta nac pūpātīn. Lā' a'ntza' natatachoko hua'chi xatachī'nī'n hasta huan chī'chini' a'xni'ca' namālac'lē'nīnī'n Dios. ⁵ Lā' Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan tachi'xcuui't a'ntī ixtahui'lāna' makān. Macamilh huan lakuat. Lā' ū'tza' talīnīkō'lh ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't nac quilhtamacuj como tū' tzeyā tachi'xcuui't ixtahuanī't. Dios cāmāpūtāxtūlh xmān kalhatzeyan tachi'xcuui't. Kalhatin de xlaca'n, ū'tza' a'ntī Noé. Xla' iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't que tasqui'nī que līlacatejtin ixtalatā'kchokolh. ⁶ Lā' Dios cāmāpātīnīlh xalanī'n huan nac cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Sodoma lā' nā a'nlhā ixuanican Gomorra. Dios cālhcuuyukō'lh huan tamā'na lakatu' cā'lacchicni'. Lā' chuntza' Dios līmāsu'yulh que xla' cāmāpātīnī a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun. ⁷ Dios māxtulh de nac Sodoma huan chī'xcu' a'ntī ixuanican Lot. Lā' chuntza' līpūtāxtulh. Lot tzeyā chī'xcu' ixuanī't lā' ixtamakchuyī como huan ā'makapitzīn xalanī'n nac Sodoma tū' tzeyā chī'xcuui'n ixtahuanī't lā' ixtatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. ⁸ Lā' Lot tzeyā chī'xcu' ixuanī't, lā' como iccātā'lahuī' lā' iccālaktzī'n lā' iccākaxmata lakaliyān, chuntza' līpuhualh por ixpālacata a'ntū ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua'. ⁹ Chuntza' tasu'yu que huan Māpa'ksīni' Dios namāpūtāxtū kalhatin chī'xcu' a'ntī pātīnī'mā' a'ntī kalhlaka'ī' Dios. Lā' nā tasu'yu palh Dios, a'yuj tūna'j cāmāpātīnī a'ntīn tū' tzeyā chī'xcuui'n, nacāmāpātīnī huan chī'chini' a'xni'ca' Dios namālac'lē'nīnī'n. ¹⁰ Lā' ā'chulā' nacāmāpātīnī a'ntīn talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tatlahua a'ntūn tū' tzey ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' tajicua'n

de natatlahua catūhuā. Tatlahua xmān a'ntū xluca'n talacasqui'n. Lā' tū' tajicua'n talakapala huan a'ntī lej taka'lhī līmāpa'ksīn. ¹¹ Tū' chuntza' tatlahua huan ángeles a'yuj xluca'n más taka'lhī līmāpa'ksīn. Huan ángeles, xluca'n tū' talakapala ā'kalhatin lā' tū' talē'ksa'nīni'n na ixlacapūn Dios.

¹² Huā' tamā'na chi'xcuui'n tū' tamā'chekxī. Tatlahua a'ntūn talacasqui'n. Talakapala a'ntūn tū' tamā'chekxī. Xluca'n hua'chi huan animalhna' xala' nac cā'qui'huī'n a'ntūn tayuja nac a'ksuj lā' tūlalh catitapūtaxtulh lā' nacāmāknīcan. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcuui'n nā natasputa hua'chi huan animalhna'. Lā' Dios nacāmāclē'nī. ¹³ Lā' chuntza' xluca'n natalīmāpala por a'ntūn talīmāpātīnīlh ā'makapitzīn. Xluca'n de tuncuj talakati lej tako'ta lā' tatlahua ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lej līmāxana' a'nchī xluca'n cātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā hui'xina'n takēstoknī'ta'ntit, lihuan xluca'n tapuhuan que nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' xluca'n talaktzī'n kalhatin puscāt, tapuhuan a'ntūn tū' tzey. Ixlīhuāk ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. Lā' ta'a'kxoko a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' lej tapāstaca a'nchī natalīka'lhī lhūhua' tumīn. ¹⁵ Hua'chilh xluca'n ixtamakxtekli huan xaslitua' tej lā' ta'a'ktza'nkānī't. Talatlā'huān hua'chi Balaam ixo'kxa' Beor. Xla' a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. Lej ixlakati huan tumīn. Lā' tlahualh talaclē'ī' para natlaja tumīn. ¹⁶ Balaam lacaquilhnīca por ixtalacē'ī'. Lā' a'yuj huan burrosnu' tū' tachihuīna'n, xla' chihuīna'lh ixburro hua'chi kalhatin chi'xcu'. Lā' quilhnīlh por a'ntū ixtlahuacu'tun. Lā' xmān chuntza' Balaam tū' makxtekca natlahua huan talaclē'ī' a'ntū ixtlahuacu'tun.

¹⁷ Huā' tamā'na chi'xcuui'n a'ntīn tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua', xmān ta'a'kxokonu'n. Lā' tuntū' ixtapalhca'n. Xluca'n hua'chi mu'sni' a'ntūn tascōhuanī't. Lā' xluca'n hua'chi huan poklhnu'nī'n a'ntū cāmākosū huan ū'ni' lā' tū' talē'n xcān. Dios cāxui'līnī't a'nlhā nacāmācā'n huā' tamā'na chi'xcuui'n a'nlhā natatachoko para pō'ktu lā' a'nlhā lej cā'pucsua'. ¹⁸ Xluca'n taka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachihuīna'n. Pero a'ntūn tahuan, tuntū' ixtapalh. Xluca'n tamāsu'yu que lej tzey palh kalhatin tlahua a'ntū lacasqui'n quimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. Chuntza' talī'a'kxoko xluca'n a'ntīn tamakxtekmā'nacus a'ntū ixtatlahua a'xni'ca' tūna'j ixtalakapasa ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Tahuan que xluca'n libres lā' tzē natatlahua chuxatū a'ntūn talacasqui'n. Pero tū' stu'ncua'. Xluca'n tū' libresni'. Xluca'n hua'chi tachī'nī'n como tūla tamakxteka de tatlahua talaclē'ī'. Palh kalhatin chi'xcu' tūla makxteka catūhuā, chuntza' xla' hua'chilh tachī'n. ²⁰ Lā' a'ntīn talakapasnī't huan Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n lā' chuntza' talīmāxteknī't huan talaclē'ī' xala' nac quilhtamacuj, lā' palh xluca'n natatlahuapala talaclē'ī' lā' tūlatza' tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala que a'nchī ixtahuanī't xapū'la. ²¹ Más tzey palh tū' ixtalakapasli xluca'n a'nchī līlācatejtin latā'kchokocan. Pero xluca'n, a'yuj ixtaca'tzī, xluca'n tamakxtekli huan ixlīmāpa'ksīni' Dios a'ntū iccāmāsu'ni'canī't.

²² Chuntza' xluca'n hua'chi a'nchī huancan:

Huan chichi' hua'chokopala ixpa'tlā'nat.

Lā' huan pa'xni' a'xni'ca' paxnī'ttza', taspī'tpala para natapī'li' nac cā'pūlhok.

3

Namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo

¹ Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlīkalhtu' carta a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. A'xni'ca' quit ictzo'kli huan kalhtu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tuni' a'ntū lej tzey lā' iccāmāpāstaquīcu'tuni' huampala a'ntū ca'tzīyā'tittza' hui'xina'n. ² Iclacasqui'n que hui'xina'n napāstacā'tit a'ntū ixtahuan makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' iclacasqui'n que nacāpāstacā'tit huan līmāpa'ksīni' a'ntū ixla' huan Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Huā' tamā'na līmāpa'ksīni' iccāmāsu'ni'yāni' quina'n huan apóstoles.

³ Lej tasqui'nī que namā'chekxī'yā'tit hui'xina'n a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'xni'ca' namin huan tamā'na ā'xmān chī'chini', nata'a'nan chī'xcuui'n a'ntī natatlahuatā'kchoko

ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey chu a'ntū xluca'n tatlahuacu'tun. Lā' nacātalīlaktzī'nāni' hui'xina'n. ⁴ Lā' xluca'n natahuan: “Jesucristo hualh que xla' nataspi'tchokopala. Lā' chuhua'j, ¿hachū hui'? Tū' minī't. Quinapapana'ca'n tanīnī'ttza'. Lā' chu a'cxtim lamā' chuhua'j desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj”. Chuntza' natahuan xluca'n. ⁵ Lā' quit iccāhuaniyāni' hui'xina'n que huā'mā' tū' stu'ncua'. A'nan lakatin catūhuā a'ntū xluca'n taca'tzī lā' a'ntūn tū' talīchihuīna'ncu'tun xluca'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Lejtza' makān Dios chihuīna'lh lā' chuntza' talīlah huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj. Huan quilhtamacuj lītlahuaca xcān lā' ixuī' na ixpu'nan xcān. ⁶ Lā' huan quilhtamacuj, a'nchī ixuī' xapū'la, līmālakuanīca huan xcān, a'xni'ca' lalh huan lakuat. ⁷ Lā' Dios nā hualh que huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj a'ntūn tahui'lāna' chuhua'j, natatachoko hasta huan chi'chini' a'ntū Dios laclhcāhui'līnī't. Lā' huanmā' chi'chini' natalhcukō'. Lā' huanmā' chi'chini' Dios nacāmālaclē'nī'kō' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't a'ntūn tū' tzey. Lā' nacāmāpātīnī.

⁸ Tā'timīn, tū' tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Huan Māpa'ksīni' Dios lakatin chi'chini' laktzī'n hua'chi lakatin mil cā'ta. Lā' nā lakatin mil cā'ta laktzī'n hua'chi lakatin chi'chini'. ⁹ A'makapitzīn tapuhuan que Dios takoxī para natlōkentaxtū a'ntū huanī't. Tū' chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'ni' līlacatzucu como tū' lacasqui'n que nīn chā'tin napātīnī'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n que ixlīhuākca'n catamakxtekli ixtalacclē'i'ca'n.

¹⁰ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' chu līmaktin namin a'xni'ca' nīn tintī' puhuan que namin. Chu līmaktin namin hua'chi kalhatin ka'lhāna' chu līmaktin min. Huanmā' chi'chini' huan a'kapūn nalakspuata. Lā' palha' nakaxmatcan a'ntū namacasā'nan. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yu nac a'kapūn. Lā' nalhcukō' ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

¹¹ Lā' chuhua'j, como natalakuankō' ixlīhuāk, xa'nca capāstactit hui'xina'n a'nchī nalīlatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtapuhuan Dios. ¹² Hui'xina'n līpāxuj ka'lhīpā'na'ntit huanmā' chi'chini' a'xni'ca' Dios naxtāpalī huan quilhtamacuj. Huanmā' chi'chini' huan a'kapūn nalhcukō'. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntū chuhua'j tatasu'yunu'n nac a'kapūn. ¹³ Dios huanī't que natlahua lakatin xasāsti' a'kapūn lā' lakatin xasāsti' quilhtamacuj a'nlhā natlahuacan xmān a'ntūn tzey. U'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, como chuntza' huanī't Dios.

¹⁴ Chuntza', tā'timīn, līhuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' chi'chini', calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tzē nacātalī'a'ksa'nīnī'nāni'. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey a'ntū nacāmāxtunquīyāni' de Dios. ¹⁵ Caca'tzītīt hui'xina'n que Dios līlacatzucu cāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntī natapūtaxtu. U'tza' tūna'j līmimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n quīntā'tinca'n Pablo a'ntī pāxquī'yāuj. Xla' tzo'kli chu a'nchī Dios māpuhuanīlh. ¹⁶ Pablo cātzo'kli huā' tamā'na catūhuā a'xni'ca' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' huāk chuntza' cātzo'kli huan cartas a'ntū cāmacā'nī't. Lā' nac ā'makapitzīn ixcartas a'ntūn cātzo'knī't, a'nan a'nlhā jicslīhua' māchekxīcan. Lā' a'nlhā jicslīhua', makapitzīn chi'xcuui'n tū' xa'nca tamasu'yu. Xluca'n ū'tunu'n a'ntūn tū' xa'nca tamāchekxī lā' xtunc xtunc takalhlaka'ī'. Tū' stu'ncua' a'nchī xluca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān a'ntūn tzo'kli Pablo. Lā' ū'tza' nacālimāpātīnī Dios.

¹⁷ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, ca'tzīyā'tittza' a'nchīn ta'a'kxokonu'ncu'tun huan tamā'na a'ntūn tū' tzeyā chi'xcuui'n. Tū' cacāta'a'kxokoni' hui'xina'n. Palh nacāta'a'kxokoyāni', chuntza' tzē namakxtekā'tit de nakalhlaka'ī'yā'tit xa'nca. ¹⁸ Lā' chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit a'ntū līpāxuhua Dios. Lā' ā'chulā' casca'ttīt ixpālacata huan Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca chuhua'j lā' para pō'ktu. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Jesucristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n

¹ Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta ixpālacata Jesucristo. U'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Xla' ixuī'tza' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj. Quina'n ickaxmatnī'tauj a'ntū ixuan xla' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj. Iclaktzī'nī'tauj con quilakastapunca'n. Iclaktzī'nī'tauj lā' icxa'manī'tauj con quimacanca'n. ² A'ntī māstā' quinquilhtamacujca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Lā' quina'n iclaktzī'uj. Lā' icmālacstū'ncāuj palh iclaktzī'nī'tauj. Lā' iccātā'līchihuīna'nāni' hui'xina'n ixpālacata a'ntī māstā' quinquilhtamacujca'n. Xla' pō'ktu ixtā'huī' Dios quinTāta'ca'n. Lā' xla' natahui'la para pō'ktu. Lā' xla' milh lā' quina'n iclaktzī'uj. ³ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū iclaktzī'nī'tauj lā' a'ntū ickaxmatnī'tauj. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē naca'tziyā'tit que chu lakatin huan tachihuīn a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Lā' nā tzē chu lakatin nala'yā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa'. Lā' nā tzē naca'tziyā'tit que quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo ixO'kxa' cātā'lahui'lani' hui'xina'n chu a'cxtim como quincātā'lahui'lani' quina'n. ⁴ Huā'mā' iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n como chuntza' lej naka'lhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ū'tza' xkakana'

⁵ A'ntūn quincāmāsu'ni'ni' Jesucristo, ū'tza' a'ntū iccāmāsuni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' xkakana'. Lā' tū' lhā cā'pucsua' a'nlhā huī' xla', como xla' lej tzey lā' tū' maktin tlaha a'ntūn tū' tzey. ⁶ Palh huanāuj que chu lakatin quina'n con Dios, lihuan tlahuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' tasu'yu palh tū' stu'ncua'. Tasu'yu que quina'n tū' tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷ Palh tlahuayāuj a'ntūn tzey hua'chilh ixtlā'huāuj a'nlhā xkaka, chuntza' hua'chi Dios huī' a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' stu'ncua' palh chu lakatin quina'n con Dios. Lā' ixka'lhni' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, quincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n.

⁸ Palh huanāuj palh tū' tlhuanī'ta'uj talaclē'i', chuntza' ta'a'kxokoyāuj que'cstuca'n. Lā' tū' stu'ncua' a'ntū huanāuj. ⁹ Palh huaniyāuj Dios palh tlhuanī'tauj talaclē'i', xla' naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' lā' naquincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj como Dios lej tzey lā' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. ¹⁰ Palh ixuāuj que tuntū' tlhuanī'tauj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ixuāuj que Dios a'ksa'nīni'n. Lā' chuntza' ixtasu'yulh palh tū' kalhlaka'ī'yāuj que stu'ncua' a'ntū huan ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tā'chihuīna'n Dios por quina'n

¹ Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, quilakska'tā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū' catlahua'tit talaclē'i'. Lā' palh catīhuā tlaha talaclē'i', ka'lhīyāuj a'ntīn tā'chihuīna'n Dios por quina'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Lā' xla' tū' tlhuanī't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. ² Jesucristo nīlh huan nac cruz. Lā' chuntza' xla' līmāpalalh quintalaclē'i'ca'n. Lā' tū' xmān quintalaclē'i'ca'n. Xla' māpalakō'lh ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³ Palh tlōkentaxtūyāuj a'ntū līmāpa'ksīni'n Dios, chuntza' ca'tziyāuj palh lakapasāuj xla'. ⁴ Palh catīhuā nahuan que xla' lakapasa Dios, lā' palh xla' tū' tlaha a'ntū Dios līmāpa'ksīni'n, xla' a'ksa'nīni'n lā' tū' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'ntīn tatlōkentaxtū a'ntū Dios līmāpa'ksīni'n, xlaca'n xa'nca tapāxquī' Dios. Lā' chuntza' tzē līca'tziyāuj palh quina'n chu lakatin con Dios. ⁶ Lā' a'ntīn tahaun palh chu lakatin con Dios, tasqui'nī que xlaca'n natalatā'kchoko chu a'nchī Jesucristo ixlatlā'huan.

Huan xasāsti' līmāpa'ksīn

⁷ Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n ixpālacata lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' xasāsti'. Chu ū'tza' a'ntū cātamāsu'ni'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'tit hui'xina'n. ⁸ Hua'chilh xasāsti' līmāpa'ksīn a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni'. Cristo ixtlōkentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn lā' nā hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit. Lā' como hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, hua'chilh a'ksputmā'tza' a'nlhā cā'pucsua' lā' hua'chilh xkakamā'tza' huan xatzey māxkakēni' a'ntū Cristo māstā'.

⁹ A'ntīn tahuan palh tatlā'huan a'nlhā xkaka lā' palh tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xluca'n talatlā'huancus a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁰ A'ntīn tapāxquī' ixtā'tinca'n, xluca'n talatlā'huancus a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' tū' tamātonkopū ā'kalhatin. ¹¹ A'ntīn tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xluca'n talatlā'huancus a'nlhā cā'pucsua'. Lā' tū' taca'tzī' a'nlhā talatlā'huancus, como a'nlhā cā'pucsua' tūla talacahuāna'n.

¹² Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, quilaksa'tā'n, como Dios cāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni' mintalaclē'i'ca'n por ixpālacata Jesucristo. ¹³ Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n tlajanī'ta'ntit huan ko'ti'ti'. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, camana', como lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴ Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n lactli'huī'qui. Lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Lā' tla'janī'ta'ntit huan ko'ti'ti'.

¹⁵ Tū' calakatītit a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tū' calakatītit huan tūn tū' tzey a'ntūn tatlalhua a'ntū xalanī'n nac quilhtamacuj. A'ntūn talakatī a'ntū xala' nac quilhtamacuj, xluca'n tū' tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶ Ixlīhuāk a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' tū' ixla' Dios quinTāta'ca'n. A'ntū xalanī'n nac quilhtamacuj tatlalhua a'ntūn tū' tzey a'ntū squi'n ixmacni'ca'n. Lā' lej talaktzī'ncu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'ntūn taka'lhī. Ixlīhuāk huā' tamā'na huāk xala' nac quilhtamacuj. ¹⁷ Sputmā' huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk xala' nac quilhtamacuj a'ntūn talacasqui'n huan tachi'xcuhuī't. Pero a'ntūn tatlalhua ixtapuhuān Dios, xluca'n natalatahui'la para pō'ktu.

Namin a'ntī lej na'a'kxokonu'n

¹⁸ Quilaksa'tā'n, tasputmā'na huā' tamā'na chi'chini'. Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ni' que namin huan ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j tatasu'yunī't lhūhua' ixtā'ca'tza Cristo. Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj palh tasputmā'natza' huā' tamā'na chi'chini'. ¹⁹ A'ntī ixtā'ca'tzanī'n Cristo, xluca'n tū' lej stu'ncua' palh takalhlaka'ī' chuntza' hua'chi quina'n. Lā' ū'tza' talītaxtunquīnī't de quina'n. Palh ixtakalhlaka'ī'lh cahuā hua'chi quina'n, ixtatachokolh con quina'n. Lā' como tataxtunquīlh de quina'n, chuntza' tasu'yu que xluca'n tū' takalhlaka'ī' hua'chi quina'n.

²⁰ Lā' hui'xina'n, Cristo cāmāxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo. Lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit milīhuākca'n huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ²¹ Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' como hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Tū' iccāhuanimā'ni' que hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Ca'tzīyāuj que xtunc a'ntū stu'ncua' lā' nā xtunc a'ntūn tū' stu'ncua'.

²² A'ntī lej ta'a'kxokonu'n, xluca'n tahuan que Jesús tū' ū'tza' Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni'. A'ntīn tahuan chuntza', xluca'n ixtā'ca'tzanī'n Cristo. Xluca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n lā' nā ixO'kxa'. ²³ A'ntīn talakmaka'n ixO'kxa' Dios, quinTāta'ca'n Dios tū' cātā'lahuī'. Lā' a'ntīn tahuan que Jesús ū'tza' Cristo, ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahuī' xluca'n.

²⁴ Lā' hui'xina'n tū' capātza'nkā'tit a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh tū' napātza'nkā'yā'tit a'ntūn cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la, chuntza' nacātā'latahui'layāni' ixO'kxa' Dios lā' Dios quinTāta'ca'n. ²⁵ Lā' Cristo huanī't que xla' naquincāmāxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

²⁶ Quit iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' como ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntīn cā'a'kxokocu'tunāni' hui'xina'n. ²⁷ Cristo cāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo. Lā' como huan Espíritu Santo cātā'lahui'lani' hui'xina'n, tū' maclacasquī'nā'tit hui'xina'n que nacātamāsu'ni'yāni' ā'catīhuā huā' a'ntū iccāhuanimā'ni', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'yāni' ixlīhuāk. Lā' a'ntū xla' māsuyū, ū'tza' xastu'ncua'. Xla' tū' māsuyū catūhuā a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' chuntza', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuntza' tū' cataxtunquītī de Cristo.

²⁸ Lā' chuhua'j quilaksa'tā'n, tū' cataxtunquītī de Cristo. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui a'xni'ca' xla' namimpala. Lā' tū' catimāxana'uj na ixlacapūn. ²⁹ Como hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Jesucristo xmān tlahua a'ntū lactzey, nā chuntza' naca'tzīyā'tit que a'ntīn tatlaha a'ntūn tzey, ixlīhuākca'n xlaca'n ixcamana' Dios.

3

Quina'n ixcamana' Dios

¹ Caca'tzītī a'nchī Dios lej quincāpāxquī'yāni' como hualh que quina'n ixcamana' Dios. Lā' stu'ncua' quina'n ixcamana' Dios. A'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n tū' ixcamana' Dios lā' tū' talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Lā' ū'tza' xlaca'n tū' talīmāchekxī palh quina'n ixcamana' Dios lā' xlaca'n tū' ixcamana' Dios. ² Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixcamana' Dios. Tūna'j ca'tzīcan a'nchī nalayāuj. A'ntū ca'tzīyāuj, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' Cristo natasuyū, quina'n nalayāuj hua'chi xla', como nalaktzī'nāuj chu a'nchī huanī't xla'. ³ Lā' a'ntīn taka'lhīmā'na natalaktzī'n Cristo, ixlīhuākca'n xlaca'n tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey. Lā' tatlaha a'ntūn tzey hua'chi Cristo.

⁴ Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlaha talaclē'i, xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Dios. Palh catīhuā tū' a'kahuāna'ni' Dios, ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁵ Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Cristo milh nac quilhtamacuj para naxapa quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' tū' tlahuanī't nīn lakatin talaclē'i'. ⁶ Ixlīhuākca'n a'ntīn chu lakatin con Cristo, xlaca'n tū' tlahuatā'kchoko talaclē'i'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tlahuatā'kchoko talaclē'i', xlaca'n tū' taca'tzī a'nchī huanī't huan Cristo lā' tū' talakapasnī't. ⁷ Quilaksa'tā'n, tū' catamakxtektī que nacāta'a'kxokoyāni' ā'makapitzīn a'ntīn cātahuaniyāni' que tē natlahuayā'tit a'ntūn tū' tzey. A'ntīn tlahuatā'kchoko a'ntūn tzey, xlaca'n lactzey hua'chi ixlītzey Cristo. ⁸ A'ntīn tlahuatā'kchoko talaclē'i', xlaca'n tatā'tapa'ksī huan ko'ti'ti', como huan ko'ti'ti' pō'ktu tlahuanī't talaclē'i' desde a'xni'ca' mā'a'nanīlh huan talaclē'i'. IxO'kxa' Dios milh nac quilhtamacuj para namālakuanī a'ntūn tlahua huan ko'ti'ti'.

⁹ A'ntī ixcamana' Dios, xlaca'n tū'tza' tlahuatā'kchoko talaclē'i', como Dios cāmaxquī'nī't xasāsti' ixquilhtamacujca'n, lā' chuntza' talīsāstī'latā'kchoko. Tūlatza' tlahuatā'kchoko talaclē'i', como ixcamana'tza' Dios. ¹⁰ Chuntza' tasuyū a'ntī ixcamana' Dios lā' a'ntī ixcamana' huan ko'ti'ti'. A'ntīn tū' tlahuacu'tun a'ntūn tzey lā' tū' tapāxquī' huan tā'timīn, xlaca'n tū' ixcamana' Dios.

Tasquī'nī nalāpāxquī'yāuj

¹¹ Huan līmāpa'ksīn a'ntū cātamāsu'ni'ni' xapū'la ū'tza' huā'mā': que nalāpāxquī'yāuj. ¹² Tū' calauj hua'chi Caín a'ntīn tā'tapa'ksīlh huan ko'ti'ti'. Xla' maknīlh ixtā'tin. Lā' ¿a'chī' maknīlh? Maknīlh como Caín tlahualh a'ntūn tū' tzey lā' ixlaktampilhīni'ni' ixtā'tin como xla' ixtlahua a'ntūn tzey.

¹³ Tā'timīn, palh xalanī'n nac quilhtamacuj tū' cātalaktzī'ncu'tunāni', tū' capuhua'ntit que tū' maktin la huā'mā'. ¹⁴ Quina'n ca'tzīyāuj que a'yuj hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Huā'mā' ca'tzīyāuj como cāpāxquī'yāuj huan tā'timīn. Lā' a'ntīn tū' tapāxquī'nin, xlaca'n hua'chi xanīnī'ncus lā' tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁵ A'ntīn taca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n xlaca'n hua'chi maknīni'ni'n na ixlacapūn Dios. Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan maknīni'ni'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁶ Cristo quincāpāxquī'yāni' lā'

hasta macāmāstā'lh ixquilhtamacuj por quina'n. Lā' chuntza' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī līpāxquī'nincan. Lā' chuntza' quina'n tzē natamacāmāstā'yāuj lā' hasta nalīnyāuj por quintā'timīnca'n palh tasqui'nī. ¹⁷ Palh kalhatin ka'lhī a'ntū maclacasqui'n lā' palh lak-tzī'n que ixtā'tin makasputa catūhuā, lā' palh xla' tū' lakalhu'man, chuntza' tasu'yu palh tū' pāxquī' Dios. ¹⁸ Quilaksa'tā'n, tū' xmān nahuanāuj palh cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyayāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlīstu'ncua' cāpāxquī'yāuj, lā' tū' xmān huanāuj.

Tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios

¹⁹ Palh chuntza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tzīyāuj palh lej stu'ncua' tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' chuntza' tū' tamakchuyīyāuj na ixlacapūn Dios. ²⁰ A'xni'ca' u'cxca'tzīyāuj na qui'a'clhcunucca'n que tlhuanī'ta'uj a'ntūn tū' tzey, pāstacāuj que Dios más xaka'tla' que qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla' ca'tzīkō' ixlīhuāk a'ntū tlhuanī'ta'uj. ²¹ Tā'timīn, palh tū' u'cxca'tzīyāuj na qui'a'clhcunucca'n que tlhuanī'ta'uj a'ntūn tū' tzey, chuntza' tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios. ²² Dios naquincāmaxquī'yāni' a'ntū nasqui'nāuj como a'kahuāna'ni'yāuj ixlīmāpa'ksīn lā' tlhuyāuj a'ntū līpāxuhua Dios. ²³ Ixlīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo ixO'kxa' lā' nalāpāxquī'yāuj chuntza' hua'chi xla' quincāmāpa'ksīni'. ²⁴ A'ntīn tatlōkentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, Dios cātā'lahuī' xla'ca'n. Xla' quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' ū'tza' līca'tzīyāuj que Dios quincātā'lahuī'lanī'.

4

A'makapitzīn tū' tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo

¹ Tā'timīn, tū' cacākalhlaka'ī'tit ixlīhuākca'n a'ntīn tahanan que tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Cuenta catlahua'tit lā' capuhua'ntit palh chu a'cxim hua'chi huan xastu'ncua' tachihuīn a'ntūn kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza'. Lā' chuntza' naca'tzīyā'tit palh tamāsu'yumā'na ixtachihuīn Dios. Lakachu ta'a'nī't a'ntīn tahanan que tachihuīna'n por ixquilhtampān Dios. Lā' xmān ta'a'kxokonu'n. ² Na'iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'nchī nalīca'tzīyā'tit palh stu'ncua' huan Espīritu Santo cāmāchihuīnī. Taka'lhī huan Espīritu Santo a'ntīn tahanan palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcuhuī'lh. Ixlīhuākca'n a'ntīn chuntza' tahanan, xla'ca'n taka'lhī huan Espīritu Santo a'ntī Dios macamilh. ³ Lā' a'ntīn tahanan que tū' stu'ncua' palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcuhuī'lh, xla'ca'n tū' taka'lhī huan Espīritu Santo. Xla'ca'n xmān cātahuanīyāni' ixtachihuīn ixtā'ca'tza Cristo. Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntit que ixmilh ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j huī' nac cā'quilhtamacuj.

⁴ Quilaksa'tā'n, hui'xina'n tā'tapa'ksīyā'tit Dios. Hui'xina'n cātlanī'ta'ntit huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. Huan Espīritu Santo cātā'lahuī'lanī' hui'xina'n. Lā' xla' ā'līhua'ca' ka'lhī līmāpa'ksīn que huan ko'ti'ti' a'ntī cāmāpa'ksī xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁵ Huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n xla'ca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' a'ntūn tamāsu'yu nā xala' nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' talīkaxmatni' huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁶ Quina'n tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' a'ntīn talakapasa Dios, xla'ca'n takaxmata a'ntū iccāmāsu'ni'yāuj. Lā' a'ntīn tū' talakapasa Dios, xla'ca'n tū' takaxmatcu'tun a'ntū icmāsu'yuyāuj. Chuntza' tzē nalīca'tzīyāuj tuchūyā līmāscā'tīn xastu'ncua' lā' nā tuchūyā līmāscā'tīn tū' stu'ncua'.

Dios cāpāxquī' ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't

⁷ Tā'timīn, tasqui'nī nalāpāxquī'yāuj. Dios ū'tza' a'ntīn quincālāmāpāxquī'nīyāni'. A'ntīn tapāxquī'nin, xla'ca'n ixcamana' Dios lā' talakapasa Dios. ⁸ A'ntīn tū' tapāxquī'nin xla'ca'n tū' talakapasa Dios, como Dios lej cāpāxquī' ixlīhuāk tachi'xcuhuī't. ⁹ Dios lej quincāpāxquī'yāni'. Huā'mā' līmāsu'yulh a'xni'ca' macamilh nac quilhtamacuj ixO'kxa'

a'ntī xmān kalhatin. Lā' por xla' līka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁰ A'nchī quina'n pāxquī'yāuj Dios tū' talacastuca a'nchī Dios quincāpāxquī'yāni'. Xla' māsu'yulh a'nchī quincāpāxquī'yāni' a'xni'ca' macamilh ixO'kxa' lā' ū'tza' ixO'kxa' a'ntī māpalalh quintalaclē'i'ca'n.

¹¹ Tā'timīn, como chuntza' Dios quincālīpāxquī'yāni', nā chuntza' quina'n nalāpāxquī'yāuj. ¹² Dios nīn tintī' laktzī'nī't nīn maktin. Palh lāpāxquī'yāuj, chuntza' Dios quincātā'lahui'lani'. Lā' Dios quincāmaktāyayāni' nalāpāxquī'yāuj con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n. ¹³ Quina'n ca'tziyāuj palh Dios quincātā'lahui'lani'. Huā'mā' ca'tziyāuj como quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo. ¹⁴ Lā' quina'n iclaktzī'nī'tauj ixO'kxa' Dios. Lā' icmālacstū'ncāuj que Dios quinTāta'ca'n macamilh ixO'kxa' para nacāmāpūtāxtū ixlīhuāk tachi'xcuui't. ¹⁵ A'ntīn takalhlaka'ī' lā' tahuan que Jesús ū'tza' a'ntī ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahuī' xlaca'n.

¹⁶ Lā' quina'n ca'tziyāuj lā' kalhlaka'ī'yāuj palh Dios quincāpāxquī'yāni'. Dios lej cāpāxquī' ixlīhuāk tachi'xcuui't. Lā' Dios cātā'lahuī' a'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn. ¹⁷ Tasqui'nī napāxquī'yāuj Dios con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza', huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj quina'n napāxquī'nināuj chuntza' hua'chi Cristo pāxquī'nin. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuui't. ¹⁸ A'ntīn tapāxquī' Dios, xlaca'n tū' tajicua'ni' Dios palh nacāmāpātīnī. Palh kalhatin pāxquī'nin, xla' tū'tza' ka'lhī tajicuāt. A'ntīn tajicua'n que Dios nacāmāpātīnī, xlaca'n tūna'j xa'nca tapāxquī' Dios.

¹⁹ Quina'n pāxquī'yāuj Dios como xla' xapū'la quincāpāxquī'ni'. ²⁰ Palh kalhatin huan que pāxquī' Dios lā' palh tū' laktzī'ncu'tun ixtā'tin, xla' tū' stu'ncua' a'ntū huan. Palh xla' tū' pāxquī' ixtā'tin a'ntī laktzī'n, xla' tūla pāxquī' Dios, como tūla laktzī'n Dios. ²¹ Huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios quincāmaxquī'ni', ū'tza' huā'mā': A'ntīn tapāxquī' Dios nā natapāxquī' ixtā'timīnca'n.

5

Tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey

¹ A'ntīn takalhlaka'ī' que Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni', xlaca'n ixcamana' Dios. Lā' a'ntīn tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n, xlaca'n nā tapāxquī' ixcamana' Dios. ² Lā' chuntza' palh pāxquī'yāuj Dios lā' palh a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū quincālīmāpa'ksīyāni', nā cāpāxquī'yāuj ixcamana' Dios. ³ Lā' palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj ixlīmāpa'ksīn. Lā' tū' jicslīhua' natlōkentāxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn. ⁴ Ixlīhuākca'n ixcamana' Dios tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj. Quina'n tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey, como līpāhuanāuj Dios. ⁵ A'ntīn takalhlaka'ī' que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios, xmān xlaca'n tzē natataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj.

A'nchīn ca'tzīcan palh Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios

⁶ Ca'tziyāuj palh Jesús stu'ncua' ixO'kxa' Dios. Chuntza' hualh Dios a'xni'ca' a'kpaxli Jesús. Lā' nā a'xni'ca' Jesús nīlh, nā Dios māsu'yulh que xla' ixO'kxa' ixuanī't. Huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni', xla' ū'tza' Jesús a'ntī a'kpaxli lā' nā nīlh nac cruz. Lā' nā huan Espīritu Santo māsu'yu que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan Espīritu Santo māsu'yu xmān a'ntū stu'ncua'. ⁷ A'nan kalhatu'tun a'ntīn tamālacstū'nca que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan kalhatu'tun xlaca'n: Dios quinTāta'ca'n lā' huan Espīritu Santo lā' nā ū'tza' a'ntī huanican Tachihuīn. Chu a'cxtim tahuan que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. ⁸ Lā' nac quilhtamacuj a'nan tāpātu'tun catūhuā a'ntūn tamāsu'yu que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Huan Espīritu Santo chuntza' quincāmāsu'ni'yāni'. Lā' nā Dios chuntza' māsu'yulh a'xni'ca' Jesús a'kpaxli lā' a'xni'ca' nīlh. ⁹ Quina'n kalhlaka'ī'yāuj a'ntūn tamālacstū'nca huan tachi'xcuui't. Lā' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yāuj a'ntū huan

Dios. Lā' Dios mālacstū'nca que Jesús ū'tza' ixO'kxa'. ¹⁰ Lā' a'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n ta'u'cxca'tzī na īxa'clhcunucca'n palh stu'ncua' a'ntūn takahlaka'ī'. Lā' makapitzīn tū' takahlaka'ī' a'nchī Dios hualh palh Jesús ixO'kxa'. Xla'ca'n hua'chilh ixtahuan que Dios a'ksa'nīni'n como tū' takahlaka'ī'nī't a'ntū Dios hualh xpālacata ixO'kxa'. ¹¹ Lā' Dios mālacstū'nca palh ū'tza' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilh-tamacujca'n a'ntū para pō'ktu, palh līpāhuanāuj ixO'kxa'. ¹² A'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixquilh-tamacujca'n. Lā' a'ntīn tū' talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilh-tamacujca'n.

Māstā'ca tapāstacna'

¹³ Quit iccātzo'kni'mā'ni' huā'mā': Hui'xina'n a'ntī līpāhua'mpā'na'ntit ixO'kxa' Dios como quit, iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit palh ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilh-tamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

¹⁴ Lā' tū' lacapuhuanāuj a'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, como Dios quincākaxmatāni' palh squi'ni'yāuj chu a'nchī ixtapuhuān. ¹⁵ Lā' palh ca'tzīyāuj palh xla' quincākaxmatāni', chuntza' ca'tzīyāuj palh xla' naquincāmaxquī'yāni' a'ntū squi'ni'yāuj.

¹⁶ Palh catīhuā laktzī'n ā'kalhatin a'ntī tlahuamā' lakatin talaclē'i' a'ntū tzē namāspūtūnu'ni'can, chuntza' nalīkalhtō'ka' ā'kalhatin lā' xla' naka'lhī xasāsti' ixquilh-tamacuj. Chuntza' nakalhtō'ka' palh huā'mā' talaclē'i' tzē namāspūtūnu'ni'can. Lā' palh huā'mā' talaclē'i' tūla māsputūnu'ni'can, chuntza' tū' iccahuanimā'ni que nalīkalhtō'ka'yā'tit por a'ntī chuntza' tlahua. ¹⁷ Ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua', huāk talaclē'i'. Pero nā a'nan talaclē'i' a'ntūn tzē namāspūtūnu'ni'can.

¹⁸ Ca'tzīyāuj que a'ntī iccamana' Dios, xla'ca'n tū' tatlahuatā'kchoko talaclē'i'. Xla'ca'n cāmaktaka'lha ixO'kxa' Dios, lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūla nacātlahuani' catūhuā.

¹⁹ Quina'n ca'tzīyāuj que tā'tapa'ksīyāuj Dios. Lā' ca'tzīyāuj que a'ntīn xalanī'n nac quilh-tamacuj, xla'ca'n cāmāpa'ksī huan ko'ti'ti'.

²⁰ Ca'tzīyāuj que ixO'kxa' Dios minī't. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' a'nchī nalīlakapasāuj a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' chuhua'j tā'lahui'lāna'uj Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Xla' scana'nca Dios lā' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilh-tamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

²¹ Quilaksa'tā'n, tū' calīpāhuantit nīn tuntū'. Xmān Dios nalīpāhua'nā'tit. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Ixtakahlaka'ī huan xastu'ncua' tachihuīn lā' ixtapāxquī'nin

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' de huan a'ntīn takahlaka'ī'. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Ictzo'knuni'yāni' hui'x, huan tā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacli, lā' nā mincamana'. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' tū' xmān quit. Nā cāpāxquī'yāni' hui'xina'n ixlīhuākca'n a'ntīn talakapasa huan xastu'ncua' tachihuīn. ² Lāpāxquī'yāuj como quilīhuākca'n kalhlaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuīn, a'ntūn tū' maktin catisputli. ³ Caquincāsicua'lanālīni' Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa' Dios. Lā' caquincātatalakalhu'mani'. Lā' caquincātamātza'ta'tī'ni'ni' qui'a'clhunucca'n. Lā' chuntza' quina'n xa'nca nakahlaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuīn, lā' lej nalāpāxquī'yāuj.

⁴ Lej iclīpāxuhualh a'xni'ca' icca'tzīlh que ā'makapitzīn mincamana' talahui'lāna' chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn, chuntza' hua'chi māpa'ksīni'lh Dios quinTāta'ca'n. ⁵ Lā' chuhua'j tā'tin, icuaniyāni' que nalāpāxquī'yāuj quilīhuākca'n quina'n. Huā'mā' tū' xasāsti' līmāpa'ksīn. Chu ū'tza' a'ntū quincātamāca'tzīnīni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'uj. ⁶ Palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj a'ntū Dios quincālīmāpa'ksīyāni'. Xla' māpa'ksīni'lh que nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. U'tza' huā'mā' cātahuaninī'ta'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'tit.

Makapitzīn ixta'a'kxokonu'n

⁷ Chuhua'j lhūhua' a'kxokonu'nī'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que tū' stu'ncua' palh lacatuncuīlh nac huā'mā' quilhtamacuj huan Jesucristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni'. A'ntīn tahuan huā'mā', xlaca'n a'kxokonu'nī'n lā' ixtā'ca'tzanī'n Cristo. ⁸ Cuenta catla'hua'tit que tū' chu nasputa a'ntū līscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit como maklhtīni'ncu'tunā'tit ixlīhuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' hua'chi mintatlajca'n.

⁹ A'ntūn takahlaka'ī' ā'makapitzīn tū' xmān a'ntū Cristo māsu'yulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'lakatin līmāscā'tīn. Xlaca'n tū' lej stu'ncua' tatā'latlā'huan Dios. A'ntīn takahlaka'ī' xmān a'ntū Cristo māsu'yulh, ixlīstu'ncua' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n lā' ixO'kxa' Dios. ¹⁰ Palh cālakmināni' hui'xina'n ā'catīhuā a'ntīn tamāsu'yu a'ntūn tū' chu lakatin con a'ntū māsu'yulh Cristo, tū' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n. Lā' tū' nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni'”. ¹¹ Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni'”, lā' chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey.

Macā'nca saludos

¹² Lhūhua'cus ti'a'nan a'ntū iccāhuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcu'tun nac lakatin carta. Iccālaka'ncu'tunāni hui'xina'n lā' iccātā'chihuīna'ncu'tunāni' calacan. Chuntza' lej nalīpāxuhuyāuj.

¹³ Tamacā'ni'yāni' saludos ixcamana' mintā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacnī't.

Ixlīkalhtu'tun Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Māka'tlī'ca huan Gayo

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' huan a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Quit ictzo'knuni'yāni' hui'x, Gayo. Quit lej icpāxquī'yāni' hui'x.

² Tā'tin, quit icca'tzī que xa'nca latlā'hua'na' na ixtej Dios. Lā' icsqui'ni' Dios que xa'nca ca'a'nī'ni'n ixlīhuāk lā' tū' ca'ī'tza'ca'nti. ³ A'makapitzīn tā'timīn tachinī't. Lā' quīn-tahuaninī't que hui'x latlā'hua'na' chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn. Lā' huā'mā' lej iclīpāxuhualh. ⁴ Lā' pō'ktu lej icpāxuhua a'xni'ca' quihuanican que quincamana' talatlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn.

⁵ Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta' huan tā'timīn a'ntūn tachā'nī't a'ntza' a'yuj tū' ixcālakapasa'. Chuntza' tlaha'ya' a'ntūn tzey. ⁶ A'makapitzīn tataspi'tnī't de a'ntza'. Lā' xla'ca'n tatā'chihuīna'lh a'ntī ixtatakēstoknī't huā'tzā' para natamācā'tanī Dios. Lā' cāhuanica a'nchī hui'x cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn. Lā' cacāmaktāyapala' a'xni'ca' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' a'ntū natamaclacasqui'n para ixtejca'n como xla'ca'n tatā'scujmā'na Dios. Cacāmaktāya' chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁷ Xla'ca'n tataxtunī't tatā'scuja Jesucristo. Lā' tuntū' tamaklhtīni'ncu'tulh de a'ntūn tū' takalhlaka'ī'. ⁸ U'tza' quina'n nacālīmaktāyayāuj. Lā' chuntza' hua'chilh nacātā'māsu'yuyāuj huan xastu'ncua' tachihuīn.

Tū' tzey a'nchī ixlahuī' huan Diótfrefes

⁹ Quit iccāmacā'ni'nī't kalhtin carta a'ntūn tatakēstoka a'ntza' nac lītōkpān. Pero huan Diótfrefes, como xla' lacu'tun xamāpa'ksīni' a'ntza', xla' tū' qui'a'kahuāna'ni'lh. ¹⁰ Lā' chuntza' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'icchihuīna'n na milacapūnca'n ixpālacata a'ntū tlahuamā' Diótfrefes. Xla' quīncālī'a'ksa'ni'ni'nāni' de a'ntūn tū' stu'ncua' lā' quīncā'a'ksa'nāni'. Lā' tū' xmān huā'mā'. Xla' tū' cāmānū na ixchic huan tā'timīn a'ntūn tachinācha'. Lā' tū' cāmāxteka que ā'makapitzīn natamānū na ixchicca'n. Lā' a'ntūn tamānūcu'tun, Diótfrefes cāmātuxtekē de a'nlhān tatakēstoka.

¹¹ Tā'tin, tū' cacāmaksca'tti a'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Cacāmaksca'tti a'ntūn tatlahua a'ntūn tzey. A'ntūn tatlahua a'ntūn tzey, xla'ca'n tatā'tapa'ksī Dios. A'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n tū' talakapasa Dios.

Tzeyā chi'xcu' ixuanī't huan Demetrio

¹² Lhūhua' a'ntūn tahuan que Demetrio tzeyā chi'xcu'. Lā' tasu'yu que xla' latlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn. Lā' nā quit icuan que līlacatejtin latlā'huan. Lā' hui'x ca'tzīya' que quit icuan a'ntū stu'ncua'.

Macā'nca saludos

¹³ Quit lejcus lhūhua' icuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcu'tun huā' nac carta. ¹⁴ Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nāni'. Lā' chuntza' nakalhachihuīna'nāuj māni' quina'n.

¹⁵ Dios camātza'ta'tī'lh mi'a'clhcunuc. Ixlīhuākca'n mi'amigos tamacā'ni'yāni' saludos. Lā' nacāsalarlī'ya' ixlīhuākca'n huan amigosnu' xalanī'n a'ntza'.

Huan Carta a'ntün Tzo'kli San Judas

Judas cāmacā'ni'lh saludos huan a'nti ixtakalhlaka'i'

¹ Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Lā' quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta hui'xina'n a'nti Dios cāta'sani'nī'ta'ni'. Dios quinTāta'ca'n cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' Jesucristo cāmaktaka'lh mā'ni' hui'xina'n. ² Dios cacālakalhu'mani' hui'xina'n. Lā' cacāmātza'ta'tīni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' lej cacāpāxquī'ni' hui'xina'n.

Makapitzin ixtamāsu'yu a'ntün tū' stu'ncua'

2 Pedro 2.1-17

³ Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchī Dios cāmāputaxtūni' hui'xina'n lā' nā quina'n chuntza'. Lā' chuhua'j' a'nan lakatin catūhuā a'ntū más tasqui'nī na'iccāhuaniyāni'. Lā' ū'tza' iccālitzo'knuni'mā'ni' chuhua'j'. Iccāhuaniyāni' que tū' tikalhlaka'i'yā'tit a'ntün tamāsu'yu xlaca'n a'ntin taxtāpālīcu'tun huan līmāscā'tīn a'ntū kalhlaka'i'nī'tauj. Huā'mā' līmāscā'tīn ū'tza' a'ntū cālīmāmacū'lh ixtachi'xcuui't Dios lā' xmān maktin. Lā' tū' maktin catitaxtāpalīh huā'mā' līmāscā'tīn. ⁴ Makapitzin tūn tū' tzeyā chi'xcuui'n tatanūnī't hua'chi lactzey chi'xcuui'n na ixlachpu'nanca'n a'ntin takalhlaka'i'. Xlaca'n tahuan que como Dios lej lakalhu'manīni'n, chuntza' kalhatin tzē natlahua chuxatūyā talaclē'i' a'ntün tlahuacu'tun. Huā'mā' tū' stu'ncua'. Lā' tū' stu'ncua' ixlīmāscā'tīnca'n ixpālacata huan Māpa'ksini' Jesucristo. Lejtza' makān tatzō'kni' na ixtachiui'n Dios que nacāmālaclē'nīcan huan tachi'xcuui't a'ntin tatlalhua chuntza'.

⁵ A'uj hui'xina'n ca'tzīyā'tittza', na'iccāmāpāstaquīyāni' a'ntū Dios tlahualh makāntza'. Dios cāmāxtulh huan israelitas nac huan xcānsipej a'nlhā huanican Egipto. Lā' ā'cālīstān ā'makapitzin tū' takalhlaka'i'lh palh stu'ncua' a'ntū Dios hualh. Lā' ū'tza' Dios cālīmāknīh.

⁶ Nā capāstactit huan ángeles. A'makapitzin de xlaca'n, como tū' tatlōkentaxtūcu'tulh a'ntū cālīmāmacū'lh Dios, xlaca'n tataxtulh de nac a'kapūn a'nlhā ixtahui'lāna'ncha'. Lā' ū'tza' Dios cālīchi'nī't a'nlhā cā'pucsua' hasta a'xni'ca' huan ā'xmān chi'chini' a'xni'ca' nacāmālaclē'nī Dios. ⁷ Nā capāstactit a'ntün cāpātī'keni'lh Sodoma lā' Gomorra lā' ā'makapitzin cā'lacchicni' a'ntū ixtahui'lāna' pajtzu. Nā xalanī'n nac huā' tamā'na cā'lacchicni', nā ixtatlahua a'ntün tū' tzey. Ixtatlahua talākālī'n. Lā' ixtalātā'tahui'la huan chi'xcuui'n. Lā' ū'tza' talīnīh nac huan macscut a'ntū cāmāspūtūh huā' tamā'na cā'lacchicni'. Chuntza' māchekxīcan que natapātīni'n para pō'ktu nac cā'macscutnu' xlaca'n a'ntin talakapasa ixtej Dios pero tataxtutāyanī't.

⁸ Nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcuui'n a'ntin cāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntün tū' stu'ncua'. Xlaca'n talakahuāna'n. Lā' tahuan palh Dios cālītā'chihuīna'n huan talakahuān. Lā' ū'tza' talīpuhuan que tzē natatlahua talākālī'n. Talakmaka'n ixlīmāpa'ksin Dios. Lā' cachīhuā talīchihuīna'n huan ángeles. ⁹ Lā' nā nīn Miguel, a'nti xapuxcu' ángeles, nīn xla' tū' chuntza' tlahualh. A'xni'ca' xla' tā'lal huan ko'ti'ti' lā' talālīsta'lal ixmacni' Moisés, Miguel tū' lī'a'ksanīni'lh huan ko'ti'ti' por a'ntün tū' tzey ixtachiui'n. Xmān huanīh: “Dios camāpātīnīni’”. ¹⁰ Lā' huā' tamā'na chi'xcuui'n a'ntin cāmāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, xlaca'n cachīhuā talīchihuīna'n a'ntün tū' tamāchekxī. Xlaca'n hua'chi animales, como tū' tapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlīhuāk huan tūn tū' tzey a'ntū xlaca'n talacasqui'n. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīni' Dios.

¹¹ Xlaca'n natapātīni'n como talatlā'huan hua'chi Caín a'ntin tū' a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' talī'a'ca'a'n tatlalhua a'ntün tū' tzey como tatlajacu'tun tumīn. Lā' chuntza' tlahualh Balaam. Lā' nā xlaca'n lej lacxumpi hua'chi Coré. Xla' maknīca. Lā' nā xlaca'n nacāmāpātīnīcan. ¹² Līmāxana' a'nchī cātātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n. Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun lā' tako'tcu'tun. Lā' tū' tapāstaca ā'makapitzin. Xlaca'n tuntū' ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi poklhnu' a'ntū lē'n huan ū'ni', lā' tū' lē'n

xcān. Xlaca'n hua'chi huan qui'hui' a'ntūn tū' tamāstā' ixtō'ca'tca'n a'xni'ca' ixpūlan. Lā' como tascōhuanī't ū'tza' cālītampu'lhucan. ¹³ Xlaca'n hua'chi huan xasipej mar a'ntū lē'n huan pa'lhma'. Līmāxana' a'ntū xlaca'n tatlahua. Xlaca'n hua'chi sta'cu a'ntūn tū'tza' a'mā' na ixtej. Dios nacāmāpātīnī para pō'ktu a'nlhā lej cā'pucsua'.

¹⁴ Makāntza' Enoc cālīchihuīna'lh huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' tzey. Lā' Enoc ixlīkalhatojon ixuanī't ī'xū'yātā'natna' Adán. Lā' Enoc hualh: “Huan Māpa'ksīni' Dios namin lā' nacātā'min lakalhūhua' mil ángeles. ¹⁵ Namin nacājuzgarlī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' nacāmālaclē'nīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' lactzey por ixlīhuāk a'ntūn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey lā' nā a'nchī cachihuā talīchihuīna'nī't Dios”. ¹⁶ Huā' tamā'na chi'xcuhuīn talē'ksa'n ā'makapitzīn. Tū' līpāxūj tahuī'lāna'. Tahuī'lāna' chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachihuīna'n. Xa'nca tatā'chihuīna'n ā'makapitzīn xmān como xlaca'n talacasqui'n tumīn.

Cāmaxquī'ca tapāstacna' xlaca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹⁷ Lā' hui'xina'n tā'timīn, capāstactit a'ntūn tahualh xapū'la ixapóstoles quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁸ Xlaca'n tahualh: “A'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj, natamīn chi'xcuhuīn a'ntī natalīlaktzī'n a'ntū ixla' Dios. Lā' natalatahui'la chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey”. ¹⁹ U'tunu'n huā' tamā'na chi'xcuhuī'n a'ntīn tamālacpitzī huan a'ntīn takalhlaka'ī. Lā' talatlā'huan chu a'nchī xmān ixtapuhuanca'n. Lā' tū' taka'lhī huan Espīritu Santo.

²⁰ Lā' hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā' xa'nca cakalhlaka'ī'tit huan Jesucristo chuntza' hua'chi Dios quincāmāsu'ni'nī'ta'ni'. Lā' cakalhtō'ka'tit con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo.

²¹ Lā' calatahui'la'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n, lā' chuntza' na'u'cxca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāpāxquī'yāni'. Caka'lhītīt hasta que Jesucristo nacālē'nāni' nac a'kapūn a'nlhā natahui'layā'tit para pō'ktu. Xla' natlahua huā'mā' como lej cālakalhu'manāni'.

²² Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n a'ntīn tapuhuanā'na que chō'la tū' stu'ncua' a'ntūn takalhlaka'ī'lh. ²³ Lā' hui'xina'n cacāmāpūtaxtūtīt ā'makapitzīn hua'chilh ixcāmā'xtūtīt de nac cā'macscutnu'. Lā' cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzīn a'ntī lej tatlahua talaclē'i'. Lā' cajicua'ntit tū' natlahua'yā'tit talaclē'i' hua'chi xlaca'n. Hua'chilh tzē ixcāpasāni' ixtalaclē'i'ca'n xlaca'n.

Māka'tlī'ca Dios

²⁴ Dios tzē nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Lā' chuntza' tū' catitlahua'tit talaclē'i'. Xla' nacālē'nāni' a'nlhā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' līpāxūj nalatahui'la'yā'tit como tuntū' cati'a'nalh a'ntūn tzē nacātālī'a'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n. ²⁵ QuinDiosca'n xmān kalhatin Dios. Xla' quincāmāpūtaxtūyāni' como quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nīlh por quina'n. Lā' xla' camāka'tlī'ca lā' ca'a'cnīni'ni'ca. Xla' cāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' ixka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj lā' ka'lhīkō'cus chuhua'j lā' naka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Jesucristo Māca'tzīnīlh San Juan a'ntū Napātle'ke

Jesucristo māsu'yulh a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro

¹ Tatzō'kni' nac huā'mā' libro a'ntū māsu'yulh Jesucristo. Dios hualh huā' tamā'na catūhuā como ixlacasqui'n Jesucristo ixcāmāsu'ni'lh ixtachi'xcuui't Dios a'ntū palaj napātle'ke. Lā' nā quit, Juan, nā ictapa'ksī con Dios. Jesucristo quilakmacamilh huan ixāngel para naquimāca'tzīnī huā' tamā'na catūhuā. ² Quit icmālacstū'nckō'nī't ixlīhuāk a'ntū iclaktzī'nī't. A'tzā' ictzō'ka a'ntū Dios quimāca'tzīnīlh. U'tza' a'ntū Jesucristo māsu'yulh.

³ Līpāxūj a'ntī natahuan huan tachihuīn a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro. Lā' lej līpāxūj a'ntīn takaxmata lā' ta'a'kahuāna'ni' huā' tamā'na tachihuīn a'ntū līmālacsu'yuca a'ntū napātle'ke. Lā' tū'tza' lej lātma'j a'xni'ca' napātle'ke huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcuui't Dios xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'. Dios, ū'tza' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixuī' lā' pō'ktu natahui'la. Lā' nā cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n huan Espīritu Santo. U'tza' a'ntī tasu'yu hua'chi lakatojon pūmaksko na ixlacapūn huan pūtahui'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios. ⁵ Lā' cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Jesucristo, a'ntī māsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Māni' xla' a'ntī xapū'la lakahuanchokolh. Lā' xla' cāmāpa'ksī huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj. Xla' quincāpāxquī'yāni' lā' xla' nīlh para naquincāxapani'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'ica'n. ⁶ Xla' quincālacscui'līnī'ta'ni' para natā'māpa'ksīni'nāuj. Lā' quincāmaxquī'nī'ta'ni' lakatin quilītlōtca'n a'ntū mēcā'tanīcan Dios a'ntī ixTāta'. Lā' ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo. Lā' xla' camāpa'ksīni'lh para pō'ktu. Amén.

⁷ Lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' nayujāchi de nac a'kapūn lā' namin nac cā'poklhnu'. Lā' ixlīhuākca'n natalaktzī'n. Lā' nā natalaktzī'n a'ntīn taxtokohua'ca'lh nac cruz. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lej natalakaputza por ixpālacata. Lā' chuntza' napātle'ke. Amén.

⁸ Lā' chihuīna'lh huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī ka'lhikō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn, lā' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixuī' lā' pō'ktu natahui'la. Xla' hualh: “Lā' quit hua'chi huan letra A a'ntū lītzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'ksputni', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk, lā' na'ictahui'lacus hasta a'xni'ca' na'a'ksputkō' ixlīhuāk”.

Juan lakachuyalh

⁹ Lā' quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Lā' quina'n tapa'ksiyāuj con Jesucristo. Quit iccātā'pātīni'mā'ni' hui'xina'n lā' iccātā'tāyani'yāni' con hui'xina'n por ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca para na'ictachoko hua'chi tachī'n nac Patmos a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. Quinchi'pacanī't como xa'icmāsu'yunī't ixtachihuīn Dios lā' a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Lakatin chi'chini' a'ntū pū'a'cnīni'ni'can Jesucristo, icu'cxca'tzīlh huan ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' ickaxmatli lakatin lej palha' tachihuīn na quinkēn. U'tza' hua'chi lakatin trompeta a'ntū lej palha' kaxmatcan ¹¹ lā' quihuanilh:

—Quit hua'chi huan letra A a'ntū lītzucu huan alfabeto, lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'ksputni'. Catzo'kti a'ntū nalaktzī'na' lā' nacāmacapini'ya' huan ca'psnat huan ixtachi'xcuui't Dios nac lakatojon cā'lacchicni'. Cacāmacapi nac Efeso lā' nac Esmirna lā' nac Pérgamo lā' nac Tiatira lā' nac Sardis lā' nac Filadelfia lā' nac Laodicea —quihuanica.

¹² Lā' ictalakspi'tli para na'iclaktzī'n tichūn quintā'chihuīna'lh. Lā' iccālaktzī'lh tāyana' kantojon pūmaksko de oro. ¹³ Lā' na ixlāclhpu'nan huan pūmaksko, ixyā kalhatin a'ntī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Lā' ixlū'xu' pūlh mā'n ixuanī't lā' ixchā'n hasta na ixtojon. Lā'

ixka'lhī kantiñ ixlīchī'cān de oro na ixcu'xan. ¹⁴ Lā' ixya'j smu'yonko' ixuanī't hua'chi ixchī'xit borrego lā' hua'chi miqui. Lā' ixlakastapun ixtasu'yu hua'chi xalamana' huan macscut. ¹⁵ Ixtojon ī'xkaka hua'chi licā'n tzej xapaxni' a'ntū ixcāxtlahuacanī't nac lakatin pūlhucyun. Lā' a'xni'ca' ixchihuīna'n, ixmacasa'n hua'chi a'nlhā yujtāya xcān. ¹⁶ Lā' na ixmacacāna'j ixcālē'mā' huan lakatojon sta'cu. Lā' na ixquilhni' taxtulh kentiñ espada sta'ya'nca' kēstītu'. Lā' nā ixlacan huan chi'xcu' ī'xkaka hua'chi chī'chini' a'xni'ca' tastu'nūta.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' iclaktzī'lh quit ica'kā'lh na ixtojon hua'chi kalhatin nīn. Lā' xla' quixa'malh con ixmacacāna'j lā' quihuanilh:

—Tū' cajicua'. Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān. ¹⁸ Quit xalakahuan. Quit xa'icnīnī't lā' chuhua'j xalakahuan quit para pō'ktu. Lā' quit icka'lhī līmāpa'ksīn de huan līnīn lā' a'nlhā cā'līnīn. ¹⁹ Lā' catzo'kti a'ntū hui'x laktzī'nī'ta' lā' a'ntū pātē'kemā' lā' a'ntū napātē'ke. ²⁰ Tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon sta'cu a'ntū hui'x la'ktzi' na quimacacāna'j. Lā' nā tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon pūmaksko de oro. A'ntū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': Huan lakatojon sta'cu, ū'tunu'n huan xanapuxcu'nu' huan lakatojon lītōkpānna'. Lā' huan lakatojon pūmaksko ū'tza' huan quintachī'xcu'huī't nac lakatojon cā'lacchicni'.

2

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanīn nac Efeso

¹ Lā' nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Efeso a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī cālē'mā' huan lakatojon sta'cu na ixmacacāna'j, lā' latlā'huan na ixlac'hpu'nanca'n huan lakatojon pūmaksko de oro. Xla' huan:

² Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī palh lej scujnī'ta'ntit lā' tāyani'nī'ta'ntit lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. Lā' quit icca'tzī a'nchī hui'xina'n cāta'la'yā'tit huan tūn tū' tzeyā chī'xcu'huī'n. Lā' a'ntīn tahuan palh māni' xlaca'n apóstoles, hui'xina'n xa'nca cuenta tlahua'tit para naca'tzīyā'tit palh stu'ncua' o tū'. Lā' chuntza' hui'xina'n līca'tzīnī'ta'ntit que makapitzīn xlaca'n xmān ta'a'kxokonu'n. ³ Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit. Lā' pātīni'nī'ta'ntit por quimpālacata. Lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. ⁴ Lā' a'yuj tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk huā'mā', pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' iclakatī a'nchī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tū'tza' quilāpāxquī'yāuj hua'chi xapū'la. ⁵ Capāstacna'ntit a'nchī ixquilāpāxquī'yāuj xa'nca hui'xina'n xapū'la. Lā' chuhua'j tū'tza' quilāpāxquī'yāuj chuntza'. Chuhua'j caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' catlahua'tit a'nchī ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' palh tū' naxtāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, quit na'iccālakmināni' hui'xina'n lā' na'icmāpānū huan pūmaksko de na milaclhni'ca'n. ⁶ Lā' lej tzey a'nchī hui'xina'n ca'tzalaktzī'nā'tit a'ntūn tatlahua ā'makapitzīn a'ntī cāhuanican nicolaítas chuntza' hua'chi quit icca'tzalaktzī'n.

⁷ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios. A'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmakxtekatza' para natahua' ixtō'cat qui'huī' a'ntū māstā' xasāstī' quilhtamacuj. U'tza' a'ntū yā na ixhuerta Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Esmirna

⁸ Lā' nā huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī xapū'la lā' ā'xmān, a'ntī nīlh lā' lakahuanchokolh. Xla' huan:

⁹ Quit icca'tzī a'nchī līpātīni'mpā'na'ntit hui'xina'n. Lā' quit icca'tzī que hui'xina'n lacpobresni'. Lā' a'yuj lacpobresni' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit a'ntū lej ixta-palh. Lā' quit icca'tzī a'nchī cātālī'a'ksa'nāni' hui'xina'n a'ntīn tahuan que xlaca'n israelitas lā' xmān ta'a'kxokonun'. Xlaca'n tatapa'ksī con huan ko'ti'ti'.

¹⁰ Lā' tū' cajicua'ni'tit hui'xina'n a'ntū nacāpātīle'keni'yāni'. Huan ko'ti'ti' nacātāmāchī'nīni'nāni' hui'xina'n, como xla' lacasqui'n que hui'xina'n natax-tutāyayā'tit de na ixtej Dios. Hui'xina'n napātīni'nā'tit lakacāuj chi'chini'. Naquilākahlaka'ī'yāuj hui'xina'n xmān quit hasta a'xni'ca' nanī'yā'tit. Lā' quit na'iccāmakxtekāni' natanūyā'tit nac a'kapūn.

¹¹ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. A'ntīn tatlajana'n, xlaca'n tū' catitapātīni'lh huan nac pūpātīn'.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Pérgamo

¹² Lā' nā huan Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan:

¹³ Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' icca'tzī a'nīhā hui'lā'na'ntit. Hui'lā'na'ntit a'nīhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti'. Lā' a'yuj hui'lā'na'nchipitit hui'xina'n, pero quilā'a'kahuāna'ni'yāuj. Lā' na mixcānsipejca'n a'ntza' huī' huan ko'ti'ti'. A'ntza' maknīca huan Antipas a'ntī xa'nca ixmāsu'yu por quimpālacata. Lā' hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit palh xmān quit quilā'a'kahuāna'ni'yāuj. ¹⁴ Lā' a'yuj chuntza' tlahua'tit tzey, a'nampala catūhuā a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n lā' quit tū' quiminī'ni'. Makapitzīn de hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixmāsu'yu huan Balaam. Xla' chihuīna'maxquī'lh huan Balac que cacāmātlahuīlh huan israelitas a'ntūn tū' tzey. Lā' huan Balac cāchihuīna'maxquī'lh para que tzē natahua' catūhuā a'ntū cāmālacnūni'canī'ttza' huan ídolos. Lā' nā cāchihuīna'maxquī'lh palh tzē ixtatā'lhatalh huan ā'makxtumnu' pusan. ¹⁵ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n tū' makxtekcu'tunā'tit a'ntū tamāsu'yu huan nicolaítasna'. Lā' tū' tzey a'ntū xlaca'n tamasu'yu. ¹⁶ Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' palh tū' nextāpalī'yā'tit, quit na'iccālakmimpalayāni' lā' quit na'iccātā'lasta'la xlaca'n a'ntīn takahlaka'ī' hua'chi huan nicolaítasna'. Na'iccātā'lātucsa con huan espada a'ntūn taxtu na quinquilhni'.

¹⁷ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' a'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmaxquī' macsti'na'j ixlīhua'tca'n hua'chi huan manā a'ntū macamincha' nac a'kapūn lā' a'ntūn tū' lakapascan. Lā' nā na'iccāmaxquī' kalhatunu' de xlaca'n lakatunu' chihuix lej smu'yonko' a'nīhā tatzō'kni' lakatin xasāsti' tacuīni'. Lā' nīn tintī' ca'tzī huanmā' tacuīni', xmān ū'tunu'n a'ntī natamaklhtīni'n huā'mā' chihuix'.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

¹⁸ Huan Espiritu Santo quilhuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan ixO'kxa' Dios a'ntī ka'lhī ixlakastapun hua'chi xalamana' macscut lā' ixtojon taxkaka hua'chi tzej xatamāpaxīn līcā'n. Xla' huan:

¹⁹ Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī a'nchī lāpāxquī'yā'tit lā' a'nchī quilā'a'cnīni'ni'yāuj lā' a'nchī quilātā'scujaūj lā' a'nchī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzī que chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit más xatzey lā' tū' hua'chi xapū'la. ²⁰ Lā' a'yuj chuntza' tlahua'yā'tit pero a'nampala lakatin catūhuā a'ntū tlahua'palayā'tit hui'xina'n a'ntū tū' quiminī'ni'. Lā' ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit que cāmāsu'ni'yāni' huan puscāt a'ntī huanican Jezabel. Xla' huā'mā' puscāt huan que māsū'yu ixtachihuīn Dios. Tū' stu'ncua' a'ntū māsū'yu. Lā' chuntza' cā'a'kxokomā' a'ntīn quintakahlaka'ī'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' tzey xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī

con quit. Tatā'lhata ā'makxtum puscan lā' tahua' a'ntū cālē'ksajuī'canī't huan ídolos. ²¹ Quit xa'icka'lhīmā' palh huan puscāt ī'xtāpalīlh ixtapāstacna', pero xla' tū' makxtekcu'tun a'ntūn tū' tzey. ²² Lā' ū'tza' quit na'iclītlahua que ca'ītza'ca'nli huan puscāt. Lā' xla' natamā' na ixtama' lā' napātīni'n. Lā' ixtatā'chihuīni' nā xlaca'n lej lhūhua' natapātīni'n. Chuntza' na'ictlahua palh xlaca'n tū' tamakxteka tatlahua a'ntūn tū' tzey. ²³ Lā' nā na'iccāmākni' ixcamana' huanmā' puscāt. Chuntza' nataca'tzīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn quintatā'tapa'ksī quit iclakapaskō' huan ixtapāstacna'ca'n lā' ixtapuhuānca'n chī'xcuhuī'n. Lā' quit na'iccāmāpalayāni' chā'tunu' de hui'xina'n chu a'nchī tlahuanī'ta'ntit ixlīhuāk catūhuā. ²⁴ Chuhua'j macstī'na'j na'iccāhuaniyāni' ā'makapitzīn de hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyāni' macstī'na'j hui'xina'n a'ntīn tū' stālani'nī'ta'ntit huan a'ntū māsuyū huan puscāt Jezabel lā' tū' maksca'tnī'ta'ntit a'ntū ixtapuhuān huan ko'ti'ti' chu a'nchī huan Jezabel. Quit tū' iccāhuaniyāni' que hui'xina'n catlahua'pala'tit ā'lakatin catūhuā. ²⁵ Xmān iccāhuaniyāni' hui'xina'n que tū' maktin catamakxtektit de kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixlīstun'cua' hasta a'xni'ca' lhānīn na'icmimpala quit. ²⁶ A'ntīn tatlajana'n lā' quinta'a'kahuāna'ni' hasta a'xni'ca' nasputa ixquilhtamacujca'n, quit na'iccāmaxquī' huan līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n ixlīhuāk de huan xcānsipejni'. ²⁷ Na'iccāmaxquī' huan līmāpa'ksīn a'ntū quimaxquī'nī't quinTāta'. Lā' xlaca'n līpalha' natamāpa'ksī huan xcānsipejni'. Lā' natamālakuanī a'ntīn tatā'lāsta'la chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' pa'klha pātin xālu de tla'ma'nc hasta lacpītzin nataxtu xatalakpa'klhni'. ²⁸ Lā' nā xlaca'n na'iccāmaxquī' huan mātuncuīnī' sta'cu.

²⁹ Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios”.

3

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

¹ Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Sardis a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī macā'n huan Espíritu Santo nac huan lakatojon cā'lacchicni' lā' a'ntī cālē'mā' huan lakatojon sta'cu. Xla' huan:

Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Lā' a'yuj huancan que hui'xina'n xalakahuan pero quit iccālaktzī'nāni' hua'chi xanīnī'n. ² Lej skalalh catahui'la'tit. Lā' ā'chulā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dios. Palh tū' na'a'kahuāna'ni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n chō'la chu maktin napātza'nkāyā'tit Dios. ³ Capāstactit a'ntū cātamāsu'ni'ni' lā' a'ntū kaxpa'tnī'ta'ntit. Ca'a'kahuāna'ni'tit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Palh tū' skalalh natahui'layā'tit, quit na'icmin chu līmaktin hua'chi kalhatin ka'lhāna'. Tū' ca'tzīcan lhānīn naka'lhāna'n. Lā' tū' catica'tzītit a'xni'ca' na'icchin quit. ⁴ Lā' xmān makapitzīn de hui'xina'n a'ntīn tū' tatonkopūnī'ta'ntit. Lā' xlaca'n naquintatā'latā'kchoko. Lā' natalhakā'nan con huan xasmū'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' chuntza' līmakuan como xlaca'n tatlahua a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' a'ntīn tatlajana'n, xlaca'n natalhakā' xasmū'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' quit tū' icticāxapanī'lh ixtacuīni'ca'n de huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' na'icuan na ixlacapūn quinTāta' lā' na ixlacapūnca'n ixángeles que xlaca'n tatapa'ksī con quit.

⁶ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Filadelfia

⁷ Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī lej tzey. Lā' xla' xmān huan a'ntū

ixlistu'ncua'. Xla' ū'tza' ka'lhī huan llave a'ntū ixka'lhī huan rey David. A'ntū xla' mālaquī', tūla a'ntī namālacchō. Lā' a'ntū xla' mālacchō, nā tūla a'ntī namālaquī'. Xla' huan:

⁸ Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī que hui'xina'n ka'lhīyā'titcus macsti'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' lā' quilā'a'kahuāna'ni'ni'ta'uj. Quit icmālaquī'nī't lakatin mākalhcha na milacapūnca'n lā' nīn tintī' tzē namālacchō. ⁹ U'tza' huā'mā' a'ntū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacapūnca'n, xla'ca'n a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Xla'ca'n tahanan que israelitas pero tū' stu'ncua'. Xmān ta'a'kxokonun. Xla'ca'n nataca'tzī que quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹⁰ Quit icmāpa'ksīni'lh que hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'na'j. Lā' como hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, lā' tāyani'nī'ta'ntit, lā' quit na'iccāmaktāyayāni' a'xni'ca' namin huan a'ntū natapūpātīni'n ixlīhuākca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj. A'xni'ca' napātīle'ke huā'mā', naca'tzīcan a'ntī lej stu'ncua' takalhlaka'ī'. ¹¹ Quit palaj na'icmimpala. Tū' camakxtektit a'ntū maklhtīni'nī'ta'ntit lā' chuntza' namaklhtīni'nā'tit huan mintatlajca'n. Lā' chuntza' tintī' caticāmāmakchuyīni' namaklhtīni'nā'tit mintatlajan. ¹² Xla'ca'n a'ntīn tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūnī'n huan ixlītōkpān quinDios. Lā' tū' maktin catitataxtulh de huan nac lītōkpān. Lā' nac huā' tamā'na tantūnī'n na'iccātzo'kui'lī ixtacuīni' quinDios lā' huan ixtacuīni' de īxcānsipej quinDios. U'tza' a'ntū huanican Jerusalén xasāsti' a'ntū nayujāchi de nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. Lā' nā huan xasāsti' quintacuīni' nā na'iccātzo'kui'lī nac huan tamā'na tantūnī'n.

¹³ Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuui't Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴ Huan Espīritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' pō'ktu māsu'yu a'ntū ixlistu'ncua'. Lā' ū'tza' a'ntī mā'a'nanīlh ixlīhuāk a'ntū Dios ixlacasquī'n que na'a'nan. Xla' huan:

¹⁵ Quit icca'tzī a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n tū' quilā'a'kahuāna'ni'cu'tunāuj lā' tū' makxtekcū'tunkō'yā'tit. Quit iclacasquī'n que nalīhui'liyā'tit a'ntū hui'xina'n natlahua'yā'tit palh naquilā'a'kahuāna'ni'yāuj o palh chu līmaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn. ¹⁶ Lā' como hui'xina'n tū' līhui'lī'nī'ta'ntit a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' iccālīmaktēkcū'tunāni'. ¹⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lej ricos. Huāk xa'nca quincā'a'nī'ni'yāni' lā' nīn tuntū' quincāmakasputāni', chuntza' hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit lej līpānīn lā' lej xānti la'yā'tit a'nchī līla'huī'lā'na'ntit. Quit iccālaktzī'nāni' hui'xina'n hua'chi pobres lā' laklhpī'mpī'lī' lā' lakatzī'yā'tit. ¹⁸ Quit iccāhuaniyāni': Caquilāmaktamāhuáuj huan oro a'ntū māchi'chīcanī't para que huāk oro nala. Lā' chuntza' nala'yā'tit ricos. Lā' nā caquilāmaktamāhuáuj milu'xu'ca'n xasa'kaka para nalhakā'yā'tit porque iccālaktzī'nāni' laklhpī'mpī'lī' lā' ū'tza' līmāxana'. Lā' caquilāmaktamāhuáuj līcu'chu'ni' lā' cacātalīlacatlahuani' na milakastapunca'n para que chuntza' lej xa'nca nalacahuāna'nā'tit. ¹⁹ Ixlīhuākca'n a'ntī iccāpāxquī', quit iccālacaquilhnī lā' iccāmāpātīnī a'xni'ca' xla'ca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā chu a'cxtim nacāpātīle'keni'yāni' palh natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Xa'nca capāstactit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. ²⁰ Quit icyā lā' ickēko'lhīyā huan mākalhcha. Lā' palh kalhatin nakaxmata quintachihuīn lā' namālaquī' huan mākalhcha, quit na'ictanū na ixchic. Lā' quina'n na'iclātā'huā'yānāuj. ²¹ A'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmaktēka xla'ca'n naquintatā'māpa'ksīni'n chuntza' hua'chi quit ictlajana'lh lā' chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quinTāta'.

²² Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuui't Dios”.

4

Mācā'tanīca Dios nac a'kapūn

¹ Lā' ā'calīstān quit, Juan, iclaktzī'mpā lakatin talakahuān. Quit iclaktzī'lh lakatin mākalhcha laquī'yā nac a'kapūn. Lā' ickaxmatpā chuntza' huan tachihuīn a'ntū ickaxmatlī xapū'la lā' a'ntū ixkaxmatcan hua'chi lakatin trompeta. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Cata't ā'tzā'. Lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' a'ntū napātle'ke ā'calīstān.

² Lā' chu tuncan huan Espíritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Lā' huan nac a'kapūn ixyā lakatin pūtahuī'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios lā' a'ntza' ixuī' kalhatin. ³ Lā' a'ntī ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn, ixlacan ī'xkaka hua'chi xatapala chihuix a'ntū lej xkaka hua'chi de jaspe lā' hua'chi de cornalina. Lā' huan na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixyā lakatin xkakana' hua'chi lakatin chihuix xasca'yā'hua' a'ntū huanican esmeralda lā' a'ntū xatapala. ⁴ Lā' na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixtayāna'mpā ā'pu'xamatā'ti' pūtahuī'lh. Lā' a'ntza' ixtahuī'lāna' huan kalhapu'xamatā'ti' xalacpapatzīnī'n. Lā' ixtalhakā'nca'n lej lacsmu'yonko'. Lā' ixtamūhui'lāna' ixcoronaca'n de oro. ⁵ Lā' ixtaxtu de huanmā' pūmāpa'ksīn makli'pni' lā' ixjili. Lā' a'ntū hua'chi kantojon ka'tla' kanchi'chi ixtalama hua'chi lamana'. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' a'ntū huanicu'tun huan Espíritu Santo. ⁶ Lā' huan na ixlacapūn pūmāpa'ksīn ixmā' catūhuā hua'chi lakatin mar a'ntū ixtasu'yu stala'nka' hua'chi vidrio.

Lā' na ixpajtzu huan pūmāpa'ksīn ixtayāna' kalhatā'ti' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' xlaca'n ixtaka'lhī lej lhūhua' ixlakastapunca'n lā' chuntza' tzē ixtalaktzī'n a'ntū ixuī' na ixlacapūnca'n lā' a'ntū ixuī' na ixkēnca'n. ⁷ Kalhatin ixtasu'yu hua'chi león. Lā' ixlīkalhatu' huampala xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin xati'na'j huācax. Lā' huan ixlīkalhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan hua'chi ixla' chi'xcu'. Lā' huan ixlīkalhatā'ti' xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin águila ixkosnū'ntlā'huan. ⁸ Lā' kalhatunu' de huan kalhatā'ti' ixtaka'lhī lakachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n. Lā' huan ixlīkosnu'ca'n huāk lakastapun ixtahuanī't na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' xlaca'n ixtatlī' cā'tuncuj lā' cā'tzī'sa. Lā' tū' maktin ixtamakxteka palh tū' natahuan:

Ca'a'cnīni'ni'ca huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī ka'lhīkō' līmāpa'ksīn lā' a'ntī huī', lā' pō'ktu ixuī', lā' pō'ktu natahuī'la.

⁹ Lā' chuntza' huan kalhatā'ti' ixtamācā'tanī Dios lā' ixta'a'cnīni'ni' lā' ixtamaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'ntī ixuī' nac pūmāpa'ksīn lā' a'ntī huī' para pō'ktu. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan kalhatā'ti' ixtahuan chuntza', huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n ixtatatzokostani' Dios a'nlhā ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn. Lā' chuntza' ixtamācā'tanī Dios a'ntī huī' para pō'ktu. Lā' ixtahuī'lī ixcoronaca'n na ixlacapūn Dios lā' ixtamālacnūni'. Lā' ixtahuan:

¹¹ QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksīni' lā' līmakan namācā'tanīca'na' lā' na'a'cnīni'ni'ca'na'. Lā' nā minī'ni' naka'lhī'ya' lhūhua' līmāpa'ksīn como hui'x cāmā'a'nanīnī'ta' ixlīhuāk. Por mintapuhuān lakō'nī't ixlīhuāk a'ntū a'nan.

5

Huan ca'psnat lā' huan Cordero

¹ Lā' quit iclaktzī'lh lakatin ca'psnat a'ntū ixtapāsmilinī't. Ixchi'pahuī' na ixmacacāna'j Dios a'nlhā ixuī' huan na ixpūmāpa'ksīn. Ixtatzo'kni' na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' huan ca'psnat ixpāsmilicanī't lā' ixlīslantacanī't lakatojon sellos. ² Lā' quit iclaktzī'lh kalhatin ángel lej tli'huī'qui. Lā' lej palha' chihuīna'lh lā' hualh:

—¿Tichū ka'lhī līmāpa'ksīn para naxtī'ta huan sellos a'nlhā slantacanī't lā' namālakapitzi huan xatapūsmilh ca'psnat?

³ Lā' tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī līmāpa'ksīn para napūxcuta huan ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. Tū' kaksca nīn kalhatin nac a'kapūn lā' nīn nac cā'ti'ya'tna' lā' nīn nac cā'līnīn. ⁴ Lā' quit lej xa'iclīcalhuan como tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī

līmāpa'ksīn para napūxcuta huanmā' ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. ⁵ Lā' kalhatin de huan xalacpapatzīnī'n quihuanilh:

—Tū' cacalhua'. A'ntī ixtacuīni' León xala' huan tribu de Judá lā' xla' ū'tza' ī'xū'yātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Lā' xla' ka'lhī līmāpa'ksīn para nacāxtī'ta huan lakatojon sellos lā' namālakapitzi huan ca'psnat.

⁶ A'calistān iclaktzī'lh kalhatin a'ntī ixtacuīni' Cordero a'ntī ixyā na ixlāclhpu'nanca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixmacni' huan ixpūmāpa'ksīn Dios. Huan Cordero ixyā a'yuj ixtasu'yu que xla' ixmaknīcani'ttza'. Lā' huan Cordero ixka'lhī kantojon ixa'kalokot lā' lakatojon ixlakastapun. Lā' huan lakatojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun huan Espiritu Santo a'ntī Dios macaminī't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj. ⁷ Huan xatapāsmilh ca'psnat ixchi'pahuī' na ixmacacāna'j Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. Lā' a'ntī ixtacuīni' Cordero laka'lh lā' maklhtīni'lh huan xatapāsmilh ca'psnat. ⁸ Lā' a'xni'ca' maklhtīni'lh, huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n tatatzokostani'lh huan Cordero. Lā' kalhatunu' lacpapatzīnī'n ixtaka'lhī lakatunu' arpa. Lā' ixtaka'lhī lakatin kā'x de oro a'nlhā ixmojócan huan pūm. Lā' huan pūm ū'tza' hua'chi ixoraciónca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ⁹ Lā' xlaca'n ixtatlī' huā'mā' xasāsti' tatlī'n:

Hui'x minī'ni' namaklhtīni'na' huan ca'psnat lā' nacāxtī'ta' huan sellos a'ntū līslantacanī't como hui'x līmacamāstā'nanca'tza'.

Lā' minka'lhni' ū'tza' līmāpala' ixtalāclē'ica'n xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' huan a'ntīn tachihuīna'n ā'tāpātīn tachihuīn lā' xalanī'n ixlīhuāk huan xcānsipejni'.

Lā' chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksī con Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'līnī'ta' para natamāpa'ksīni'n lā' natatā'scuja Dios.

Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Lā' quit iclaktzī'mpā. Lā' iccākaxmatli ixtachihuīnca'n huan millones de ángeles a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't huan pūmāpa'ksīn lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n. ¹² Lā' xlaca'n lej palha' tahualh:

Minī'ni' namaxquī'can līmāpa'ksīn huan Cordero a'ntī maknīca.

Lā' minī'ni' namaxquī'can ixlīhuāk.

Xla' ka'lhī ixlīhuāk tapāstacna' lā' tahuixcān.

Lā' lej minī'ni' que xmān ū'tza' na'a'cnīni'ni'can lā' namācā'tanīcan lā' namāka'tlī'can.

¹³ Lā' tuncan ickaxmatli a'nchīn tachihuīna'lh ixlīhuāk a'ntū Dios cāmā'a'nānīlh lā' mālakahuanīlh nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' lā' nac cā'līnīn lā' nac mar. Lā' tahualh:

Dios a'ntī huī' na ixpūmāpa'ksīn lā' nā huan Cordero cacāmācā'tanīca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca lā' cacāmāpāxuhuīca.

Lā' lej cataka'lhīlh lhūhua' līmāpa'ksīn.

¹⁴ Lā' tahualh huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti':

—¡Chuntza' calalh!

Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n tataquilhpūtani'lh lā' tamācā'tanīlh Dios a'ntī huī' para pō'ktu.

6

Huan lakatojon sellos

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh a'nchī xtī'tli huan Cordero huan xapū'la de huan lakatojon sellos. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh kalhatin de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' ixtachihuīn ixkaxmatcan hua'chi lakatin jilini'. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

² Lā' quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhuī' ixka'lhī lakatin a'kxmū't. Lā' maxquī'ca lakatin corona. Lā' xla' ixtasu'yu hua'chi kalhatin a'ntī ixtlajana'nī't lā' chu a'mpā para natlajana'mpala.

³ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatu' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlīkalhatu' de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

⁴ Lā' taxtupā ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Lā' a'ntī ixkēhuī' macamaxquī'ca līmāpa'ksīn para natlahua huan guerra nac cā'ti'ya'tna'. Lā' maxquī'ca huan līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcu'huī't. Lā' maxquī'ca kantīn ka'tla' espada.

⁵ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatu'tun sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlīkalhatu'tun. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xatzi'tze'ke. Lā' a'ntī ixkēhuī' ixchi'patēlha lakatin pūpūlhcān. ⁶ Lā' ickaxmatpā lakatin tachihuīn a'ntū hua'chilh taxtulh ixlac'hni'ca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' hualh:

—Lakatin kilo de trigo ixtapalh a'ntūn tzē tlajacan lakatin chi'chini' xatascujāt. Lā' lakatu'tun kilos de cebada ixtapalh chu a'cxim a'ntū tlajacan lakatin chi'chini' xatascujāt. Lā' tū' pāxcat catilīlaca huan aceite lā' huan vino.

⁷ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakatā'ti' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ixlīkalhatā'ti'. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

⁸ Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasca'yā'hua'. Lā' a'ntī ixkēhuī' māpācu'huīca Līnīn. Lā' na ixkēn ixmimā'cha' kalhatin a'ntī ixuanican Xapuxcu' Cā'līnīn. Lā' xlaca'n cāmacamaxquī'ca huan līmāpa'ksīn para natamāpa'ksīni'n ixlīlakatā'ti' huan quilhtamacuj. Lā' cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natapūmaknīni'n huan espada. Lā' cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcu'huī't huan tatzī'ncsta lā' huan ta'jatāt lā' huan animalhna' a'ntū tahua'nan.

⁹ Lā' ā'calīstān huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakaquitzi' sello. Lā' quit iclaktzī'lh, na ixtampīn huan altar, a'ntī ixcāmaknīcanī'ttza' como xlaca'n ixtamāsu'yunī't huan ixtachihuīn Dios lā' tū' maktin tamakxtekli. ¹⁰ Lā' xlaca'n lej palha' ixtachihuīna'n lā' tahualh:

—QuinDiosca'n, hui'x tzey lā' huāk tzey a'ntū tlahuanī'ta'. Lā' hui'x pō'ktu' tlōkentaxtūya' a'ntū hua'na'. Lā' ¿lhāchūnīntza' nacāmālaclī'pini'ya' huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'? Lā' ¿lhāchūnīntza' nacāmāpātīnī'ya' xlaca'n a'ntīn quincātamaknīni'?

¹¹ Lā' xlaca'n ixlīhuākca'n cāmaxquī'ca ixtalhakā'nca'n xasa'kaka. Lā' cāhuanica que cataka'lhīl ā'macsti'na'j hasta a'xni'ca' nata'a'cchā'nkō' ixlīhuākca'n huan tā'timīn, huan a'ntī ixtatā'scujā Cristo a'ntī nacāmaknīcan hua'chi xlaca'n.

¹² Lā' quit iclaktzī'lh a'nchī huan Cordero xtī'tpā huan ixlīlakachāxan sello. Lā' lej palha' tzuculh tachiqui huan ti'ya't. Lā' huan chi'chini' tzi'tze'ke lakō'lh hua'chi kalhtin lu'xu' xatzi'tze'ke lā' lhtululu. Lā' huan mālhcuyu' spi'nenke' lakō'lh hua'chi ka'lhni'. ¹³ Lā' huan sta'cu tamincha' de nac a'kapūn lā' tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' hua'chi huan higos xastaka tayuja a'xni'ca' huan ū'ni' lacchiqui huan qui'huī'. ¹⁴ Lā' huan a'kapūn tū'tza' ixtasu'yu. Lā' hua'chi lakatin ka'tla' ca'psnat a'ntū xatapāsmilh. Lā' tatalacsijli ixlīhuāk huan kēstīnni' lā' huan pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. ¹⁵ Lā' tatatzē'kli huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' nā a'ntī ixtamāpa'ksīni'n lā' huan generales lā' huan ricos lā' huan tachi'xcu'huī't a'ntī más ixtatasqui'nī lā' huāk huan tachi'xcu'huī't a'ntī ixtamakscuja lā' nā a'ntīn tū' ixtamakscuja. Ixlīhuākca'n tatatzē'kkō'lh huan nac lhu'cu' lā' huan nac cā'talhpānna' nac cā'qui'huī'n. ¹⁶ Lā' ixtata'sa lā' ixtahuani huan kēstīnni' lā' huan talhpānnī'n:

—Cayujtit lā' caquilā'a'klhta'lauj para na'iccāpūtatzē'kāni' de na ixlacapūn Dios a'ntī hui' nā ixpūmāpa'ksīn. Lā' caquilāmātzē'kui de na ixlacapūn a'ntī huanican Cordero porque xla' lej naquincātamāpātīnīyāni' por huan tūn iclahuanī'tauj.

¹⁷ Chuntza' chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū napūmāpalacan con Dios. Lā' nīn tintī' a'ntīn tzē natāyani'.

7

Cātankāhui'līca huan ixsello Dios ī'xū'yātā'natna' Israel

¹ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh kalhatā'ti' ángeles ixtayāna' ixa'katzā'stūtā'ti' de huan ti'ya't. Xlaca'n ixtataxtoktīmā'na huan lakatā'ti' ū'ni'. Lā' chuntza' tū' ixū'nun nīn macstī'na'j huan nac ti'ya't lā' huan nac mar lā' nīn nac a'katin qui'hui'. ² Lā' iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel a'ntī mincha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chīni'. Lā' xla' ixlē'mā' ixsello Dios xalakahuan. Lā' huā'mā' ángel lej palha' cātā'chihuīna'lh huan kalhatā'ti' ángeles a'ntī ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn para natatlahuanī' a'ntūn tū' tzey huan ti'ya't lā' huan mar.

³ Lā' cāhuanilh:

—Nīn tuntū' catlahuanī'tit huan ti'ya't nīn huan mar lā' nīn huan qui'hui' hasta a'xni'ca' na'iccātankāhui'līyāuj huan sello huan a'ntīn tatapa'ksī con Dios.

⁴ Lā' quihuanica lhānchula' ixlīhuākca'n a'ntīn cātankāhui'līca huan ixsello Dios. Lā' xlaca'n lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuanī't ī'xū'yātā'natna' ixo'kxa'n Israel. ⁵ Lakacāujtu' mil ī'xū'yātā'natna' Judá a'ntī ixtalē'ntza' huan sello, lā' lakacāujtu' mil ī'xū'yātā'natna' Rubén, lā' lakacāujtu' mil ixla' Gad, ⁶ lā' lakacāujtu' mil ixla' Aser, lā' lakacāujtu' mil ixla' Neftalí, lā' lakacāujtu' mil ixla' Manasés, ⁷ lā' lakacāujtu' mil ixla' Simeón, lā' lakacāujtu' mil ixla' Leví, lā' lakacāujtu' mil ixla' Isacar, ⁸ lā' lakacāujtu' mil ixla' Zabulón, lā' lakacāujtu' mil ixla' José, lā' lakacāujtu' mil ixla' Benjamín.

Huan tachi'xcuui't a'ntī ixtalhakā'nani't de xasa'kaka

⁹ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't lā' tūla ixcāpūtle'kecan. Xlaca'n xalanī'n ixlīlakalhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' ixlīhuākca'n huan tāpālhūhua' tachihuīn. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' nā ixlacapūn huan Cordero. Lā' ixtalhakā'nca'n lej sa'kaka ixuanī't. Lā' ixtachi'patēlha xtacna'.

¹⁰ Lā' xlaca'n lej palha' tahualh:

Quincātamāpūtaxtūni' quinDiosca'n a'ntī hui' na ixpūmāpa'ksīn lā' nā huan Cordero.

¹¹ Lā' ixlīhuākca'n huan ángeles ixtalītamacxti'li'nī't huan pūmāpa'ksīn lā' huan lacpapatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' huan ángeles tataquilhpūtalh na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' tamācā'tanīlh Dios. ¹² Lā' tahualh:

Stu'ncua' a'nchīn tahanan.

Camācā'tanīca lā' camāka'tlī'ca Dios.

Xmān ū'tza' ka'lhīkō' huan tapāstacna'.

Camaxquī'ca pāxcatca'tzī lā' ca'a'cnīni'ni'ca porque xmān ū'tza' ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Lā' xla' huāk tzēn tlahua.

Lā' chuntza' pō'ktu calalh.

¹³ Lā' kalhatin de huan lacpapatzīnī'n quinkalhasqui'nīlh:

—¿Tichū xlaca'n huan tī talhakā'nani'ttza' xasa'kaka? ¿Lhachū tamincha'?

¹⁴ Lā' quit ickalhtīlh:

—Quit tū' icca'tzī. Hui'x ca'tzīya'.

Lā' xla' quihuanilh:

—U'tza' huā' tamā'na a'ntīn tatāyani'lh huan ka'tla' lipātīn. Xlaca'n talakche'kē'lhntza' ixlū'xu'ca'n con ixka'lhni' huan Cordero. Lā' ū'tza' stala'nka'tza' līlalh ixlū'xu'ca'n. ¹⁵ Lā' ū'tza' talīyāna' na ixlacapūn ixpūmāpa'ksīn Dios. Lā' tatā'scuja Dios na ixlītokpān de tuncuj lā' de tzī'sa. Lā' Dios a'ntī hui' nac pūmāpa'ksīn, xla' cāmaktaka'lhā xlaca'n. ¹⁶ Lā' chuntza' xlaca'n tū'tza' maktin catitatzī'nclī. Lā' tū'tza' maktin catitakalhpūtilh para

pō'ktu. Huan chi'chini' tū'tza' caticāmacchālh lā' tū'tza' maktin caticāmājiclu'lh huan tū xu'nu. ¹⁷ Tū'tza' caticāpātle'keni'lh huā'mā' xluca'n como huan Cordero a'ntī huī' na ixpu'nan huan pūmāpa'ksīn, ū'tza' nacāmaktaka'lh. Lā' nacālē'ncan a'nlhā taxtuhuī' huan xcān a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios nacāmāko'xamāka'tlī' lā' tū'tza' catitacalualh.

8

Xtī'tca ixlīlakatojon sello

¹ Lā' huan Cordero xtī'tli ixlīlakatojon sello. Lā' lej ca'cs ā'lanāna'lh nac a'kapūn hua'chi pūpitzī hora. ² Lā' ā'calīstān iclaktzī'lh huan kalhatojon ángeles a'ntī ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' xluca'n cāmacamaxquī'ca kantojon trompetasna'. ³ Lā' ā'calīstān chimpā ā'kalhatin ángel lā' ixlīmin lakatin pūlakaxpu'pu'n de oro. Lā' tāyalh na ixlacapūn huan altar. Lā' xla' macamaxquī'ca lej lhūhua' pūm a'ntū namālacnūni' Dios huan nac altar de oro na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Lā' mālacnūlh huan pūm lā' nā huan ixoracionca'n huan ixtachi'xcuhuī't Dios. ⁴ Lā' huan xajini' pūm taxtulh de na ixmacan huan ángel lā' tā'kayāhualh. Lā' chā'lh hasta na ixlacapūn Dios. Lā' nā huan ixtachi'xcuhuī't Dios, nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n a'ntūn tatlahualh. ⁵ Lā' huan ángel chi'palh huan pūlakaxpu'pu'n lā' līmātzumalh huan jala'nat de huan nac altar lā' pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Lā' tzuculh jili lā' makli'pli lā' lej macasā'nalh lā' talacchiuilh huan ti'ya't.

Huan trompetas

⁶ Lā' ā'calīstān huan kalhatojon ángeles tatacāxli para nataskoli' con huan ix-trompetaca'n.

⁷ Huan xapū'la ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' yujli chejet lā' macscut tā'lacxtuca con ka'lhni'. Lā' lej palha' mincha' hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan ixlīquilhmactu'tun ti'ya't lhculh. Lā' ixlīkantu'tun qui'huī' lhculh. Lā' ixlīhuāk huan seket xastaka lhculh.

⁸ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' maka'nca nac mar catūhuā hua'chi lakatin ka'tla' kēstīn a'ntū i'lhcumā'. Lā' ixlīpitu'tun huan mar ka'lhni' lakō'lh. ⁹ Lā' tanīkō'lh ixlītāpātu'tun de ixlīhuāk a'ntū ixuī' nac mar. Lā' cāmālakuanīca ixlītāpātu'tun de huan barcos.

¹⁰ A'calīstān ixlīkalhatu'tun ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' mincha' de nac a'kapūn lakatin sta'cu lej xaka'tla' lā' ixlamatēlha hua'chi lakatin ka'tla' kanchi'chi. Xla' yujli na ixlīkantu'tun pūxka lā' huan mu'sni'. ¹¹ Lā' huan sta'cu ixtacuīni' Xaxū'ni'. Lā' ixlītāpātu'tun de huan xcān taxū'yankō'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcuhuī't talaknīlh a'xni'ca' tahua'lh huan xcān a'ntū xū'ni' ixuanī't.

¹² A'calīstān huan ixlīkalhatā'ti' ángel nā skoli'pā con ixtrompeta. Lā' lactlahuaca ixlītāpātu'tun de huan chi'chini' lā' nā ixlītāpātu'tun de huan mālhcuyu' lā' de huan sta'cu. Lā' a'nlhā cāactlahuaca, tū'tza' ixtamāxkakēni'n. Lā' tū' xkakalh lakatā'ti' horas de tuncuj. Lā' tū' xkakalh lakatā'ti' horas de huan tzī'sa.

¹³ A'calīstān quit iclaktzī'lh huan ángel a'ntī ixkosnū'ntlā'huan lej tālhmā'n nac cā'ū'nī'n. Lā' ickaxmatli a'nchī lej palha' hualh:

—jXānti tala ixlīhuākca'n a'ntūn tahuī'lāna' nac cā'ti'ya'tna' a'xni'ca' huan trompetas natapūskoli' huan kalhatu'tun ā'xmān ángeles!

9

¹ Lā' ā'calīstān ixlīkalhaquitzis ángel skoli'lh con ixlīskoli'. Lā' quit iclaktzī'lh lakatin sta'cu a'ntū mincha' de nac a'kapūn lā' chilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan sta'cu maxquī'ca huan llave de huan lhu'cu' a'ntū lej pūlhmā'n lā' tū' ka'lhī ixtampūn. ² Lā' huan sta'cu mālaquī'lh huan xapūlhmā'n lhu'cu'. Lā' tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi a'nlhā huī' lhūhua' macscut. Lā' lhūhua' jini' tamacatalh lā' huan ū'ni' tzi'tze'ke lakō'lh. Lā' tū'tza' tasu'yulh huan chi'chini'. ³ Lā' tayujchi de huan jini' huan xtu'qui' lā' tachilh hasta nac

cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmaxquī'ca talacasqui' para nataxcana'n hua'chi culūtl. ⁴ Lā' cāhuanica que tuntū' natatlahuani' huan seket nīn huan qui'hui' lā' nīn huan tacha'ni'. Xmān tzē ixtamātakāhuī'lh huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan sello a'ntū i'xla' Dios. ⁵ Cāmakxtekca huan xtu'qui' para natamāpātīnī huan tamā'na tachi'xcuui't xmān lakaquitzis mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi culūtl lā' chuntza' cāmāpātīnīca. Pero tū' cāmakxtekca natamaknī huan tachi'xcuui't. ⁶ A'xni'ca' napātle'ke huā'mā', huan tachi'xcuui't nataputza a'nchī ixtapūnīlh pero tū' catitakakslī. Xlaca'n natanīcu'tun pero tūlah catitanīlh.

⁷ Huan xtu'qui' ixtahuanī't hua'chi cahuāyuj tacāxyāna' para huan guerra. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī catūhuā hua'chi coronas de oro. Lā' ixlacanca'n hua'chi ixlacan kalhatin chi'xcu' ixtahuanī't. ⁸ Lā' huan ixya'jca'n ixtasu'yu hua'chi ixya'j kalhatin puscāt. Lā' ixtatzanca'n hua'chi ixtatzan león. ⁹ Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā hua'chi līcā'n. Lā' a'nchī ixtamacasā'nan ixpekenca'n hua'chi macasā'nan lhūhua' carros a'ntūn tastancalē'n cahuāyuj a'xni'ca' tatu'jnuntēlha nac guerra. ¹⁰ Lā' ixtapūxcana'n ī'stajanca'n hua'chi huan culūtl xcana'n. Lā' con huan ī'stajanca'n tzē ixtamātakāhuī' huan tachi'xcuui't xmān lakaquitzis mālhcuyu'. ¹¹ Lā' huan xtu'qui' ixtaka'lhī kalhatin xapuxcu'. Xla' ū'tza' huan ángel a'ntī ixlīmāmacū'canī't huan xapūlmā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuīni' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, lā' Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālakahuanīni'. ¹² Chuntza' pātle'kelh huan xapū'la lakuat. Ixtisputa huanmā' ā'lakatu'.

¹³ Lā' huan ixlīkalhachāxan ángel nā skoli'lh con ixtrompeta. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' de huan ixa'katzā'stūtā'ti' huan altar de oro a'ntū ixyā na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' huanīlh huan ixlīkalhachāxan ángel a'ntī ixka'lhī ixtrompeta:

—Cacāmakxtekti huan kalhatā'ti' ángeles a'ntīn cāchī'canī't na ixquilhtūn huan ka'tla' pūxka a'ntū ixtacuīni' Eufates.

¹⁵ Lā' cāmakxtekca huan kalhatā'ti' ángeles. Lā' xlaca'n ixtacāxui'lāna'tza' como ixtaka'lhīmā'na huā'mā' cā'ta lā' huā'mā' mālhcuyu' lā' huā'mā' chi'chini' lā' huā'mā' hora a'xni'ca' nacāmaknīcan ixlītāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuui't. ¹⁶ Ixuanca que ixuī' lakatu' ciento millones de tropas kētō'lanā'nī'n, ixlaca'n huan kalhatā'ti' ángeles.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' quit xa'iclakachuyamā', iccālakalaktzī'lh huan tamā'na cahuāyujnu' lā' nā a'ntī ixtakēhui'lāna'. Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā spi'nenke' hua'chi macscut lā' azul lā' lhmucucu hua'chi azufre. Lā' ū'tza' a'ntū tapūtamaktāya. Lā' huan cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n hua'chi i'xla' león. Lā' ixtaquilhtaxtu huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁸ Lā' huanmā' cālīmaknīca ixlītāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuui't por huan lakatu'tun lakuat a'ntūn taquilhtaxtulh huan cahuāyuj. Huan lakatu'tun lakuat huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁹ Huan cahuāyujnu' tzē ixtaxcana'n con ixquilhni'ca'n lā' tzē ixtamātakāhuī'nin con ī'stajanca'n. Lā' ī'stajanca'n hua'chi lūhua' ixuanī't lā' ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Lā' chuntza' con ī'stajanca'n tzē ixtamātakāhuī'nin.

²⁰ Lā' ixlīhuāk huan tachi'xcuui't a'ntīn tatachokolh lā' tū' talaknīlh huan lakuat, xlaca'n tū' tamakxtekli tamācā'tanī huan ídolos a'ntū māni' ū'tunu'n ixtatlahuanī't. Lā' tū' tamakxtekli tamācā'tanī ixlacscujnī'n huan ko'ti'ti' lā' huan ídolos de oro lā' de plata lā' de bronce lā' de chihuix, a'yuj huan ídolos tū' talacahuāna'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n lā' tūla tatlā'huan. ²¹ Lā' huā'mā' tachi'xcuui't tū' tamakxtekli tamaknīni'n lā' tū' tamakxtekli tatlahuāna'n. Lā' tū' tamakxtekli tatlahua talākālhi'n lā' tū' tamakxtekli taka'lhāna'n.

10

Huan ángel a'ntī ixchi'panī't huan libro

¹ Lā' ā'calīstān iclaktzī'mpā kalhatin ángel a'ntī ixka'lhī lej lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' yujchi de nac a'kapūn. Ixlītamacxti'li' lakatin poklhnu'. Lā' na ixa'kxāk ixlītamacxti'li' lakatin māchā'xcuali'ncā't. Lā' ixlacan lej ixmāxkakēni'n hua'chi huan chi'chini'. Lā' ixchēkēni'n ixtatasu'yu hua'chi kanatunu' lamana'. ² Lā' ixchi'panī't lakatin ti'na'j

libro a'ntū ixmālakapitzicanī't. Lā' yāhualh ixtantūcāna'j huan nac mar lā' ixtantūxuc ixyāhuanī't nac cā'ti'ya'tna'. ³ Lā' lej palha' ta'salh hua'chi ta'sa lakatin león. Lā' a'xni'ca' ta'salh, takalhtīni'lh huan kalhatojon jilini'nī'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan kalhatojon jilini'nī'n ixtachihuīna'nī'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' quihuanilh:

—Tū' catzo'kti. Tzē'k naca'tzīya' a'ntūn tahualh huan kalhatojon jilini'nī'n.

⁵ A'calistān huan ángel a'ntī iclaktzī'lh ixyā nac mar lā' nac ti'ya't, xla' cha'xli ixpekcāna'j para nac a'kapūn. ⁶ Lā' hualh que ixlīstu'ncua' por Dios a'ntī huī' para pō'ktu lā' a'ntī cātlahuanī't huan a'kapūn lā' huan ti'ya't lā' huan mar lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' hualh:

—Tū'tza' catitakoxīlh makān. ⁷ A'xni'ca' huan ixlīkalhatojon ángel naskoli' con ix-trompeta a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū ixtapuhuān Dios a'ntū chuhua'j tzē'k huī'. Chuntza' Dios cāhuanilh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' a'ntī ixtatā'scuja Dios.

⁸ A'calistān ickaxmatpā huan tachihuīn xala' nac a'kapūn a'ntū xa'ickaxmatnī'ttza' pū'la. Lā' quihuanilh:

—Capit lā' camaklhtīni' huan libro a'ntū mālakapitzicanī't a'ntūn chi'payā huan ángel a'ntī yā nac mar lā' nac ti'ya't.

⁹ Lā' iclaka'lh huan ángel lā' icsqui'ni'lh huan libro xati'na'j. Lā' quihuanilh:

—Camaklhtīni' lā' cahua't. Lā' nalīpāxū'ya'na' lā' a'yuj se'ksi' hua'chi ta'xcāt naquilhca'tzī'ya' na minquilhni'.

¹⁰ Lā' icmaklhtīni'lh huan xati'na'j libro a'ntū ixchi'payā huan ángel lā' icua'lh. Lā' lej se'ksi' icquilhca'tzīlh, hua'chi taxcā't. Lā' a'xni'ca' xa'icua'nī'ttza', iclīpāxū'ya'nkō'lh. ¹¹ Lā' quihuanica:

—Maclacasqui'na' nahuampala'ya' ā'maktin a'ntū Dios huan ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcu'huī't xalanī'n lhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n huan tāpālhūhua' tachihuīn lā' nā huan reyes.

11

Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n

¹ Quimaxquī'ca kentin a'ctzina'j qui'huī' a'ntū pūlaclhcāna'ncan. Lā' quihuanica:

—Capit lā' calaclhca' huan ixlītokpān Dios lā' huan altar. Lā' cacāpūtle'ke ixlīhuākca'n a'ntūn tamācā'tanī Dios a'ntza'. ² Lā' tū' tilaclhcā'ya' ixtanquilhni' litokpān. Tū' tilhcā'ya' como xla' cāmacamaxquī'canī'ttza' huan makatiyāti'nni'. U'tunu'n natamāsā'a'kahuānī ix-tachi'xcu'huī't Dios tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ³ Quit iccāka'lhī kalhatu' qui'a'cta'sana'nī'n. Na'iccāmaxquī' līmāpa'ksīn para natachihuīna'n xlaca'n chu a'nchī iclacasqui'n ixlīhuāk huan mil lakatu' cientos tu'tumpu'xam chi'chini'. Lā' natalhakā' huan lu'xu' a'ntū natasu'yu palh talakaputza.

⁴ Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n xlaca'n huan kantu' xaqui'huī' oliva lā' nā huan kantu' pūmaksko a'ntū tayāna' na ixlacapūn Dios a'ntī māpa'ksīkō' huan quilhtamacuj. ⁵ Palh a'ntī cātlahuanī'cu'tun catūhuā a'ntūn tū' tzey, nataquilhtaxtu lamana' a'ntū nacālīlhcu'yukō' huan ixtā'ca'tzaca'n. Lā' chuntza' natanī chuxatī a'ntī nacātlahuanī'cu'tun a'ntūn tū' tzey. ⁶ Huā' tamā'na kalhatu' a'cta'sana'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn para que tū' natamakxteka nala xcān līhuan xlaca'n tachihuīna'mā'na por ixpālacata Dios. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para que tzē nataxtāpalī huan xcān lā' kāl'hnī' nala. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para natamacamin ixlīhuāk huan lakuālīnīn nac cā'quilhtamacuj chō'nlhānīn xlaca'n natalacasqui'n.

⁷ Lā' a'xni'ca' natahuankō' a'ntū natahuan por ixpālacata Dios, huan animal a'ntū nataxtu de nac xapūlh mā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlaca'n. Lā' nacātlaja lā' nacāmaknī. ⁸ Lā' huan ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen de huan xcānsipej a'nlhā quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Lā' ū'tza' tzē līmāpācu'huīcan huā'mā'

xcānsipej Sodoma lā' nā Egipto a'yuj tū' chuntza' ixtacuīni'. ⁹ Lā' natamā' ixmacni'ca'n lakatu'tun chi'chini' ā'pūpitzi. Lā' natalaktzī'n lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n ixlīhuāk xcānsipejni' lā' xalanī'n de huan tāpālhūhua' tachihuīn. Lā' tū' namakxtekan nacāmā'cnūcan. ¹⁰ Lā' a'ntīn tahui'lāna' nac quilhtamacuj, xla'ca'n natalīpāxuhua a'xni'ca' nacālaktzī'ncan xanīn. Lā' natatlahua cā'tani' lā' natalāmaxquī' lē'ksajna'. Lā' chuntza' natatlahua como lej ko'hua'jua' tamakca'tzīlh a'xni'ca' huā' kalhatu' a'cta'sana'nī'n ixtachihuīna'n por expālacata Dios.

¹¹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī ixlīlakatu'tun chi'chini' ā'pūpitzi Dios cāmālakahuanīchokolh lā' tatā'kaquī'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn talaktzī'lh lej tajicua'lh. ¹² A'calistān huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n takaxmatli lakatin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Lā' cāhuanilh:

—Cata'ntit ā'tzā'.

Lā' tatō'ca'lh nac lakatin poklhnu' hasta nac a'kapūn. Lā' huan ixtā'ca'tzaca'n talaktzī'lh a'nchī tatā'kayāhualh. ¹³ Lā' chu tuncan lacapālh tzuculh lej taxakā'lī huan ti'ya't. Lā' ixlīlakacāuj parte de huan xcānsipej mālakuanīca. Lā' a'ntza' tanīlh lakatojon mil tachi'xcuui't expālacata tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'ntīn tū' tanīlh, lej tajicua'lh. Lā' ixtahuan que Dios a'ntī xala' nac a'kapūn lej ka'lhī limāpa'ksīn. ¹⁴ Huan ixlīlakatu' lakuat a'kspuṭnī't lā' palaj namimpala ixlīlakatu'tun.

Ixlīkentojon trompeta

¹⁵ Huan ixlīkalhatojon ángel skoli'pā con ixtrompeta. Lā' lej palha' tzuculh tachihuīna'n makapitzīn nac a'kapūn lā' ixtahuan:

Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksī ixlīhuāk quilhtamacuj. Lā' nā chuntza' ixCristo nā māpa'ksī.

Lā' xla' namāpa'ksīni'n para pō'ktu.

¹⁶ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixpūtahuī'lhca'n na ixlacapūn Dios, xla'ca'n tataquilhpūtanī'lh huan Dios lā' tamācā'tanīlh. ¹⁷ Lā' xla'ca'n tahuālh:

Hui'x quiMāpa'ksīni'ca'n Dios lā' hui'x ka'lhīkō'ya' limāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' lā' pō'ktu ixui'la' lā' pō'ktu nalatahuī'la'ya'.

Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque quilāmāsu'ni'nī'ta'uj a'nchī ka'lhīya' milimāpa'ksīn lā' lītucunī'ta'tza' māpa'ksīni'na'.

¹⁸ Huan xalanī'n nac xcānsipejni' de huan quilhtamacuj lej ta'a'kchā'n.

Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū natapūmāpalani'yāni' con hui'x a'ntī quinDiosca'n.

Hui'x nacājuzgarlīya'tza' huan nīnī'n.

Lā' hui'x nacāmaxquī'ya' ixtatlajca'n xla'ca'n a'ntīn tatā'scujāni' hui'x lā' nā huan mi'a'cta'sana'nī'n lā' ixlīhuāk mintachi'xcuui't lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tamācā'tanīyāni', palh xalakka'tla'n chi'xcuui'n o tū'.

Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū hui'x nacāpūmāspuṭūya' huan a'ntīn tamāspuṭūcu'tun huā' quilhtamacuj.

¹⁹ A'calistān talaquī'lh huan ixlītōkpān Dios nac a'kapūn lā' ixtasu'yu huan nac lītōkpān lakatin caja a'nlhā ixmojōcanī't huan convenio a'ntū Dios ixtlahuanī't con huan ixtachi'xcuui't. Lā' lej tzuculh makli'pa lā' con jilini' lā' tachiquilh huan ti'ya't. Lā' yujli lhūhua' chejet.

12

Huan puscāt lā' huan dragón

¹ Lā' ā'calistān tasu'yulh nac a'kapūn lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' ū'tza' kalhatin puscāt ixuanī't. Lā' hua'chilh ixmakchī'canī't con ixlīmāxkakēn chi'chini' hua'chi lakatin vestido. Lā' ixyā nac mālhcuyu'. Lā' ixmūhuī' lakatin corona de lakacāujtu' sta'cu. ² Xla' ixcamalanī't lā' ixta'sa como ixca'tzāna'yā como huan ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'tza'. ³ Lā' huan ixlīlakatu' lē'cnīn tasu'yulh nac a'kapūn. U'tza' lakatin spi'nenke' animal lej ka'tla'

lā' lījicua'nī't ixuanī't. Lā' huā'mā' animal, ū'tza' huan dragón ixuanī't. Lā' ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. Lā' lakatunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Lā' xuakalē'lh con ī'stajan huan ixlilakatu'tun parte de ixlīlhūhua' sta'cu lā' cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'. Lā' a'ntza' tāyachi huan dragón na ixlacapūn huan puscāt a'ntī ixa'mā' mālacatuncuīni'n, como xla' ixua'cu'tun huan ska'ta' a'xni'ca' ixlacatuncuīlh. ⁵ Lā' huan puscāt tahui'lalh ixcaman xachi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī lej līpalha' namāpa'ksīni'n na ixlīhuāk huan xcānsipejni'. Lā' chu tuncan huā' ska'ta' lē'ni'ca Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. ⁶ Lā' huan puscāt tzā'lalh, lā' a'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā ixcāxui'līni'nī't Dios a'nlhā tzē natachoko, lā' a'nlhā namaktaka'lhcan lakatin mil lā' lakatu' ciento tu'tumpu'xam chí'chini'.

⁷ A'calistān tzuculh lakatin guerra nac a'kapūn. Lā' Miguel a'ntī xapuxcu' ángeles, xla' lā' ixángeles talātucslī con huan dragón lā' ixángeles. ⁸ Lā' huan dragón tlajaca lā' tū'tza' makxtekca natahui'layācha' nac a'kapūn lā' nā huan ixángeles. ⁹ Tamacaxtuca huan ka'tla' dragón. Xla' ū'tza' huan lūhua' xala' makāntza' lā' ū'tza' a'ntīn cā'a'kxokokō'lh ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuīni' ko'ti'ti' lā' nā huanican Satanás. Cāmacamincan' hasta huan nac ti'ya't huan dragón lā' ixángeles. ¹⁰ A'calistān ickaxmatli lakatin palha' tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—Chuhua'j quinDiosca'n nacāmāpūxtaxtūtza' ixtachi'xcuhuī't. Xla' ū'tza' huan rey. Mālacsu'yunī'ttza' ixlīmāpa'ksīn. Lā' chuhua'j ixCristo namāpa'ksīni'n. Tantlakaxtucatzā' de nac a'kapūn a'ntī lej ixcālē'ksa'nīni'n huā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcālē'ksa'nīni'n de tuncuj lā' tzi'sa na ixlacapūn quinDiosca'n. ¹¹ Lā' quintā'timīnca'n tatlanjānī'ttza' por ixpālacata ixka'lhni' huan Cordero lā' por ixpālacata ixtachihuīn Dios a'ntū xlaca'n tamālacstū'nclī. Xlaca'n tū' ixtalakpuhuan ixmacni'ca'n. Xlaca'n ixtanīcu'tun por ixpālacata ixtachihuīn Dios palh xla' ixlacasqui'n. ¹² Tlajana'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn xala' nac a'kapūn. Lā' tzētza' tapāxuhua xlaca'n a'ntīn tahui'lāna' a'ntza'. Lā' xānti tala xlaca'n a'ntīn tahui'lāna' nac cā'ti'ya'tna' lā' nac mar. Huan ko'ti'ti' cālakyujnī'ttza' xlaca'n. Lā' lej a'kchā'nī't como xla' ca'tzītza' pāl h tū'tza' lej makān namakxtekcan nasuja —hualh.

¹³ Lā' a'xni'ca' huan dragón ca'tzīlh que ixmacamincanī'ta'ncha'tza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh macaputza huan puscāt a'ntī tahui'lalh ixcaman xachi'xcu'. ¹⁴ Lā' huan puscāt maxquī'ca kentū' ixpeken hua'chi ixla' lakatin ka'tla' águila. Lā' chuntza' xla' tzēn pūkosnū'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā ixcāxtlahuani'canī't lā' a'nlhā namaktaka'lhcan por lakatu'tun cā'ta ā'pūpitzi. Lā' chuntza' tzā'lanī'lh huan dragón. ¹⁵ Lā' huan dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān hua'chi lakatin pūxka na ixlakstunc huan puscāt. Xla' ixlacasqui'n que huan xcān ixlē'lh huan puscāt. ¹⁶ Huan ti'ya't maktāyalh huan puscāt. Tache'kelh lā' chu'hua'kō'lh huan xcān a'ntū ixquilhtaxtunī't huan dragón. ¹⁷ Lā' ū'tza' lej lī'a'kchā'lh huan dragón con huan puscāt. Lā' a'lh cātā'lātucsa con ā'makapitzīn ixcamana'. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'ī' a'ntū ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' tū' tamakxteka a'ntū ixlīstu'ncaua' a'ntū ixmāsu'yu Jesucristo.

13

Huan tantu' animalhna' xalakko'hua'jua'

¹ Lā' ā'calistān ictāyalh na ixquilhtūn huan mar lā' iclaktzī'lh lakatin animal a'ntū tacutli nac mar. Ixka'lhī kancāuj ixa'kalokot lā' lakatojon ixa'kxāk. Lā' lakatunu' corona ixka'lhī nac kanatunu' ixa'kalokot. Lā' huan lakatunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixuanicu'tun que xla' ixtā'talacastuccu'tun con huan Dios. ² Huā'mā' animal a'ntū iclaktzī'lh, xla' ixuanī't hua'chi misin. Lā' ixtojonī'n hua'chi ixla' oso ixtahuanī't. Lā' huan ixquilhni' ixka'lhī hua'chi ixquilhni' león. Lā' huan dragón maxquī'lh ixlīmāpa'ksīn huan animal a'ntū tacutli nac mar. Lā' chuntza' huan animal lej ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ³ Nā lakatin ixa'xāk huan animal ixtasu'yu hua'chi lej ixmātakāhuī'canī't lā' ā'macsti'na'j ī'sputni'tza' para nanī, pero chuhua'j tzeyalhtza' a'nlhā

ixtakāhuī'nī't. Ixlihuākca'n huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj lej talē'cnīlh huan animal lā' tastālani'lh. ⁴ Lā' tamācā'tanīlh huan dragón porque ixmaxquí'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn huan animal. Lā' nā tamācā'tanīlh huan animal lā' ixtahuan:

—Tū' a'nampala ā'kalhatin hua'chi huā'mā' animal. ¿Tichūn tzē natlaja?

⁵ Lā' makxtekca nahuan huan animal a'ntū lej xako'hua'jua' tachihuīn. Lā' makxtekca naka'lhī līmāpa'ksīn tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ⁶ Lā' xla' lej ko'hua'jua' tzuculh lichihuīna'n Dios lā' ixtacuīni' lā' huan a'kapūn lā' ixlihuākca'n a'ntīn tahuī'lāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' makxtekca nacātā'lāsta'la ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' cātlajalh. Lā' makxtekca nacāmāpa'ksī ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n ixlihuāk huan tribus lā' ixlihuākca'n xalanī'n huan tēpālhuīna' tachihuīn lā' ixlihuākca'n xcānsipejni'. ⁸ Lā' ixlihuākca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac quilhtamacuj tamācā'tanīlh huan animal. Lā' xmān tū' tamācā'tanīlh xlaca'n a'ntī ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' huā'mā' libro mēpa'ksī xmān ū'tza' huan Cordero a'ntī maknīca.

⁹ Chuhua'j xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū na'icuan. ¹⁰ A'ntīn tachī' ā'makapitzīn, nā xlaca'n nacāchī'can. Lā' a'ntīn tamaknīni'n con ixespadaca'n, nā xlaca'n nacāmaknīcan con huan espada. Lā' lej tasqui'nī que huan ixtachi'xcuhuī't Dios natatāyani' a'ntū nacāpātle'keni' lā' tū' maktin natamakxteka de nata'a'kahuāna'ni' Dios.

¹¹ A'calistān iclaktzī'mpā ā'lakatin animal a'ntū tā'extuchi na ixtampīn cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kantu' ixa'kalokot hua'chi ixa'kalokot borrego. Lā' chihuīna'lh hua'chi lakatin dragón. ¹² Xla' ixka'lhīkō' ixlīmāpa'ksīn de huan xapū'la animal na ixlacapūn. Lā' ixlihuāk huan ti'ya't lā' ixlihuākca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac ti'ya't, xla' ixmāmācā'tanīnī huan xapū'la animal. Lā' huan xapū'la animal, xla' ū'tza' a'ntūn takāhuī'n ixuanī't lā' tzeyalh a'nlhā ixtakāhuī'nī't. ¹³ Lā' huan ixlītantu' animal tlhualh lakka'tla'n lē'cnīn. Lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhuī't xla' macamincha' macscut de nac a'kapūn lā' macachilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴ Lā' como xla' tzē ixtlahua huan lē'cnīn na ixlacapūn huan xapū'la animal, nā chuntza' cālī'a'kxokolh huan tachi'xcuhuī't xala' nac cā'quilhtamacuj. Lā' cāmātlahuīlh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan xapū'la animal como ū'tza' ixlacasqui'n namācā'tanīcan. Huan xapū'la animal ū'tza' a'ntūn tzē tahuī'lapā a'yuj ixmātakāhuī'canī't con espada. ¹⁵ Lā' huan ixlītantu' animal ixka'lhī līmāpa'ksīn de mālakahuanī huan ídolo a'ntū hua'chi huan xapū'la animal. Lā' chuntza' huan ídolo tzē ixchihuīna'n lā' tzē ixcāmāmaknīnīni'n ixlihuākca'n a'ntīn tū' tamācā'tanīlh. ¹⁶ Lā' huan ídolo cāmāmacahui'līnīni'lh catūhuā hua'chi lakatin sello na ixmacacāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlihuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Chuntza' ixcātlahua ixlihuākca'n tachi'xcuhuī't lej xalakka'tla' lā' a'ntīn tū' xaka'tla', lā' huan ricos lā' huan pobres, lā' a'ntī ixtamakscuja lā' nā a'ntīn tū' ixtamakscuja. ¹⁷ Lā' tzē ixtatamāhuana'n lā' ixtastā'nan xmān a'ntī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n huan ixtacuīni' huan animal o ixnúmero de huan animal. ¹⁸ Lā' natamāchekxī huā'mā' xmān a'ntī lej xalakskalalhna'. Lā' a'ntī lej lacsculujua' tzē natamāchekxī xlaca'n a'ntū huanicu'tun ixnúmero huan animal. Ixnúmero xla' hua'chi litalacsu'yu lakatin tacuīni'. Ixnúmero xla' lakachāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tatlī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan a'ntī huanican Cordero ixyā na ixa'cpūn lakatin kēstīn a'ntū ixtacuīni' Sión. Lā' xla' ixcātā'lahuī' lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhuī't. Lā' xlaca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan ixtacuīni' huan Cordero lā' nā ixtacuīni' ixTāta'. ² Lā' ickaxmatli catūhuā de nac a'kapūn lā' ixmacasā'nan hua'chi a'nlhā yujyā xcān a'ntū lej xaka'tla' lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili. Lā' huan a'ntū ickaxmatli xla' ū'tza' huan arpajna'nī'n ixta'arpajna'mā'na. ³ Lā' xlaca'n ixtatlī'mā'na ixtayāna' na

ixlacapūn ixpūmāpa'ksīn Dios lā' na ixlacapūnca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' na ixlacapūnca'n huan lacpapatzīnī'n. Lā' a'ntū ixtatli' xla' ū'tza' xasāsti'. Lā' nīn kalhatin tūla ī'sca'ta, xmān huan lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuui't. Xlaca'n a'ntīn cāmāpūtāxtūcanī't de ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Huā' tamā'na tachi'xcuui't xalacuan. Lā' xlaca'n a'ntīn tū' ixtamakxteknī't ixtachihuīn Dios. Lā' xmān Dios ixtamācā'tanīnī't. Lā' xlaca'n tastālani' huan Cordero chu a'nlhā a'n xla'. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntī xapū'la cāmāpūtāxtūca de na ixlacpū'nanca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lā' xlaca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ⁵ Lā' xlaca'n tū' maktin tualh nīn lakatin tā'ksa'nīn. Lā' nīn tuntū' ixtalaclē'n.

A'ntūn tualh huan kalhatu'tun ángeles

⁶ A'calistān iclaktzī'lh ā'kalhatin ángel a'ntī ixkosnū'ntlā'huan lej tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnīnī'n huan xatzey tachihuīn a'ntū para pō'ktu lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' ixcāhuani ixlīhuākca'n a'ntī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' ixlīhuākca'n xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlīhuākca'n huan xalacxtu'ncnu' tachihuīn. ⁷ Lā' xla' lej palha' hualh:

—Cajicua'ni'tit Dios lā' camāka'tlī'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū nacāpūlacāxtlahuakō' huan tachi'xcuui't. Lā' camācā'tanī'tit Dios xmān ū'tza' como ū'tza' tlahualh a'kapūn lā' ti'ya't lā' huan mar lā' ixlīhuāk huan mu'sni'.

⁸ Lā' ā'kalhatin ángel, huan ixlīkalhatu', xla' stālani'lh lā' hualh:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksīn huan xcānsipej a'ntū huanican Babilonia a'ntū lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Xalanī'n huā'mā' xcānsipej, xlaca'n talītalakspi'tnī't huan Dios lā' chuhua'j tamācā'tanī huan ā'makapitzīn diosnu'. Lā' por ixpālacataca'n nā chuntza' tamaksca'tli huan xalanī'n ā'lacatin xcānsipejni'. Lā' ū'tza' Dios lī'a'kchā'lh con ū'tunu'n. Lā' chuhua'j ū'tza' nacālimāpātīnīcan.

⁹ Huan ixlīkalhatu'tun ángel stālani'lh huan kalhatu' lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j Dios nacāmpātīnī ixlīhuākca'n a'ntīn tamācā'tanī huan animal lā' ixídolo a'ntūn tasu'yu hua'chi huan animal, lā' a'ntīn tatamakxteka nacāhui'līnī'can sello ixla' huan animal na ixtankānca'n o na ixmacanca'n. ¹⁰ Dios lej a'kchā'nī't con xlaca'n lā' lej nacāmpātīnī. Ixlīhuākca'n natapātīnī'n hua'chilh cāmāpū'canī't nac azufre a'ntū lhcumā'. Natapātīnī'n xlaca'n na ixlacapūnca'n huan ixángeles Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ¹¹ Lā' para pō'ktu natā'kapūyāhua tālhmā'n huan xajini' lamana' a'nlhā natapātīnī'ntamā' pō'ktu. Lā' xlaca'n tū' maktin natapājaxa nīn de tzī'sa lā' nīn de tuncuj. Lā' chuntza' natapātīnī'n a'ntīn tamācā'tanī huan animal lā' huan ídolo. Chuntza' natapātīnī'n a'ntīn taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuīnī' huan animal. ¹² Lā' ka'lhī natatāyani' ixtachi'xcuui't Dios lā' tasqui'nī nata'a'kahuāna'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios lā' nā tasqui'nī tū' maktin natamakxteka de takalhlaka'ī Jesucristo.

¹³ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Catzo'kti huā'mā': “Pō'ktu natalīpāxuhua xlaca'n a'ntī natakahlaka'ī Jesucristo a'xni'ca' natanī”. Lā' nā huan Espíritu Santo huan: “Stu'ncua' natapāxuhua xlaca'n como chuhua'j natajaxa lā' tū'tza' catītapātīnī'lh. Lā' nacāmpalacan por huan xalacuan a'ntū tatlualh”.

Mā'kaquī'ca huan tacha'ni'

¹⁴ A'calistān iclaktzī'lh lakatin sa'kaka poklhnu'. Lā' huan nac poklhnu' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' lā' ixmūhuī' lakatin corona de oro. Lā' ixchi'panī't hua'chi kantin machīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁵ Lā' taxtupā ā'kalhatin ángel de nac litokpān. Lā' lej palha' tā'chihuīna'lh a'ntī ixuī' huan nac poklhnu' lā' huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtō'ca't huan tacha'ni' como chā'lhntza' huan chi'chini' a'ntū napūmā'kaquī'can huan tacha'ni'. Ca'tla'lhntza' huan tacha'ni' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Lā' a'ntī ixuī' nac poklhnu' mā'kaquī'lh huan tacha'ni' nac quilhtamacuj.

¹⁷ A'calistān iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel taxtulh de nac litokpān nac a'kapūn. Lā' nā xla' ixchi'panī't ixmachīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁸ Lā' ā'calistān mincha' nac altar ā'kalhatin huampalā ángel a'ntī ixlīmāmacū'canī't huan macscut. Lā' xla' lej palha' ta'sani'lh huan ángel a'ntī ixchi'panī't ixmachīta lā' huanilh:

—Capūchu'cu mimachīta huan xamayāc uvas a'nlhā tastacnī't nac cā'ti'ya'tna' como chuhua'j huāktza' xachān.

¹⁹ Lā' huan ángel pūchu'culh ixmachīta huan xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmojōlh huan uvas a'nlhā tzej nalacchi'tcan para nataxtuni'kō' huan xaxcān. Chuntza' nalīmāchekxīcan que Dios nacāmāpātīnī huan a'ntī xaca'tzanca'tzīnī'n como lej a'kchā'nī't con ū'tunu'n. ²⁰ Lā' lacchi'tca huan uvas na ixquilhtūn huan xcānsipej. Lā' taxtulh lhūhua' ka'lhni' hua'chi katin pūxka a'xni'ca' ka'tla'nan. Lā' lej pūlhmā'n ixuanī't lā' chā'lh na ixpīxni' huan cahuāyuj lā' lakatu'tun ciento kilómetros ixlīlhmā'n.

15

Huan ángeles ixtalē'n lakatojon lakuat

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā lakatin ka'tla' lē'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzī'lh kalhatojon ángeles lā' chā'tunu' de xla'ca'n ixtalē'n lakatin lakuat. Lā' huā' tamā'na lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'xni'ca' nalatza' huā'mā' lakuat a'xni'ca' nasputa ixtā'kcha Dios.

² Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā catūhuā a'ntū ixtasu'yu hua'chi lakatin mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' spi'nenke' ixuanī't hua'chi jala'nat. Lā' nā iccālaktzī'lh a'ntī ixtatlajani't huan xako'hua'jua' animal como tūlalh cāmāquilhpūtīca na ixlacapūn huan ídolo a'ntū ixtlahuanī't hua'chi ixmacni'. Lā' xla'ca'n tū' tatamakxtekli nacātankāhui'līcan huan ixnúmero de ixtacuīni'. Lā' xla'ca'n ixtayāna' na ixquilhtūn huan nac mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' ixtachi'payāna' huan arpas a'ntū Dios ixcāmaxquī'nī't. ³ Lā' xla'ca'n ixtatlī'yāna' a'ntū ixtlī' Moisés a'ntū ixtā'scuja Dios. Ixtatlī' por ixpālacata huan Cordero. Lā' a'ntū tatlī'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quinDiosca'n, hui'x ka'lhīkō'ya' ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Ixlīka'tla' lā' lej tzēhuanī't huāk a'ntū tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksīkō'ya' ixlīhuāk xcānsipejni'.

Lā' huāk a'ntū tlahua'ya' lej tzey lā' ū'tza' chu a'nchī ixlīstu'ncua'.

⁴ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't natajicua'ni'yāni' hui'x, Māpa'ksīni'.

Lā' ixlīhuākca'n natamāka'tlī'yāni'.

Lā' xmān hui'x tlahua'ya' huāk tzey.

Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamin lā' natamācā'tanīyāni' xmān hui'x, como ixlīhuākca'n talaktzī'n que lej tzey ixlīhuāk a'ntū hui'x tlahua'ya'.

⁵ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan litokpān ixlaquī'yā nac a'kapūn. Lā' huan na ixchakān ixui'lacha' huan chihuixni' a'nlhā tatzo'kni' huan ley a'ntū maxquī'canī't Moisés. ⁶ Lā' tataxtulh de huan nac litokpān huan kalhatojon ángeles a'ntī ixtalē'mā'na huan lakatojon lakuat. Ixtalhakā'nī't ixlu'xu'can lej xafino lā' smu'yonko' lā' stala'nka' lā' ixtaka'lhī ixlīchī'cānca'n de oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Lā' ā'calistān kalhatin de huan ixlīkalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' cāmaxquī'lh chā'tunu de huan ángeles lakatunu' kā'x de oro. Lā' huan kā'x ixtalītzuma de huan a'ntū Dios nacālīmāpātīnī huan tachi'xcu'huī't. Lā' Dios, xla' huī' para pō'ktu. ⁸ Lā' huan litokpān ixlītzumakō' jini' como Dios lej ka'tla' lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' nīn kalhatin tzē ixtanū huan nac litokpān līhuān tūna'j i'sputkō' huan lakatojon lakuat a'ntū ixtalē'nācha' huan kalhatojon ángeles.

16

Huan pātojon kā'x a'nlhā ixtojōmā' a'ntū līmāpātīnī'n Dios

¹ Lā' ā'calistān ickaxmatli lakatin tachihuīn lej palha' a'ntū ixtaxtumā' de huan nac litokpān. Lā' cāhuanilh huan kalhatojon ángeles:

—Capinchipitit lā' capūxteketit huan nac cā'ti'ya'tna' huan lakatojon kā'x a'ntū cātamaxquī'ni' lā' a'nlhā tatojōmā'na a'ntū Dios nacālīmāpātīnī huan tachi'xcuui't.

² Huan xapū'la ángel a'lh lā' pūxtekelh ixkā'x nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cātaxtuni'lh lej lakko'hua'jua' tzi'tzi' a'ntū lej ixcāca'tzani' huan a'ntī ixtaka'lhī na ixtankānca'n ī'sello de huan animal lā' huāk a'ntī ixtataquilhpūtani' xla'.

³ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac mar. Lā' huan xcān ka'lhni' lal hua'chi ixka'lhni' kalhatin nīn. Lā' tanīkō'lh ixlīhuāk a'ntū ixa'nan nac mar.

⁴ Lā' huan ixlīkalhatu'tun ángel pūxtekepā ixkā'x na ixlīhuāk huan pūxka lā' a'nlhā hui'lāna' mu'sni'. Lā' xlaca'n ka'lhni' talakō'lh. ⁵ Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ángel a'ntī pūxtekelh ixkā'x huan nac xcān. Lā' hualh:

—QuinDiosca'n, hui'x lej tzey. Lā' hui'x huī' lā' pō'ktu ixlahui'la'. Lej tzey a'nchī talīmāpalanī't con hui'x. ⁶ Xlaca'n a'ntī cāmāpātīnīpā't tamaknīlh huan mintachi'xcuui't lā' mi'a'cta'sana'nī'n. Lā' chuhua'j hui'x cāmāko'tūpā't huan ka'lhni'. Chuntza' cāminī'ni'.

⁷ Lā' ā'calistān ickaxmatpā lakatin tachihuīn huan nac altar a'ntū hualh:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlīhuāk līmāpa'ksīn. Lej tzey hui'x a'nchī cālīlacāxtlahua'ya'.

⁸ Lā' huan ixlīkalhatā'ti' ángel nā pūxtekelh huan ixkā'x huan nac chi'chini'. Lā' chuntza' huan chi'chini' cālhcuylh huan tachi'xcuui't con ixmacscut. ⁹ Xlaca'n talhcukō'lh. Lā' tahualh lej lakko'hua'jua' tachihuīn por ixpālacata Dios como xla' macamilh huā'mā' lakuat como ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n tū' maktin taxtāpalīcu'tunli ixtapāstacna'ca'n. Lā' tū' maktin tataquilhpūtani'cu'tunli Dios.

¹⁰ Lā' ā'calistān huan ixlīkalhaquitzis ángel nā pūxtekepā ixkā'x huan na ixpūtahuī'lh huan xako'hua'jua' animal. Lā' tuncan tzi'sualh lakachu a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan xako'hua'jua' animal. Lā' huan tachi'xcuui't ixtaxcā ī'sī'ma'kā'tca'n como lej ixtapātīni'mā'na. ¹¹ Lā' lej ko'hua'jua' talīchihuīna'lh Dios xala' nac a'kapūn como lej ixtapātīni'mā'na como lej ixcāmājichuī' ixtzi'tzi'ca'n. Lā' tū' tamakxtekli natatlahua a'ntū ko'hua'jua'.

¹² Lā' huan ixlīkalhachāxan ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac pūxka a'ntū huanican Eufrates. Lā' huan pūxka tīlh lā' chuntza' tzē tapātī'kelh huan reyes a'ntī ixtamimā'na'ncha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chini'.

¹³ Lā' ā'calistān iclaktzi'mpā kalhatu'tun espíritus xalako'hua'jua'. Xlaca'n tataxtulh na ixquilhni' huan dragón lā' ixquilhni' huan animal xako'hua'jua' lā' nā ixquilhni' huan a'kxokonu' a'cta'sana'. Lā' huan espíritus ixtatasu'yu hua'chi chachakatna'.

¹⁴ Lā' huā' tamā'na espíritus, xlaca'n tlajana'nī'n ixtahuanī't. Lā' xlaca'n ixtatlahua lē'cnīn. Lā' xlaca'n tataxtulh para natamākēstoka ixlīhuākca'n huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lā' chuntza' huan reyes tatlahualh guerra huan chi'chini' a'ntū lacsacui'līnī't Dios a'ntī ka'lhīkō' līmāpa'ksīn. ¹⁵ U'tza' huā'mā' a'ntū huan Jesucristo:

—Huanmā' chi'chini' quit na'icmin hua'chi kalhatin ka'lhāna' como nīn chā'tin quin-tika'lhītō'lal. Lej līpāxūj natala xlaca'n a'ntī lej xa'nca natamaktaka'lha ixlū'xu'ca'n lā' tū' natalhtata. Chuntza' tū' laklhka'lo'ko catitalatā'kchokolh xlaca'n lā' tū' catitamāxana'lh na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

¹⁶ Lā' huan reyes tatakēstokli a'nlhā ixuanican Armagedón huan tachihuīn hebreo.

¹⁷ Lā' ā'calistān huan ixlīkalhatojon ángel pūxtekelh ixkā'x nac cā'ū'nī'n. Lā' chu tuncan chihuīna'lh kalhatin a'ntī ixuī' nac pūmāpa'ksīn a'ntū ixuī' nac lītokpān nac a'kapūn. Lā' hualh:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlīhuāk.

¹⁸ Lā' chu tuncan tzuculh makli'pa lā' palha' jililh. Lā' lej tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'nchī tachiquilh huan ti'ya't, tū' maktin ixlanī't ixtā'chuntza' desde a'xni'ca' huan tachi'xcuui't tatzuculh talatahui'la nac quilhtamacuj. ¹⁹ Lā' huan ka'tla' cā'lacchicni', a'nlhā ixuanican Babilonia, tache'kelh huan ti'ya't lā' lakatu'tun taxtulh. Lā' huan

xcānsipejni' xala' ixlīhuāk quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli huan tamā'na xalanī'n nac Babilonia a'nchī lej ixtatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Lā' xla' lej cāmāpātīnīlh como xla' lej ixa'kchā'nī't. ²⁰ Lā' ixlīhuāk huan lacpītina'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Lā' nā talakuankō'lh huan kēstīnni'. Lā' tū'tza' ixtatasu'yu. ²¹ Lā' yujli chejet lej lakka'tla'. Lā' lakatin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Lā' cāmūtō'lah huan tachi'xcuui't. Lā' xlaca'n ā'chulā' ko'hua'jua' talīchihuīna'lh Dios por ixpālacata huan chejet como lej ixtapātīni'mā'na ixpālacata huan xaka'tla' lakuat.

17

Māpātīnīca huan puscāt a'ntīn tū' tzey ixuanī't

¹ Lā' quilakmilh huan kalhatin ixlīkalhatojon ángeles a'ntī ixtaka'lhī huan lakatojon kā'x. Lā' quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'ni'yāni' a'nchī namāpātīnīcan huan puscāt a'ntī lej tlahua talākahlī'n a'ntī huī' a'nlhā mā' lhūhua' marna'. ² Huan māpa'ksīni'nī'n xalanī'n ixlīhuāk huan quilhtamacuj tatā'tlahuanī't talākahlī'n huā'mā' puscāt. Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n hua'chi ka'chīnī'n como lej ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n por ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³ Lā' tuncan huan ángel quilē'lh por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo hasta nac lakatin cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'ntza' iclaktzī'lh kalhatin puscāt ixkēhuī' lakatin animal xaspi'nenke'. Lā' ixlīmakka'tla' huan animal ixtamaktzo'kni' lej xalakko'hua'jua' tacuīni'. Lā' huan animal ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁴ Lā' huan puscāt ixlhakā'nī't ixlu'xu' xasmumo'nko lā' xaspi'nenke'. Lā' ixlu'xu' ixka'lhī lhūhua' oro lā' lhūhua' a'ntū hua'chi chihuix lej xalactzēhuanī't lā' lej xatapala, lā' nā huan chihuix a'ntū huanican perla. Lā' ixchī'patēlha lakatin taza de oro. Lā' huan taza ixlītzumakō' tāpālhūhua' a'ntū lej xalakko'hua'jua' como xla' lej ixtlahuanī't talākahlī'n. ⁵ Lā' na ixtankān ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixca'tzīcan lakatzē'k a'ntū ixuanicu'tun. Lā' a'ntū ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā': “Huan xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzī't de ixlīhuāk huan puscan a'ntī lej tatlahua talākahlī'n, lā' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua'”. ⁶ Lā' iclaktzī'lh que huanmā' puscāt ixlīka'chīnī't huan ixka'lhni'ca'n huan ixtachi'xcuui't Dios. Xlaca'n cāmāknīca como tū' tamakxtekli ta'a'kahuāna'ni' Jesús. Lā' a'xni'ca' quit iclaktzī'lh huā'mā', lej ica'cnīlh. ⁷ Lā' huan ángel quinkalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' lī'a'cnī'ya'? Na'icuaniyāni' a'ntū līlakatzē'k ixpālacata huan puscāt lā' huan animal a'ntū kēhuī', lā' a'ntū ka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁸ Lā' huan animal a'ntū la'ktzi', xla' ixlahuī' xapū'la, lā' chuhua'j tū'tza' lahuī'. Xla' natā'cxtuyāchi nac huan xapūlmā'n lhu'cu'. Lā' ā'calīstān xla' na'a'n a'nlhā namālakuanīcan. Lā' a'xni'ca' nalaktzī'ncan huan animal, natalē'cnī huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lej natalē'cnī huan animal a'nchī ixuī' de makāntza' lā' tū'tza' lahuī' lā' nalatahui'lapala. Natalē'cnīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tū' tatzo'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro desde a'xni'ca' tzuculh cāxtahui'la quilhtamacuj. Lā' huan libro ū'tza' a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁹ Lā' nā huan ángel quihuanilh:

—Chuhua'j na'icuaniyāni' a'nchī līmāchekxīcan huā'mā'. Huan lakatojon ixa'kxāk huan animal, xla' ū'tza' huan lakatojon kēstīn a'nlhā tahuī'la huan puscāt. ¹⁰ Lā' nā huan lakatojon a'kxāk, ū'tza' nā huanicu'tun huan kalhatojon reyes. Lā' huan kalhaquitzi de xlaca'n tū'tza' tamāpa'ksīni'n. Lā' kalhatin de xlaca'n, xla' māpa'ksīni'ncus. Lā' huan kalhatin ixlīkalhatojon, xla' tū' minī't. Xla' a'xni'ca' namin, tū' lej makān catimāpa'ksīni'lh. ¹¹ Lā' huan animal a'ntū ixlahuī' xapū'la lā' a'ntū tū'tza' lahuī', xla' ū'tza' ixlīkalhatzeyan rey. Lā' xla' a'cxtim con huan kalhatojon. Lā' ā'calīstān xla' namālakuanīcan.

¹² Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū la'ktzi', xla' ū'tza' huan kalhacāuj reyes. Xlaca'n a'ntīn tūna'j talītzucu tamāpa'ksīni'n. Xlaca'n natamāpa'ksīni'n con huan animal xmān

lakatin hora. ¹³ Lā' huā' tamā'na kalhacāuj reyes talacchiuina'nī't lā' natamaxquī' huan animal ixlīmāpa'ksīnca'n. ¹⁴ Xlaca'n natatlahua guerra lā' natatā'lāsta'la huan Cordero. Lā' nacātlaja huan Cordero con ixtachi'xcuhuī't a'ntī Dios cāta'sani'nī't lā' cālacsacnī't lā' ta'a'kahuāna'ni' xmān Dios. Lā' huan Cordero natlajana'n como xla' cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn tamāpa'ksīni'n, lā' xla' ū'tza' Rey a'ntī ā'chulā' māpa'ksīni'n que ixlīhuākca'n huan reyni' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵ Lā' nā quihuanilh huan ángel:

—Huan marna' a'ntū cāla'ktzi' a'nlhā lacahuahuī' huan puscāt a'ntī lej tlahua talākahlī'n, huā'mā' xla' tachi'xcuhuī't xalanī'n lalacalhūhua' xcānsipejni' a'ntīn tachihuīna'n lej tāpālhūhua' tachihuīn. ¹⁶ Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū cāla'ktzi' lā' a'ntū kalhacāuj reyes, xlaca'n lā' huan animal natalāca'tzalaktzī'n con huan puscāt a'ntī lej tlahualh talākahlī'n. Lā' huan puscāt namaklhtikō'can a'ntū ka'lhī. Lā' lhka'lo'ko natamakxteka. Xlaca'n natahua' ixquinīt huan puscāt. Lā' a'ntū na'a'katāxtū nalhcuyukō'can. ¹⁷ Dios cāmāpuhuanilh para natatlahua a'ntū Dios ixlacasqui'n. Lā' ū'tza' xlaca'n talīlacchiuīna'lh lā' talīmaxquī'lh ixlīmāpa'ksīnca'n huan animal hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū Dios ixuanī't. ¹⁸ Lā' huan puscāt a'ntī la'ktzi', xla' ū'tza' huan lej xaka'tla' cā'lacchicni' a'ntū cāmāpa'ksīkō' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj.

18

Mālakuanīca Babilonia

¹ Lā' ā'calīstān iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel a'ntī ixuyjmā'chi de nac a'kapūn. Xla' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xla' lej i'xkaka lā' māxkakēkō'lh huan quilhtamacuj. ² Lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j mālakuanīkō'canī'ttza' huan xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahui'lāna' a'ntza' xmān huan tlajana'nī'n, lā' ixlīhuāk huan spūnnu' xalakko'hua'jua'. ³ Babilonia cāmātlahuīlh talaclē'i' xalanī'n na ixlīhuāk huan xcānsipejni'. Lā' huan reyes xalanī'n na ixlīhuāk huan cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalacclē'i'ca'n por ixpālacata huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj rico talanī't, como huan xalanī'n nac Babilonia lej ixtaxa'ma ixtumīnca'n para tatamāhua ixlīhuāk a'ntū ixtalacasqui'n.

⁴ Lā' ā'calīstān ickaxmatpā lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Cataxtutit huan nac Babilonia, hui'xina'n a'ntī quintachi'xcuhuī't. Tū' natlahua'yā'tit huan xako'hua'jua' talaclē'i' con xalanī'n a'ntza'. Lā' chuntza' tū' catimākpātīni'ntit nā hui'xina'n a'xni'ca' nacāmāpātīnīcan xlaca'n. ⁵ Ixtalacclē'i'ca'n xlaca'n lej lhūhua'. Cāmākēstokui'līni'canī't lā' chā'nī't hasta nac a'kapūn. Dios lej cāpāstacni'nī't huan ixtalacclē'i'ca'n. ⁶ Chuhua'j cacātlahuani'ca xlaca'n chu a'nchī cātatlahuani'ni' hui'xina'n. Tzej catamāpalalh hasta maktu' por huan a'ntū tatlahuani'lh ā'makapitzīn. Chuhua'j tzej catapātīni'lh xlaca'n hasta maktu'. ⁷ Lej rico ixtahuanī't lā' lej ixtapāxuhualh lā' lej ixtaka'tla'jca'jtzī. Lā' chuhua'j tzej catapātīni'lh lā' tzej catalakaputzalh. Xlaca'n hua'chī kalhatin puscāt a'ntī huan: “Quit kalhatin reina lā' icmāpa'ksīni'n. Lā' quit tū' lakapūt. Lā' tū' maktin ictilakaputzalh”. ⁸ Lā' ū'tza' natalīmin huan lakuat. Lā' naminkō' ixlīhuāk lakatin chī'chini': talakaputzīt lā' līnīn lā' tatzī'ncsta. Lā' nā nalhcuyukō'can huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' a'ntī nacamamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Lā' xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn.

⁹ Lā' huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalacclē'i'ca'n con huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' con ū'tunu'n ixcātā'tlahua ixlīhuāk a'ntū ixtalacasqui'n. Xlaca'n natalakaputza lā' natacalhuan a'xni'ca' natalaktzī'n que huan cā'lacchicni' Babilonia lhcumā' lā' huan xajini' tā'kayāhuamā'. ¹⁰ Lā' huan reyes natalaca'a'ntāya de makat como nā lej natajicua'n a'nchī natapātīni'ntamā' huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalāhuani:

—Lej xānti la huan Babilonia, huan ka'tla' cā'lacchicni'. Chu līmaktin māpalamā' por ixlīhuāk huan xako'hua'jua' a'ntū tatlahuanī't a'ntza'. Lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn —chuntza' natahuan.

¹¹ Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj nā xlaca'n natacalhuan lā' natalakaputza por huan a'ntūn pātlemā' nac Babilonia. Natacalhuan como tū'tza' catita'a'nalh a'ntī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n. ¹² Tū'tza' cati'a'nalh a'ntī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n hua'chi huan oro lā' plata lā' perlas lā' lej xatapala chihuix. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan lu'xu' a'ntū lej xafino de lino lā' de seda a'ntū smumonko' lā' spi'nenke'. Tū'tza' catitamāhuaca huan qui'hui' a'ntū lej xamu'ca. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca a'ntū cātlahuacan de marfil lā' de huan qui'hui' lej xatapala lā' huan bronze lā' līcā'n lā' huan mármol. ¹³ Tū'tza' catitamāhuaca huan canela lā' nīn huan chí'tinni' a'ntū mojōni'can līhua't. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan pūm lā' mirra lā' perfume lā' vino lā' aceite lā' harina lā' trigo. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca huācax lā' borregos lā' cahuāyuj lā' carros a'ntū cāsta'nca cahuāyuj lā' huan tasācua' a'ntīn tascuja para ixtēcu'ca'n a'ntīn cātamāhuanī't. ¹⁴ Lā' huan stā'na'nī'n natahuanī xalanī'n nac Babilonia:

—Huan lej xalacuan catūhuā a'ntū lej ixka'lhīcu'tunā'tit, xla' cāspu'tni'kō'nī'ta'ni'. Lā' nā cāspu'tni'kō'nī'ta'ni' huan lej xalacfino catūhuā lā' lej xatapala. Tū'tza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵ Lā' huan stā'na'nī'n lej ricos ixtahuanī't como lej ixtatlahua negocio con xalanī'n nac Babilonia. Lā' nā xlaca'n natalaca'a'ntāya de makat como lej natajicua'n a'nchī natapātīni'ntamā' xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalakaputza lā' natacalhuan. ¹⁶ Lā' natahuan:

—¡Lej xānti la huan Babilonia! Xapū'la xalanī'n a'ntza' ixtalhakā'nan huāk con huan lino xafino lā' xasmumonko' lu'xu' lā' xaspi'nenke'. Lā' ixtaka'lhī ixlīcāxtlahualīca'n huāk de oro lā' de chihuix lej xatapala lā' perlas. ¹⁷ Lā' chu līmaktin cāspu'tni'kō'lh ixlīricoca'n —natahuan.

Lā' ixlīhuākca'n huan marineros lā' xanapuxcu'nu' huan barcos lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tapū'a'an huan barcos lā' ixlīhuākca'n a'ntī tamakscuja nac mar, ixlīhuākca'n natalaca'a'ntāya. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' natalaktzī'n a'nchī lhcumā' huan cā'lacchicni' Babilonia lā' a'nchī taxtumā' huan jini', xlaca'n natahuan:

—Tū' maktin ixa'nani't lakatin cā'lacchicni' hua'chi huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹ Lā' como lej natalakaputza, māni' xlaca'n nata'a'cpūtō'ca' pokxni'. Lā' natacalhuan lā' lej palha' natahuan:

—¡Xānti la huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Lej rico ixtahuanī't xalanī'n a'ntza'. Lā' nā talalh ricos ixlīhuākca'n ixtēcu'nī'n barcos como lej ī'stā'nancan nac Babilonia. ¡Xānti la huan cā'lacchicni'! Chu līmaktin sputli.

²⁰ Lā' nā nahuancan:

—Catalīpāxuhualh ixlīhuākca'n xalanī'n nac a'kapūn como lakuanī't huan cā'lacchicni' Babilonia. Calīpāxuhua'tit hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcu'huī't Dios lā' nā hui'xina'n apóstoles lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Xlaca'n xalanī'n nac Babilonia tamāpalamā'natza' con Dios a'ntū cātatlahuanī'nī'ta'ni' hui'xina'n.

²¹ Lā' ā'calistān kalhatin ángel lej xatli'hui'qui chí'palh lakatin ka'tla' chihuix hua'chi lakatin xuā'ti' ixlīka'tla'. Lā' tamacajūlh nac mar lā' hualh:

—Chuntza' namāyujūcan huan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Lā' tū'tza' maktin catitatu'yulh. ²² Tū'tza' catikaxmatca a'ntza' huan música. Tū'tza' catikaxmatca huan arpa nīn huan līskoli' nīn huan trompeta. Tū'tza' maktin catikaksca kalhatin makscujni' de catūhuāya tascujūt. Tū'tza' catisā'nalh huan xuā'ti' a'xni'ca' squitimā'ca como tintī' a'ntī natasquiti. ²³ Tintī'tza' a'ntza' nīn lakatin pūmaksko a'ntū namaksko. Tū'tza' catikaxmatca ixtachi'huīn a'ntīn tapūchahuanī'tcus. Huan stā'na'nī'n a'ntī xapū'lh tamīlh nac Babilonia, xlaca'n ā'chulā' ixtaka'lhī līmāpa'ksīn que ā'makapitzīn xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xalanī'n nac Babilonia talī'a'kxokonu'lh con ixtatlahuānca'n xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj —hualh huan ángel.

²⁴ Chuntza' napātle'keni' huan Babilonia como a'ntza' cāmakñica ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' nā cāmakñica ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' nā talē'n cuenta xalanī'n nac Babilonia a'nchī cāmakñica ixtachi'xcuhuī't Dios na ixlīhuāk huan quilhtamacuj.

19

¹ Lā' ā'calistān ickaxmatli a'nchī palha' ixtata'sa huan lhūhua' tachi'xcuhuī't nac a'kapūn. Xlaca'n ixtahuan:

¡Lej ka'tla' Dios!

Xla' quincāmāpūtāxtūyāni'.

Ca'a'cnīni'ni'ca' xmān ū'tza'.

Lā' xla' ka'lhīkō' huan līmāpa'ksīn.

² Xla' juzgarlī chu a'nchī a'ntū stu'ncua'.

Lej tzey a'nchī xla' juzgarlī.

Xla' juzgarlīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamātlahuīlh talaclē'i' ixlīhuākca'n xalanī'n huan quilhtamacuj, chu a'cxtim hua'chi xlaca'n.

Dios māpātīnīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamakñilh a'ntī ixtatā'scuja Dios.

³ Lā' chihuīna'mpalaca lej palha' lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' Dios! Huan jini' tō'ca'mā' de nac Babilonia para pō'ktu.

⁴ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' papatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna nac huan a'katzā'stūtā'ti', xlaca'n tatatzokostani'lh Dios a'ntī ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. Xlaca'n tamācā'tanīlh lā' tahualh:

—Stu'ncua' a'nchīn tahuan. ¡Lej ka'tla' Dios!

⁵ A'calistān kaxmatpalaca lakatin tachihuīn de ixpūmāpa'ksīn Dios lā' hualh:

Camāka'tlī'tit Dios mīlīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios lā' mīlīhuākca'n hui'xina'n, xalakka'tla'n lā' xalactzina'j, a'ntī a'cnīni'ni'yā'tit Dios.

Tapūchahualh a'ntī huanican Cordero

⁶ Lā' chu ickaxmatpā hua'chilh ixtachihuīna'mā'na lhūhua' tachi'xcuhuī't lā' hua'chi a'nlhā yujtāya xcān, lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili lā' tahualh:

¡Lej ka'tla' Dios!

Māpa'ksīni'ntza' quiMāpa'ksīni'ca'n quinDiosca'n a'ntīn ka'lhīkō' līmāpa'ksīn.

⁷ Lā' līpāxūj catahui'lauj lā' cata'sauj de tapāxuhuān.

Lā' camāka'tlī'uj Dios.

Lā' chinī'ttza' huan chī'chini' a'ntū napūtapūchahua huan a'ntī huanican Cordero.

Lā' ixtasqui'ni' tacāxnī'ttza'.

⁸ Lā' huan xatasqui'ni' makxtekcanī't nalhakā'nan con huan xatzey xastala'nka' lu'xu' lā' slamama.

Huan lej xatzey lu'xu' huanicu'tun que lej tzey a'nchī talatā'kchoko ixtachi'xcuhuī't Dios.

⁹ A'calistān huan ángel quihuanilh:

—Catzokti huā'mā': “Līpāxūj tahui'lāna' a'ntīn cākantāyacanī't para huan tahua' a'xni'ca' natapūchahua huan Cordero”.

Lā' nā quihuanilh huan ángel:

—U'tza' stu'ncua' como ū'tza' huā'mā' a'ntū hualh Dios.

¹⁰ Lā' quit ictatzokostani'lh huan ángel lā' ictimācā'tanīcu'tulh. Lā' xla' quihuanilh:

—Tū' catla'hua' chuntza'. Tū' caquimācā'tani'. Quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi huan mintā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' a'ntū xastu'ncua' a'ntū Jesús māsuyulh. Xmān Dios namācā'tanī'ya'. A'ntīn tamāca'tzīnīnī'n ixtachihuīn Jesucristo, ixlīhuākca'n xlaca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios —quihuanica.

Huan xasa'kaka cahuāyuj lā' a'ntī ixkēhuī'

¹¹ A'calistān iclaktzī'lh huan a'kapūn laquī'yā. Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhuī' huā'mā' cahuāyuj, māpācuhuīca Xastu'ncua' lā' ū'tza' a'ntīn

tlökentaxtū ixlīhuāk. Xla' tzey a'nchī māpa'ksīni'n. Lā' lej tzey a'nchī xla' tlahua guerra. ¹² Lā' ixlakastapun ixtaxkaka hua'chi xalamana' huan macscut. Lā' ixmūhuī' lhūhua' corona na ixa'kxāk. Lā' ixtzo'kni'canī't lakatin tacuīni'. Lā' nīn tīntī' ixmāchekxī a'ntū ixuanicu'tun huanmā' tacuīni'. Lā' xmān ū'tza' ixmāchekxī. ¹³ Ixlu'xu' i'xpasakō'nī't ka'lhni'. Lā' ixtacuīni' ū'tza' huan ixTachihuīn Dios. ¹⁴ Lā' ixtastālani' huan ejércitos xala' nac a'kapūn. Xlaca'n ixtakēhuī'lāna' laksana'kakan cahuāyuj. Lā' ixlu'xu'ca'n lej xatzey lā' xasa'kaka lā' stala'nka' ixtahuanī't. ¹⁵ Lā' a'ntī i'xpasakō'nī't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh kantin espada a'ntū lej sta'ya'nca'. Con huā'mā' nacāpūtlaja huan tachi'xcuhuī't nac quilhtamacuj. Lā' lej līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmāpātīnī como Dios lej a'kchā'n con ū'tunu'n. Lā' a'nchī xlaca'n natapātīni'n natala hua'chi huan uvas a'ntū cālacchi'ntacan a'xni'ca' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶ Lā' na ixlu'xu' lā' na ixchākēn ixtatzo'kni' lakatin tacuīni': "Ū'tza' huan Rey a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n reyes. Ū'tza' huan Māpa'ksīni' a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn".

¹⁷ A'calīstān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixyā nac chi'chini'. Lā' xla' lej palha' cāhuanilh ixlīhuākca'n huan spūnnu' a'ntū ixtakosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit lā' cahua'tit a'ntū Dios nacāmāxquī'yāni'. ¹⁸ Cata'ntit lā' cahua'tit huan ixquinī'tca'n huan reyes lā' generales lā' huan xalactli'hui'qui chi'xcuhuī'n. Cahua'tit huan ixquinī'tca'n huan cahuāyuj lā' ixquinī'tca'n a'ntī ixtakētō'la. Cahua'tit ixquinī'tca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuhuī't, a'yuj ixtamakscuja lā' a'yuj tū' ixtamakscuja, lā' a'yuj chi'xcuhuī'n a'ntī lej tatasquī'nī lā' a'yuj tū' lej tatasquī'nī —hualh huan ángel.

¹⁹ A'calīstān iclaktzī'lh a'nchī ixtatakēstoknī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj lā' i'soldadosca'n. Ixtatakēstoknī't para natatā'lātucsa a'ntī ixkēhuī'lāna' lā' huan i'soldados. ²⁰ Huan xako'hua'jua' animal chi'paca lā' nā huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. Xla' ixtlahuanī't lē'cnīn na ixlacapūn huā'mā' animal. Lā' chuntza' ixcā'a'kxokonī't a'ntī ixtalē'n na ixtankānca'n huan i'sello huan animal lā' a'ntī ixtataquilhpūtani' huan ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan animal. Lā' huan animal lā' huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n, xalakahuan cāmācā'nca huan nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chi lakatin lago lā' a'nlhā lhucuyucan azufre. ²¹ Lā' ixlīhuākca'n huan makapitzīn ixtachi'xcuhuī't huan xako'hua'jua' animal, xlaca'n cāpūmaknīkō'ca huan espada a'ntū quilhtaxtulh na ixquilhni' a'ntī ixkēhuī' huan cahuāyuj. Lā' huan spūnnu' tzej talīka'sli huan ixquinī'tca'n.

20

Lakatin mil cā'ta

¹ Lā' ā'calīstān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixyujmā'chi de nac a'kapūn. Lā' ixlē'mā' huan xallave de huan xapūlmā'n lhu'cu'. Lā' nā ixlē'mā' kantin cadena lhmā'n. ² Lā' xla' chi'palh huan dragón. Ū'tza' huan lūhua' a'ntū xala' lejtza' makān, lā' nā ū'tza' huan ko'ti'ti' lā' nā huanican Satanás. Lā' huan ángel chī'lh huan dragón lā' māchokolh xatachī'n lakatin mil cā'ta. ³ Lā' huan ángel mojōlh nac xapūlmā'n lhu'cu'. Lā' tzej mālacchōlh lā' hui'līni'lh lakatin sello nac xamākalhcha. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūlalhtza' cā'a'kxokolh huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj hasta que nasputa huan lakatin mil cā'ta. Lā' a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta, namakxtekcan. Lā' tū' makān catimāxtekca.

⁴ Lā' ā'calīstān iccālaktzī'lh makapitzīn pūtahuī'lhni' a'nlhā ixtapūmāpa'ksīni'n. Lā' nā iccālaktzī'lh ā'makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' a'ntza'. Xlaca'n ixcāmāxquī'canī't līmāpa'ksīn para natajuzgarlī. Nā iccālaktzī'lh xlaca'n a'ntī ixcā'a'cchu'cucanī't. Cāmāknīca como ixtamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' a'ntū xastu'ncua' i'xpālacata Jesús. Xlaca'n tū' ixtamācā'tanīnī't huan xako'hua'jua' animal, lā' tū' ixtataquilhpūtani'nī't ixídolo. Lā' tū' ixtamakxtekknī't nacāhuī'līni'can huan sello na ixtankānca'n lā' na ixmacanca'n. Lā' iccālaktzī'lh que huā' tamā'na talakahuanchokolh lā' tamāpa'ksīni'lh con Cristo lakatin mil cā'ta. ⁵ Xlaca'n ū'tunu'n a'ntī xapū'la talakahuanchokolh. Huan ā'makapitzīn nīnī'n

natalakahuanchoko a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta. ⁶ Līpāxūj a'ntīn talakahuanchoko a'xni'ca' talakahuanchoko huan xapū'la. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n con Dios. Xlaca'n tū'tza' catitanīlh ixlīmaktu' hua'chi ā'makapitzīn. Xlaca'n natatā'scuja Dios lā' nā Cristo. Lā' natamāpa'ksīni'n con Cristo lakatin mil cā'ta.

⁷ Lā' a'xni'ca' natasputa huan lakatin mil cā'ta, namakxtekan huan ko'ti'ti'. Lā' xla' nataxtu de a'nlhā ixchī'canī't. ⁸ Lā' nataxtu lā' nacā'a'kxoko huan tachi'xcuui't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj. Lā' nacā'a'kxoko xalanī'n nac Gog lā' Magog. Xlaca'n nacāmākēstoka para natatlahua guerra. Xlaca'n lej lhūhua' hua'chi huan xalactzina'j chihuix a'ntū tahui'lāna' na ixquilhtūn huan mar. ⁹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī huan ī'soldadosca'n de Gog lā' Magog ixtalatā'kchoko chuxalhā lā' tatā'tamacxti'li'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan ixtachi'xcuui't Dios. Lā' huanmā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū Dios lej pāxquī'. Lā' de nac a'kapūn mincha' huan macscut lā' cālhcuyukō'lh ixlīhuākca'n ixtachi'xcuui't huan ko'ti'ti'. ¹⁰ Lā' huan ko'ti'ti' a'ntū ixcā'a'kxokonī't macā'nca nac cā'macscutnu' a'ntū hua'chi lago lā' a'nlhā lhucuyucan azufre. Lā' nā a'ntza' ixcāmacā'ncanī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan a'cta'sana' a'ntū ixa'kxokonu'n. A'ntza' nacāmāpātīnican de tuncuj lā' de tzi'sa para pō'ktu.

Dios najuzgarlīni'n a'nlhā huī' na ixpūmāpa'ksīn

¹¹ A'calistān iclaktzī'lh lakatin pūmāpa'ksīn lej ka'tla' lā' smu'yonko'. Lā' iclaktzī'lh a'ntū ixuī' a'ntza'. Huan quilhtamacuj lā' huan a'kapūn cāmālakuanīca na ixlacapūn Dios. Lā' tū'tza' tatasu'yulh. ¹² Lā' iccālaktzī'lh huan nīnī'n, lakka'tla'n lā' xalacti'na'j. Xlaca'n ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' cāmālakakē'ca huan libros. Lā' ā'calistān mālakakē'palaca ā'lakatin. U'tza' huā'mā' huan libro a'nlhān cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' cājuzgarlīca huan nīnī'n chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't chuntza' a'nchī ixtatzo'kni' ixlīhuāk a'ntū ixtatlahuanī't. ¹³ A'calistān huan mar cāmacamāstā'lh a'ntū ixtanīnī't a'ntza'. Lā' nā tachilh xlaca'n a'ntū ixtahui'lāna' nac cā'līnīn. Lā' cājuzgarlīkō'ca ixlīhuākca'n, chā'tunu' chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't. ¹⁴ Lā' ā'calistān huan līnīn lā' huan cā'līnīn cāmacā'nca nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chi lago. Lā' a'ntza' a'nlhā nīcan ixlīmaktu'. ¹⁵ Lā' nā cāmacā'nca nac cā'macscutnu' ixlīhuākca'n a'ntūn tū' ixcātzo'kni'canī't ixtacuīni'ca'n huan nac libro a'nlhān tatzo'kni' ixtacuīni'ca'n a'ntūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

21

Huan xasāsti' a'kapūn lā' huan xasāsti' quilhtamacuj

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh ā'lakatin xasāsti' a'kapūn lā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan xapū'la a'kapūn lā' huan xapū'la quilhtamacuj ixcāmālakuanīcanī't. Lā' tū'tza' ixa'nān mar. ² Quit iclaktzī'lh huan xatasīcua'lanālīn cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū xasāsti' Jerusalén. Lā' nā iclaktzī'lh a'nchī ixuyujmā'chi nac a'kapūn a'nlhā huī'lacha' Dios. Lā' huan cā'lacchicni' tzej ixcāxtlahuacanī't hua'chi kalhatīn xatasqui'ni' a'ntū xa'nca lhakā'nān a'xni'ca' natā'tapūchahua huan ī'squi'nīni'. ³ A'calistān ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j Dios cātā'lahuī' huan tachi'xcuui't. Lā' xla' nacātā'latahui'la con xlaca'n. Xlaca'n natala ixtachi'xcuui't. Lā' xla' nala ixDiosca'n xlaca'n. ⁴ Dios nacāmāscōhuīni' ixlakaxta'jatca'n xlaca'n. Lā' tū'tza' catitanīlh. Lā' tū'tza' catitalakaputzalh. Lā' tū'tza' catitacalhuah. Lā' tū'tza' catitapātīni'lh. Lā' tū'tza' caticāpātīle'keni'lh nīn tūntū' a'ntū xala' xapū'la.

⁵ Lā' ā'calistān chihuīna'lh Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn lā' hualh:

—Chuhua'j quit na'iccāsāstī'tlahuakō' ixlīhuāk catūhuā.

Lā' quihuanilh:

—Huak huā'mā' catzo'kti. Huā' tamā'na tachihuīn ū'tza' a'ntū xalacstu'ncua' lā' tze kalhlaka'īcan.

⁶ Lā' nā quihuanilh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit hua'chi huan letra A a'ntū lītzuco huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'ksputni', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahui'lacus a'xni'ca' nasputkō' ixlīhuāk. A'ntīn takalhpūtī, quit na'iccāmāhuī' huan xcān xala' nac mu'sni' a'nlhān taxtu xcān a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' tū' icticāmātā'jīlh. ⁷ Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahana'n. Lā' quit na'icla ixDiosca'n xlaca'n, lā' xlaca'n natala quincamana'. ⁸ Tū' chuntza' xlaca'n a'ntīn tajicua'n lā' ū'tza' tū' quintalīstālani'. Xlaca'n nacāmacā'ncan nac cā'macscutnu'. Lā' nā chuntza' a'ntīn tū' takalhla'kī', lā' a'ntīn lej taca'tzanca'tzī, lā' a'ntīn tamaknīni'n, lā' a'ntīn tatlahua talākahlī'n, lā' huan tlahuāna'nī'n, lā' huan a'ntīn tataquilhpūtani' huan ídolos, lā' ixlīhuākca'n huan a'kxokonunī'n. Xlaca'n nacāmacā'ncan nac cā'macscutnu' a'nlhā lhucuyucan huan azufre. Huā'mā' ū'tza' a'nlhā ixlīmaktu' nīcan.

Huan xasāsti' Jerusalén

⁹ Lā' ā'calīstān quilakmilh kalhatin de huan ixlīkalhatojon huan ángeles a'ntī ixtaka'lhī huan ā'tāpātojon lakuat. Lā' quihuanilh:

—Cata't, lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' huan xatasqui'ni' a'ntī nala ixpuscāt huan Cordero.

¹⁰ Lā' huan Espíritu Santo quimāsu'ni'lh lakatin talakahuān. Huan ángel quilē'lh nac lakatin tālhmā'n kēstīn lej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'ni'lh huan cā'lacchicni' a'nlhā ixla' Dios lā' a'nlhā huanican Jerusalén. Ixyujāchi de nac a'kapūn a'nlhā Dios hui'lacha'. ¹¹ Lā' huan cā'lacchicni' i'xkaka con huan i'xkakana' Dios. I'xkaka hua'chi lakatin chihuix a'ntū lej xatapala, hua'chi lakatin chihuix a'ntū huanican jaspe a'ntū stala'nka' lā' a'ntū xkaka. ¹² Ixlīmakka'tla' huan cā'lacchicni' ixyā lakatin taxaka lej tālhmā'n. Lā' ixka'lhī lakacāujtu' xamākalhcha. Lā' kalhacāujtu' ángeles cālīmāmacū'ca huan tamā'na mākahlcha. Lā' huan nac mākahlcha ixcātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' ixo'kxa'n Israel. ¹³ Ixtayāna' lakatu'tun mākahlcha lakpātunu', lakatu'tun na ixtankēn, lā' nac norte lakatu'tun, lā' nac sur lakatu'tun, lā' nā lakatu'tun a'nlhā tā'cnū huan chí'chini'. ¹⁴ Huan xacimientto de huan taxaka lakacāujtu' chihuix. Lā' huan nac chihuixni' ixcātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' apóstoles, ixla' huan a'ntī huanican Cordero.

¹⁵ Huan ángel a'ntī ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā' katin hua'chi a'ctzina'j qui'hui' de oro. Con huanmā' ixpūlacalcālh huan cā'lacchicni', lā' huan xamākalhcha lā' huan taxaka. ¹⁶ Huan cā'lacchicni' tā'ti'jua' ixuanī't. Chu a'cxtim ixlīlhmā'n lā' ixlīpēka'tla'. Huan ángel lhcālh huan cā'lacchicni' con huan ixqui'hui' de oro. Lā' ixlīhuāk lhcākō'lh lā' chā'lh lakatu' mil ā'lakatu' ciento kilómetros de ixlīlhmā'n, chu a'cxtim ixlīpēka'tla' lā' ixlītālhmā'n. ¹⁷ Lā' huan ángel lhcālh huan taxaka chu a'nchī hua'chi talacalcāna'n huan chí'xcuui'n. Lā' ixlītālhmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸ Lā' huan taxaka ixlītlahuacanī't huan chihuix de jaspe. Lā' huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio. ¹⁹ Lā' huan xacimientto de huan taxaka lej tzēhuanī't ixuanī't como ixlītlahuacanī't de tāpālhūhua' chihuix a'ntū lej xatapala. Huan xapū'la chihuix de huan xacimientto, xla' de jaspe. Lā' ixlīlakatu' chihuix de zafiro, lā' ixlīlakatu'tun de ágata, lā' ixlīlakatā'ti' de esmeralda. ²⁰ Lā' huan ixlīlakaquitzi' chihuix de ónice, lā' huan ixlīlakachāxan de cornalina, lā' huan ixlīlakatojon de crisólito, lā' ixlīlakatzeyan de berilo, lā' huan ixlīlakana'jās de topacio, lā' huan ixlīlakacāuj de crisoprasa, lā' huan ixlīlakacāujtin de jacinto, lā' huan ixlīlakacāujtu' de amatista. ²¹ Huan lakacāujtu' mākahlcha xla' lakacāujtu' chihuixni' a'ntū cāhuanican perlas. Lakatunu' mākahlcha ixtlahuacanī't de lakatunu' perla. Lā' huan xatej de huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio.

²² Tū' iclaktzī'lh nīn lakatin lītokpān nac huan cā'lacchicni', como na ixlīhuāk huan cā'lacchicni' huī' Dios a'ntī ka'lhikō' līmāpa'ksīn lā' nā a'ntza' huī' huan Cordero. ²³ A'ntza' tū' tasqui'nī que huan chí'chini' nīn huan mālhcuyu' natamāxkakēni'n huan nac cā'lacchicni'. Huan cā'lacchicni' māxkakē huan i'xkakana' Dios lā' nā i'xkakana' huan Cordero. ²⁴ Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nacāmxkakē i'xkakana'

Dios. Lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj natalīmin ixlīricoca'n nac huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' natamālacnūni' Dios. ²⁵ Lā' huan xamākalhcha huan cā'lacchicni' natatalaquī'tāya tintacuj. Lā' tū' maktin caticāmālacchōca como a'ntza' tū' cati'a'nalh tzi'sa. ²⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't natalīmin nac huanmā' cā'lacchicni' ixlīhuāk a'ntūn taka'lhī a'ntū lej xatapala. ²⁷ Lā' tū' catitanūlh nac huan cā'lacchicni' a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntūn tatlahua a'ntū lej līmāxana'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntūn tahuan t̄'ksa'nīn. Natatanū nac huan cā'lacchicni' xmān a'ntūn cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan na ixlībro huan Cordero a'nlhān cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

22

¹ Lā' ā'calīstān huan ángel quimāsu'ni'lh kantin pūxka a'ntū lej stala'nka'. Lā' huan xaxcān de huā'mā' pūxka ū'tza' a'ntū māsā' huan xasāsti' quilhtamacuj. Huan pūxka ixtaxtumā' de na ixpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. ² Lā' huan pūxka ixtētaxtu na ixpu'nan de huan ixtej huan cā'lacchicni'. Lā' na ixquilhtūnī'n huan pūxka ixtayāna' huan qui'hui' a'ntū tamāsā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan tamā'na qui'hui' tamāsā' ixtō'ca't makcāujtu' nac lakatin cā'ta. Tō'ca' ixtō'ca't lakatunu' mālhcuyu'. Lā' xachi'tin de huanmā'na qui'hui' tzey para cālīmātzeyīcan huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj. ³ Tū' cati'a'nalh a'ntza' a'ntū ko'hua'jua' como a'ntza' huī' huan ixpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. Lā' natamācā'tanī Dios a'ntūn tatā'tapa'ksī. ⁴ Lā' calacan natalaktzi'n Dios. Lā' nacālītankātzo'kcan ixtacuīni' Dios na ixtankānca'n a'ntūn tatā'tapa'ksī. ⁵ Lā' nac huā'mā' cā'lacchicni' tū' cati'a'nalh tzi'sa. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan pūmaksko. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan chí'chini'. Huan Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuui't. Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n para pō'ktu.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶ A'calīstān huan ángel quihuanilh:

—Huā' tamā'na tachihuīn lej lacstu'ncua'. Lā' tzē cākalhlaka'ī'can. Huan Māpa'ksīni' Dios ixcāmāpuhuanī ixa'cta'sana'nī'n a'ntū natahuan. Lā' xla' macaminī't huan ixángel para nacāmāsu'ni' a'ntūn tatapa'ksī con Dios a'ntūn palaj napātle'ke.

⁷ Lā' Jesús hualh:

—Palaj na'icmin.

Līpāxūj a'ntūn ta'a'kahuāna'ni' huan tachihuīn a'ntūn tatzokni' nac huā'mā' libro a'ntū māsu'yu a'ntū napātle'ke.

⁸ Quit, Juan, ickaxmatnī't lā' iclaktzi'nī't ixlīhuāk huā'mā'. Lā' a'xni'ca' xa'ickaxmatkō'nī't lā' xa'iclaktzi'nkō'nī't, ictatzokostani'lh huan ángel a'ntū ixquimāsu'ni'nī't huā'mā'. ⁹ Lā' xla' quihuanilh:

—Tū' chuntza' catla'hua'. Tū' caquintatzokostani'. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi minatā'timīn a'ntū ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' ixlīhuākca'n a'ntūn ta'a'kahuāna'ni' a'ntūn tatzokni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios natatzokostani'ya'.

¹⁰ Lā' nā quihuanilh:

—Tū' tzē'k catica'tzi huan tachihuīn a'ntūn tatzokni' nac huā'mā' libro lā' a'ntūn tahuan a'ntū napātle'ke, como palaj natlōkentaxtūcan chuntza' hua'chi tatzokni'. ¹¹ A'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey, catatlahualhcus. Lā' a'ntūn tapuhuan a'ntūn tū' tzey, cata-puhualhcus chuntza'. Lā' a'ntūn lactzey, pō'ktu catatlahualh a'ntūn tzey. Lā' a'ntūn ta'a'kahuāna'ni' Dios, pō'ktu cata'a'kahuāna'ni'lh.

¹² Lā' nā Jesús huampā:

—Palaj na'icmin. Na'iclīmin a'ntū na'iccālīmāpala chā'tunu'. Na'iccāmāpala a'ntūn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' nā a'ntūn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ¹³ Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān, hua'chi huan letra A a'ntū lītucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspu'tni'. Quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tatzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahui'lacus a'xni'ca' natasputkō' ixlīhuāk.

¹⁴ Līpāxūj a'ntīn cāmāspūtūnu'ni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tzē natalīhua' huan xatō'ca't de huan qui'hui' a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' nā tzē natatanū nac huan cā'lacchicni'. ¹⁵ Tū' cāmākxtēcan natatanū nac cā'lacchicni' a'ntīn tū' takalh-laka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. Tū' catitatanūh huan tlahuāna'nī'n, lā' nīn a'ntīn tatlahua talākahlī'n, lā' nīn a'ntīn tamaknīni'n, lā' nīn a'ntīn tataquilhpūtani' huan ídolos, lā' nīn a'ntīn ta'a'kxokonun' como lej talakatī tahuan a'ntūn tū' stu'ncua'.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't qui'ángel. Xla' nacāhuaniyāni' ixlihuāk huā'mā' hui'xina'n a'ntīn tapa'ksīyā'tit con Dios na ixlihuāk cā'lacchicni'. Quit huan ī'xū'yātā'nat huan rey David. Quit huan Mātuncuīnī' Sta'cu a'ntū lej xkaka —hualh Jesús.

¹⁷ Huan Espíritu Santo lā' huan ixtasqui'ni' huan Cordero, xla'ca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Lā' ixlihuākca'n a'ntīn takaxmata catahualh:

—Cata'ntit.

Lā' cataminkō'lh ixlihuākca'n a'ntīn takalhpūtī, lā' catahua'lh huan xcān a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Māsā'can hua'chi lē'ksajna' para a'ntīn tamaklhtīni'ncu'tun.

¹⁸ Lā' ixlihuākca'n a'ntīn takaxmata huan ixtachihuīn huā'mā' libro a'nlhān tatzō'kni' a'ntū napātle'ke, iccāhuani: Palh catīhuā mālhmā'nī huā'mā' tachihuīn, Dios namāpātīnī. Napātī huan lakuat a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro. ¹⁹ Lā' palh catīhuā namāpānū macstī'na'j huan tachihuīn a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro, Dios tū' catimakxtekli nahua' huan ixtō'ca't huan qui'hui' a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios tū' catimakxtekli natanū huan nac xatasīcua'lanālīn cā'lacchicni' a'ntūn tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

²⁰ Lā' a'ntī huan huā' tamā'na tachihuīn, xla' huan:

—Stu'ncua'. Quit palaj na'icmīn.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksīni' Jesús.

²¹ Lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanālīkō'ni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.